

ÚZEMNĚ ANALYTICKÉ PODKLADY

LIBERECKÉHO KRAJE 2021

PODKLADY

PRO ROZBOR UDRŽITELNÉHO ROZVOJE ÚZEMÍ

ÚZEMNĚ ANALYTICKÉ PODKLADY LIBERECKÉHO KRAJE

PODKLADY PRO ROZBOR UDRŽITELNÉHO ROZVOJE ÚZEMÍ

Pořizovatel:

Krajský úřad Libereckého kraje
Odbor územního plánování a stavebního řádu
Oddělení územního plánování
Mgr. Eliška Čínková, Mgr. Jana Loudová, Mgr. Tomáš Vaško

Zpracovatel:

Krajský úřad Libereckého kraje
Odbor územního plánování a stavebního řádu
Oddělení územního plánování
Mgr. Eliška Čínková, Mgr. Jana Loudová, Mgr. Tomáš Vaško

Verze: Úplná aktualizace ÚAP LK

Datum: červen 2021

OBSAH

ÚVOD K ÚZEMNĚ ANALYTICKÝM PODKLADŮM	5
1 VÝCHODISKA ZPRACOVÁNÍ	5
2 ČLENĚNÍ DOKUMENTACE, ZPŮSOB ZPRACOVÁNÍ	5
ZJIŠTĚNÍ A VYHODNOCENÍ STAVU A VÝVOJE ÚZEMÍ, JEHO HODNOT A LIMITY VYUŽITÍ ÚZEMÍ	8
3 ŠIRŠÍ ÚZEMNÍ VZTAHY	8
4 PROSTOROVÉ A FUNKČNÍ USPOŘÁDÁNÍ ÚZEMÍ	22
5 STRUKTURA OSÍDLENÍ	30
6 SOCIODEMOGRAFICKÉ PODMÍNKY A BYDLENÍ	46
7 PŘÍRODA A KRAJINA	57
8 VODNÍ REŽIM A HORNINOVÉ PROSTŘEDÍ	80
9 KVALITA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ	95
10 ZEMĚDĚLSKÝ PŮDNÍ FOND A POZEMKY URČENÉ K PLNĚNÍ FUNKCÍ LESA	105
11 OBČANSKÁ VYBAVENOST VČETNĚ JEJÍ DOSTUPNOSTI A VEŘEJNÁ PROSTRANSTVÍ	113
12 DOPRAVNÍ A TECHNICKÁ INFRASTRUKTURA VČETNĚ JEJICH DOSTUPNOSTI	130
13 EKONOMICKÉ A HOSPODÁŘSKÉ PODMÍNKY	158
14 REKREACE A CESTOVNÍ RUCH	167
15 BEZPEČNOST A OCHRANA OBYVATEL	177
ZJIŠTĚNÍ A VYHODNOCENÍ ZÁMĚRŮ NA PROVEDENÍ ZMĚN V ÚZEMÍ	181
16 PROSTOROVÉ A FUNKČNÍ USPOŘÁDÁNÍ ÚZEMÍ	181
17 PŘÍRODA A KRAJINA	182
18 VODNÍ REŽIM A HORNINOVÉ PROSTŘEDÍ	183
19 ZEMĚDĚLSKÝ PŮDNÍ FOND A POZEMKY URČENÉ K PLNĚNÍ FUNKCÍ LESA	185
20 OBČANSKÁ VYBAVENOST VČETNĚ JEJÍ DOSTUPNOSTI A VEŘEJNÁ PROSTRANSTVÍ	185
21 DOPRAVNÍ A TECHNICKÁ INFRASTRUKTURA VČETNĚ JEJÍ DOSTUPNOSTI	186
22 EKONOMICKÉ A HOSPODÁŘSKÉ PODMÍNKY	202
23 REKREACE A CESTOVNÍ RUCH	203
POŽADAVKY NA KRAJSKOU ÚZEMNĚ PLÁNOVACÍ ČINNOST Z ÚAPO 2020	205
REKAPITULACE HODNOT ÚZEMÍ, LIMITŮ VYUŽITÍ ÚZEMÍ A ZÁMĚRŮ NA PROVEDENÍ ZMĚN V ÚZEMÍ PRO POTŘEBY VIZUALIZACE VE VÝKRESECH	206
SEZNAMY A VYSVĚTLIVKY	215
LITERATURA A ZDROJE DAT	222

ÚVOD K ÚZEMNĚ ANALYTICKÝM PODKLADŮM

1 VÝCHODISKA ZPRACOVÁNÍ

Dokumentace **Územně analytické podklady Libereckého kraje** (ÚAP LK) byla pořízena Krajským úřadem Libereckého kraje, odborem územního plánování a stavebního řádu (KÚ LK OÚPSŘ) ve smyslu **zákona č. 183/2006 Sb.**, o územním plánování a stavebním řádu, v platném znění (dále jen stavební zákon) a **vyhlášky č. 500/2006 Sb.**, o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a evidenci územně plánovací činnosti, v platném znění (dále jen vyhláška č. 500/2006).

Nedílnou součástí úplné aktualizace ÚAP LK je kromě dokumentace i příslušná průběžně aktualizovaná **Tematická databáze ÚAP**. Tato databáze sestává ze sledovaných jevů ÚAP zpracovaných v GIS a je spravována výhradně KÚ LK OÚPSŘ. Přestože jsou tato data využívána a prezentována zejména v měřítku ZÚR a ÚAP, tedy **1:100 000**, jsou v praxi zpracována z důvodu možnosti sdílení dat s úřady územního plánování s přesností větší, která dle možnosti dosahuje až přesnosti katastrální mapy.

ÚAP LK 2021 plně nahrazují předchozí ÚAP LK 2017. ÚAP LK 2021 vycházejí z předchozích dokumentací ÚAP LK a aktualizovaných územně analytických podkladů obcí (ÚAPO), které pořídily úřady územního plánování v roce 2020. Předmětem aktualizace ÚAP LK 2021 je nejen obvyklá komplexní aktualizace dat sledovaných jevů v rámci Tematické databáze ÚAP na základě podkladů od poskytovatelů údajů a úřadů územního plánování a jejich interpretace v dokumentaci ÚAP LK, ale i zohlednění změny legislativy, která se týká ÚAP.

Obecně dokumentace krajských ÚAP shromažďuje, vyhodnocuje a analyzuje dostupné informace o území, relevantní pro krajskou územně plánovací činnost, spočívající zejména v pořizování a aktualizaci zásad územního rozvoje (ZÚR). Z dokumentace mohou vyplývat i podněty pro územně plánovací činnost státu v podobě problémů k řešení v politice územního rozvoje (PÚR) nebo naopak podněty pro úroveň obcí definované jako problémy k řešení v územních plánech (ÚP). Všeobecně lze konstatovat, že stav a vývoj území, limity využití území, hodnoty území, záměry na provedení změn v území i problémy k řešení v územně plánovacích dokumentacích, identifikované v krajských ÚAP, jsou určeny ke zpřesnění v obecních ÚAP příslušných ORP.

ÚAP kraje jsou obecně zejména podkladem pro zpracování ZÚR a jejich aktualizací. LK vydal ZÚR LK 21. 12. 2011. Komplexní Aktualizace č. 1 ZÚR LK byla vydána 30. 3. 2021. Poznatky z procesu Aktualizace č. 1 ZÚR LK byly postupně zapracovány do ÚAP LK. Zároveň ÚAP LK obsahují i poznatky z platné Politiky územního rozvoje ČR, ve znění Aktualizace č. 1, č. 2, č. 3 a č. 5 a rozpracované komplexní Aktualizace č. 4 PÚR ČR.

2 ČLENĚNÍ DOKUMENTACE, ZPŮSOB ZPRACOVÁNÍ

ČLENĚNÍ DOKUMENTACE

Nová struktura aktualizovaných ÚAP LK je dána stavebním zákonem a jeho prováděcí vyhláškou č. 500/2006 Sb., která byla od úplné aktualizace ÚAP LK 2017 novelizována. Textová část PRURÚ a RURÚ je doplněna mapovými schémata, obrázky, tabulkami a grafy. Grafická část PRURÚ a RURÚ obsahuje předepsané výkresy v měřítku 1:100 000.

Dokumentace ÚAP LK 2021 byla a je rozdělena do dvou základních svazků:

svazek I. **Podklady pro rozbor udržitelného rozvoje území (dále jen PRURÚ)**

svazek II. **Rozbor udržitelného rozvoje území (dále jen RURÚ)**

Textová i grafická část PRURÚ i RURÚ byla dříve v předchozích aktualizacích členěna do tří pilířů udržitelného rozvoje území (URÚ). Pilíře se dále členily na jednotlivé tematické okruhy URÚ. Výsledkem byla následující rozšířená struktura, která byla využívána KÚ LK:

A PILÍŘ HOSPODÁŘSKÝ

- A.1 Hospodářská základna
- A.2 Veřejná ekonomika
- A.3 Dopravní infrastruktura a dopravní systémy
- A.4 Technická infrastruktura

B PILÍŘ SOUDRŽNOSTI SPOLEČENSTVÍ OBYVATEL

- B.1 Obyvatelstvo
- B.2 Vzdělávání
- B.3 Zdravotnictví
- B.4 Sociální péče
- B.5 Kultura a památková péče
- B.6 Sport a tělovýchova
- B.7 Bydlení a bytový fond
- B.8 Zaměstnanost a trh práce
- B.9 Bezpečnost
- B.10 Struktura osídlení, regionalizace

C PILÍŘ ENVIRONMENTÁLNÍ

- C.1 Geologie
- C.2 Hydrologie a klimatologie
- C.3 Půdní fond
- C.4 Zatížení životního prostředí
- C.5 Ochrana přírody a krajiny

Na základě novelizace vyhlášky č. 500/2006 Sb., v rámci které byla změněna i struktura ÚAP, bylo rozhodnuto, že ÚAP LK 2021 budou zpracovány v této nové struktuře. V PRURÚ se opustilo členění do třech pilířů udržitelného rozvoje území, změnil se tematické kapitoly a záměry na provedení změn v území v jednotlivých tématech byly vyčleněny do samostatné kapitoly. Výsledkem jsou následující témata:

1. Širší územní vztahy
2. Prostorové a funkční uspořádání území
3. Struktura osídlení
4. Sociodemografické podmínky a bydlení
5. Příroda a krajina
6. Vodní režim a horninové prostředí
7. Kvalita životního prostředí
8. Zemědělský půdní fond a pozemky určené k plnění funkcí lesa
9. Občanská vybavenost včetně její dostupnosti a veřejná prostranství
10. Dopravní a technická infrastruktura včetně jejich dostupnosti
11. Ekonomické a hospodářské podmínky
12. Rekreační a cestovní ruch
13. Bezpečnost a ochrana obyvatel

ZPŮSOB ZPRACOVÁNÍ

Aktualizace ÚAP LK byla kompletně zpracována pracovníky **KÚ LK OÚPSŘ**. Pro zpracování ÚAP LK 2021 bylo využito kromě původních ÚAP LK aktualizovaných ÚAPO, aktualizované Tematické databáze ÚAP, PÚR ČR i relevantních celostátních a krajských koncepčních tematických dokumentů.

Samotnému zpracování dokumentace ÚAP LK 2021 předcházela transformace a úplná aktualizace databáze ÚAP podle novelizace přílohy č. 1 vyhlášky č. 500/2006 Sb.

Úkolem PRURÚ je identifikovat a vyhodnotit informace o území (stav a vývoj území, hodnoty území, limity využití území, záměry na provedení změn v území) relevantní pro územní plánování v podrobnosti a rozsahu nezbytném pro PRURÚ kraje a pořízení ZÚR v měřítku 1:100 000.

Proto je PRURÚ v jednotlivých tematických okruzích členěno vždy na stav a vývoj území, hodnoty území a limity využití území. Záměry na provedení změn v území byly na základě vyhlášky č. 500/2006 Sb. umístěny do samostatné kapitoly. Na konci PRURÚ je uveden seznam použitých podkladů. V PRURÚ jsou uvedeny pouze základní charakteristiky jevů s odkazem na další informační zdroje.

Informace o území – sledované jevy ÚAP jsou uváděny v dokumentaci pod kódem, ve kterém jsou spravovány v **Tematické databázi ÚAP**. Struktura této databáze vychází z přílohy č. 1 části A a B vyhlášky č. 500/2006 Sb. Např. jev zastavěné území z řádku č. 1 přílohy 1 části A má kód UAPO_001, jev hranice klimatických regionů z řádku č. 34 přílohy 1 části B má kód UAPK_034. Obsah Tematické databáze ÚAP s kódy jevů, včetně jevů, jež nejsou uvedeny ve vyhlášce, tvoří přílohu č. 1 dokumentace.

Součástí PRURÚ je i soupis **vyhodnocených požadavků na krajskou územně plánovací činnost**, které byly uvedeny v ÚAPO 2020.

Záměry na provedení změn v území v ÚAP LK jsou dlouhodobě spravovány v databázi **Registru záměrů ÚAP** a označeny jedinečným kódem, jenž umožňuje i sledování vývoje jejich zapracovávání v krajských územně plánovacích dokumentech a podkladech.

ZJIŠTĚNÍ A VYHODNOCENÍ STAVU A VÝVOJE ÚZEMÍ, JEHO HODNOT A LIMITY VYUŽITÍ ÚZEMÍ

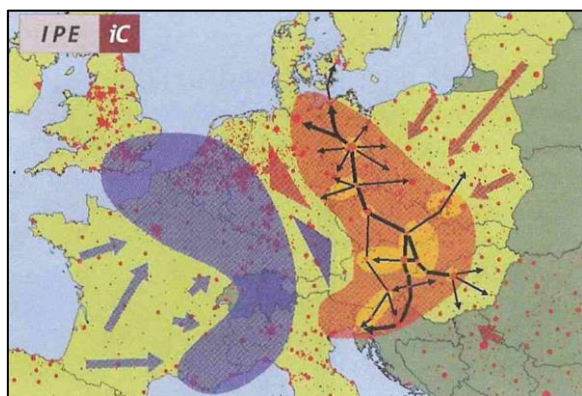
3 ŠIRŠÍ ÚZEMNÍ VZTAHY

ZJIŠTĚNÍ A VYHODNOCENÍ STAVU A VÝVOJE ÚZEMÍ

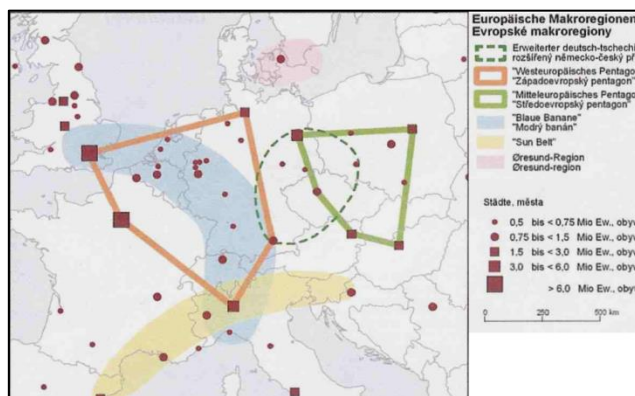
3.1 POSTAVENÍ LIBERECKÉHO KRAJE V RÁMCI EVROPY

V rámci Evropy jsou popisovány dva jádrové prostory a několik dalších významných regionů. Jádrové prostory lze charakterizovat velmi vysokou hustotou obyvatel, výskytem metropolitních oblastí, vysokou hustotou kvalitní dopravní a technické infrastruktury, výkonnou ekonomikou, vysokou konkurenceschopností a dynamickým rozvojem kvartérního sektoru.

Původní evropský jádrový prostor je tradičně vymezován buď tzv. „modrým banánem“ – JV Anglie, Benelux, S Francie, středozápadní a JZ Německo, Švýcarsko a S Itálie (obr. 1) nebo tzv. „západoevropským pentagonem“ – územím mezi městy Londýn, Paříž, Miláno, Mnichov a Hamburk. Potenciálním druhým jádrem Evropy, které je spíše vizí žádoucího rozvoje než stavem, je prostor ve střední Evropě označovaný jako „nový banán“ – pás mezi **Berlínem, Prahou, Vídni, Budapeští a Záhřebem** nebo tzv. **středoevropský pentagon** – územím mezi **Berlínem, Prahou, Vídni, Budapeští a Varšavou**. Dalšími silnými regiony v Evropě jsou např. region Öresund [Øresund] nebo tzv. Slunečný pás [Sun belt]. Území ČR lze zařadit do prostoru nového banánu a středoevropského pentagonu (obr. 2).

Obr. 1 „Banánové“ jádrové prostory Evropy
Zdroj: Rozvojové oblasti a osy, ÚUR 2007

Obr. 2 "Pentagonové" jádrové prostory Evropy
Zdroj: Rozvojové oblasti a osy, ÚUR 2007, upraveno

ČR je od roku 2004 nedílnou součástí **Evropské unie**. Od roku 1991 tvoří ČR společně se Slovenskem, Maďarskem a Polskem tzv. **Visegrádskou skupinu** (V4). Jejich spolupráce s Rakouskem a Slovinskem probíhá v rámci Regionálního partnerství a s dalšími zeměmi spolupracují na platformě V4+.

LK leží ve střední Evropě v S cípu České republiky (ČR). Hraničí s Polskem (Dolnoslezským vojvodstvím) v délce cca 130 km a s Německem (spolkovým státem Sasko) v délce cca 20 km. Pozitivem polohy kraje je **blízkost dvou velkých rozvojových center** – Prahy a Drážďan [Dresden] a rozvíjející se vazby na hlavní evropské dopravní tahy Berlín – Praha – Vídeň a Lipsko – Drážďany – Wrocław. Dobudování kvalitního napojení LK na tyto dopravní tahy je pro rozvoj LK do budoucna klíčové.

Na území LK zasahuje **Euroregion Neisse-Nisa-Nysa** (ERN), jež byl ustanoven v roce 1991 a je tak nejstarším euroregionem na území ČR. ERN zaujímá rozlohu 13 018 km², z toho je 41,6 % v Polsku (část Dolnoslezské vojvodství), 34,1 % v Německu (část Sasko) a 24,3 % na českém území (Liberecký kraj, částečně Ústecký kraj) a žije zde cca 1,61 mil. obyvatel. LK byl stejně jako celá ČR v rámci nově se formujícího nástroje evropské kohezní politiky (makroregionálních strategií) zařazen do **Dunajského makroregionu**. Makroregion je brán jako mezistupeň mezi úrovní evropskou a regionální, který umožňuje stanovit priority, které respektují celoevropský kontext i jedinečnost a specifičnost regionů ležících v makroregionu. V roce 2015 bylo zaregistrováno **Evropské seskupení pro územní spolupráci** (tzv. ESÚS) **NOVUM**, které je právním nástrojem na úrovni EÚ usnadňujícím a podporujícím územní spolupráci. V ESÚS NOVUM má zastoupení kromě LK i Královéhradecký kraj, Pardubický kraj, Olomoucký kraj a Dolnoslezské vojvodství. LK spolu s Pardubickým krajem a Královéhradeckým krajem tvoří územní jednotku **NUTS2 – Severovýchod** o rozloze 12,5 tis. km² a s počtem obyvatel 1,5 mil.

3.2 POSTAVENÍ LIBERECKÉHO KRAJE V RÁMCI ČR

Postavení LK ve srovnání s ostatními regiony ČR z hlediska základních statistických ukazatelů charakterizují údaje v tab. 1. a tab. 2. S celkovou rozlohou 3 163 km² je LK **nejmenším krajem** v ČR. LK pokrývá 4 % rozlohy ČR. **Počet obyvatel** cca 440 tis. obyv. je LK **druhým nejmenším krajem** (nejméně obyvatel má KVK). Obyvatelstvo LK tvoří 3,4 % obyvatelstva ČR. Podílem obyvatel a případně podílem rozlohy LK je třeba vnímat i podíly ostatních ukazatelů v tab. 1.

Z tohoto pohledu je v LK malý podíl zaměstnaných v zemědělství, lesnictví a rybářství, velmi málo osevních ploch, velmi málo chovaných prasat a velmi málo lůžek v domovech pro seniory (jako zásadní se jeví velký rozdíl mezi podílem příjemců starobního důchodu a podílem lůžek v domovech pro seniory). Z pohledu stavebnictví bylo v LK zahájeno a dokončeno málo bytů. Naopak vysoký je podíl zaměstnaných v průmyslu a velmi vysoký je počet hromadných ubytovacích zařízení a počet lůžek v těchto zařízeních.

Tab. 1 Postavení LK ve srovnání s ostatními kraji, podíly krajů, údaje za rok 2019

Ukazatel	Měřicí jednotka	ČR	Podíl kraje na ČR (v %)													
			PHA	SČK	JČK	PLK	KVK	ÚSK	LK	KHK	PAK	VYS	JMK	OLK	ZLK	MSK
ÚZEMÍ (k 31. 12.)																
Rozloha	km²	78 871	0,6	14	13	9,7	4,2	6,8	4	6	5,7	8,6	9,1	6,7	5	6,9
Počet obcí		6 258	0	18	10	8	2,1	5,7	3	7,2	7,2	11	11	6,4	4,9	4,8
OBYVATELSTVO (k 31. 12.)																
Počet obyvatel	osoby	10 649 800	12	13	6	5,5	2,8	7,7	4	5,2	4,9	4,8	11	5,9	5,5	11
věk 0–14		1 693 060	12	14	6	5,3	2,6	7,8	4	5,1	4,8	4,6	11	5,8	5,2	11
věk 15–64		6 870 123	12	13	6	5,5	2,8	7,7	4	5,1	4,9	4,8	11	5,9	5,5	11
věk 65 a více		2 086 617	12	12	6,2	5,6	2,8	7,6	4	5,6	5	4,9	11	6,1	5,7	11
MAKROEKONOMICKÉ UKAZATELE																
Hrubý domácí produkt	mil. Kč	5 323 556	26	12	5	4,9	1,8	5,5	3	4,7	4	3,9	11	4,7	4,7	9,5
TRH PRÁCE																
Zaměstnaní celkem	tis. osob	5 294	13	13	6	5,5	2,9	7,3	4	5,1	4,9	4,8	11	5,9	5,4	11
zeměd., lesnictví, rybářství		148	0,9	14	12	6,5	3,5	5,6	2	8,5	6,9	8,8	11	9,4	4,3	6,8
průmysl a stavebnictví		1 985	6,6	12	6,5	6,2	2,9	7,7	5	5,5	5,8	5,8	11	6,4	7	13
tržní a netržní služby		3 160	18	14	5,4	5,1	2,8	7,1	3	4,7	4,2	3,9	11	5,4	4,5	11
Uchazeči o zaměstnání v evidenci ÚP (k 31. 12.)	osoby	231 534	8	11	4,8	3,9	2,7	11	4	3,9	3,4	4,6	14	6,4	4,7	17
ORGANIZAČNÍ STATISTIKA																
Registrované subjekty (k 31. 12.)		2 889 422	22	12	5,8	5,1	2,6	6,1	4	4,9	4,2	4	11	5	5	8,9
obchodní společnosti		501 187	44	7,7	3,4	3,4	2	4,1	3	2,9	2,6	2	12	3,3	3,3	7
fyzické osoby		2 133 829	17	13	6,2	5,4	2,7	6,5	5	5,3	4,6	4,3	11	5,3	5,4	9,3
ZEMĚDĚLSTVÍ																
Osevní plochy celkem (k 31. 5.)	ha	2 460 939	0,4	19	10	7,8	1,4	6	2	6,7	7,1	11	13	7,1	3,8	5
skot (k 1.4.)	kusy	1 415 770	10,6		16	12	3,1	3,1	4	6,9	8,3	16	4,6	6,6	4,4	6
prasata (k 1.4.)	kusy	1 557 218	20,3		6,7	7,5	0,9	6,3	1	4,1	11	20	8,8	5,5	4,9	2,4
STAVEBNICTVÍ																
Zahájené byty		33 121	13	19	5,9	6,5	1,9	4,6	3	5,1	4,2	5,3	13	6,2	4,5	8
Dokončené byty		33 850	16	21	5,1	7,2	1,4	3,4	3	4,4	4,9	4,2	13	4,8	3,8	7,5
CESTOVNÍ RUCH																
Hromadná ubytovací zařízení		9 426	8,7	7,5	13	5,7	5,6	5,1	9	11	3,8	4,7	9,1	5,1	4,9	6,5
lůžka		537 603	17	6,7	11	5,3	6,4	4,6	8	9,5	3,5	4,6	8,4	4,6	4,8	5,7
Hosté v HUZ	osoby	21 247 150	37	5,3	8,1	4	5,3	3	5	6,3	2,2	2,8	9,6	3,3	3,7	4,6
ZDRAVOTNICTVÍ A SOCIÁLNÍ PÉČE																
Lékaři celkem	osoby	50 117	21	8,5	5,3	5,4	2,7	6,1	3	5,1	4,2	4	13	6,4	4,7	11
Nemocnice		194	14	15	4,6	5,2	2,6	9,8	5	4,6	4,1	3,1	12	4,6	5,2	10
lůžka		60 328	16	10	5,6	5,5	2	8,8	4	5,6	4,2	4,4	12	5,7	4,7	11
Lůžka v domovech pro seniory		37 048	7,3	14	7,9	4,4	2,2	9	3	6,5	5,7	5,4	7,4	7,3	6,7	13
Příjemci starobních důchodů	osoby	2 402 119	11	12	6,2	5,6	2,8	7,6	4	5,6	5,1	5,1	11	6,2	5,8	12

Zdroj: ČSÚ, Srovnání krajů v ČR 2019, vydáno 2020

Tab. 2 Postavení LK ve srovnání s ostatními kraji, údaje za rok 2018

Ukazatel	Měřicí jednotka	ČR	PHA	SČK	JČK	PLK	KVK	ÚSK	LK	KHK	PAK	VYS	JMK	OLK	ZLK	MSK
ÚZEMÍ (k 31. 12.)																
Rozloha celkem	km ²	78871	496	10928	10058	7649	3310	5339	3163	4759	4519	6796	7188	5272	3963	5430
zemědělská půda	%	53,3	39,6	60,3	48,6	49,3	37,5	51,5	44	58,1	59,8	60,1	58,9	52,6	48,6	50,3
orná půda	%	70,2	72	82,5	62,7	66,9	42,7	65,5	45,1	68,1	71,9	77,1	82,6	73,8	62,1	61,5
nezemědělská půda	%	46,7	60,4	39,7	51,4	50,7	62,5	48,5	56	41,9	40,2	39,9	41,1	47,4	51,4	49,7
lesní pozemky	%	72,6	17,5	69,1	73,5	79,6	69,7	63,1	79,6	74,5	74,1	76,5	68,2	74,5	77,7	72
Počet obcí		6258	1	1144	624	501	134	354	215	448	451	704	673	402	307	300
se statutem města		606	1	84	56	57	38	59	39	48	38	34	50	30	30	42
Podíl městského obyvatelstva	%	69	100	52	63,9	67	82	79,4	77,2	66,3	61,6	56,3	61,7	56	58,7	74,1
Hustota obyvatelstva	osoby/km ²	135	2637,3	125,3	63,8	76,4	89,1	153,7	139,8	115,8	115,1	74,9	165,2	120	147,1	221,6
OBYVATELSTVO																
Počet obyvatel celkem	osoby	10649800	1308632	1369332	642133	584672	294896	820789	442356	551021	520316	509274	1187667	632492	582921	1203299
Pod. cizinců na obyvatelstvu	%	5,3	15,7	5,6	3,3	6,1	7	4,5	4,8	3	3,4	2,1	4,2	1,9	1,8	2,3
Pod. obyv. ve věku 0–14 let	%	15,9	15,8	17,7	15,8	15,4	15,1	16	16,2	15,5	15,8	15,4	15,9	15,6	15,1	15,2
Pod. obyv. ve věku 15–64 let	%	64,5	65,3	64,1	64,2	64,5	65	64,7	63,9	63,3	64,3	64,4	64,4	64,2	64,6	65,1
Pod. obyv. ve věku 65 a více	%	19,6	18,9	18,2	20	20	20	19,3	19,9	21,2	19,9	20,1	19,7	20,2	20,3	19,6
Průměrný věk (k 31. 12.)	roky	42,3	41,9	41,2	42,7	42,7	42,9	42	42,1	43,1	42,4	42,8	42,4	42,8	43,1	42,7
Na 1 000 obyvatel																
živě narození	‰	10,7	11,9	10,9	10,5	10,4	9,3	9,9	10,7	10,3	10,6	10,7	11,5	10,6	10,4	10,3
zemřelí	‰	10,6	9,5	10,1	10,4	10,8	11,8	11,4	10,7	10,9	10,6	10,4	10,6	11	10,9	11,3
přistěhovalí	‰	5,5	31,1	22,8	10,4	13,7	12	10,2	12,6	9,7	12,6	8,8	10,7	7,7	7,3	5,1
vystěhovalí	‰	1,8	22,6	11,5	7,5	6,7	12,2	9	10,2	9,2	8,8	8,4	7,8	8,4	7	6,2
celkový přírůstek/úbytek	‰	3,7	10,9	12,2	3	6,6	-2,7	-0,4	2,4	-0,1	3,8	0,7	3,8	-1,1	-0,2	-2,1
Kojenecká úmrtnost	‰	2,6	2	1,6	3,1	1,6	4,7	3,5	3,8	2,1	2,5	2,8	2,1	3,6	2	3,4
TRH PRÁCE																
Zaměstnaní celkem	tis. osob	5293,8	706,8	680	315,8	293	151,8	385,2	210,3	270,4	258,6	251,9	583,4	311,6	286,3	588,7
zem., lesnictví a rybářství	%	2,8	0,2	3	5,4	3,3	3,4	2,2	1,7	4,6	4	5,2	2,8	4,5	2,2	1,7
průmysl	%	30,2	11,1	26,6	32,5	34,7	31,1	32,5	41,1	33,7	37,8	38,3	28,4	33,9	39,8	35,3
stavebnictví	%	7,3	7,3	6,9	8,1	7,1	7,3	7	7,7	6,3	7	7,2	7,9	6,9	8,5	6,8
Podíl nezaměstnaných osob	%	3,07	1,93	2,64	2,38	2,12	2,93	4,5	3,18	2,31	2,19	3,02	3,86	3,37	2,61	4,65
PRŮMYSL																
Počet podniků 100 a více lidí		2361	229	222	156	166	64	181	115	126	135	135	257	156	185	234
STAVEBNICTVÍ																
Počet podniků 50 a více lidí		518	102	42	37	23	7	42	14	18	24	36	71	19	35	48
Zahájené byty		33121	4218	6284	1939	2163	630	1524	925	1696	1398	1740	4406	2043	1491	2664
Dokončené byty		33850	5290	7244	1713	2426	488	1137	1044	1473	1671	1437	4447	1630	1303	2547
na 1 000 obyvatel		3,2	4,1	5,3	2,7	4,2	1,7	1,4	2,4	2,7	3,2	2,8	3,8	2,6	2,2	2,1
DOPRAVA																
Délka silnic I. třídy	km	5818	10	657	654	415	183	488	346	439	459	427	422	351	344	623
Délka silnic II. třídy	km	14587	30	2383	1625	1493	473	897	488	894	913	1626	1468	938	511	848
Délka silnic III. třídy	km	34087	-	6236	3808	3103	1366	2748	1586	2394	2208	2928	2394	2173	1250	1895
VĚDA A VÝZKUM																
Zaměstnanci ve výzkumu a vývoji	přepoč. osoby	74969	26745	7880	2581	3133	238	1191	2321	2419	2576	1128	13772	3341	2679	4968
výzkumní pracovníci		41198	16727	3660	966	1915	126	587	998	1066	1197	614	7304	1835	1327	2877
Výdaje na výzkum a vývoj	mil. Kč, b. c.	102754	36868	16343	3442	4361	246	1054	3426	2515	3146	1594	16475	4156	3530	5598
ZDRAVOTNÍ A SOCIÁLNÍ PÉČE																
Obyvatelé na 1 lékaře	osoby	212	126	318	240	214	220	266	256	214	247	252	187	197	247	225
Domovy pro seniory		525	32	77	35	23	16	40	19	40	26	24	47	35	39	72
lůžka		37048	2707	5315	2915	1629	814	3340	1028	2422	2097	2005	2732	2700	2492	4852
Příjemci starobní důchodů	osoby	1804814	204892	214747	111555	100478	50925	136177	77771	102079	91179	91329	200428	111360	102549	209345

Zdroj: ČSÚ, Srovnání krajů v ČR 2019, vydáno 2020

Z tab. 2 vyplývá, že LK má spolu s PLK nejvyšší zastoupení lesních pozemků – 79,6 %. LK má více obcí se statutem města (39) než řada krajů s větší rozlohou i vyšším počtem obyvatel (PAK, VYS, OLK, ZLK). Podíl městského obyvatelstva 77,2 % je proto nadprůměrný. Lehce nadprůměrná je i hustota obyvatelstva 139,8 osob na km².

Jako zásadní se jeví u LK nejvyšší podíl průmyslu na zaměstnanosti (41,1 %) ze všech krajů ČR. Podíl nezaměstnaných osob je lehce nadprůměrný. Výrazně podprůměrný je počet dokončených bytů v LK.

3.3 CHARAKTERISTIKA SOUSEDNÍCH REGIONŮ

3.3.1 KRÁLOVÉHRADECKÝ KRAJ (ČESKÁ REPUBLIKA)

3.3.1.1 SOCIÁLNĚGEOGRAFICKÁ CHARAKTERISTIKA

LK sousedí s těmito ORP z KHK: **Vrchlabí, Dvůr Králové n. L., Nová Paka a Jičín**. Největším městem je Hradec Králové s cca 93 tis. obyvateli. Hospodářskou strukturu kraje lze chápat jako zemědělsko-průmyslovou se zvlášť velkým potenciálem pro cestovní ruch a rekreaci v horských a podhorských oblastech (např. Krkonoše, Orlické hory).

3.3.1.2 ÚZEMNĚ PLÁNOVACÍ DOKUMENTY

ZÚR KHK byly vydány v roce 2011. Aktuálně (stav 2/2021) platí ZÚR KHK, ve znění Aktualizace č. 1, č. 2 a č. 4. Aktualizace ZÚR KHK č. 3 je rozpracována.

V rámci širších vazeb LK a KHK je v ZÚR KHK řešeno zejména následující:

- rozvojová osa nadmístního významu NOS1 Hořice – Jičín – LK (ZÚR KHK)
 - vyhodnocení: v ZÚR LK navazuje na rozvojovou osu II. řádu nadmístního významu ROS2
- doprava – návrh silnice I. třídy I/16 Vídochov DS7 a Dolní Kalná DS3 (ZÚR KHK)
 - vyhodnocení: v ZÚR LK navazují na územní rezervu D15C, ale nenavazují na návrhový koridor D15D, dle výsledku EIA je v rámci Aktualizace č. 1 ZÚR LK prověřeno převedení územní rezervy D15C na návrh a vypuštění návrhu D15D, tímto by byla zajištěna návaznost na koridory ZÚR KHK
- doprava – návrh silnice I/35 (kapacitní silnice S5) DS2A2 v tzv. severní variantě Turnov – Rovensko pod Troskami – Úlibice
 - vyhodnocení: v PÚR ČR sledováno jako koridor S5, v ZÚR KHK již vymezen návrhový koridor, v ZÚR LK vymezena územní rezerva D01B, změnu do návrhového koridoru řeší Aktualizace č. 1 ZÚR LK
- prvky ÚSES jsou dlouhodobě sledovány i na území LK a kromě regionálního biocentra RC 384, které na území LK zasahuje i více na jih, jsou v obou dokumentacích v souladu

3.3.2 STŘEDOČESKÝ KRAJ (ČESKÁ REPUBLIKA)

3.3.2.1 SOCIÁLNĚGEOGRAFICKÁ CHARAKTERISTIKA

S LK sousedí následující ORP ze SČK: **Mělník, Mladá Boleslav, Mnichovo Hradiště**.

Poloha kraje výrazně ovlivňuje jeho charakter, který se stává zázemím hlavního města Prahy. Je zdrojem pracovních sil pro pražské podniky, doplňuje pražský průmysl a služby, zásobuje Prahu potravinami a poskytuje svůj rekreační potenciál. Zároveň je také územím, přes které vedou komunikace, sítě a energovody spojující Prahu se všemi kraji ČR a s evropskými zeměmi.

Funkci krajského centra zastává hlavní město Praha, tvořící samostatný kraj. Charakteristický je velký počet malých obcí, nízká hustota zalidnění a suburbanizační tlaky v okolí Prahy.

Charakter kraje není zcela homogenní – je tvořen třemi oblastmi. První oblastí je tzv. centrální oblast tvořící s hlavním městem Prahou „Pražskou středočeskou aglomerací“, zasahující téměř 38 % obcí Středočeského kraje s více než 46 % obyvatel kraje. Mezi touto oblastí a hlavním městem Prahou existují vzájemné těsné vazby. Pro SČK je hlavní město Praha významným odbytištěm řady produktů, zvláště pak potravin, a cílem dojížděky za prací, vzděláním, kulturou a ostatními aktivitami. Naopak Pražané vyjíždějí do SČK za krátkodobou a střednědobou rekreací. Druhou oblastí je průmyslově zemědělský severovýchod (obilí, cukrovka, zelenina v Polabí, strojírenství, zejména výroba osobních automobilů, dále pak chemie, potravinářství a další průmysl a také lázeňství v Polabí a v Pojizeří). Třetí oblastí je lesnatější jih a jihozápad, pro který je charakteristické zemědělství (brambory a obilí), a také méně koncentrovaný průmysl, turistické oblasti, zdroje pitné vody, hydrocentrály.

3.3.2.2 ÚZEMNĚ PLÁNOVACÍ DOKUMENTY

ZÚR SČK nabyly účinnosti roku 2012. Aktuálně (únor 2020) jsou platné ZÚR SČK, ve znění Aktualizace č. 1 a č. 2. Dále probíhá komplexní Aktualizace č. 3 ZÚR SČK.

V rámci širších vazeb LK a SČK vyplývají pro ÚPD zejména tyto požadavky:

- republiková rozvojová osa OS3 Praha – Liberec – hranice ČR/Německo, Polsko (-Görlitz/Zgorzelec) z PÚR ČR, ve znění Aktualizací č. 1, č. 2 a č. 3 je sledována v ZÚR LK i ZÚR SČK
- klíčovým záměrem v obou krajích je modernizované železniční spojení Praha – Mladá Boleslav – Liberec – (Polsko) vymezené v PÚR ČR jako ŽD8
 - vyhodnocení: v platné ZÚR LK je vymezen koridor D26, územní rezerva D26R a koridor D27, koridor D26 ze ZÚR LK navazuje na příslušnou územní rezervu koridoru v ZÚR SČK
- nevyjasněným záměrem je vedení vysokorychlostní železnice Praha – Liberec/Hradec Králové – Wrocław přes území Středočeského a Libereckého kraje
 - vyhodnocení: tento záměr je ve stádiu přípravy podkladů na MD
- ÚSES se jeví být problematickým pouze v podrobném měřítku

3.3.3 ÚSTECKÝ KRAJ (ČESKÁ REPUBLIKA)

3.3.3.1 SOCIÁLNĚGEOGRAFICKÁ CHARAKTERISTIKA

S LK sousedí následující ORP: **Varnsdorf, Děčín, Litoměřice**. Největším městem kraje je Ústí nad Labem s cca 91 tis. obyvatel.

Orientace ekonomických činností je směřována na těžbu uhlí, energetiku a chemii se všemi navazujícími dopady. Kraj je obecně spojován s různými negativními aspekty zejména v oblasti životního prostředí, jako je např. postižení krajiny exhalacemi nebo „měsíční krajina“ a její revitalizace po povrchových dolech. Kraj byl ve Strategii regionálního rozvoje ČR 2021+ vymezen (spolu s Karlovarským a Moravskoslezským krajem) jako strukturální postižený kraj.

Z hlediska fyzikogeografických i socioekonomických charakteristik není kraj homogenní; je možné zde nalézt několik vzájemně se lišících oblastí, jako jsou pánevní oblast v Podkrušnohoří s vysokou koncentrací průmyslu, urbanizací a hustotou osídlení nad 300 obyv./km², zemědělská oblast u J hranice kraje méně industrializovaná a urbanizovaná s hustotou osídlení pod 80 obyv./km², Krušné hory, resp. Česko-saské pohraničí s omezenými hospodářskými aktivitami, velmi nízkým osídlením (50 obyv./km²) a Děčínsko na jihu více vázané na sídlo kraje a na severu tvořené odlehlym, hospodářsky slabším Šluknovským výběžkem.

3.3.3.2 ÚZEMNĚ PLÁNOVACÍ DOKUMENTY

ZÚR ÚSK nabyly účinnosti 10/2011. Následně byly vydány jejich Aktualizace č. 1, č. 2 a č. 3.

V rámci širších vazeb LK a ÚSK vyplývají pro ÚPD zejména tyto požadavky:

- rozvojová osa nadmístního významu NOS2, která napojuje LK na rozvojové osy zpřesněné z PÚR (OS2 a OS8 ozn. ZÚR ÚSK)
 - vyhodnocení: ZÚR LK sleduje rozvojovou osu II. řádu – nadmístního významu ROS3, která navazuje na NOS2.
- elektrické vedení VVN 110 kV (Babylon –) Česká Lípa – Nový Bor – hranice LK/ÚSK – Varnsdorf zatím jako územní rezerva ER8
 - vyhodnocení: v PÚR ČR je na základě příslušné územní studie pořízené MMR koridor E25, ZÚR LK sleduje navazující územní rezervu E8B (v rámci Aktualizace ZÚR LK i ZÚR ÚSK jsou územní rezervy měněny na návrhové koridory)
- vedení VVN 110 kV Babylon – hranice LK/ÚSK – Děčín – koridor E6
 - vyhodnocení: ZÚR LK sleduje navazující koridor pod označením E4
- vedení VVN 400 kV Výškov – hranice LK/ÚSK – Babylon – ER6
 - vyhodnocení: v PÚR ČR je koridor E10, ZÚR LK sleduje navazující koridor VVN 400 kV z PÚR – PUR01 a PUR02, PUR01 bude v rámci aktualizace č. 1 ZÚR LK dle aktualizace č. 1 PÚR ČR vypuštěn
- vedení VVN 110 kV Babylon – hranice LK/ÚSK – Ústěk – Hoštka – Štětí – E1
 - vyhodnocení: ZÚR LK sleduje navazující koridor E3
- koridor silnice I. třídy (Svor – Nový Bor-) Manušice – hranice LK /ÚSK – Děčín – PK4
 - vyhodnocení: ZÚR LK sleduje navazující návrh silnice I/13 – s kódem D03, v rámci aktualizací ZÚR LK a ZÚR ÚSK je návaznost na hranicích krajů optimalizována dle nové technické studie z roku 2019
- prvky ÚSES jsou dlouhodobě sledovány v ZÚR LK i ZÚR ÚSK a ve Sjednocení ZÚR od MMR byly uvedeny zejména následující nenávaznosti, které jsou řešeny při aktualizacích ZÚR:
 - nadregionální biokoridor Stříbrný roh (19) – Studený vrch (82) ze ZÚR ÚSK nenavazuje na hranici Kytlice – Svor
 - nadregionální biokoridor Stříbrný roh (19) – Studený vrch (82) nenavazuje na nadregionální biokoridor K5MB na hranici Velká Bukovina – Žandov/Volfartice
 - regionální biokoridor Bukovinská hora – Bobří potok (Bínov) nenavazuje na regionální biokoridor RK603 na hranici Konojedy – Kravaře

- regionální biokoridor Velké háje – Vlhášť nenavazuje zcela na regionální biokoridor RK608 na hranici Úštěk – Blíževedly
- návrh cyklostezky C25
 - vyhodnocení: ÚAP LK sledují navazující nadregionální cyklokoridor NR8A, v rámci Aktualizace ZÚR ÚSK je koridor pro tuto cyklostezku vypouštěn
- návrh cyklostezky C21
 - vyhodnocení: ÚAP LK sledují navazující nadregionální cyklokoridor NR1, v rámci Aktualizace ZÚR ÚSK je koridor pro tuto cyklostezku vypouštěn
- návrh cyklokoridoru na území LK z ÚAP LK ozn. M7 Ploučnice + Nová Hřebenovka nemá navazující koridor v ÚSK
- koridor optimalizace železnice Česká Lípa – hranice LK/ÚSK – Benešov nad Ploučnicí Z2
 - vyhodnocení: ZÚR LK sledují navazující koridor D34
- koridor optimalizace železnice Děčín – Benešov nad Ploučnicí – hranice ÚSK/LK/ÚSK – Rumburk Z1
 - vyhodnocení: železnice zasahuje na území LK v Prysku a Svoru, ÚAP LK sledují záměr D63, který navazuje na koridor Z1 v rámci aktualizace č. 1 ZÚR LK bude prověřeno doplnění tohoto koridoru do ZÚR LK

3.3.4 SPOLKOVÝ STÁT SASKO, REGION OBERLAUSITZ – NIEDERSCHLESIE (SPOLKOVÁ REPUBLIKA NĚMECKO)

LK hraničí na severu se Spolkovou republikou Německo – **Svobodným státem Sasko** [*Freistaat Sachsen*] a s jeho *Regionem Horní Lužice – Dolní Slezsko* [*Region Oberlausitz – Niederschlesien*]. Svobodný stát Sasko s hlavním městem Drážďany [*Dresden*] se rozkládá na ploše 18 450 km²; počet obyvatel, který s výjimkou velkých měst Drážďany (cca 550 tis. obyvatel), Lipsko (cca 580 tis. obyvatel) v posledním období stále klesá, dosahuje 4 milionu (viz tab. 3).

Tab. 3 Základní charakteristika Saska a sousedního okresu Görlitz

územní jednotka	počet obyvatel				rozloha v km ² (2015)	hustota obyv. v obyv./km ² (2015)
	10/1990	12/2009	12/2011	06/2015		
země Sasko	4 807 535	4 168 732	4 137 051	4 084 851	18449,4	221
kraj Dresden – okres Görlitz	369 625	281 076	273 511	260 000	2111,4	123

Zdroj: Statistisches Landesamt des Freistaates Sachsen – Kamenitz (<http://www.statistik.sachsen.de>)

3.3.4.1 SOCIÁLNĚGEOGRAFICKÁ CHARAKTERISTIKA

Svobodný stát Sasko se člení od 2008 na **10 zemských okresů** a **tři samostatné městské okresy** (obr. 3). Sasko má dlouholetou **průmyslovou tradici**. V současné době je Sasko zaměřeno především na tradiční textilní průmysl, strojírenství a výrobu dopravních prostředků. Po roce 1989 dochází také k výraznému rozvoji služeb a nových hospodářských odvětví (high-tech). Vznikají nové průmyslové zóny „na zelené louce“ i v přestavbových územích. Mezi nejvýznamnější firmy se v Sasku řadí Audi, Dresdner Bank, Melitta, Strabag a Wella.

Obr. 3 Administrativní členění Svobodného státu Sasko

Zdroj: Wikiwand, 2008: <http://www.wikiwand.com/cs/Sasko>

3.3.4.2 ÚZEMNĚ PLÁNOVACÍ DOKUMENTY

Nejvyšším orgánem prostorového plánování v Sasku je **Saské zemské ministerstvo vnitra v Drážďanech**, jehož hlavním úkolem je sestavovat a schvalovat zemský rozvojový plán (Landesentwicklungsplan, LEP). **LEP Sasko 2013** je dostupný i v českém jazyce na adrese <https://www.landesentwicklung.sachsen.de/31381.htm>.

V LEP Sasko 2013 jsou řešeny zejména tyto zásady a cíle, které se týkají i území ČR (LK):

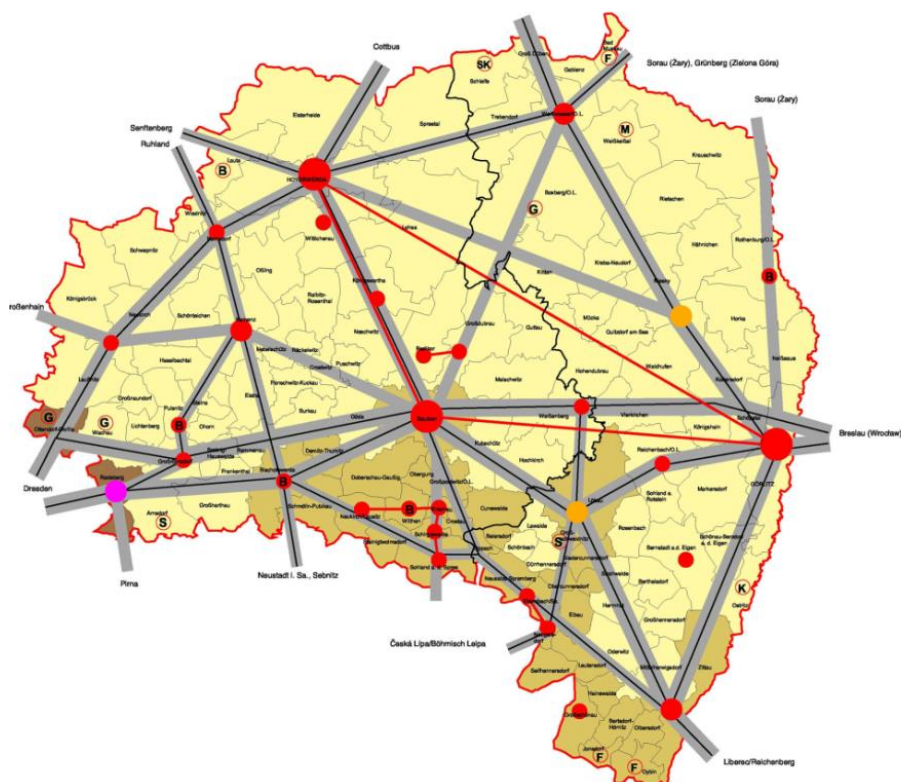
- posílení spolupráce s Polskem a ČR
- přeshraniční spolupráce s ČR – program na podporu přeshraniční spolupráce mezi ČR a Svobodným státem Sasko Cíl3
- podpoření rozvoje hospodářského a kulturního regionu Sasko – Česko – Dolní Slezsko
- rostoucí hospodářská provázanost vyžaduje další zvyšování propustnosti vnitřních hranic s Polskem a ČR
- subjekty regionálního plánování mají se srovnatelnými orgány v Polsku a ČR působit pomocí informačních plánovacích nástrojů na pořizování a realizaci společných rozvojových koncepcí a strategií
- v příhraničních obcích a městech nutno působit na vytváření a realizaci přeshraničních koncepcí rozvoje měst a venkova a na intenzifikaci spolupráce v oblasti občanské vybavenosti, ochrany životního prostředí, cestovního ruchu a technické infrastruktury
- zasíťování saských vyšších center mezi sebou navzájem a zároveň s Polskem a ČR má být zlepšeno výkonnými spoji dálkové dopravy, integrací do transevropských sítí a rozsáhlými evropskými dopravními koridory.

Dalšími důležitými orgány prostorového plánování v Sasku jsou **regionální plánovací svazy**, jejichž hlavním úkolem je pořizovat regionální plány (obdobu českých ZÚR). S LK sousedí území spravované regionálním plánovacím svazem Horní Lužice – Dolní Slezsko, který vykonává ÚPČ v zemských okresech Bautzen a Görlitz. Aktuální **Regionální plán Horní Lužice – Dolní Slezsko [Regionalplan Oberlausitz-Niederschlesien]** byl pořízený v roce 2010 a dostupný je na <http://www.rpv-oberlausitz-niederschlesien.de/regionalplanung/erste-gesamtforschreibung-des-regionalplans-2010.html>. Dle aktualizace nadřazeného LEP 2010 se připravuje 2. aktualizace tohoto regionálního plánu.

Z Regionálního plánu Regionu Horní Lužice – Dolní Slezsko (2010) vyplývají následující body přeshraniční spolupráce:

- rozvoj přeshraniční nadregionální spojovací osy (Dresden) – Bautzen – Görlitz – hranice Sasko/Polska – (Wroclaw); (Cottbus) – Hoyerswerda – Bautzen – Löbau – Zittau – hranice Sasko/Česka - (Liberec) a (Cottbus) – Görlitz – Zittau – hranice Sasko/Česka – (Liberec), jako kapacitní dopravní cesty
 - vyhodnocení: ZÚR LK vymezila ROS1, PÚR ČR sleduje republikovou rozvojovou osu OS3
- zvýšení kapacity železničních tratí pro nákladní dopravu přes hraniční přechody Horka – Wegliniec, Ebersbach/Sa. – Rumburk a Zittau – Hrádek n. N.
 - vyhodnocení: ZÚR LK sleduje koridor D28
- rozvoj přeshraniční veřejné hromadné dopravy osob/regionální dopravy, především železniční spojení Zittau – (Liberec), Görlitz – (Jelenia Góra) a Ebersbach/Sa. – (Varnsdorf) – Grossschönau – Zittau
 - vyhodnocení: ZÚR LK sleduje koridor D28
- zlepšení dopravního napojení rekreačních oblastí Krkonoš, Jizerských a Lužických hor přes Žitavu
 - vyhodnocení: ZÚR LK sleduje již zrealizované záměry D02 na přeložku I/35 a přeshraniční spojení D43, dále je sledován záměr koridorů silnic D11A a D07 pro zlepšení napojení Krkonoš a Jizerských hor
- koncipování dodatečného silničního spojení mezi ČR, Svobodným státem Sasko a Polskem
 - vyhodnocení: není sledován žádný konkrétní zájem na území LK
- přeshraniční koordinace a rozvoj cestní sítě podél Lužické Nisy, v Hornolužické vrchovině a v Žitavských horách
 - vyhodnocení: ZÚR LK sleduje záměr multifunkčního turistického koridoru D42 Nová hřebenovka
- další rozvoj Sdružení měst Bogatynia – Hrádek n. N. – Žitava s přihlédnutím k zájmovému území středního centra – města Žitavy
 - vyhodnocení: ZÚR LK vymezuje funkční kooperace FK14 a FK15
- přeshraniční koordinace vlivů příhraničních velkoplošných zařízení maloobchodu na sousední země
 - vyhodnocení: v rámci ÚPČ není v ČR specificky sledováno
- přeshraniční rozvoj Krajiny podstávkových domů
 - vyhodnocení: byl zrealizován projekt z programu Cíl3: Společně pro zachování podstávkových domů – zvyšování povědomí a informovanosti, v rámci ÚPČ není specificky sledováno
- přeshraniční ochrana přírody a krajiny v údolí Lužické Nisy, v Hornolužické vrchovině a v Žitavských horách
 - vyhodnocení: v ČR je tato oblast chráněna jako institutem CHKO, ZÚR LK vymezila SOB2 Lužické hory
- podél státních hranic provozovaná společná likvidace odpadních vod českými a německými, případně polskými obcemi
 - vyhodnocení: funguje společný nadmístní kanalizační systém Jablonné v P. – Petrovice – Lückendorf
- výstavba energetických vedení pro mezinárodní výměnu energií dle poptávky s partnery v Česku a Polsku
 - vyhodnocení: jedná se o přenosovou soustavu, na které není sledován žádný konkrétní přeshraniční záměr na území LK

Sídelní struktura Regionu Horní Lužice – Dolní Slezsko je na obr. 4. Jako hierarchicky nejvyšší je zde zachyceno „**sdrúžení vyšších center**“ **Görlitz – Hoyerswerda – Bautzen**.

Obr. 4 Sídelní struktura regionu Horní Lužice – Dolní Slezsko
Zdroj: Regionalplan Region Oberlausitz-Niederschlesien, 2010

3.3.5 POLSKÁ REPUBLIKA – DOLNOSLEZSKÉ VOJVODSTVÍ

Na severu a severovýchodě hraničí LK s Polskem, resp. s **Dolnoslezským vojvodstvím** [Województwo dolnośląskie]. Dolnoslezské vojvodství (DV) má velké zásoby nerostných surovin: měď, zlato, stříbro, hnědé uhlí, zemní plyn, kámen (především melafyr, baryt, nevyužívané ložisko kaolinu), ropa, železná ruda, nikl, cín a polodrahokamy.

3.3.5.1 SOCIÁLNĚGEOGRAFICKÁ CHARAKTERISTIKA

Polsko se od roku 1999 skládá z **16 vojvodství**. Rozloha DV činí **19 948 km²** a počet obyvatel je 2,9 mil. obyvatel. Sídlem DV je Vratislav [Wrocław] s cca 640 tis. obyvatel. DV se člení na **30 okresů** [powiaty], z toho 4 okresy jsou městské (Vratislav, Valbřich [Wałbrzych], Lejnice a Jelení Hora). Jednotlivé okresy se dále dělí na menší územní jednotky: městské, městsko-venkovské a venkovské obce [gminy], které jsou obvykle tvořeny několika sídly nebo jednotlivými městy se svými čtvrtěmi.

Kromě hranice s Německem (západ) a s ČR (jih, jihozápad) sousedí DV na západě s Lubušským, na severu s Velkopolským a na východě s Opolským vojvodstvím.

Z hlediska ekonomické struktury patří DV k **průmyslově-zemědělským regionům s vysokým podílem služeb** (cestovní ruch). Hospodářsky nejvyspělejší oblastí je okolí Wrocław a Lubin, k nejzaostalejším regionům patří Valbřich a okolí. Velký význam má spolupráce se SRN; zahraniční investice se koncentrovaly do oblasti Wrocław.

Z hlediska dopravního napojení má největší význam železnice Berlin – Poznaň – Wrocław – Katowice a silnice Berlin – Legnica – Wrocław – Gliwice. Nejvýznamnější letiště je Wrocław (Strachowice). Mezi důležité přeshraniční spojení patří Zgorzelec se SRN a Kudowa-Zdrój a Jakuszyce s ČR.

3.3.5.2 ÚZEMNĚ PLÁNOVACÍ DOKUMENTY

Vazby v česko-polském pohraničí (na polské straně) řeší **Studium zagospodarowania przestrzennego pogranicza polsko – czeskiego – część polska** vydané 2006 a stále platné a dostupné na adrese http://www.irt.wroc.pl/strona-74-studium_zagospodarowania_przestrzennego.html. Z tohoto dokumentu vyplývají některé záměry, které řeší i ZÚR LK (D02, D07, D08, D42).

Žádný z dostupných polských územně plánovacích dokumentů není k dispozici v češtině. Základním dokumentem územního plánování na regionální úrovni je **Plan zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego** (Územní plán Dolnoslezského vojvodství), jehož aktualizace s perspektivou do roku 2020 byla schválena v roce 2014 a je dostupná na http://irt.wroc.pl/aktualnosc-11-108-uchwalenie_planu.

[zagospodarowania.html](#). Zpracovává se aktualizace tohoto dokumentu, která by měla řešit i vymezení a regulaci horských funkčních oblastí a pohraničních funkčních oblastí. Zároveň se v Polsku připravuje nový stavební zákon, který zcela přepracovává požadavky na obsah regionálních územních plánů.

Z platného dokumentu vyplývají pro přeshraniční spolupráci některé úkoly.

V oblasti propojení přírodního systému vojvodství s jeho okolím se jedná zejména o následující vazby:

- společné a sousedící oblasti ochrany přírody a krajiny, z nichž má z hlediska přírodních vazeb vojvodství s jeho okolím zvláštní význam Bilaterální biosférická rezervace Karkonosze/Krkonoše v Západních Sudetech (Krkonošská oblast) a v oblastech Natura 2000 s různým statutem a charakteristikou
- národní ekologické koridory spojující oblasti Natura 2000 v Polsku (západní a jiho-centrální)

Z hlediska ochrany přírody se jedná zejména o:

- nedostatečná ochrana společných ekosystémů ležících na obou stranách hranice, např. Rašeliniště Jizerky (v ČR) – Torfowiska Doliny Izery (v PL)
- absence koordinovaných plánů péče a ochrany oblastí, které jsou součástí národního systému Natura 2000 (oblasti nacházející se v ČR a SRN)
- degradace cenných krajinných a přírodovědných hodnot jako důsledek neracionálních rozhodnutí o umístění větrných farem (celá oblast příhraničí)
- nadměrné využívání zásob podzemních vod v povodí Lužické Nisy a Barycze
- nedostatečná spolupráce při využívání povodí řek, zejména pokud se jedná o odvádění splaškových vod v povodích Barycze, Olawy, Odry, Widawy a Lužické Nisy a poruchy biologické kontinuity; v povodí Bobru, Lužické Nisy, Kladské Nisy, Olawy a Odry
- nedostatečná spolupráce v rámci monitoringu oběhu, balance a čistoty podzemních vod v příhraničních pásmech Polska a Česka: vnitrosudetská pánev, oblast Kudowa Zdrój – Police – Adršpach – Mieroszów a oblast ovlivněná elektrárnou KWB „Turów“

Z hlediska dopravních a komunikačních systémů:

- Koridor III., v rámci Panevropských dopravních koridorů, spojující Drážďany/Berlín – Vratislav – Katovice – Lvov – Kyjev (netýká se LK přímo, ale má na něj vliv)
- Středoevropský dopravní koridor CETC (jako mezinárodní iniciativa) ve směru: Ystad – Štetín – Praha – Bratislava – Vídeň – Budapešť – Lublaň – Terst (netýká se LK přímo, ale má na něj vliv)
- evropské tranzitní železniční a silniční komunikační trasy spojující západní a severní Evropu s jižní a východní částí kontinentu, probíhající a spojující Vratislav s evropskými metropolemi – Varšavou, Berlínem, Prahou (netýká se LK přímo, ale má na něj vliv)
- absence vyhovujícího a rychlého železničního spojení s Brnem a Prahou (netýká se LK přímo, ale má na něj vliv)

Níže je seznam záměrů, které jsou uvedeny v grafické části Územního plánu Dolnoslezského vojvodství:

- propojení české silnice I/35 – saské B178 (záměr aglomerační obchvat a vojvodská silnice) – úsek přes Polsko
 - vyhodnocení: tento úsek již byl uveden do provozu
- předpokládaná Středosudetská turistická silnice a turistická cesta Via Montana ze směru Bogatynia
- předpokládaný železniční Jizerský okruh na stávající železnici
- vodní hlavní nadmístní turistická trasa v trojzemí
- automobilová hlavní nadmístní turistická trasa ze směru Bogatynia
- cyklistická hlavní nadmístní turistická trasa ze směru Czerniawa-Zdrój

oblast SOB7 Krkonoše – Jizerské hory. Hlavními úkoly územního plánování v této oblasti jsou především: zmírňování střetů nadměrného zatížení území cestovním ruchem (KÚ LK pořídil příslušnou územní studii pro oblast Jizerské hory a Frýdlantsko) a zlepšení dopravní dostupnosti území uvnitř i přes hranice [ZÚR LK vymezuje významné silniční koridory pro napojení Frýdlantska (D08) a Tanvaldska (D11A, D07)].

V rámci železniční dopravy PÚR ČR vymezuje přes území LK zejména **koridor konvenční železniční dopravy ŽD8 Hranice Polsko/ČR – Liberec – Mladá Boleslav – Praha** (původně koridor kombinované dopravy KD1).

V silniční dopravě je vymezen **koridor S11 D8 – Děčín – Česká Lípa – Svor – Bílý Kostel n. N. – Liberec – R35** pro zlepšení silničního propojení ÚSK a LK, který by eliminoval zejména stávající nevyhovující úsek Nový Bor – Děčín přeložkou přes Manušice, a dále **koridor S5 R10/R35 Turnov – Rovensko p. Tr. – Úlibice (E442)**, který je naprosto zásadní pro propojení LK a KHK. Tento opakovaně prověřovaný koridor je součástí TEN-T. Tato tzv. severní varianta je v PÚR ČR na základě územní studie pořízené MMR v roce 2012 dle úkolu z PÚR ČR 2008.

Pro rozvoj elektroenergetiky vymezuje PÚR ČR **koridory E10. LK se týká dvojnásobné vedení 400 kV (Výškov – Babylon a Babylon – Bezděčín)** ve stávajících trasách a **koridor E25 pro vedení 110 kV Nový Bor – Nová Huť – Varnsdorf** pro zásobování Šluknovského výběžku z území LK. Koridor E25 byl vymezen na základě příslušné územní studie pořízené MMR.

LK se týkají i některé úkoly pro ministerstva a jiné ústřední správní úřady, zejména úkol prověřit vysokorychlostní železniční spojení Praha – Hradec Králové/Liberec – Wrocław, které je součástí doplňkové sítě TEN-T, a úkoly pro územní plánování.

LK se od začátku pořizování PÚR jako republikového nástroje územního plánování neúspěšně snaží do tohoto dokumentu prosadit **osu Ústí nad Labem – Liberec – Hradec Králové jako republikovou rozvojovou osu a specifické oblasti Frýdlantsko a Mimoňsko jako republikové specifické oblasti.**

Z rozpracované Aktualizace č. 4 PÚR ČR vyplývají pro území LK zatím zejména následující nové skutečnosti:

Součástí specifické oblasti Krkonoše – Jizerské hory bude celý Frýdlantský výběžek.

Na území ORP Česká Lípa, Frýdlant, Turnov a Železný Brod bude zasahovat nově vymezená celorepubliková specifická oblast SOB9, ve které se projevuje aktuální problém ohrožení suchem.

VAZBY NA DOKUMENT V4+2

Ministři zodpovědní za regionální rozvoj Bulharska, ČR, Maďarska, Polska, Rumunska a Slovenska podepsali roku 2010 **Společnou strategii územního rozvoje států V4+2**. V rámci tohoto dokumentu nebyly na území LK nalezeny žádné republikové významné nenávaznosti v rozvojových osách a dopravních sítích.

VAZBY NA ÚZEMNÍ AGENDU EVROPSKÉ UNIE 2020

Ministři zodpovědní za územní plánování a územní rozvoj EU podepsali 2011 dokument **Územní agenda Evropské unie 2020 – k inteligentní a udržitelné Evropě rozmanitých regionů podporující začlenění**, jehož účelem je podporovat územní soudržnost (kohezi) v EU v časovém horizontu do roku 2020.

V dokumentu bylo stanoveno následujících 6 územních priorit rozvoje EU:

- Podpora polycentrického a vyváženého územního rozvoje
- Podpora integrovaného rozvoje ve městech a venkovských a specifických oblastech
- Územní integrace v přeshraničních a nadnárodních funkčních regionech
- Zajištění globální konkurenceschopnosti regionů na základě silné místní ekonomiky
- Zlepšení územního propojení pro jednotlivce, komunity a podniky
- Správa a propojení ekologických, krajinných a kulturních hodnot regionů

SÍDELNÍ STRUKTURA A ROZVOJOVÉ OSY

Pro grafické vyjádření struktury osídlení a rozvojových os z hlediska širších vztahů bylo území LK vymezeno **čtyřúhelníkem mezi městy Praha, Hradec Králové, Vratislav a Drážďany**. Tato centra patří z hlediska kategorizace (hierarchie) osídlení dle projektu ESPON (European Spatial Planning Observation Network, česky Evropská monitorovací síť pro územní rozvoj a soudržnost) mezi nejvýznamnější. Projekt ESPON, zabývající se polycentrickým rozvojem Evropy, člení Evropu na tzv. funkční urbánní oblasti FUAs, které se dělí na 3 skupiny:

- MEGAs (evropské metropolitní oblasti růstu, evropská metropolitní centra), dále členěné na globální centra, evropské motory, silná MEGAs, potenciální MEGAs a slabá MEGAs
- FUAs nadnárodního/národního významu
- FUAs regionálního/místního významu.

Prahu lze dle této klasifikace zařadit mezi potenciální MEGAs (evropská metropolitní centra), Vratislav mezi slabá MEGAs, Drážďany a Hradec Králové mezi nadnárodní/národní centra FUAs. **Liberec** je spolu s dalšími městy na českém území (např. Ústí n. L., Mladá Boleslav, Pardubice), území Saska (Budyšín, Görlitz) a Polska (Jelenia Góra, Legnica, Wałbrzych) řazen do kategorie **FUAs regionálního/místního významu**.

V tomto prostoru lze identifikovat **rozvojové osy evropského významu** (makroregionální) v území podél trasy dálnice A4, A17 a D8, které kopírují **evropské multimodální koridory III a IV** a republikové osy s mezinárodním přesahem (meziregionální), které tyto koridory propojují (v LK území podél D10, I/35 a I/13). Význam těchto „spojnic“ vzroste po dobudování dálnice D11 od Hradce Králové přes Jaroměř, Trutnov a Královec do Polska (nové propojení na Vratislav), silnice I/35, která bude napojena prostřednictvím spolkové silnice B178 na dálnici A4 a dobudování silnice I/13 směrem na Děčín a Ústí nad Labem s napojením na dálnici D8.

VAZBY DOPRAVNÍ INFRASTRUKTURY

Nejdůležitějšími civilizačními vazbami jsou dopravní vazby. Pro rozvoj střední a východní Evropy je klíčovou otázkou propojení nových členských států EU a dalších středoevropských a východoevropských států s vyspělými středoevropskými a západoevropskými státy kvalitní dopravou.

Rámec dopravní sítě států střední a východní Evropy vymezilo **10 panevropských multimodálních koridorů**. Na tento první přibližovací krok v Evropě postupně navázala síť **TINA**, kterou bylo řešeno území států přidružených k EU již s ohledem na vazby na síť TEN-T států E15 (členské státy EU před rokem 2004). Modifikace této sítě do TEN-T proběhla Rozhodnutím Evropského parlamentu a Rady z roku 2004. Aktuální **revize vymezení TEN-T** proběhla Nařízením EP a Rady (EU) č. 1315/2013 ze dne 11. prosince 2013 **o hlavních směrech Unie pro rozvoj transevropské dopravní sítě** a o zrušení rozhodnutí č. 661/2010/EU, které dopravní síť z předchozí rušené TEN-T doplnilo, zmenšilo, ale především rozdělilo na síť hlavní (core) a zpodrobnující síť globální (comprehensive), vyjma vodní dopravy.

Transevropská dopravní síť (anglicky **Trans-European Transport Network – TEN-T**) je síť silničních a železničních koridorů, mezinárodních letišť a vodních cest, která má zlepšit mezinárodní dopravní infrastrukturu. TEN-T se člení do 2 vrstev:

1. Zpodrobnující **Globální síť (comprehensive network)**, která zajišťuje hlavní transevropské dopravní proudy a multimodální (silniční i železniční) napojení všech regionů na síť TEN-T. Mají se odstranit „slepé“ úseky bez pokračování v sousedních státech. Globální síť má být zrealizována do roku 2050.
2. Hlavní **Základní síť (core network)** je podmnožinou globální sítě a zajišťuje hlavní přepravní proudy. Klíčem je definování uzlových bodů, kam patří všechna hlavní města, další aglomerace nad 1 mil. obyvatel, hlavní námořní přístavy, velká letiště a velká průmyslová centra. V ČR se počítá s uzly – Praha, Ostrava. Hlavní síť má být zrealizována do roku 2030.

Na třetích Panevropských dopravních konferencích v Praze (1991), Krétě (1994) a Helsinkách (1997) byly definovány **Transevropské (paneovropské, multimodální, Krétské/Helsinské) dopravní koridory**, kterých je 10 a spojují Evropu od Atlantiku k Uralu a od Skandinávie ke Středomoří. Tyto rozvojové koridory jsou odlišné od novější sítě TEN-T, která zahrnuje hlavní trasy v EU.

Území LK není přímo napojeno na trasy panevropských koridorů (obr. 6). Z hlediska širších vazeb leží území v jihovýchodním kvadrantu koridorů.

- **III. multimodální koridor:** Berlín – Vratislav – Katowice – Lvov – Kyjev (větve **III.A** Drážďany – Vratislav)
- **IV. multimodální koridor:** Berlín – Drážďany – Praha – Bratislava – Győr – Budapešť – Bukurešť – Arad – Craiova – Sofia – Istanbul

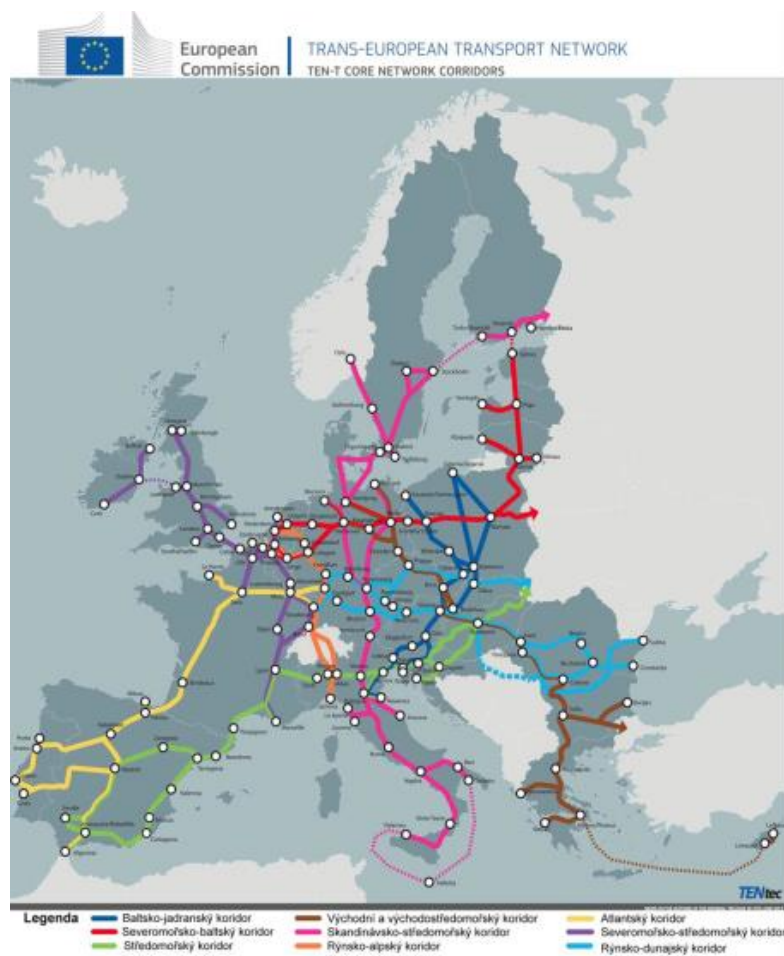
Do doplňkové sítě **TINA** byla zařazena rychlostní silnice **D10 Praha – Turnov a (I/35), I/35 hranice ČR/SRN – Hrádek n. N. – Liberec – Turnov – Hradec Králové – Olomouc – Lipník nad Bečvou**, jež zajišťují vazbu na III. i IV. multimodální koridor.

Prodloužení rychlostní silnice D10 / I/35 spojující Prahu a Liberec silnicí I/35 v upravené trase a parametrech Liberec – Hrádek n. N. – Žitava umožní prostřednictvím silnice **B178 Žitava – Weissenberg** přímé napojení na dálniční síť v Německu (dálnice A4 Vratislav – Zhořelec – Drážďany).

Kromě **D10 / I/35** představují důležité urbanizační či spojovací osy i další komunikace:

- **I/9** Praha – Mělník – Dubá – Zahrádky – Česká Lípa – Nový Bor – Rumburk/Varnsdorf – SRN – Neugersdorf, Bautzen
- **I/13** Děčín – Česká Lípa – Nový Bor – Jablonné v P. – Liberec – Frýdlant – Habartice – Polsko Zawidów, Zgorzelec. (Komplikovaný úsek I/13 mezi Novým Borem a Děčínem je navržen v nové trase přes Benešov n. Pl.)
- **I/14** Liberec – Jablonec n. N. – Tanvald – Jilemnice – Vrchlabí – Trutnov – Náchod

Důležitou roli v dalším rozvoji území hraje kromě dálnic a silnic také kvalitní **železniční spojení**. LK neprochází žádnými železničními koridory. Nejbližší významnější tratě v okolí jsou téměř 100 km vzdáleny od krajského města (Praha – Ústí nad Labem – Drážďany, Praha – Pardubice – Česká Třebová – Brno/Ostrava, Vratislav – Görlitz – Drážďany pro osobní, resp. Vratislav – Węgliniec – Hoyerswerda – střední Německo pro nákladní dopravu). Na železniční trati Liberec – Frýdlant – Zawidów se nachází hraniční přechod do Polska pro nákladní dopravu zařazený do systému **mezinárodní kombinované dopravy AGTC**.

Obr. 6 Koridory hlavní sítě TEN-T

Zdroj: Podklady a východiska k Aktualizaci č. 1 PÚR ČR

Spojení liberecko-jablonecké aglomerace se SRN a Polskem a zavedení integrovaného dopravního systému by umožnila případná realizace projektu **RegioTram NISA**, který však v důsledku vysoké finanční náročnosti změnil svou původní podobu a bude případně zrealizován jen ve zredukované formě.

Na zkvalitnění dálkové železniční dopravy bude mít rozhodující vliv modernizované spojení Liberce s hlavním městem Prahou v rámci tzv. **5. železničního koridoru** na trase Liberec – Turnov – Mladá Boleslav – Praha. Parametry tohoto železničního spojení by mělo zásadním ovlivnit, zda bude vybrána jako součást **vysokorychlostního železničního spojení Praha – Vratislav v rámci TEN-T**. Spojení Praha – Wrocław by bylo součástí vyššího koridoru Mnichov – Praha – Wrocław – Lodž – Varšava – pobaltské země (návaznost na Rail Baltica) a koridoru Praha – Wrocław – Poznaň – Szczecin – Swinoujście.

VAZBY TECHNICKÉ INFRASTRUKTURY

LK má mimořádné zásoby vody, ze kterých by mohl v případě vybudování příslušné infrastruktury zásobovat i okolní regiony. V současnosti je však možné využít pouze přebytek v jihozápadní části kraje na Českolipsku zásobováním SČK.

Do čistírny odpadních vod Jablonné v P. jsou přiváděny odpadní vody ze SRN (Lückendorf).

Energeticky absolutně nesoběstačný LK je propojen s okolními kraji ČR (KHK, SČK, ÚSK), ale nikoli s okolními zeměmi (Polsko, Německo). Média jsou v dostatečném množství dodávána do LK nadřazenými tahy.

Elektřina je do území rozváděna dvěma elektrickými stanicemi přenosové soustavy: Babylon (400/110kV) a Bezděčín (400/220/110kV). Řeší se vedení VVN 110kV (Babylon –) Česká Lípa – Nový Bor – Svor – Varnsdorf, které by řešilo zásobování Šluknovského výběžku v ÚSK z území LK.

Plyn je dodáván hlavně z VTL plynovodů Hospozín – Liberec (JZ větev) a Konecchlumí – Turnov (JV).

SOCIOEKONOMICKÉ VAZBY

Územní jednotka vyšších územně samosprávních celků – krajů byla fakticky zřízena 1/2000.

V socioekonomických vazbách jsou patrné přeshraniční vazby – např. Škoda Mladá Boleslav poskytuje pracovní příležitosti velké části obyvatel přilehlých oblastí Českolipska, Liberecka i Turnovska a mnoha podnikatelským subjektům poskytuje zakázkovou náplň v rámci subdodávek pro automobilový průmysl. Naopak LK je často pro okolní kraje a příhraniční oblasti SRN a Polska cílovou oblastí z hlediska cestovního ruchu.

Přirozenou spádovou oblastí LK je historicky i Šluknovský výběžek (součást LK v letech 1949–1960) a Mnichovohradištsko. Naopak v jihovýchodním cípu kraje (Studenec a okolí) přetrvávají vazby do přilehlých oblastí KHK (Jičínsko, Novopacko, Vrchlabí, aj.). Na západě krajská hranice uměle rozděluje (dojížděnou za prací a do škol, vybaveností) dvě úzce propojená města – Kamenický Šenov a Českou Kamenici. V rámci dokončení procesu reformy veřejné správy by bylo účelné provést některé korekce v územním vymezení kraje i správních obvodů III. stupně na základě skutečné spádovosti území.

PŘÍRODNÍ VAZBY

Území LK je přírodními vazbami úzce spjato se sousedními regiony. Na severovýchodě a východě je LK spjat s Polskem, Jizerskými horami a Krkonošemi, na východě až jihovýchodě Krkonošemi a Podkrkonoším s KHK, na jihu Českou tabulí se SČK, na západě Lužickými horami a Českým středohořím s ÚSK a SRN. Hranice LK překračují i příslušné velkoplošně zvláště chráněné území – Krkonošský národní park, Chráněná krajinná oblast Český ráj, Kokořínsko – Máchův kraj, Lužické hory, České středohoří, prvky ÚSES, území NATURA 2000 nebo vodní toky. Významný negativní přeshraniční dopad má v oblasti znečištění ovzduší a poklesu hladiny podzemní vody polská hnědouhelná elektrárna Turów a s ní spojená těžba hnědého uhlí.

3.5 CELKOVÉ ZHODNOCENÍ

LK má relativně výhodnou polohu vůči hlavním evropským dopravním koridorům i vůči hlavnímu rozvojovému prostoru naší republiky, metropoli Praha. Nevýhodou je absence kvalitního připojení na evropské dopravní koridory, které vyřeší v silniční dopravě dostavba napojení na německou dálnici A4 směr Drážďany – Wrocław prostřednictvím spolkové silnice B178 a dostavba silnice I/35 a dálnice D35 směrem na Moravu (Turnov – Jičín – Hradec Králové – Olomouc). Spojení po železnici je zastaralé, nekvalitní a časově velmi nevýhodné. Zásadní změnu by přinesly realizace záměru modernizace železniční trati Praha – Liberec (tzv. 5. železniční koridor), modernizace železniční trati Turnov – Jičín – Hradec Králové a optimalizace železniční trati Liberec – Česká Lípa – Děčín s případným novým úsekem Bílý Kostel n. N. – Rynoltice.

Přírodní vazby probíhají do sousedních krajů a regionů a přispívají k rozmanitosti kraje. Specifikem je velmi vysoký podíl rozlohy kraje zařazené do velkoplošných zvláště chráněných území. Perspektivním odvětvím se tak pro kraj stává zejména cestovní ruch.

Určitou nevýhodou LK je jeho pohraniční poloha a sousedství s Polskem a Saskem. Tuto nevýhodu je možné do určité míry kompenzovat v rámci přeshraniční spolupráce (např. Euroregion Neisse-Nisa-Nysa, ESUS NOVUM) a hledáním pozitivních synergických efektů, které přispějí k rozvoji pohraničního území. Přeshraniční území v Polsku i Sasku jsou spíše stagnujícími či periferními oblastmi, které nemají na rozvoj LK zásadně pozitivní vliv.

ZJIŠTĚNÍ A VYHODNOCENÍ HODNOT ÚZEMÍ

- Relativně výhodná poloha kraje vůči republikovému centru Praze a Mladé Boleslavi
- Po dokončení silnice B178 v Sasku bude LK přes I/35 a Hrádek nad Nisou dobře napojen na německou dálniční síť (dálnice A4 Vratislav – Görlitz – Drážďany) a evropské dopravní koridory

ZJIŠTĚNÍ A VYHODNOCENÍ LIMITŮ VYUŽITÍ ÚZEMÍ

- Pohraniční poloha kraje
- Nedostatečné dopravní spojení s Královéhradeckým krajem a Ústeckým krajem a jejich centry Hradcem Králové a Ústím nad Labem
- Nedostatečné železniční spojení s Prahou
- Ohrožení podzemních vod těžbou hnědého uhlí v polském Turowě

4 PROSTOROVÉ A FUNKČNÍ USPOŘÁDÁNÍ ÚZEMÍ

ZJIŠTĚNÍ A VYHODNOCENÍ STAVU A VÝVOJE ÚZEMÍ

4.1 PROSTOROVÉ USPOŘÁDÁNÍ ÚZEMÍ KRAJE

V rámci prostorového uspořádání území se v rámci krajské územně plánovací činnosti pracuje zejména s rozvojovými oblastmi, rozvojovými osami, specifickými oblastmi a stabilizovaným územím.

Úkolem krajské územně plánovací činnosti je zpřesnit republikové rozvojové osy, republikové rozvojové oblasti a republikové specifické oblasti vymezené v PÚR ČR a vymezit další rozvojové oblasti, rozvojové osy a specifické oblasti krajského významu.

ROZVOJOVÉ OBLASTI

Rozvojové oblasti (dále jen ROB) jsou území se soustředěním civilizačních aktivit a koncentrací významného hospodářského a sociálního potenciálu, ve kterých se projevují zvýšené požadavky na změny v území a rostoucí tlak na umísťování rozvojových záměrů republikového a krajského významu.

PÚR ČR vymezuje na území ČR správními obvody ORP rozvojové oblasti republikového a mezinárodního významu (OB). Na území LK vymezuje **OB7 Rozvojová oblast Liberec** v rozsahu ORP Jablonec n. N. (bez obcí v S části), Liberec (bez obcí v Z a SV části), Tanvald (jen obce v Z části).

Úkolem pro územní plánování v OB7 z PÚR ČR je:

- Řešit územní souvislosti napojení oblasti na modernizované železniční tratě ve směru na Prahu.

ZÚR LK 2011 v návaznosti na PÚR ČR 2008 vymezily následující rozvojové oblasti:

- **Rozvojové oblasti republikového významu (zpřesnění PÚR ČR 2008)**
 - **ROB1** Liberec
- **Další rozvojové oblasti**
 - **ROB2** Česká Lípa – Nový Bor
 - **ROB3** Turnov
 - **ROB4** Semily – Železný Brod
 - **ROB5** Jilemnice

V rámci prací na aktualizaci č. 1 ZÚR LK byly vymezeny následující rozvojové oblasti:

- **Rozvojové oblasti republikového významu (zpřesnění PÚR ČR 2008)**
 - **OB7** Liberec
- **Rozvojové oblasti krajského významu (regionálního, nadmístního významu)**
 - **ROB2** Česká Lípa – Nový Bor
 - **ROB3** Turnov

Rozvojový potenciál rozvojových oblastí Jilemnice a Semily – Železný Brod byl přehodnocen a tato centra mikroregionálního významu vyššího stupně nebyla v návrhu Aktualizace č. 1 ZÚR LK pro VJ vymezena jako ROB krajského významu. Jedním z důvodů přehodnocení byl i materiál MMR Sídlní struktura ČR (AÚRS a ÚRS Praha, 2017) pro ÚAP ČR, v rámci kterého byly identifikovány jako vyšší a střední centra osídlení pouze Liberec, Jablonec nad Nisou, Česká Lípa a Turnov.

ROZVOJOVÉ OSY

Rozvojové osy (dále jen ROS) jsou schematické linie vzájemně propojující významná centra osídlení (rozvojové oblasti) a zajišťující jejich vazby na sídelní strukturu sousedních krajů a států prostřednictvím založené sítě významných dopravních cest. ROB jsou vázané na dynamiku svého hlavního centra, ROS jsou vázané na dynamiku dopravní infrastruktury, která spojuje ROB. V obou územích existují dle definice v PÚR ČR zvýšené požadavky na změny v území. V ROS probíhají intenzivní pracovní a obslužné kontakty mezi centry pracovních příležitostí, služeb a vybavenosti, které se s rostoucí mobilitou obyvatel, firem, kontaktů, informací aj. budou dále zvyšovat a budou vyžadovat posilování dopravní a územně technické infrastruktury.

PÚR ČR vymezuje na území ČR rozvojové osy republikového a mezinárodního významu (OS) v propojení rozvojových oblastí na úrovni radiálních, centristicky pojatých vazeb na metropoli ČR Prahu. Na území LK je přivedena **OS3 Praha – Liberec – hranice ČR/Německo, Polsko (Görlitz/Zgorzelec)**.

PÚR ČR 2008 řešila narůstající potřebu vzájemných propojení Ústí nad Labem, Liberce a Hradce Králové / Pardubice, vyplývající ze strategických rozvojových dokumentů krajů a provázanosti OB7 a OB4 v rámci NUTS2, v rámci dalších úkolů pro územní plánování.

ZÚR LK 2011 v návaznosti na PÚR ČR 2008 vymezily následující rozvojové osy:

- **Rozvojové osy I. řádu republikového významu (zpřesnění PÚR ČR 2008)**
 - **ROS1** (Praha –) hranice LK – Turnov – Liberec – Bílý Kostel n. N. – Hrádek n. N. – hranice ČR/Německo, Polsko
- **Rozvojové osy II. řádu nadmístního významu**
 - **ROS2** Turnov – hranice LK (– Jičín – Hradec Králové)
 - **ROS3** Liberec – Jablonné v P. – Nový Bor – hranice LK (– Děčín – Ústí n. L.)
- **Rozvojové osy III. řádu nadmístního významu**
 - **ROS4** Liberec – Jablonec n. N. – Tanvald – Harrachov – hranice ČR (– Szklarska Poreba – Jelenia Góra)
 - **ROS5** (Bautzen – Rumburk – Varnsdorf –) hranice LK – Nový Bor – Česká Lípa – Doksy – hranice LK (– Mladá Boleslav)
 - tato osa nemá v ZÚR SČK na území SČK pokračování, a proto byla ukončena v Doksech
 - **ROS6** Turnov – Železný Brod – Tanvald
 - **ROS7** (Mladá Boleslav – Jičín –) hranice LK – Čistá u Horek – hranice LK (– Trutnov)
 - tato osa nemá v ZÚR KHK na území KHK od hranic LK/KHK směrem na Trutnov pokračování
 - **ROS8** Liberec – Frýdlant – hranice ČR (– Görlitz/Zgorzelec)
- **Rozvojové osy IV. řádu nadmístního významu**
 - **ROS9** (Zittau – Bogatynia –) hranice ČR – Frýdlant – Nové Město p. S. – hranice ČR (– Szklarska Poreba)
 - **ROS10** Dubá – Doksy – Mimoň – Jablonné v Podještědí // Stráž p. R. – Český Dub – Hodkovice n. M.
 - **ROS11** Mimoň – Česká Lípa – Žandov – hranice LK (– Děčín)
 - **ROS12** Jablonec n. N. – Železný Brod – Semily – Lomnice n. P. – hranice LK (– Jičín) // Semily – Jilemnice – Vrchlabí // Jilemnice – Čistá u Horek
 - **ROS10 a ROS12** nemají čistý geometrický tvar osy a daly by se v případě potřeby rozdělit do více os. Speciálně tyto dvě osy byly vymezeny pro zvýšení integrity kraje.

V rámci prací na aktualizaci č. 1 ZÚR LK byla problematika vymezení ROS přehodnocena a jako žádoucí se pro potřeby ÚPČ a regulace v ZÚR LK ukázalo vymezovat pouze ROS vyšších řádů, které mají návaznost na okolní regiony a mohou plnit obecný úkol z PÚR ČR, tedy vytvářet podmínky pro umístění aktivit mezinárodního a republikového významu s požadavky na zásadní plošné změny v území. Zároveň bylo dohodnuto, že ROS budou v grafice zobrazovány linií, povedou i přes ROB a budou názvem spojoval cílová centra osídlení. Tyto podmínky splňují pouze následující ROS:

- **Rozvojové osy republikového významu (zpřesnění PÚR ČR)**
 - **OS3** (Praha –) hranice LK – Turnov – Liberec – Bílý Kostel n. N. – Hrádek n. N. – hranice ČR/ Německo, Polsko (– Görlitz/Zgorzelec)
- **Rozvojové osy nadmístního významu (regionálního, krajského významu)**
 - **ROS2** Turnov – hranice LK (– Jičín – Hradec Králové)
 - **ROS3** Liberec – Jablonné v P. – Nový Bor – hranice LK (– Děčín – Ústí n. L.)

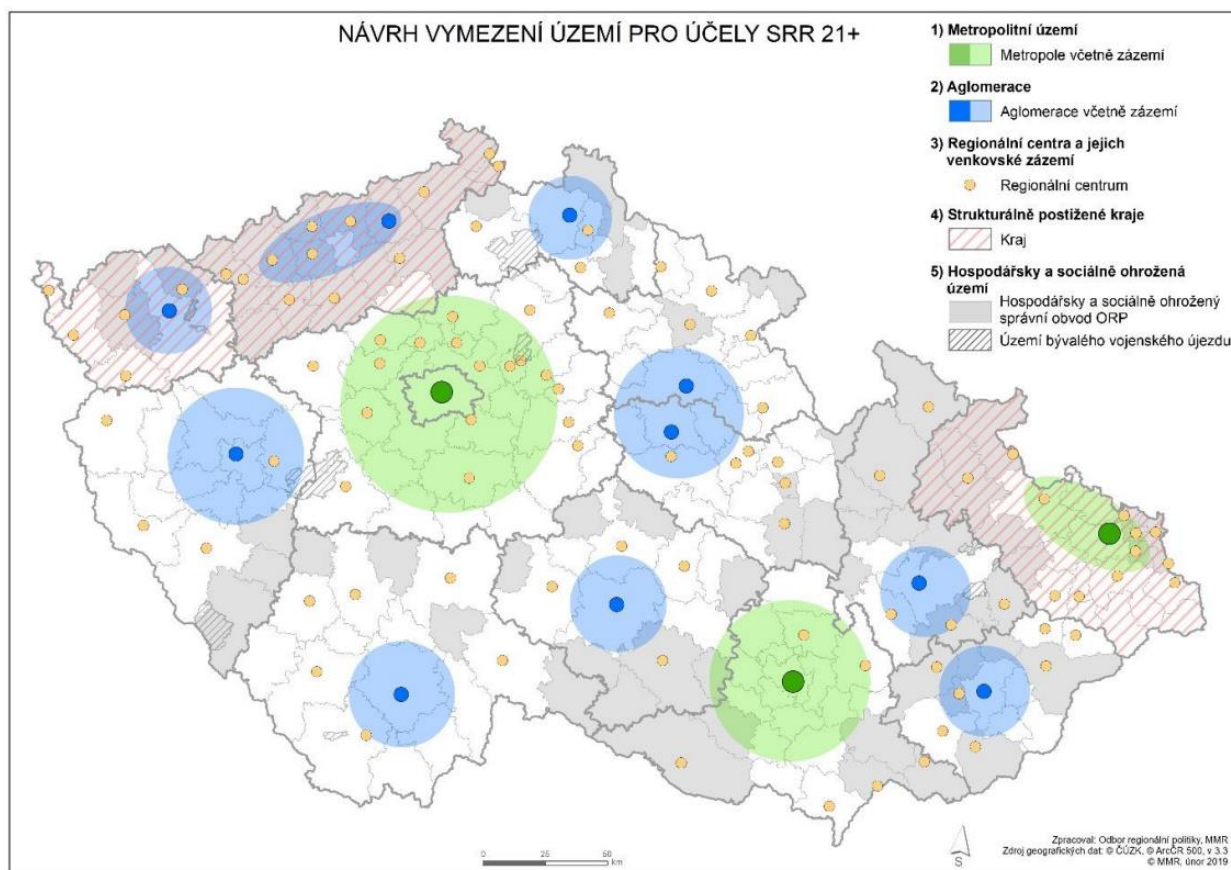
SPECIFICKÉ OBLASTI

Specifické oblasti (dále jen SOB) jsou problémová území, kde se projevují specifické problémy nadmístního významu z hlediska udržitelného rozvoje území, a v rámci územně plánovací činnosti je třeba vytvářet podmínky na zmírňování či odstraňování těchto problémů. Dlouhodobým cílem by mělo být, aby se území SOB normalizovalo a stalo se stabilizovaným územím s normálním územním rozvojem.

Na území LK se vyskytují jednak SOB, kde je třeba tlumit nežádoucí civilizační tlaky na změny v území, které je určeno prioritně pro ochranu mimořádných hodnot přírody a krajiny, nebo SOB, kde je naopak třeba iniciovat žádoucí civilizační tlaky na změny využití území, které by měly stimulovat hospodářský růst v hospodářsky a sociálně problémových oblastech.

Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+ vymezila v LK následující podporované územní cíle (viz následující obr.):

- a) Aglomerace: Liberec
- b) Regionální centrum a jejich venkovské zázemí: Jablonec nad Nisou, Česká Lípa, Turnov
- c) Hospodářsky a sociálně ohrožené území: ORP Nový Bor, ORP Frýdlant, ORP Tanvald, ORP Semily + území obcí bývalých vojenských újezdů – Ralsko (Bezděz, Doksy, Hamr na Jezeře, Mimoň, Noviny pod Ralskem, Osečná, Provodín, Ralsko, Stráž pod Ralskem, Zákupy)

Obr. 7 Vymezení územních cílů SRR ČR 2021+

Zdroj: Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+

Strategie rozvoje Libereckého kraje 2021+ vymezila v LK hodnocením tzv. generelových jednotek hospodářsky slabé oblasti, kam zařadila 68 obcí představujících 15 % obyvatelstva a 30 % rozlohy LK. Jako hospodářsky slabé byly vyhodnoceny následující generelové jednotky (seřazeno od hospodářsky nejslabší): Dubá, Višňová, Nové Město pod Smrkem, Krompach, Rovensko pod Troskami, Kravaře, Poniklá, Jesenný, Doksy, Frýdlant, Roztoky u Jilemnice, Český Dub, Kamenický Šenov, Libštát, Žandov a Semily. Hospodářsky podprůměrné oblasti zahrnují (i s hospodářsky slabými oblastmi) 135 obcí, 32 % obyvatelstva a 63 % rozlohy LK.

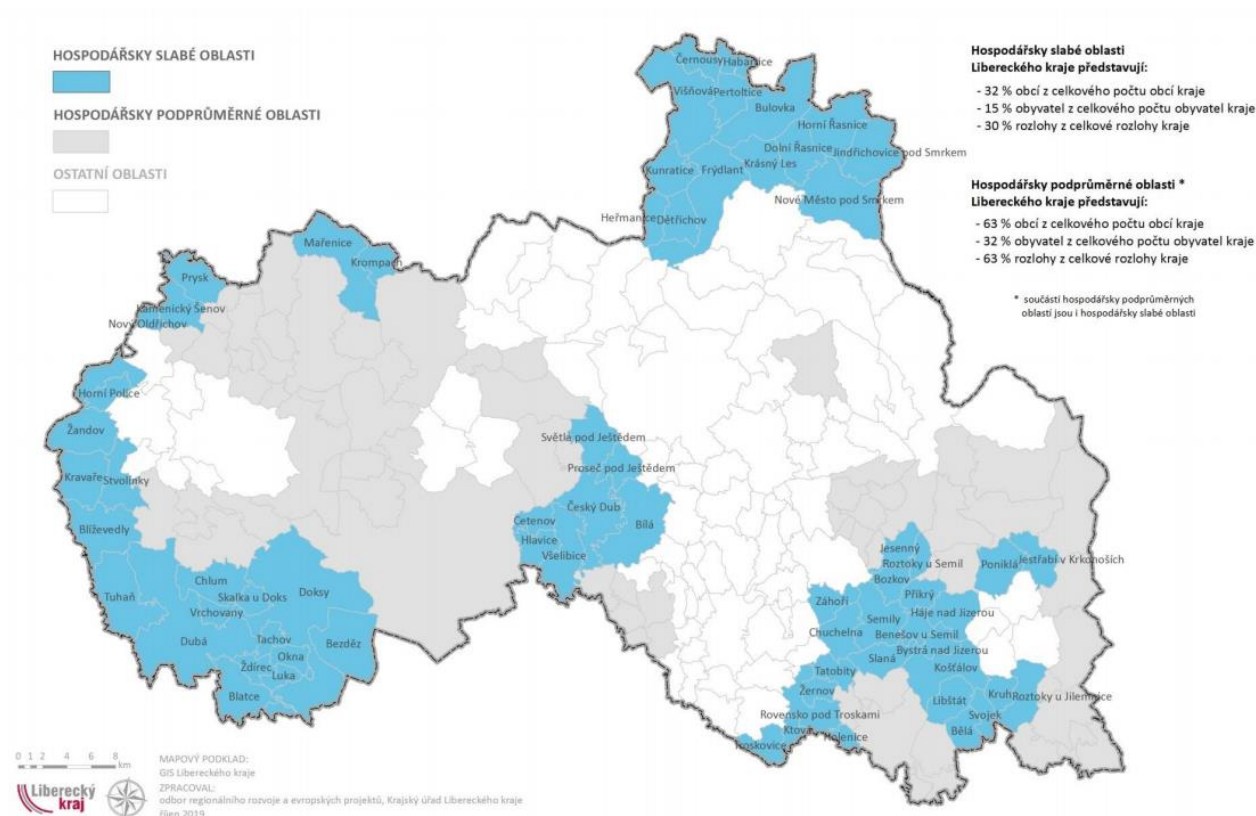
ÚAP LK v rámci RURÚ vyhodnocují dle stavebního zákona územní podmínky obcí pro hospodářský rozvoj jako jeden z hodnocených pilířů udržitelného rozvoje území.

PÚŘ ČR vymezuje SOB republikového a mezinárodního významu, ve kterých se dlouhodobě projevují problémy z hlediska udržitelného rozvoje, tj. významné rozdíly v územních podmínkách pro příznivé životní prostředí, pro hospodářský rozvoj a pro soudržnost společenství obyvatel. Přitom se jedná o území se specifickými hodnotami anebo se specifickými problémy mezinárodního a republikového významu, nebo které svým významem přesahují území kraje.

Na území LK a KHK je vymezena specifická oblast **SOB7 Krkonoše – Jizerské hory**. V LK se jedná o území ORP FRÝ (J část), JBC (S část), JIL (S část), LBC (SV část) a TAN (bez Z části).

Úkolem územního plánování v SOB7 z PÚŘ ČR je:

- V ostatních sídlech mimo stávající rekreační střediska vytvářet územní podmínky pro zkvalitnění a rozvoj dopravní a technické infrastruktury, bydlení a občanského vybavení.
- Vytvářet územní podmínky pro rozvoj takových odvětví a aktivit, které budou diferencovaně a harmonicky a v souladu s požadavky ochrany přírody a krajiny využívat lidský, přírodní i ekonomický potenciál celého území a zvláštnosti jeho různých částí a které budou zmírňovat střety nadměrného zatížení cestovním ruchem se zájmy ochrany přírody.
- Vytvářet územní podmínky pro zajišťování udržitelnosti využívání rekreačního potenciálu oblastí, zejména s ohledem na regulaci zatížení cestovním ruchem, především pro rozvoj měkkých forem rekreace s ohledem na možnost celoročního využití.

Obr. 8 Hospodářsky slabé oblasti LK

Zdroj: Strategie rozvoje Libereckého kraje 2021-2027

- Vytvářet územní podmínky pro zlepšení dopravní dostupnosti území uvnitř i přes hranice.
- Vytvářet územní podmínky pro zlepšení technické a dopravní infrastruktury, zejména pro rozvoj ekologických forem dopravy.
- Zohlednit výstupy ze schválené Integrované strategie rozvoje regionu Krkonoše.

ZÚR LK 2011 v návaznosti na PÚR ČR 2008 vymezila následující specifické oblasti:

- SOB1 Jihozápadní Českolipsko
- SOB2 Lužické hory
- SOB3 Mimoňsko
- SOB4 Frýdlantsko
- SOB5 Jizerské hory (upřesňuje SOB7 z PÚR ČR)
- SOB6 Západní Krkonoše (upřesňuje SOB7 z PÚR ČR)
- SOB7 Český ráj jih
- SOB8 Český ráj sever

V rámci prací na aktualizaci č. 1 ZÚR LK byla problematika vymezení SOB přehodnocena a jako žádoucí se pro potřeby ÚPČ a regulace v ZÚR ukázalo zobrazovat pouze specifické oblasti s nejvyšší prioritou, což umožňuje, aby se nejen územní plánování na tyto oblasti a odstranění důvodů jejich vymezení dostatečně soustředilo. Na základě pracovních jednání byly v aktualizaci č. 1 ZÚR LK vymezeny následující SOB:

Specifické oblasti republikového významu (zpřesnění PÚR ČR)

- SOB7A Jizerské hory (podstatné rozšíření na úkor SOB4 Frýdlantsko)
- SOB7B Západní Krkonoše

Obě tyto SOB byly vymezeny pro regulaci nežádoucí enormní zátěže přírodně hodnotného území způsobené nejen cestovním ruchem.

Specifické oblasti nadmístního významu

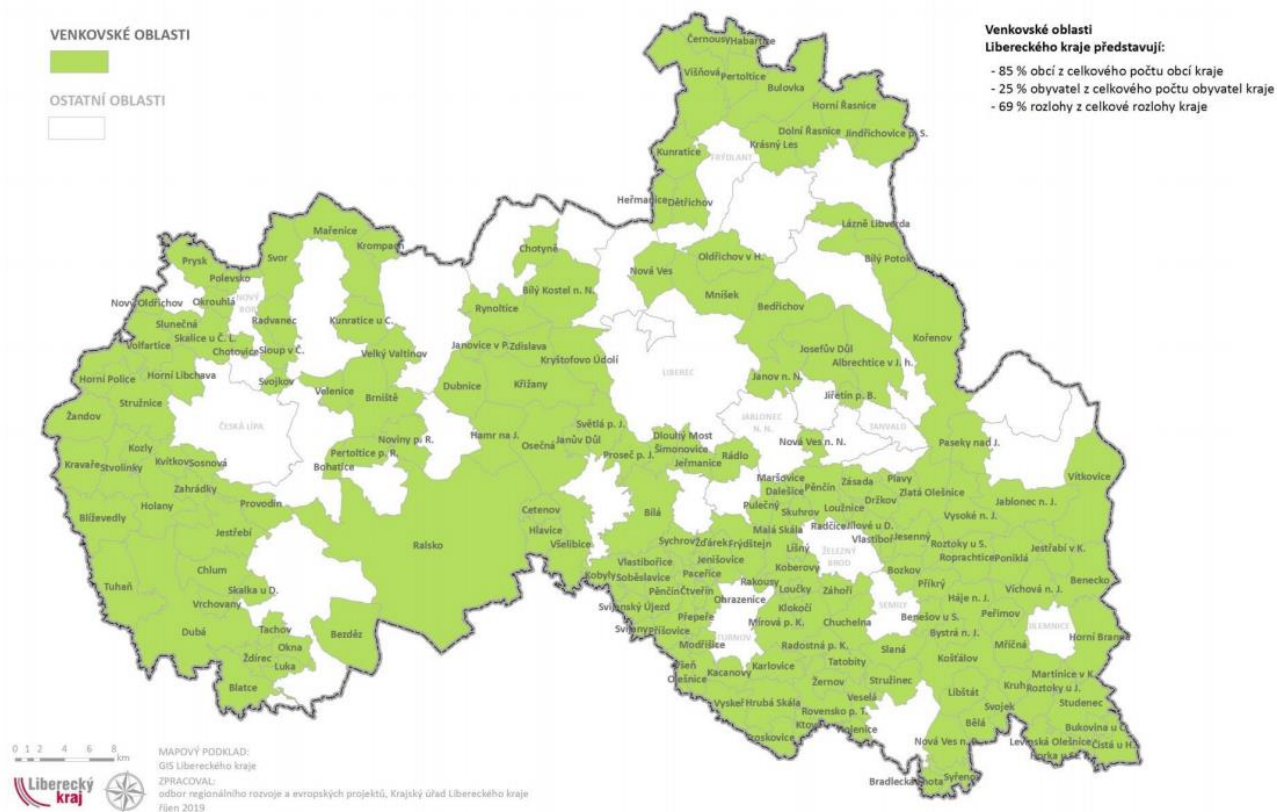
- SOB3 Mimoňsko – vymezena pro podporu socioekonomického rozvoje a zásadní transformaci území bývalého vojenského újezdu a bývalé oblasti těžby uranu
- SOB4 Frýdlantsko – vymezena pro podporu socioekonomického rozvoje dlouhodobě zaostávajícího periferního území
- SOB5 Český ráj jih – vymezena pro regulaci nežádoucí enormní zátěže přírodovědně hodnotného území nejen cestovním ruchem

STABILIZOVANÁ ÚZEMÍ

Stabilizovaná území jsou území mimo ROB, SOB a ROS s přirozenou mírou rozvoje, který zhruba odpovídá žádoucímu udržitelnému rozvoji území. Stabilizovaná území nevykazují mimořádné urbanizační zátěže a rostoucí tlak na umísťování rozvojových záměrů nadmístního významu. V těchto územích probíhal, probíhá a i nadále je předpokládán přirozený, kontinuální a přiměřený rozvoj bez větších turbulencí, bez výraznějších změn a zvratů ve vývoji urbanizovaného území a bez nutných nároků na větší soustředěnou podporu či regulaci.

VENKOVSKÉ OBLASTI

Strategie rozvoje Libereckého kraje 2021+ zařadila do venkovských oblastí 182 obcí představujících 25 % obyvatelstva a 69 % rozlohy LK. Vymezení je zobrazeno na následujícím obrázku; zůstalo stejné jako vymezení v Programu rozvoje LK 2014–2020. Toto bylo zpracováno i do Aktualizace č. 1 ZÚR LK.

Obr. 9 Venkovské oblasti LK

Zdroj: Strategie rozvoje Libereckého kraje 2021-2027

4.2 FUNKČNÍ USPOŘÁDÁNÍ ÚZEMÍ KRAJE

Z hlediska funkčního uspořádání území lze v rámci územního plánování sledovat plochy s rozdílným způsobem využití, zastavitelné plochy, zastavěné území, plochy změn v krajině, přestavbové plochy, koridory nebo územní rezervy. Většinu těchto jevů je třeba sledovat zejména na úrovni územně plánovací činnosti obcí. Pro potřeby krajské územně plánovací činnosti jsou některé tyto jevy kompletovány za území kraje. Klíčové je zejména zastavěné území a zastavitelné plochy, které slouží k základnímu popisu uspořádání území a lze s nimi s vědomím limitů jejich využití provádět různé analytické práce v GIS.

ZASTAVĚNÉ ÚZEMÍ

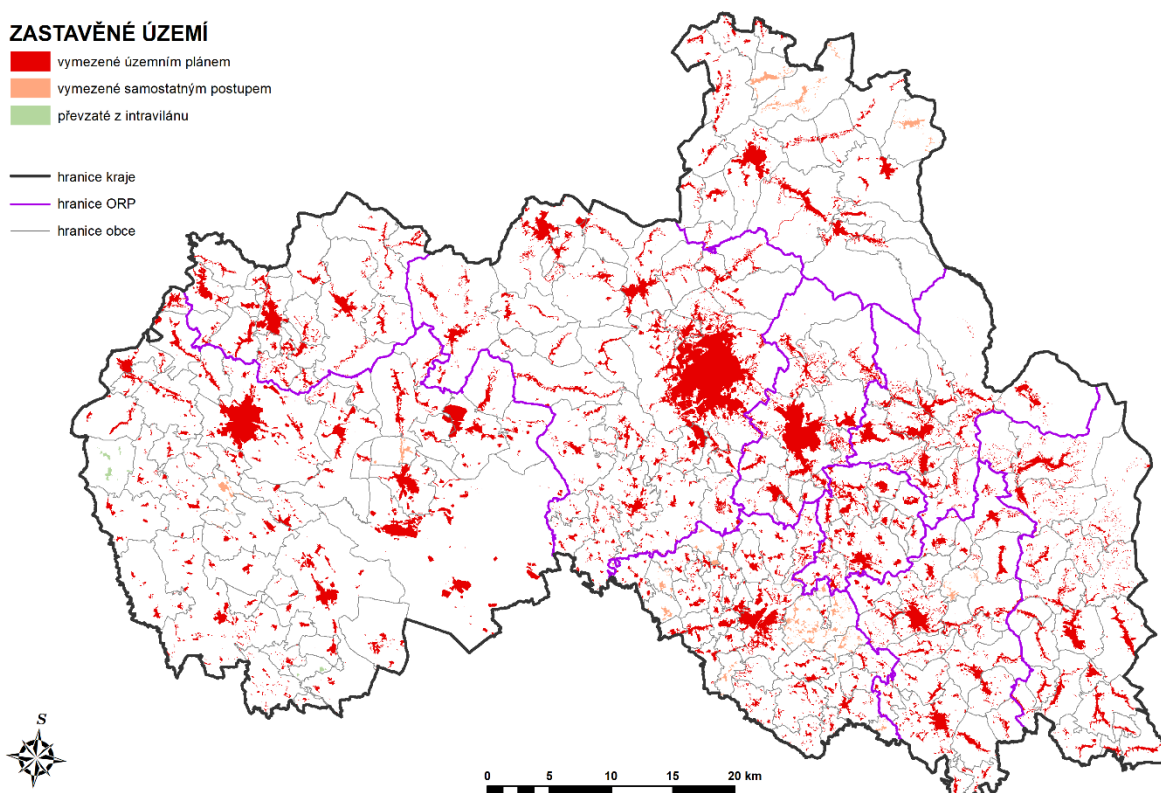
Zastavěné území LK je každoročně kompletováno z dat ÚÚP k 31. 12. Kompletaci **zastavěných území** (k 31. 12. 2019) v GIS ÚP LK vyšlo **29 464 ha**. K 31. 12. 2008 při první kompletaci tohoto jevu z dat ÚÚP byl součet ploch zastavěných území 24 604 ha. Z tohoto nárůstu však nelze sledovat rozrůstání člověka do krajiny, protože prvotní údaje z ÚAP obcí byly z různých důvodů nepřesné. Někde bylo třeba převzít neadekvátní zastavěná území ze starých ÚPD. Některé obce neměly ÚPD nebo ÚPD byla jen na části území. Ne vždy ÚÚP vymezovaly zastavěné území samostatným postupem. Někde byl převzat velmi starý intravilán. Specialitou byly některé ÚPD, které měly sice zastavěné funkční plochy vymezené pro celé území obce, ale hranici stávajícího zastavěného území měly zakreslenou jenom na části obce.

Většina obcí měla k 31. 12. 2019 zastavěné území vymezené územním plánem, popřípadě starší územně plánovací dokumentací obce viz obr. 10. K tomuto datu měly pouze dvě obce zastavěné území převzaté z intravilánu a 15 obcí mělo zastavěné území vymezeno samostatným postupem dle stavebního zákona.

ZASTAVĚNÉ ÚZEMÍ

- vymezené územním plánem
- vymezené samostatným postupem
- převzaté z intravilánu

- hranice kraje
- hranice ORP
- hranice obce

Obr. 10 Zastavěné území ve stavu k 31. 12. 2019

Zdroj: GIS ÚP LK, UAPO_001, akt2020_01

ZASTAVITELNÉ PLOCHY

Zastavitelné plochy jsou vymezeny pouze v územích s platným územním plánem a jsou laicky vnímány jako „rozvojové plochy“. Jako rozvojové plochy však musí být vnímány všechny plochy změn, tzn. i plochy přestavby a plochy změn v krajině. Zastavitelné plochy z územních plánů jsou každoročně k 31. 12. kompletovány z dat ÚÚP. K 31. 12. 2019 bylo v LK vymezeno cca 7500 ha zastavitelných ploch. K 31. 12. 2008, kdy se poprvé kompletovaly zastavitelné plochy za území LK, zabíraly zastavitelné plochy cca 7 000 ha. Při využívání těchto dat pro účely sledování vývoje rozvoje území nebo různé analýzy v GIS je třeba znát limity využití těchto dat. Zastavitelné plochy byly původně přebírány ze starých typů územních plánů, vymezování zastavitelných ploch prošlo určitým vývojem, dříve se např. mezi zastavitelné plochy běžně řadily i plochy koridorů dopravní a technické infrastruktury. Plocha takovýchto koridorů v malých obcích mohla být větší než součet ostatních standardních zastavitelných ploch.

Z tematického výkresu 4.1 Plánovaný rozvoj území je zřejmé, že rozvoj území je v územních plánech plánován značně nerovnoměrně. Plánovaný rozvoj území v % zobrazený kartogramem je počítán jako poměr vymezených zastavitelných ploch k vymezenému zastavěnému území $\cdot 100$. V obci Čistá u Horek se počítá s plošným rozvojem zastavěného území o 159 %. Druhý největší procentuální nárůst zastavěného území, konkrétně 92 %, je plánován v Okrouhlé. Nárůst zastavěného území o 50 % není nijak výjimečný. Lze konstatovat, že vyšší plánovaný rozvoj území mají zejména malé obce, kde tento indikátor může ovlivnit např. koridor pro veřejně prospěšnou stavbu vymezený chybně i jako zastavitelná plocha.

Z výše uvedeného tematického výkresu 4.1 je zřejmé, že plánovaný rozvoj území, respektive velikost vymezených zastavitelných ploch, nesouvisí s vymezeními rozvojovými osami, rozvojovými oblastmi a rozvojovými oblastmi. Data nepotvrzují ideu, že v rozvojových oblastech a rozvojových osách, popřípadě ve specifických oblastech, vymezených často z důvodu zvýšeného tlaku na environmentální limity využití území, dochází k většímu vymezování zastavitelných ploch než ve stabilizovaném území.

V tematickém výkresu 4.2 je zobrazen vztah mezi plánovaným rozvojem území (poměr zastavěného území a zastavitelných ploch z územních plánů v %) a vývojem počtu obyvatel za období 1991–2019 v %. Tento vztah je označen jako míra vhodnosti plánovaného rozvoje MVPR a počítá se jako plánovaný rozvoj území – vývoj počtu obyvatel. Z hlediska plánování využití území je ideální MVPR blížící se k 0. Čím více je MVPR v kladných číslech, tím více jsou zastavitelné plochy předimenzovány a neodpovídají vývoji počtu obyvatel. Nejvyšší hodnoty MVPR jsou v obcích Čistá u Horek (147), Troskovice (108), Vlastiboř (94), Jílové u Držkova (94) a Příšovice (89). Čím více je MVPR v záporných číslech, tím více převažuje vývoj počtu obyvatel nad vymezenými zastavitelnými plochami a dochází k zahušťování stávající zástavby a mělo by být individuálně zváženo, zda není zapotřebí vymezit nové zastavitelné plochy. Nejnížší hodnoty mají obce Kryštofovo Údolí (-52), Ralsko (-46), Šimonovice (-45), Slunečná (-42), Blatce (-41) a Horní Libčava (-39).

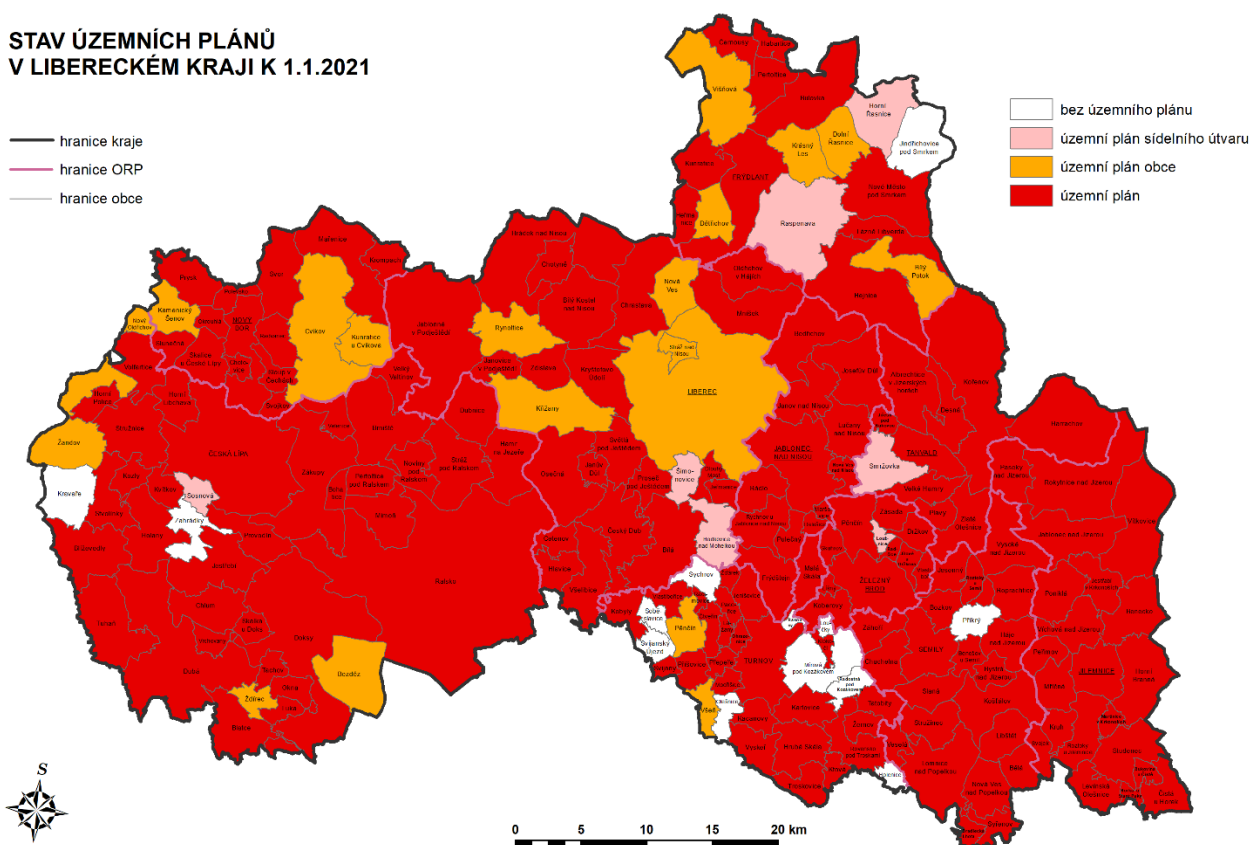
Jedná se samozřejmě o zjednodušující model. Zastavitelné plochy nejsou vymezovány jen pro bydlení. Ve vyšších centrech jsou zastavitelné plochy vymezovány i pro služby a práci lidí z obsluhovaných obcí. Řada starších územních plánů má koridory pro veřejně prospěšnou infrastrukturu vymezeny jako zastavitelné plochy. Pokud je takto vymezen koridor v malé obci, tak je ukazatel MVPR silně zkreslen. Nicméně i tak je zřejmé, že některé obce mají silně naddimenzované zastavitelné plochy, které vůbec neodpovídají vývoji jejich obyvatelstva.

STAV POŘÍZENÍ ÚZEMNÍCH PLÁNŮ V LK

K 1. 1. 2021 mělo z 215 obcí LK 177 obcí vydaný územní plán podle stávajícího stavebního zákona. V 25 obcích platil starší typ územního plánu (6 ÚPNSÚ a 19 ÚPO) a 13 obcí bylo bez územního plánu (Holenice, Jindřichovice pod Smrkem, Kravaře, Loučky, Mírová pod Kozákovem, Olešnice, Příkrý, Radostná pod Kozákovem, Rakousy, Soběslavice, Sychrov, Svijanský Újezd a Zahrádky). Pořízení územního plánu není dle stavebního zákona povinné a některé obce územní plán záměrně pořídít nechtějí, i když by v některých případech vzhledem k jejich poloze a rozvoji bylo jeho pořízení žádoucí (např. Mírová pod Kozákovem). Některé obce (např. Zahrádky) se naopak snaží pořídít územní plán řadu let, ale nemohou se dohodnout s dotčenými orgány, které mají vzájemně protichůdné požadavky. Bez územního plánu nebo se starším typem územního plánu bylo podílem nejvíce obcí v ORP Frýdlant (55,5 %). Jediná obec ORP bez nového územního plánu je Liberec.

Přehled o stavu územních plánů v LK k 1. 1. 2021 je na následujícím obrázku. Aktuální přehled je k dispozici v mapové úloze na adrese <https://maparcgis.kraj-lbc.cz/portal/apps/webappviewer/index.html?id=c6f597d8b8ef467f946db08e2c520e2c>, kde jsou rovněž všechny nové územní plány k dispozici ke stažení.

STAV ÚZEMNÍCH PLÁNŮ V LIBERECKÉM KRAJI K 1.1.2021

Obr. 11 Stav územních plánů v LK k 1. 1. 2021

Zdroj: GIS ÚP LK

ZJIŠTĚNÍ A VYHODNOCENÍ HODNOT ÚZEMÍ

Z hlediska funkčního a prostorového uspořádání lze jako hodnotu území z výše uvedených informací identifikovat:

- ROB Liberec republikového významu
- ROS Praha – Liberec – hranice ČR/Německo/Polsko republikového významu
- obce s aktuálním územním plánem a obecně vymezené zastavitelné plochy umožňující koordinovaný rozvoj obcí

ZJIŠTĚNÍ A VYHODNOCENÍ LIMITŮ VYUŽITÍ ÚZEMÍ

Jako limity využití území lze z hlediska funkčního a prostorového uspořádání označit tato problematická území

- území bývalého vojenského újezdu Ralsko a navazující území, kde probíhala těžba uranu,
- Frýdlantský výběžek – obklopený ze tří stran spíše periferním územím Polska a na jihu oddělený od zbytku LK Jizerskými horami, dlouhodobě označovaný v různých strategických dokumentech na regionální i republikové úrovni za hospodářsky a sociálně problematické území,
- obce bez platných územních plánů nebo se starými územními plány,
- pohraniční území, kde státní hranice s Polskem a Německem vytváří větší či menší bariéru rozvoje.

5 STRUKTURA OSÍDLLENÍ

ZJIŠTĚNÍ A VYHODNOCENÍ STAVU A VÝVOJE ÚZEMÍ

LK (NUTS 3) patří spolu s PAK a KHK do oblasti **Severovýchod** (NUTS 2) a skládá se:

- z území **4 okresů** (NUTS 4 / LAU 1), a to (ČL, JBC, SEM, LBC),
- z **10 ORP** – obcí III. stupně, obcí s rozšířenou působností (ČL, FRÝ, JBC, JIL, LBC, NB, SEM, TAN, TUR, ŽB),
- z **21 obcí s pověřeným obecním úřadem** – obcí II. stupně, z nichž 10 je ORP (Cvikov, Český Dub, ČL, Doksy, FRÝ, Hodkovice n. M., Hrádek n. N., Chrastava, JBC, Jablonné v Podještědí, JIL, LBC, Lomnice n. P., Mimoň, Nové Město p. S., NB, Rokytnice n. J., SEM, TAN, TUR, ŽB).

Celkem je LK tvořen **215 obcemi** (NUTS 5/ LAU 2). Územní struktura LK z administrativního hlediska je na přiloženém tematickém výkresu 5.1. Od 1. 1. 2021 patří obec Harrachov do okresu Jablonec nad Nisou místo do okresu Semily. Obec Frýdlant patří do ORP Jablonec nad Nisou místo ORP Turnov. Území ORP Turnov nadále spadá do území 3 okresů.

Struktura osídlení je obecně tvořena sídly, základními sídelními jednotkami, které se liší velikostí, významem a funkcemi ve struktuře osídlení. Pro potřeby ZÚR LK a obecně krajské územně plánovací činnosti je základní územní jednotkou hodnocení obec.

Hodnocení struktury osídlení podle základních územních jednotek – obcí, které často zahrnují městské útvary a přičleněná venkovská sídla (městský a venkovský prostor), musí být proto zkreslující a méně objektivní (přesné), než by bylo hodnocení prováděné podle základních sídelních jednotek (části obce) a v případě velkých měst podle městských částí (vymezených podle základních sídelních jednotek, resp. urbanistických obvodů).

Sídelní struktura území LK je silně poznamenána pestrým reliéfem s výraznými horskými hřbety, podhorskými kotlinami a údolními zářezy. K výrazné odlišnosti typu sídel a do vývoje osídlení se promítly a stále promítají pohraniční poloha, existence a vliv dřívější česko-německé národnostní hranice, rozvoj nebo úpadek prosperujících odvětví průmyslu a trvale stoupající využití území pro rekreaci, sport a druhé bydlení.

Z hlediska sídelní geografie se na území kraje zachovaly rozličné typy a tvary sídel dokumentující na jedné straně převážně české a na druhé straně dříve převážně německé osídlení a hospodaření v nížinném, podhorském i horském prostředí. Z tohoto hlediska jsou zvláště zajímavá (hodnotná) území v blízkosti dřívější národnostní hranice, venkovská sídla s dochovanými objekty lidového stavitelství a městská sídla dokumentující rozvoj a prosperitu průmyslu, ale i různé projevy rozvoje a úrovně bydlení.

Výrazným zásahem do sídelní struktury bylo období po roce 1945, v němž došlo nejprve k vyhlášení a následně osídlování pohraničí po odsunu většiny německého obyvatelstva a k rozsáhlé bytové výstavbě sídlištního typu. Výsledkem bylo soustředování trvale bydlících obyvatel do měst, vyhlášení a mnohde i úpadek venkova, a s tím související výrazné změny ve využívání krajiny, sídel a jejich původního domovního a bytového fondu. Výrazným zásahem do sídelní struktury – především na Českolipsku – byla těžba uranu v 70. a 80. letech minulého století.

Z hlediska vnitřní integrity lze území LK klasifikovat jako tři od sebe oddělené části. Západní část (Českolipsko) byla pohybem (spádem) jejich obyvatel ještě nedávno vázána silněji k Mladé Boleslavi (Praze) než k Liberci. Nejvýchodnější část LK Jilemnicko spadá k Vrchlabí v KHK. Do těchto prostorů se také více promítají rostoucí rekreační potřeby a zájmy Prahy a Mladé Boleslavi než zájmy Liberce. Významným konkurentem, ale i partnerem Liberce z hlediska regionální působnosti, se stává Mladá Boleslav, a z této situace a polohy významně těží a bude i nadále těžit také Turnov.

Metodika hodnocení sídelní struktury v rámci územně plánovací činnosti LK a ZÚR LK vychází z dlouhodobé koncepce zpracování krajských ÚPP a ÚPD v LK: koncept ÚP VÚC LK, ÚAP LK 2008, ZÚR LK 2011. V ÚAP LK 2008 a ZÚR LK 2011 byly oproti konceptu ÚP VÚC provedeny tyto změny:

- v případě spádových obvodů center osídlení nejsou zohledněny přesahy krajských hranic
- až na dvě výjimky jsou respektovány hranice 10 správních obvodů ORP a tím skladebnost spádových obvodů center osídlení do správních obvodů ORP
- pro regionalizaci území kraje jsou použity výsledky regionalizace ČR podle M. Hampla (2005)
- pro vyjádření a kategorizaci center osídlení regionálního významu byla použita metoda výpočtu potenciálních uživatelů území
- struktura osídlení je hodnocena podle obcí, ale vhodnější a přesnější by bylo hodnocení podle sídel, resp. podle střediskové nebo nestřediskové funkce jednotlivých sídel

5.1 STRUKTURA OBCÍ

Na území LK se nachází **215 obcí, 762 částí obcí a 1182 základních sídelních jednotek**. Mezi obcemi jsou značné velikostní a významové rozdíly (viz následující tabulka). Z hlediska počtu obyvatel v roce 2018 bydlelo v malých obcích do 1000 obyvatel 15,5 % obyvatel LK a v obcích nad 5000 obyvatel to bylo 63 % obyvatel. V krajském městě Liberci bydlelo 23,6 % obyvatel LK. V nejmenších obcích do 500 obyvatel, kterých bylo 93, bydlelo 5,6 % obyvatel LK. V kategorii 10 001 – 50 000 obyvatel má LK 4 obce (k 31. 12. 2018 – Nový Bor 11 678, Turnov 14 334, Česká Lípa 37 444 a Jablonec nad Nisou 45 802). V kategorii 50 000 – 100 000 obyvatel není v LK žádná obec. Nad 100 000 obyvatel má pouze Liberec (104 445), který jako jedno z mála měst této velikosti v ČR populačně roste. Po roce 1991 došlo ke zvyšování počtu obyvatel v některých menších obcích v okolí velkých měst (tzv. proces suburbanizace). Suburbanizace v LK však nedosahuje takové míry jako např. ve Středočeském kraji.

Tab. 4 Struktura obcí LK k 31. 12. 2018

Velikost obce dle obyv.	Počet obcí	Počet obyvatel LK v %	Plocha LK v %
méně než 500	93	5,6	23,9
501 - 1 000	60	9,9	23,6
1 001 - 2 000	30	9,5	17,3
2 001 - 5 000	17	12	18,4
5 001 - 10 000	10	14,6	9,1
10 001 - 50 000	4	24,7	4,4
50 001 - 100 000	0	0	0,0
více než 100 000	1	23,6	3,4

Zdroj: GIS ÚP LK, ÚAPK_001

Po roce 1991 došlo ke zvyšování počtu obyvatel v některých menších obcích v okolí velkých měst (tzv. proces suburbanizace). Suburbanizace v LK však nedosahuje takové míry jako např. ve Středočeském kraji. K největšímu % nárůstu počtu obyvatel mezi lety 1991 a 2018 v obcích do 1000 obyvatel (v roce 1991) došlo v LK u Šimonovic (více než čtyřnásobek obyvatel – nárůst o 308 %, suburbanizace Liberce), Ralska (nárůst o 304 %, ale dosídlením bývalého vojenského újezdu po odchodu sovětské armády nikoliv suburbanizací), Svojkova (nárůst o 179 %, suburbanizace Nového Boru a České Lípy), Slunečné (nárůst o 177 %, suburbanizace České Lípy a Nového Boru), Radvance (nárůst o 174 % suburbanizace Nového Boru), Tachova (nárůst o 168 %, neleží u většího města, ale poblíž silnice spojující Českou Lípou a Mladou Boleslav) a Kryštofova Údolí (nárůst o 154 %, suburbanizace Liberce spojená zřejmě se změnou atraktivního druhého bydlení na bydlení trvalé).

Z výše uvedené tabulky je zřejmé, že populační velikost obcí neodpovídá jejich **plošné velikosti**. Průměrná velikost obcí v LK je 14,7 km². Největší obec Ralsko má rozlohu 170,2 km². Nejmenší obec Radimovice má rozlohu 1,3 km². Podle počtu obyvatel mají největší plošné zastoupení v LK obce do 500 obyvatel a obce s 501–1000 obyvatel. Obě tyto kategorie, tedy obce do 1 000 obyvatel, zaujímají skoro polovinu území LK.

Struktura osídlení pro potřeby územního, ale i hospodářského a regionálního rozvoje musí odrážet rostoucí mobilitu a tím i měnící se počty a koncentrace tzv. **uživatelů území** bez ohledu na místo jejich trvalého bydliště. Místo kategorie trvale bydlící obyvatelstvo a jejich hustoty na km² území obce bylo proto pro hodnocení struktury osídlení v ZÚR LK využito **potenciálních uživatelů území (PUÚ)** a jejich hustoty zpravidla na km² zastavěného území, jež lépe vyjadřují faktické zátěže území a z toho vyplývající potřeby územně plánovacího a územně technického charakteru. PUÚ = trvale bydlící obyvatelstvo + saldo denního pohybu za prací a do škol + sezónní uživatelé dle počtu lůžek v objektech individuální a hromadné rekreace.

Zásadním problémem takového hodnocení je nedostatek přesných a aktuálních dat. Hodnocení struktury osídlení počtem a hustotou PUÚ však přináší nové a v řadě případů překvapující pohledy na území a jeho faktické či možné zatížení. Území nelze v územně plánovací činnosti posuzovat pouze podle počtu trvale bydlících obyvatel, ale musí být hodnoceno a dimenzováno podle maximální velikosti potenciálních uživatelů území a dále i s ohledem na význam jednodenní návštěvnosti, pro kterou však zcela chybí data.

Maximální počet PUÚ představuje nejvyšší možné zatížení území bez ohledu na jeho četnost. Reálnější je modelovat průměrnou situaci předpokládající např. 35 % využití kapacit území pro druhé bydlení a hromadnou rekreaci. Skutečné zatížení území a skutečný počet PUÚ je však u mnoha obcí více nebo méně upraven vlivem jednodenní návštěvnosti (viz dále), pro kterou však nejsou k dispozici žádné celoplošné údaje.

5.2 HUSTOTA OBYVATEL

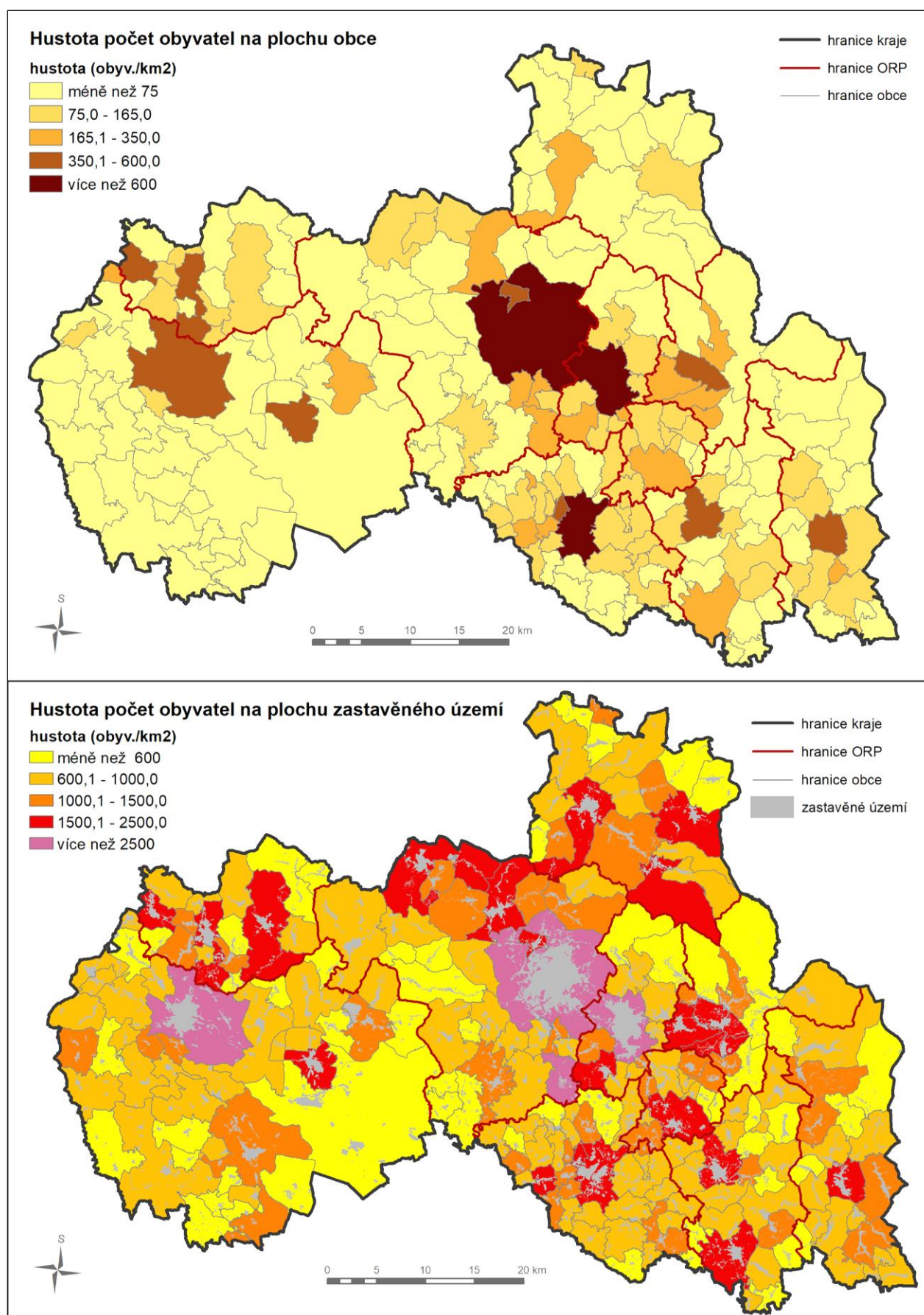
Podle dat ČSÚ k 31. 12. 2018 je průměrná hustota obyvatel v ČR 135 obyvatel na km². Hustota obyvatel LK je lehce nadprůměrných 140 obyvatel na km². Větší hustotu obyvatel však mají z krajů pouze Praha (2637 byyv./km²), MSK (222), JMK (165) a ÚSK (154).

V tabulkových přílohách jsou uvedeny **hustoty obyvatel** za obce (*příloha 5_2*) a za spádové obvody center osídlení vymezených v ZÚR LK (*příloha 5_1*). Hustota obyvatel obcí počítané jako počet trvale bydlícího obyvatelstva a počet PUÚ na plochu obce a na plochu zastavěného území (UAPO_001) jsou na následujících kartogramech.

Z kartogramů i tabulek je zřejmé, že hustoty obyvatel počítané na plochu obcí a plochu zastavěného území jsou značně rozdílné. Hustoty obyvatel rekreačně významných obcí značně navýší výpočet s PUÚ. Největší hustota obyvatel dle většiny hledisek je v Jablonci nad Nisou, což je dáno i jeho polohou s omezenými územními možnostmi rozvoje. Jablonec nad Nisou má největší hustotu obyvatel na plochu obce 1459 byyv./km², největší hustotu obyvatel na plochu zastavěného území 3248 byyv./km² a největší hustotu PUÚ na plochu obce 1489 byyv./km². Největší hustotu PUÚ na zastavěném území má však významné centrum cestovního ruchu Harrachov 5242 byyv./km².

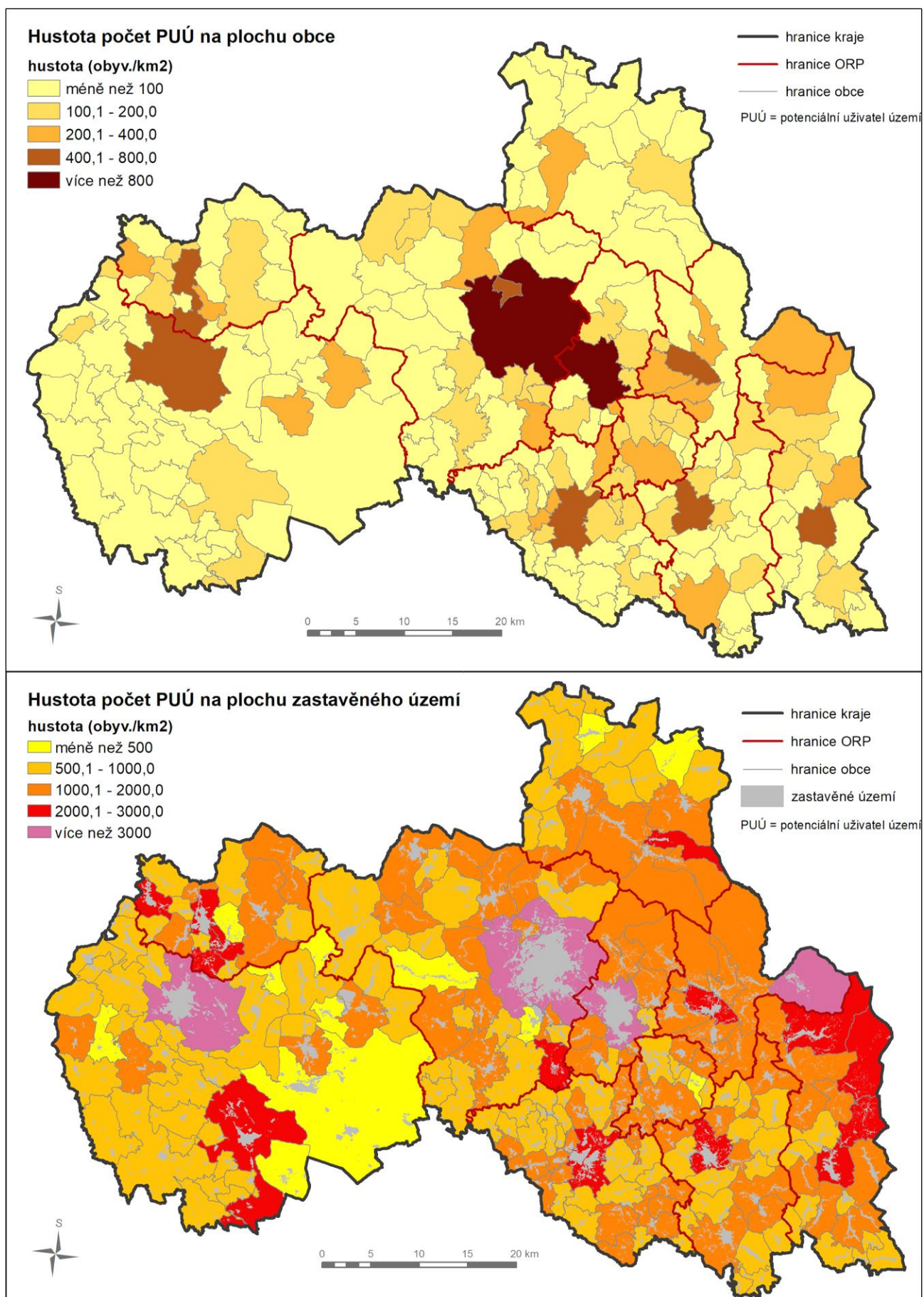
Hustota obyvatel v krajském městě Liberec (988 trvalých obyvatel na km² rozlohy obce, druhé místo v LK) je ve srovnání s Jabloncem nad Nisou nižší (JBC má 2788 trvalých obyvatel na km² zastavěného území, čtvrté místo v LK). Z hlediska hustoty trvalých obyvatel na zastavěném území má druhou největší hustotu Česká Lípa a třetí největší hustotu nečekaně Hodkovice nad Mohelkou.

Naopak nejnižší hustotu obyvatel z hlediska trvalých obyvatel má obec Blatce – 6 trvalých obyvatel na km² plochy obce a 214 obyvatel na km² zastavěného území. Z hlediska PUÚ na plochu obce má nejnižší hustotu obyvatel Horní Řasnice 11 PUÚ na km² plochy obce a z hlediska PUÚ na plochu zastavěného území je nejnižší hustota v Raspenavě 237 PUÚ na km² zastavěného území.

Obr. 12 Hustota trvale bydlicích obyvatel na plochu obce a plochu zastavěného území k 31. 12. 2019

Zdroj: GIS ÚP LK – UAPK_001, UAPO_001 a UAPO_118a

Obr. 13 Hustota PUÚ na plochu obce a plochu zastavěného území k 31.12.2019

Zdroj: data ÚAP – UAPK_001, UAPO_001 a UAPO_118a

Hustoty obyvatel za území ORP jsou v tab. 5, ze které vyplývá, že všechny 4 typy sledovaných hustot jsou nejvyšší v ORP JBC. Naopak nejnižší hustoty jsou v ORP Frýdlant a ORP Železný Brod.

Tab. 5 Hustota obyvatel dle spádových obvodů ORP v roce 2015 (max. a min. hodnoty jsou zvýrazněny zeleně a červeně)

ORP	PUÚ 2015	TBO 2015	Rozloha ORP (km ²)	Plocha zastavěného území ORP (km ²)	TBO / rozloha ORP (obyv/km ²)	TBO / plocha zastavěného území ORP (obyv/km ²)	PUÚ / rozloha ORP (obyv/km ²)	PUÚ / plocha zastavěného území ORP (obyv/km ²)
ČL	87313	76 681	872,04	61,36	87,93	1249,69	100,12	1422,96
FRÝ	25905	24542	349,4	20,85	70,24	1177,07	74,14	1242,45
JBC	60771	55323	142,31	21,72	388,75	2547,1	427,03	2797,93
JIL	40822	22273	278,58	21,7	79,95	1026,41	146,54	1881,2
LBC	160436	142929	578,43	74,38	247,1	1921,61	277,36	2156,98
NB	30727	26340	200,91	18,29	131,1	1440,13	152,94	1679,99
SEM	32803	25719	230,07	22,87	111,79	1124,57	142,58	1434,32
TAN	34957	20806	190,61	15,79	109,15	1317,67	183,4	2213,87
TUR	41970	32953	247,2	27,02	133,31	1219,58	169,78	1553,29
ŽB	13168	12073	74,06	10,68	163,02	1130,43	177,8	1232,96

Zdroj: vlastní výpočty, ČSÚ; Vysvětlivky: PUÚ = počet potenciálních uživatelů území; TBO = počet trvale bydlících obyvatel; zast. území = zastavěné území z dat jevu ÚAPO_001 z 2016.

Hustoty obyvatel lze načítat za libovolné územní jednotky a svou skladebností tak umožňují využití i pro jiné účely (např. pro oblasti a podoblasti cestovního ruchu, obce zasahující do chráněné krajinné oblasti a národního parku, povodí, zóny dostupnosti center nebo vybraných míst apod.). Tímto způsobem byly též hodnoceny a charakterizovány vymezované rozvojové oblasti, specifické oblasti a stabilizovaná území s přirozeným vývojem v ZÚR LK.

5.3 VLIV JEDNODENNÍ NÁVŠTĚVNOSTI DLE ZÚR LK

Pro potřeby UAP LK a ZÚR LK 2011 z hlediska hodnocení velikosti a významu nároků na územně plánovací a územně technická opatření na úrovni jednotlivých obcí byla na základě expertního posouzení zátěže obcí rozlišena **kategorizace již existujícího nebo očekávaného vlivu jednodenní návštěvnosti**. Takto byly obce rozděleny do tří kategorií: se zanedbatelným vlivem jednodenní návštěvnosti, s významným vlivem jednodenní návštěvnosti, s dominantním / zásadním vlivem jednodenní návštěvnosti.

Do tohoto hodnocení se promítá nejen odhadovaná velikost a četnost jednodenní návštěvnosti, ale i počet trvale bydlících obyvatel příslušné obce, který se vlivem jednodenní návštěvnosti stává či může stát jen malou částí všech uživatelů území.

TYP A – OBCE S DOMINANTNÍM A ZÁSADNÍM VLIVEM JEDNODENNÍ NÁVŠTĚVNOSTI

- zahrnuje celkem 17 obcí a z toho 3 centra osídlení (viz dále):
 - ORP01 Česká Lípa: Bezděz, Doksy, Hamr n. J.
 - ORP02 Frýdlant: Bílý Potok
 - ORP03 Jablonec n. N.: Bedřichov, Janov n. N.
 - ORP04 Jilemnice: Rokytnice n. Jiz., Benecko, Vítkovice
 - ORP06 Nový Bor: Krompach
 - ORP08 Tanvald: Albrechtice v JH, Kořenov, Harrachov
 - ORP09 Turnov: Malá Skála, Karlovice, Hrubá Skála, Troskovice

TYP B – OBCE S VÝZNAMNÝM VLIVEM JEDNODENNÍ NÁVŠTĚVNOSTI

- zahrnuje celkem 60 obcí a z toho 26 center osídlení:
 - ORP01 Česká Lípa: Česká Lípa, Blatce, Dubá, Holany, Ralsko, Sosnová, Stráž p. R., Zákupy
 - ORP02 Frýdlant: Frýdlant, Habartice, Hejnice, Lázně Libverda, Nové Město p. S.
 - ORP03 Jablonec n. N.: Jablonec n. N., Lučany n. N., Josefův Důl
 - ORP04 Jilemnice: Jilemnice, Jablonec n. J., Jestřabí v Krkonoších, Paseky n. J.
 - ORP05 Liberec: Liberec, Hrádek n. N., Chotyně, Jeřmanice, Kryštofovo Údolí, Jablonné v P., Mníšek, Oldřichov v Hájích, Český Dub, Osečná, Světlá p. J.,
 - ORP06 Nový Bor: Nový Bor, Radvanec, Sloup v Čechách, Svojkov, Mařenice, Kamenický Šenov, Polevsko, Svor
 - ORP07 Semily: Semily, Vysoké n. J., Bozkov, Chuchelna
 - ORP08 Tanvald: Tanvald, Smržovka, Jiřetín pod Bukovou, Desná
 - ORP09 Turnov: Turnov, Radimovice, Sychrov, Kacanovy, Ktová, Vyskeř, Frýdštejn, Klokočí, Rovensko p. T.
 - ORP10 Železný Brod: Železný Brod, Koberovy, Pěnčín, Zásada

TYP C – OBCE SE ZANEDBATELNÝM VLIVEM JEDNODENNÍ NÁVŠTĚVNOSTI

- zahrnuje celkem 138 zbývajících obcí a z toho 9 center osídlení (Hodkovice n. M., Chrastava, Rychnov u Jablonce n. N., Velké Hamry, Žandov, Mimoň, Raspenava, Cvikov a Lomnice n. P.)

5.4 SPÁDOVÉ OBVODY CENTER OSÍDLENÍ DLE ZÚR LK

Spádové obvody (dále jen SO) center osídlení vymezené v **ZÚR LK 2011** byly převzaty z konceptu ÚP VÚC LK s tím, že jejich hranice byly upraveny tak, aby odpovídaly také hranicím a skladebnosti do správních obvodů ORP v jejich vymezení k 1. 1. 2007.

Jedinou výjimkou jsou hranice SO ORP Česká Lípa a Nový Bor, neboť obec Nový Oldřichov jako součást SO ORP Česká Lípa byla přiřazena do spádového obvodu Kamenický Šenov a tím do SO ORP Nový Bor. Naproti tomu obec Velký Valtinov byla ponechána v SO ORP Česká Lípa, i když správně by měla být zařazena do spádového obvodu Jablonné v P. a tím do SO ORP Liberec.

Byly respektovány hranice LK a všechny obce byly proto přiřazeny k centrům osídlení v LK, i když některé spadovaly k jiným centrům osídlení za hranicí LK (např. z SO ORP Česká Lípa obec Tuhaň k Roudnici n. L., obec Ralsko k Mladé Boleslavi apod.).

Spádové obvody center osídlení jsou vymezovány jako území s vnitřní sounáležitostí, s převažujícím nebo přirozeným spádem z příslušných obcí k centru osídlení za základními službami a vybaveností tak, aby byl respektován princip celistvosti území (pohyb za prací tomuto požadavku vždy neodpovídá). Hierarchizace center osídlení a jejich spádových obvodů vychází již z převažujícího spádu za prací, do škol a vyššími službami. Regionální význam center osídlení byl určován nikoliv podle počtu trvale bydlících obyvatel, nýbrž podle výpočtu potenciálních uživatelů území, který lépe vyjadřuje atraktivitu a tzv. nasávací efekt území z hlediska jeho pracovní, obslužné (vybavenostní), ale i rekreační funkce.

Kromě SO center (středisek) osídlení by bylo možné pro hodnocení struktury osídlení použít také tzv. generelové jednotky, kterých bylo na území LK původně vymezeno 78 (viz ORREP KÚ LK). Tyto jednotky byly vymezeny na základě jiného principu. Na rozdíl od SO center osídlení ve většině případů nezahrnují střediska osídlení, a jsou méně vhodné pro hodnocení struktury osídlení.

Generelové jednotky představují mikroregiony na nejnižší regionální úrovni. Jejich centrem je obec, která má základní střediskové funkce (pošta, škola, zdravotní zařízení, některé správní funkce – např. stavební a zejména matriční úřad) a k ní jsou přičleněny obce se základní spádovostí. Generelové jednotky byly aktualizovány firmou ÚRS Praha v roce 2005 pro potřeby výzkumných úkolů zabývajících se vývojem obyvatelstva apod. Na území LK je aktuálně vymezeno 61 generelových jednotek. V roce 2013 byly generelové jednotky prověřeny na základě SLDB 2011 a žádná úprava na území LK nebyla provedena.

Území kraje bylo v ZÚR LK 2011 rozděleno z hlediska struktury osídlení na 38 spádových obvodů center osídlení respektujících hranice kraje a s výjimkou 2 obvodů také hranice správních obvodů ORP.

5.5 CENTRA OSÍDLENÍ DLE ZÚR LK

V LK tak bylo v ZÚR LK 2011 vymezeno **38 center osídlení** a **177 ostatních obcí**. Příslušnost ostatních obcí do jednotlivých SO center osídlení je na tematickém výkresu 5.2. Výše popsaná struktura osídlení byla vytvořena jako hierarchický systém s jednoznačným přiřazením každé obce k jednomu centru osídlení, jehož SO je dále jednoznačně přiřazen k centru osídlení hierarchicky vyššího významu.

Pro území LK byla v ZÚR LK vymezena struktura osídlení rozdělením obcí do 6 hierarchických kategorií, které zahrnují 5 kategorií center osídlení a 1 kategorii ostatních nestřediskových obcí. Centra osídlení byla v ZÚR LK 2011 rozdělena podle velikosti potenciálních uživatelů území do následujících hierarchizovaných kategorií (řazeno sestupně):

1. CENTRUM NADREGIONÁLNÍHO VÝZNAMU

Na území LK plní funkci centra nadregionálního významu pouze jeho **krajské město Liberec**. Součástí jeho spádového regionu jsou spádové obvody nižších center (viz dále) s výjimkou SO České Lípy a Jilemnice. Na území ČR má srovnatelný význam s výjimkou Jihlavy, Brna, Olomouce a Prahy dalších 8 krajských měst (polohou nejbližší Hradec Králové a Ústí n. L., významem Olomouc a Zlín).

2. CENTRUM REGIONÁLNÍHO VÝZNAMU

Na území LK plní funkci center regionálního významu tři města – **Česká Lípa, Jablonec n. N. a Turnov** (v pořadí podle velikosti jejich maximálního regionu). Zatímco Jablonec n. N. i Turnov se podílí na vyšší funkci Liberce a patří do jeho spádového obvodu, Česká Lípa inklinuje převládajícím spádem svého regionu k Mladé Boleslavi a k Praze. Na území ČR má srovnatelný význam celkem 58 měst (v okolí např. Mladá Boleslav, Rumburk + Varnsdorf, Děčín, Litoměřice, Jičín, Vrchlabí aj.).

3. CENTRUM MIKROREGIONÁLNÍHO VÝZNAMU – VYŠŠÍHO STUPNĚ

Na území LK plní funkci center mikroregionálního významu vyššího stupně pouze pět měst. Jsou to následující zbývající ORP – v následujícím pořadí podle velikosti spádového regionu vyjádřeno počtem potenciálních uživatelů území (bez vlivu jednodenní návštěvnosti): **Jilemnice, Tanvald, Nový Bor, Semily a Frýdlant**. Kdybychom tato centra a jejich regiony posuzovali podle počtu trvale bydlících obyvatel, pořadí by bylo jiné: Nový Bor, Semily, Frýdlant, Tanvald a Jilemnice. Na území ČR má srovnatelný význam celkem 74 měst (v okolí např. Nová Paka, Hořice, Brandýs nad Labem apod.).

4. CENTRUM MIKROREGIONÁLNÍ VÝZNAMU – NIŽŠÍHO STUPNĚ

Na území LK plní funkci center mikroregionálního významu nižšího stupně celkem 19 měst (v pořadí podle velikosti jejich spádového regionu počtem potenciálních uživatelů území při zpracování ZÚR LK 2011): **Železný Brod, Rokytnice n. J., Doksy, Desná, Lomnice n. P., Cvikov, Mimoň, Stráž p. R., Smržovka, Hrádek n. N., Český Dub, Harrachov, Chrástava, Jablonné v P., Kamenický Šenov, Dubá, Hejnice, Velké Hamry a Nové Město p. S.**

5. CENTRUM SUBREGIONÁLNÍHO VÝZNAMU

Na území LK plní funkci subregionálních center (nejnižšího významu) celkem 10 měst: **Hodkovice n. M., Jablonec n. J., Josefův Důl, Osečná, Raspenava, Rovensko p. T., Rychnov, Vysoké n. J., Zákupy a Žandov.**

Příslušnost obcí ke spádovým obvodům na nejnižší úrovni se v ZÚR LK 2011 opírala o koncept **ÚP VÚC LK** (SAUL Liberec 2003) a spádovost na vyšší úrovni se opírala o výsledky **Sociogeografické regionalizace České republiky** (Hámp, 2005) rozlišující na území ČR celkem 144 regionů a jejich spádových území (obvodů) hierarchizovaných do pěti úrovní. Výhledově není předpokládána žádná změna regionálního významu center osídlení na území LK, i když nelze vyloučit změny spádu některých obcí a tím také velikosti spádových obvodů.

Kromě Železného Brodu patří ostatní ORP na území LK do skupiny celkem 144 tzv. regionálních středisek podle **Sociogeografické regionalizace ČR** (Hámp, 2005) – ze SLDB 2001. Železný Brod a okolí je podle této regionalizace součástí SO Jablonce n. N. Z hlediska vnitřní integrity LK patří Jilemnice, resp. SO Jilemnice, spádově pod Vrchlabí (a tím i k Praze). SO Nový Bor a Česká Lípa (bez obcí Ralsko a Tuhaň) patří spádově rovněž k Praze, a nikoliv k Liberci. Obec Ralsko patří do SO Mladé Boleslavi (+ Mnichovo Hradiště) a obec Tuhaň patří do SO Roudnice n. L. (+ Štětí).

Všechny výše uvedené kategorie byly dle metodiky přiřazeny k jednotlivým obcím v tab. 6.

Tab. 6 Kategorizace center osídlení a jejich spádová příslušnost

Kategorie	Centrum osídlení	Spádová příslušnost
Centrum makroregionálního významu	Praha (mimo LK)	xxx
Centrum nadregionálního významu	Liberec	Praha (mimo LK)
Centrum regionálního významu	Česká Lípa	Praha (mimo LK)
	Jablonec n. N.	Liberec
	Turnov	Liberec
Centrum mikroregionálního významu – vyššího stupně	Jilemnice	Vrchlabí
	Tanvald	Jablonec n. N.
	Nový Bor	Česká Lípa
	Semily	Turnov
	Frýdlant	Liberec
Centrum mikroregionálního významu – nižšího stupně	Železný Brod	Jablonec n. N.
	Rokytnice n. J.	Jilemnice
	Doksy	Česká Lípa
	Desná	Tanvald
	Lomnice n. P.	Semily
	Cvikov	Nový Bor
	Mimoň	Česká Lípa
	Stráž p. R.	Česká Lípa
	Smržovka	Jablonec n. N.
	Hrádek n. N.	Liberec
	Český Dub	Liberec
	Harrachov	Tanvald
	Chrástava	Liberec
	Jablonné v P.	Liberec
	Kamenický Šenov	Nový Bor
	Dubá	Česká Lípa
	Hejnice	Frýdlant
	Velké Hamry	Tanvald
	Nové Město p. S.	Frýdlant
Centrum subregionálního významu	Vysoké n. J.	Semily
	Osečná	Liberec
	Jablonec n. J.	Rokytnice n. J.
	Josefův Důl	Jablonec n. N.
	Rovensko p. T.	Turnov
	Zákupy	Česká Lípa
	Rychnov u Jablonce n. N.	Jablonec n. N.
	Raspenava	Frýdlant
	Žandov	Česká Lípa
	Hodkovice n. M.	Liberec

Zdroj: ÚAP LK 2008. Pozn.: spádová příslušnost centra osídlení k centru osídlení vyššího řádu dle Hámp (2005).

6. OSTATNÍ OBCE

Ostatní obce (nestřediskové) jsou všechny obce, které neplní funkci center osídlení. Ostatní obce jsou tedy poslední, nejnižší kategorií v kategorizaci center osídlení.

5.6 FUNKČNÍ VAZBY A KOOPERACE MEZI CENTRY OSÍDLENÍ DLE ZÚR LK

Funkční vazby a kooperace mezi centry osídlení (FK) znázorňují prostory, v nichž probíhá intenzivnější pohyb uživatelů území (za prací, do škol, nákupy, službami, využitím volného času apod.) a materiálových toků, a které se s rostoucí mobilitou obyvatel, firem a kontaktů budou zpravidla dále zvyšovat a budou pro posilování logických vazeb vyžadovat zabezpečení odpovídající dopravní a technické obsluhy území.

FK zachycují i vazby center osídlení na území LK s centry osídlení za jeho hranicí, a to jednak v rámci ČR a jednak i v rámci přeshraniční spolupráce. Příkladem těchto mimokrajských vazeb a kooperací je již probíhající přeshraniční forma spolupráce mezi městy **Hrádek n. N. – Bogatynia** (Polsko) a **Zittau** (SRN).

FK jsou zobrazeny v tab. 7. Vzhledem k tomu, že tyto vazby budou vyžadovat odpovídající dopravní a technické zabezpečení, jsou zároveň uvedeny i mezi záměry v území (viz záměry).

Tab. 7 Funkční kooperace mezi centry osídlení v LK

Označení	Vymezení funkční kooperace
FK1	Liberec + Jablonec n. N. (ORP LBC a JBC)
FK2	Jablonec n. N. + Smržovka + Tanvald + Desná + Harrachov (ORP JBC a TAN)
FK3	Tanvald + Velké Hamry (ORP TAN)
FK4	Liberec + Chrastava + Hrádek n. N. (ORP LBC)
FK5	Jablonec n. N. + Rychnov (ORP JBC)
FK6	Semily + Železný Brod (ORP SEM a ŽB)
FK7	Jilemnice + Vrchlabí (ORP JIL a Vrchlabí)
FK8	Harrachov + Rokytnice n. J. + Jablonec n. J. (ORP TAN a JIL)
FK9	Frýdlant + Raspenava + Hejnice (ORP FRÝ)
FK10	Česká Lípa + Nový Bor (ORP ČL a NB)
FK11	Nový Bor + Kamenický Šenov + Česká Kamenice (ORP NB a Děčín)
FK12	Mimoň + Stráž p. R. (ORP ČL)
FK13	Stráž p. R. + Osečná (ORP ČL a LBC)
FK14	Hrádek n. N. + Bogatynia (Polsko)
FK15	Hrádek n. N. + Zittau (SRN)
FK16	Harrachov + Sklarska Poreba (Polsko)
FK17	Liberec + Frýdlant (ORP LIB a FRÝ)
FK18	Turnov + Semily + Jilemnice (ORP TUR, SEM a JIL)
FK19	Jablonec n. N. + Železný Brod (ORP JBC a ŽB)

Zdroj: ÚAP LK a návrh AZÚR LK č. 1, v rámci zpracování návrhu Aktualizace ZÚR LK č. 1 byly vymezeny další funkční kooperace, které jsou v tabulce vyznačeny červenou barvou. Tyto FK nejsou mezi záměry.

5.7 SÍDELNÍ STRUKTURA DLE METODIKY MMR

Vymezení sídelní struktury je v ÚAPK 2021 zpracováno i dle metodiky MMR „**Metodické sdělení MMR ke zpracování sídelní struktury v 2. úplné aktualizaci ÚAPK**“ vydané v březnu 2013. Metodika pracuje se třemi hlavními ukazateli pro zařazení obcí do kategorií I. – V.

Prvním ukazatelem je význam obce jako centra veřejné správy, který obce člení do 5 kategorií – krajské město, okresní město, ORP, obec se stavebním úřadem či pověřeným obecním úřadem a ostatní obce. Rozřazení obcí do jednotlivých kategorií viz tab. 8 a obr. 14. Jedinou změnou proti předešlým ÚAP LK 2017 je snížení kategorie u Harrachova ze IV: na V: z důvodu zrušení stavebního úřadu.

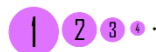
Tab. 8 Sídelní struktura – veřejnosprávní funkce obce

kategorie	veřejnosprávní funkce obce	obce a počet obcí v kategorii	celkem obcí
I.	krajské město	Liberec	1
II.	okresní město	Česká Lípa, Jablonec n. N., Semily	3
III.	ORP	Frýdlant, Jilemnice, Nový Bor, Tanvald, Turnov, Železný Brod	6
IV.	obec se stavebním úřadem (alternativně s POÚ)	Cvikov, Český Dub, Desná, Doksy, Dubá, Hejnice, Hodkovice n. M., Hrádek n. N., Chrastava, Jablonné v P., Kamenický Šenov, Lomnice n. P., Mimoň, Nové Město p. S., Osečná, Přisovice, Ralsko, Raspenava, Rokytnice n. J., Rychnov u Jablonce n. N., Smržovka, Stráž p. R., Velké Hamry, Zákupy, Žandov	26
V.	ostatní obce	ostatní obce	179

Zdroj: GIS ÚP LK

CENTRA VEŘEJNÉ SPRÁVY

význam správní obce

— hranice kraje

— hranice ORP

— hranice obce

0 5 10 15 20 km

Obr. 14 Význam obce jako centra veřejné správy

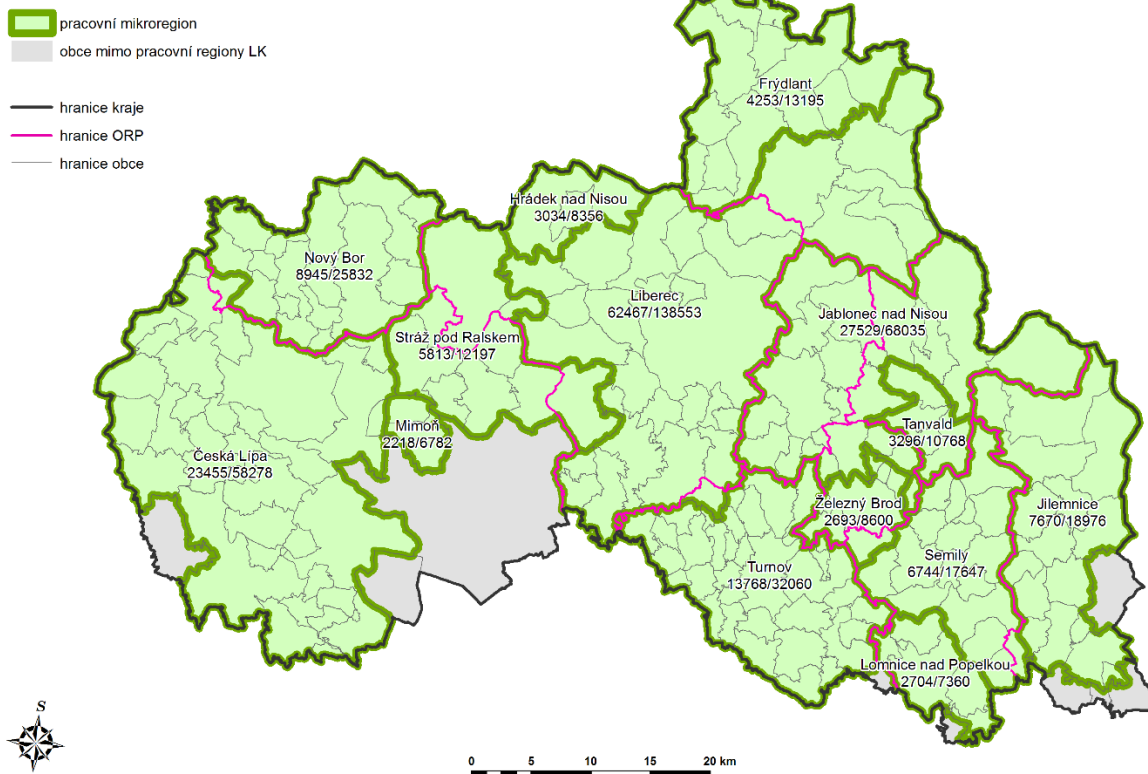
Zdroj: GIS ÚP LK

Dalším ukazatelem je velikost pracovního centra. Pracovní centra byla pro metodiku spočtena z dat SLDB 2001, pro účely ÚAPK 2015 však obdržel KÚ LK z katedry geografie Masarykovy univerzity nové propočty (ze SLDB 2011) tzv. pracovních mikroregionů. Novější data budou až ze SLDB 2021. Zařazení obcí tedy zůstalo stejné jako v ÚAP LK 2017.

Pracovní mikroregiony byly vymezeny postupným seskupováním obcí do vyšších celků podle principu převládající orientace celkové dojížděky za práci (především její denní formy). Výsledný pracovní mikroregion tvoří územně souvislý celek charakterizovaný relativně vysokou mírou vnitřní uzavřenosti, tvořený až na výjimky jedním centrem (jádro) a jeho spádovým zázemím z nejméně třech obcí. Podmínkou pro vymezení zázemí byla minimální populační velikost (4 tisíce obyvatel, celý mikroregion 10 tisíc obyvatel).

Jako příklad pracovního mikroregionu lze uvést Železný Brod: do ŽB směřuje největší podíl vyjíždějících za práci z (dle propočtů Masarykovy univerzity z dat SLDB 2011): Jílové u Držkova, Koberov, Líšného, Loužnice, Radčic, Železného Brodu a Záhoří. Všechny tyto obce tedy tvoří dohromady pracovní mikroregion. Pro každou obec pak byl vypočten počet obsazených pracovních míst (OPM) a byl vypočten celkový počet OPM za celý mikroregion (zde celkem 2 693 OPM; OPM se počítají jako počet zaměstnaných osob celkem – počet zaměstnaných studentů + počet dojíždějících osob – počet vyjíždějících osob). Pro mikroregion Železný Brod bylo spočteno celkem 8 600 osob z údajů SLDB 2011. Pracovní mikroregiony, ze kterých byly údaje spočteny, jsou na obr. 15. Dále jsou zde zobrazeny pro informaci i funkční městské regiony (obr. 16).

PRACOVNÍ MIKROREGIONY

Obr. 15 Pracovní mikroregiony

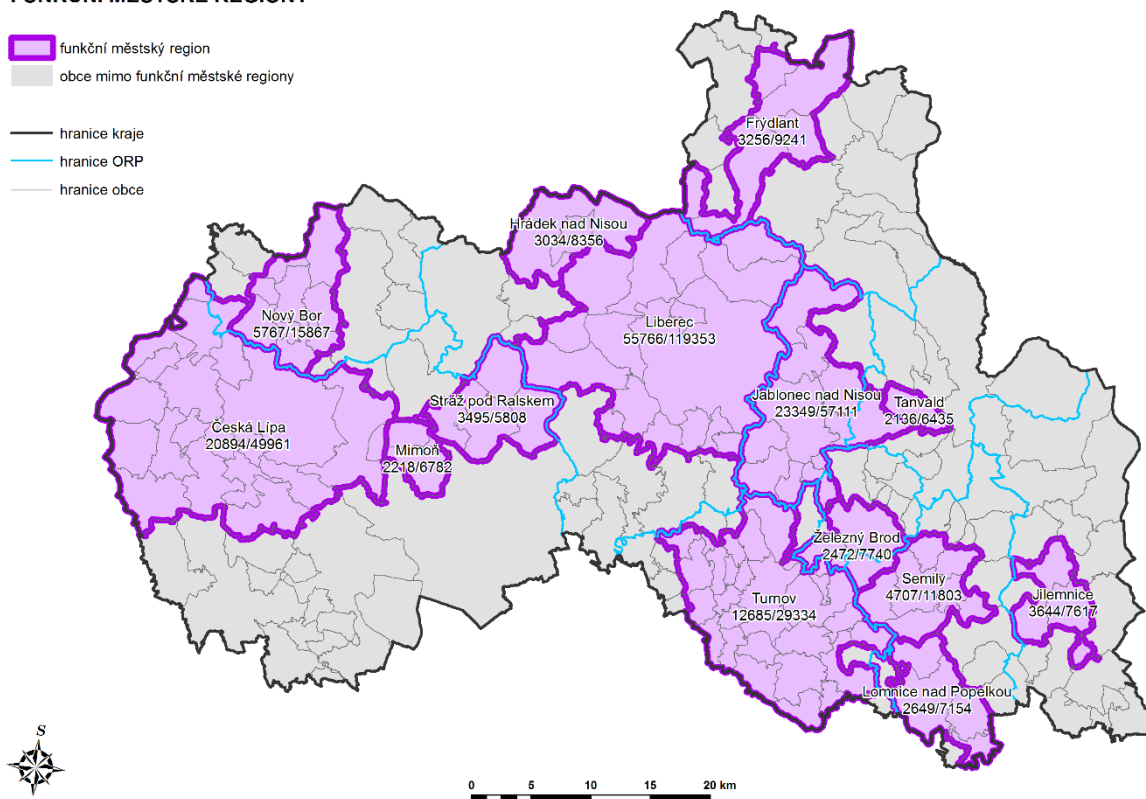
Zdroj: GIS ÚP LK, pracovní centrum je popsáno popiskem, pod jehož názvem je počet obsazených pracovních míst v celém mikroregionu a počet obyvatel mikroregionu. Nejsou zahrnuta data obcí z jiných krajů, které do pracovních center spádují (např. na ČL spádují také obec Starý Šachov z USK). Šedé obce nespadají pod žádný pracovní mikroregion.

S vymezením pracovních regionů pak souvisí také vymezení **funkčních městských regionů** (FMR, nebo také FUA – funkčních urbanizovaných areálů). Ty vymezili řešitelé v rámci projektu **POLYREG** (projekt Podpora polycentrického regionálního rozvoje). Jejich vymezení probíhalo takto: nejprve bylo území ČR vymezeno na pracovní mikroregiony a následně byly okolo jader pracovních regionů vymezeny funkční městské regiony (pro zařazení obce do FMR byla použita hranice 25 % vyjíždějících z ekonomicky aktivních zaměstnaných obyvatel obce v zázemí). Funkční městské regiony představují centra osídlení a jejich zázemí, které jsou s centry spjata intenzivními funkčními vazbami.

FUNKČNÍ MĚSTSKÉ REGIONY

 funkční městský region
 obce mimo funkční městské regiony

— hranice kraje
 hranice ORP
 hranice obce

Obr. 16 Funkční městské regiony

Zdroj: GIS ÚP LK, pracovní centrum je popsáno popiskem, pod jeho názvem je pak počet obsazených pracovních míst v celém mikroregionu a také počet obyvatel mikroregionu. Nejsou zahrnuta data obcí z jiných krajů, které do pracovních center spádují (např. na ČL spádují také obec Starý Šachov z USK). Šedé obce nespádají pod žádný funkční městský region.

Rozřazení obcí do jednotlivých kategorií viz tab. 9 a obr. 17.

Tab. 9 Sídelní struktura – pracovní centra

kategorie	kritérium velikosti pracovního centra	kritérium velikosti pracovního centra plus funkčního městského regionu	obce a počet obcí v kategorii	celkem obcí
I.	nejméně cca 30 tis. OPM	nejméně cca 100 tis. obyvatel	Liberec	1
II.	cca 10–30 tis. OPM	cca 30–100 tis. obyvatel	Česká Lípa, Jablonec n. N., Turnov	3
III.	cca 3–10 tis. OPM	cca 10–30 tis obyvatel	Frýdlant, Jilemnice, Nový Bor, Semily, Stráž p. R., Tanvald	6
IV.	významné pracovní centrum	---	Hrádek n. N., Lomnice n. P., Mimoň, Železný Brod	4
V.	ostatní obce		ostatní obce	201

Zdroj: GIS ÚP LK

PRACOVNÍ CENTRA

význam pracovního centra

— hranice kraje
 — hranice ORP
 — hranice obce

0 5 10 15 20 km

Obr. 17 Význam pracovního centra

Zdroj: GIS ÚP LK

Dalším ukazatelem je **občanská vybavenost obcí** (obr. 18). Data byla získána z MOS (Městská a obecní statistika, od ČSÚ) a jevu UAPO_003 (zdravotnická a školská zařízení). Data ohledně knihoven jsou k dispozici aktuální na stránkách MK. Zařazení obcí zůstalo stejné jako v předešlých ÚAP LK 2017.

Tab. 10 Sídlní struktura – občanská vybavenost

kategorie	občanská vybavenost v obci	obce a počet obcí v kategorii	celkem obcí
I.	vysoká škola, knihovna, divadlo, nemocnice	Liberec	1
II.	nejméně 3 střední školy, knihovna, divadlo, nemocnice	Česká Lípa, Jablonec n. N., Turnov	3
III.	střední škola, praktický lékař a ordinace dalších lékařů, ambulantní zdravotnické zařízení	Doksy, Frýdlant, Chrástava, Jilemnice, Lomnice n. P., Mimoň, Nový Bor, Semily, Stráž p. R., Tanvald, Vysoké n. J., Železný Brod	12
IV.	úplná základní škola, minimálně 1 praktický lékař a nejméně 2 odborní lékaři	Cvikov, Český Dub, Desná, Dubá, Harrachov, Hejnice, Hodkovice n. M., Hrádek n. N., Jablonec n. J., Jablonec v P., Janov n. N., Kamenický Šenov, Mníšek, Nové Město p. S., Osečná, Pěnčín (ORP ŽB), Přisovice, Rokytnice n. J., Rovensko p. T., Roztoky u Jilemnice, Rychnov u Jablonce n. N., Smržovka, Stráž n. N., Studenec, Velké Hamry, Zákupy, Zásada, Žandov	28
V.	ostatní obce	ostatní obce	171

Zdroj: GIS ÚP LK

OBČANSKÉ VYBAVENÍ CENTER

význam obce s občanským vybavením

— hranice kraje
— hranice ORP
— hranice obce

0 5 10 15 20 km

Obr. 18 Význam obce s občanským vybavením

Zdroj: GIS ÚP LK

Ve všech třech ukazatelích byly obcím přiřazeny známky 1 až 5. Z nich se udělal prostý průměr a obec pak dle výsledné známky byla přiřazena do výsledné kategorie sídelních center I až V (např. Železný Brod: správní kategorie 3, pracovní centrum 4 a občanská vybavenost 3, průměr 3,33 → v celkovém hodnocení je ŽB v kategorii III.); (viz obr. 19). Oproti předešlým ÚAP LK 2017 nedošlo v celkovém hierarchickém zařazení center k žádné změně.

Tab. 11 Sídelní struktura – celkové hodnocení

kat.	obce a počet obcí v kategorii	celkem obcí
I.	Liberec	1
II.	Česká Lípa, Jablonec n. N., Turnov	3
III.	Frýdlant, Jilemnice, Nový Bor, Semily, Stráž p. R., Tanvald, Železný Brod	7
IV.	Cvikov, Český Dub, Desná, Doksy, Dubá, Harrachov, Hejnice, Hodkovice n. M., Hrádek n. N., Chrastava, Jablonné v P., Kamenický Šenov, Lomnice n. P., Mimoň, Nové Město p. S., Osečná, Příšovice, Rokytnice n. J., Rychnov u Jablonce n. N., Smržovka, Velké Hamry, Vysoké n. J., Zákupy, Žandov	24
V.	ostatní obce	180

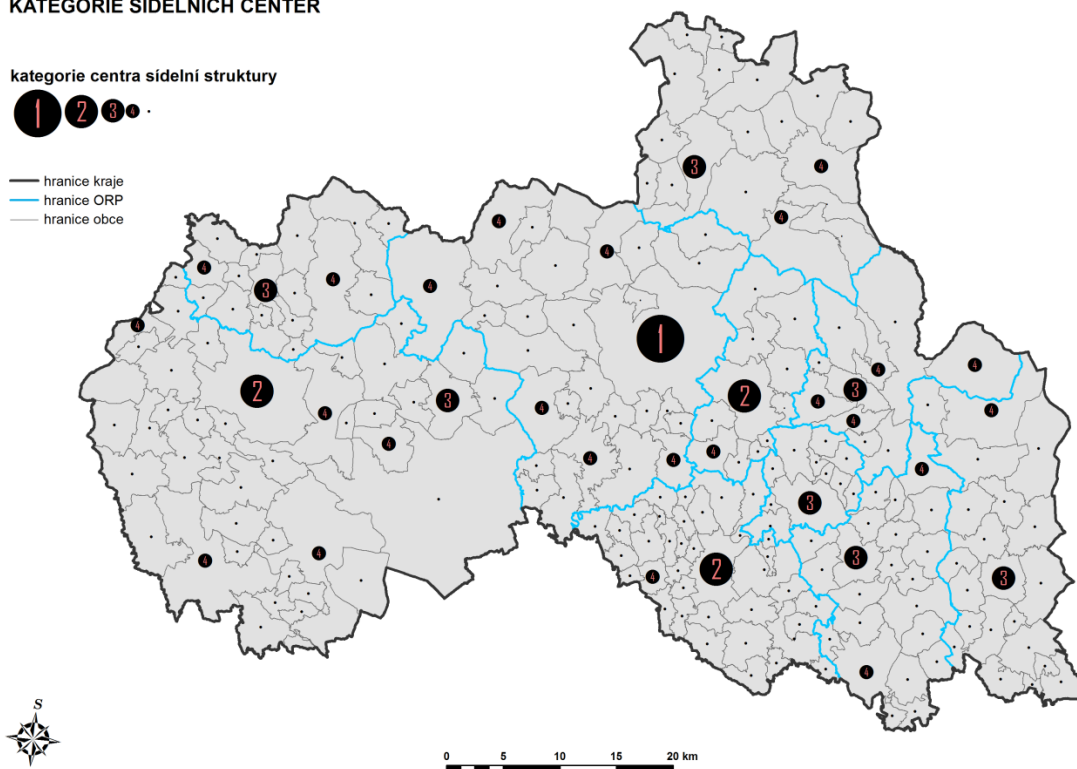
Zdroj: GIS ÚP LK

KATEGORIE SÍDELNÍCH CENTER

kategorie centra sídelní struktury

— hranice kraje
— hranice ORP
— hranice obce

Obr. 19 Kategorie centra sídelní struktury

Zdroj: GIS ÚP LK

Po rozřazení obcí na základě poměrně jednoduchých a jasných ukazatelů lze použít sídelní strukturu pro základní náhled na území. Lze také konstatovat, že v prvních třech kategoriích se sídelní struktura vypočtená dle metodiky MMR neliší od struktury osídlení dle ZÚR LK. Liberec je zde v I. kategorii, ve struktuře osídlení ze ZÚR je jako centrum nadregionálního významu (tedy nejvyšší kategorie), stejně tak odpovídá II. kategorie (Česká Lípa, Jablonec n. N. a Turnov) centru regionálního významu a III. kategorie (Frýdlant, Nový Bor, Tanvald, Semily, Jilemnice) odpovídá centru mikroregionálního významu vyššího stupně. Další kategorie se již mírně liší, nicméně tři hlavní kategorie nejvyšších center si odpovídají v obou výpočtech (tedy jak v metodice dle MMR, tak v ZÚR LK).

Zatímco ZÚR LK počítá se 7 kategoriemi sídelní struktury (6 řádů center a 1 kategorie, kde jsou ostatní obce), sídelní struktura dle metodiky MMR počítá s 5 kategoriemi (4 řády center a 1 kategorie pro ostatní obce).

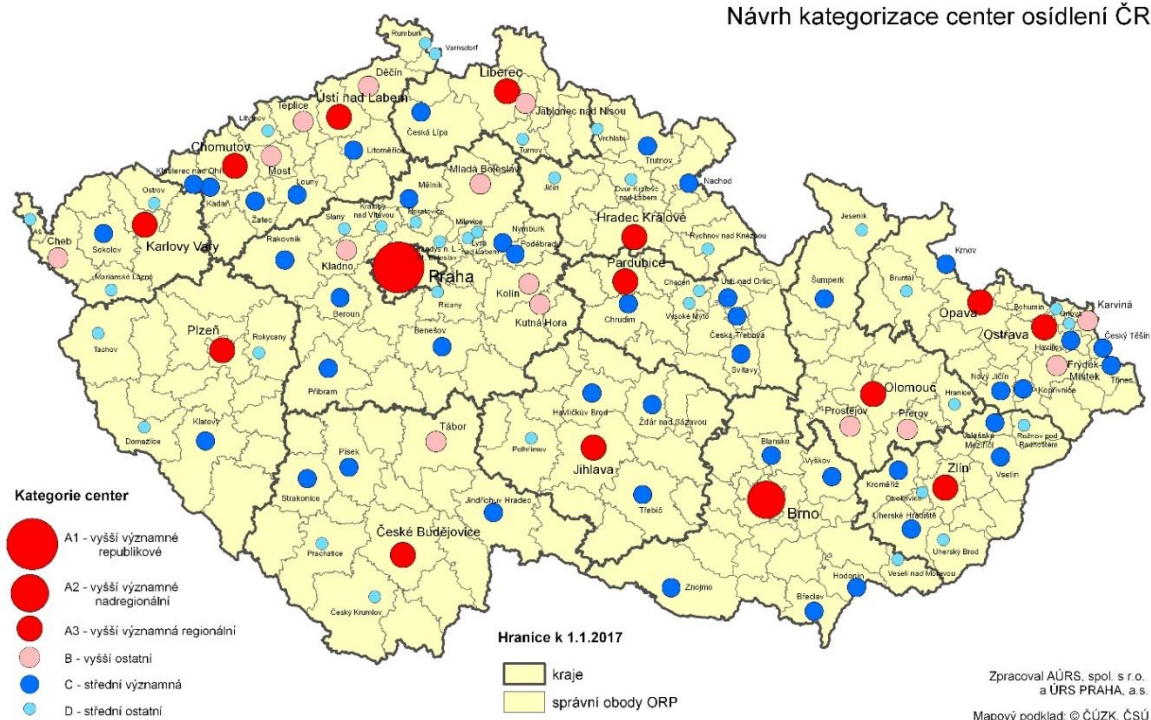
5.8 KATEGORIZACE CENTER OSÍDLNÍ DLE PODKLADU PRO ÚAP ČR

Pro účely zpracování ÚAP ČR pořídilo MMR kategorizaci center osídlení ČR v celorepublikovém a středoevropském kontextu. „**Sídelní strukturu ČR**“ zpracovali v roce 2017 AURS a ÚRS Praha. Cílem bylo vymezit vyšší a střední centra osídlení, která jsou často jádrovými městy rozvojových oblastí vymezovaných v PÚR ČR a ZÚR. Tato centra byla vymezena na základě kritérií: velikost centra (počet obyvatel), velikost spádového území (počet obyvatel), rámcová dostupnost centre (km), index významu obce (z hlediska veřejné správy), vývoj počtu obyvatel (po 1990), dokončené byty (po 1997), počet pracovních míst, hlavní směry dojížděky, poloha v hlavních osách osídlení, poloha na hlavních trasách dopravní infrastruktury. Tato práce pro území LK víceméně potvrdila předcházející kategorizace center osídlení.

Tato kategorizace vymezila následující kategorie center osídlení:

- Vyšší centra významná (v LK Liberec) – odpovídá centru nadregionálního významu ze ZÚR LK
- Vyšší centra ostatní (v LK Jablonec nad Nisou) – v ZÚR LK zobecněno jako centrum regionálního významu
- Střední centra významná (v LK Česká Lípa) – v ZÚR LK zobecněno jako centrum regionálního významu
- Střední centra ostatní (v LK Turnov) – v ZÚR LK zobecněno jako centrum regionálního významu
- Nižší centra (nestanovena, doporučeno vymezit v ÚAP krajů) – v ZÚR LK hierarchizováno na centra mikroregionálního významu vyššího stupně, centra mikroregionálního významu nižšího stupně a centra subregionálního významu

Návrh kategorizace center osídlení ČR

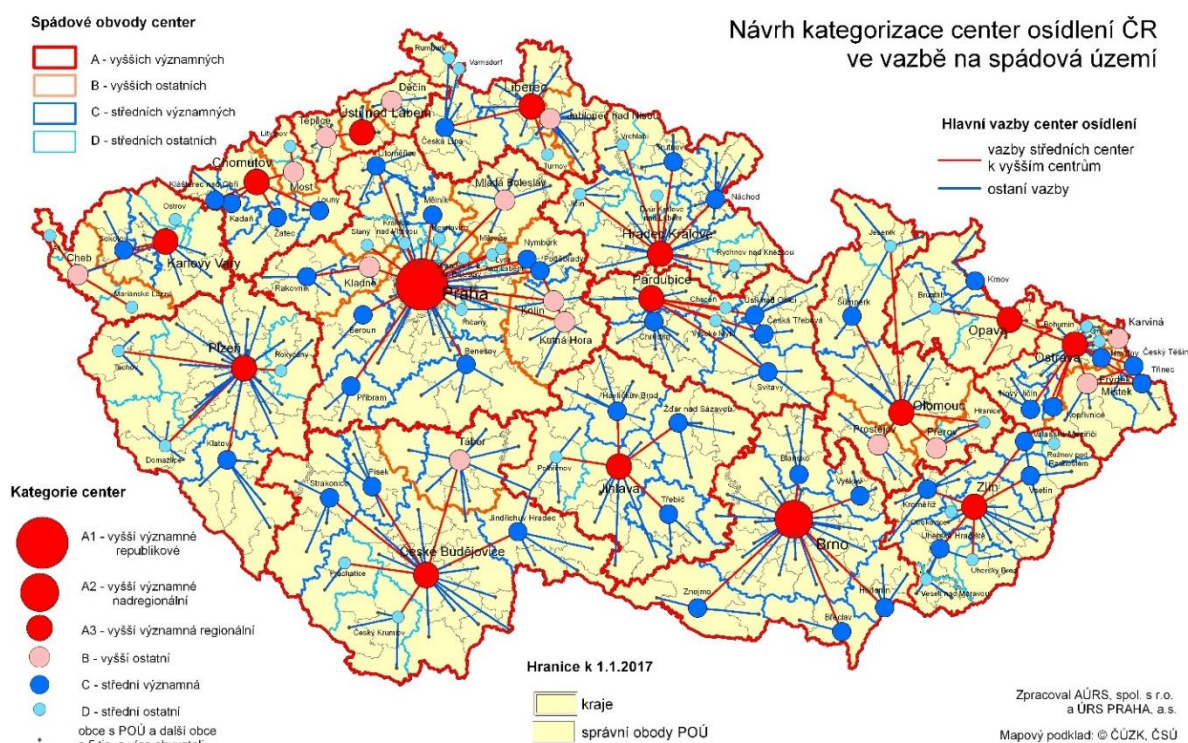

Obr. 20 Návrh kategorizace center osídlení ČR

Zdroj: Sídlní struktura ČR (AURS a ÚRS Praha, 2017)

Ve srovnání se ZÚR LK má tedy Kategorizace center osídlení ČR (2017) více hierarchizovanou strukturu vyšších center a nepracuje s nižšími centry. ZÚR LK nemá tolik hierarchizovaná vyšší centra, protože pro území LK může Jablonec nad Nisou, Českou Lípou a Turnov zahrnout do jedné hierarchické kategorie center, a zpracovává spíše nižší centra osídlení.

Pro jednotlivá centra osídlení byla vymezena i jejich spádová území a jejich hlavní vazby. Z následujícího obr. je patrné, že se počítá se zvýšenou integritou LK na Českolipsku. Do území LK spádují Šluknovský výběžek z ÚSK, jehož střední ostatní centra Rumburk a Varnsdorf spádují k České Lípě a ta spádují k Liberci. Na druhou stranu však ORP Jilemnice spádují ke střednímu ostatnímu centru Vrchlabí v KHK.

Obr. 21 Návrh kategorizace center osídlení ČR a jejich spádová území

Zdroj: Sídlní struktura ČR (AURS a ÚRS Praha, 2017)

Pro kategorie center byly stanoveny následující zásady územního rozvoje a úkoly pro územní plánování:

- Pro **vyšší centra** osídlení:
zásady pro usměrňování územního rozvoje a rozhodování o změnách v území:
 - a) posílit význam centra zejména umístěním a rozvojem celokrajských a některých republikových obslužných funkcí ve správě, školství, vědě a výzkumu, zdravotnictví a kultuře;
 - b) rozvíjet bydlení a ekonomické aktivity, zejména aktivity v oblasti služeb a znalostní ekonomiky;
 - c) doplněním silnic nadřazené sítě snížit zatížení centrálních částí měst;
 - d) zlepšit standard regionální železniční dopravy, vč. záchytných parkovišť P+R;
 - e) koordinovat veřejnou železniční a autobusovou dopravu pro zvýšení efektivnosti systému;
 - f) chránit kulturní a přírodní hodnoty a využít je pro udržitelný rozvoj cestovního ruchu.*úkoly pro územní plánování:*
 - a) zabezpečovat územní podmínky pro rozvoj vyšších obslužných funkcí;
 - b) vytvářet podmínky pro vyšší uplatnění městské a regionální hromadné dopravy;
 - c) ověřit rozsah přestavbových území.
- Pro **střední centra** osídlení:
zásady pro usměrňování územního rozvoje a rozhodování o změnách v území:
 - a) rozvíjet regionální obslužné funkce v oblasti školství, zdravotnictví a kultury;
 - b) rozvíjet bydlení a ekonomické aktivity, zejména aktivity v oblasti výroby a služeb vytvářející větší počet pracovních příležitostí;
 - c) zlepšit situaci v dopravním napojení a dopravní obslužnosti;
 - d) chránit kulturní a přírodní hodnoty a využít je pro udržitelný rozvoj cestovního ruchu;*úkoly pro územní plánování:*
 - a) zabezpečovat územní podmínky pro rozvoj bydlení, obslužných i ekonomických aktivit;
 - b) vytvářet podmínky pro zlepšení dopravní obslužnosti vyšším uplatněním hromadné dopravy ve svém spádovém obvodu;
 - c) koordinovat rozvoj se sousedními obcemi.
- Pro **významná nižší centra** osídlení:
zásady pro usměrňování územního rozvoje a rozhodování o změnách v území:
 - a) rozvíjet obslužné funkce (školství, zdravotnictví, kultura) pro jejich spádová území, v některých případech i pro širší území;
 - b) rozvíjet bydlení pro udržení populačního potenciálu města;
 - c) rozvíjet ekonomické aktivity, vytvářející podmínky pro rozvoj obslužných funkcí a nabídku pracovních příležitostí i pro svá spádová území;
 - d) zlepšovat dostupnost středních center;
 - e) chránit kulturní a přírodní hodnoty a využít je pro udržitelný rozvoj cestovního ruchu.*úkoly pro územní plánování:*
 - a) zabezpečovat územní podmínky pro rozvoj bydlení, obslužných i ekonomických aktivit;
 - b) koordinovat rozvoj se sousedními obcemi.

ZJIŠTĚNÍ A VYHODNOCENÍ HODNOT ÚZEMÍ

- centra osídlení (38)
- dobrá dostupnost nadřazených center (metropolí) z území LK – Praha, Drážďany

ZJIŠTĚNÍ A VYHODNOCENÍ LIMITŮ VYUŽITÍ ÚZEMÍ

V rámci tematického okruhu struktura osídlení nejsou vymezovány speciální limity využití území. Limitujícím faktorem však může být nevyhovující správní členění území, kdy obce administrativně patří do jiného území než funkčně. Limitem v LK je i nedokončená územní reforma některých orgánů státní správy po bývalém krajském členění ČSSR, protože území LK patřilo do Východočeského a Severočeského kraje. Limitem z hlediska vnitřní integrity LK může být spádovost některých okrajových území k centrům mimo území LK.

6 SOCIODEMOGRAFICKÉ PODMÍNKY A BYDLENÍ

ZJIŠTĚNÍ A VYHODNOCENÍ STAVU A VÝVOJE ÚZEMÍ

6.1 OBYVATELSTVO

VÝVOJ POČTU OBYVATELSTVA (JEV UAPK_001)

LK je počtem obyvatel po Karlovarském kraji druhým nejméně zalidněným krajem ČR. Ke konci roku 2001 měl LK celkem 428 368 obyvatel a ke konci roku 2019 narostl tento počet o více než 15 000 obyvatel na celkových **443 690**. Podrobný vývoj počtu obyvatel v LK a jeho ORP za období 1869–2019 je v tab. 12. Tyto údaje jsou v *tabulkové příloze 6_1* k dispozici i po jednotlivých obcích.

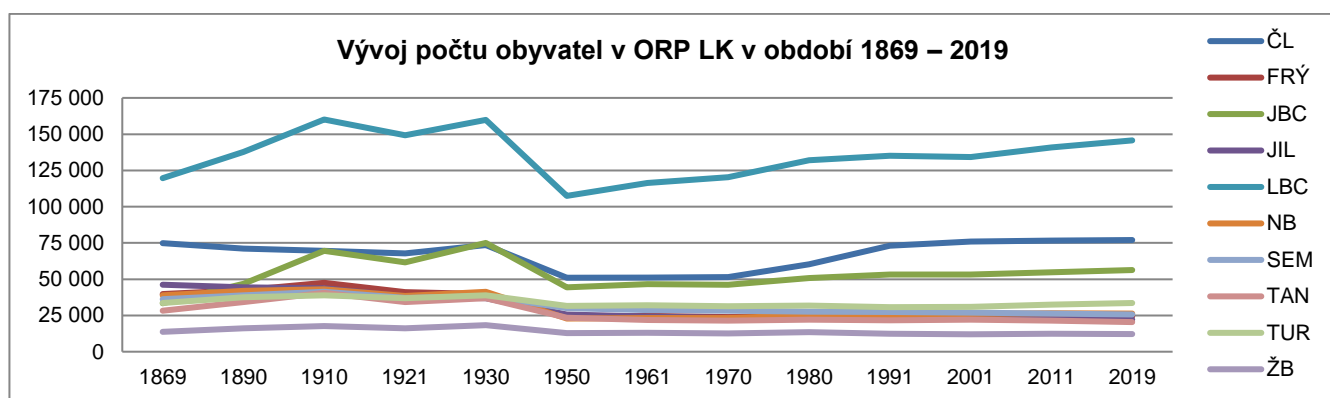
V posledních letech se počet obyvatel v LK téměř nemění, v ORP TAN je počet obyvatel dokonce nejnižší ze sledovaného období. Dlouhodobě se zvyšuje počet obyvatel v ORP ČL, které k roku 2019 dosáhlo svého maxima.

Tab. 12 Vývoj počtu obyvatel v LK a jeho ORP v období 1869–2019

	1869	1890	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001	2011	2013	2015	2017	2019
ČL	74 911	70 997	69 479	67 850	73 600	51 106	51 097	51 353	60 174	73 053	75 881	76 623	76 373	76 681	76 826	76 998
FRÝ	39 840	42 325	47 492	41 066	39 800	23 553	24 726	23 773	24 414	23 555	24 285	24 865	24 645	24 542	24 515	24 479
JN	33 386	46 731	69 519	61 586	74 995	44 290	46 569	46 198	50 799	53 177	53 119	54 710	55 166	55 323	55 891	56 027
JIL	46 191	44 389	43 809	38 110	36 929	25 689	24 315	23 270	23 603	23 009	22 973	22 560	22 463	22 273	22 118	22 137
LBC	119 707	137 682	160 100	149 156	159 796	107 438	116 281	120 406	132 035	135 095	134 131	140 749	141 555	142 929	144 077	145 634
NB	38 829	41 985	43 017	38 318	41 323	22 857	23 142	23 193	25 216	25 114	25 963	26 529	26 438	26 340	26 268	26 302
SEM	36 164	38 860	41 322	37 035	38 274	30 037	28 808	28 311	27 659	27 456	27 022	26 241	25 878	25 719	25 709	25 896
TAN	28 376	34 125	40 547	34 216	36 863	23 484	21 904	21 326	22 155	21 707	22 086	21 455	21 080	20 806	20 508	20 412
TUR	33 663	37 617	38 782	36 968	38 872	31 670	31 929	31 316	31 824	30 718	30 900	32 544	32 745	32 953	33 198	33 623
ŽB	13 692	16 116	17 580	16 211	18 296	12 867	13 070	12 550	13 383	12 289	12 008	12 324	12 266	12 073	12 190	12 182
LK	464 759	510 827	571 647	520 516	558 748	372 991	381 841	381 696	411 262	425 173	428 368	438 600	438 609	439 639	441 300	443 690

Zdroj: GIS ÚP LK (ÚAPK_001) z dat ČSÚ. Maxima počtu obyvatel ve sledovaném období zeleně, minima červeně.

Z tab. 12 a grafu 1 vyplývá, že většina ORP měla za sledované období maximální počet obyvatel při SLDB v roce 1910 či 1930. Poté proběhla 2. světová válka a s ní spojený poválečný odsun německého obyvatelstva z pohraničí s důsledkem úbytku počtu obyvatel, který se doposud nepodařilo nahradit. Tento úbytek byl sice zčásti kompenzován osídlením z jiných částí tehdejšího Československa, ale tohoto obyvatelstva bylo početně méně a nemělo žádné vazby k území. Výjimkou je ORP Česká Lípa, která předválečného stavu dosáhla již v 90. letech minulého století a maximum měla v roce 2019. K výraznému nárůstu počtu obyvatel došlo mezi lety 1970 a 1990 (o více než 10 %). Od 90. let počet obyvatel kraje vzrostl jen mírně. Data vývoje počtu obyvatel ukazují nárůst obyvatel mezi lety 1991 a 2019 u ORP ČL, FRÝ, JN, LBC, NB a TUR.

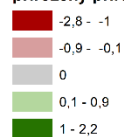
Graf 1 Vývoj počtu obyvatel v ORP Libereckého kraje v období 1869–2019

Zdroj: GIS ÚP LK (ÚAPK_001) z dat ČSÚ

Na obrázku 22 vidíme přirozený přírůstek za rok 2019 vztahený vždy k počtu obyvatel dané obce, aby byla výsledná čísla porovnatelná. Nejvyšší procentuální přírůstek obyvatel byl v obcích Tachov, Velký Valtinov, Janovice v Podještědí, Slunečná a Žďárek. Nejvyšší procentuální úbytek obyvatel byl v obcích Slunečná, Hlavičky, Janovice v Podještědí, Bradlecká Lhota a Příkrý.

PŘÍRŮSTEK

přirozený přírůstek 2019 [%]

— hranice kraje
 — hranice ORP
 — hranice obce

0 5 10 15 20 km

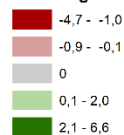
Obr. 22 Přirozený přírůstek v roce 2019

Zdroj: GIS ÚP LK z dat ČSÚ, jev UAPK_001, akt09_2020

Saldo migrace obyvatel vyjadřuje rozdíl počtu přistěhovačů (imigrantů) a vystěhovačů obyvatel (emigrantů). V LK díky pozitivnímu saldu migrace přibývá obyvatel (za rok 2019 nárůst v kraji o 1282 obyvatel vlivem migrace). Na obr. 23 lze pozorovat saldo migrace v jednotlivých obcích LK.

MIGRACE

saldo migrace 2019 [%]

— hranice kraje
 — hranice ORP
 — hranice obce

0 5 10 15 20 km

Obr. 23 Saldo migrace v roce 2019

Zdroj: GIS ÚP LK z dat ČSÚ, jev UAPK_001, akt06_2020

Nejvíce % obyvatelstva ztratily vlivem migrace obce Vlastiboř, Luka a Ždírec. Naopak nejvíce % obyvatel získaly vlivem migrace obce Dalešice, Svojkov, Šimonovice, Svijany, Olešnice a Holenice.

VĚKOVÁ STRUKTURA – PODÍL OBYVATEL 0–14, PODÍL OBYVATEL VE VĚKU 65 LET A VÍCE (JEV UAPK_002a)

Údaje o věkové struktuře obyvatel jsou dostupné každoročně od ČSÚ. Průměrný věk obyvatel v LK je dle ČSÚ 42,3 let (2019) a za posledních 20 let se tak zvýšil o více než 5 let. Oproti republikovému průměru (42,5 let) má tedy LK mladší věkovou strukturu. Mezi kraji LK zaujímá 4. místo ve věkovém průměru svých obyvatel po SČK, HMP a USK.

Pokud se blíže podíváme na jednotlivá ORP LK v tab. 13, největší podíl obyvatel ve věku 65 a více let se dlouhodobě nachází v ORP ŽB. Naopak nejvyšší podíl obyvatel ve věku 0–14 let vykazuje ORP LBC, JBC a ČL. Pokud srovnáme věkovou strukturu v roce 2019 s rokem 2013, vidíme, že ve všech ORP roste podíl obyvatel ve věku 65 a více let. Ve zmiňovaném ORP ŽB, které má k roku nejvyšší (a v porovnání s ostatními ORP velmi výrazný) podíl obyvatel 65+, sledujeme také výrazný nárůst obyvatel ve věku 0–14 let (oproti 14,8 % v roce 2013 je to pro rok 2019 už 16,0 %). Strukturu za obce pak lze vyčíst z kartogramu na obr. 24.

Tab. 13 Věková struktura obyvatel LK a jeho ORP v letech 2013, 2015, 2017 a 2019, v %

	2013			2015			2017			2019		
	0–14	15–64	65 a více	0–14	15–64	65 a více	0–14	15–64	65 a více	0–14	15–64	65 a více
ČL	16,1	69,3	14,6	16,1	67,8	16,1	16,4	66,4	17,2	16,4	65,4	18,2
FRÝ	16,1	68,0	16,0	16,2	66,3	17,5	16,2	64,6	19,2	16,3	63,5	20,2
JBC	15,5	67,2	17,2	16,0	65,5	18,5	16,6	63,8	19,6	16,6	62,9	20,5
JIL	15,1	67,1	17,8	15,2	65,7	19,1	15,1	64,3	20,6	15,4	63,1	21,5
LBC	15,9	67,1	17,0	16,3	65,5	18,2	16,6	64,1	19,3	16,8	63,4	19,8
NB	15,0	67,8	17,3	14,9	66,0	19,1	15,1	64,2	20,7	15,2	63,0	21,8
SEM	14,5	66,5	19,0	14,9	65,1	20,0	15,4	63,6	21,0	15,8	62,4	21,8
TAN	14,5	67,6	17,9	14,5	66,1	19,4	14,6	64,4	21,0	15,0	63,1	21,9
TUR	15,0	66,4	18,6	15,2	65,2	19,6	15,7	63,6	20,7	16,0	62,8	21,2
ŽB	14,8	66,3	19,0	14,9	64,0	21,0	16,0	61,9	22,1	16,0	61,0	23,0
LK	15,5	67,5	17,0	15,8	65,9	18,3	16,1	64,4	19,5	16,3	63,4	20,3

Zdroj: GIS ÚP LK (UAPK_002a, akt01/2021).

UŽIVATELE ÚZEMÍ

Nejen pro potřebu územně plánovací činnosti se ukazuje, že ukazatel počtu trvale bydlících obyvatel (TBO) je v dnešní době nevyhovující, protože nevypovídá dostatečně o tom, kolik lidí se v daném území běžně vyskytuje, tedy kolik lidí dané území běžně užívá. Toto je klíčové vědět například pro dimenzování občanské, technické a dopravní vybavenosti. Rozdíl mezi TBO a obyvatelstvem, které dané území užívá, je například velmi významný v oblastech nadměrně zatížených CR.

Sledování obyvatelstva se tak mění i v rámci SLDB. V roce 1869 se zjišťovalo obyvatelstvo přítomné civilní, v letech 1880–1950 obyvatelstvo přítomné, v letech 1961–1991 obyvatelstvo trvale bydlící, v roce 2011 obyvatelstvo trvale bydlící včetně cizinců s dlouhodobým pobytem a v roce 2011 obyvatelstvo obvykle přítomné.

Z tohoto důvodu byl pro potřeby krajské ÚPČ zaveden v ÚAP (08/2008) pojem **uživatel území**. Pro konkrétní aplikování uživatelů území je dále rozlišen tzv. počet sezónních uživatelů území, počet ostatních uživatelů území a počet potenciálních uživatelů území.

6.1.1.1 SEZÓNNI UŽIVATELE ÚZEMÍ (SUÚ, VIZ PŘÍL. 14_1)

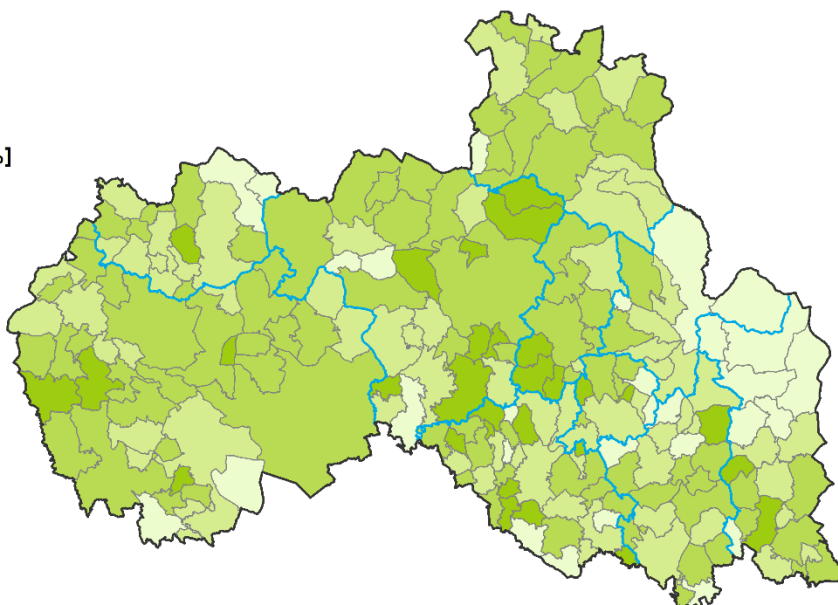
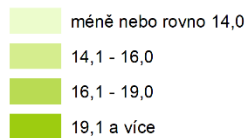
SUÚ představují počet lůžek v OIR a HUZ. SUÚ jsou tedy vícedenní návštěvníci obce. Lepšího modelování skutečnosti by bylo dosaženo i započítáním jednodenních návštěvníků, ale takovéto informace nejsou dostupné. Výpočet SUÚ (= lůžka OIR + lůžka HUZ) je náročný na datové zdroje, které jsou neaktuální, proto je nutno brát výsledky výpočtu s rezervou.

Počet lůžek v HUZ je údaj poskytnutý od ČSÚ z Registru HUZ za rok 2019. U některých obcí jsou tato data chráněna jako individuální data. Zpravidla tomu tak bývá u obcí, kde je počet HUZ menší. U těchto obcí bylo možné dohledat z databáze ČSÚ (Hromadná ubytovací zařízení České republiky) názvy ubytovacích zařízení a následně telefonicky zjistit počet lůžek v jednotlivých zařízeních. Obecně je nutné konstatovat, že v registru HUZ jsou nižší počty, než odpovídají skutečnosti a získaná data je pak nutné brát s rezervou.

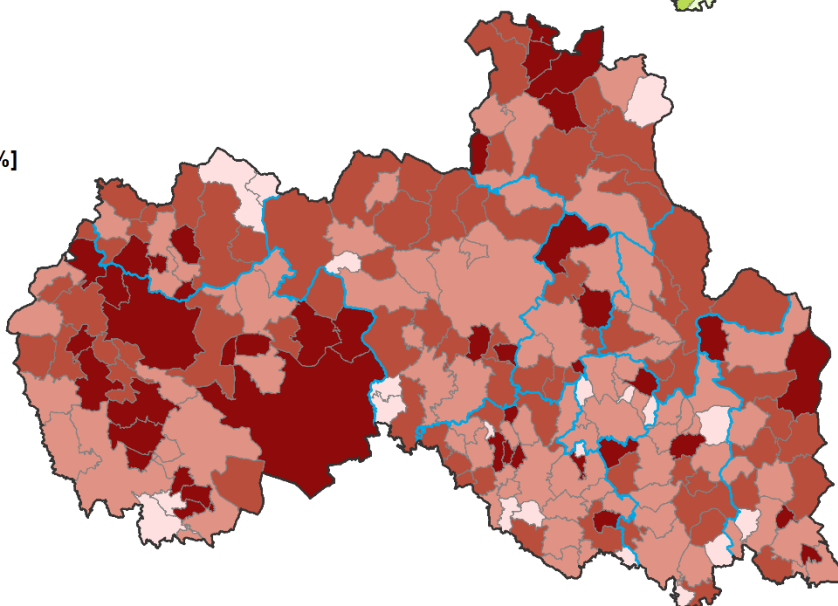
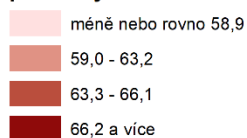
Počet lůžek v OIR není již ze SLDB 2001 a 2011 dostupný a je tak nahrazen počtem lůžek v neobydlených bytech z důvodu rekreace, přičemž se počítá s myšlenkovou konstrukcí, že v každém neobydleném bytě z důvodu rekreace jsou k dispozici průměrně 4 lůžka.

VĚKOVÁ STRUKTURA

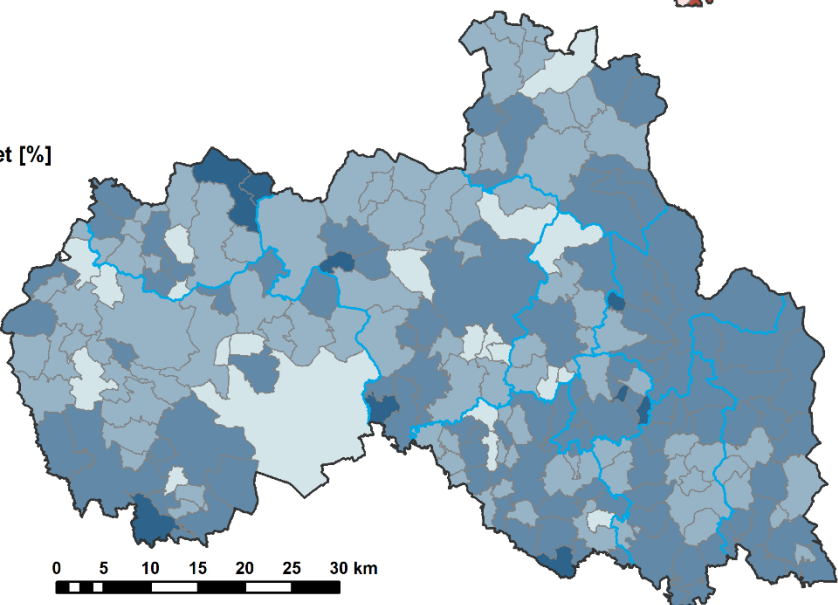
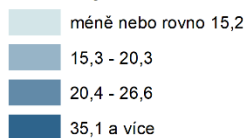
podíl obyvatel ve věku 0-14 let [%]

podíl obyvatel ve věku 15-64 let [%]

podíl obyvatel ve věku 65 a více let [%]

— hranice kraje
— hranice ORP
— hranice obce

0 5 10 15 20 25 30 km

Obr. 24 Věková struktura obyvatelstva v obcích LK 2019 v [%]

Zdroj: GIS ÚP LK z dat ČSÚ, jev UAPK_002a, akt01_2021

6.1.1.2 OSTATNÍ UŽIVATELE ÚZEMÍ (OUÚ, VIZ PŘÍL. 14_1)

OUÚ představují saldo denního pohybu za prací a do škol a SUÚ. Saldo denního pohybu za prací a do škol je zjišťováno v rámci SLDB. Výpočet SUÚ je popsán výše.

6.1.1.3 POTENCIÁLNÍ UŽIVATELE ÚZEMÍ (PUÚ, VIZ PŘÍL. 14_1)

PUÚ je přesnějším modelem obyvatelstva obcí než model TBO. PUÚ představuje trvale bydlící obyvatelstvo (k roku 2019) a saldo ostatních uživatelů území (viz výše).

S výpočty uživatelů území se dále v ÚAP pracuje v tématu 5 Struktura osídlení, regionalizace, kde jsou provedeny i výpočty zatížení zastavěného území uživateli území (PUÚ), které ukazují, že mnohé malé „venkovské“ obce mají daleko větší počet uživatelů území vztahený na jednotkovou plochu (např. ha či m²) zastavěného území než velká města.

Prakticky se to projevuje tak, že o víkendu v případě příznivého počasí v letní nebo častěji v zimní sezóně je v obci několikanásobně větší počet lidí (lyžařů, cyklistů, návštěvníků významné památky) než je trvalých nebo trvale přítomných obyvatel. Proto jsou v ZÚR LK uvedena centra a obce s významným vlivem uživatelů území.

6.2 BYDLENÍ A BYTOVÝ FOND

VÝSTAVBA DOMŮ A BYTŮ (JEV UAPK_011)

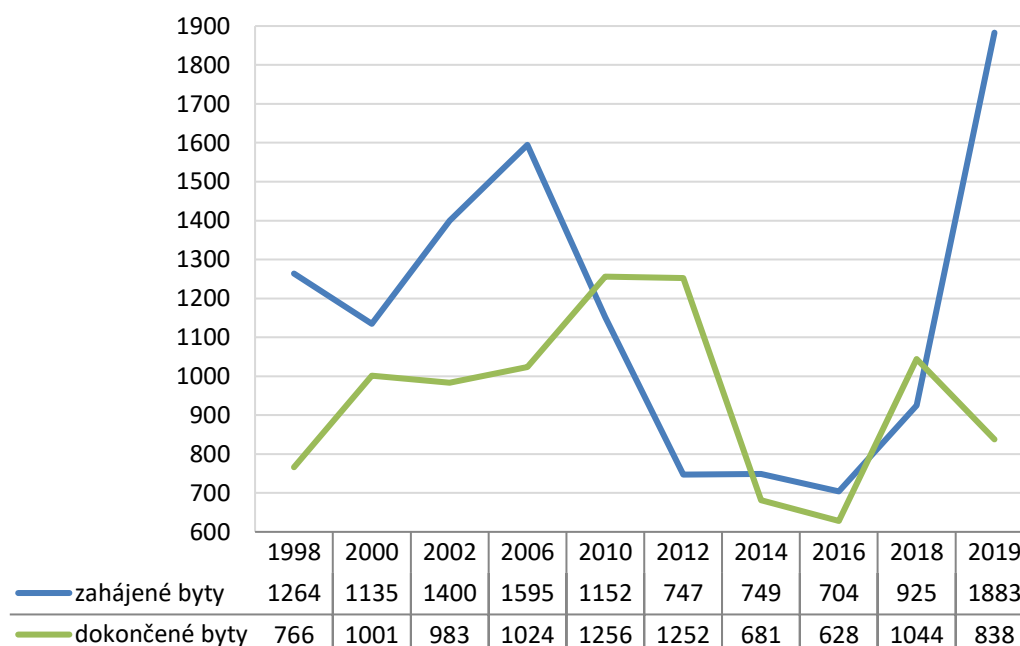
V relativním množství dokončených bytů (tedy dokončené byty na 1 000 obyvatel) byl **LK dlouhodobě pod průměrem ČR**. V roce 2000 činila bytová výstavba v LK 2,3 dokončených bytů/1 000 obyvatel (ø ČR 2,5 bytů/1 000 obyvatel), v roce 2010 byl počet dokončených bytů v LK 2,9 /1 000 obyvatel (ø ČR 3,5 bytů). V roce 2012 je však LK s 2,9 dokončenými byty na 1 000 obyvatel mírně nad průměrem ČR (2,8 bytů) a v roce 2014 je průměr LK 2,8 dokončených bytů na 1000 obyvatel a průměr ČR je 2,3 bytů/1000 obyvatel. Průměr ČR tak v posledních letech klesá a LK se tak dostává nad její průměr.

V roce 2019 se v LK započalo s výstavbou 1 883 bytů, což je více než dvojnásobek předchozího roku. V přepočtu na 1 000 obyvatel kraje je to tedy průměrně 4,2 bytů/1 000 obyvatel (ø ČR 3,6 bytů/1 000 obyvatel). Naopak počet dokončených bytů klesl téměř o 20 % na 838, což znamená průměrně 1,9 bytů/1 000 obyvatel, v měřítku ČR činí průměr 3,4 bytů/1 000 obyvatel.

Pokud srovnáme jednotlivá ORP v roce 2019 (počet dokončených bytů je vztahen na 1000 obyvatel), tak nejvíce dokončených bytů se nachází v ORP Tanvald a v ORP Turnov (shodně 3,2). Naopak nejméně dokončených bytů nalezneme v ORP Česká Lípa (1,2).

V absolutních číslech má počet započatých i dokončených bytů dlouhodobě nejvyšší ORP Liberec (295 za rok 2019), což je dáno přítomností krajského města Liberec. Stejně tak nejméně dokončených bytů pozorujeme v ORP Železný Brod (20), které je nejmenším ORP na území LK. V kapitole 6.2 se však pracuje převážně s relativními údaji, které umožňují spravedlivou komparaci jednotlivých ORP. Vývoj počtu zahájených a dokončených bytů v celém LK je patrný z grafu 2.

Graf 2 Vývoj počtu zahájených a dokončených bytů v LK v letech 1998–2019

Zdroj: Statistická ročenka LK 2012–2019; data za 2008 chybí

Dlouhodobý vývoj počtu zahájených a dokončených bytů je velmi kolísavý, tento trend je však patrný i v ostatních krajích ČR. Nejnížší počet zahájených bytů ve sledovaném období byl v roce 2016, nejvyšší naopak v roce 2019.

V letech 2012–2016 je vidět velmi nízký počet zahájených bytů v BD, většina obyvatel tedy preferuje výstavbu vlastního bydlení v RD. Tento trend pokračuje ještě v letech 2017 (671 zahájených bytů v RD oproti 15 v BD) a 2018 (669 oproti 81). V roce 2019 došlo k již zmiňovanému dvojnásobnému nárůstu zahájených bytů, z toho je v RD „pouze“ 655 a v BD rekordních 939. Nárůst počtu zahájených bytů mezi lety 2018 a 2019 je sledován v 10 krajích ČR, v LK je vůbec nejsilnější. Na druhé straně počet dokončených bytů v roce 2019 byl o pětinu nižší než v roce 2018.

Počet zahájených i dokončených bytů v penzionech a domovech pro seniory byl nejvyšší v letech 2001–2004, poté významně poklesl. Nejvíce dokončených bytů (bez rozlišení na BD a RD) je v letech 2004, 2010 a 2012. Je vidět, že se jedná o dokončené byty z předchozích let (v roce 2002 velký počet zahájených bytů, stejně tak v letech 2006–2012 (tab. 14).

Tab. 14 Byty v RD a BD a domovech pro seniory (DPS) v letech 1998–2019 v LK

	1998	2000	2002	2004	2006	2010	2012	2014	2016	2018	2019
zahájené byty	1 264	1 135	1 400	1 435	1 595	1 152	747	749	704	925	1 883
v RD	510	427	496	695	864	669	571	492	484	669	655
v BD	365	349	452	486	552	314	23	20	79	81	939
v domovech – penzionech a DPS	63	43	180	13	-	-	10	4	3	24	-
dokončené byty	792	1 001	983	1 316	1 024	1 256	1 252	681	628	1 044	838
v RD	316	401	421	499	460	806	712	522	501	711	621
v BD	272	324	276	548	421	226	259	63	24	125	107
v domovech – penzionech a DPS	9	65	119	92	-	-	-	-	-	71	-

Zdroj: Vývoj bytové výstavby v LK v letech 1998–2007, Statistická ročenka LK 2012–2020

Intenzitou bytové výstavby v desetiletém období se podrobněji zabývá indikátor vyhodnocení RURÚ A.2 *Intenzita bytové výstavby*. Kartogram k tomuto indikátoru je součástí RURÚ.

Intenzita výstavby v jednotlivých obcích v desetiletém horizontu (2010–2019) byla nejvyšší tradičně v Bedřichově (JBC), dále na Svojkově (CL), Šimonovicích (LBC), Bohaticích (CL) a Vítkovicích (JIL) – u všech zmiňovaných obcí se jedná o intenzitu vyšší než 150 bytů na 1 000 obyv. středního stavu. Všechny uvedené obce (kromě Šimonovic) měly průměrně nízký počet obyvatel (do 400). V porovnání s předchozím výpočtem za období 2005–2015 však pouze u obcí Svojkov a Bohatice došlo k nárůstu intenzity bytové výstavby (nárůst o 23, resp. 14,8 bytů na 1 000 obyv. od předchozího období).

Většina extrémní výstavby má tzv. suburbanizační charakter (je tedy v zázemí velkých center osídlení – Liberce a České Lípy), případně v horských střediscích, kde se jednalo zejména o tzv. apartmány.

Naopak nejnižší intenzita výstavby – fakticky nulová – byla v uvedeném období zaznamenána v obcích Chlum, Vrchovany (ČL), Vlastiboř (ŽB) a Holenice (TUR). Důvodem je nejspíše poměrně velká vzdálenost od sídla ORP, Českolipsko se také obecně vykazuje nižší intenzitou bytové výstavby.

DOMOVNÍ FOND

Domovní fond LK tvořilo dle SLDB 2011 (tab. 15) celkem **92 345 domů**. Z nich bylo 73 380 trvale obydleno (79,5 %) a 18 900 neobydleno (20,5 %). Prakticky stejné zastoupení (78,2 % obydlených a 21,8 % neobydlených domů) vykazuje i SLDB z roku 2001 s celkovým počtem domů 84 883. Vyšší podíl obydlených domů – 80,56 % (s 64 306 trvale obydlenými domy) oproti 19,44 % (15 513 neobydlených domů) vykazovalo SLDB 1991.

Oproti roku 2001 (18 536) počet neobydlených domů vzrostl o více než dva procentní body. V roce 2001 i 2011 představovaly RD 83 % trvale obydlených domů. Oproti SLDB z roku 1991 se tedy jedná o poměrně výrazný nárůst (zde představovaly RD pouze 79 % trvale obydlených domů).

LK má z krajů **třetí nejstarší domovní fond v ČR**. Průměrné stáří bytových domů v LK je **58,9 let**. Uvedená hodnota převyšuje průměr ČR (47,7 let) o 11 let. Nejstarší bytový fond má HMP s průměrným stářím 61,3 roku, naopak nejmladší ZLK s průměrným stářím 41,7 let. V LK má nejstarší domovní fond ORP Jablonec 66,4 let a nejmladší ORP Česká Lípa 45,2 let (viz tab. 15).

Tab. 15 Domovní fond v LK dle SLDB

		ČL	FRÝ	JBC	JIL	LBC	NB	SEM	TAN	TUR	ŽB	LK
celkem – druh domu	celkem	13 081	6 066	8 233	8 678	22 490	6 620	8 176	5 250	10 190	3 561	92 345
	z toho RD	11 011	5 469	6 429	8 024	17 869	5 914	7 573	4 375	9 489	3 288	79 441
	z toho BD	1 782	474	1 466	427	4 015	577	436	622	493	179	10 471
obydlené domy		10 862	5 085	7 354	5 329	19 965	5 124	5 585	3 632	7 751	2 693	73 380
neobydlené domy	celkem	2 212	976	871	3 339	2 514	1 494	2 586	1 607	2 433	868	18 900
	podíl neobydlených domů na celkovém množství domů	17%	16%	11%	38%	11%	23%	32%	31%	24%	24%	20%
	z toho slouží k rekreaci	1 476	544	392	2 708	1 374	1 178	1 895	1 080	1 619	496	12 762
období výstavby nebo rekonstrukce obydlených domů	1919 a dříve	2 519	1 869	1 994	727	4 839	1 413	858	882	1 036	428	16 565
	1920–1970	2 739	1 145	2 188	1 521	5 218	1 109	1 905	1 107	2 603	1 091	20 626
	1971–1980	1 529	574	724	1 021	2 327	612	912	393	1 217	374	9 683
	1981–1990	1 476	581	707	902	2 258	717	770	370	970	280	9 031
	1991–2000	1 074	423	728	557	1 968	641	540	407	797	218	7 353
	2001–2011	1 170	361	776	465	2 754	492	476	308	916	230	7 948
technická vybavenost obydlených domů	připojení na kanalizační síť	6 126	1 433	4 251	1 742	10 276	2 626	1 929	1 363	3 630	861	34 237
	vodovod	9 761	4 582	6 760	4 844	18 364	4 606	5 143	3 204	7 172	2 456	66 892
	plyn	3 858	1 690	5 084	1 327	10 500	2 589	2 302	1 341	3 887	863	33 441
	ústřední topení	8 143	3 800	5 543	4 018	14 511	3 900	4 042	2 563	5 933	2 009	54 462
vlastník domu (obydlené domy)	fyzická osoba	8 526	4 323	5 828	4 622	15 800	4 366	4 911	2 869	6 951	2 384	60 580
	obec, stát	427	268	283	180	686	164	173	197	131	115	2 624
	bytové družstvo	167	61	117	21	534	33	72	63	57	17	1 142
	spoluvlastnictví vlastníků bytů (jednotek)	758	225	519	292	1 714	272	212	218	299	89	4 598

Zdroj: data ze SLDB 2011, údaje za LK prostým součtem všech ORP

BYTOVÝ FOND

Ve výše uvedeném domovním fondu bylo v SLDB 2011 napočítáno **205 187 bytů**, tedy o 8,4 % více, než v předchozím sčítání (kdy bylo napočítáno 189 241 bytů, v roce 1991 174 710 bytů). Více než 83 % těchto bytů bylo trvale obydleno. Mezi trvale obydlenými byty převažovaly při všech SLDB byty v BD.

6.2.1.1 PODÍL NEOBYDLENÝCH BYTŮ NA CELKOVÉM FONDU (JEV UAPK_012a)

Údaj o počtu neobydlených bytů lze spolehlivě zjistit právě ze SLDB. Podíl neobydlených bytů na celkovém množství bytů byl v roce 1991 11 %, v roce 2001 byl 14,5 % a **v roce 2011 se dostal na 16,5 %**. Podíl neobydlených bytů sloužících k rekreaci na celkovém počtu bytů byl v SLDB z roku 1991 5,85 %, v roce 2001 stoupl na 7,06 % a **v roce 2011 opět mírně klesl na 6,92 %**.

6.2.1.2 VÝSTAVBA BYTOVÝCH APARTMÁNŮ

Specifikem LK je v posledních letech výstavba tzv. apartmánů – BD pro druhé bydlení ve střediscích zimních sportů a rekreace (např. Harrachov, Rokytnice n. J., Bedřichov), které nemají vliv na růst počtu trvale bydlících obyvatel, ale mají velké nárazové nároky na dopravní a technickou infrastrukturu. Tyto objekty také mají většinou negativní dopad na urbanistický ráz obcí, neboť se jedná o objekty, které se do dané lokality vzhledem ke svým objemovým parametrům spíše nehodí.

Tab. 16 Bytový fond dle SLDB

		ČL	FRÝ	JBC	JIL	LBC	NB	SEM	TAN	TUR	ŽB	LK
byty celkem – druh domu	celkem	32 960	10 512	24 768	13 003	63 780	12 493	13 456	11 896	16 252	6 067	205 187
	z toho RD	13 154	6 348	8 565	9 500	22 780	6 980	8 874	5 291	11 507	4 027	97 026
	z toho BD	19 390	3 985	15 619	3 194	40 092	5 339	4 306	6 146	4 459	1 857	104 387
obydlené byty		28 765	8 997	21 944	8 480	56 693	10 198	10 019	8 709	12 749	4 774	171 328
neobydlené byty	celkem	4 195	1 515	2 824	4 523	7 087	2 295	3 437	3 187	3 503	1 293	33 859
	podíl nebydl. bytů na celkovém množství bytů	13%	14%	11%	35%	11%	18%	26%	27%	22%	21%	17%
	z toho slouží k rekreaci	1 489	437	492	2 993	1 451	1 222	1 963	1 882	1 730	542	14 201
energie k vytápění v obydlených bytech	z kotelní mimo dům	13 109	2 138	8 933	761	19 088	2 526	894	2 684	2 187	629	52 949
	uhlí, koks, uhlé brikety	3 558	2 194	962	2 331	3 938	1 475	1 833	1 303	2 050	1 252	20 896
	plyn	4 204	1 659	7 331	1 505	18 621	3 368	4 038	1 899	4 846	1 330	48 801
	elektřina	1 998	862	1 159	1 495	4 916	734	978	1 004	1 175	599	14 920
	dřevo	2 534	1 244	715	1 493	2 857	899	1 339	640	1 350	436	13 507
právní důvod užívání v obydlených bytech	ve vlastním domě	8 105	4 152	5 784	4 518	15 552	4 129	4 699	2 706	6 714	2 311	58 670
	v osobním vlastnictví	5 417	753	5 123	1 040	13 231	1 554	985	1 489	1 398	245	31 235
	jiné bezplatné užívání bytu	618	340	664	619	1 642	350	578	284	884	307	6 286
	nájemní	6 988	2 563	4 843	1 441	15 884	1 915	2 190	2 670	1 949	1 269	41 712
	družstevní	4 787	393	3 446	203	4 836	1 236	787	657	843	245	17 433
	jiný důvod užívání bytu	287	87	286	95	693	154	111	99	158	60	2 030
technické vybavení obydlených bytů	plyn zaveden do bytu	11 856	2 922	14 935	1 927	27 288	5 537	5 341	3 275	6 987	1 983	82 051
	vodovod v bytě	25 977	8 122	20 074	7 744	51 516	9 225	9 238	7 790	11 801	4 365	155 852
	teplá voda	25 705	8 053	19 830	7 736	50 856	9 090	9 097	7 693	11 735	4 340	154 135
	přípoj na kanalizační síť	22 703	4 069	17 425	3 849	42 562	7 038	5 263	5 291	7 702	2 421	118 323
	žumpa, jímka	4 905	4 131	3 417	3 499	11 627	2 557	3 753	2 705	3 881	1 867	42 342
	vlastní splachovací záchod	26 039	8 056	19 802	7 663	51 096	9 219	9 050	7 636	11 639	4 246	154 446
	vlastní koupelna, sprchový kout	26 034	8 124	19 853	7 750	51 103	9 232	9 149	7 715	11 732	4 331	155 023
způsob vytápění obydlených bytů	ústřední	23 545	6 923	17 455	6 139	41 193	7 733	6 686	6 481	9 709	3 622	129 486
	etážové	2 122	431	2 179	363	7 253	961	1 310	636	1 058	255	16 568
	kamna	2 026	1 200	1 441	1 595	5 298	1 050	1 546	1 093	1 448	668	17 365

Zdroj: data ze SLDB 2011, údaje za LK prostým součtem všech ORP

6.2.1.3 STÁŘÍ A STRUKTURA BYTOVÉHO A DOMOVNÍHO FONDU (JEV UAPK_013)

Struktura bytového fondu dle užití energie k vytápění, právního důvodu užívání, technického vybavení a způsobu vytápění je podrobněji v tab. 17. O technickém vybavení obydlených bytů (zejména zavedení plynu, vodovodu a přípojky na kanalizační síť) více vypovídá kapitola 12 Dopravní a technická infrastruktura včetně jejich dostupnosti.

Dle SLDB 2011 je **plyn zaveden do 47,9 % obydlených bytů, vodovod do 91 % obydlených bytů a přípoj na kanalizační síť má 69,1 % obydlených bytů**. Data, týkající se domů nalezneme v tabulce 17. Plyn je v současné době zaveden do necelé poloviny domácností. Mírný úbytek od roku 2001 je možné přisoudit jiným preferencím ve způsobu vytápění či vaření v posledních letech. Navíc některé obce o plynofikaci stále neuvažují z důvodu vysokých pořizovacích nákladů.

Dle materiálu nosných zdí v roce 2010 u RD výrazně dominuje zděný dům (79,2 % RD) oproti ostatním materiálům nosných zdí (montované, dřevěné či jiné). U BD s 52,2 % převažuje zděný dům, 37,2 % ale zaujímají montované domy, 10,6 % pak jiné.

Tab. 17 Stáří RD a BD v LK

		ČL	FRÝ	JBC	JIL	LBC	NB	SEM	TAN	TUR	ŽB	LK
obydlené domy celkem		10 862	5 085	7 354	5 329	19 965	5 124	5 585	3 632	7 751	2 693	73 380
průměrné stáří domů v letech	RD	60,5	71,5	64,0	48,1	57,3	60,8	52,3	62,4	50,5	57,2	58,0
	BD	45,2	59,7	66,4	50,2	64,7	55,9	56,0	60,9	49,1	59,9	58,9

Zdroj: data ze SLDB 2011

6.3 ZAMĚSTNANOST A TRH PRÁCE

Sledování vývoje nezaměstnanosti je v současné době omezeno, protože na základě dohody s Českým statistickým úřadem Ministerstvo práce a sociálních věcí počínaje lednem 2013 přešlo na nový ukazatel registrované nezaměstnanosti v ČR s názvem podíl nezaměstnaných osob, který vyjadřuje podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let ze všech obyvatel ve stejném věku. Nový ukazatel podíl nezaměstnaných osob má kvůli odlišné definici jinou úroveň a je tudíž s původním ukazatelem nesrovnatelný.

V LK je evidováno k 31. 12. 2020 celkem 11 082 uchazečů o práci. **Podíl nezaměstnaných osob (PNO)** v LK k 31. 12. 2020 činí 4,1 %. Pokud se podíváme na jednotlivá ORP, má nejvyšší podíl nezaměstnaných osob ORP FRÝ a TAN, naopak nejmenší PNO najdeme v ORP ČL, TUR a ŽB.

PNO činí v ČR 4 %. Nejlépe je na tom PAK (2,9 %) a KHK (3,1 %). Naopak nejhůře na tom jsou tradičně kraje MSK (5,6 %), ÚSK (5,5 %) a KVK (5,4 %).

MÍRA NEZAMĚSTNANOSTI (JEV UAPK_008)

Ukazatel „míra nezaměstnanosti“ byl sledován pouze do roku 2011, v lednu 2013 byl nahrazen ukazatelem PNO. PNO vyjadřuje podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let ze všech obyvatel ve stejném věku. Přehled ukazatelů nezaměstnanosti za jednotlivé ORP je v tab. 18.

Míra registrované nezaměstnanosti měla ve sledovaném období od roku 2005 do roku 2011 stoupající tendenci s kulminací v roce 2009, kdy došlo k poklesu výkonnosti ekonomiky. Pokles byl způsoben globální hospodářskou krizí, která vedla k masovému propouštění a rušení pracovních míst zejména v průmyslových odvětvích (v LK především automobilový a sklářský) a navazujících činnostech (doprava, skladování a také zprostředkování zaměstnání).

Tab. 18 Ukazatele nezaměstnanosti v jednotlivých ORP LK 2005–2020

	Míra nezaměstnanosti [%]							Podíl nezaměstnaných osob [%]				
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	12/2014	12/2015	12/2016	12/2018	12/2020
ČL	8,38	7,43	6,87	7,69	12,06	12,27	11,26	7,5	5,5	4,1	2,4	3,1
FRÝ	15,36	14,07	11,71	12,28	17,66	16,68	14,63	10,6	9,0	7,3	4,3	5,8
JBC	6,14	5,36	4,13	5,50	10,04	9,22	7,88	6,3	5,3	4,5	3,1	3,6
JIL	7,73	7,57	6,04	7,25	10,85	10,97	9,41	8,2	6,5	5,4	3,0	4,1
LBC	7,51	6,78	5,31	6,04	9,89	10,07	8,97	7,7	6,8	5,5	3,3	4,1
NB	8,82	7,56	6,22	7,36	16,60	13,09	12,25	8,1	5,7	4,5	3,2	4,2
SEM	8,41	7,23	6,46	7,06	10,58	10,27	10,24	7,4	6,7	5,4	3,3	4,1
TAN	7,96	7,62	7,14	8,26	13,38	11,85	11,04	8,1	6,9	6,3	4,2	5,6
TUR	4,95	4,86	4,35	5,76	8,84	9,36	7,81	5,9	4,9	4,1	2,5	3,2
ŽB	4,29	4,97	6,00	8,33	14,12	12,03	10,08	6,1	4,6	4,1	2,8	3,5

Zdroj: zpracovaná data od ČSÚ, UAPK_008, akt2021_01; Integrovaný portál MPSV (k 31. 12. 2020)

Počty dosažitelných uchazečů o zaměstnání na 1 pracovní místo a srovnání složení uchazečů o zaměstnání v roce 2015 a 2020 ukazuje tab. 19. Počet dosažitelných uchazečů na 1 pracovní místo je nejnižší v ORP LBC s 0,7 uchazečů na 1 pracovní místo, nejvyšší naopak v ORP FRÝ s 6,2 uchazeči na 1 pracovní místo. Nejvyšší podíl nezaměstnaných absolventů mělo v roce 2015 ORP SEM s 5,7 % nezaměstnaných absolventů z uchazečů o zaměstnání, nejméně pak ORP FRÝ. Nejvyšší podíl osob s délkou evidence nad 12 měsíců má ORP TAN, nejméně ORP JIL.

Procento dosažitelných uchazečů (evidovaní nezaměstnaní, kteří mohou bezprostředně nastoupit do zaměstnání při nabídce vhodného pracovního místa a nemající žádnou objektivní překážku pro přijetí do zaměstnání) je v jednotlivých ORP mezi 84,8 – 95,5 %.

Z celkového počtu dosažitelných uchazečů bylo v roce 2011 (novější data nejsou k dispozici) 10–17 % občanů se zdravotním postižením. Nejvyšší procento postižených z dosažitelných uchazečů dosahuje ORP ŽB.

Grafické vyjádření PNO v obcích LK lze nalézt v přílohách RÚRÚ, indikátor B.2.

Tab. 19 Uchazeči o zaměstnání v jednotlivých ORP

	Dosažitelní uchazeči o zaměstnání na 1 volné pracovní místo					Z uchazečů o zaměstnání 2015			Z uchazečů o zaměstnání 2020
	2005	2007	2011	2015	2020	dosažitelní [%]	absolventi [%]	osoby s délkou evidence nad 12 měsíců [%]	dosažitelní [%]
ČL	10,9	4,1	13,3	2,2	1,1	91,93	4,34	32,37	90,8
FRÝ	27,7	10,9	91,2	14,2	4,6	94,02	2,98	44,97	84,8
JBC	5,4	2,5	8,6	3,1	1,2	91,83	4,14	38,24	94,3
JIL	10	3,5	20,5	4,2	2,0	98,67	6,33	37,05	94,5
LB	4,8	1,8	8,4	2,5	0,7	96,66	3,85	40,67	92,7
NB	13,8	3,7	40,6	6,6	5,9	91,21	3,67	44,20	85,4
SEM	10,3	4,3	16,6	4,5	1,7	97,85	4,49	42,08	95,5
TAN	7,3	7,2	22,3	4,6	2,9	89,27	3,52	53,10	91,3
TUR	5	1,9	19,6	2,4	0,7	98,05	4,55	35,78	97,1
ŽB	10,4	9,2	30,1	15,3	6,2	89,93	6,28	29,98	94,6

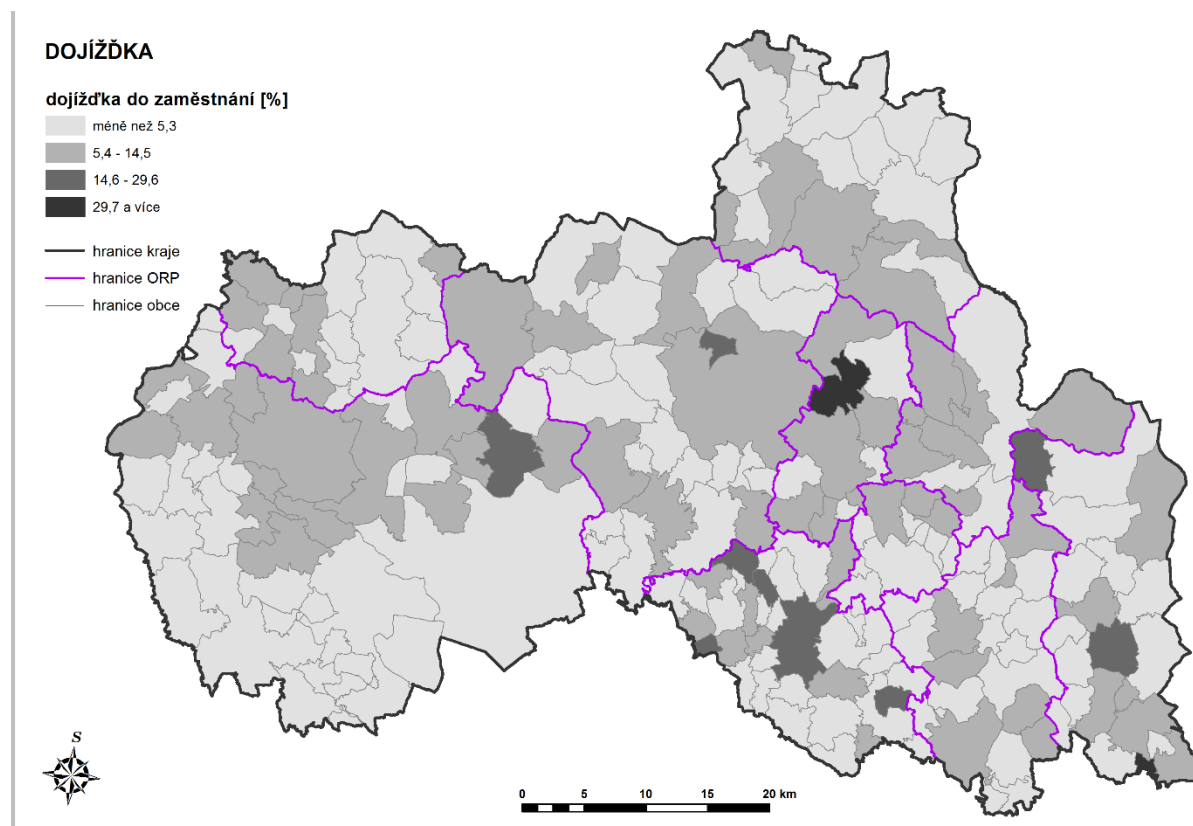
Zdroj: zpracovaná data od ČSÚ pro ÚAP, UAPK_008, akt2021_01; Integrovaný portál MPSV (k 31. 12. 2020)

VYJÍŽDKA A DOJÍŽDKA DO ZAMĚSTNÁNÍ (JEV UAPK_009a)

Tento údaj lze spolehlivě zjistit pouze při SLDB. Data z předchozích let bohužel opět nejsou srovnatelná, neboť jsou počítána na trvale bydlící obyvatele, data ze SLDB 2011 na obvyklý pobyt. U dojíždky či vyjíždky má tato změna metodiky velký dopad. Dojíždka i vyjíždka se počítá i v rámci obce.

Nejvyšší dojíždku do zaměstnání v roce 2011 měly obce Janov n. N. (ORP JBC), Horka u Staré Paky (ORP JIL), Svijany a Sychrov (ORP TUR), Stráž p. R. (ORP ČL) a Stráž n. N. (ORP LB) (viz obr. 25). Nejvyšší vyjíždku do zaměstnání v roce 2011 měly obce Habartice (ORP FRÝ), Všeň, Pěnčín, Kacanovy a Vlastibořice (ORP TUR); Horní Libčava a Kvítkov (ORP ČL) a Janov n. N. (ORP JBC); (viz obr. 26).

Dojíždka zvyšuje v daném místě počet uživatelů území a tam, kde je vyšší, než vyjíždka vede také k vyššímu počtu uživatelů (denní obyvatelstvo) v porovnání s počtem trvale bydlících obyvatel. Podle bilance pohybu za prací lze rozlišit území s převládající vyjíždkou (ztráta uživatelů území), mezi která patří většina obcí na území LK a s převládající dojíždkou (nárůst uživatelů území), k nim patří již výše zmiňované obce.

Obr. 25 Podíl dojíždějících do obce do zaměstnání k počtu obyvatel ze SLDB 2011

Zdroj: GIS ÚP LK z dat SLDB, UAPK_009a, akt2014_11

VYJÍŽDKA

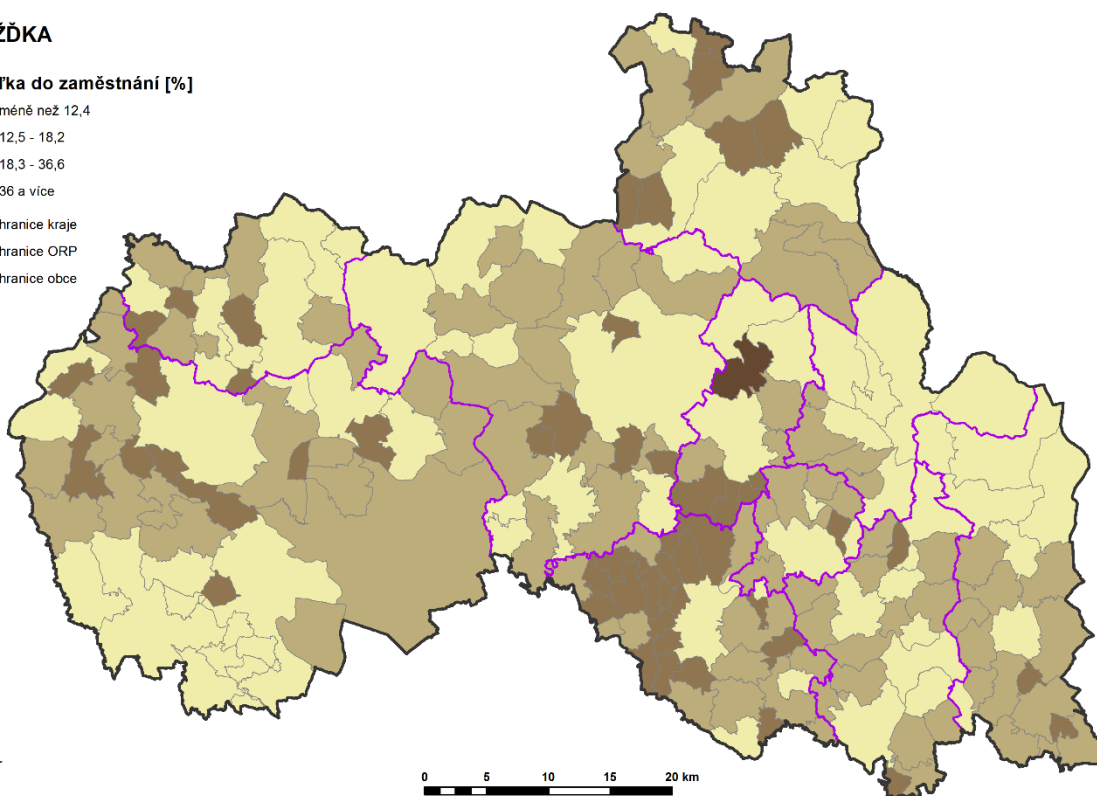
vyjížďka do zaměstnání [%]

- méně než 12,4
- 12,5 - 18,2
- 18,3 - 36,6
- 36 a více

— hranice kraje
— hranice ORP
— hranice obce

0 5 10 15 20 km

Obr. 26 Podíl vyjíždějících z obce do zaměstnání k počtu obyvatel ze SLDB 2011

Zdroj: GIS ÚP LK z dat SLDB, UAPK_009a, akt2014_11

ZJIŠTĚNÍ A VYHODNOCENÍ HODNOT ÚZEMÍ

- mladší věková struktura oproti průměru ČR
- dlouhodobý trend růstu počtu obyvatel
- vysoká ubytovací kapacita pro druhé a přechodné bydlení

ZJIŠTĚNÍ A VYHODNOCENÍ LIMITŮ VYUŽITÍ ÚZEMÍ

V ÚAPK nejsou vymezeny. Obecně je pro ÚPČ potřeba zohlednit trvalý počet obyvatel, skutečné uživatele území, věkovou strukturu a další statistické charakteristiky obyvatelstva, které mohou být limitující pro územní plánování.

7 PŘÍRODA A KRAJINA

ZJIŠTĚNÍ A VYHODNOCENÍ STAVU A VÝVOJE ÚZEMÍ

7.1 OBECNÁ OCHRANA PŘÍRODY A KRAJINY

ÚZEMNÍ SYSTÉM EKOLOGICKÉ STABILITY – ÚSES (JEV UAPO_021)

ÚSES je v území vymezován z důvodu ochrany biodiverzity a ekologické stability. ÚSES je vzájemně propojený soubor přirozených i pozměněných, avšak přírodě blízkých ekosystémů, které udržují přírodní rovnováhu. ÚSES vychází z biogeografické teorie ostrovů.

ÚSES je tvořen zejména z biocenter a biokoridorů ve 3 hierarchických úrovních: nadregionální, regionální a lokální ÚSES. Vymezení a hodnocení lokálních ÚSES provádějí úřady ORP, regionálních ÚSES KÚ a nadregionálních ÚSES MŽP. Na území NP a CHKO vymezují a hodnotí místní s regionální ÚSES správy NP a CHKO. Obecně se ÚSES vymezuje v plánech (generelech) ÚSES, které jsou podkladem pro zapracování do příslušných ÚPD. Teprve zapracováním v ÚPD se ÚSES jako veřejně prospěšná opatření stávají závazným.

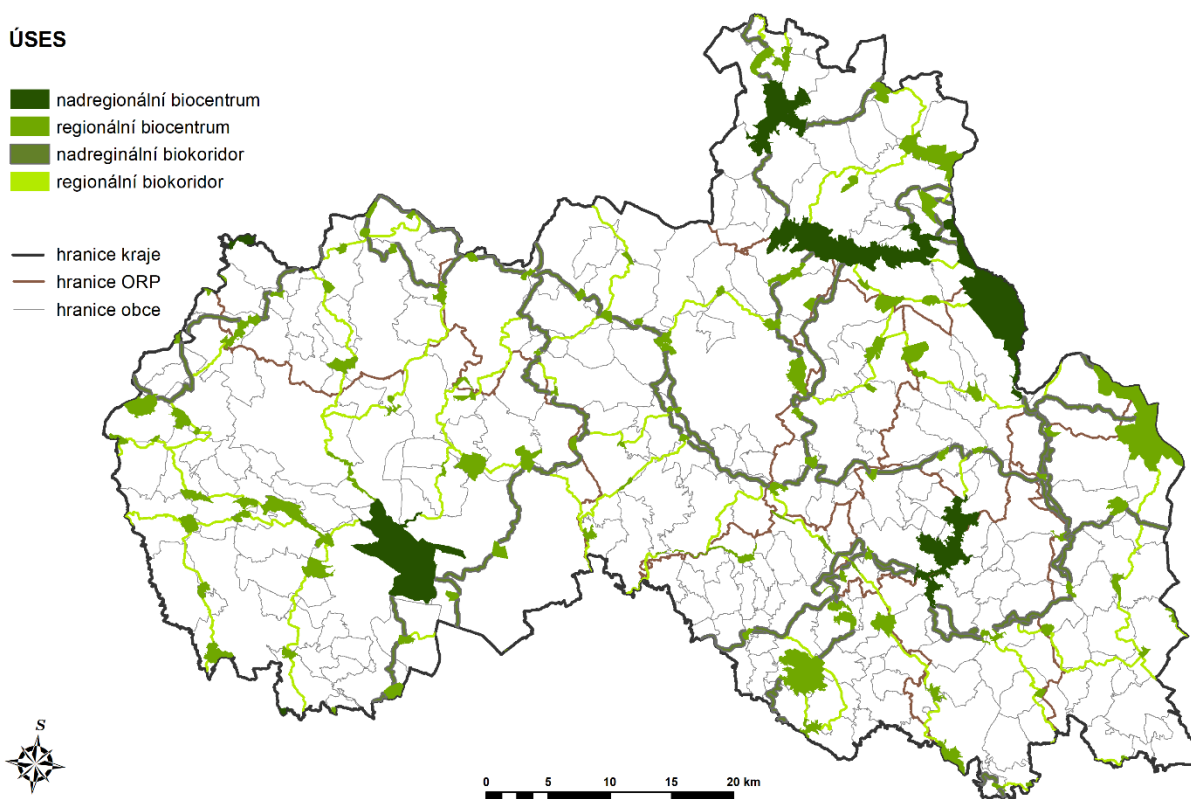
V krajských dokumentech ZÚR i ÚAP je řešen výhradně nadregionální a regionální ÚSES. V LK jsou biocentra řešena jako plochy, které jsou pospojované liniemi znázorňujícími biokoridory. V praxi ale není šířka biokoridorů stálá a mění se. Zároveň biokoridory vyšších řádů v sobě obsahují biocentra nižších řádů.

Obr. 27 znázorňuje síť nadregionálních a regionálních biokoridorů a biocenter. Záměry zobrazené ve výkrese jsou pouze upřesnění stávající sítě dle revizí SCHKO, požadavky napojení na sousední ZÚR či výraznější zpřesnění z ÚP. Nově navrhovanými biocentry jsou biocentra Loužek a Stará plantáž

ÚSES

- nadregionální biocentrum
- regionální biocentrum
- nadregionální biokoridor
- regionální biokoridor

- hranice kraje
- hranice ORP
- hranice obce

Obr. 27 Nadregionální a regionální biocentra, nadregionální a regionální biokoridory v LK

Zdroj: GIS ÚP LK, UAPO_021, akt2021_04

Grafické znázornění všech skladebných částí nadregionálního a regionálního ÚSES ze ZÚR LK je ve výkrese limitů využití území. Jejich výčet je pak uveden v přílohové části PRURÚ jako *tabulkové přílohy 7_1 a 7_2*.

BIOTOPY VYBRANÝCH ZVLÁŠTĚ CHRÁNĚNÝCH DRUHŮ VELKÝCH SAVCŮ A DÁLKOVÉ MIGRAČNÍ KORIDORY (UAPO_036b)

Problematika průchodnosti krajiny pro velké savce je do územního plánování zapracovávána z důvodu, že dosavadní obvyklé pojetí, jehož nástrojem je územní systém ekologické stability (dále jen ÚSES), se ukazuje jako nedostatečné. Jev dálkové migrační koridory, byl zpracován pro umožnění zohlednění nových úkolů z **Aktualizace č. 1 Politiky územního rozvoje ČR 2015, Koncepce ochrany přírody a krajiny LK 2014 a Strategické migrační studie pro LK 2014** v územně plánovacích dokumentacích a byl zařazen pod jen UAPO_036b.

Migračními koridory pro velké savce se zabývá **Strategická migrační studie pro LK**, která je podrobným rozpracováním studie „**Ochrana průchodnosti krajiny pro velké savce**“. Koncepce ochrany migrační propustnosti krajiny je založena na 3 základních hierarchických nástrojích: **migračně významných územích, dálkových migračních koridorech a migračních trasách**.

Dálkové migrační koridory (dále jen DMK) jsou základní jednotkou pro zachování dlouhodobě udržitelné průchodnosti krajiny pro velké savce. Jsou to plošně vymezené liniové krajinné struktury délky desítek kilometrů a šířky v průměru 500 m, které propojují oblasti významné pro trvalý a přechodný výskyt velkých savců. Jejich základním cílem je zajištění alespoň minimální, ale dlouhodobě udržitelné konektivity krajiny i pro ostatní druhy, které jsou vázány na lesní prostředí. Základní pracovní mapové měřítko je 1:50 000. V průběhu vedení koridorů byla nad mapou v měřítku 1:10 000 identifikována konfliktní místa, kde je migraci významně nebo zcela zabráněno. Dle těchto konfliktních míst jsou koridory rozděleny na úseky podle průchodnosti pro velké savce. Smyslem vymezení a ochrany DMK je např. i to, aby nedocházelo k tomu, že významný DMK, do jehož průchodnosti byly investovány značné prostředky (např. stavbou ekoduktů na dálnicích), je znehodnocen realizací jiné bariéry.

Konfliktní místa DMK jsou místa, kde je z důvodu nějaké bariéry snížena průchodnost krajiny pro velké savce. Podle stupně snížení průchodnosti se rozlišují problémová místa a kritická místa.

Migrační bariéry jsou přírodní a antropogenní struktury v krajině, které brání volnému pohybu živočichů. Hlavními objekty krajiny s bariérovým efektem jsou: **silnice a dálnice, železnice, vodní toky a plochy, ploty a ohradníky, osídlení a bezlesí**.

Dálkové migrační koridory jsou zobrazeny na obr. 28. Zeleně jsou označeny volně průchodné úseky, oranžově omezené průchodné úseky (tzv. problémové místo) červeně pak neprůchodný nebo minimálně průchodný úsek (kritické místo).

Obdobnou problematiku jako DMK řeší i biotopy vybraných zvláště chráněných druhů velkých savců, které zpracovává a poskytuje AOPK. Vymezení zvláště chráněných druhů velkých savců (losa evropského, vlka obecného, rysa ostrovida, medvěda hnědého) vycházelo z výstupů projektu "Vyhodnocení migrační propustnosti krajiny pro velké savce a návrh ochranných a optimalizačních opatření" za období 2008–2010 (Anděl et al., 2010). Metodický přístup k ochraně konektivity jednotlivých částí biotopu zde byl založen na vymezení a ochraně tří hierarchicky uspořádaných jednotek: (i) migračně významného území (MVÚ), (ii) dálkových migračních koridorů (DMK) a (iii) migračních tras (MT), které jsou vymezované ve vyšší podrobnosti v tzv. kritických místech (KM). V praxi se uplatnila zejména vrstva DMK, která byla obecně využívána jako odborný podklad při zajišťování průchodnosti dopravních staveb pro živočichy. Ochrana MVÚ zůstala v praxi téměř nevyužita, a to zejména pro značný územní rozsah (více než 40 % rozlohy ČR). Vrstva MVÚ není dále aktualizována ani poskytována, migrační koridory jsou vymezeny a poskytovány pouze v části, kde jsou součástí biotopu ZCHD.

Vymezení biotopu čtyř zvláště chráněných druhů velkých savců; losa, vlka, rysa a medvěda bylo provedeno jednotnou metodikou a výsledkem je z praktických důvodů společná vrstva, poskytovaná jako jev ÚAP 36b (biotop vybraných zvláště chráněných velkých savců). Součástí životní strategie těchto druhů jsou migrační spojení, a to v minimální míře, která jsou nezbytné pro jejich přežití na našem území. Pokud by se jejich biotop vymezoval striktně podle definice, byla by do něj zahrnuta většina území České republiky. Tento přístup by však byl neaplikovatelný a tedy neefektivní. Mapová vrstva biotopu je z důvodu potřeby diferencované ochrany vnitřně členěna na:

1. Jádrová území – jde o oblasti, které svojí rozlohou a biotopovými charakteristikami umožňují rozmnožování minimálně jednoho z vybraných zvláště chráněných druhů 45 velkých savců.

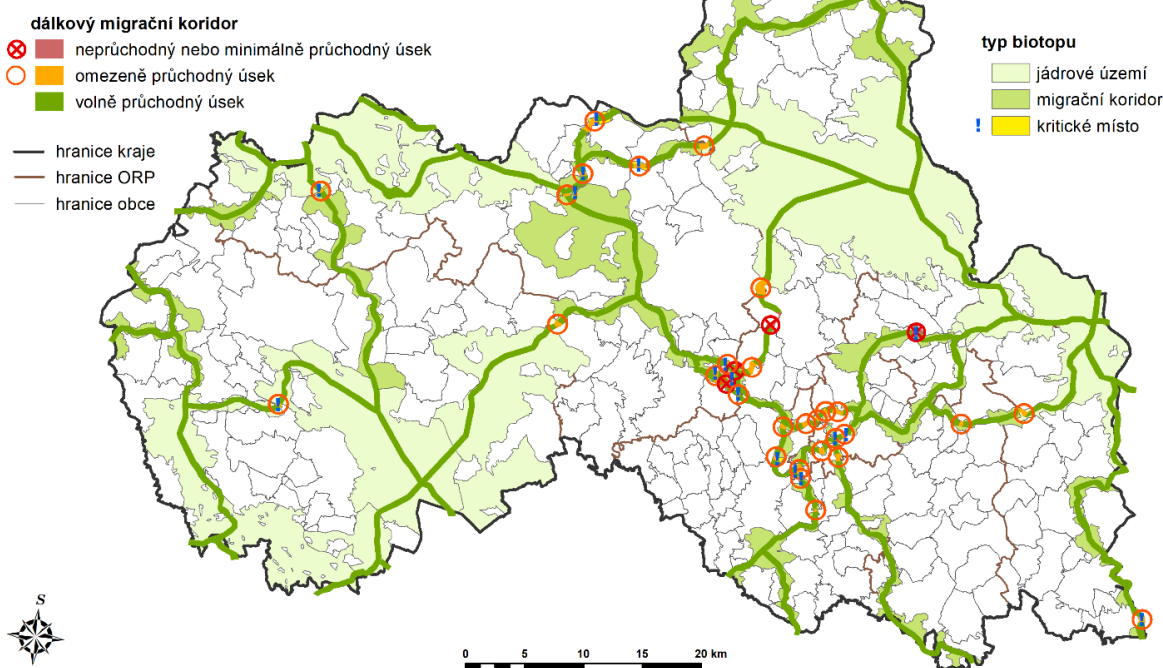
2. Migrační koridory – představují nedílnou součást biotopu vybraných zvláště chráněných druhů velkých savců. Propojují oblasti vhodné pro rozmnožování (jádrová území) tak, aby umožnily migrační spojení, a to v minimální míře, která ještě zajistí dlouhodobé přežití populací vybraných zvláště chráněných druhů velkých savců.

3. Kritická místa – jde o místa, která jsou součástí migračních koridorů nebo jádrových území, kde je zároveň průchodnost biotopu významně omezena, nebo kde hrozí, že k omezení průchodnosti může v blízké budoucnosti dojít.

Celá vrstva biotopu je vymezena nad mapou měřítko 1 : 50.000, pouze kritická místa jsou vymezena nad mapou 1 : 10.000. Biotop je tvořen jedním spojitým polygonem (z logiky vymezování zde nemohou existovat žádné izolované prvky). Zastavěná území (zastavěné plochy) nejsou součástí biotopu, i když měřítko mapy neumožňuje jejich vyčlenění.

Biotopy zvláště chráněných druhů velkých savců jsou spolu DMK zobrazeny na obr. 28. Světle zelenou jsou zobrazena jádrová území, střední zelenou migrační koridory a žlutou a modrým vykřičníkem kritická místa.

DÁLKOVÝ MIGRAČNÍ KORIDOR A BIOTOPY VYBRANÝCH ZVLÁŠTĚ CHRÁNĚNÝCH DRUHŮ VELKÝCH SAVCŮ

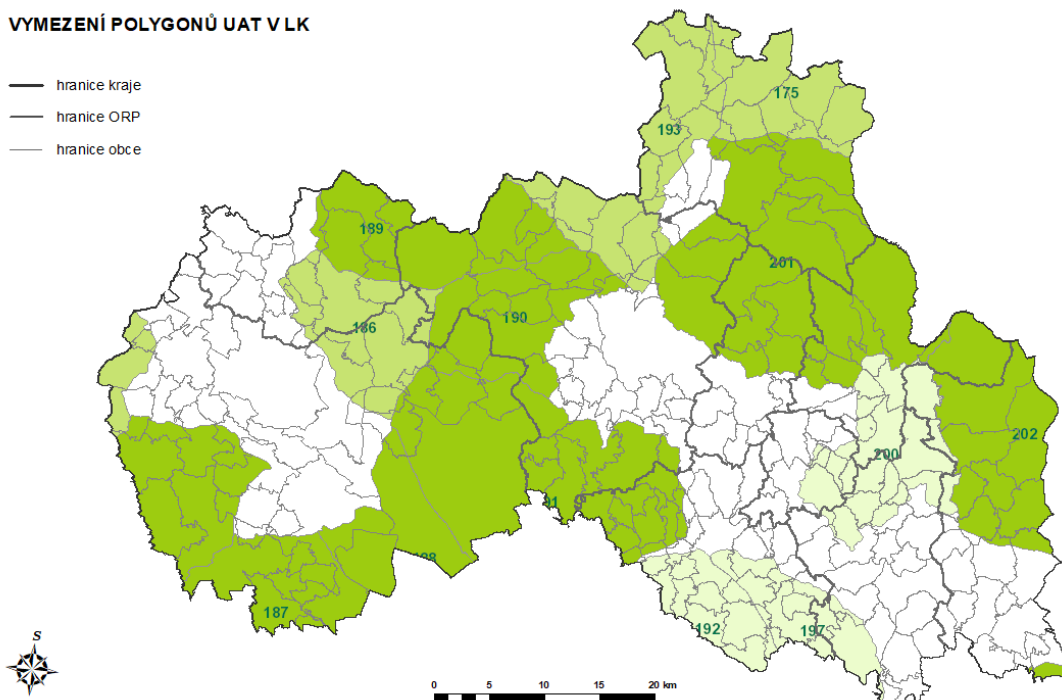

Obr. 28 Dálkové migrační koridory a biotopy vybraných druhů zvláště chráněných druhů velkých savců
Zdroj: GIS ÚP LK, UAPO_036b, akt2020_06.

FRAGMENTACE KRAJINY

S problematikou migrace souvisí do jisté míry i fragmentace krajiny, která je definována jako roztržitost krajiny vlivy lidské činnosti. Jedná se o identifikaci celistvých částí – fragmentů krajiny. V rámci této identifikace jsou zjišťovány liniové prvky působící jako bariéry pohybu nebo rozdělující vizuálně krajinu. ČR byla v praxi hodnocena zejména pomocí metody UAT, která vymezuje území nefragmentované dopravou (viz Hodnocení fragmentace krajiny dopravou, Anděl, Gorčicová a kol 2005). Vymezení polygonů UAT z hlediska celkové kvality v LK je na následujícím obr. 29. Nejméně fragmentované je území ORP Frýdlant a obecně okrajová území LK, kde se nalézají velkoplošná zvláště chráněná území. Fragmentovaný je pás území v okrese Česká Lípa (Doksy – Česká Lípa – Prysck) a dále pak pás Liberec – Turnov – Jilemnice.

VYMEZENÍ POLYGONŮ UAT V LK

Obr. 29 Polygony UAT rozdělené podle celkové kvality v LK (čím tmavší zelená, tím kvalitnější polygon UAT)
Zdroj: WMS služba geoportálu INSPIRE z dat EVERNIA 2005 (novější data nejsou k dispozici)

VÝZNAMNÉ KRAJINNÉ PRVKY – VKP (JEV UAPO_023a)

Za významné krajinné prvky (VKP) lze považovat ty části krajiny, které by měly být určitým způsobem chráněny pro svou jedinečnost a důležitost v krajině. Rozlišujeme **VKP ze zákona** (vyjmenovány v **zákoně č. 144/1992 o ochraně přírody a krajiny**) a dále pak **VKP registrované**.

VKP ze zákona jsou **lesy, rašeliniště, vodní toky, rybníky, jezera a údolní nivy**. V rámci ÚAP jsou lesy, vodní toky, rybníky a jezera spravovány jako samostatný sledovaný jev, z čehož vyplývá, že v rámci jevu UAPO_023 jsou spravovány pouze **rašeliniště, údolní nivy a lokality Ramsarské úmluvy – mokřady**. Na rozdíl od rašelinišť a mokřadů nejsou údolní nivy přesně ohraničeny.

VKP registrované jsou v území registrovány orgány ochrany přírody pověřených obecních úřadů. VKP registrované jsou sledovány jednotlivými ORP a svou podrobností patří spíše do ÚAPO.

LESY (JEV UAPO_037a)

Lesy jsou VKP ze zákona. Zároveň jednotlivé kategorie lesa tvoří 3 povinně sledované jevy v ÚAPO. Jedná se o **lesy ochranné, zvláštního určení a hospodářské**, přičemž každá z těchto kategorií se nachází na jiných lokalitách a platí v ní jiný režim hospodaření.

Do **lesů ochranných** se zařazují:

- lesy na mimořádně nepříznivých stanovištích (sutě, kamenná moře, prudké svahy, strže, nestabilizované náplavy a písky, rašeliniště, odvaly apod.)
- vysokohorské lesy pod hranicí stromové vegetace chránící níže položené lesy a lesy na exponovaných hřebenech,
- lesy v klečovém lesním vegetačním stupni.

Lesy zvláštního určení jsou lesy, které nejsou lesy ochrannými a nacházejí se:

- v pásmech hygienické ochrany vodních zdrojů I. stupně,
- v ochranných pásmech zdrojů přírodních léčivých a stolních minerálních vod,
- na území národních parků a národních přírodních rezervací.

Dále do lesů zvláštního určení patří lesy, u kterých veřejný zájem na zlepšení a ochraně životního prostředí nebo jiný oprávněný zájem na plnění mimoprodukčních funkcí lesa je nadřazen funkcím produkčním. Jedná se o lesy:

- v I. zónách CHKO, v přírodních rezervacích a přírodních památkách,
- lázeňské,
- příměstské a další lesy se zvýšenou rekreační funkcí,
- sloužící lesnickému výzkumu a lesnické výuce,
- se zvýšenou funkcí půdoochrannou, vodochrannou, klimatickou nebo krajnotvornou,
- potřebné pro zachování biologické různorodosti,
- v uznaných oborách a v samostatných bažantnicích,
- v nichž jiný důležitý veřejný zájem vyžaduje odlišný způsob hospodaření.

Hospodářské lesy jsou lesy nezařazené v předchozích dvou kategoriích.

Údaje o rozloze dílčích kategorií lesa v LK jsou v tab. 20. Více jak polovinu plochy lesů v LK zaujímají lesy hospodářské, nejméně je lesů ochranných – cca 4,5 % z PUPFL. Ty se vyskytují převážně v nejvyšších partiích Jizerských hor a Krkonoš a jsou nejčastěji obklopeny lesy zvláštního určení. Všechny kategorie lesů jsou zobrazeny na obr. 30.

Tab. 20 Zastoupení kategorií lesa v LK k 12/2014

Kategorie lesa	Výměra [ha]	Podíl z celkové výměry PUPFL [%]	Podíl z celkové výměry LK [%]
Lesy hospodářské	88 713,6	62,5	28
Lesy ochranné	6 424,9	4,5	2
Lesy zvláštního určení	46 856,1	33	14,8
Celkem	141 637,0	100,0	44,8

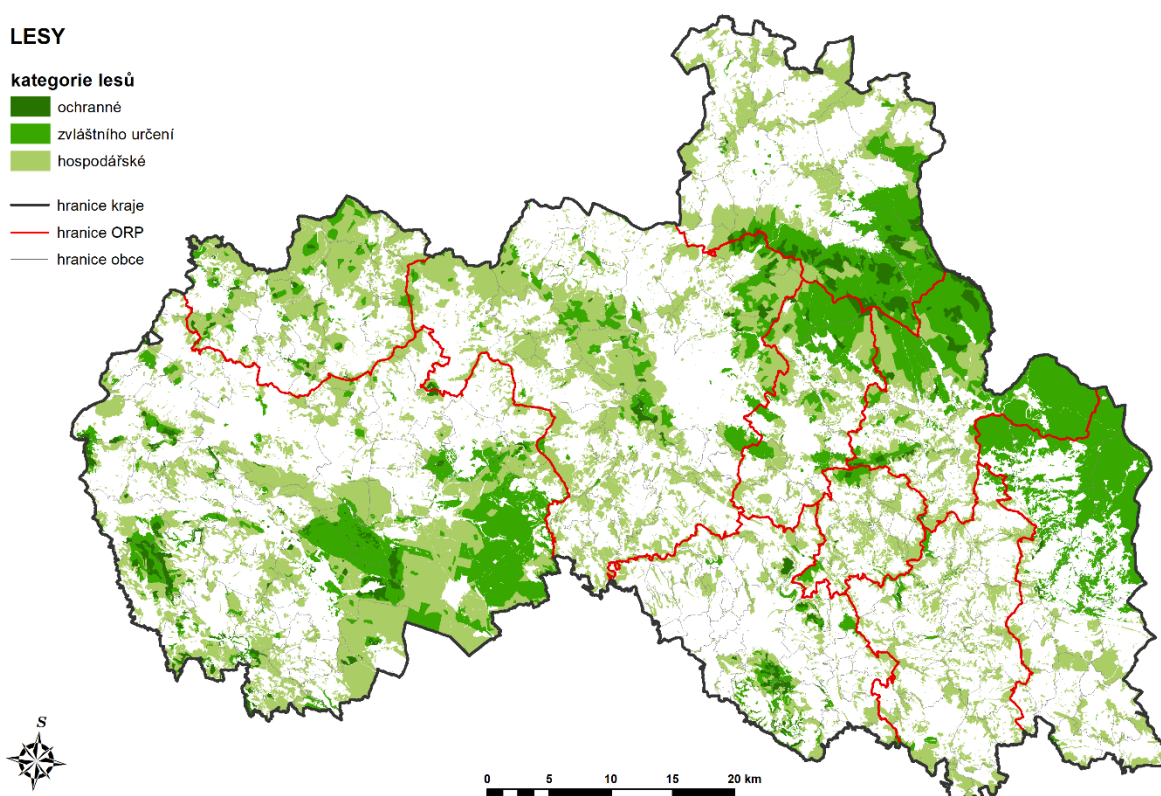
Zdroj: GIS ÚP LK z dat Ústavu pro hospodářskou úpravu lesů, z dat UAPO_037a, akt2020_04

LESY

kategorie lesů

- ochranné
- zvláštního určení
- hospodářské

- hranice kraje
- hranice ORP
- hranice obce

Obr. 30 Kategorie lesů v LK v roce 2020

Zdroj: GIS ÚP LK z dat UHÚL, jev UAPO_037a, akt2020_04

PŘÍRODNÍ LESNÍ OBLASTI (JEV UAPK_032)

Přírodní lesní oblasti (PLO) jsou typologické jednotky, které jsou charakterizovány geomorfologickými, geologickými, klimatickými a fytogeografickými poměry. ČR je rozdělena do 41 přírodních lesních oblastí.

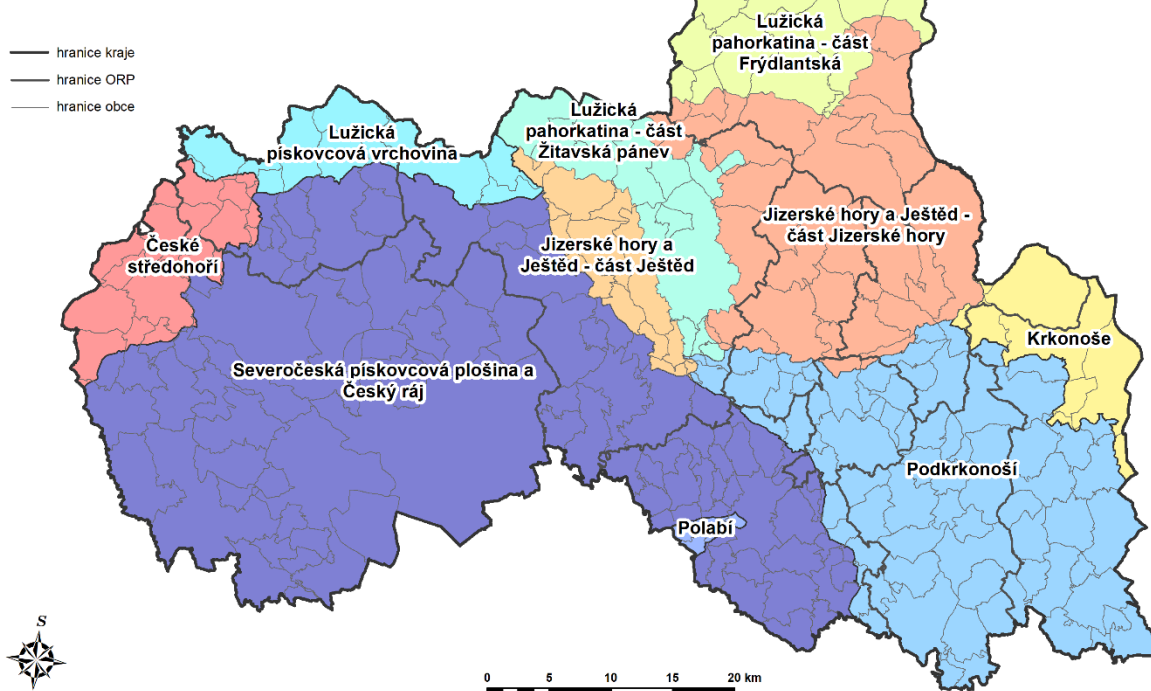
Na území LK zasahuje 8 přírodních lesních oblastí (viz obr. 31). Jejich plošné zastoupení je v tab. 21. Podrobné charakteristiky přírodních lesních oblastí jsou k dohledání v oblastních plánech rozvoje lesa.

Tab. 21 Charakteristika přírodních lesních oblastí v LK

číslo	název		rozloha v LK (ha)	zastoupení v LK (%)
5	České středohoří	c – podoblast Milešovské středohoří	13 284	4,2
17	Polabí	b – podoblast J a S okrajová pásma	977	0,3
18	Severočeská pískovcová plošina a Český ráj		127 859	40,4
19	Lužická pískovcová vrchovina	b – podoblast Lužické hory	11 623	3,7
20	Lužická pahorkatina	b – podoblast Frýdlantská pahorkatina	36 619	11,6
21	Jizerské hory, Ještěd	a – podoblast Jizerské hory	53 667	17
		b – podoblast Ještěd		
22	Krkonoše		11 761	3,7
23	Podkrkonoší		60 535	19,1

Zdroj: GIS ÚP LK z dat UHÚL.

PŘÍRODNÍ LESNÍ OBLASTI

Obr. 31 Přírodní lesní oblasti v LK

Zdroj: GIS ÚP LK z dat UHÚL, jev UAPK_032, akt2020_04

PŘÍRODNÍ PARKY (JEV UAPO_030)

Přírodní parky jsou v LK plošně velmi významné instituty ochrany přírody pro ochranu krajinného rázu. V současné době se na území LK nachází **3 přírodní parky (Ještěd, Peklo, Maloskalsko)**.

Charakteristika přírodních parků v LK dle Koncepce ochrany přírody LK 2004 (aktualizace 2014)

Přírodní park Ještěd

Největší přírodní park v kraji (9360 ha) byl vyhlášen Okresním úřadem Liberec v roce 1995. Zaujímá téměř celý Ještědský hřbet, protažený ve směru SZ-JV v délce asi 22 km. Nejvyšším bodem je vrchol Ještědu (1012 m), nejnižším hladina Lužické Nisy u Bílého Kostela (pod 280 m), výškový gradient tak (při značné sklonitosti svahů) přesahuje 700 metrů. Většina území je zalesněna, vedle převažujících kulturních smrčín jsou ve značné míře, zvláště na severu území, zachovány smíšené lesy s převažujícím bukem, hojně s jasanem a klenem. Pestré geologické složení podmiňuje střídání živných a oligotrofních stanovišť, na něž je vázána místy velmi bohatá biota. V tomto ohledu jsou zvláště významné polohy krystalických vápenců až dolomitů, případně paleovulkanitů (v jižní části hřbetu). Biologicky cenná jsou i četná svahová prameniště a podmáčené potoční nivy. V minulosti byla velká část Ještědského hřbetu odlesněna – vedle kamenitých políček zde byly rozšířeny extenzivní louky a pastviny s hodnotnou květenou. V poválečné době byly tyto plochy často zalesněny anebo spontánně zarostly, což velmi poškodilo biodiverzitu území. V rámci přírodního parku se nachází i několik maloplošných ZCHÚ – např. NPR Karlovské bučiny, PR Dlouhá hora, PR Hamrštejn, PR Velký Vápenný a PP Terasy Ještědu.

Přírodní park Maloskalsko

Ke zřízení tohoto přírodního parku došlo v roce 1997 vyhláškou okresního úřadu v Jablonci nad Nisou. Rozloha přírodního parku činí 2935 ha, přičemž jeho jižní část (téměř polovina) leží na území nedávno rozšířené CHKO Český ráj. Osu parku tvoří Jizera meandrující v úzké nivě a protínající Ještědsko-kozákovský hřbet. Na území přírodního parku se nacházejí pískovcová skalní města, pseudokrasové jevy a zbytky různorodé ± přirozené vegetace na obtížně přístupných místech: květnaté bučiny, dubobukové bory, reliktní bory, podmáčené louky a prameniště. Na tyto biotopy je vázána i řada vzácných druhů rostlin a živočichů. Typický ráz krajiny dotváří roztroušená zástavba vesnic a osad.

Přírodní park Peklo

Tento přírodní park byl vyhlášen okresním úřadem v Liberci v roce 1997 na rozloze 1850 ha. Rozkládá se ve Frýdlantské pahorkatině, při severním okraji CHKO Jizerské hory. Zahrnuje údolí říčky Lomnice s přítoky a údolí Pekelského potoka, s výraznými vrchy Chlumem (495 m) a Pekelským vrchem (486 m). Značnou část území zaujímají lesní porosty, většinou smrkové, místy však s dosud hojným bukem. V nižších polohách přistupují louky a pastviny, biologicky významná jsou mokřadní lada. Část přírodního parku tvoří uzavřený vojenský prostor. Součástí parku je i Přírodní památka Hadí kopec.

KRAJINNÝ RÁZ (JEV UAPO_017a)

Pro řešení problematiky hodnocení krajinného rázu a krajiny obecně existuje několik metodik, způsobů řešení a množství podkladů. Pro ÚAP LK a ZÚR LK byla použita primárně metodika Typologie české krajiny (MŽP, Löw a spol.) s využitím následujících hodnotících aspektů vyhodnocených na mapkách, které jsou v následujících kapitolách:

- Koeficient ekologické stability (JEV UAPK_030)
- Oblasti a podoblasti krajinného rázu (Koncepce ochrany přírody a krajiny Libereckého kraje 2004)
- Obraz krajiny (MŽP – Löw a spol. 2005)
- Souhrn osídlení – využití – reliéf (MŽP – Löw a spol. 2005)
- Osídlení krajiny (MŽP – Löw a spol. 2005)
- Využití krajiny (MŽP – Löw a spol. 2005)
- Reliéf krajiny (MŽP – Löw a spol. 2005)
- Vzácnost krajiny (unikátnost, význačnost), (MŽP – Löw a spol. 2005)
- Biogeografické členění (UAPK_033)
- Další aspekty

KOEFICIENT EKOLOGICKÉ STABILITY (JEV UAPK_030)

Koeficient ekologické stability (KES) vychází z poměru zastoupení ploch relativně stabilních a ploch relativně nestabilních. KES tak může být vypočítán pro libovolné území. Vzorce pro výpočet se používají různé, pro účely ÚAP byl použit vzorec odvozený z metodiky Míchala, kdy v čitateli jsou stabilní ekosystémy, ve jmenovateli nestabilní. Hodnoty byly vypočítány z dat ÚHDP.

$$KES = \frac{\text{lesy} + \text{trvalé travní porosty} + \text{zahrady} + \text{sady} + \text{vinice} + \text{vodní plochy a toky}}{\text{zastavěné plochy} + \text{orná půda} + \text{chmelnice} + \text{ostatní plochy}}$$

Hodnoty uvedeného koeficientu jsou obecně klasifikovány takto:

KES ≤ 0,10	území s maximálním narušením přírodních struktur, základní ekologické funkce musí být intenzivně a trvale nahrazovány technickými zásahy
0,10 < KES ≤ 0,30	území nadprůměrně využívané, se zřetelným narušením přírodních struktur, základní ekologické funkce musí být soustavně nahrazovány technickými zásahy
0,30 < KES ≤ 1,00	území intenzivně využívané, zejména zemědělskou velkovýrobou, oslabení autoregulačních pochodů v agroekosystémech způsobuje jejich značnou ekologickou labilitu a vyžaduje vysoké vklady dodatkové energie
1,00 < KES < 3,00	vcelku vyvážená krajina, v níž jsou technické objekty relativně v souladu s dochovanými přírodními strukturami, důsledkem je i nižší potřeba energomateriálových vkladů
KES ≥ 3,00	stabilní krajina s převahou přírodních a přírodě blízkých struktur

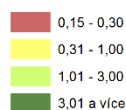
Dle intenzity ovlivnění člověkem lze vymezit tři účelové krajinné typy:

Typ A	krajina silně pozměněná civilizačními zásahy („plně antropogenizovaná“): dominantní až výlučný výskyt sídelních a industriálních nebo agroindustriálních prvků – hodnota KES < 0,39
Typ B	krajina s vyrovnaným vztahem mezi přírodou a člověkem („harmonická“): masový výskyt přírodních a agrárních, plošně omezený výskyt sídelních a ojedinělý výskyt industriálních prvků – krajina tohoto typu může mít úplnou převahu prvků přechodného charakteru nebo mozaiku prvků odpovídajících střídavě krajinným typům A a C – hodnota KES 0,9 – 2,89
Typ C	krajina s nevýraznými civilizačními zásahy („relativně přírodní“): dominantní až výlučný výskyt přírodních prvků při ojedinělém výskytu agrárních, minimu sídelních a absenci industriálních prvků – hodnota KES > 6,2

Pro mezilehlé hodnoty KES obvykle platí, že se na území střídají krajinné typy se značně rozdílnou intenzitou ovlivnění člověkem. V Porovnání s rokem 2015 se KES v LK výrazně nezměnil (došlo k mírnému zlepšení). Níže na obr. 32 jsou zobrazeny obce s hodnotou ekologické stability.

KOEFICIENT EKOKOLOGICKÉ STABILITY

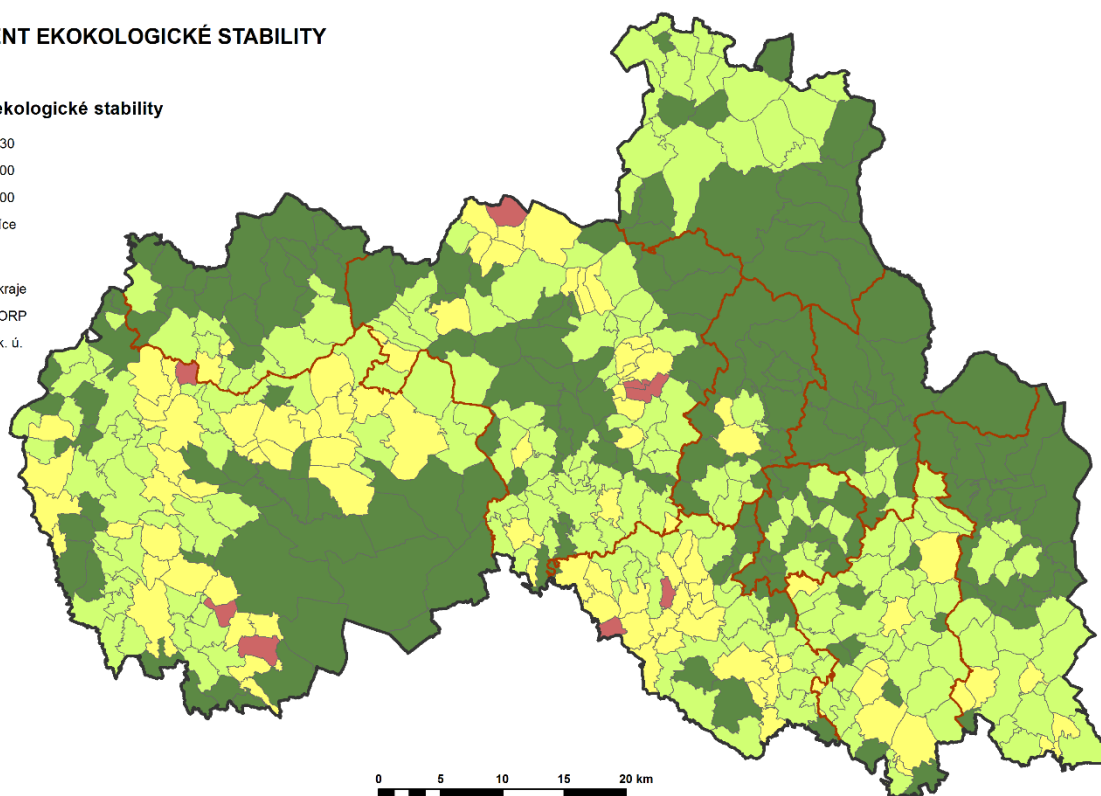
koeficient ekologické stability

— hranice kraje
— hranice ORP
— hranice k. ú.

0 5 10 15 20 km

Obr. 32 Koeficient ekologické stability (KES) dle Míchala v LK z dat 2018

Zdroj: GIS ÚP LK, UAPK_030, akt2019_07

OBLASTI A PODOBLASTI KRAJINNÉHO RÁZU (JEV UAPO_017)

Oblasti krajinného rázu, které jsou jevem UAPO_017, byly převzaty ze **studie Vymezení oblastí krajinného rázu LK** (Brychtová 2009), kde se také nachází jejich bližší charakteristika. Tato studie byla klíčovým podkladem pro vymezení oblastí a podoblastí krajinného rázu v ZÚR LK. Celé území LK je členěno na **19 oblastí krajinného rázu** s tím, že primárně bylo řešeno pouze území mimo velkoplošná zvláště chráněná území. Členění jednotlivých VZCHÚ bylo do studie převzato z již zpracovaných studií preventivního hodnocení krajinného rázu jednotlivých CHKO a NP Krkonoše.

Oblastí krajinného rázu (krajinným celkem) je myšleno souvislé území s podobnou přírodní, kulturní a historickou charakteristikou, která se výrazně liší od jiné oblasti či celků ve všech charakteristikách nebo v některých z nich. Za podoblast krajinného rázu (krajinný prostor) je následně považován menší prostor uvnitř krajinného celku, odlišitelný určitými charakteristikami, projevy a prostorovou hranicí.

Zároveň byla vymezena **3 pásma ochrany** a obnovy krajinného rázu dle zachovalosti a cennosti typických znaků krajinného rázu. **Pásmo A** zahrnuje území s vysokou mírou zachovalosti typických znaků krajinného rázu, kde převažuje ochrana a přednostní obnova narušených dílčích částí a prvků. **Pásmo B** jsou území s částečně narušenými základními znaky krajinného rázu – převažuje obnova kultivace narušených částí s předpokladem nutného zachování hodnotných částí a prvků. V **pásmu C** se nalézá území s výrazně změněným a narušeným krajinným rázem se znaky a prvky zásadně se odlišujícími od typických charakteristik okolí (průmyslové areály, panelová sídliště, plochy suburbanizace, velké plochy zemědělské půdy), kde je nutná postupná obnova narušeného životního prostředí.

Mezi některými oblastmi krajinného rázu byly vymezeny tzv. **prostorové předěly** – části krajiny, které významným způsobem z hlediska prostorových vztahů dotvářejí krajinný obraz sousedících krajinných oblastí nebo širších krajinných celků.

Na území LK jsou tedy vymezovány následující oblasti a podoblasti krajinného rázu (grafické vymezení v obr. 33, výčet v tab. 22).

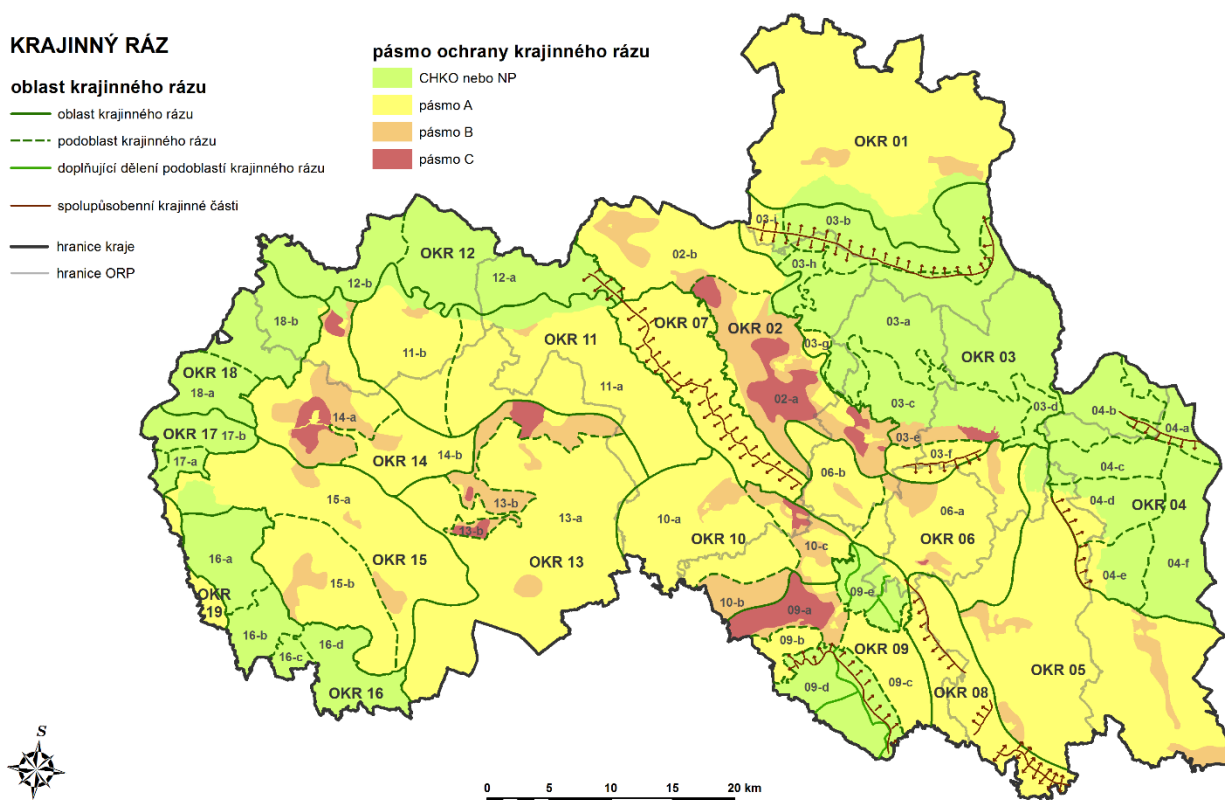
KRAJINNÝ RÁZ

oblast krajinného rázu

- oblast krajinného rázu
- - - podoblast krajinného rázu
- doplňující dělení podoblasti krajinného rázu
- spolupůsobení krajinné části
- hranice kraje
- hranice ORP

pásma ochrany krajinného rázu

- CHKO nebo NP
- pásma A
- pásma B
- pásma C

Obr. 33 Krajinný ráz

Zdroj: GIS ÚP LK z dat Brychtová 2009

Tab. 22 Oblasti a podoblasti krajinného rázu

Oblast krajinného rázu		Podoblast krajinného rázu	
OKR 01	Frýdlantsko	-	-
OKR 02	Liberecko	02-a	Liberecká kotlina
		02-b	Hrádecko – Chrastavsko
OKR 03	Jizerské hory	03-a	Centrální část – náhorní plošina
		03-b	Severní jizerskohorské svahy
		03-c	Janov, Josefův Důl, Desná
		03-d	Příchovicko – Polubensko
		03-e	Smržovka – Tanvald
		03-f	Černostudniční hřbet
		03-g	Lesní celky
		03-h	Krásná Studánka, Oldřichov v Hájích
		03-i	Albrechtice, sedlo
OKR 04	Západní Krkonoše	04-a	Jádrové území – západní část
		04-b	Jizera – Harrachovsko
		04-c	Jizera – Rokytnicko – Pasecko
		04-d	Jizera – Jablonecko – Vysocko
		04-e	Jizera – Vichovsko – Ponikelsko
		04-f	Jizerka
OKR 05	Podkrkonoší	-	-
OKR 06	Železnobrodsko – Rychnovsko	06-a	Železnobrodsko
		06-b	Rychnovsko
OKR 07	Ještědský hřbet	-	-
OKR 08	Kozákovský hřbet	-	-
OKR 09	Turnovsko	09-a	Turnov – Pěnčín
		09-b	Niva Jizery, Modříšice – Všeň
		09-c	Podkozákovsko (Rovensko)
		09-d	Český Ráj – jih
		09-e	Český Ráj – sever
OKR 10	Česкодubsko – Hodkovicko	10-a	Česкодubsko
		10-b	Svijansko
		10-c	Hodkovicko – Paceřovicko
OKR 11	Podještědí	11-a	Jablonsko
		11-b	Sloupsko – Cvikovsko
OKR 12	Lužické hory	12-a	Lužické hory – východní část
		12-b	Lužické hory – západní část

OKR 13	Ralsko	13-a	Ralsko – lesní celky
		13-b	Stráž – Mimoň – Hradčany
OKR 14	Českolipsko	14-a	Českolipská kotlina, Nový bor
		14-b	Zákupsko
OKR 15	Dokesko	15-a	Jestřebko – Zahrádecko
		15-b	Dokesko – Dubsko
OKR 16	Kokořínsko	16-a	Vlhošť – Dubová hora
		16-b	Údolí Liběchovky
		16-c	Supí hora
		16-d	Beškovský kopec – Vráteňská hora
OKR 17	České Středohoří – Vrchovina	17-a	Kozly
		17-b	Ústě
		17-c	Levín – Třebušín
OKR 18	České Středohoří – Údolí Ploučnice	18-a	Údolí Ploučnice
		18-b	Údolí Libchavy
OKR 19	Úštěcko	-	-

Zdroj: Brychtová J. (2009)

KRAJINNÉ TYPY

Typologické členění vytváří zásadní podklad pro definici oblastí a míst krajinného rázu v územně analytických podkladech a následně jejich interpretaci v základních územně plánovacích dokumentech.

Pro celé území ČR byly vypracovány regionální rámce charakteristik kulturních krajin. Bylo provedeno vyhodnocení řady dostupných charakteristik primární, sekundární i terciární krajinné struktury.

- vegetační stupňovitost jako vyjádření změn výškového a expozičního klimatu ovlivňujících sled rozdílů přírodní vegetace na ose teplé – chladné oblasti;
- relativní členitost reliéfu jako vyjádření osy rovina – velehory;
- vyjádření výjimečnosti typů reliéfu na ose reliéf běžný – zcela výjimečný;
- biogeografické podprovincie jako vyjádření odlišnosti geologické, geomorfologické, ale i klimatické na ose nížiny Panonika – mladá pohoří Karpatika;
- struktura využití ploch v ose krajiny přírodní – krajiny člověkem podmíněné až přeměněné;
- historické typy sídel a jejich plužin jako vyjádření osy návesní a ulicové vsi s nejrůdnější nepravou traťovou plužinou – rozptýlené osídlení s krajně neúrodnou plužinou úsekovou;
- typy lidového domu, tedy běžných stavebních typů v krajině odvíjejících se od její kulturní a historické kontinuity na ose panonský hliněný dům – horský roubený dům tyrolský;
- vývoj a doba osídlení krajiny jako vůdčí charakteristiky průkazu trvalé udržitelnosti využívání krajiny člověkem v historickém kontinuu na ose úrodné, starosídlní krajiny – horské krajiny novověkého osídlení a krajiny dodnes neosídlené.

Při porovnání výsledků diferenciací území na základě osmi uvedených charakteristik pomocí superpozice jejich map byly vytvořeny tři vůdčí rámcové krajinné typologické řady postihující přímo či zprostředkovaně hlavní skupiny vlastností české krajiny:

- I. Rámcové typy **sídelních** krajin
- II. Rámcové typy **využití** krajin
- III. Rámcové typy **reliéfu** krajin

SÍDELNÍ KRAJINNÉ TYPY

Vznikly syntézou vůdčích charakteristik a), d), f), g) a h). V ČR bylo vymezeno **sedm rámcových sídelních typů krajin**, které postihují jejich základní vlastnosti a jejich změny na stanovených osách. Jako nejlépe vystihující provázanost těchto charakteristik se ukázalo členění podle doby vzniku dané sídelní krajiny. Projev stejných osídlovacích principů se však výrazně liší podle celkového charakteru krajiny biogeografických podprovincií. Doba osídlení krajiny dané biogeografické podprovincie pozoruhodně koreluje s příslušnou vegetační stupňovitostí, odpovídá jí i typ sídla a plužiny a lidového domu. Období, kdy se krajina stala sídelní, a tedy člověkem osvojená, se tak ukázalo jako vhodné souhrnné označení jednotlivých sídelních typů krajin.

Z hlediska typologie krajiny dle doby osídlení patří území LK zejména do pozdní středověké krajiny, vrcholně středověké krajiny a novověké sídelní krajiny Hercynica, na SZ Frýdlantského výběžku a u Turnova zasahuje stará sídelní krajina (viz obr. 34).

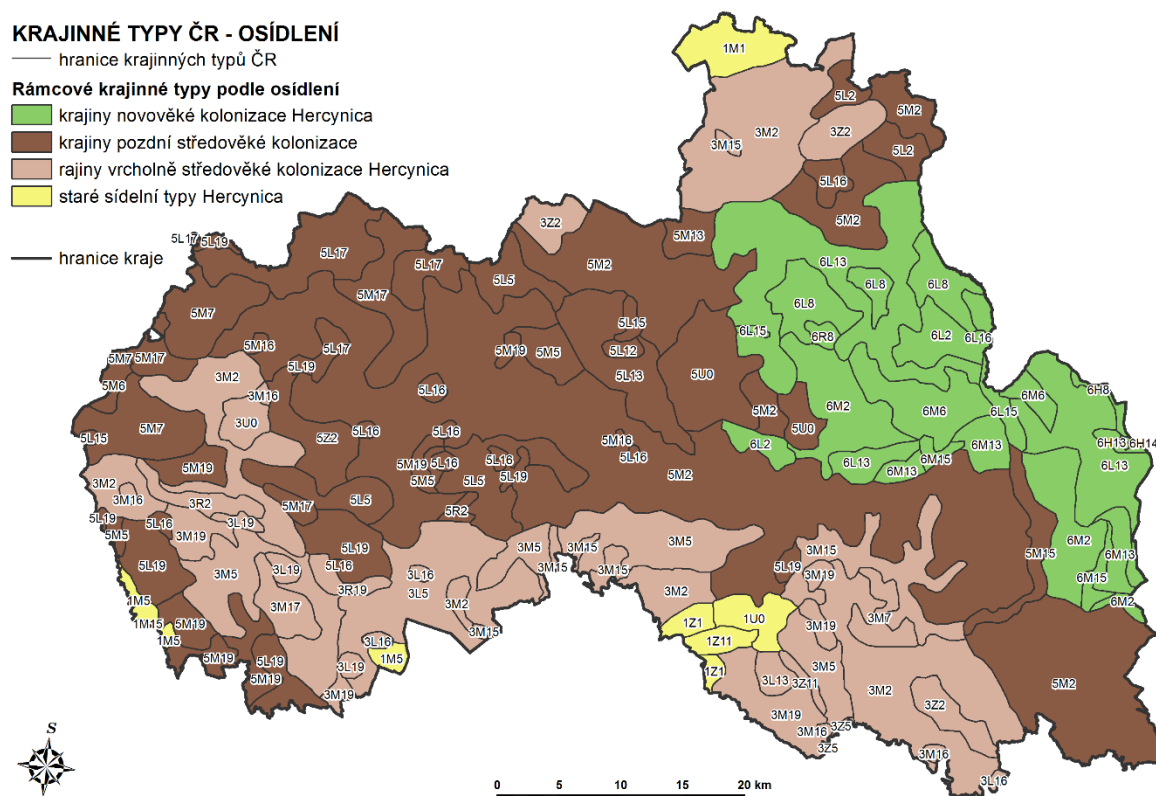
KRAJINNÉ TYPY ČR - OSÍDLENÍ

— hranice krajinných typů ČR

Rámcové krajinné typy podle osídlení

- krajiny novověké kolonizace Hercynica
- krajiny pozdní středověké kolonizace
- krajiny vrcholně středověké kolonizace Hercynica
- staré sídelní typy Hercynica

— hranice kraje

Obr. 34 Typologie krajiny podle osídlení

Zdroj: Typologie české krajiny, MŽP – Lów a spol

VYUŽITÍ KRAJINY

Druhou vůdčí charakteristikou typologické řady je e) – struktura využití ploch v osách krajiny přírodní – krajiny přírodě blízké – krajiny člověkem podmíněné až přeměněné. Jde o vůdčí charakteristiku sekundární krajinné struktury. Tato charakteristika krajinu ČR člení podle převažujícího způsobu jejího využití. Tomu odpovídá dlouhodobě i typ aktuálního pokryvu zemského povrchu. Tato charakteristika též přeneseně vyjadřuje i intenzitu antropické přeměny přirozených stanovišť. Na tomto účelově zjednodušeném základě lze v ČR vymezit šest rámcových typů využití území:

- **zemědělské krajiny (Z)**
 - lidskou kultivací silně pozměněný typ krajin. Lesy zabírají méně než 10 % plochy, 90 % tvoří zemědělské plochy polí a trvalých travních porostů. Mají pohledově otevřený charakter
- **lesozemědělské krajiny (M)**
 - z pohledu vnitřní struktury se jedná o heterogenní, přechodový krajinný typ, charakteristický střídáním lesních a nelesních stanovišť. Zastoupení ploch porostlých dřevinnou vegetací kolísá mezi 10 % až 70 %. Krajiny mají charakter převážně polootevřený
- **lesní krajiny (L)**
 - lidskými zásahy méně pozměněný, vzácně až přírodní, typ krajin. Lesní krajiny jsou charakteristické velkou převahou lesních porostů (nejméně 70 % plochy). Až na výjimky jsou základním typem matric potenciální vegetace u nás. Mají pohledově uzavřený charakter
- **rybníční krajiny (R)**
 - jsou charakteristické vysokým prostorovým zastoupením mělkých vodních ploch

- **krajiny horských holí (H)**
 - zahrnují u nás raritní území ležící ve velehorských fragmentech nad horní hranici lesa.
- **urbanizované krajiny (U)**
 - člověkem nejintenzivněji ovlivněný typ krajiny. Je charakteristický převahou budov, zpevněných ploch a otevřených technologií

Z hlediska způsobu využití krajiny patří LK převážně do lesozemědělské a lesní krajiny (viz obr. 35). Do urbanizovaných krajín bylo v LK zařazeno pouze okolí Liberce, Jablonce n. N., České Lípy a Turnova, tedy větších center osídlení. Specifikem LK je malé procento zemědělské krajiny.

KRAJINNÉ TYPY ČR - VYUŽITÍ ÚZEMÍ

— hranice krajinných typů ČR

Rámcové krajinné typy podle způsobu využití území

■ krajiny horských holí

■ lesní krajiny

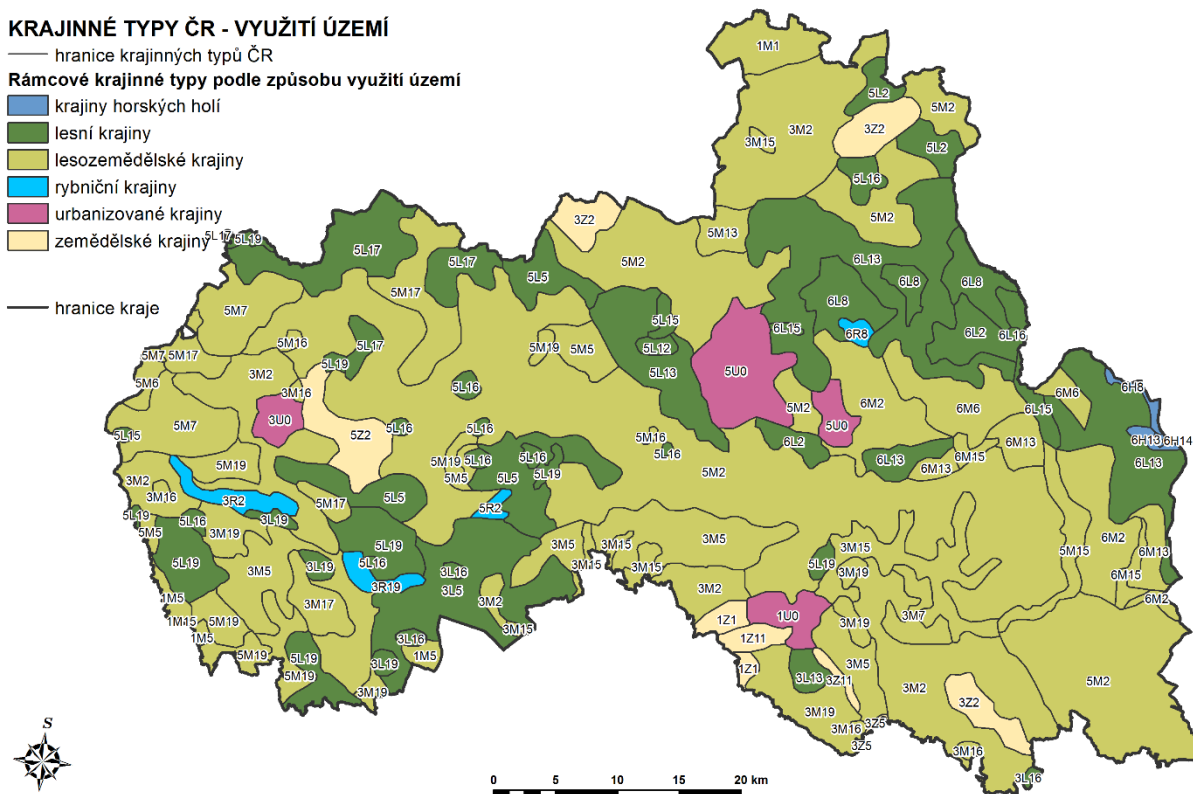
■ lesozemědělské krajiny

■ rybníční krajiny

■ urbanizované krajiny

■ zemědělské krajiny

— hranice kraje

Obr. 35 Typologie krajiny podle způsobu využití

Zdroj: Typologie české krajiny, MŽP – Löw a spol

RELIÉF

Byly vymezovány podle vůdčích charakteristik b) a c), kde rozhodovaly jejich výraznost a odlišnost od okolí a také vzácnost. Tak bylo v ČR vymezeno **devatenáct typů krajín**. Z nichž čtyři (č. 1, 2, 3 a 6) jsou v ČR zastoupeny běžně a tvoří a vytvářejí základ naší krajiny (okolo 68,25 % území ČR), ostatní jsou vzácné a krajinám dávají individuální ráz. LK má však dle metodiky ZÚR jinou typologii: **krajinu unikátní a význačnou** viz obr. 36.

Z hlediska reliéfu krajiny patří území LK hlavně do **krajiny vrchovin Hercynika**, krajiny výrazných svahů a skal horských hřebenů v oblasti Jizerských hor a Krkonoš a krajiny rozřezaných tabulí na JZ. Specifikem LK jsou krajiny skalních měst v Českém ráji, Kokořínsku a Ralsku a krajiny izolovaných kuželů viz obr. 36.

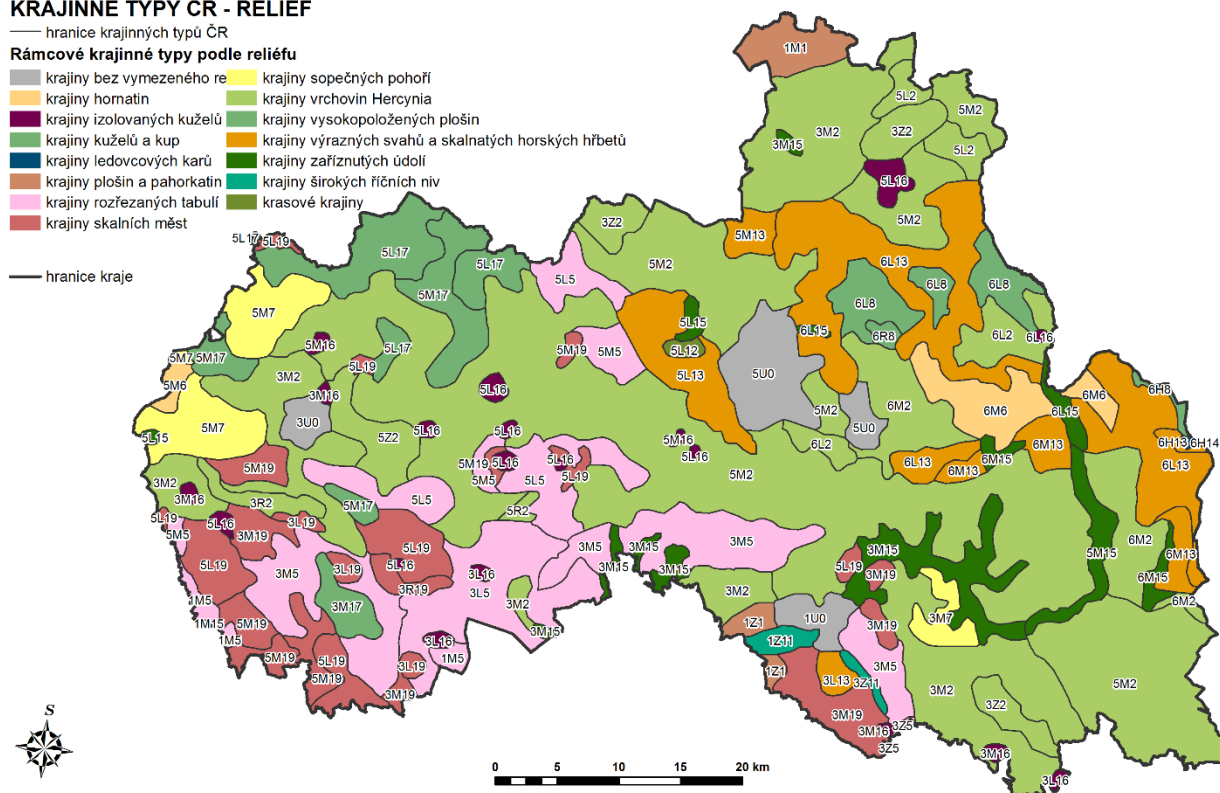
KRAJINNÉ TYPY ČR - RELIÉF

— hranice krajinných typů ČR

Rámcové krajinné typy podľa reliéfu

■ krajiny bez vymezeného re	■ krajiny sopečných pohorí
■ krajiny hornatín	■ krajiny vrchovín Hercynia
■ krajiny izolovaných kužeľů	■ krajiny vysokopoložených plošín
■ krajiny kužeľů a kup	■ krajiny výrazných svahů a skalnatých horských hřbetů
■ krajiny ledovcových karů	■ krajiny zářzutných údolí
■ krajiny ploských a pahorkatín	■ krajiny širokých říčních niv
■ krajiny rozřezaných tabulí	■ krasové krajiny
■ krajiny skalních měst	

— hranice kraje

Obr. 36 Typologie krajiny podle reliéfu

Zdroj: Typologie české krajiny, MŽP – Löw a spol.

TYPOLOGIE KRAJINY: OSÍDLENÍ – VYUŽITÍ – RELIÉF

Na základě předchozího hodnocení krajiny z hlediska osídlení, využití a reliéfu byla vytvořena souhrnná charakteristika, která odráží tato 3 hlediska ve výsledném kódu (obr. 37).

TYPOLOGIE KRAJINY: OSÍDLENÍ / VYUŽITÍ / RELIÉF

- krajinné typy ČR - osídlení/využití/reliéf

— hranice kraje

OSÍDLENÍ

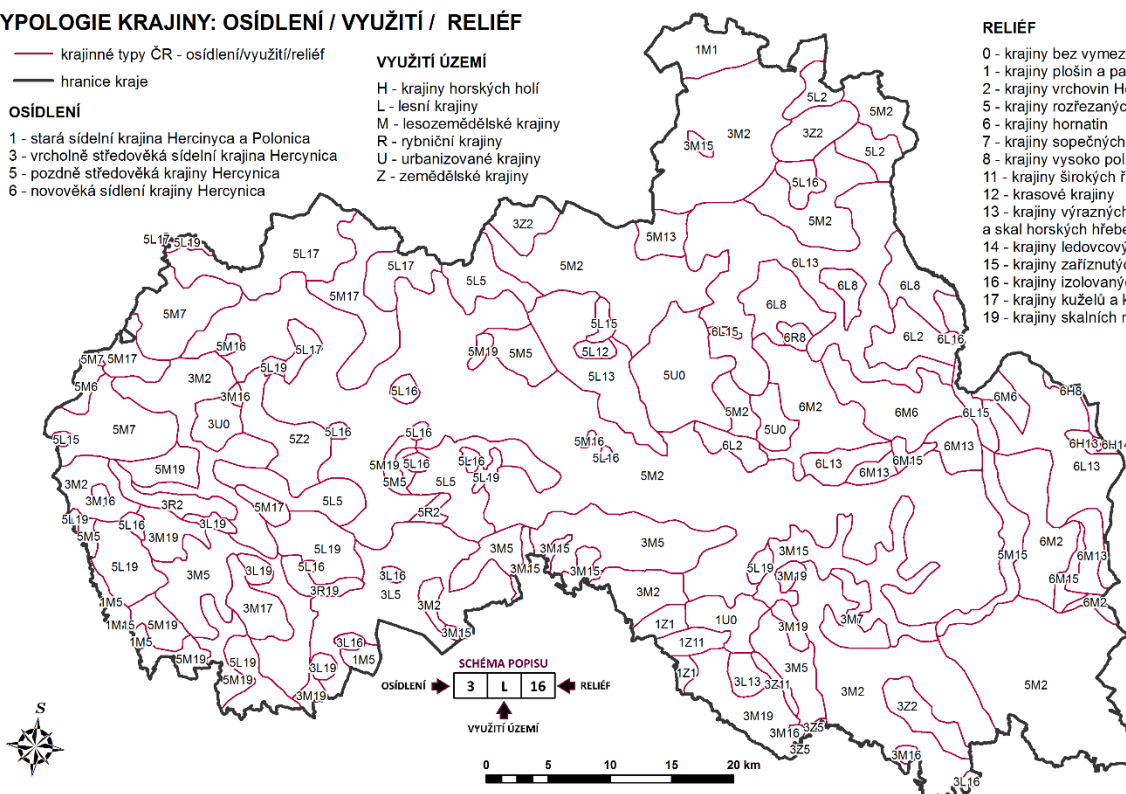
- 1 - stará sídelní krajina Hercynica a Polonica
3 - vrcholně středověká sídelní krajina Hercynica
5 - pozdně středověká krajiny Hercynica
6 - novověká sídlení krajiny Hercynica

VYUŽITÍ ÚZEMÍ

- H - krajiny horských holí
L - lesní krajiny
M - lesozemědělské krajiny
R - rybníční krajiny
U - urbanizované krajiny
Z - zemědělské krajiny

RELIÉF

- 0 - krajiny bez vymezeného reliéfu
- 1 - krajiny plošin a pahorkatin
- 2 - krajiny vrchovin Hercynica
- 5 - krajiny rozfazaných tabulí
- 6 - krajiny hornatin
- 7 - krajiny sopečných pohorí
- 8 - krajiny vysoké pol. plošin
- 11 - krajiny širokých říčních niv
- 12 - krásové krajiny
- 13 - krajiny výrazných svahů a skal horských hřebentů
- 14 - krajiny ledovcových karů
- 15 - krajiny zafyzikovaných údolů
- 16 - krajiny izolovaných kuželů
- 17 - krajiny kuželů a kup
- 19 - krajiny skalních měst

Obr. 37 Typologie krajiny dle souhrnné charakteristiky osídlení/využití/reliéf

Zdroj: Typologie české krajiny, MŽP – Löw a spol.

		04-6	Benecko
KC 05	Podkrkonoší	05-1	Olešnicko
		05-2	Semilsko
		05-3	Košťálovsko a Libštátsko
		05-4	Lomnicko
		05-5	Jilemnicko
		05-6	Dolnobremsko
		05-7	Studenecsko a Roztocko
KC 06	Železnobrodsko – Rychnovsko	06-1	Železnobrodsko
		06-2	Rychnovsko
KC 07	Ještědský hřbet	07-1	Ještěd – Vápenný
		07-2	Javorník
KC 08	Kozákovský hřbet	08-1	Kozákov
		08-2	Kozlov – Bradlec
KC 09	Turnovsko – Český ráj	09-1	Turnov – Pěnčín
		09-2	Turnovské údolí Jizery
		09-3	Besedice – Loučky – Klokočí
		09-4	Podkozákovo
		09-5	Údolí Libuňky
		09-6	Údolí Žehrovky
		09-7	Kacanovsko
		09-8	Údolí Jizery – Modřišice
KC 10	Českolipsko – Hodkovicko	10-1	Českodubsko
		10-2	Svijansko
		10-3	Hodkovicko a Paceřicko
KC 11	Západní Podještědí	11-1	Jablonsko
		11-2	Sloupsko a Cvikovsko
KC 12	Lužické hory	12-1	Lužické hory východ
		12-2	Lužické hory západ
KC 13	Ralsko	13-1	Ralsko – lesní celky
		13-2	Stráž – Mimoň
		13-3	Hradčany
KC 14	Českolipsko	14-1	Českolipská kotlina a Novoborsko
		14-2	Zákupsko
KC 15	Dokesko	15-1	Zahrádecko – Dokesko
		15-2	Dubsko
KC 16	Kokořínsko	16-1	Vlhošť – Dubová hora
		16-2	Údolí Liběchovky
		16-3	Supí hora (2 části)
		16-4	Beškovský kopec – Vrátnská hora
KC 17	České středohoří – Vrchovina	17-1	Kozly
		17-2	Úštěk
		17-3	Levín
KC 18	České středohoří – Údolí Ploučnice	18-1	Údolí Libchavy
		18-2	Údolí Ploučnice
		18-3	Markvartice
KC 19	Úštěcko	19-1	Lukovsko
		19-2	Tuhaňsko

Zdroj: ZÚR LK

KRAJINY A KRAJINNÉ CELKY

Obr. 39 Krajiny a krajinné celky

Zdroj: ZÚR LK 8/2018

BIOGEOGRAFICKÉ ČLENĚNÍ (JEV_UAPO_042, UAPK_033)

Dle biogeografického členění ČR (Culek, 1994) náleží území LK do **biogeografické podprovincie Hercynské**, v rámci které jsou vymezeny bioregiony Verneřický, Kokořínský, Ralský, Hruboskalský, Železnobrodský, Podkrkonošský, Žitavský, Lužickohorský, Jizerský, Krkonošský a Mladoboleslavský (tab. 24 a obr. 40)

Tab. 24 Bioregiony zasahující do LK

název bioregionu a kód	celková výměra [ha]	z toho v LK [ha]	charakteristika bioregionu
1.15 Verneřický	65 000	9 950	neovulkanické plošiny s květnatými bučinami a okrajovými údolními výraznými svahy, na nichž se uplatňují i dubohabřiny
1.33 Kokořínský	40 600	20 551	kyselé kvádrové pískovce rozčleněné v kaňony s kyselými doubravami a ostrůvky dubohabrových hájů na malých plošinách mezi kaňony; reprezentativní jsou i malé výchozy neovulkanitů s ostrůvky květnatých bučin
1.34 Ralský	108 100	92 744	pískovcové plošiny s borovými doubravami, rašeliništi, luhy, olšinami a neovulkanickými suky s květnatými bučinami; část bioregionu má pokryv sraší a vegetačně je charakterizována dubohabrovými háji
1.35 Hruboskalský	31 400	13 467	pískovcová skalní města s borovými doubravami a ostrůvky květnatých bučin na neovulkanických suchích
1.36 Železnobrodský	38 600	37 750	členitý reliéf údolí Jizery a jejích přítoků s bikovými bučinami na plochých vrších a s květnatými bučinami a suťovými lesy v údolích; přírodně nezajímavou část tvoří JV výběžek bez údolních zářezů, tvořící přechod k plošnému Podkrkonošskému bioregionu (1.37)
1.37 Podkrkonošský	102 100	16 914	pahorkatina na permu a karbonu s monotónně rozšířenými bikovými bučinami a liniemi luhů, na J okraji i s acidofilními doubravami, ostrovy květnatých bučin a malými výskyty olšin
1.56 Žitavský	43 900	40 830	členitá kotlina s výplní neogenních sedimentů, neovulkanitů a glaci-fluviálních sedimentů a s acidofilními doubravami, dubohabrovými háji, bikovými bučinami a menšími ostrovy květnatých bučin včetně fragmentů suťových lesů; méně hostinná část je tvořena uzavřenou chladnou Libereckou kotlinou a vyššími kopci, tvořícími přechod k Jizerským horám
1.66 Lužickohorský	21 300	11 993	měkké křídové sedimenty s měkkým reliéfem proraženým kyselými neovulkanity tvořícími vysoké kupy. Převažující vegetační jednotkou jsou květnaté bučiny; část je tvořena kyselými křídovými pískovci se skalními městy s bikovými bučinami a okraji s acidofilními doubravami
1.67 Jizerský	51 000	51 000	centrální část Jizerských hor (tvořená převážně žulami) s vrcholovými plošinami se smíšenými horskými bučinami, klimaxovými smrčninami a rašeliništi. Dále typická část bioregionu zahrnuje strmé okrajové svahy s jedlinami a smíšenými horskými bučinami; část bioregionu zahrnuje nižší samostatné kopce a hřbety na J a Z bioregionu včetně Ještědského hřbetu, tvořené převážně metamorfity
1.68 Krkonošský	44 700	13 606	centrální část Jizerských hor (tvořená převážně žulami) s vrcholovými plošinami se smíšenými horskými bučinami, klimaxovými smrčninami a rašeliništi. Dále typická část bioregionu zahrnuje strmé okrajové svahy s jedlinami a smíšenými horskými bučinami; část bioregionu zahrnuje nižší samostatné kopce a hřbety na jihu a západě bioregionu včetně Ještědského hřbetu, tvořené převážně metamorfity
1.6 Mladoboleslavský	116 900	7 378	nižší reliéf tvořený Mrlinskou tabulí, V části Jizerské tabule a J částí Turnovské pahorkatiny, v LK leží pouze přechodné území bioregionu

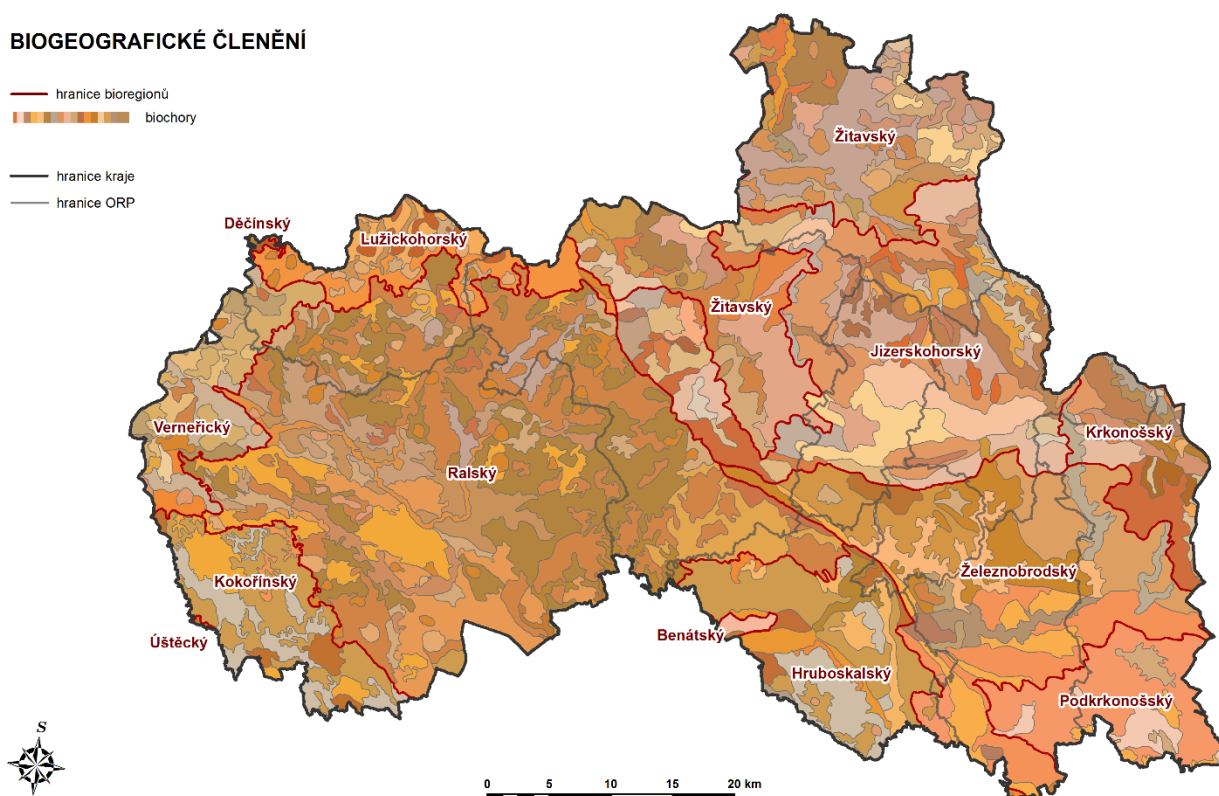
Zdroj: Koncepce ochrany přírody a krajiny Libereckého kraje 2004

V ČR bylo vymezeno 91 bioregionů. V ČR bylo vymezeno 366 typů biochor. **V LK leží více než 90 typů biochor.**

BIOGEOGRAFICKÉ ČLENĚNÍ

— hranice bioregionů
 biochory

— hranice kraje
 — hranice ORP

Obr. 40 Biogeografické členění LK
 Zdroj: GIS ÚP LK, UAPK_033 akt2009_03

DALŠÍ ASPEKTY TYPOLOGIE KRAJINY

Pro hodnocení krajinného rázu jsou použity i další zde neuvedená kritéria a podklady, např.: hodnocení území kraje dle lesnatosti (viz téma C.3 Půdní fond), dle podílu ZPF (viz téma C.3 Půdní fond), dle zornění (viz KOP, Krajská zemědělská koncepce), dle fragmentace krajiny (viz geoportal.cenia.cz), dle klimatických regionů (viz téma C.2 Hydrologie a klimatologie), vymezení území střetů zájmů ochrany přírody a krajiny s větrnými elektrárnami (viz geoportal.cenia.cz) a další.

GEOEKOLOGICKÁ TYPIZACE KRAJINY

Pro hodnocení stavu a pro formulace návrhů koncepce řešení krajiny LK byly výše uvedené údaje následně vyhodnoceny při zpracování Návrhu ZÚR LK. Tyto výsledky mohou být podkladem pro detailní stanovení zásad ochrany krajinného rázu v jednotlivých územně plánovacích dokumentacích. Toto hodnocení agregovaně vymezuje pozemky dle jejich antropogenního zatížení či stupně přirozenosti, se zahrnutím dalších aspektů (památková ochrana – zóny, rezervace...).

Území kraje je dle souhrnných geoeologických kritérií tvořeno dále specifikovanými jednotkami, které zahrnují jednotlivé uvedené druhy pozemků a ploch (mj. evidovaných v katastru nemovitostí) – jejich následující výčet je modelový, je určený jako vodítko pro podrobné hodnocení v následně zpracovávaných územních plánech.

Součástí krajiny všech vymezených krajinných typů jsou i další krajinotvorné dominanty a lokality – významné krajinné obzory, významné přírodní dominanty, významné výhledy do krajiny, významná výhledová místa s rozhlednou.

Geoeologická typizace krajiny je vyprofilovaná dle ochrany krajiny, přírodních podmínek krajiny a využívání krajiny. Základem pro následné formulace je metodika MŽP Typologie české krajiny (Lów a spol.) na základě ustanovení Evropské úmluvy o krajině. **V rámci geoeologické typizace krajiny byly klasifikovány následující 3 krajinné typy, z nichž každý byl tvořen 3 podtypy:**

KRAJINNÝ TYP A – KRAJINA PLNĚ ANTROPOGENIZOVANÁ

- Krajinný podtyp A- (krajina snížených až devastovaných krajinářských hodnot) modelově tvořený plochami urbanizovaných území (zastavěná území), dobývacími prostory těžby surovin, skládkami
- Krajinný podtyp A (krajina základních krajinářských hodnot) modelově tvořený ucelenými plochami zejména zemědělských pozemků modelově I. až III. třídy ochrany ZPF
- Krajinný podtyp A+ (krajina zvýšených krajinářských hodnot) modelově tvořený zejména plochami v památkové péči (městské a vesnické památkové zóny, krajinné památkové zóny, kulturní rezervace a památky)

KRAJINNÝ TYP B – KRAJINA INTERMEDIÁLNÍ (HARMONICKÁ)

- Krajinný podtyp B- (krajina snížených krajinářských hodnot) tvořen modelově ucelenými plochami zemědělských pozemků IV. třídy a V. třídy ochrany ZPF (kromě pozemků tvořících VKP ze zákona)
- Krajinný podtyp B (krajina základních krajinářských hodnot) tvořen modelově ucelenými plochami mozaiky lesů hospodářských menších výměr s pozemky TTP a drobné orné půdy, včetně lesů zvláštního určení (subkategorie lesů lázeňských, příměstských a rekreačních, lesů sloužících lesnickému výzkumu a výuce, lesů v uznávaných oborách a bažantnicích, a lesů, v nichž jiný důležitý veřejný zájem vyžaduje odlišný způsob hospodaření)
- Krajinný podtyp B+ (krajina zvýšených krajinářských hodnot) modelově tvořený plochami přírodních parků a geoparku UNESCO

KRAJINNÝ TYP C – RELATIVNĚ PŘÍRODNÍ

- Krajinný podtyp C- (krajina snížených krajinářských hodnot) modelově tvořený menšími komplexy lesů hospodářských v okolní antropogenní krajině, plochami rekultivovaných území po těžbě nerostných surovin, umělými vodními plochami a toky
- Krajinný podtyp C (krajina základních krajinářských hodnot) modelově tvořený přirozenými vodními plochami a toky, zemědělskými plochami tvořícími VKP ze zákona (zejména údolní nivy okolí vodních ploch a přirozeně zamokřené plochy), plochami velkých komplexů lesů hospodářských, plochami biocenter místního významu, ptačími oblastmi NATURA
- Krajinný podtyp C+ (krajina zvýšených krajinářských hodnot) modelově tvořený plochami veškerých ZCHÚ, lesy ochrannými, plochami biocenter NR a R biogeografického významu, plochami evropsky významných lokalit NATURA

Na základě výše zmiňované typizace krajiny bylo v ÚAP 2008 území LK rozčleněno dle převládajícího i potencionálně funkčního využívání do 4 zón:

ZÓNA PŘÍRODNÍ

- rozloha cca 20 % území LK
- krajinné podtypy: C+, C
- druhy ploch: I., II. a III. zóna VZCHÚ (NP a CHKO), lesy ve IV. zóně VZCHÚ, MZCHÚ (NPR, NPP, PR, PP), přírodní parky, biocentra všech biogeografických významů, plochy registrovaných VKP (v místním významu i VKP „ze zákona“ reprezentované zejména údolními nivami), EVL, veškeré lesy ochranné a vybrané subkategorie lesů zvláštního určení (dle odst./písm. 1/c lesy na území národních parků a národních přírodních rezervací, 2/a lesy v prvních zónách CHKO a lesy v přírodních rezervacích a přírodních památkách, 2/e lesy se zvýšenou funkcí půdoochrannou, vodochrannou, klimatickou nebo krajinotvornou, 2/f lesy potřebné pro zachování biologické rozmanitosti), přirozené vodní plochy a toky, mokřady,...

ZÓNA PRODUKČNÍ

- rozloha cca 28 % území LK
- krajinné podtypy: A
- druhy ploch: pozemky ZPF I. až III. třídy ochrany ZPF

ZÓNA SMÍŠENÁ

- rozloha cca 37 % území LK
- krajinné podtypy: B+, B, B-, C-
- druhy ploch: IV. zóna a ochranné pásmo VZCHÚ, lesy hospodářské i vybrané subkategorie lesů zvláštního určení (dle odst./písm. 1/a lesy v pásmech hygienické ochrany vodních zdrojů I. stupně, 1/b lesy v ochranných pásmech zdrojů přírodních léčivých a stolních minerálních vod, 2/b lesy lázeňské, 2/c příměstské a další lesy se zvýšenou rekreační funkcí, 2/d lesy sloužící lesnickému výzkumu a lesnické výuce, 2/g v uznávaných oborách a v samostatných bažantnicích, 2/h lesy v nichž jiný důležitý veřejný zájem vyžaduje odlišný způsob hospodaření, vč. bezlesí tvořených ostatními plochami, s výjimkou zastavěných a průmyslových areálů, dopravních sítí), obecně pozemky ZPF IV. a V. třídy ochrany ZPF, dobývací prostory, umělé vodní plochy a toky

ZÓNA URBANIZOVANÁ

- rozloha cca 15 % území LK
- krajinné podtypy: A-, A+
- druhy ploch: urbanizovaná území – zastavěné a zastavitelné území obcí a liniové stavby dopravní a technické infrastruktury

7.2 ZVLÁŠTNÍ OCHRANA PŘÍRODY A KRAJINY

Mezi zvláště chráněná území (ZCHÚ) se řadí velkoplošná zvláště chráněná území (VZCHÚ; obr. 41) a maloplošná zvláště chráněná území (MZCHÚ). Podíl plochy zvláště chráněných území (MZCHÚ + OP, NP + OP, CHKO; počítají se pouze vyhlášená OP – kapitola MZCHÚ) LK na celkové ploše LK je 37,7 % (výpočet z dat GIS stav 04/2020, celková plocha ZCHÚ 1 192 km²), přičemž řada MZCHÚ se nalézá na území VZCHÚ. Tento podíl je nejvyšší v celé ČR.).

VELKOPLOŠNÁ ZVLÁŠTĚ CHRÁNĚNÁ ÚZEMÍ (JEV UAPO_025a)

Mezi velkoplošná zvláště chráněná území patří národní park a chráněná krajinná oblast, ty jsou zobrazeny na obr. 84.

NÁRODNÍ PARK VČETNĚ ZÓN A OP

Cílem péče v NP je dosažení přírodě blízkého stavu. Za NP se vyhláší rozsáhlá území, jedinečná v národním či mezinárodním měřítku, jejichž značnou část zaujímají přirozené nebo lidskou činností málo ovlivněné ekosystémy, v nichž rostliny, živočichové a neživá příroda mají vědecký a výchovný význam.

Na území LK se nalézá **Krkonošský národní park** (dále jen KRNP), jehož větší část se nachází v KHK. KRNP se dělí 4 zón ochrany přírody, jejichž vymezení stanoví MŽP vyhláškou:

- zóna přírodní se vymezí na ucelených plochách, kde převažují přirozené ekosystémy, s cílem je zachovat a umožnit v nich nerušený průběh přírodních procesů,
- zóna přírodě blízká se vymezí na plochách, kde převažují člověkem částečně pozměněné ekosystémy, s cílem dosažení stavu odpovídajícího přirozeným ekosystémům,
- zóna soustředěné péče o přírodu se vymezí na plochách, kde převažují člověkem významně pozměněné ekosystémy, s cílem zachování nebo postupného zlepšování stavu ekosystémů, významných z hlediska biologické rozmanitosti, jejichž existence je podmíněna trvalou činností člověka nebo obnovy přírodě blízkých ekosystémů,
- zóna kulturní krajiny se vymezí na zastavěných plochách a zastavitelných územích obcí určených k jejich udržitelnému rozvoji a na plochách, kde převažují člověkem pozměněné ekosystémy určené k trvalému využívání člověkem.

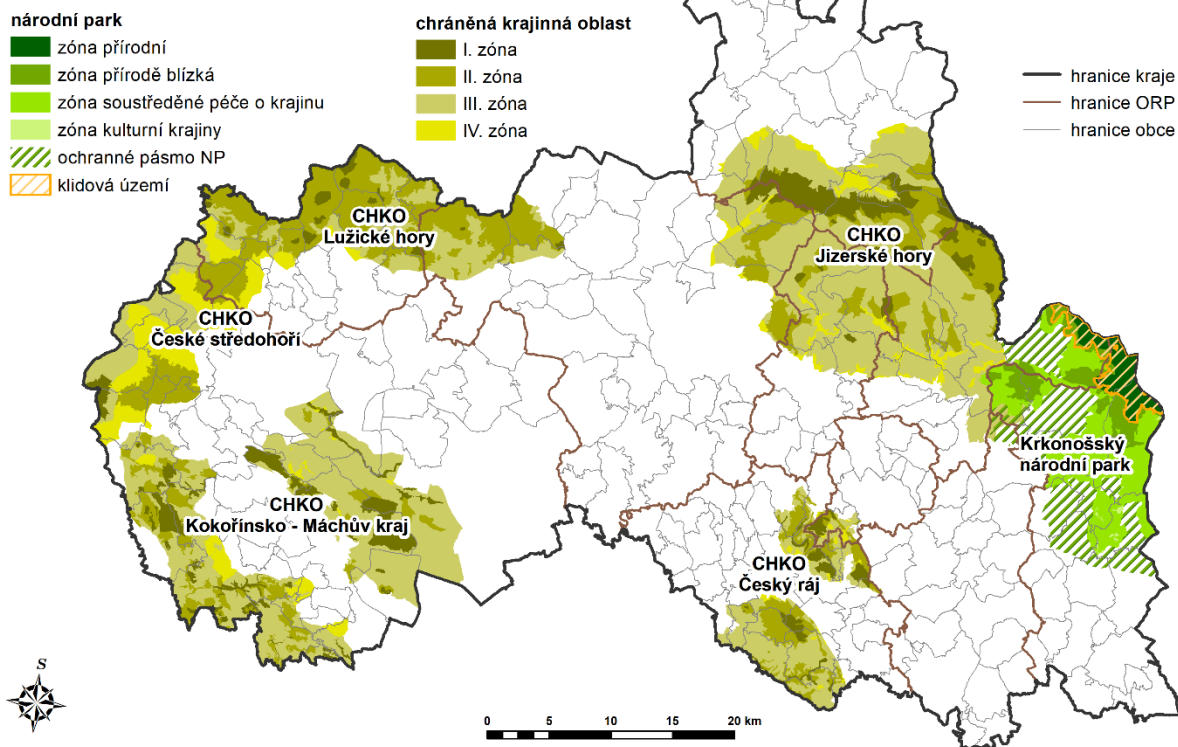
Dále jsou na území NP vyhlášena tzv. klidová území, což jsou dle § 17 zák. č. 114/1992 Sb. území s omezeným pohybem osob z důvodu umožnění nerušeného vývoje ekosystémů nebo jejich složek, které jsou citlivé na nadměrný pohyb osob a zranitelné vlivem rušivých vlivů s ním spojených. Klidová území NP stanoví MŽP opatřením obecné povahy.

KRNP má na rozdíl od některých jiných NP, kde tuto funkci zastávají přilehlá CHKO, vyhlášeno OP. Toto OP se na území LK nalézá v urbanizovaných částech obcí např. v Harrachově, Rokytnici n. J., Vítkovcích, Jestřabí v Krkonoších, Poniklé či Benecku. Zvláštností OP KRNP je protínání s CHKO Jizerské hory, neboť jejich hranice byly v příslušných nařízeních vlády chybně popsány.

CHRÁNĚNÁ KRAJINNÁ OBLAST VČETNĚ ZÓN – CHKO

CHKO jsou rozsáhlá území s harmonicky utvářenou krajinou, charakteristicky vyvinutým reliéfem, významným podílem přirozených ekosystémů lesních a TTP, s hojným zastoupením dřevin, popřípadě dochovanými památkami historického osídlení.

VELKOPLOŠNÁ ZVLÁŠTĚ CHRÁNĚNÁ ÚZEMÍ

Obr. 41 VZCHÚ LK

Zdroj: GIS ÚP LK, UAPO_025a akt2020_12

Na území LK leží či zasahuje následujících 5 CHKO: **České středohoří** (část mimo LK), **Český ráj** (část mimo LK), **Jizerské hory**, **Kokořínsko – Máchův kraj** (část mimo LK) a **Lužické hory**.

MALOPLOŠNÁ ZVLÁŠTĚ CHRÁNĚNÁ ÚZEMÍ (JEV UAPO_027a)

Mezi MZCHÚ patří **národní přírodní rezervace (NPR)**, **přírodní rezervace (PR)**, **národní přírodní památky (NPP)** a **přírodní památky (PP)**. Je-li třeba zabezpečit MZCHÚ před rušivými vlivy z okolí, může být pro ně vyhlášeno OP, ve kterém lze vymezit činnosti a zásahy, které jsou vázány na předchozí souhlas orgánu ochrany přírody. OP vyhláší orgán, který zvláště chráněné území vyhlásil, a to stejným způsobem. Pokud se OP MZCHÚ nevyhlásí, je jím území do vzdálenosti 50 m od hranic MZCHÚ.

NÁRODNÍ PŘÍRODNÍ REZERVACE VČETNĚ OP – NPR

NPR je menší území mimořádných přírodních hodnot, kde jsou na přirozený reliéf s typickou geologickou stavbou vázány ekosystémy významné a jedinečné v národním či mezinárodním měřítku. V LK se nalézá **8 NPR**. Jejich výčet je pak uveden v přílohové části PRURÚ v *tabulkové příloze 7_3*.

PŘÍRODNÍ REZERVACE VČETNĚ OP – PR

PR je menší území soustředěných přírodních hodnot se zastoupením ekosystémů typických a významných pro příslušnou geografickou oblast. V LK se nachází **36 PR**. Jejich výčet je pak uveden v přílohové části PRURÚ v *tabulkové příloze 7_3*.

NÁRODNÍ PŘÍRODNÍ PAMÁTKA VČETNĚ OP – NPP

NPP je přírodní útvar menší rozlohy, zejména geologický či geomorfologický útvar, naleziště nerostů nebo vzácných či ohrožených druhů ve fragmentech ekosystémů, s národním nebo mezinárodním ekologickým, vědeckým či estetickým významem, a to i takový, který vedle přírody formoval svou činností člověk. V LK je **9 NPP**. Jejich výčet je pak uveden v přílohové části PRURÚ v *tabulkové příloze 7_3*.

PŘÍRODNÍ PAMÁTKA VČETNĚ OP – PP

PP je přírodní útvar menší rozlohy, zejména geologický či geomorfologický útvar, naleziště vzácných nerostů nebo ohrožených druhů ve fragmentech ekosystémů, s regionálním ekologickým, vědeckým či estetickým významem, a to i takový, který vedle přírody formoval svou činností člověk. Na území LK se nalézá následujících **73 PP**. Jejich výčet je pak uveden v přílohové části PRURÚ v *tabulkové příloze 7_3*.

LOKALITY ZVLÁŠTĚ CHRÁNĚNÝCH DRUHŮ ROSTLIN A ŽIVOČICHŮ S NÁRODNÍM VÝZNAMEM (JEV UAPO_036)

Zákon č. 114/1992 Sb. umožňuje vyhlásit některé druhy rostlin a živočichů za zvláště chráněné, které se dále dle stupně ohrožení člení na kriticky ohrožené, silně ohrožené a ohrožené. Lokality zvláště chráněných druhů živočichů a rostlin s národním významem nejsou v legislativě ochrany přírody nijak specifikovány. Z tohoto důvodu poskytuje AOPK po dohodě s MŽP pro tento jev vybrané druhy, pro něž jsou schváleny či připraveny ke schválení záchranné programy, nebo jsou zařazeny na seznam kandidátů pro záchranné druhy.

Na území LK se vyskytují pouze 3 takovéto **lokality**. Jedná se o **lokalitu výskytu sysla obecného** *Spermophilus citellus* v Hodkovicích n. M. a **rdestu dlouholistého** *Potamogeton praelongus* v tůních pod Plešivcem v obci Dubá a v ramenu řeky Ploučnice u obce Heřmaničky. V sousedství LK se v obci Bělá pod Bezdězem se vyskytují **lokality modráška černoskvrnného** *Maculinea arion* a v tůni u Medonos je lokalita **rdesu dlouholistého**.

NATURA 2000 – EVROPSKY VÝZNAMNÉ LOKALITY – EVL (JEV UAPO_034)

Evropsky významné lokality (EVL) jsou lokality, které v biogeografické oblasti nebo oblastech, k nimž náleží, významně přispívají:

- a) k udržení nebo obnově příznivého stavu alespoň jednoho typu evropských stanovišť nebo alespoň jednoho evropsky významného druhu z hlediska jejich ochrany, nebo
- b) k udržení biologické rozmanitosti biogeografické oblasti.

Na území LK zasahuje **50 EVL**, jejichž specifikace je uvedena v přílohové části PRURÚ jako *tabulková příloha 7_4*. Graficky znázorněny jsou na obr. 42.

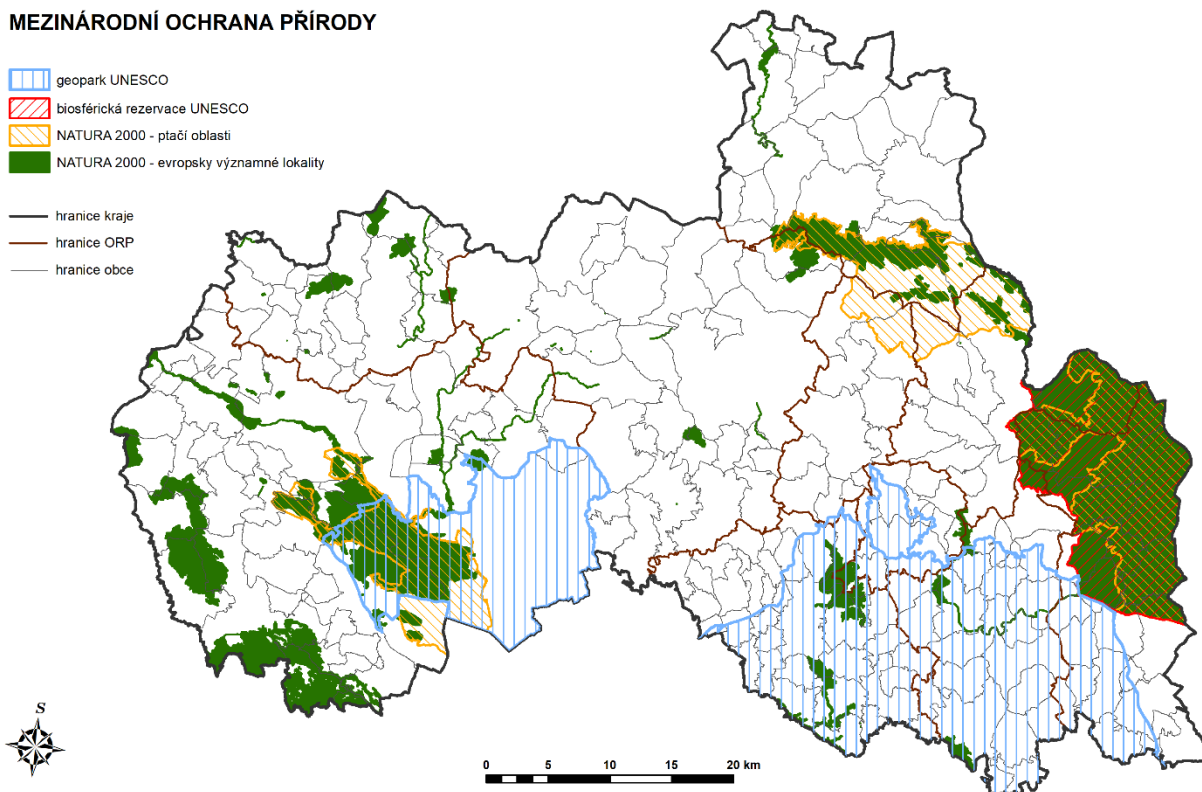
NATURA 2000 – PTAČÍ OBLASTI – PO (JEV UAPO_035)

Ptačí oblasti (dále jen PO) jsou lokality důležité pro život populací těch druhů ptáků, které jsou stanoveny v příloze směrnice o ptácích (respektive v nařízeních vlády). Pro každý druh uvedený ve směrnici a vyskytující se v ČR se musí vymezit území k jeho přežití.

Na území LK zasahují následující **3 PO** (viz obr. 42):

- **PO Českolipsko – Dokeské pískovce a mokřady**
- **PO Krkonoše**
- **PO Jizerské hory**

MEZINÁRODNÍ OCHRANA PŘÍRODY

Obr. 42 Mezinárodní ochrana přírody v LK

Zdroj: GIS ÚP LK z dat AOPK – UAPO_034 (akt2017_02), UAPO_035 (akt2016_04), UAPO 033 (akt2020_04)

BIOSFÉRICKÉ REZERVACE A GEOPARK UNESCO (JEV ÚAPO_033)

Biosférické rezervace (dále jen BR) jsou vyhlašovány organizací OSN pro vzdělání a vědu (UNESCO) v rámci programu **Člověk a biosféra**. V BR se provádí ochrana genofondu, vědecký výzkum sledující využívání a zneužívání přírodních zdrojů, výměna informací v mezinárodním měřítku a výchova odborníků i veřejnosti pro cíle ochrany přírody. Světová síť BR je rozprostřena tak, aby zahrnovala všechny základní biomy Země a postihovala různorodost jejich civilizačního zatížení. Každá BR obvykle obsahuje ukázky hlavního biomu oblasti, výjimečné nebo ojedinělé části přírody, krajinu citlivě využívanou člověkem i přírodu degradovanou lidskou činností. Jako biosférické rezervace mohou být vyhlášena pouze území chráněná národní legislativou (zákonem).

Jedinou **biosférickou rezervací UNESCO** na území LK je **biosférická rezervace Krkonoše**, která zabírá celé území KRNP včetně OP. Území každé BR se dělí do 3 zón – jádrové (čistě přírodní území – u nás I. a II. zóna NP), nárazníkové (III. zóna NP) a přechodové (ochranné pásmo NP). Ochrana území formou BR neomezuje činnost člověka žádnými dalšími předpisy, opírá se jen o národní legislativu.

Geopark UNESCO – Síť evropských geoparků byla založena v roce 2000 a ke konci roku 2009 sdružovala 35 geoparků z různých států Evropy. Hlavním cílem geoparků je podle **Charty evropských geoparků** ochrana geologických lokalit, výzkum, vzdělávání a popularizace geověd, rozvoj specificky orientované turistiky a udržitelný rozvoj území. Každý evropský geopark se stává automaticky geoparkem UNESCO.

Institut geoparků u nás nevychází z legislativy. Geoparky vznikají na základě dobrovolné spolupráce různých subjektů v daném území, v úzké spolupráci se státní ochranou přírody. Jedná se o ochrannou známku ve spojení geologie a cestovního ruchu.

Prvním českým geoparkem v **Síti evropských geoparků** se stal **Geopark Český ráj**, který svou rozlohou **700 km²** výrazně přesahuje stejnojmennou chráněnou krajinnou oblast a nachází se na území LK. Geopark zahrnuje širokou škálu geologických fenoménů, paleontologické, mineralogické a archeologické lokality i historické památky.

Na území LK leží ještě **národní Geopark Ralsko**, který nabízí odkryvy křídových sedimentů v ideálním průřezu od pískovcových skalních měst na západě (Hradčanské stěny) po fosiliferu vápnité pískovce a prachovce na východě (údolí Mohelky).

MOKŘADY EVIDOVANÉ V RÁMCI RAMSARSKÉ ÚMLUVY (JEV ÚAPO_023)

Ramsarská úmluva ukládá členským zemím vyhlásit na svém území minimálně jeden mokřad mezinárodního významu, který svými přírodními hodnotami odpovídá schváleným kritériím a zařadit ho do seznamu mokřadů mezinárodního významu. Mokřadem se v této úmluvě rozumí území s močály, slatinami, rašeliništi a vodami přirozenými nebo umělými, trvalými nebo dočasnými, stojatými i tekoucími, sladkými, brakickými i slanými, včetně území s mořskou vodou, jejíž hloubka při odlivu nepřesahuje 6 m. Stát se přijetím úmluvy také zavazuje, že zapsaným mokřadům věnuje zvýšenou péči a ochranu.

Ochrana lokalit je v ČR zajištěna formou národního parku, CHKO nebo národních přírodních rezervací. Většina mokřadních lokalit na území CHKO je navíc chráněna statutem rezervací. Na území LK spadají do těchto mokřadů následující lokality:

- **Horní Jizera**
- **Krkonošská rašeliniště**
- **Novozámecký a Břehyňský rybník**
- **Mokřady Pšovky a Liběchovky**

BIOGENETICKÉ REZERVACE

V LK se nachází pouze jedna lokalita, a to **NPR Břehyně – Pecopala** (hranice identická se ZCHÚ).

ZJIŠTĚNÍ A VYHODNOCENÍ HODNOT ÚZEMÍ

7.3 OBECNÁ OCHRANA PŘÍRODY

- nadregionální a regionální biocentra
- VKP ze zákona:
 - lesy jsou spravovány v rámci tématu 7.1; vodní toky a plochy jsou spravovány v rámci tématu 8.2; rašeliniště; údolní nivy nejsou vzhledem k nejednotnosti podkladů od ÚÚP ve výkresu hodnot zakresleny
- registrované VKP (z dat ÚÚP)
- přírodní parky Ještěd, Maloskalsko a Peklo
- významné krajinné horizonty
- významné přírodní dominanty
- unikátní krajinné typy – krajiny izolovaných kuželů, krajiny skalních měst
- význačné krajinné typy – krajiny vysoko položených plošin, krasové krajiny, krajiny výrazných svahů a skalnatých hřbetů, krajiny kuželů a kup

7.4 ZVLÁŠTNÍ OCHRANA PŘÍRODY

- Krkonošský národní park
- Chráněné krajinné oblasti Jizerské hory, Lužické hory, České Středohoří, Kokořínsko – Máchův kraj a Český ráj
- maloplošná zvláště chráněná území (NPR, PR, NPP, PP)

7.5 MEZINÁRODNÍ OCHRANA PŘÍRODY

- NATURA 2000 – evropsky významné lokality
- NATURA 2000 – ptačí oblasti
- Biosférická rezervace UNESCO – Krkonoše
- mokřady evidované v rámci Ramsarské úmluvy

ZJIŠTĚNÍ A VYHODNOCENÍ LIMITŮ VYUŽITÍ ÚZEMÍ

7.6 OBECNÁ OCHRANA PŘÍRODY

- VKP ze zákona
 - lesy jsou spravovány v rámci tématu 7.1.; vodní toky a plochy jsou spravovány v rámci tématu 8.2; rašeliniště; údolní nivy nejsou vzhledem k nekonzistenci podkladů od ÚÚP ve výkresu hodnot zakresleny
- registrované VKP (z dat ÚÚP) – nejsou v měřítku krajských ÚAP
- přírodní parky Ještěd, Maloskalsko a Peklo
- nadregionální biocentrum ÚSES
- regionální biocentrum ÚSES
- nadregionální biokoridor ÚSES
- regionální biokoridor ÚSES

7.7 ZVLÁŠTNÍ OCHRANA PŘÍRODY

- Krkonošský národní park – 4 zóny odstupňované ochrany + OP
- OP KRNAP
- CHKO Jizerské hory, Lužické hory, České Středohoří, Kokořínsko – Máchův kraj a Český ráj – zóny I. až IV. odstupňované ochrany
- maloplošná zvláště chráněná území (NPR, PR, NPP, PP)

7.8 MEZINÁRODNÍ OCHRANA PŘÍRODY

- NATURA 2000 – evropsky významné lokality
- NATURA 2000 – ptačí oblasti

8 VODNÍ REŽIM A HORNINOVÉ PROSTŘEDÍ

ZJIŠTĚNÍ A VYHODNOCENÍ STAVU A VÝVOJE ÚZEMÍ

8.1 GEOLOGIE A GEOMORFOLOGIE

GEOMORFOLOGIE

Reliéf v LK je mimořádně pestrý, členitý a přispívá zásadním způsobem nejen k rozmanitosti jeho prostředí, ale silně ovlivňuje i mnohé lidské aktivity a ostatní složky přírody.

VÝŠKOVÁ ČLENITOST

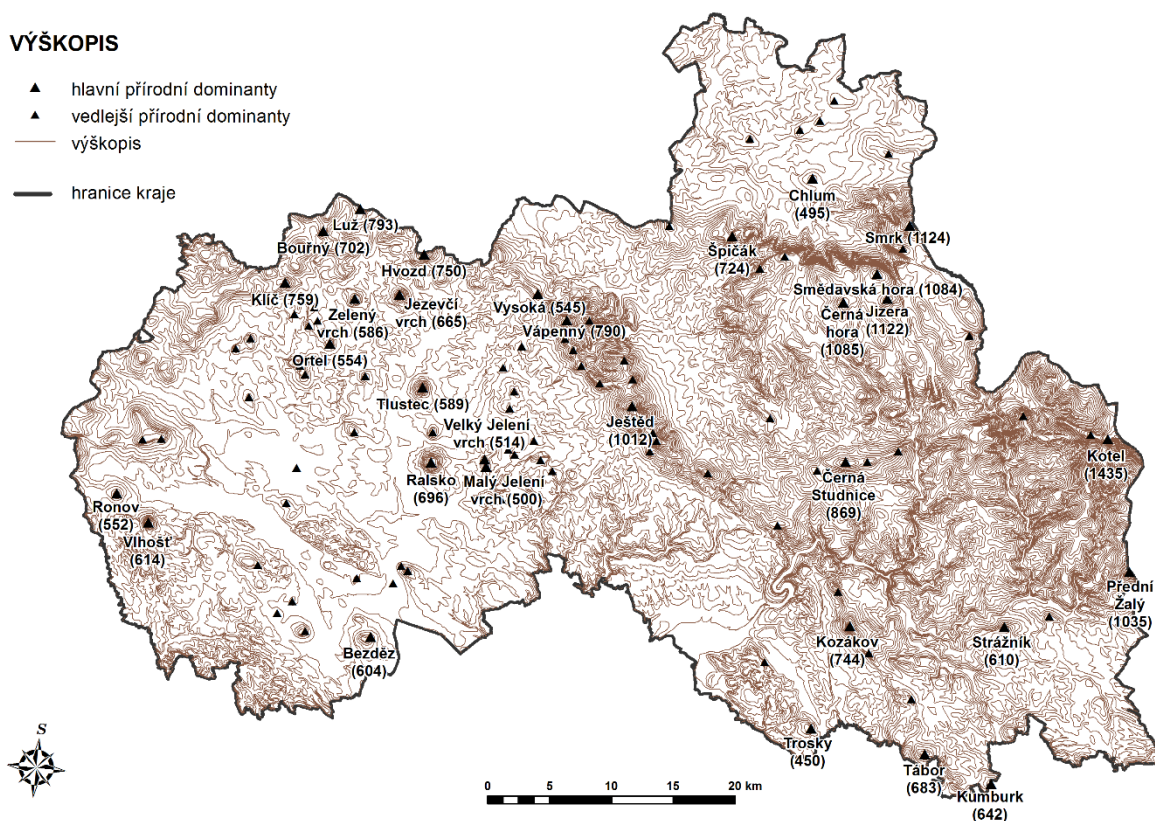
Reliéf LK s převahou členitých pahorkatin a hornatin je velice pestrý a přispívá k atraktivitě území pro cestovní ruch. Výškové rozpětí LK činí 1 227 m, neboť **nejvyšším bodem** je **Kotel (1 435 m)** v Z Krkonoších a **nejnižším místem** je **hladina Smědé** na hranici s Polskem (**208 m**). O něco výše leží hladina Ploučnice u Žandova, Lužické Nisy pod Hrádkem n. N. a Jizery u Svijan (všechny mezi 230 a 235 m).

Největší dynamiku vykazují zlomové svahy při S úpatí Jizerských hor, jižní svahy Krkonoš, obě úbočí Ještědsko-kozákovského hřbetu a Lužické hory. Dynamické jsou i svahy u neovulkanických vrchů Ralské pahorkatiny a v údolních soustavách vzniklých tektonickými a erozními pochody.

Lužické hory se rozkládají mezi dvěma severočeskými výběžky a vrcholí pohraniční znělcovou Luží 793 m. Dalšími vrcholy jsou Jedlová či Klíč. Výrazný Ještědsko-kozákovský hřbet je nazván dle vrcholů dvou svých částí. Známější než Kozákov je vrch Ještěd (1 012 m). Vrcholy Jizerských hor dosahují přibližně stejných výšek: Smrk (1 124 m), Jizera (1 122 m), polská Wysoka Kopa (1 127 m). Krkonoše jsou nejvyšším českým pohořím a nalézá se zde nejvyšší vrchol LK, kterým je Kotel (1 435 m) viz obr. 43.

VÝŠKOPIS

- ▲ hlavní přírodní dominanty
- ▲ vedlejší přírodní dominanty
- výškopis
- hranice kraje

Obr. 43 Výškopis LK – nejvýznamnější krajinné dominanty

Zdroj: Koncepce ochrany přírody a krajiny Libereckého kraje 2004

GEOMORFOLOGICKO-GEOLOGICKY NEJCENNĚJŠÍ LOKALITY LK

Následující lokality byly v původní **Koncepci ochrany a přírody LK**, kde jsou rovněž podrobněji charakterizovány, identifikovány jako geomorfologicky a geologicky nejceněnější: Ještěd, Jizera, severní svahy Jizerských hor, Vlhošť, Klíč, Ralsko (a další neovulkanické vrchy s výraznými geomorfologickými jevy – Ortel, Velký a Malý Bezděz, Velký Jelení vrch, Stříbrník), Široký kámen, Suché skály (a další podobné útvary – Panteon a útvary na rozhraní Lužického a Ještědského hřbetu), Kotel (nejvyšší hora kraje, s dvojkarem Velké a Malé kotelní jámy), Čertova zeď, Janské kameny v Lužických horách, Trosky, Hruboskalsko (a podobné terény skalních měst na Kokofínsku, v okolí Sloupu v Č. a Svojkova, v Hradčanských stěnách, jižně od Hamru n. J., na Klokočských a Boreckých skalách aj.), údolí Peklo u České Lípy, Bozkovské jeskyně (a další krasové jeskyně Ještědského hřbetu – Západní jeskyně na Vápenném, Hanychovská jeskyně), niva Ploučnice mezi Mimoní a Českou Lípou, niva Smědé pod Višňovou (s průrvou Harty pod Frydantem, srovnatelně i Machnínská průrva na Lužické Nise), rašelinisté Jizery, tok Jizery až po Dolánky u Turnova (nejceněnější část je mezi Bítouchovem a pod Spálovem, vysokou krajinářskou hodnotu má i údolí navazující Kamenice).

GEOLOGIE

Geologicky pestré území LK (obr. 44) tvoří regionálně-geologické jednotky tří strukturních pater Českého masívu – z předplatformních jednotek **lugická oblast** a **limnický permokarbon** a z platformních jednotek **Česká křídová pánev**, terciér a kvartér.

GEOLOGIE

MEZOZOIKUM (DRUHOHORY)

usazené horniny křídového moře
(písky, pískovce, jíly, jílovce, opuky, slínovce)

KENOZOIKUM (TŘETIHORY A ČTVRTOHORY)

sopečné horniny (čediče, znělice)
třetihorní pyroklastické horniny
usazené horniny (písky, štěrky, jíly, lignit)

PROTEROZOIKUM (STAROHORY)

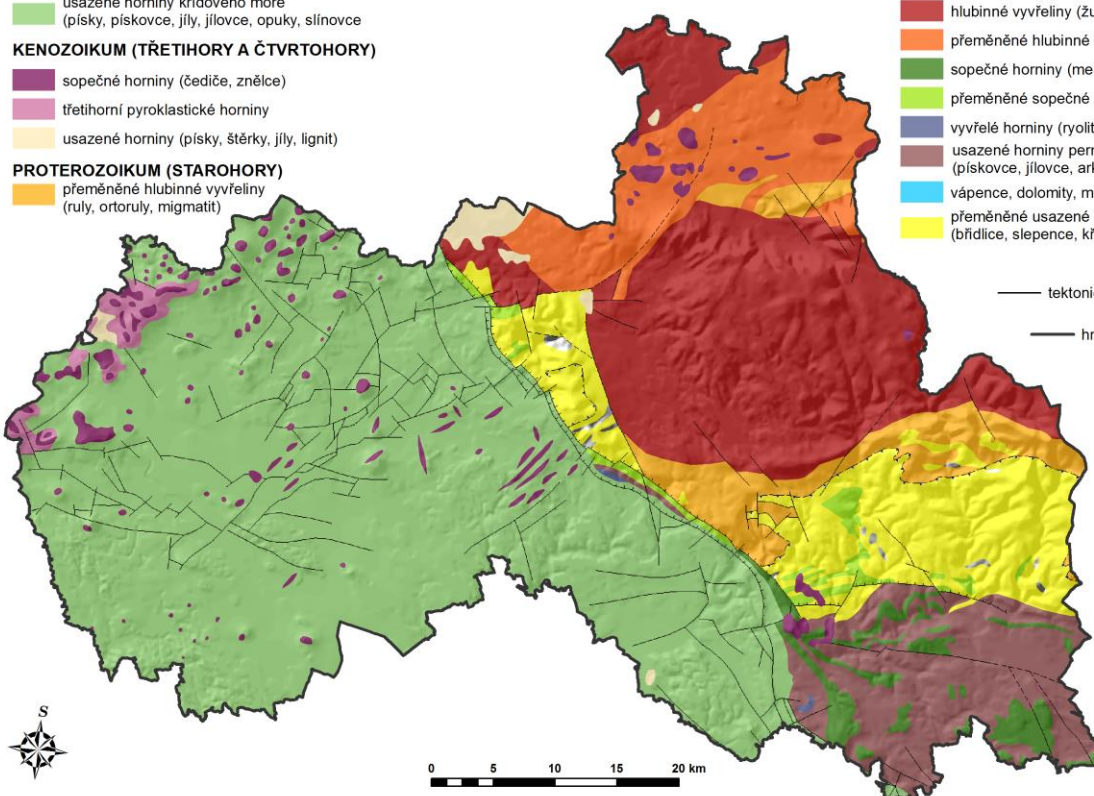
přeměněné hlubinné vyvřeliny
(ruly, ortoruly, migmatit)

PALEOZOIKUM (PRVOHORY)

hlubinné vyvřeliny (žula)
přeměněné hlubinné vyvřeliny (ortoruly)
sopečné horniny (melafyry, čediče)
přeměněné sopečné horniny (zelená břidlice)
vyvřelé horniny (ryolity, dacity)
usazené horniny permokarbonu
(pískovce, jílovce, arkózy, slepence, lignit)
vápence, dolomity, mramor
přeměněné usazené horniny
(břidlice, slepence, křemence)

— tektonické zlomy

— hranice kraje

Obr. 44 Geologická pestrost území LK

Zdroj: Geologická mapa ČR 1 : 500 000 zdigitalizována dle mapového portálu ČGS, 2014

NEROSTNÉ SUROVINY

V současné době se v LK žádné rudy ani palivoenergetické suroviny netěží. Naopak je LK nadále celorepublikově významným z hlediska těžby sklářských a slévarenských písků, stavebního kamene, kamene pro hrubou a ušlechtilou výrobu a štěrkopísků. Význam kraje přesahují i v současnosti nevyužívané zásoby karbonátových a cihlářských surovin.

LOŽISKA NEROSTNÝCH SUROVIN (JEV UAPO 060)

Ložiskem nerostných surovin je přírodní nahromadění nerostů, jakož i zakládka v hlubinném dole, opuštěný odval, výsypka nebo odkaliště, které vznikly hornickou činností a obsahují nerosty. Nerosty jsou tuhé, kapalné a plynné části zemské kůry, které se člení na vyhrazené nerosty a nevyhrazené nerosty. Ložiska vyhrazených nerostů a ložiska nevyhrazených nerostů, o kterých bylo do 20. 12. 1991 rozhodnuto, že jsou vhodná pro potřeby národního hospodářství, jsou označována jako výhradní ložiska a patří státu. Ostatní ložiska nevyhrazených nerostů jsou součástí pozemku a patří vlastníkovému pozemku.

Jev ložisko nerostných surovin zahrnuje i informace o prognózních zdrojích – předpokládaných ložiscích vyhrazených i nevyhrazených nerostů. Jsou to zjištěné zdroje nerostných surovin (stav), ale dosud neověřené podrobnějším geologickým průzkumem. Přehled všech ložisek je v *tabulkové příloze 8_3* či v **Regionální surovinové politice LK** (dále jen RSPLK)

RUDNÍ SUROVINY

Ložiska rud v LK měla i v minulosti pouze lokální význam a dnes jsou pouze historickou záležitostí. Ve státní bilanci zásob již v současnosti není evidováno žádné rudní ložisko (vyjma ložisek uranových rud, která jsou ale řazena mezi palivoenergetické suroviny).

PALIVOENERGETICKÉ SUROVINY

LK je významnou surovinovou základnou palivoenergetických surovin – a to především rud uranu, dále jsou v kraji evidována nebo v minulosti byla těžena i ložiska černého a hnědého uhlí, lignitu a bitumenózních břidlic. Na území LK se nachází **99,2 % vyhledaných zásob uranových rud ČR**.

URAN (U)

Ložiska U rud jsou vázána na rozsáhlé území české křídové pánve, které je zhruba omezeno na západě Mimoní a obcí Kamenice, na severozápadě obcí Brniště, na severu Stráž p. R. a obcí Křižany, na východě Osečnou a na J Hvězdovem. Heřmánky – Úštěk tvoří samostatné území na jihozápadě kraje. V současnosti jsou v LK v bilanci zásob evidována 4 výhradní ložiska uranu:

- **Stráž p. R.** – chemická těžba (metodou podzemního vyluhování kyselinou sírovou pomocí vrtů z povrchu), kterou došlo ke kontaminaci podzemních vod v rozsáhlém území. Těžba byla ukončena k 4/1996, od té doby až do současnosti je získávaný U vedlejším produktem sanačních prací a čištění důlních vod ložiska Stráž a v menší míře i Hamr. Veškerá surovina je upravována do koncentráту, který odebírá společnost ČEZ
- **Hamr n. J.** – těženo hlubinně do roku 1995
- **Břevniště p. R.** – těženo hlubinně do r. 1990
- **Osečná – Kotel** – dosud netěženo

Současné zásadní střety zájmů na všech ložiscích i prognózních zdrojích U jsou hydrogeologického charakteru – tzn. možné ohrožení a kontaminace zdrojů podzemních vod v CHOPAV Severočeská křída.

UHLÍ

Do JV části LK zasahuje Podkrkonošská pánev, kde je vyhodnoceno a evidováno ložisko energetického černého uhlí Syřenov. Toto ložisko je velmi malé, hluboce uložené a jeho báňská otvorka není v současné době reálná.

Z Německa a Polska zasahuje do S části kraje v okolí Hrádku n. N. terciérní Žitavská pánev (v ČR leží cca 10 % rozlohy pánve). Vlastní ložisko zde představuje hnědouhelná sloj. Přestože je uhlí poměrně kvalitní, o využití ložiska se neuvažuje z důvodů velmi složitých tektonických a hydrogeologických poměrů, ale i velké hloubky uložení.

NERUDNÍ SUROVINY

V následujícím přehledu jsou zmíněna pouze významnější ložiska.

SKLÁŘSKÉ A SLÉVÁRENSKÉ PÍSKY

Celorepublikový význam mají ložiska sklářských a slévárenských písků z LK. V kraji byla donedávna využívána ložiska Provodín a Srní 2 -Veselí. V současnosti jsou na území Libereckého kraje vymezena 4 ložiska sklářských písků, z toho jsou 2 těžena (Srní-Okřešice, Střeleč). Ložisko Srní – Okřešice je největší v ČR se zásobami přes 110 mil. t sklářských a přes 125 mil. t slévárenských písků. Dosud netěžená jsou ložiska Zahrádky – Srní a Srní – Kraví hora.

KARBONÁTOVÉ SUROVINY

Další surovinou, jejíž význam přesahuje rámec LK, jsou karbonátové suroviny (vápence a dolomity). Ložiska jsou soustředěna na Ještědském hřebenu a ve V polovině kraje. Tvoří čočky a pruhy krystalických vápenců až dolomitů v horninách krkonoško-jizerského krystalinika. Ačkoliv byly karbonáty na mnoha místech LK v minulosti těženy, budoucí využití většiny ložisek je problematické z důvodů střetů s ochranou přírody a ochranou podzemních vod. Toto se týká ložisek v Ještědském hřbetu – Machnín – Karlov p. J., Kryštofovo Údolí, Pilínkov, Křižany, Jítrava a Světlá p. J.

Obdobné střety jsou i na ložiscích v okolí Železného Brodu (Koberovy, Horská Kamenice). Méně střetů je na menších ložiscích v okolí Jesenného. Další ložiska jsou v podhůří Krkonoš a na mnoha místech LK (Karlovice u Turnova). Na území LK jsou i nevyužívaná nebilanční ložiska vysokoprocentních vápenců Jesenný – SV a Jesenný – Vošmenda.

FLUORIT – BARYT

V současné době není na území LK fluorit – baryt těžen. Jedná se pouze o zbytkové nebilanční zásoby na ložiscích Harrachov a Křižany, které jsou již odepsané a nejsou vedeny ve státní bilanci zásob výhradních ložisek nerostů ČR.

VULKANITY

V současnosti jsou fonolity (znělce) těženy v LK jen jako stavební kámen. Čedičový příkrov Chuchelna mezi Semily a Železným Brodem, kde jsou těžena ložiska stavebního kamene (drceného kameniva; částečně ložisko dosud netěžené a částečně s dřívější povrchovou těžbou) a Smrčí, zahrnuje též ložisko pliocenního olivinitického čediče Záhoří – Proseč u Semil.

DRAHÉ KAMENY

V minulosti byly na několika místech LK získávány polodrahokamy. Známé jsou hlavně různé odrůdy křemene – chalcedony, acháty, jaspisy, křišťály a ametysty z okolí Turnova a Semil. Dalším zástupcem drahých kamenů, vyskytujícím se na tomto území, je český granát – pyrop. Je evidován v podobě zrn a krystalů v nivě Bradleckého potoka. Proslavené je i naleziště safírů a rubínů v náplavech Safírového potoka u Jizerky.

STAVEBNÍ SUROVINY

Na území kraje jsou zastoupena ložiska všech stavebních surovin (písky, štěrkopísky, sklářské a slévárenské písky, stavební a dekorační kámen) a kromě cihlářských surovin, jejich těžba plně pokrývá požadavky regionu. Nicméně ložiska nejsou rozložena rovnoměrně.

STAVEBNÍ A DRCENÝ KÁMEN

V kraji je těženo 10 výhradních ložisek stavebního kamene, označovaných také komerčním označením jako ložiska drceného kameniva, z toho 7 ložisek je před postupným ukončením těžby bez možnosti dalšího rozvoje či rozšíření.

Těsně před ukončením jsou výhradní ložiska Záhoří – Proseč, Tachov u Doks, Bezděčín, Krásný Les u Frýdlantu, Smrčí 2 a 3 a dále nevýhradní ložiska Cidlina – Doubravice a Studenec u Horek. K ukončení těžby došlo na výhradním ložisku Žandov u České Lípy, dále na nevýhradním ložisku Žandov u České Lípy, dále na nevýhradním ložisku Záhoří – Proseč, rovněž došlo ke zrušení DP Chuchelna (Slap) na výhradním netěženém ložisku Chuchelna (Smrčí-Proseč) a ke zrušení DP Heřmanice u Frýdlantu došlo na výhradním ložisku Heřmanice 2 – Kristiánov.

Předmětem sporů je řešení tzv. znovuoobnovení otvírky v optimalizované variantě na ložisku s velmi kvalitní surovinou Luhov – Brniště – Tlustec s těžbou kvalitního čediče použitelného pro stavbu kolejového lože.

KÁMEN PRO HRUBOU A UŠLECHTILOU VÝROBU

Ložiska kamene pro hrubou a ušlechtilou výrobu tvoří především granity soustředěné v S části kraje a vázané na krkonošsko-jizerské krystalinikum. Využití žulových hornin je limitováno nejen střety s ochranou přírody (CHKO Jizerské hory, KRNP), ale i zástavbou, ochranou podzemních vod apod.

Na území kraje je v současnosti evidováno 13 výhradních ložisek kamene pro hrubou a ušlechtilou kamenickou výrobu a 6 nevýhradních ložisek. V současnosti se těží tzv. **liberecká žula** (narůžovělý biotitický porfyrický granit) v Hrančíně (pouze sezónně) a Ruprechticích. Donedávna se prováděla občasná těžba na ložisku „**tanvaldské žuly**“ (narezlý dvojslídny granit) Nová Ves nad Nisou.

Pokryvačské břidlice se vyskytují jako slabě metamorfované fylity krkonošsko-jizerského krystalinika na Železnobrodsku. Nyní se surovina sezónně těží pouze na ložisku Bratříkov – Radčice.

Ložiska mramorů jsou buď dosud netěžena, nebo mají dřívější povrchovou těžbu.

ŠTĚRKOPÍSKY

Největší význam z ložisek štěrkopísků mají glaciofluviální a glaciolakustrinní kvartérní sedimenty žitavské pánve a ostatních izolovaných výskytů. Pouze malá část produkce pochází z výhradních ložisek a zbytek pokrývají ložiska nevýhradní. Celkem se na území nachází 8 využívaných výhradních a nevýhradních ložisek a 21 nevyužívaných.

Mezi nejvýznamnější výhradní ložiska patří Grabštejn, Chotyně 2 – Václavice, Jablonné v Podještědí – Dubnice, Horní Řasnice, částečně výhradní ložisko Velký Grunov, na kterém se těžba přesouvá do nevýhradního ložiska Velký Grunov a dále nevýhradní ložiska Oldřichov – Hrádek nad Nisou a Rynoltice2. V oblasti frýdlantského výběžku se jeví jako perspektivní ložisko k využití Arnoltice – Pertoltice (resp. jenom jeho část) s DP Dolní Pertoltice a ložisko Krásný Les-Raspenava s DP Krásný Les I. Rovněž velmi perspektivním ložiskem je nově ověřený zdroj štěrkopísků Rynoltice-Jítrava a Václavice-Uhelná, s jejichž využitím se počítá do roku 2025. Poněkud menší ložiskový význam mají terasové sedimenty řeky Ploučnice a jejích přítoků (Česká Lípa – Dubice, Mimoň, Velký Grunov, Žizníkov a další). Poměrně velmi perspektivní oblast jako zdroj betonářského kameniva se jeví ložiskové území kolem Bohatic, které je v návrhu na stanovení DP Pertoltice pod Ralskem. Právě výhradní ložisko Bohatice a nevýhradní ložisko Ploučnice – Mimoň jsou

předmětem budoucích těžebních záměrů pro jejich využití. Výhoda těchto ložisek je jejich umístění, které se nachází na rozdíl od ostatních využívaných ložisek ve střední deficitní části území Libereckého kraje

CIHLÁŘSKÉ SUROVINY

Surovina z většiny ložisek je použitelná především pro plné cihly. I když zásoby těchto ložisek jsou značné, není v současnosti žádné ložisko těženo.

V kraji jsou evidována 3 výhradní a 5 nevýhradních ložisek. Donedávna evidované výhradní ložisko Hrádek nad Nisou bylo zrušené a vyjmuté z evidence zásob.

NEBILANCOVANÁ LOŽISKA

Na území LK jsou evidována i nevyužívaná ložiska vyhrazených a nevyhrazených nerostů vedená jen v účelové databázi Geofond ČGS, která jsou bez právní ochrany součástí pozemku a zaujímají pouze informaci o v minulosti provedeném ložiskovém průzkumu, popř. informaci o historické těžbě. Celkový počet těchto **ložisek** v LK je 50 (viz obr. 45). V předchozích letech celkový počet těchto ložisek nacházejících se na území kraje činil cca 70.

PROGNÓZNÍ ZDROJE

Na území LK je v současné době evidováno celkem **68 prognózních zdrojů** nerostných surovin (viz obr. 45). Podle stupně ověření jsou v registrech ČGS – Geofondů rozeznávány tyto kategorie prognózních zdrojů, které je nutné vnímat jako perspektivní surovinové objekty do budoucna:

- P – schválené prognózy vyhrazených nerostů (8 v LK)
- R – schválené prognózy nevyhrazených nerostů (min. 14 v LK)
- Q – evidované prognózy (min. 46 v LK)

ŽIVOTNOST ZÁSOB NEROSTNÝCH SUROVIN V LK

Životnost zásob jednotlivých ložisek i jednotlivých druhů nerostných surovin je popsána v **Aktualizaci RSPLK**. Životnost zásob ložisek stavebních surovin je v LK mnoho desítek až několik set let, nehledě na to, že je zde ještě dostatek netěžených ložisek a prognózních zdrojů jako surovinová rezerva.

Vzhledem k současnému instalovanému výkonu jaderných elektráren obsahují ložiska uranové rudy v LK surovinu pro výrobu elektřiny na cca **180 let**. Na území LK se nachází **99,2 % vyhledaných zásob uranových rud ČR**.

CHRÁNĚNÁ LOŽISKOVÁ ÚZEMÍ (JEV UAPO_058)

Chráněné ložiskové území (dále jen CHLÚ) je územní ochrana výhradního ložiska, která je ochranou proti znemožnění či ztížení jeho dobývání tím, že zamezí vytvoření nových právních a ekonomických překážek pro budoucí využití. Vlastní existence CHLÚ nedává nikomu žádnou právní záruku, že ložisko bude v budoucnosti těženo. Rozhodnutí o stanovení či zrušení CHLÚ vydává MŽP ČR.

Na území LK je dle GIS ÚP LK stanoveno **59 CHLÚ** (viz obr. 45). Maximální plochu 50 km² zabírá CHLÚ Stráž p. R. Přehled platných CHLÚ je v *tabulkové příloze 8_2*.

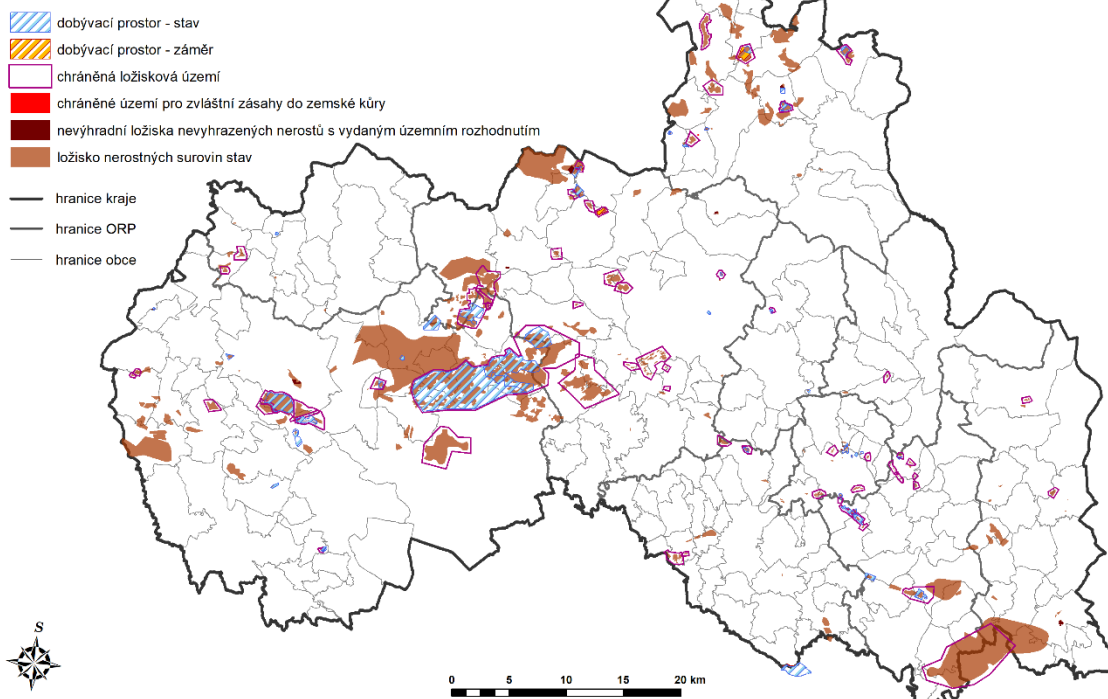
DOBÝVACÍ PROSTORY (JEV UAPO_057)

V LK je Českým báňským úřadem evidováno celkem **53 dobývacích prostorů o celkové ploše 48,58 km²** (viz obr. 45). DP Stráž p. R. je největší v LK s rozlohou 24,1 km². Z toho je méně jak polovina DP využívaných (povolena hornická činnost), na 24 DP je zastavená těžba, na 2 DP je plánovaná hornická činnost, a na 8 DP je ukončená těžba (zásoby jsou vytěžené).

Podle druhů nerostných surovin jsou v DP zastoupeny ložiska stavebního kamene, cihlářské suroviny, kameny pro ušlechtilou a hrubou výrobu, štěrkopísků, zemědělských vápenců a karbonátových surovin, radioaktivních a rudních surovin, sklářských a slévarenských písků, lignitu a černého uhlí. Nejvíce DP je stanoveno pro těžbu stavebního kamene a kamene pro hrubou a ušlechtilou výrobu.

Přehled platných DP je v *tabulkové příloze 8_1*.

DOBÝVACÍ PROSTORY A LOŽISKA

Obr. 45 Dobývací prostory a ložiska nerostných surovin LK

Zdroj: GIS ÚP LK z dat ČGS, UAPO_057 akt2020_07, UAPO_058 akt2020_02, UAPO_059 akt2014_06, UAPO_060 akt2017_01

GEOHAZARDY

Jako geohazardy jsou v ÚAP vedeny nežádoucí rizikové jevy a procesy způsobené lidskou i přírodní činností a týkající se horninového prostředí.

PODDOLOVANÁ ÚZEMÍ (JEV UAPO 061)

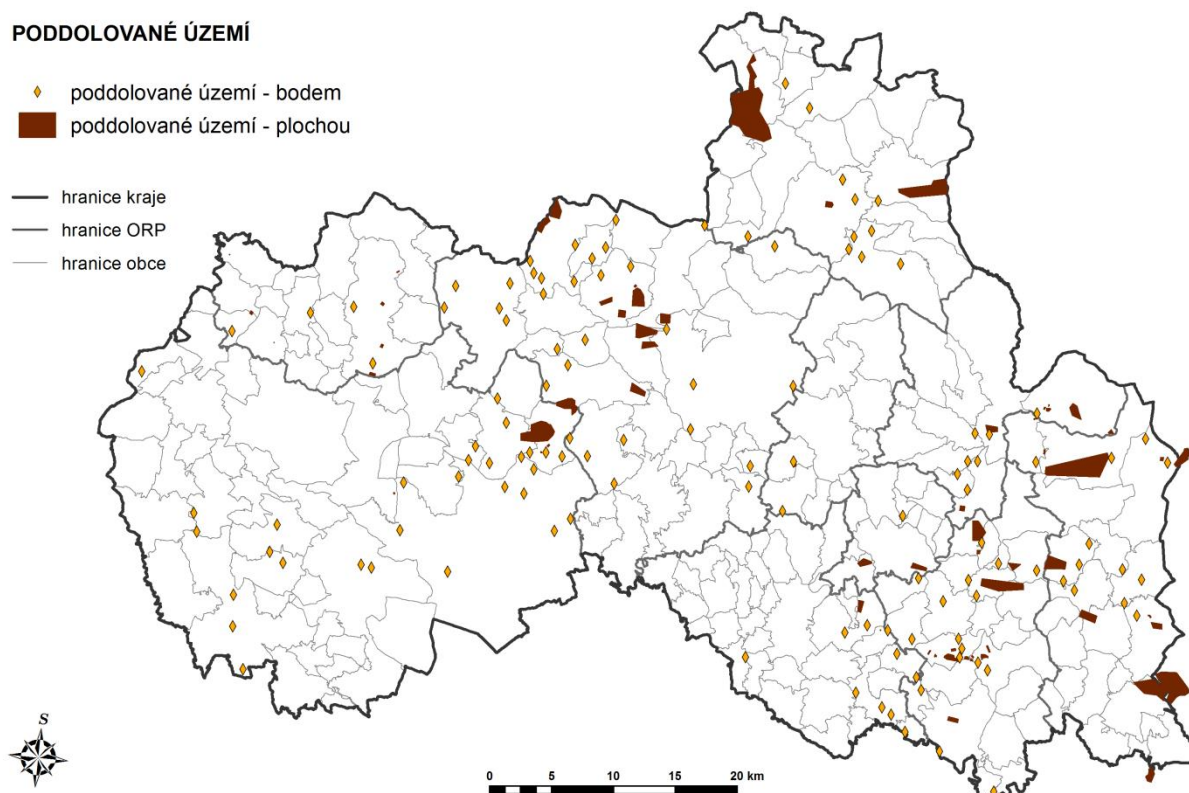
Poddolovaná území jsou vymezena **MŽP ČR dle § 13 zákona č. 62/1988Sb.** v platném znění jako území se zvlášť nepříznivými geologickými poměry.

Projevy poddolování v řešeném území jsou následkem historické hlubinné těžby rud a radioaktivních surovin. Vymezená poddolovaná území zahrnují území s více či méně známými systémy důlních děl, čímž zahrnují širší prostor, než byla vlastní dobývka, popřípadě prospektorská práce. V LK je dle dat Geofondu ČGS registrováno celkem **189 poddolovaných území** s různou výměrou (65 lokalit plošných a 124 bodových) viz obr. 46.

Největší plošně vymezené poddolované území je po těžbě lignitu ve Višňově s rozlohou 10,3 km².

PODDOLOVANÉ ÚZEMÍ

- ♦ poddolované území - bodem
- poddolované území - plochou
- hranice kraje
- hranice ORP
- hranice obce

Obr. 46 Poddolovaná území LK

Zdroj: GIS ÚP LK z dat ČGS – Geofond, UAPO_061, akt2014_08

SESUVY A SVAHOVÉ DEFORMACE (JEV UAPO 062)

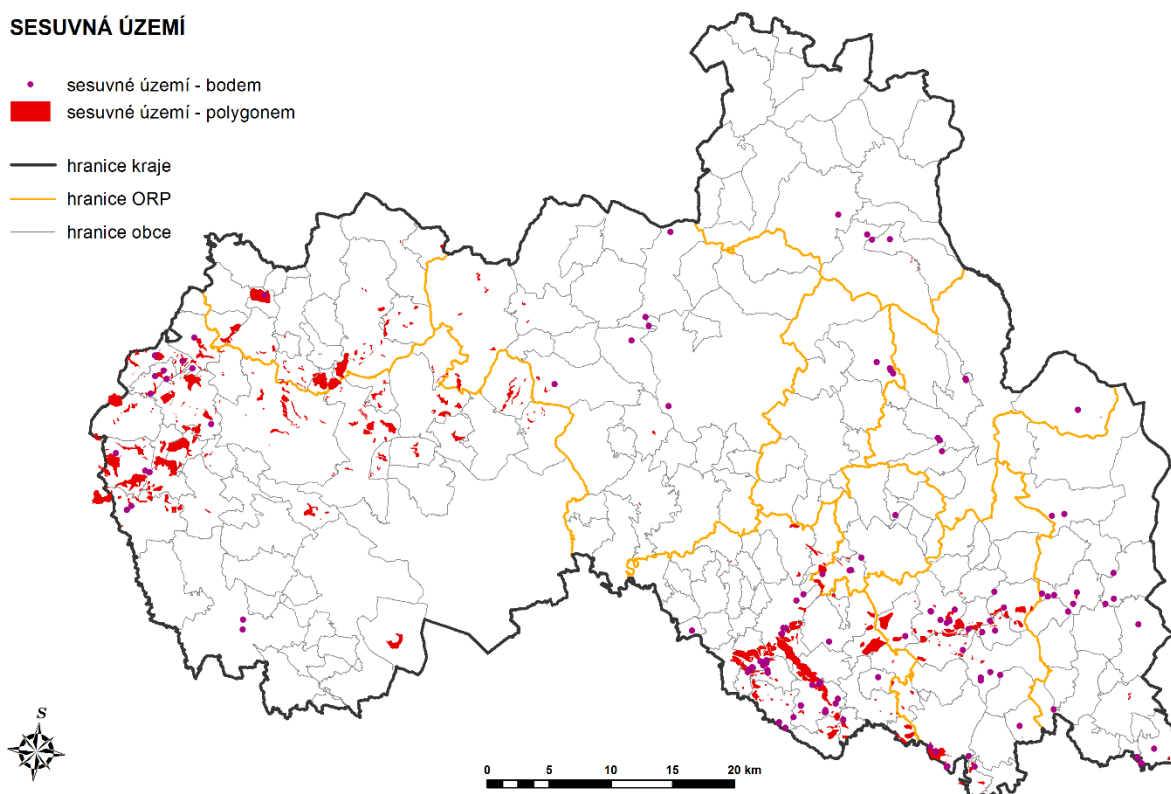
Sesuvná území jsou vymezena **MŽP ČR dle § 13 zákona č. 62/1988 v platném znění**, jako území se zvlášť nepříznivými geologickými poměry. V GIS ČGS Geofond, který je výhradním poskytovatelem těchto údajů o území, je vedeno **665 plošných** (z toho 101 aktivních) a **125 bodových sesuvů** (z toho 51 aktivních) viz obr. 47.

Sesuvná území jsou v LK vázána zejména na plochy s podložím kvádrových pískovců, vápnitých jílovců a slínů. Většina těchto ploch je tedy soustředěna do prostoru dvou oblastí:

- **okolí České Lípy** – pás táhnoucí se od Stráže p. R. na Z až do USK, vázaný na České středohoří, Cvikovskou pahorkatinu a Podještědskou pahorkatinu
- **oblast Turnov – Semily** – pás táhnoucí se od Všeni až po Víchovou n. J., na J od Turnova, vázaný na okrajové svahy skalních měst Českého ráje

SESUVNÁ ÚZEMÍ

- sesuvné území - bodem
- sesuvné území - polygonem
- hranice kraje
- hranice ORP
- hranice obce

Obr. 47 Bodová a plošná sesuvná území v LK

Zdroj: GIS ÚP LK z dat ČGS – Geofond, UAPO_062, akt2014_08

RADON (JEV UAPK 038)

Radon vzniká radioaktivní přeměnou uranu U-238. Koncentrace uranu v jednotlivých typech hornin se velmi liší. Nejvyšší koncentrace uranu jsou obvyklé ve vyvřelých horninách.

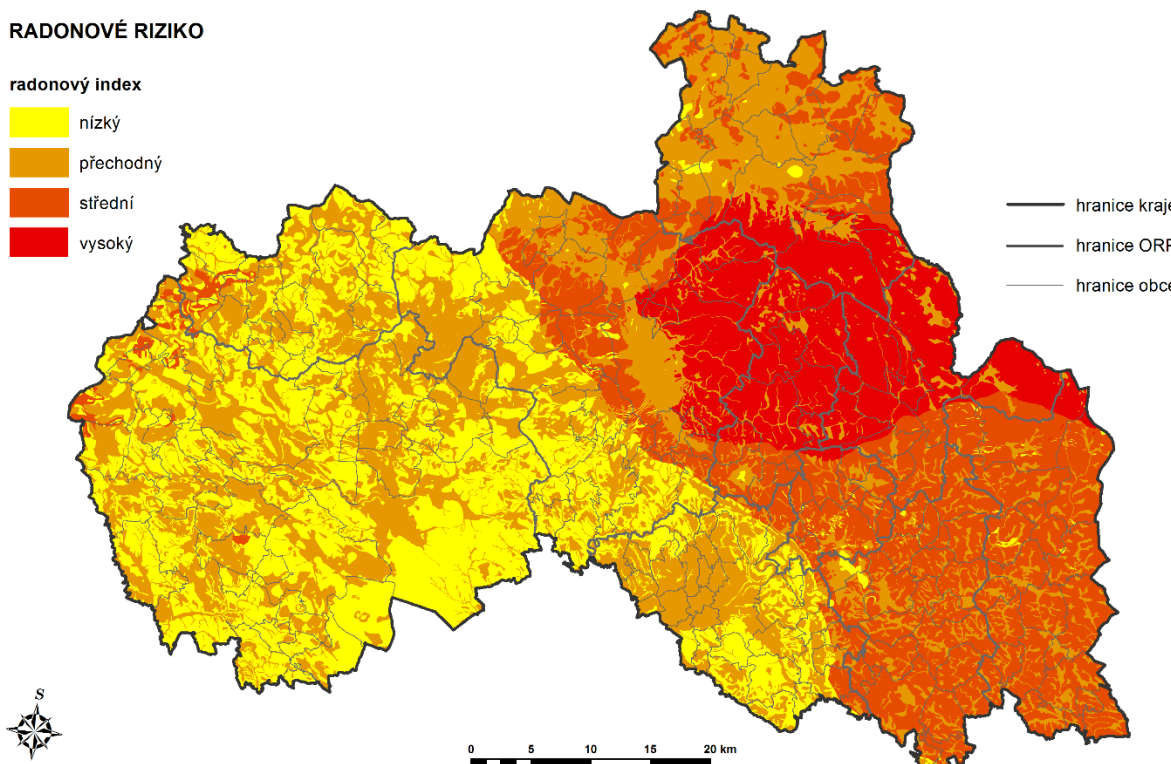
Podrobnější rozložení radonového rizika v LK je znázorněno na obr. 48, kde je patrné nejvyšší riziko v Jizerských horách a Krkonoších. Poměrně vysoký výskyt radonu je i v celém ORP JIL a SEM.

RADONOVÉ RIZIKO

radonový index

- nízký
- přechodný
- střední
- vysoký

- hranice kraje
- hranice ORP
- hranice obce

Obr. 48 Radonové riziko z geologického podloží v LK

Zdroj: GIS ÚP LK z dat ArcIMS ČGS Geofond, UAPK_038 akt2009_04

8.2 HYDROLOGIE A KLIMATOLOGIE

HYDROLOGIE

Území LK se nachází na hlavním evropském rozvodí. Severní část kraje (Frýdlantsko, Žitavská pánev a přilehlé části Jizerských hor) jsou odvodňovány přes Odru do Baltského moře. Zbývající (většinová) část území patří do úmoří Severního moře, kam je voda odváděna Labem. Rozvodí probíhá hřebenovými partiemi Lužických hor (Hvozdecký hřbet), Ještědského hřebetu a centrální částí Jizerských hor.

VODNÍ TOKY (JEVY UAPO 047; 049)

Údaje o jednotlivých tocích na území povodí Odry a povodí Labe jsou v tab. 25 a 26. Přehledová mapa vybraných vodních toků a děl je na obr. 49.

V rámci povodí Labe se na území LK nalézají především povodí 1-05-01 Jizera pod Kamenicí, 1-05-02 Jizera od Kamenice po Klenici a 1-14-03 Ploučnice. Okrajové zastoupení mají zcela na V povodí 1-01-01 Labe po Úpu, zcela na Z pak 1-14-05 Kamenice a Labe pod Kamenicí.

Tab. 25 Vodní toky povodí Labe

	plocha povodí (km ²)	délka toku (km)	Průměrný průtok u ústí (m ³ .s ⁻¹)	poznámka
Bobří potok 1-14-03-070	126,9	28,1	0,71	napájí Holanské rybníky; v okolí hodnotná mokřadní lada – zbytky nivních luk, rákosiny, ostřicové porosty aj.
Dobranovský potok 1-14-03-051	52,9	17,2	0,41	horní tok protéká CHKO Lužické hory
Ještědka 1-05-02-041	43,6	11,7	0,5	
Ještědský potok 1-14-03-003	48,9	18,4	0,46	
Jizera 1-05-01-001	2 193,4	163,9	23,9	protéká: CHKO JH, KRNPem, Jilemnických a Železnobrodským Podkrkonoším, Ještědsko-kozákovským hřbet; lososová voda po Mnichovo Hradišti; vodácky využívána
Jizerka 1-05-01-020	85,8	21,5	2,14	většina toku v KRNPu
Kamenice 1-05-01-058	218,6	36,2	4,65	horní tok s vodárenskou nádrží Josefův Důl je v CHKO JH; 2. třída čistoty; vodácky využívána pro rafting
Kamenice 1-14-05-001	217,2	35,6	2,65	zasahuje do CHKO Lužické hory; v dolní části toku ostrůvky mokřadních lad
Liběchovka 1-12-03-020	157,2	24,1	0,89	PR Mokřady horní Liběchovky
Libuňka 1-05-02-010	100,6	19,9	0,79	CHKO Český ráj
Mohelka 1-05-02-034	176,7	43,2	1,82	čistý tok – výskyt mihule potoční a vydry
Mumlava 1-05-01-006	51,1	12,2	1,82	horní tok protéká KRNPem; Mumlavské vodopády
Oleška 1-05-01-035	171,1	34,2	1,74	vodárenská nádrž Josefův Důl, horní část v CHKO Jizerské hory; 2. třída čistoty; využívána pro rafting
Panenský potok 1-14-03-015	133,2	28,8	1,1	
Ploučnice 1-14-03-001	1 193,9	106,2	8,6	úsek Stráž p. R. – Malá Veleň
Robečský potok 1-14-03-063	288	27,2	1,65	Máchovo jezero a Novozámecký rybník; potok se zařezává do pískovcového podloží, kde vytváří NPP Peklo
Svitavka 1-14-03-038	132,5	37,4	1,16	horní tok protéká CHKO Lužické hory; na dolním toku meandruje; pod Lindavou zůstal tok s pionýrskými luhy a vysokým podílem neofytů květeny
Šporka 1-14-03-055	70,1	21,4	0,61	horní část toku – CHKO Lužické hory; v dolní části toku protéká přirozeným korytem s komplexem degradujících mokřadních lad (původně hodnotných aluviálních luk)
Vošmenda 1-05-01-077	25,8	12,3	0,35	vymezená chráněná rybí oblast nad Bozkovem
Zábrdka 1-05-02-052	71,3	23,9	0,46	úsek nad Novým Mlýnem spadá do pásma hygienické ochrany vodárenských zdrojů
Žehrovka 1-05-02-024	95,9	23,8	0,5	rybník Žabakor, střední tok v CHKO Český ráj

Zdroj: Povodňový plán LK – <https://povodnovyportal.kraj-lbc.cz/vodni-toky>

V rámci povodí Odry na území kraje zasahují především dvě hlavní povodí: 2-04-07 Lužická Nisa po Mandavu a 2-04-10 Smědá a Lužická Nisa pod Smědou, podružné zastoupení mají povodí 2-04-06 Kwis a 2-04-09 Lužická Nisa od Mandavy po Smědou.

Tab. 26 Vodní toky povodí Odry

	plocha povodí (km ²)	délka toku (km)	Průměrný průtok (m ³ .s ⁻¹)	poznámka
Bílá Nisa				
2-04-07-006	22,2	9	---	
Bulovský potok				
2-04-10-024	40,1	13,2	0,37 u ústí	
Černá Nisa				
2-04-07-016	27	14,2	0,57 u ústí	vodácký využívaný úsek Rudolfov – Kateřinky, VN Bedřichov, menší VN v Rudolfově, dříve náhony pro podniky v Kateřinkách
Jeřice				
2-04-07-024	77,8	19,4	1,03 u ústí	
Jindřichovický potok				
2-04-06-004	31,1	11,5	0,29 u státní hranice	
Lomnice				
2-04-10-016	36,2	16,1	0,58 u ústí	horní část toku v CHKO Jizerské hory
Lužická Nisa				
2-04-07-001	375,3	55,1	5,40 u státní hranice	vodácký využívaný úsek Liberec – Chrastava; CHKO Jizerské hory, 3. - 4. třída čistoty; v minulosti silně znečištěný tok
Rasnice				
2-04-10-020	32,3	16,3	0,30 u ústí	
Smědá				
2-04-10-001	273,8	45,9	3,61 u státní hranice	vodácký využívaný úsek Bílý potok – Raspenava, horní část toku v CHKO Jizerské hory

Zdroj: Povodňový plán LK - <https://povodnovyportal.kraj-lbc.cz/vodni-toky>

Jizera je zdrojem pitné vody v profilu Benátky n. J. a zejména Sojovice pro vodárnu v Káraném (jedna z hlavních zásobáren pitné vody pro Prahu). Z hlediska čistoty vody patří až po Turnov do 2. třídy jakosti, odtud dále teče ve třídě 3.

Ploučnice se vyznačuje významným napájením z podzemních vod. Čistota toku je ve 2. a 3. třídě čistoty. Od Stráže p. R. po Mimoň je Ploučnice regulována v souvislosti s těžbou uranu, což vedlo k nevratnému poškození jedinečných mokřadních biotopů s množstvím ohrožených a vzácných druhů organismů. V nedávné minulosti byla pod Mimoní v naplaveninách zjištěna radioaktivní kontaminace z těžby uranu.

VODNÍ DÍLA (JEV UAPO 048)

V území LK je několik vodních nádrží, které byly původně vybudovány za účelem ochranným a vodárenským (viz obr. 49). Některé z nich byly postaveny již počátkem 20. století, především v povodí Lužické Nisy. Manipulací s vodou snižují nádrže Bedřichov, Mšeno, Harcov, Mlýnice a Fojtka možnosti povodní v Jablonci n. N., Liberci a níže položených obcích. Pro zajištění zdrojů povrchové pitné vody byly v povodí Jizery (podpovodí Kamenice) vybudovány nádrže Souš a Josefův Důl. V Z části kraje jsou význačné nádrže Stráž p. R. a Naděje. Malé nádrže a rybníky se vyskytují převážně v Z (Českolipsko) a v JV (Semilsko) části území. Charakteristiky jednotlivých vodních nádrží jsou v tab. 27.

Máchovo jezero je největší nádrž v LK a má významné rekreační využití v létě (koupání, veslování, plachtění) i zimě (bruslení). V roce 2014 se stalo součástí CHKO a proběhla rekonstrukce jeho hráze.

Novozámecký rybník je chráněn jako NPR (Ramsarský mokřad) a kulturní památka. **Břehyňský rybník** je také NPR (Ramsarský mokřad, biogenetická rezervace Rady Evropy).

Hamerský rybník byl v letech 1984-94 vypuštěn z důvodu hrozícího průvalu vod do hlubinného uranového dolu. Pro zachování nejceněnějších ekosystémů byla v přítokové části zbudována v r. 1988 záchranná hráza.

Na **Souši** je pro posílení objemu vody v nádrži využíváno spojovací štolý z protržené přehrady na Bílé Desné, kterou se dle potřeby převádí voda Bílé Desné do Soušské přehrady. V roce 1973 byl vybudován odběrný objekt, který přivádí vodu do ÚV umístěné pod nádrží.

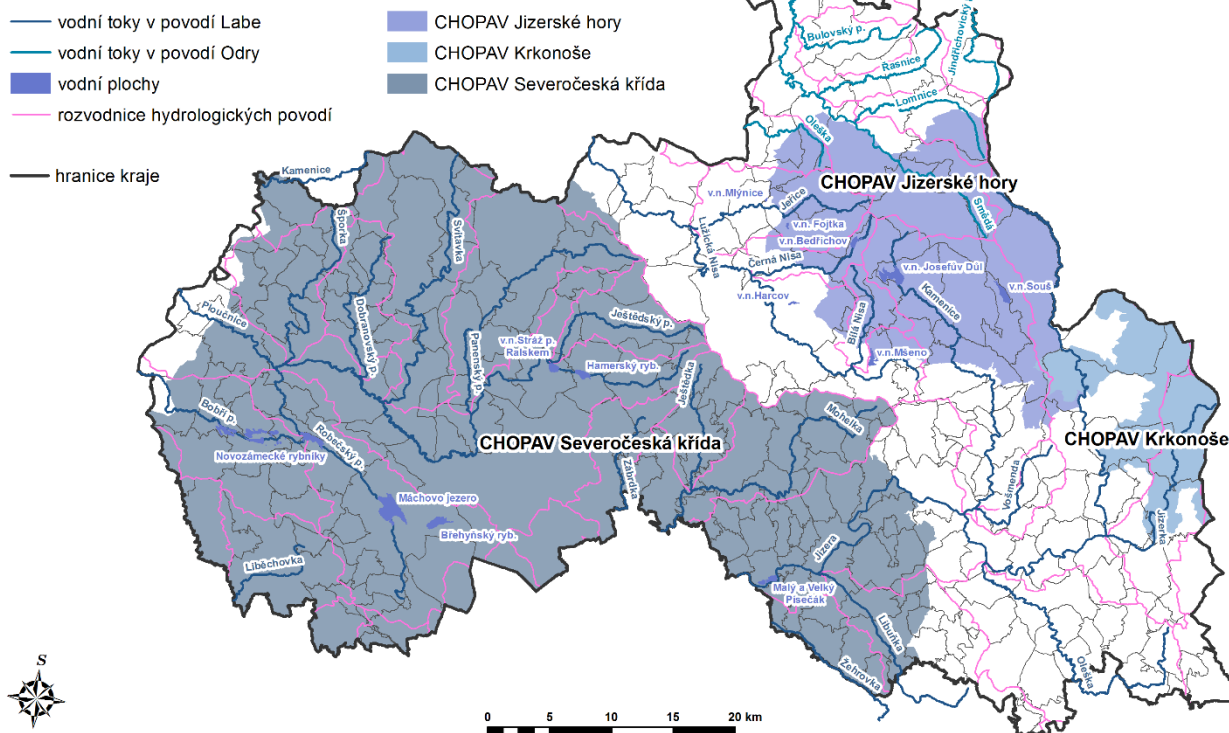
Mezi nejvýznamnější rybníční soustavy patří rybníky na Robečském potoce: **Břehyňský, Máchovo jezero, Novozámecký**, dále pak **Dolanský, Holanský, Nohavice** (Malá Nohavice), **Milčanský** (Velká Nohavice), **Hrázný** (Mlýnský), **Kravský a Jílovka** na Bobřím potoce, **Dvorní, Pivovarský a Markvartický** na Panenském potoce, hradečanská rybníční soustava (**Černý, Vavrouškov, Strážovský, Držník, Hradečanský rybník**), svěbořická rybníční soustava (**Novodvorský, Hvězdovský a Plouznický** rybník), **Kunratické rybníky** na Svitávce a s nimi sousedící **Hamerské jezero**.

Tab. 27 Charakteristiky nejvýznamnějších vodních nádrží LK

název	vodní tok	účel	celkový objem (tis. m ³)	stálý objem (tis. m ³)	vodní plocha (ha)	zprovoznění	ve správě*
Bedřichov	Černá Nisa	ochranný, hydroenergetický	2 130	40	42,0	1905	PLA
Břehyňský rybník	Robečský potok	rybochovný	1 000	.	90,3	1287	PLA
Fojtka	Fojtka	retenční, rekreační, akumulace vod pro průmysl	323	25	7,0	1906	PLA
Hamerský rybník	Ploučnice	rekreační, rybochovný	600	.	50,0	16. st.	POH
Harcov	Harcovský potok	rekreačním, ochranný, akumulace vod pro průmysl	680	50	14,0	1904	PLA
Josefův Důl	Kamenice	vodárenský, částečně ochranný	22 628	.	138,1	1962	PLA
Máchovo jezero	Robečský potok	rekreační, ochranný, rybochovný	6 312	5 459	284,0	1272	POH
Mlýnice	Albrechtický potok	ochranný, rekreační, rybochovný, akumulace vod pro průmysl	270	20	5,2	1906	PLA
Mšeno	Mšenský potok	ochranný, rekreační, rybochovný, akumulace vod pro průmysl	2 780	80	39,8	1908	PLA
Naděje	Hamerský potok	asanační, rekreační, nadlepšování průtoků, zachycování splavenin	33	5	1,2	1938	POH
Novozámecký rybník	Robečský potok	rybochovný	1 290	.	128,3	1479	PLA
Souš	Černá Desná	vodárenský, částečně ochranný	7 570	210	85,9	1915	PLA
Stráž p. R. (Horka)	Ploučnice	rekreační, ochranný, rybochovný, asanační	1 778	455	73,0	1914	POH

Zdroj Povodňový plán LK - <https://povodnovportal.kraj-lbc.cz/vodni-dila>, *údaje ve sloupci **ve správě** – státní podnik, který danou vodní nádrž spravuje. Na území LK působí 2 státní podniky – Povodí Labe, s. p. (PLA) a Povodí Ohře, s. p. (POH)

HYDROLOGIE A CHOPAV

Obr. 49 Vybrané vodní toky povodí Odry a Labe a vodní díla, chráněné oblasti přirozené akumulace vod

Zdroj: GIS ÚP LK, UAPO_047, UAPO_047, UAPO_49, UAPO_045, akt2011_12.

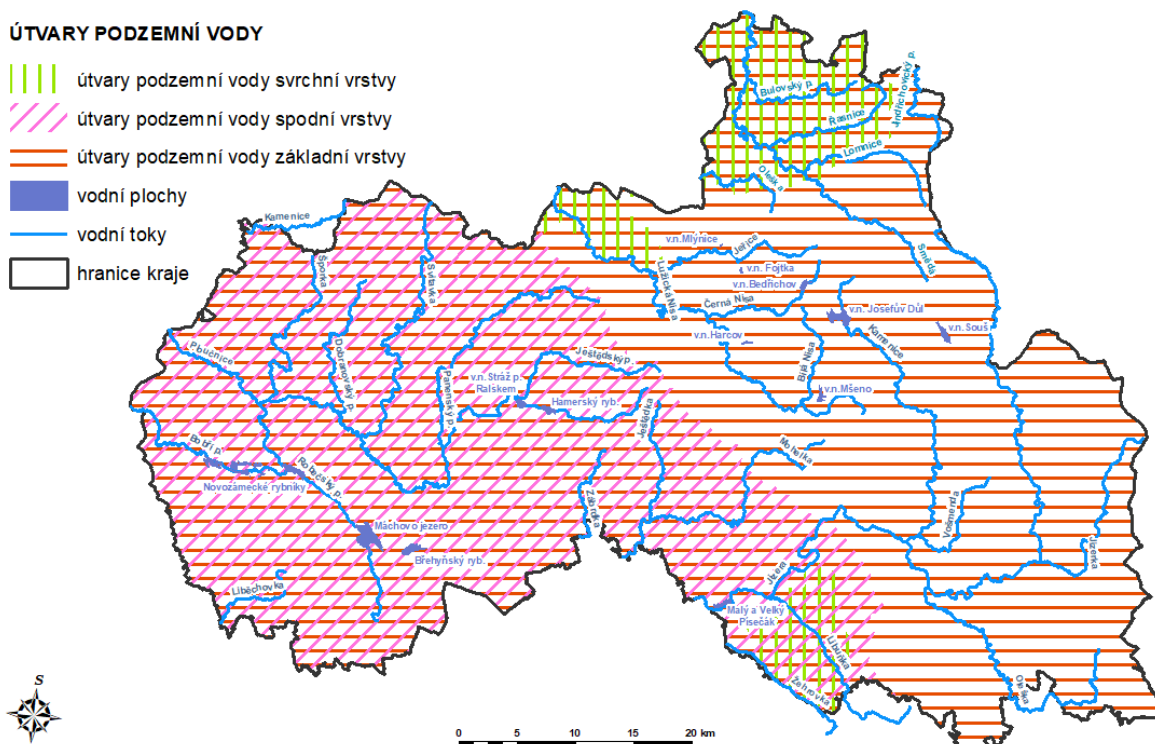
PODZEMNÍ VODY

Útvar podzemní vody je vymezené soustředění podzemní vody v příslušném kolektoru nebo kolektorech. Kolektorem se rozumí horninová vrstva nebo soustava hornin s dostatečnou propustností, umožňující významnou spojitou akumulaci podzemní vody nebo její proudění či odběr. Vodní útvary podzemních vod se evidují v rozsahu údajů o jejich územní identifikaci, názvu a číselném identifikátoru, názvu a číselném identifikátoru hydrogeologického rajonu, názvu oblasti povodí a názvu mezinárodní oblasti povodí, identifikátoru kolektorů a jejich vybraných přírodních charakteristik. Vodní útvary podzemních vod jsou zjednodušeně vyjádřeny plochami ve třech vertikálních vrstvách (**svrchní útvary** kvartérních sedimentů a coniaku, **útvary základní vrstvy**, **útvary spodní vrstvy bazálního křídového kolektoru**).

Území LK lze považovat za vodohospodářsky velmi významné z hlediska přirozené akumulace vod. Zásobami podzemní vody patří kraj k nejbohatším v ČR. Celé území LK se nachází v regionu se sezónním doplňováním zásob podzemních vod.

ÚTVARY PODZEMNÍ VODY

- útvary podzemní vody svrchní vrstvy
- útvary podzemní vody spodní vrstvy
- útvary podzemní vody základní vrstvy
- vodní plochy
- vodní toky
- hranice kraje

Obr. 50 Útvary podzemní vody

Zdroj: ÚAP LK, z dat VÚV TGM

ODTOKOVÉ POMĚRY

Území LK se nachází na hlavním evropském rozvodí. Severní část kraje (Frýdlantsko, Žitavská pánev a přilehlé části Jizerských hor) jsou odvodňovány přes Odru do Baltského moře. Zbývající (většinová) část území patří do úmoří Severního moře, kam je voda odváděna Labem. Rozvodí probíhá hřebenovými partiemi Lužických hor (Hvozdecký hřbet), Ještědského hřbetu a centrální částí Jizerských hor.

Problematické jevy srážkoodtokových vztahů sucha a povodně jsou spojeny zejména s extrémními projevy srážek. Území LK se ve srovnání s ostatními regiony týká spíše povodně, které jsou charakterizovány dále v textu věnovaném povodním.

CHRÁNĚNÉ OBLASTI PŘIROZENÉ AKUMULACE VOD (JEV UAPO 045)

Na území LK zasahují dvě menší chráněné oblasti přirozené akumulace povrchových vod – Jizerské hory a Krkonoše a jedna větší chráněná oblast přirozené akumulace podzemních vod – Severočeská křída. Jejich parametry uvádí tab. 28.

Tab. 28 Charakteristika CHOPAV v LK

název	plocha celkem [km ²]	plocha v LK [km ²]	podíl plochy z LK [%]
Severočeská křída	3 702	1 590	50
Jizerské hory	371	371	12
Krkonoše	368	119	4

Zdroj: GIS ÚP LK z dat VÚV TGM; Povodňový plán České republiky

Na území CHOPAV Jizerské hory jsou vodárenské nádrže Souš a Josefův Důl, které zásobují pitnou vodou oblasť vodovod Liberec – Jablonec n. N. a pramení zde řeky Jizera a Lužická Nisa, viz obr. 49.

VODNÍ ZDROJE (JEV UAPO 044)

Viz kapitola 12.2 Technická infrastruktura.

PROTIPOVODŇOVÁ OCHRANA (JEV UAPO 054)

Viz kapitola 15. Bezpečnost a ochrana obyvatel.

KLIMATOLOGICKÁ CHARAKTERISTIKA ÚZEMÍ

Klimatologická charakteristika je jednou z nejdůležitějších charakteristik území, která popisuje dlouhodobý stav atmosféry, charakterizovaný průměrnými a extrémními hodnotami jednotlivých meteorologických prvků v daném území – jinými slovy podnebí.

KLIMATOLOGICKÁ REGIONALIZACE (JEV UAPK 034)

Klima LK odpovídá klimatu mírného klimatického pásma. LK leží daleko od Atlantského oceánu, aby se zde projevila oceanita klimatu, ale není dostatečně vzdálen, aby se mohly začít projevovat vlivy kontinentality. Obdobně jako v okolních regionech má na klima LK zásadní vliv převládající Z proudění. Klíčovým klimatickým faktorem v LK je reliéf. Mimořádná členitost území projevující se proměnlivou nadmořskou výškou, exponovaností vůči převládajícímu větrnému proudění a naopak závětrností (srážkovému stínu) způsobuje velmi pestré a rozdílné klima v různých částech LK.

Dle klimatické klasifikace (původní klasifikace Quitt 1971 včetně překlasifikace dle ČHMÚ 2007) se území LK nalézá ve **14 klimatických regionech** – **6 chladných oblastí** (CH1, 3–7), **7 mírně teplých oblastí** (MT1 – 4, MT7 a MT10 – 11) a v **1 teplé oblasti** (T1). Vybrané klimatické charakteristiky jednotlivých klimatických regionů jsou uvedeny v tab. 61 a zobrazeny na obr. 51.

Tab. 29 Charakteristika klimatických oblastí ležících v LK

	počet letních dnů	počet dnů s teplotou vyšší než 10 °C	počet mrazových dnů v roce	počet ledových dnů	průměrná teplota měsíce leden (°C)	průměrná teplota měsíce červenec (°C)	srážkový úhrn za vegetační období (mm)	srážkový úhrn za zimní období (mm)	počet dnů se sněhovou pokrývkou
CH1	0–10	0–80	160–180	60–80	-8 až -7	10–12	900–1000	600–700	160–200
CH3	0–20	80–120	160–180	60–70	-8 až -7	12–14	600–700	400–500	140–160
CH4	0–20	80–120	160–180	60–70	-7 až -6	12–14	600–700	400–500	140–160
CH5	10–30	100–120	140–160	60–70	-6 až -5	14–15	500–600	350–400	120–140
CH6	10–30	120–140	140–160	60–70	-5 až -4	14–15	600–700	400–500	120–140
CH7	10–30	120–140	140–160	50–60	-4 až -3	15–16	500–600	350–400	100–120
MT1	20–30	120–140	160–180	40–50	-6 až -5	15–16	500–600	300–350	100–120
MT2	20–30	140–160	110–130	40–50	-4 až -3	16–17	450–500	250–300	80–100
MT3	20–30	120–140	130–160	40–50	-4 až -3	16–17	350–450	250–300	60–100
MT4	20–30	140–160	110–130	40–50	-3 až -2	16–17	350–450	250–300	60–80
MT7	30–40	140–160	110–130	40–50	-3 až -2	16–17	400–450	250–300	60–80
MT10	40–50	140–160	110–130	30–40	-3 až -2	17–18	400–450	200–250	50–60
MT11	40–50	140–160	110–130	30–40	-3 až -2	17–18	350–400	200–250	50–60
T2	50–60	160–170	100–110	30–40	-3 až -2	18–19	350–400	200–300	40–50

Zdroj: Atlas podnebí Česka

Horské oblasti Jizerských hor a Krkonoš jsou součástí chladných klimatických oblastí (CH1 – CH7), charakteristických zejména velkým počtem mrazových dnů za rok a vysokým počtem dnů se sněhovou pokrývkou při velmi malém počtu letních dnů. V této části kraje jsou průměrné roční teploty 4 - 5 °C a průměrný roční úhrn srážek 900 – 1 200 mm.

Naopak k nejteplejším oblastem (T1) LK patří SZ ORP ČL a z větší části ORP TUR.

KLIMATICKÉ OBLASTI

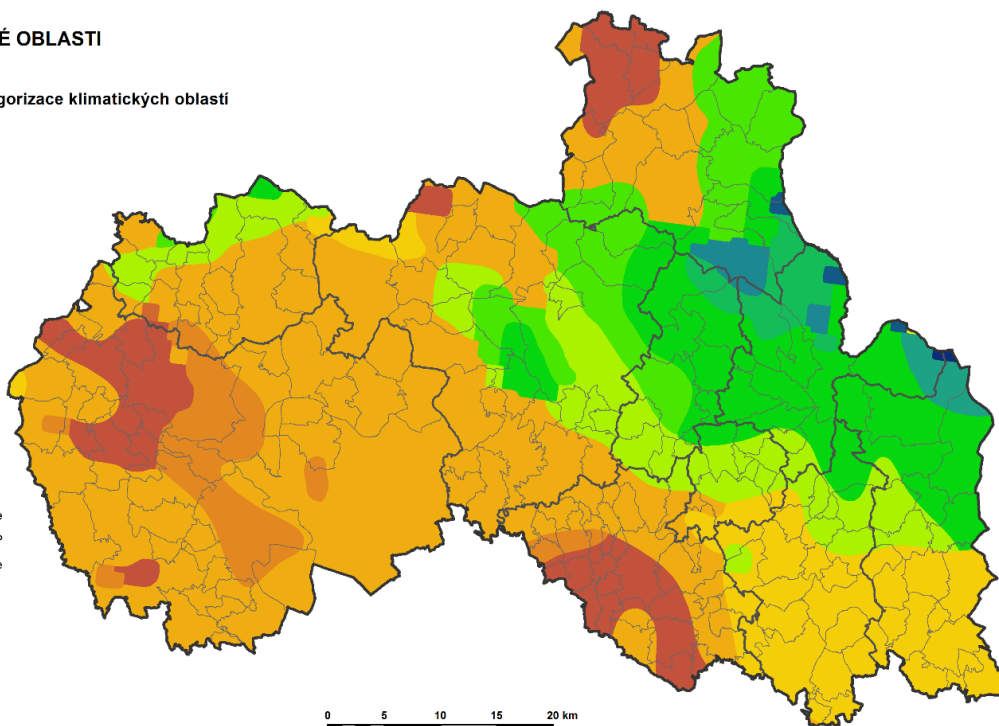
Quittova kategorizace klimatických oblastí

- CH1
- CH3
- CH4
- CH5
- CH6
- CH7
- MT1
- MT2
- MT3
- MT4
- MT7
- MT11
- MT10
- T2

— hranice kraje
— hranice ORP
— hranice obce

0 5 10 15 20 km

Obr. 51 Klimatická regionalizace LK dle Quitta

Zdroj: GIS ÚP LK z dat ČHMÚ, UAPK_034, akt2008_09

Dle celosvětové **Köppenovy klasifikace klimatu** vypracované na základě ročního průběhu srážek a teplot ve vztahu k vegetaci patří LK do podtypu listnatých lesů mírného pásma **Cfb** a boreálního klimatu **Dfb** a **Dfc** v horských oblastech.

ZJIŠTĚNÍ A VYHODNOCENÍ HODNOT ÚZEMÍ

- veškerá ložiska nerostných surovin (bilancovaná výhradní ložiska, evidovaná nevýhradní ložiska a nebilancovaná ložiska (výhradní i nevýhradní))
- 99,2 % zásob uranových rud ČR
- samostatnost kraje v zásobování stavebními surovinami (kámen a písky)
- zásoby kvalitních surovin pro sklářský průmysl
- geologické jevy a fenomény v území, které je označeno jako geopark UNESCO Český ráj
- členitý reliéf

Poznámka: unikátní geomorfologické a geologické fenomény v LK (skalní města, jeskyně, geologické výchozy, ...) jsou zohledněny v rámci hodnot krajiny (unikátní a významné krajinné typy)

- obrovské zásoby podzemních vod chráněných v CHOPAV
- významné krajinné prvky – vodní toky a plochy
- rozmanité klima – různorodé zastoupení klimatických oblastí určující i pestrost stanovišť pro ekosystémy, jeden z charakteristických rysů LK
- zatím v dlouhodobém průměru dostatečné množství sněhových srážek v horských oblastech a dostatečně dlouhá doba sněhové pokrývky – dobrá využitelnost pro zimní sporty
- nadprůměrné srážky
- přírodní léčivé zdroje a zdroje přírodní minerální vody

ZJIŠTĚNÍ A VYHODNOCENÍ LIMITŮ VYUŽITÍ ÚZEMÍ

- výhradní ložiska
- ložiska nevyhrazených nerostů
- schválená prognózní ložiska
- chráněná ložisková území
- dobývací prostory

- poddolovaná území
 - vzhledem k měřítku ÚAPK byly ve výkresu limitů využití území vizualizovány pouze centroidy plošných poddolovaných území
 - sesuvná území
 - vzhledem k měřítku ÚAPK byly ve výkresu limitů využití území vizualizovány centroidy plošných sesuvných území
-
- VKP ze zákona – rybníky, jezera a vodní toky
 - CHOPAV Jizerské hory, Krkonoše, Severočeská křída – cca 66 % území LK
 - OP vodních zdrojů
 - ochrana jednotlivých vodních zdrojů je zajištěna stanovením jejich OP. V převážné části LK má většina zdrojů OP stanovená ještě z dob platnosti starého vodního zákona, určitou výjimkou je okres Semily, kde byla OP stanovená pouze s omezenou dobou platnosti, která již uplynula, ale dle vodoprávních úřadů i nadále zůstávají v platnosti
 - územně rozsáhlá jsou OP povrchových vodních zdrojů na S ORP JBC a TAN a podzemních zdrojů v ORP TUR. Rozsáhlá jsou i OP podzemních zdrojů v ORP ČL např. J od České Lípy, v okolí Mimoně nebo na SZ území ORP NB
 - OP přírodních léčivých zdrojů a zdrojů přírodních minerálních vod všech stupňů (viz kapitola 11.2 Zdravotnictví)
 - stanovená záplavová území

ZJIŠTĚNÍ A VYHODNOCENÍ STAVU A VÝVOJE ÚZEMÍ

9.1 ZATÍŽENÍ ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

KVALITA OVZDUŠÍ

Jako kvalitu vnějšího ovzduší označujeme úroveň znečištění vnějšího ovzduší, která může svými účinky ovlivňovat lidské zdraví, vegetaci, celé ekosystémy i materiály. Znečišťující látky jsou po vypuštění ze zdroje přenášeny v atmosféře a mohou tak ovlivňovat kvalitu ovzduší jak v nejbližším okolí samotného zdroje znečištění, tak ve vzdálenějších oblastech. Základní právní normou upravující hodnocení a řízení kvality ovzduší je **zákon č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší**. Podrobnosti pak dále specifikuje prováděcí vyhláška. Souhrnná informace o kvalitě ovzduší za uplynulý rok je každoročně předkládána členům vlády a dále zveřejňována na stránkách ministerstva Životního prostředí.

EMISE

Nástrojem pro sledování emisí v ČR dle **zákonu 86/2002 Sb.** je **Registr emisí a zdrojů znečišťování ovzduší (REZZO)**, provozovaný ČHMÚ. Tento nástroj již není dle nového **zákonu 201/2012 Sb.** používán, ale stále se vede jeho evidence. Zákon 201/2012 Sb. se zabývá jednotlivými prvky znečištění dopodrobna a jeho sloučení do vyšších řádů typu REZZO není možný, proto ČHMÚ tento nástroj stále vede. Jednotlivé nástroje jsou příliš odlišné, než aby se daly porovnávat.

Zdroje znečišťování ovzduší jsou rozděleny do kategorií: **velké** (REZZO 1), **střední** (REZZO 2), **malé** (REZZO 3) a **mobilní** (REZZO 4) zdroje. Pro zpracování emisní bilance hlavních znečišťujících látek REZZO 1, 2 a 3 jsou využívány výhradně údaje ohlášené provozovateli zdrojů. Pro emisní bilanci malých spalovacích zdrojů (vytápění bytů) jsou využívána data ze SLDB.

Tab. 30 Emise znečišťujících látek (REZZO 1–3) v kg na obyvatele v krajích v roce 2018

Území	Tuhé znečišťující látky	Oxid siřičitý (SO ₂)	Oxidy dusíku (NO _x)	Oxid uhelnatý (CO)	Těkavé organické látky (VOC)
Česká republika	4,3	8,5	7,9	53,6	15,3
Hl. m. Praha	0,4	0,2	1,4	2,8	3,9
Středočeský	5,0	11,1	8,1	50,9	16,6
Jihočeský	5,2	5,0	4,3	58,0	17,6
Plzeňský	5,5	6,6	4,4	55,1	17,2
Karlovarský	6,0	22,1	15,3	45,0	17,3
Ústecký	7,6	31,2	29,0	37,8	16,5
Liberecký	3,4	2,3	2,5	41,6	13,4
Královéhradecký	5,0	6,2	3,7	50,9	18,5
Pardubický	5,7	11,3	16,2	49,2	16,5
Vysočina	5,9	3,4	5,1	63,4	19,0
Jihomoravský	2,9	1,1	3,3	33,9	12,5
Olomoucký	3,9	5,0	5,1	54,1	16,9
Zlínský	3,6	5,4	4,7	55,6	18,4
Moravskoslezský	4,4	13,1	11,3	143,0	20,1

Zdroj: Statistická ročenka ČR 2020 z dat ČHMÚ – Oddělení emisí a zdrojů. Pozn.: Jednotky: kg/obyv.

Na území LK je široké spektrum výrobních procesů, které vyvolávají znečištění ovzduší. Dle **Programu zlepšování kvality ovzduší, zóna Severovýchod – CZ05** se deset nejvýznamnějších bodově sledovaných zdrojů podílí **0,52 %** z celkových emisí TZL v Libereckém kraji. Mezi nejvýznamnější znečišťovatele ovzduší emisemi TZL patří (2011): FEREX – ŽSO spol. s.r.o.; Eurovia Kamenolomy, a.s. – Košťálov – štěrkovna; Magna Exteriors & Interiors (Bohemia) s.r.o. – závod Liberec; Detoa Albrechtice s.r.o.; ENERGIE Holding a.s. – výtopna Hradčany; Recyklace Žižník; ONTEX CZ s.r.o. – Turnov – Vesecko; Autobaterie spol. s.r.o.; ZETKA Strážník a.s. – Studenec; GERL textilní úprava a barevna, s.r.o.

Celkově patří v LK do REZZO1 **505** a do REZZO2 **300 zdrojů znečištění**. Největší podíl na znečištění ovzduší tuhými znečišťujícími látkami (TZL) mají v LK malé zdroje (REZZO 3). Mobilní zdroje (REZZO 4) jsou největšími producenty emisí NO_x a CO. Malé zdroje a doprava se dají označit za nejvýznamnější problém znečišťování ovzduší v LK.

Z dat ČHMÚ (tab. 30) vyplývá, že hodnoty zdrojů emisí jsou v LK ve srovnání s ostatními kraji na přijatelné úrovni.

IMISE

HODNOTY IMISNÍHO ZNEČIŠTĚNÍ ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ A JEJICH VÝVOJ (UAPK_036)

Hodnoty imisního znečištění ovzduší vycházejí z monitorování koncentrací jednotlivých znečišťujících látek v síti měřicích stanic ČHMÚ. Problémem na území LK je v případě znečištění ovzduší přeshraniční vliv průmyslových aktivit (oblast města Bogatynia, jehož vliv se projevuje na Frýdlantsku). Jde o těžbu hnědého uhlí a tepelnou elektrárnu Turów (spalující hnědé uhlí z místních povrchových dolů)

KVALITA OVZDUŠÍ VZHLEDEM K IMISNÍM LIMITŮM PRO OCHRANU ZDRAVÍ

Znečišťující látky, které je třeba sledovat a hodnotit vzhledem k prokazatelně škodlivým účinkům na zdraví populace, mají stanoveny národní legislativou imisní limity (nejvýše přípustná úroveň znečištění). Imisní limity a meze tolerance pro ochranu lidského zdraví jsou uvedeny v tab. 31, včetně informace, zda byly tyto limity v LK překročeny v pětiletém sledovaném období 2015–2019, a hlavního zdroje znečištění (obr. 52).

IMISNÍ LIMITY 2015-2019

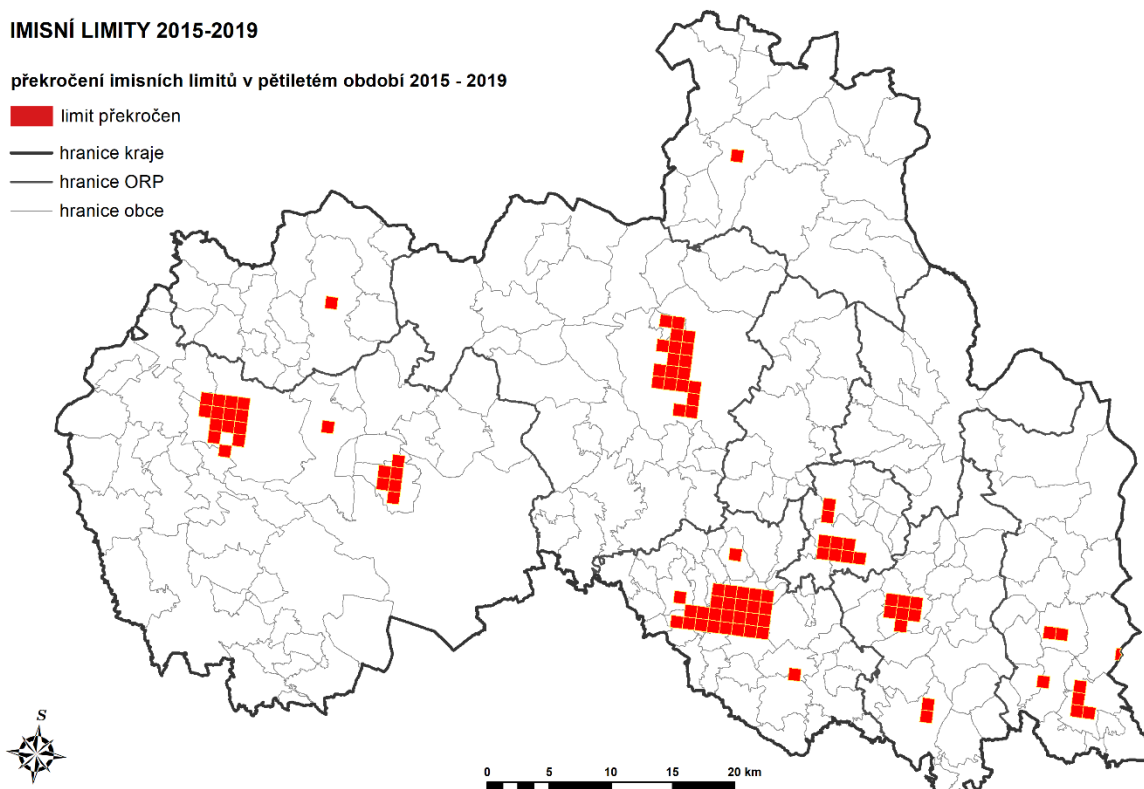
překročení imisních limitů v pětiletém období 2015 - 2019

■ limit překročen

— hranice kraje

— hranice ORP

— hranice obce

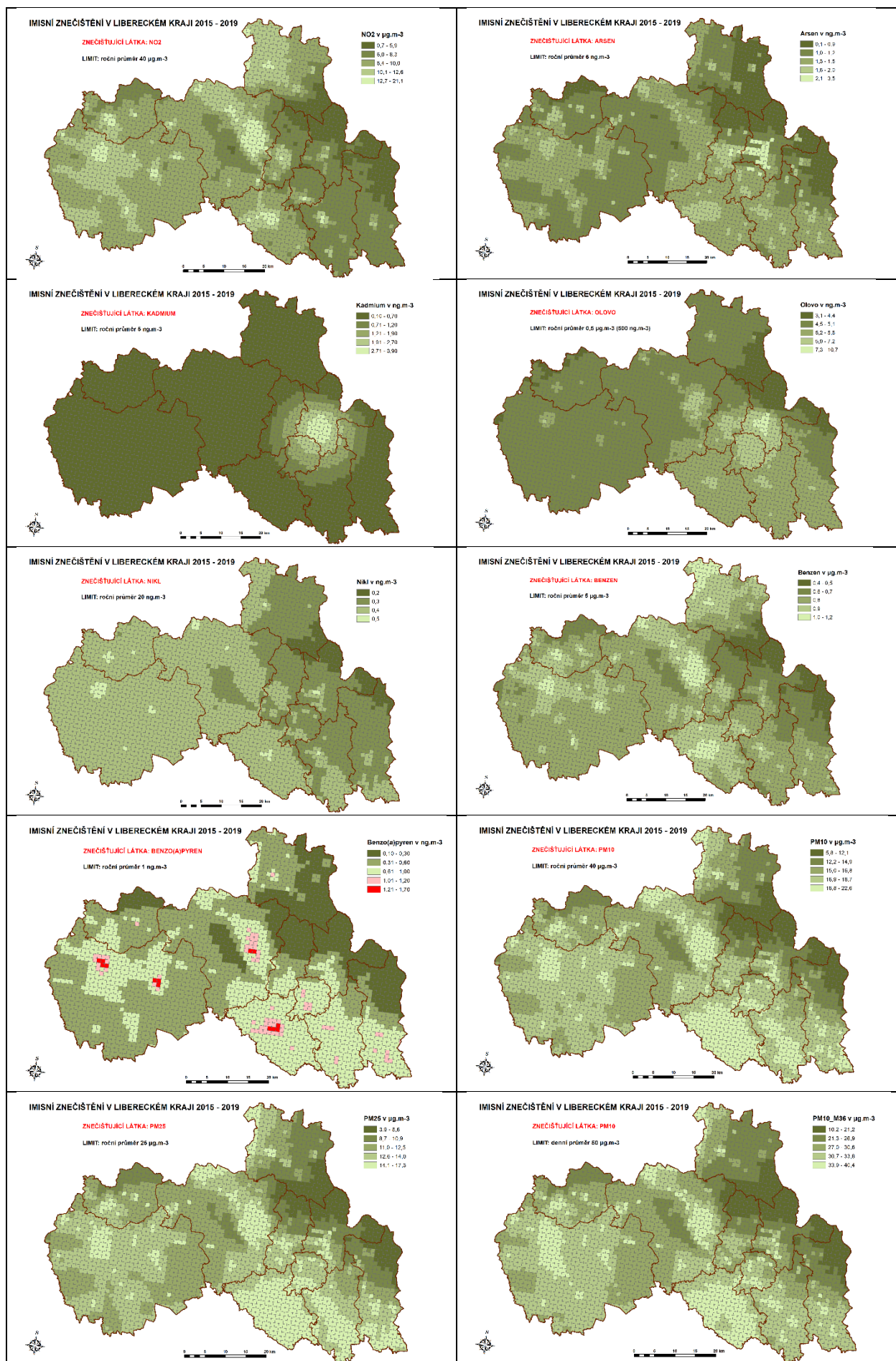
Obr. 52 Překročení imisních limitů v pětiletém období 2015–2019

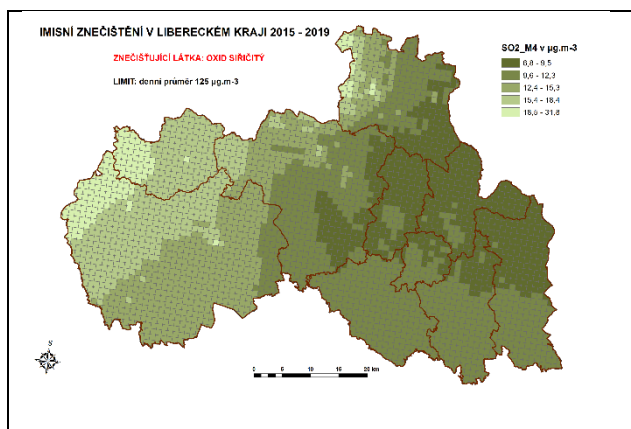
Zdroj: CHMI, UAPK_035a, akt2020_11, zobrazen pouze benzopyren, jehož limit byl jako jediný v pětiletém sledovaném období překročen (NO₂, As, Cd, Pb, Ni, benzen, SO₂, PM₁₀ a _{2,5} nebyly překročeny).

Tab. 31 Překročení imisních limitů 2015–2019

látky	imisní limit roční průměr*	limit v LK	hlavní zdroj
NO ₂	40 µg.m ⁻³	nebyl překročen	antropogenní spalovací procesy (doprava, stacionární zdroje), vulkanická činnost, blesky
As	6 ng.m ⁻³	nebyl překročen	spalovací procesy, výroba železa, oceli, mědi a zinku
Cd	5 ng.m ⁻³	nebyl překročen	výroba železa, oceli, metalurgie neželezných kovů, spalování odpadů a fosilních paliv
Pb	0,5 µg.m ⁻³	nebyl překročen	antropogenní emise – vysokoteplotní procesy (např. spalování fosilních paliv, výroba železa a metalurgie neželezných kovů)
Ni	20 ng.m ⁻³	nebyl překročen	spalování těžkých topných olejů, těžba niklových rud a rafinace niklu, spalování odpadu a výroba železa a oceli
benzen	5 µg.m ⁻³	nebyl překročen	výfukové plyny benzinových motorových vozidel, ztráty při manipulaci a skladování benzínu
benzoapyren	1 ng.m ⁻³	byl překročen	nedokonalé spalování fosilních paliv, výroba koksu a železa (neprobíhá v LK), domácí topeniště při spalování uhlí a dieselové automobily, vedlejší produkt průmyslových procesů
PM ₁₀	40 µg.m ⁻³	nebyl překročen	doprava, elektrárny, spalovací zdroje, emise z průmyslu, nakládání a vykládání zboží, báňská činnost, stavební práce
PM _{2,5}	25 µg.m ⁻³	nebyl překročen	
PM ₁₀ (denní průměr)	50 µg.m ⁻³	nebyl překročen	
SO ₂ (denní průměr)	125 µg.m ⁻³	nebyl překročen	spalování fosilních paliv, tavení rud s obsahem S

Zdroj: CHMI

Obr. 53 Pětileté průměry 2015–2019 znečištění ovzduší pro jednotlivé znečišťující látky s identifikací překročení imisních limitů pro ochranu zdraví.

Zdroj: databáze ÚAP LK z dat ČHMÚ (export 6/2019).

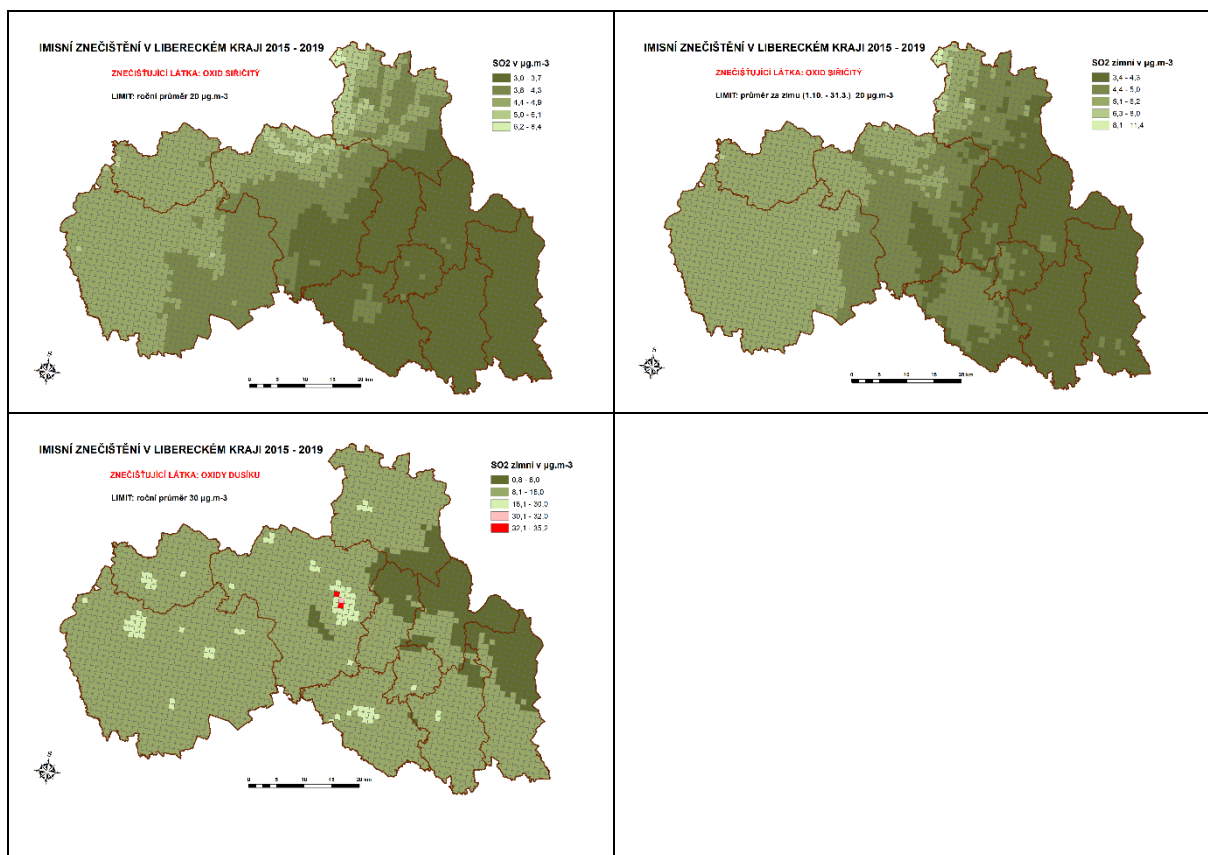
KVALITA OVZDUŠÍ VZHLÉDEM K IMISNÍM LIMITŮM PRO OCHRANU EKOSYSTÉMŮ VEGETACE

Znečišťující látky, které je třeba sledovat a hodnotit vzhledem k prokazatelně škodlivým účinkům na zdraví populace, mají stanoveny národní legislativou imisní limity (nejvýše přípustná úroveň znečištění). Imisní limity pro ochranu lidského zdraví podle zákona č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší jsou uvedeny v tabulce výše, včetně informace, zda byly tyto limity v LK překročeny ve sledovaném období 2015–2019 v klouzavém pětiletém průměru.

Pro ochranu ekosystémů a vegetace je sledováno plnění imisních limitů pro oxidy dusíku NOx a oxidu siřičitého SO₂. Dodržení těchto imisních limitů v LK ve sledovaném období 2015–2019 v klouzavém pětiletém průměru je zobrazeno v následujícím obrázku.

Z hlediska SO₂ lze konstatovat, že znečištění Frýdlantského výběžku a zejména Jizerských hor je dnes již minulostí. Důsledkem tohoto znečištění pocházejícího zejména z hnědouhelných elektráren v Sasku a Polska (Turów) způsobilo v 80. letech minulého století významné odlesnění Jizerských hor.

V současné době jsou obecným problémem zejména oxidy dusíku z dopravy a ani LK není výjimkou. K překročení imisních limitů dochází pouze v Liberci, který je nejvýraznějším dopravním uzlem v kraji.

Obr. 54 Pětileté průměry 2015–2019 znečištění ovzduší pro jednotlivé znečišťující látky s identifikací překročení imisních limitů pro ochranu ekosystémů a vegetace.

Zdroj: databáze ÚAP LK z dat ČHMÚ.

PŘÍZEMNÍ OZON (JE STANOVEN I DLOUHODOBÝ IMISNÍ CÍL)

Přízemní ozon (také tzv. letní fotochemický či oxidační smog) je znečišťující látkou bez vlastního významného emisního zdroje. Na rozdíl od stratosférického ozonu se jedná o nežádoucí výskyt ozonu.

Vysokými koncentracemi ozonu jsou velice zatížené horské oblasti, kde je sluneční záření intenzivnější. V těchto oblastech není kontinuální produkce oxidu dusnatého a nedochází zde k rozkladu ozonu, ale naopak k jeho kumulaci. Naměřené hodnoty byly v minulosti mírně překračovány pouze na Souši. V období 2015–2019 hodnoty maximálních denních osmihodinových klouzavých průměrných koncentrací ozonu překročeny nebyly.

OBLASTI SE ZHORŠENOU KVALITOU OVZDUŠÍ (OZKO) (JEV UAPK_035a)

OZKO jsou území, na kterých došlo k překročení imisního limitu pro jednu či více znečišťujících látek (SO_2 , CO, PM_{10} , NO_2 , benzen, Pb, $\text{PM}_{2,5}$). V roce 2019 nedošlo k překročení limitu těchto znečišťujících látek v žádné obci. Překročen byl pouze benzo(a)pyren.

Data za rok 2019, zobrazena ve čtvercích 1 x 1 km, které zobrazují, zda v nich došlo či nedošlo k překročení cílových imisních limitů, jsou na obr. 67. Oproti předchozím letům však došlo ke snížení počtu obcí v OZKO (tento výpočet byl generován ze zdrojových čtverců 1 x 1 km, kdy každá obec, do které čtverec s OZKO zasahuje, byla brána jako obec s OZKO). V roce 2005 to bylo 120 obcí, v roce 2006 44 obcí, v roce 2010 21 obcí, v roce 2013 0 obcí, v roce 2014 to byla 1 obec a v roce 2015 0 obcí.

IMISNÍ LIMITY 2019

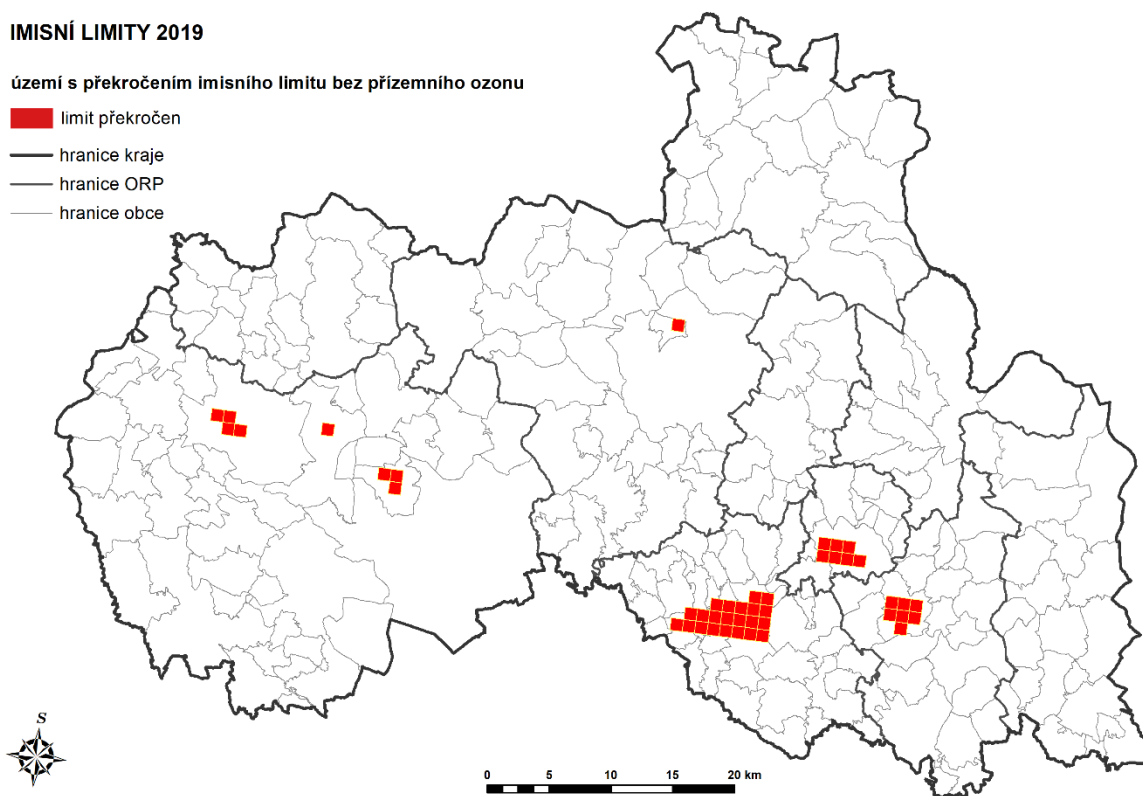
území s překročením imisního limitu bez přízemního ozonu

■ limit překročen

— hranice kraje

— hranice ORP

— hranice obce

Obr. 55 Území s překročením cílového imisního limitu 2019

Zdroj: UAPK_035a, akt2020_11. překročení cílového imisního limitu bez přízemního ozonu alespoň u jedné znečišťující látky (SO_2 , CO, PM_{10} , $\text{PM}_{2,5}$, NO_2 , benzen, Pb, As, Cd, Ni, benzo(a)pyren), čtverce 1 x 1 km; web CHMÚ.

SMOG

Smogová situace je stav mimořádně znečištěného ovzduší, kdy úroveň znečištění SO_2 , NO_2 , PM_{10} či troposférickým O_3 přesáhne hodnoty stanovené zákonem 201/2012. ČHMÚ má stanice s automatickým a manuálním měřením.

Na území LK jsou tyto automaticky měřící stanice:

- **NO₂**: Liberec – město
- **O₃**: Frýdlant – Údolí, Liberec – město a Souš
- **PM₁₀**: Česká Lípa, Jablonec – město, Liberec – město
- **SO₂**: Frýdlant – Údolí a Liberec – město

Na území LK jsou tyto stanice s manuálním měřením:

- **PM₁₀**: Frýdlant – Údolí, Jizerka, Radimovice, Souš a Tanvald

V roce 2013 byla smogová situace a regulace pro PM₁₀ vyhlášena 1x v délce 48 hodin, smogová situace a regulace pro O₃ byla vyhlášena 2x v celkové délce 42 hodin.

Území LK není výrazně ohroženo smogovou situací.

JAKOST VODY

Území LK je **velmi bohaté na povrchové a podzemní vody** (kapitola 8.2 Hydrologie a klimatologie). LK patří z velké části do vodohospodářsky chráněných území – CHOPAV, což znamená zvýšenou ochranu vod i mimo OP vodních zdrojů. Přesto došlo v minulosti ke škodám v kvalitě vod. Podzemní voda je znečišťována především plošnými zdroji zpravidla ze zemědělské činnosti a průmyslu. V poslední době lze zaznamenat částečný pokles vlivů ze zemědělské činnosti. Připsat to lze jednak snaze o efektivní hospodaření s hnojivy a potom také nutností důsledněji dodržovat režimy hospodaření v ochranných pásmech vodních zdrojů.

Nejvýznamnější zátěží v oblasti vodního hospodářství jsou staré ekologické zátěže. Jde především o území s těžbou uranové rudy v sousedství bývalého vojenského výcvikového prostoru Ralsko – Mimoň, kde jsou v podzemních vodách přítomny nepolární extrahovatelné látky, chlorované uhlovodíky a těžké kovy. V území po těžbě uranu v okrese Česká Lípa v areálu Diamo, a. s. v současnosti probíhá největší sanace v LK.

VODA POVRCHOVÁ

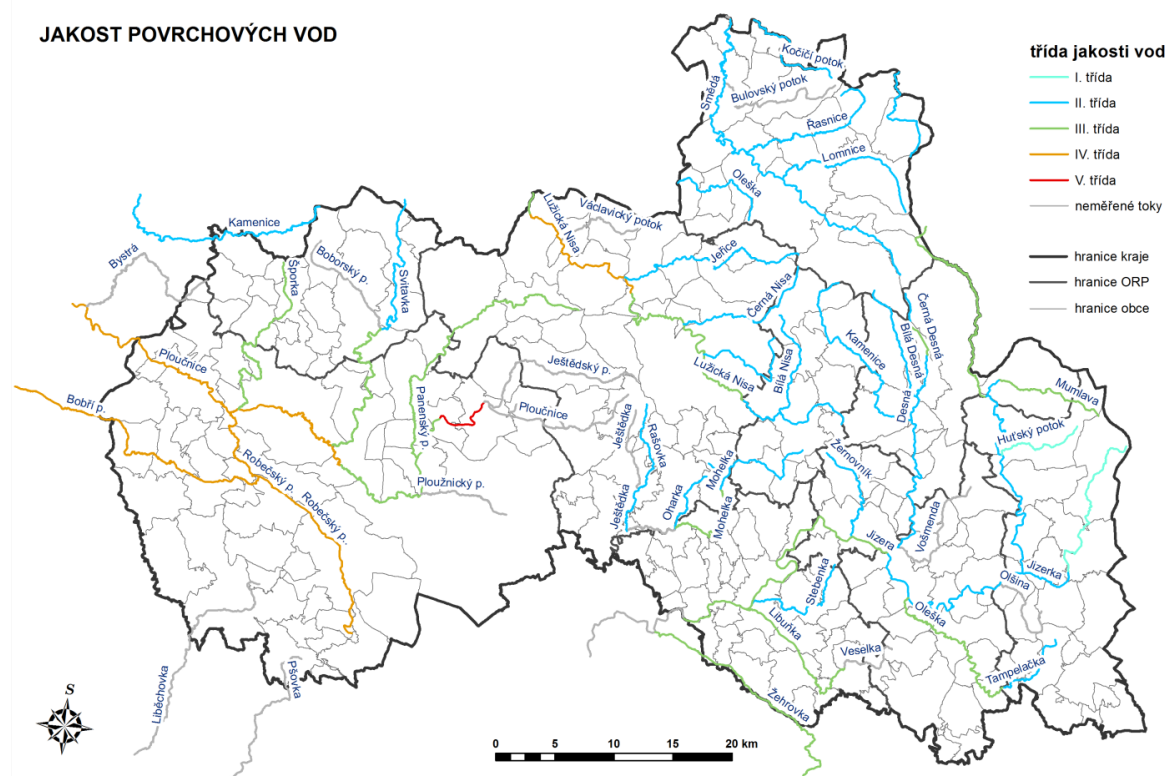
Jakost vod sleduje ČHMÚ a na základě naměřených hodnot vybraných ukazatelů ji vyhodnocuje VÚV T. G. M. dle ČSN 75 7221 a klasifikuje do tříd (5) jakosti povrchových vod. Vybranými ukazateli jakosti vod jsou: **saprobní index makrozoobentosu, biochemická spotřeba kyslíku, chemická spotřeba kyslíku dichromanem, dusičnanový dusík, amoniakální dusík a celkový fosfor**. Výsledná třída se určí podle nejnepríznivějšího zařazení zjištěného u jednotlivých ukazatelů.

Na obr. 56 jsou u vybraných toků znázorněny třídy jakosti povrchových vod naměřené v daných profilech. Jedná se o hodnoty naměřené na profilech v obdobích 2013–2014 a 2014–2015. U profilů, na kterých nebyly v aktuálnějším období hodnoty měřeny, bylo použito naměřených hodnot z období 2013–2014. V LK **převažuje II. a III. třída jakosti vod**. Nejčistšími toky v LK jsou Jizerka a Huťský potok, které se nacházejí v ORP Jilemnice. Pouze na úseku řeky Ploučnice byla zjištěna V. třída jakosti vod. Obecně lze konstatovat, že řeka Ploučnice (ORP ČL) a její přítoky se řadí mezi nejznečištěnější toky v LK.

PODZEMNÍ VODY

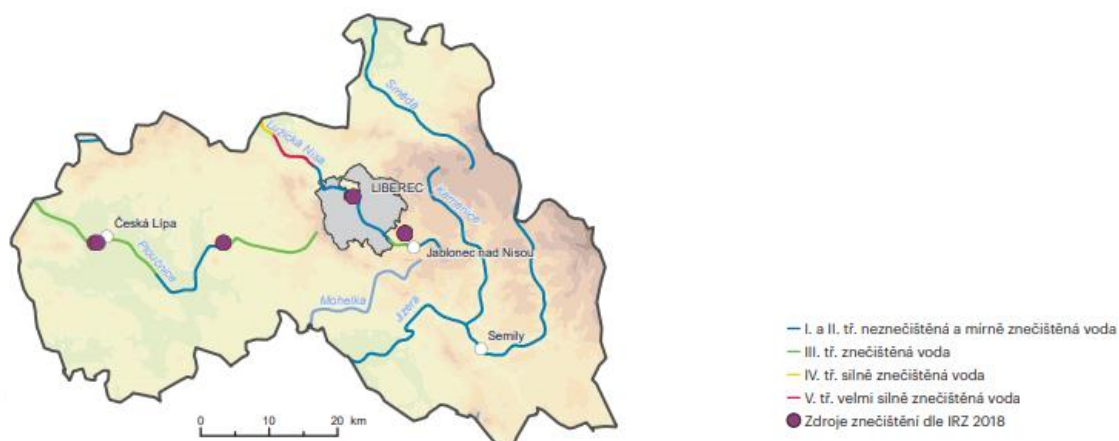
Monitoring jakosti podzemní vody v LK v roce 2012 vykázal překročení referenční hodnoty pro tyto indikátory (v závorce uvedeno, pro kterou látku bylo překročeno alespoň na části území LK):

- výskyt těkavých organických látek v podzemních vodách (1,2-cis-dichloreten a toluen)
- výskyt polycyklických aromatických uhlovodíků – PAU (fenantren, chrysen, fluoren, benzoantracen)
- výskyt pesticidů v podzemních vodách (alachlor OA, alachlor ESA, hexazinon, atrazin, metolachlor ESA, hydroxyatrazin)
- výskyt stopových prvků v podzemních vodách (téměř všechny sledované prvky)
- výskyt amonných iontů, dusitanů a dusičnanů (dusičnany, amonné ionty)
- celková objemová aktivita alfa byla také překročena na některých sledovaných profilech.

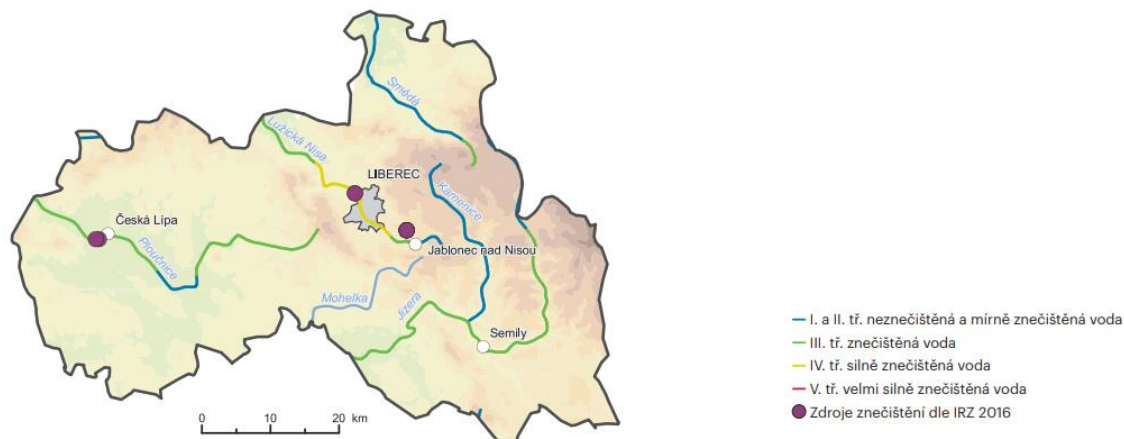
Obr. 56 Jakost povrchových vod – klasifikace do tříd, 2013–2015

Zdroj: GIS ÚP LK, ÚAPK_054 jakost vod, akt. 05/2016

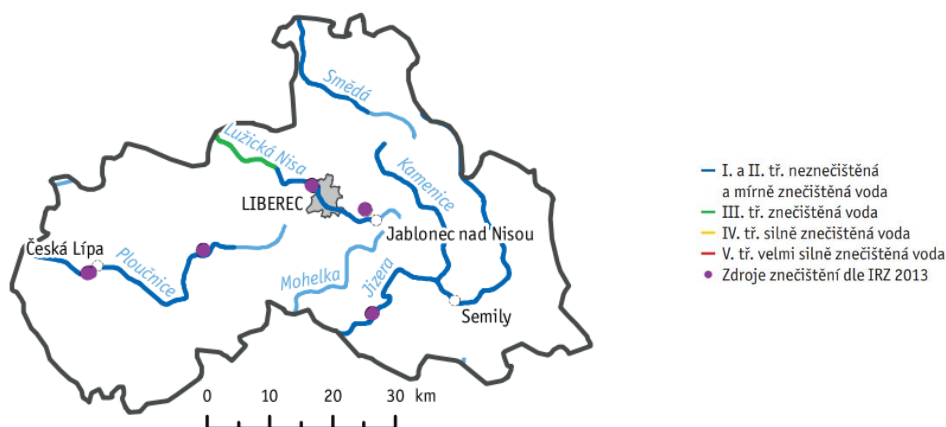
Obr. 57 Jakost povrchových vod, 2018–2019

Zdroj: Zpráva o stavu ŽP v Libereckém kraji 2019

Obr. 58 Jakost povrchových vod, 2016–2017

Zdroj: Zpráva o stavu ŽP v Libereckém kraji 2017

Obr. 59 Jakost povrchových vod, 2013–2014

Zdroj: Zpráva o stavu ŽP v Libereckém kraji 2014

Ze zjednodušených obrázků ze Zpráv o stavu ŽP v Libereckém kraji za rok 2014, 2017 a 2020 (viz výše) vyplývají značně rozdílné informace. Zatímco v hydrologickém roce 2013–2014 byl pouze jeden úsek Lužické Nisy ve III. třídě jakosti vody a zbytek byl ve I. a II. třídě jakosti. V hydrologickém roce 2016–2017 byly kromě Smědé a Kamenice všechny toky ve III. a IV. třídě jakosti vod. Paradoxně je ve Zprávě o stavu ŽP v LK 2017 ještě uvedeno, že jakost vody se v období 2016–2017 oproti období 2015–2016 mírně zlepšila. Z tohoto vyplývá, že jakost vod je značně proměnlivá a bylo by zapotřebí ji sledovat v dlouhodobějších průměrech. Důvodem proměnlivosti jakosti vod jsou zejména kolísavé průtoky. Pokud je nízký průtok, tak se znečištění zvyšuje. Což potvrzuje i stav z hydrologického roku 2018–2019, kdy toto období bylo velmi suché a znečištění vod se zhoršilo, a to nejvíce na Lužické Nise při průtoku Libercem, kde znečištění dosáhlo dokonce V. stupně.

Z dlouhodobých informací vyplývá, že nejčistšími toky v LK jsou dlouhodobě Jizerka a Huťský potok, které se nacházejí v ORP Jilemnice. Nejhorší jakost vody má Ploučnice a její přítoky v okrese Česká Lípa a Lužická Nisa. Lužickou Nisu v Liberci negativně ovlivňují dva výrazné zdroje znečištění, a to nakládání s nebezpečnými odpady a ČOV v Liberci. Jakost vody v Ploučnici ovlivňuje bývalá těžba uranu ve Stráži pod Ralskem. Významný vliv na jakost vod v Libereckém kraji má také nedostatečné odkanalizování a čištění komunálních odpadních vod v menších obcích, dále pak plošné zdroje znečištění, zemědělská činnost. Jakost vody v tocích bývá zásadně ovlivněna i nízkými průtoky.

KONTAMINACE PŮDY

Škodlivé látky se do půdy dostávají především

- dlouhodobým působením imisí (zejména SO_2 a NO_x) – způsobuje vyplavení kationtů Mg, Ca, K a Na z půdy a tím degradaci půdy \approx kyselost půd;
- z hnojiv (nadměrné dávky hnojiv a jejich vyplavení do vodních toků, nádrží a podzemních vod);
- z dalších chemických látek používaných v zemědělství a lesnictví;
- škodliviny ze skládek a další.

V LK se projevují vyšší hodnoty obsahu rizikových prvků v půdách v oblasti Jizerských hor. Příčinou je zřejmě větší objem atmosférické depozice ve vyšších polohách. Plošné zátěže půd cizorodými látkami souvisí se starými ekologickými zátěžemi, specifickou průmyslovou výrobou, se špatně založenými skládkami a také s následky využívání bývalého vojenského prostoru Ralsko.

Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský v Brně vede Registr kontaminovaných ploch a provádí i sledování obsahů rizikových látek a rizikových prvků. Obrázek 69 vyjadřuje znečištění sledovanými látkami. Sledované látky jsou arsen (As), beryllium (Be), chrom (Cr), kadmium (Cd), kobalt (Co), měď (Cu), nikl (Ni), olovo (Pb), rtuť (Hg), vanad (V), zinek (Zn). Z těchto jmenovaných byly v LK nalezeny arsen, beryllium, kadmium, měď, nikl, olovo, rtuť a zinek.

Specifické znečištění těžkými kovy As, Cd a Pb je především ve sklářských závodech společnosti Ornela, a. s. v Desné (katastrální území Polubný a Příchovice) a Lučany n. N. – závod Horní a Dolní Huť. Po instalaci filtrů sklářských pecí je však vykazováno podstatné snížení emisí znečišťujících látek. Znečištění těmito látkami je znatelné i v kontaminaci půd, kdy hodnoty Cd dosahují 76–100 % maximální přípustné hodnoty obsahu Cd, As 26–75 % limitní hodnoty v oblasti Desné a do 25 % limitní hodnoty v Lučanech, pro olovo 51–100 % přípustné hodnoty.

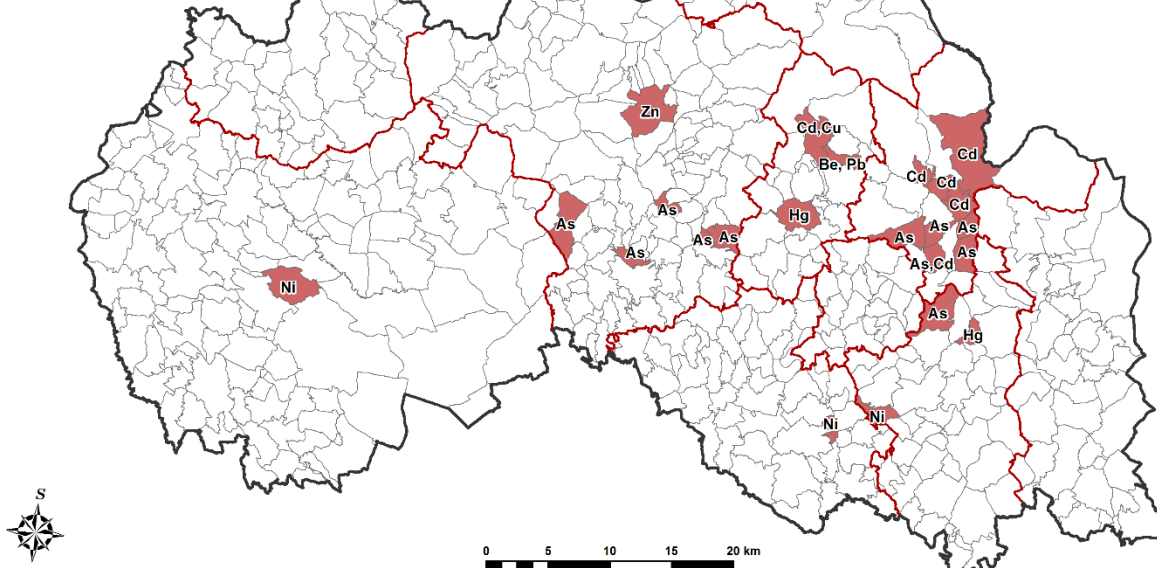
KONTAMINACE PŮDY

■ nadlimitní obsah hodnoty rizikového prvku

— hranice kraje

— hranice ORP

— hranice k. ú.

Obr. 60 Kontaminace půdy prvky As, Be, Cd, Cu, Hg, Ni, Pb a Zn

Obsah As, Be, Cd, Cu, Hg, Ni, Pb a Zn v půdách krajů, zjišťováno pomocí 2M HNO₃ či lučavky královské, v případě Hg se jedná o celkovou koncentraci v půdě. Zabarvena jsou k. ú., kde procento max. přípustné (limitní) hodnoty pro jednotlivý prvek je nad 100 %. Limity nebyly překročeny u Co, Cr, V.
Zdroj: Registr kontaminovaných ploch

STARÉ EKOLOGICKÉ ZÁTĚŽE (JEV UAPO 064)

Staré ekologické zátěže (dále jen SEZ) jsou kontaminovaná místa, vznikla v minulosti, kdy nebyla ochrana životního prostředí a nakládání s nebezpečnými látkami při průmyslové a jiné výrobě legislativně ošetřena a nebyla prioritou společnosti.

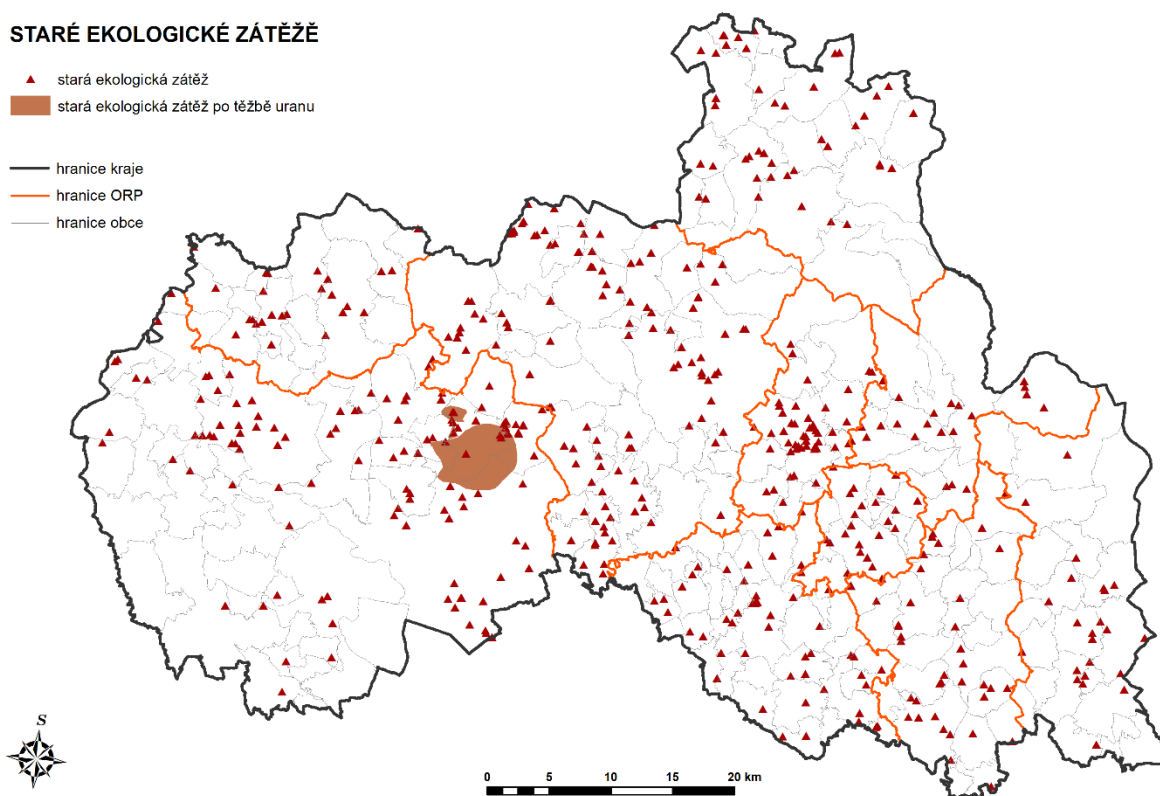
SEZ ohrožují zejména kvalitu podzemní vody. Nejvýznamnější ekologickou zátěž v LK tvoří bývalý vojenský prostor Ralsko a odkaliště z těžby a úpravy uranu ve Stráži p. R. (celkem řádově stovky objektů zanesených do databáze SEZ). Kromě toho jsou sanovány menší zátěže v areálech některých průmyslových podniků a skládek průmyslového i komunálního odpadu, které ohrožují životní prostředí, výluhy s obsahem těžkých kovů a jiná chemická znečištění.

Na území LK je v současné době evidováno celkem **512 lokalit SEZ**. Z toho **380** jich je v **Systému evidence kontaminovaných míst**, spravovaných MŽP; **116** je ze **Studie SEZ LK** a **16** z **vlastních průzkumů obcí**. Všechny tyto SEZ jsou na obr. 61.

STARÉ EKOLOGICKÉ ZÁTĚŽE

- ▲ stará ekologická zátěž
- stará ekologická zátěž po těžbě uranu

- hranice kraje
- hranice ORP
- hranice obce

Obr. 61 Lokality starých ekologických zátěží v LK 2018

Zdroj: GIS ÚP LK, ÚAPO_064, akt 2018_07

ZJIŠTĚNÍ A VYHODNOCENÍ HODNOT ÚZEMÍ

Obecně lze konstatovat, že znečištění životního prostředí se v LK v dlouhodobém horizontu zlepšuje, ale u některých typů znečištění lze vysledovat stagnaci či dokonce zhoršující se stav. To jsou zejména případy zatížení vznikajícího v důsledku dopravy. Nezbytnou podmínkou pro zlepšování zatížení životního prostředí je podrobný monitoring, tvorba registrů znečištěných / zatížených míst a jejich následné odstraňování.

ZJIŠTĚNÍ A VYHODNOCENÍ LIMITŮ VYUŽITÍ ÚZEMÍ

OZKO

SEZ a kontaminované plochy

ve výkresu limitů využití území je vizualizován Registr SEZ od MŽP

10 ZEMĚDĚLSKÝ PŮDNÍ FOND A POZEMKY URČENÉ K PLNĚNÍ FUNKCÍ LESA

ZJIŠTĚNÍ A VYHODNOCENÍ STAVU A VÝVOJE ÚZEMÍ

10.1 PŮDNÍ FOND

STRUKTURA PŮDNÍHO FONDU LK – ÚHRNNÉ HODNOTY DRUHŮ POZEMKŮ (ÚHDP)

Struktura půdního fondu LK je popisována na základě údajů z ÚHDP, které spravuje ČÚZK a každoročně vydává v Souhrnných přehledech o půdním fondu z údajů katastru nemovitostí ČR. Tyto údaje odpovídají právnímu stavu z katastru nemovitostí, ale neodpovídají skutečnosti v terénu.

Celková výměra LK je dle výpočtu z ÚHDP **316 340 ha**. Struktura zemědělské půdy zůstala od roku 2001 prakticky nezměněna. Oproti roku 2001 však stoupla o 0,5 % rozloha nezemědělské půdy, a to na úkor půdy zemědělské. Nejnižší podíl zemědělské půdy na celkové výměře v roce 2018 je zaznamenán u ORP TAN (19,5 %) a ORP JBC (29 %), naopak nejvyšší podíl zemědělské půdy má ORP TUR (62,0 %) a ORP SEM (60,1 %).

Zemědělská produkce je v LK soustředěna především v nižších polohách a vzhledem k členitému reliéfu není míra zornění příliš velká. **Zemědělská půda** zaujímá **44,0 % rozlohy LK** a **podíl orné půdy** na celkové rozloze 19,9 %. Oba údaje jsou pod průměrem ČR (zemědělská půda: 53,4 % a orná p. 37,7 %). Naopak **lesních pozemků** je v LK mnohem více: **44,6 %** oproti průměru ČR 33,8 %. TTP je v LK také výrazně více než v ČR (21,3 % oproti 12,7 % v ČR).

Tab. 32 Struktura druhu pozemků v LK k 31. 12. 2018 (v ha a %)

Liberecký kraj	zemědělská půda	orná půda	chmelnice	zahrad	ovocný sad	TTP	nezemědělská půda	lesní pozemek	vodní plocha	zastavěná plocha a nádvoří	ostatní plocha	celková výměra
plocha 2018 (ha)	139 273	62 803	27	7 679	1 400	67 364	177 066	140 934	4 825	7 679	26 075	316 343
podíl z celkové výměry (v %, v roce 2018)	44,0	19,9	0,0	2,4	0,4	21,3	56,0	44,6	1,5	1,7	8,2	100
plocha 2001 (ha)	140 953	70 767	49	7 462	1 445	61 230	175 336	139 660	4 771	5 036	25 869	316 289
podíl z celkové výměry (v %, v roce 2001)	44,6	22,4	0,0	2,4	0,5	19,4	55,4	44,2	1,5	1,6	8,2	100

Zdroj: výpočet v GIS z databáze ÚAP LK, export 6/2019, z dat ÚHDP od ČÚZK.

Tab. 33 uvádí výměru jednotlivých druhů pozemků v hektarech (ha). Údaje z roku 2018 jsou uvedeny pro jednotlivá ORP. V *tabulkové příloze C3_1* jsou k dispozici ÚHDP a jejich podíly pro jednotlivá katastrální území.

Nejnižší podíl zemědělské půdy na celkové výměře v roce 2018 je v ORP Tanvald (19,5 %) a ORP Jablonec nad Nisou (29 %). Naopak nejvyšší podíl zemědělské půdy na celkové výměře v roce 2018 má ORP Turnov (62 %) a ORP Semily (60 %). Nejvyšší podíl zahrad je v ORP Turnov 5,1 % a ORP Železný Brod 5 %. Nejvyšší podíl ovocných sadů je v ORP Turnov 3,5 %. Naopak v ORP Frydlant a ORP Tanvald se ovocné sady podílejí na celkové výměře 0 %.

Největší podíl nezemědělské půdy je v ORP Tanvald (80 %), ale více než 70 % z toho jsou lesní pozemky. Naopak nejmenší podíl lesů na rozloze je v ORP Turnov (26 %). Největší podíl zastavěných plocha nádvoří je v ORP Turnov (5,1 %). Nejmenší podíl zastavěných plocha nádvoří je v ORP Česká Lípa (1,1 %). Ostatní plochy zabírají v ORP Jablonec nad Nisou a ORP Železný Brod více než 10 % celkové výměry.

Tab. 33 Podíl druhů pozemků na rozloze ORP k 31.12.2018 (v %)

ORP	zemědělská půda	orná půda	chmelnice	zahrad	ovocný sad	TTP	nezemědělská půda	lesní pozemek	vodní plocha	zastavěná plocha a nádvoří	ostatní plocha	celková výměra (v ha)
Česká Lípa	40,1	24,0	0,03	1,1	0,3	14,6	60,0	46,0	2,7	1,1	9,8	87 197,5
Frydlant	45,0	17,1	0	1,8	0,0	26,0	55,0	48,0	1,0	1,8	5,0	34 935,6
Jablonec n/N	29,0	4,9	0	3,3	0,1	20,8	71,0	54,8	2,2	3,3	11,1	14 231,0
Jilemnice	49,5	17,0	0	1,5	0,1	30,9	50,5	42,7	0,8	1,6	5,7	27 860,2
Liberec	46,2	19,1	0	3,6	0,1	23,3	53,8	41,6	0,9	3,6	9,0	57 839,5
Nový Bor	38,6	12,6	0	2,7	0,3	23,0	61,4	50,9	1,0	2,7	8,0	20 088,2
Semily	60,1	30,1	0	2,6	0,4	27,0	40,0	29,3	0,8	2,6	8,3	23 007,6
Tanvald	19,5	3,0	0	1,6	0,0	14,8	80,5	72,1	1,2	1,6	5,9	1 906,6
Turnov	62,0	34,2	0	5,1	3,5	19,2	38,0	26,3	1,4	5,1	8,2	24 714,3
Železný Brod	45,1	11,7	0	5,0	0,3	28,1	55,0	41,7	1,0	5,0	10,4	7 405,5

Zdroj: výpočet v GIS z databáze ÚAP LK, export 6/2019, z dat ÚHDP od ČÚZK.

Poznámky: Údaje jsou zaokrouhleny, a proto součty nemohou odpovídat (např. lesní pozemek + vodní plocha + zastavěná + ostatní plocha ≠ nezemědělská půda). Vinice se v LK nevyskytují. Zemědělská půda = orná půda + chmelnice + vinice + ovocné sady + TTP (TTP = trvalý travní porost), nezemědělská půda = lesní pozemky + vodní plocha + zastavěná plocha a nádvoří + ostatní plocha.

Podíl jednotlivých druhů pozemků na celkové výměře katastru lze sledovat na následujících obr. 62–65. Od roku 2001 se podíl jednotlivých kultur příliš nezměnil.

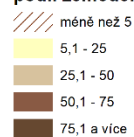
ZEMĚDĚLSKÝ PŮDNÍ FOND

Zemědělský půdní fond (ZPF) zahrnuje ornou půdu, ovocné sady, zahrady, chmelnice a trvalé travní porosty (TTP). Celková **výměra pozemků ZPF** v LK je **139 273 ha** (44,0 % rozlohy LK).

Nejméně zemědělské a orné půdy se nachází v nejvíce zalesněných částech LK (okolí Ralska a hornaté oblasti – Jizerské hory, Ještědský hřbet, Lužické hory). V Jizerských horách a Krkonoších se nachází i největší podíl TTP na katastrální území v celém LK. Naopak nejmenší podíly TTP a největší orné půdy mají katastry v ORP ČL, což jim dává velký potenciál pro zemědělskou výrobu.

ZEMĚDĚLSKÁ PŮDA

podíl zemědělské půdy na výměře katastru [%]

— hranice kraje
 — hranice ORP
 — hranice k. ú.

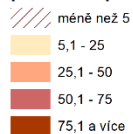
0 5 10 15 20 km

Obr. 62 Podíl zemědělské půdy z celkové výměry katastrálních území 2018

Zdroj: databáze ÚAP LK, UAPK_027a, akt2019_06, z dat UHDP

ORNÁ PŮDA

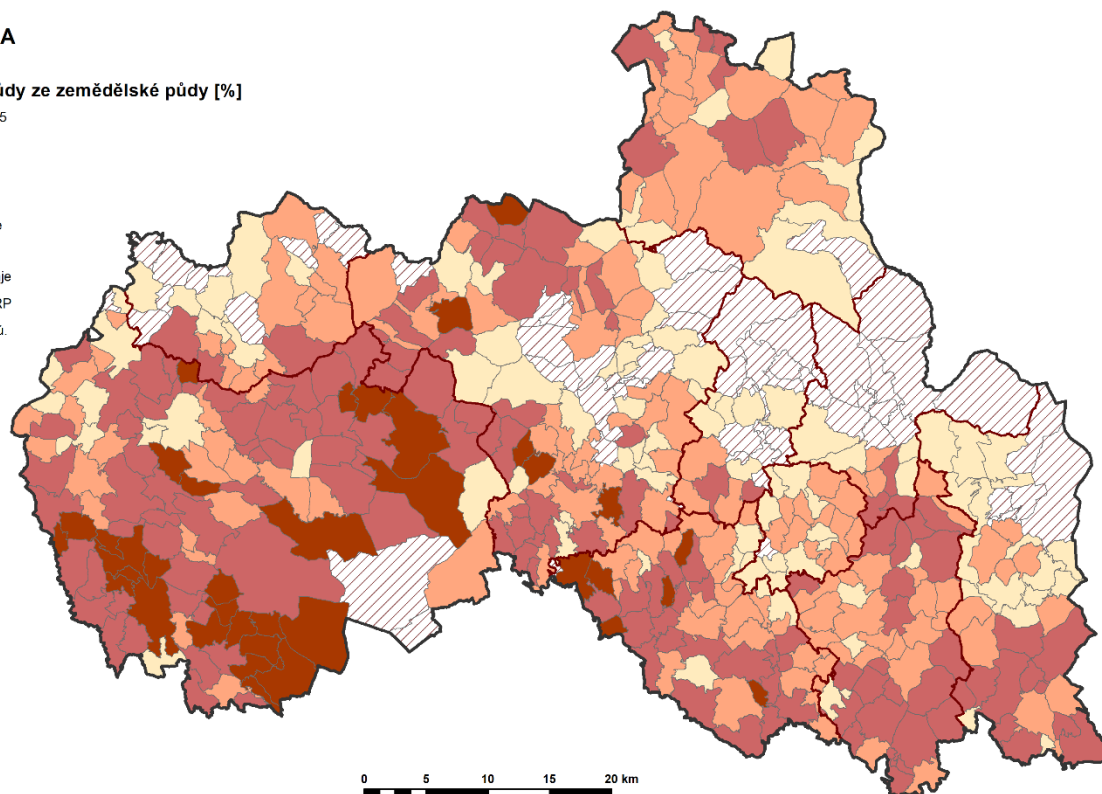
podíl orné půdy ze zemědělské půdy [%]

— hranice kraje
 — hranice ORP
 — hranice k. ú.

0 5 10 15 20 km

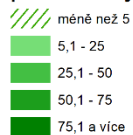

Obr. 63 Podíl orné půdy ze zemědělské půdy 2018

Zdroj: GIS ÚP LK z dat ÚHDP od ČÚZK, UAPK_023a, akt2019_06

TRVALÉ TRAVNÍ POROSTY

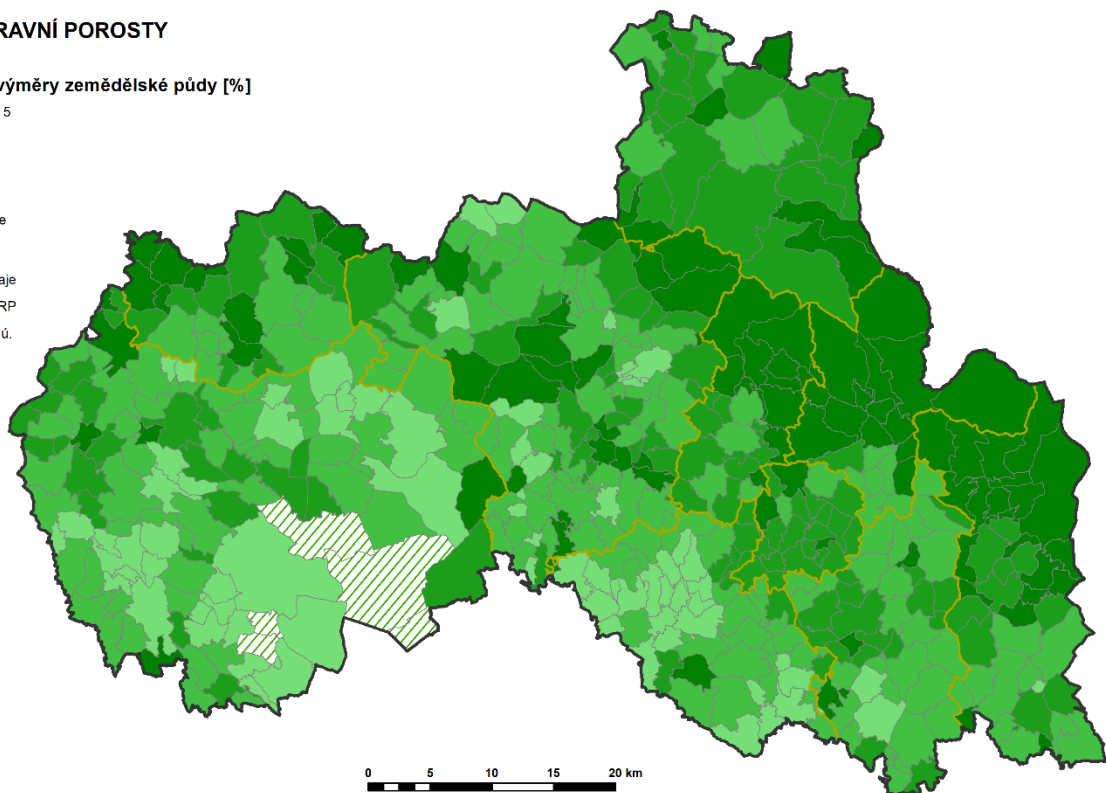
podíl TTP z výměry zemědělské půdy [%]

— hranice kraje
 — hranice ORP
 — hranice k. ú.

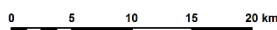
0 5 10 15 20 km

Obr. 64 Podíl TTP z celkové výměry zemědělské půdy 2018

Zdroj: GIS ÚP LK z dat ÚHDP od ČÚZK, UAPK_023a, akt2019_06

podíl SZK ze zemědělské půdy [%]

Zdroj: GIS ÚPK z dat ÚHDP od ČÚZK, UAPK 023a, akt2019 06

BPEJ (JEV UAPO 041)

První číslice kódu značí příslušnost ke klimatickému regionu (0–9). Druhá a třetí číslice vymezuje příslušnost k určité hlavní půdní jednotce. Čtvrtá číslice stanoví kombinaci svažitosti a expozice pozemku ke světovým stranám. Pátá číslice určuje kombinaci hloubky půdního profilu a jeho skeletovitosti.

Charakteristika	třída ochrany ZPF					nezařazeno – nejedná se o zemědělskou půdu dle parametrů
	I.	II.	III.	IV.	V.	
výměra v LK [tis. ha]	24,9	32,3	36,8	30,8	49,4	142,1
podíl z výměry LK [%]	7,9	10,2	11,6	9,7	15,6	45
podíl z výměry ORP Česká Lípa [%]	8,7	11,9	11,7	12,1	9,7	45,9
podíl z výměry ORP Frýdlant [%]	4,1	7,5	18,6	11,5	10	48,3
podíl z výměry ORP Jablonec and Nisou [%]	4,8	1,1	8	4,6	22,4	59,1
podíl z výměry ORP Jilemnice [%]	11,8	4,4	3,9	11,8	25,7	42,4
podíl z výměry ORP Liberec [%]	5,1	19,9	12,5	5,6	15,8	41,1
podíl z výměry ORP Nový Bor [%]	3,6	8,4	15,4	10,2	11,3	51,1
podíl z výměry ORP Semily [%]	12,7	5,1	9,2	15	28	30
podíl z výměry ORP Tanvald [%]	0,1	0,9	2,6	1,7	22,1	72,6
podíl z výměry ORP Turnov [%]	19,8	13,2	16,5	10,9	12	27,6
podíl z výměry ORP Železný Brod [%]	6,6	1,8	12,5	6,6	27,4	45,1

**Liberecký
kraj**

PODÍL TŘÍDY OCHRANY V JEDNOTLIVÝCH KATASTRECH (JEV UAPK_026)

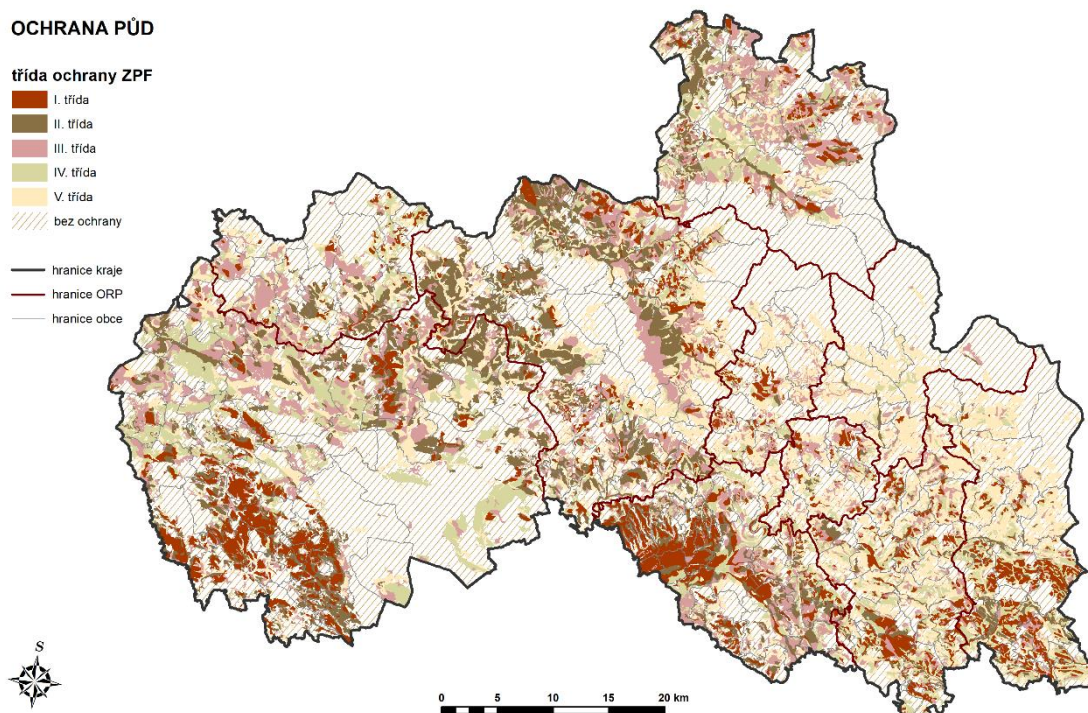
Ze stanovených BPEJ se dle **Metodického pokynu MŽP ze dne 1. 10. 1996 o odnímání půdy ze ZPF** dále určují třídy ochrany ZPF (obr. 66). Pro potřeby ÚAP bylo toto přiřazení provedeno databázově v GIS. Rozloha a podíl tříd ochrany se mezi lety 2015 a 2018 vůbec nezměnil.

OCHRANA PŮD

třída ochrany ZPF

- I. třída
- II. třída
- III. třída
- IV. třída
- V. třída
- bez ochrany

- hranice kraje
- hranice ORP
- hranice obce

Obr. 66 Třídy ochrany ZPF v LK

Zdroj: databáze ÚAP LK UAPO_026a, akt2019_07

Podíl tříd ochrany v LK je znázorněn v tab. 35.

Tab. 35 Zastoupení tříd ochrany ZPF a výměra nezemědělských pozemků v LK za rok 2018

	třída ochrany ZPF					nezařazeno – nejedná se o zemědělskou půdu
	I.	II.	III.	IV.	V.	
výměra [ha]	24 838	31 235	36 940	30 736	50 453	142 159
podíl z výměry LK [%]	7,85	9,88	11,68	9,72	15,95	44,94

Zdroj: výpočet z GIS ÚP LK z dat ÚHDP od ČÚZK, UAPK_026a, akt2019_07

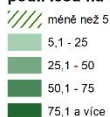
POZEMKY URČENÉ K PLNĚNÍ FUNKCÍ LESA (PUPFL)

PODÍL LESŮ NA CELKOVÉ VÝMĚŘE KATASTRU (JEV UAPK_922)

Jedním ze sledovaných jevů týkajících se lesů je podíl lesů na celkové výměře katastru. Tato čísla se ale velice špatně určují, neboť právě údaje o rozloze lesů lze získat z několika vzájemně odlišných zdrojů s odlišnými lesními plochami. Jedním z nich je stav z katastru nemovitostí, dále data z ÚHÚL a Lesních hospodářských plánů. Nemluvě o reálném stavu v terénu reprezentovaným např. ortofotomapami. Kvůli tomu mohou být údaje v ÚP částečně zkreslené, jak polohově, tak plošně. Podle údajů z ČÚZK činila v roce 2018 **plocha PUPFL v LK 140,9 tis ha** (44,6 % celkové výměry LK) viz obr. 67.

ZALEŠNENOST

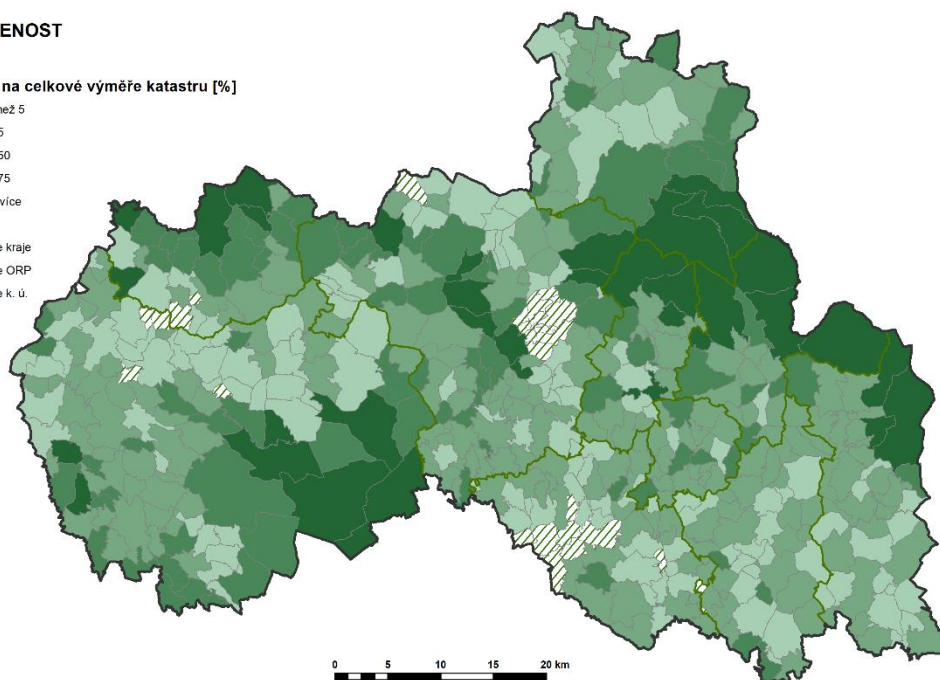
podíl lesů na celkové výměře katastru [%]

— hranice kraje
 — hranice ORP
 — hranice k. ú.

0 5 10 15 20 km

Obr. 67 Podíl lesů na výměře katastrálních území v 2018

Zdroj: databáze ÚAP LK, UAPK_027a, akt2019_06, z dat UHDP

VODNÍ PLOCHY

PODÍL VODNÍCH PLOCH NA CELKOVÉ VÝMĚŘE KATASTRU (JEV UAPK 922)

Vodní plochy jsou pojednány v kapitole 8.2 Hydrologie a klimatologie. V rámci této kapitoly je pojednána výhradně jejich výměra. **Celková výměra vodních ploch z dat ČÚŽK tvoří 4 825 ha (1,5 % výměry LK)** viz obr. 68.

VODNÍ PLOCHA

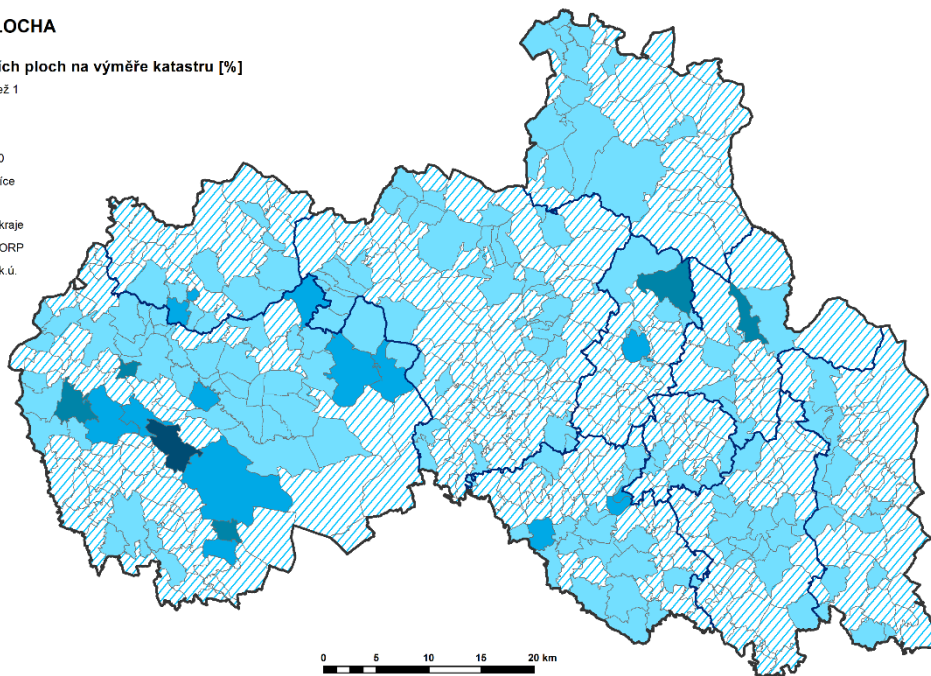
podíl vodních ploch na výměře katastru [%]

— hranice kraje
 — hranice ORP
 — hranice k. ú.

0 5 10 15 20 km

Obr. 68 Podíl vodních ploch na celkové výměře katastru v 2018

Zdroj: databáze ÚAP LK, UAPK_027a, akt2019_06, z dat UHDP

ZASTAVĚNÉ ÚZEMÍ A OSTATNÍ PLOCHY

PODÍL ZASTAVĚNÝCH PLOCH Z CELKOVÉ VÝMĚRY KATASTRU (JEV UAPK 922)

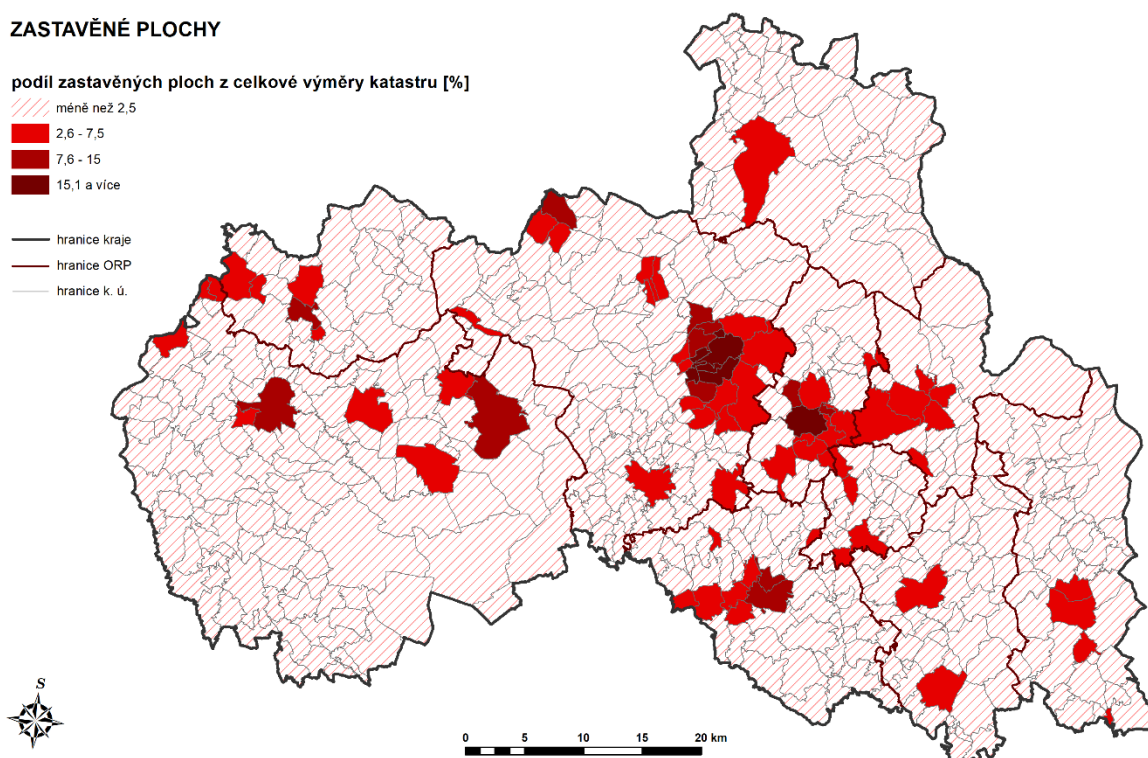
Podle údajů ČÚŽK z dat ÚHDP je **celková výměra zastavěných ploch v LK 5 230 ha (1,7 % z celkové výměry LK)** viz obr. 69. Uvedené číslo z katastru nemovitostí neodpovídá zastavěnému území ve smyslu stavebního zákona (dále SZ), které jednotlivé ÚÚP spravují ve svých ÚAP jako jev UAPO_001.

ZASTAVĚNÉ PLOCHY

podíl zastavěných ploch z celkové výměry katastru [%]

— hranice kraje
 — hranice ORP
 — hranice k. ú.

Obr. 69 Podíl zastavěných ploch z celkové výměry katastru

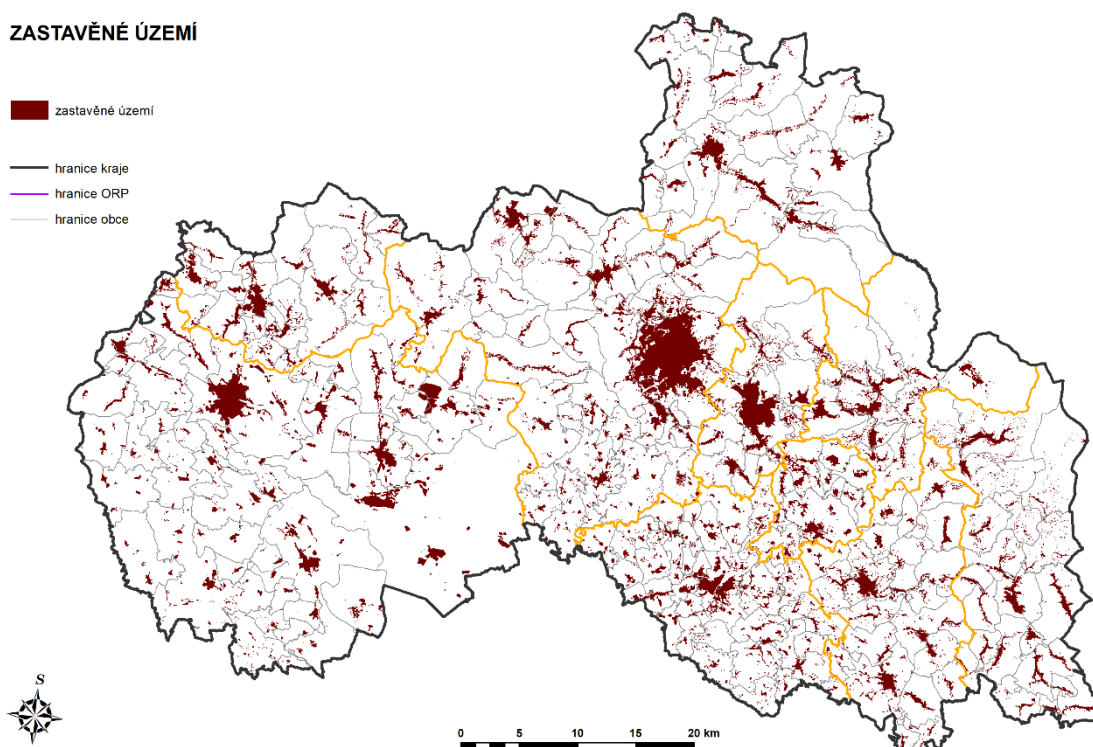
Zdroj: databáze ÚAP LK, UAPK_027a, akt2019_06, z dat UHDP

Zastavěná plocha z katastru nemovitostí představuje skutečnou zastavěnou plochu různými stavbami. Na rozdíl od toho zastavěné území dle SZ započítává i plochy kolem budov jako jsou např. zahrady. Tyto dva údaje jsou tak vzájemně neporovnatelné a slouží každý jinému účelu. Kompletaci **zastavěných území** v GIS ÚP LK vyšlo **29 464 ha** (k 31. 12. 2018) viz obr. 70. I přes předpokládaný nárůst ploch zastavěného území nelze podle tohoto údaje sledovat rozrůstání člověka do krajiny, protože prvotní údaje z ÚAP obcí byly z různých důvodů nepřesné. Někde bylo třeba převzít neadekvátní zastavěná území ze starých ÚPD. Některé obce neměly ÚPD nebo ÚPD byla jen na části území, ale ÚÚP nemusel samostatně vymezovat zastavěné území nebo nevytvořil intravilán. Specialitou byly staré ÚPD, které měly zastavěné funkční plochy vymezené pro celé území obce, ale hranici stávajícího zastavěného území měly zakreslenou jenom na části obce.

ZASTAVĚNÉ ÚZEMÍ

zastavěné území

— hranice kraje
 — hranice ORP
 — hranice obce

Obr. 70 Zastavěné území ve stavu k 31. 12. 2019

Zdroj: GIS ÚP LK, UAPO_001, akt2020_01

V datech ÚHDP se vyskytují i plochy ostatní. Do ostatních ploch se řadí např. dopravní plochy, sportoviště, veřejná zeleň, pozemky pro individuální rekreaci, skládky, manipulační plochy apod. Podle údajů ČÚZK z dat ÚHDP je **celková výměra ostatních ploch** z katastru nemovitostí **25 754 ha** (8,1 % celkové výměry LK). Na základě porovnání statistických údajů mezi lety 2001 a 2016 dochází k poklesu výměry orné půdy (o 9,3 %) a chmelnic (o 45 %), mírnému nárůstu výměry lesních pozemků (postupným zalesňováním nelesních pozemků, nárůst o 1 %) a zahrad (nárůst o 2 %) a výraznějšímu nárůstu TTP (zejména zatravňování orné půdy, nárůst o 8,3 %), zastavěných ploch a nádvoří (nárůst o 4,2 %).

ZJIŠTĚNÍ A VYHODNOCENÍ HODNOT ÚZEMÍ

ZPF – pozemky I. a II. třídy ochrany dle kódu BPEJ

PUPFL – všechny pozemky určené k plnění funkcí lesa

ZJIŠTĚNÍ A VYHODNOCENÍ LIMITŮ VYUŽITÍ ÚZEMÍ

- ZPF – pozemky I. a II. třída ochrany dle kódu BPEJ
 - zařazení ZPF do tříd ochrany a ochrana zejména I. a II. třídy proti záborům je dáno Metodickým pokynem odboru ochrany lesa a půdy MŽP ČR ze dne 1. 10. 1996 č. j. 00LP/1067/96 k odnímání půdy ze ZPF.
 - zábory těchto pozemků jsou orgánem ochrany ZPF akceptovány pro realizaci veřejně prospěšných staveb a opatření, dále změnou zemědělské kultury z důvodů erozního ohrožení s negativním vlivem na jakost vody v tocích, nádržích i vody ve zdrojích, v případě porušování zájmů ochrany přírody, ohrožením potravinového řetězce apod.
- PUPFL – lesní pozemky (bez ohledu na kategorii lesů)
 - jsou jednoznačným územním limitem pro případné změny tohoto druhu pozemku – vyplývá ze zákona č. 289/1995 Sb. o lesích, i ze zákona č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny v novelizovaných verzích (dle § 3 zákona VKP „ze zákona“). K limitům patří i ochranné pásmo lesa od jeho okraje o šířce 50 m – zákon č. 289/1995 Sb. o lesích.

11 OBČANSKÁ VYBAVENOST VČETNĚ JEJÍ DOSTUPNOSTI A VEŘEJNÁ PROSTRANSTVÍ

ZJIŠTĚNÍ A VYHODNOCENÍ STAVU A VÝVOJE ÚZEMÍ

11.1 VZDĚLÁVÁNÍ

V LK se nacházelo celkem **448 škol** (právnických osob) a **1 189 školských zařízení** (UAPO_003, akt.05/2016).

Od roku 2001 vidíme klesající tendenci počtu jak mateřských, tak i základních škol, a to až do roku 2008. Od roku 2009 pak vidíme zase jejich nárůst, který kulminuje ve školním roce 2012/2013 (viz tab. 36).

Počty dětí v mateřských školách od roku 2001 stále narůstají, tento nárůst končí roku 2014, nicméně v dalších letech zůstává počet žáků v MŠ vyrovnaný. Co se týče základních škol, od maximálních hodnot v prvním sledovaném roce, tedy 2001, přes velký pokles během následujících 10 let, se od r. 2012 dá hovořit o trvalém navyšování počtu žáků z důvodu dorůstání silných ročníků.

Od roku 2001 roste počet žáků středního odborného vzdělávání (střední školy s maturitou), na druhé straně však výrazně klesá počet žáků středních odborných učilišť – zejména v případě nástavbového studia můžeme sledovat rapidní pokles jak v počtu škol, tak hlavně v počtu žáků tohoto typu studia. Je tak i v LK patrný celorepublikový trend – zvyšování vzdělanosti obyvatelstva, a tak je přijímáno více žáků na střední školy a gymnázia.

Tab. 36 Přehled počtu škol a žáků v LK

	2004/05	2007/08	2011/12	2012/13	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20
MŠ	208	204	232	239	237	238	238	236	235	235
počet dětí	12 327	12 664	14 866	15 400	15 745	15 510	15 178	14 992	15 078	15 228
ZŠ	181	176	206	205	205	205	203	202	201	201
počet žáků celkem	39 819	35 758	35 350	35 628	37 561	38 826	39 911	40 722	41 124	41 663
Gymnázia	13	13	14	14	14	14	13	13	13	13
počet žáků denního studia	4 858	4 803	4 575	4 340	4 086	4 036	3 956	3 984	4 014	4 034
Odborné vzdělání (bez nástavbového studia)	41	40	41	41	40	40	39	39	39	38
počet žáků denního studia	7 967	8 271	12 999	12 237	11 467	11 189	11 228	10 729	10 818	11 058
Nástavbové studium	19	20	15	16	12	12	12	12	12	12
počet žáků denního studia	8 085	7 227	1 504	1 146	781	691	727	604	620	545
VOŠ	8	8	6	6	6	6	6	6	6	5
počet žáků denního studia	734	731	492	480	391	320	241	256	230	199
Veřejné VŠ	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
počet studentů v prezenčním studiu	5 802	6 318	10 830	10 564	10 866	9 949	9 480	9 147	8 832	-
Soukromé VŠ	-	2	3	2	2	3	-	-	-	-
počet studentů na soukromých VŠ	-	-	1 659	-	-	-	-	-	-	-

Zdroj: Statistická ročenka LK 2010, 2012, 2013, 2015, 2016 a 2020 ČSÚ

ŠKOLSKÁ ZAŘÍZENÍ DLE STUPNĚ VZDĚLÁNÍ

PŘEDŠKOLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Předškolní vzdělávání zajišťují MŠ, případně přípravné třídy MŠ. Tab. 36 ukazuje, že v posledních třech letech dochází k nárůstu počtu dětí v předškolním vzdělávání.

ZÁKLADNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

V základním vzdělávání se projevuje příznivý demografický vývoj a počty žáků stabilně stoupají již 9 let, na druhé straně základních škol pozvolna ubývá. I přesto se jedná o menší naplněnost základních škol v porovnání mezi lety 2001/02 a 2019/20 (ve školním roce 2001/02 připadalo na jednu ZŠ v průměru 230 žáků, v roce 2019/20 je to v průměru 207 žáků).

STŘEDNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Ve sledovaném období pokračuje dlouhodobá tendence zvyšování podílu počtu žáků přijímaných do oborů poskytujících střední vzdělání s maturitní zkouškou, i když se LK nachází stále pod republikovým průměrem. Naopak dlouhodobě klesá zájem o nástavbová studia, přičemž již od roku 2014/15 neklesá počet škol zaměřených na toto studium.

VYŠŠÍ ODBORNÉ VZDĚLÁVÁNÍ

V LK je ve školním roce 2019/2020 5 VOŠ, což je od školního roku 2009/10 pokles o 3 školy. Ve všech případech je zřizovatelem LK.

VYSOKOŠKOLSKÉ VZDĚLÁNÍ

VŠ jsou zřizovány výhradně MŠMT a soukromými osobami. V LK je státní VŠ **Technická univerzita v Liberci (TUL)** a pobočka Karlovy univerzity v Praze – pracoviště Liberec. Další jsou zřizovány soukromými osobami: pobočka brněnské VŠ Karla Engliše v Liberci, pobočka Metropolitní univerzity Praha v Liberci) a Správní institut s. r. o. v České Lípě.

Studenti z LK vyjíždějí do škol i do ostatních krajských měst – především do Prahy, Hradce Králové, Brna, Plzně, Pardubic a Ústí nad Labem.

Na TUL v roce 2019 studovalo 5 817 studentů, z toho bylo 8,1 % s jiným státním občanstvím než ČR. 69 % studentů studovalo v prezenční formě studia.

DALŠÍ FORMY VZDĚLÁVÁNÍ

ZÁKLADNÍ UMĚLECKÉ ŠKOLY

Vzdělávání v ZUŠ je zaměřeno na rozvíjení talentu a nadání v oboru hudebním, tanečním, výtvarném a literárně-dramatickém. Školy zajišťují přípravu pro další vzdělávání na školách a také vhodné využití času pro žáky. V LK působí **18 ZUŠ**.

JAZYKOVÁ ŠKOLA S PRÁVEM JAZYKOVÉ ZKOUŠKY

LK zřizuje pouze **jednu jazykovou školu** s právem státní zkoušky, a to v rámci Obchodní akademie a Jazykové školy s právem státní jazykové zkoušky v Liberci.

VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ A ŽÁKŮ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI (SVP) A ŽÁKŮ NADANÝCH

Vzdělávání žáků se SVP zahrnuje předškolní, základní a střední vzdělávání a je realizováno buď ve speciálních školách, či formou integrace v běžných školách. V LK jsou zřízeny školy pro žáky s vadami řeči, sluchu, zraku, tělesným i mentálním postižením a kombinovanými vadami či autismem.

Počet zdravotně postižených dětí (ZPD) v podílu na celkový počet dětí v MŠ byl ve školním roce 2003/04 3,4 % a oproti šk. roku 2013/14 klesl na 2,8 %. Na ZŠ bylo ve šk. roce 2003/04 evidováno z celkového počtu ZPD 10 % žáků a počet klesl na 8,9 % ke šk. roku 2013/14. Ve šk. roce 2003/04 byl počet ZPD 3,76 % a počet stoupl na 4,69 % ke šk. roku 2013/14.

CENTRUM VZDĚLANOSTI LK – ZAŘÍZENÍ PRO DALŠÍ VZDĚLÁVÁNÍ PEDAGOGICKÝCH PRACOVNÍKŮ

Vedle SŠ je významným poskytovatelem dalšího vzdělávání v kraji příspěvková organizace **Centrum vzdělanosti LK – zařízení pro celoživotní vzdělávání**.

DOJÍŽDĚJÍCÍ A VYJÍŽDĚJÍCÍ DO ŠKOL (JEV UAPK_009a)

Tento ukazatel zobrazený kartogramem na obr. 71 a 72 je zpracován v GIS ÚP LK ze SLDB pro jednotlivé obce v LK jako podíl osob dojíždějících/vyjíždějících do/z obce do škol k počtu obvyklých obyvatel dané obce.

Možnost srovnání se staršími daty ze SLDB není možná, neboť data z předchozích let počítala s počtem trvalých obyvatel v obci, nikoliv s počtem obvyklých obyvatel.

DOJÍŽDKA

dojíždka do škol [%]

— hranice kraje
 — hranice ORP
 — hranice obce

0 5 10 15 20 km

Obr. 71 Podíl osob dojíždějících do obce do škol k počtu TBO 2011

Zdroj: GIS ÚP LK z dat ČSÚ, jev UAPK_009a, akt2014_11

VYJÍŽDKA

vyjíždka do škol [%]

— hranice kraje
 — hranice ORP
 — hranice obce

0 5 10 15 20 km

Obr. 72 Podíl osob vyjíždějících z obce do škol k počtu TBO 2011

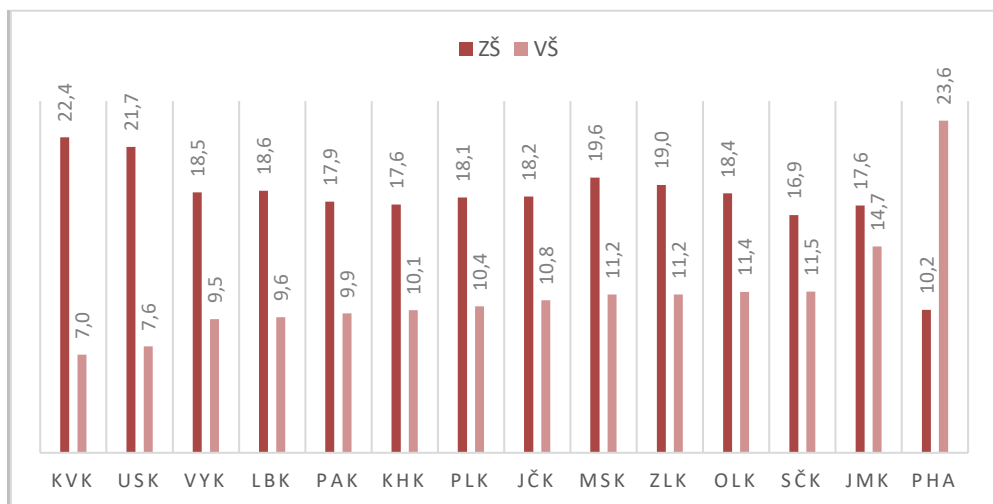
Zdroj: GIS ÚP LK z dat ČSÚ, jev UAPK_009a, akt2014_11

VZDĚLANOSTNÍ STRUKTURA OBYVATEL (JEV UAPK_004a)

Data o vzdělanostní struktuře jsou dostupná vždy ze SLDB. Pro účely ÚAP se sleduje podíl obyvatel bez vzdělání, se základním vzděláním a vysokoškolským vzděláním na počtu obyvatel nad 15 let, který je zobrazen na kartogramu obr. 73. Jedná se o nejvyšší ukončené vzdělání obyvatel.

Nejnižšího podílu osob s ukončeným vysokoškolským vzděláním v LK dosahují obce v ORP FRÝ a na V a Z ORP ČL. V těchto oblastech je i nejvyšší nezaměstnanost v rámci LK.

Srovnání vzdělanostní struktury v jednotlivých krajích je na grafu 3. Jsou zde zobrazena pouze data o podílu obyvatel se základním a vysokoškolským vzděláním, jednotlivé kraje jsou seřazeny od nejmenšího podílu obyvatel s vysokoškolským vzděláním (KVK) až po nejvyšší podíl vysokoškolsky vzdělaných (PHA). LK se tak umístil na čtvrtém nejhorším místě. Co se týče nejvyššího dokončeného základního vzdělání (včetně neukončeného) je LK také na 4. nejhorším umístění mezi kraji s podílem 0,55 % obyvatel s nejvyšším dokončeným základním vzděláním (nejlepší PHA má 0,22 %, nejhorší KVK 0,85 % obyvatel s nejvyšším dokončeným základním vzděláním).

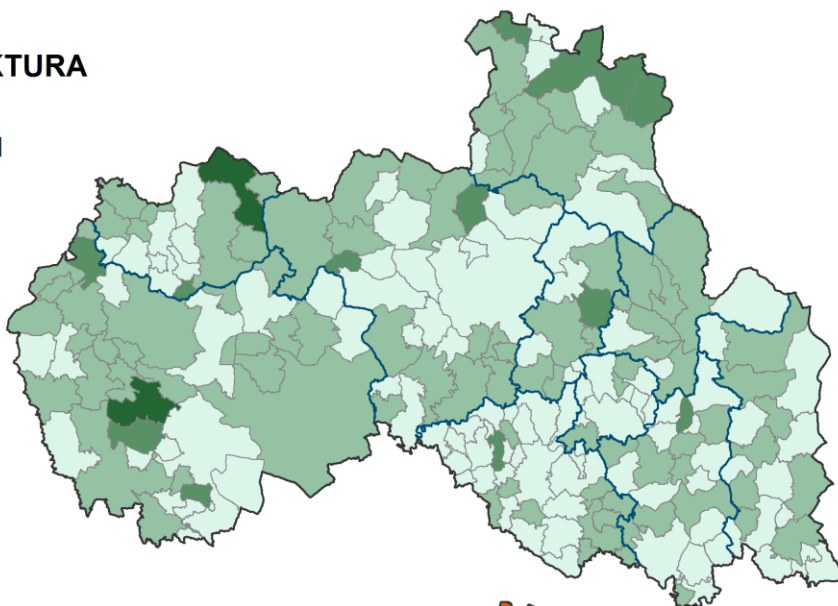
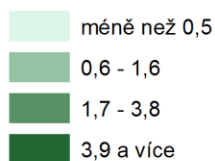

Graf 3 Podíl osob starších 15 let se základním vzděláním a vysokoškolským vzděláním v roce 2011 (v %)

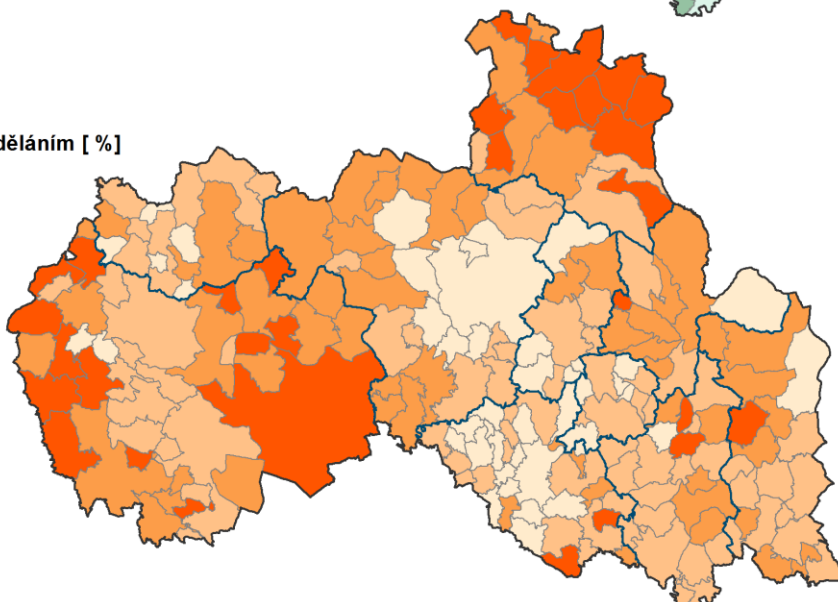
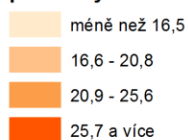
Zdroj: upravená data z webu SLDB 2011, dle místa obvyklého pobytu

VZDĚLANOSTNÍ STRUKTURA

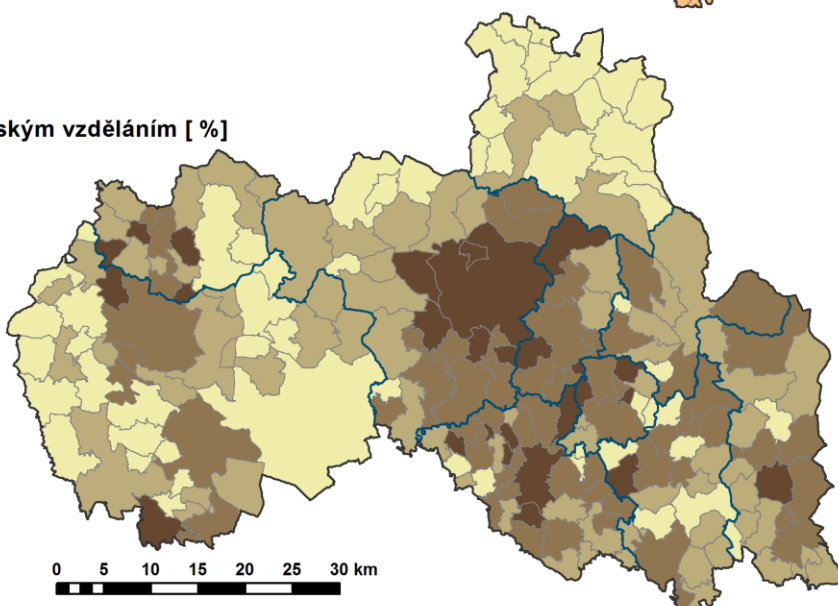
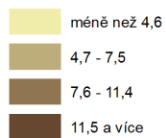
podíl obyvatel bez vzdělání [%]

podíl obyvatel se základním vzděláním [%]

podíl obyvatel s vysokoškolským vzděláním [%]

— hranice kraje
— hranice ORP
— hranice obce

0 5 10 15 20 25 30 km

Obr. 73 Podíl osob starších 15 let bez vzdělání, se základním vzděláním a s vysokoškolským vzděláním
Zdroj: GIS ÚP LK z dat ČSÚ (SLDB), UAPK_004a, akt2012_10

11.2 ZDRAVOTNICTVÍ

Síť zdravotnických zařízení (zejména počet nemocnic, odborných léčebných ústavů a LDN) je od roku 2007 stabilní. Od roku 2000 lze pozorovat trend zvyšování počtu lékařů v absolutní i relativní hodnotě, a to až na současných **1 767 lékařů**. Počet praktických lékařů pro dospělé a stomatologů byl dle tab. 37 v roce 2019 na svém maximu, naopak vývoj počtu praktických lékařů pro děti a dorost kolísá, během let 2011 a 2015 pozvolna rostl, od té doby opět klesá.

Od 1. 1. 2016 byl v LK otevřen první **lůžkový hospic**, který sídlí v Liberci v objektu bývalého sirotčince.

Tab. 37 Vývoj vybraných ukazatelů ve zdravotnictví v LK v letech 2000–2019

	2000	2004	2006	2010	2011	2012	2014	2015	2017	2019
Lékaři celkem	1 374	1 437	1 447	1 620	1 648	1 648	1 700	1 748	1 697	1 767
z toho v nestátních zařízeních	946	1 424	1 435	1 612	1 639	1 641	1 693	1 741	-	-
na 1 000 obyvatel	3,2	3,4	3,4	3,7	3,8	3,8	3,9	4,0	3,8	4,0
obyvatelé na 1 lékaře	312	297	297	271	266	266	258	251	260	251
Nemocnice	10	9	8	8	8	8	8	8	9	9
lůžka	2 539	2 637	2 632	2 674	2 613	2 600	2 474	2 449	2 389	2 385
lékaři	336	373	365	399	406	410	-	-	-	-
Odborné léčebné ústavy	10	7	5	4	4	4	3	3	3	3
lůžka	669	507	376	308	308	308	264	253	229	229
z toho LDN	5	2	1	1	1	1	1	1	1	1
lůžka	278	126	59	59	59	59	59	59	59	59
Lékaři v ambulantní péči	981	1 011	1 036	1 128	1 137	1 149	-	-	-	-
obyvatelé na 1 lékaře	437	423	414	-	385	-	-	-	-	-
Samostatná ordinace praktického lékaře pro dospělé	188	186	187	184	187	186	195	199	188	187
Samostatná ordinace praktického lékaře pro děti a dorost	99	96	96	86	86	87	89	90	82	75
Samostatná ordinace stomatologa	220	215	216	215	219	221	227	234	238	226
Lékárný	-	-	-	-	-	108	112	101	104	98

Zdroj: Statistická ročenka LK 2015, 2016, 2020, ÚAP LK 2015

Počet odborných léčebných ústavů se od roku 2000 výrazně snížil, dochází trvalému ubývání lůžek. Problematický je zejména úbytek LDN. Z odborných léčebných ústavů se nacházejí v LK léčebna respiračních nemocí pro dospělé a děti ve Cvikově, samostatná léčebna pro dlouhodobě nemocné v Lomnici n. P. a vysoce specializované zařízení Ústav chirurgie ruky a plastické chirurgie ve Vysokém n. Jizerou.

Srovnání relativní dostupnosti lékařské péče je v tab. 38. V počtu lůžek v nemocnicích na 1 000 obyvatel i počtu nemocnic na 1 000 obyvatel je na tom LK lépe než ČR, naopak počet lékařů ambulantní péče na 1 000 obyvatel je v celorepublikovém měřítku výrazně lepší než v LK.

Tab. 38 Srovnání ukazatelů ve zdravotnictví LK a ČR 2013

	ČR	LK
počet lůžek v nemocnicích na 1 000 obyvatel	7,42	5,59
počet nemocnic na 1 000 obyvatel	1,79	1,82
počet lékařů ambulantní péče na 1 000 obyvatel	3,21	2,63

Zdroj: Veřejná databáze – tabulky Nemocnice (lůžková část) a Zabezpečení zdravotní péče

ZDRAVOTNICKÁ ZAŘÍZENÍ (JEV UAPO_003)

Informace o zdravotnických zařízeních jsou k dispozici v Registru zdravotnických zařízení, který spravuje Ústav zdravotnických informací a statistiky (ÚZIS). Tento registr poskytuje informace o všech státních i nestátních zdravotnických zařízeních, která získala registraci o jejich detašovaných pracovištích, z hlediska druhu zařízení, zřizovatele a oboru poskytované péče. V LK se ke konci ledna 2021 nacházelo celkem **1 412 zdravotnických zařízení** situovaných převážně ve větších městech (obr. 74).

LÁZEŇSKÁ MÍSTA A AREÁLY (JEV UAPO_056)

Lázeňství je důležité pro zdravotnictví a zejména cestovní ruch (viz kapitola 14).

V LK jsou dvoje lázně: **Lázně Kundratice** (obec Osečná) a **Lázně Libverda** (obec Lázně Libverda), jak znázorňuje obrázek 75. V kraji působí dále lázně Sedmihorky, které byly založeny v roce 1841 – dle zákona ale nejsou lázněmi. (Mezi lety 2012 a 2015 fungovaly Termální lázně Chrastava u Liberce, které rovněž nejsou dle zákona lázněmi, jedná se pouze o bazénový komplex.)

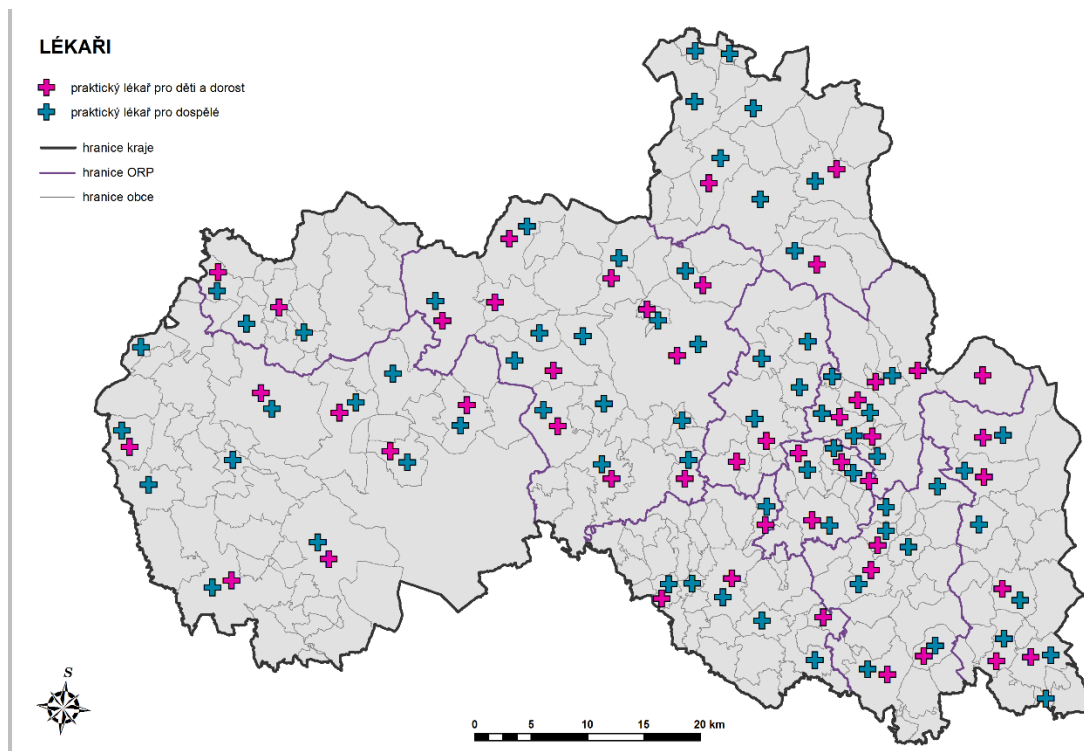
V Lázních Libverda se celkem nachází 450 lůžek a v Lázních Kundratice je to 171 lůžek.

Vzhledem k atraktivitě území a řadě klimaticky příznivých lokalit má LK potenciál i pro ozdravné, regenerační a rehabilitační pobyty. Pro tyto aktivity, které jsou zatím málo využívanou formou cestovního ruchu, jsou podmínky hlavně v oblastech CHKO mimo velká turistická centra.

PŘÍRODNÍ LÉČIVÝ ZDROJ, ZDROJ PŘÍRODNÍ MINERÁLNÍ VODY (JEV UAPO_055)

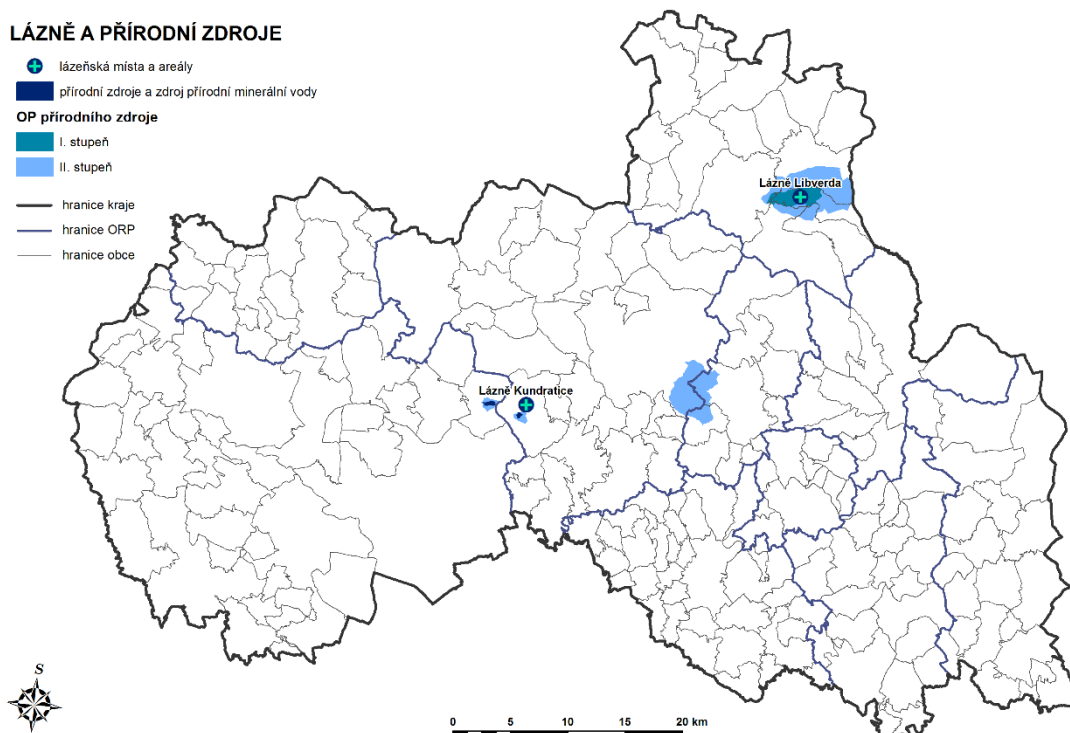
V území LK se vyskytují přírodní léčivé zdroje – minerální vody v Lázních Libverda, přírodní léčivé zdroje – peloidy v Lázních Kundratice (Hamr na Jezeře, Osečná), přírodní léčivé zdroje – peloidy Jizerka (nevyužitelné vzhledem k limitům ochrany přírody; není zpracován v GIS – nebyl MZe přesně lokalizován) a zdroje přírodní minerální vody ve zřídelné oblasti Vratislavice n. N. (obr. 75).

Zdrojem dat je Český inspektorát lázní a zřidel (ČIL). ČIL nemá databázi v GIS úplnou, a proto v datech GIS ÚP LK chybí přírodní léčivé zdroje Lázní Libverda (3 zdroje) a zdroje přírodní minerální vody Vratislavice n. N. (Vratislavická kyselka I a II).

Obr. 74 Praktičtí lékaři pro dospělé a pro děti a dorost v obcích LK v roce 2016

Zdroj: GIS ÚP LK z dat KÚ LK, odbor zdravotnictví, Národní registr poskytovatelů zdravotnických služeb,

Obr. 75 Lázeňská místa a areály s přírodními léčivými zdroji a zdroji přírodní minerální vody v LK včetně OP

Zdroj: GIS ÚP LK z dat ČIL; UAPO_055, akt2015_04; UAPO_056, akt2016_03

11.3 SOCIÁLNÍ PÉČE

Data o vybraných zařízeních sociální péče v LK jsou uvedeny v tab. 39 a zobrazeny na obr. 76. Je zde vidět průběžné mírné navyšování domovů pro seniory (DPS), na druhé straně ale pokles lůžek v nich. Počet týdenních stacionářů se mezi lety 2017 a 2019 snížil o polovinu. Ubývá také domovů pro osoby se zdravotním postižením (o tři méně než v roce 2008). Počet domovů pro seniory se pohybuje mezi 19 a 20.

Tab. 39 Vybraná zařízení sociální péče v LK v letech 2008–2019

		2008	2010	2012	2014	2015	2016	2017	2018	2019
domovy pro seniory	zařízení	15	16	17	18	17	20	19	19	20
	místa	904	916	1 038	988	950	-	1 014	1 028	1 042
denní stacionáře	zařízení	7	9	9	9	-	11	-	-	-
	místa	113	131	136	-	-	-	-	-	-
týdenní stacionáře	zařízení	4	4	4	4	4	6	4	3	2
	místa	84	84	82	75	75	-	67	49	39
domovy pro osoby se zdravotním postižením	zařízení	12	13	13	13	13	18	10	10	9
	místa	347	354	336	305	329	-	340	341	331
domovy s pečovatelskou službou	zařízení	87	81	-	-	-	53	-	-	-
	místa	2 406	2 331	-	-	-	-	-	-	-
sociální služby v ostatních zařízeních	zařízení	78	81	78	74	-	266	-	-	-
	místa	859	962	860	87	-	-	-	-	-

Zdroj: Statistická ročenka LK 2010, 2012, 2015, 2016 a 2020

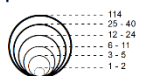
LK v roce 2019 zprovoznil na svých stránkách elektronický Katalog sociálních služeb Libereckého kraje. Tento katalog je dostupný na webu www.socialnisluzbylk.cz. Slouží jako databáze poskytovatelů sociálních služeb, vyhledávat lze mimo jiné dle konkrétní situace, typu osoby, pro kterou má daná sociální péče být a dle formy poskytování služby (ambulantně, v terénu, pobytově).

SOCIÁLNÍ SLUŽBY

typ sociální služby

- domovy pro seniory
- denní stacionáře
- týdenní stacionáře
- domovy pro osoby se zdravotním postižením
- sociální služby v ostatních zařízeních

počet sociálních služeb v obci

- hranice kraje
- hranice ORP
- hranice obce

0 5 10 15 20 km

Obr. 76 Zařízení sociálních služeb v LK v roce 2021

Zdroj: GIS ÚP LK, ÚAPO_003, akt2021_04

SOCIÁLNĚ VYLOUČENÉ LOKALITY

Zástupci LK a zpracovatelé analýzy identifikovali **24 obcí**, ve kterých byly zjištěny sociálně vyloučené lokality (obr. 77). Jedná se o obce, kde působili poskytovatelé sociálních služeb prevence zaměřující se na cílovou skupinu osob ohrožených sociálním vyloučením nebo takové obce, ve kterých v poslední době narůstají problémy v oblasti občanského soužití.

Sociálně vyloučené lokality lze definovat jako prostor, kde žijí jedinci považovaní za sociálně vyloučené, přičemž ti jedinci jsou na daný prostor na jedné straně odkázáni, neboť jiné bydlení je pro ně nedostupné, a na druhé straně právě tento prostor se podílí na jejich vyloučení. Lokality koncentrace příjmově slabých domácností jsou pak spojovány s mnohými sociálními problémy: kriminalitou, vandalismem, konflikty v soužití s ostatními obyvateli, nízkou úrovní dosaženého vzdělání, nezaměstnaností, chátrajícím bytovým fondem či špatnou dostupností a kvalitou služeb. Některé skupiny obyvatel jsou sociálním vyloučením ohroženy více než jiné. Jedná se například o nedostatečně vzdělané osoby, dlouhodobě či opakovaně nezaměstnané, obyvatele s mentálním či fyzickým handicapem, osoby trpící nějakým druhem závislosti, osaměle žijící seniory, imigranty, příslušníky různě (etnicky, nábožensky, sexuální orientací aj.) definovaných menšin a lidí, kteří se ocitli v těžké životní situaci, z níž si sami nedokážou pomoci.

Tab. 40 ukazuje výčet některých sociálně vyloučených lokalit, které definovala Analýza sociálně vyloučených lokalit za rok 2013.

Tab. 40 Sociálně vyloučené lokality v LK 2013

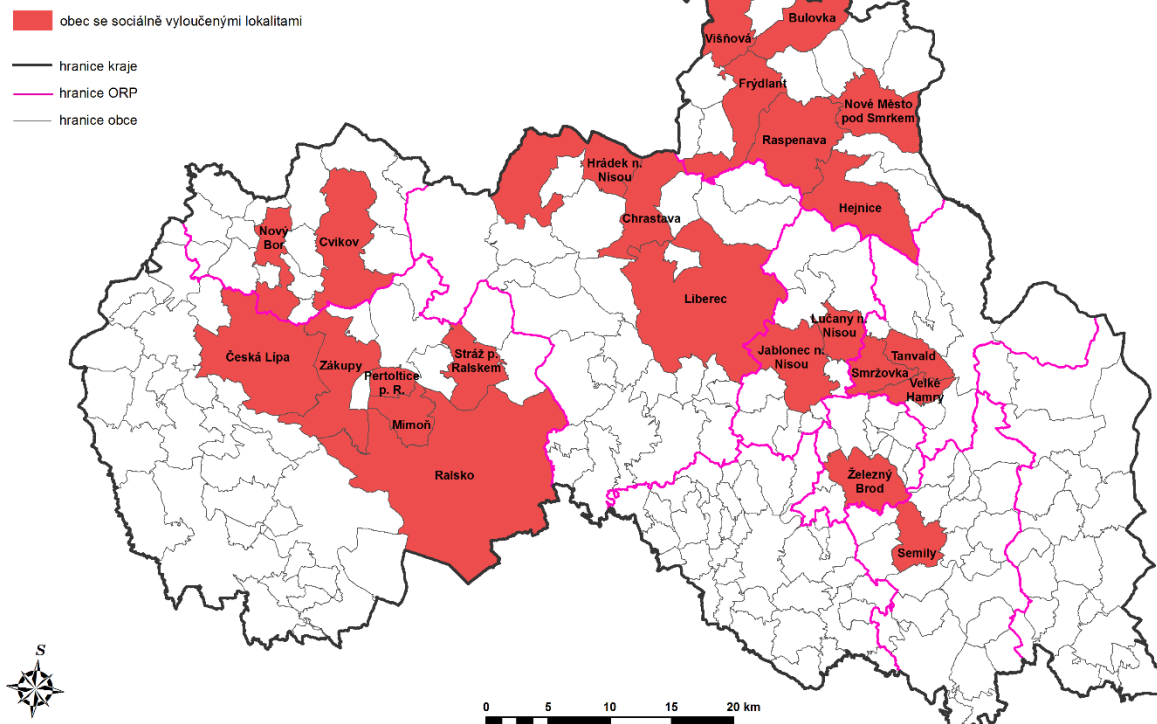
ORP	obec	lokality
ČL	Česká Lípa	celkem 7 lokalit: "N-centrum" (ulice Svojsíkova stezka – ubytovna pro neplatiče, ve vlastnictví města); ulice Dubická; ubytovna Mlékárna; Jiráskova ulice č. p. 608 a 610; ubytovna u koupaliště; ubytovna v městské části Na Kopečku; ubytovna na sídlišti Sever
	Mimoň	ulice Okrouhlická, Příkopy, V Lukách, Malá; sídliště Letná; sídliště p. R.; sídliště Plouznice (v obci Ralsko, žijí tam však i sociálně vyloučené osoby z Mimoně)
	Pertoltice p. R.	2 domy v soukromém vlastnictví, více neidentifikované
	Ralsko	sídliště Plouznice; lokalita Náhlav (6 bytových domů)
	Stráž p. R.	panelový dům v Jižní ulici č. p. 367
	Zákupy	Nové Zákupy č. p. 520
NB	Cvikov	dům Kollárova 13; dům Vančurova 261
	Nový Bor	rodinný dům Nemocniční ulice č. p. 410; dům Dobrovského č. p. 216; dům Palackého náměstí č. p. 185; obytný dům Pihel č. p. 222; sociální ubytovna Severní č. p. 755; ubytovna Křižkova č. p. 850 a 933; sídliště Rumburských hrdinů (9 panelových domů)
LBC	Hrádek n. N.	ul. 1. Máje; ul. U Gumovky; areál bývalé cihelny na Oldřichovské ulici, ul. Generála Svobody; 3 panelové domy v Žitavské ulici; dům v Lidické ulici č. p. 397
	Chrastava	azylová ubytovna v Soudní ulici; okolí Nádražní ulice; další rozptýlení v různých lokalitách Chrastavy
	Liberec	150 - 200 lidí bez přístřeší (občasně využívají noclehárnu v Kateřinkách, azylový dům Speramus a další) - jinak rozptýlení po celém LBC; lokality Vojanova, Jugoslávská, Americká, Hanychovská; v městských částech Jeřáb a Františkov je hojně zastoupena romská komunita ohrožená sociálním vyloučením; panelová sídliště Rochlice, Vesec, Kunratická, Pavlovice; okolí ulice Košícká a liberecké teplárny; ubytovny po celém LBC (v ulicích Riegrova, Chrastavská, Na Svahu, Hanychovská, Ještědská, Česká Beseda, Puškinova, Sportovní, Jablonecká)
FRÝ	Bulovka	v bytech po celé obci, není zde vyložené sociálně vyloučená lokalita či objekt
	Frýdlant	dům Zahradní ulice č. p. 368; dům Nádražní ulice č. p. 476; Hejnická 4008; Kodešova 211; Raisova 147; a další domy v okolí Hrnčířského náměstí a v Okružní ulici; panelové domy na sídlišti v ulicích Husova, Čapková, Lesní, ...
	Hejnice	rozptýlení po obci, nejvíce v panelových domech na místním sídlišti
	Nové Město p. S.	bytový dům na Mírovém náměstí; bytový dům Jindřichovská 501; dům Myslbekova 3; panelové domy společnosti CPI byty (Myslbekova 942–948, Uhelná 932–934)
	Raspenava	cca 30 osob, rozptýlení po obci
	Višňová	rozptýlení po obci, nejvíce v osadách Višňová a Andělka
JN	Jablonec n. N.	rozptýlení po celé obci; především však objekty ulice Na vršku 2, 10 a 16, ulice Dlouhá, ulice Revoluční, Lidická, Souběžná, Horská; ubytovna Janov č. p. 433
	Lučany n. N.	cca 20–30 osob romské národnosti; až na pár výjimek bez potíží v oblasti soužití
SEM	Semily	lokalita "Kolonka"; panelový dům ul. Jižní 465; ubytovna Samko (Nádražní 575); soukromý pronájem cca pro 3–4 romské rodiny; ul. Mízerova 608; lokalita Na Škvárově
TAN	Smržovka	byty Hlavní č. p. 746, 844 a 848; byty Kostelní 460; Husova 917
	Tanvald	dům Žáková č. p. 425; ulice Železnobrodská 94, 259–262; dům č. 299; ubytovna Koruna; ulice Krkonošská č. p. 339 a 340; Hlavní 844 a další
	Velké Hamry	dům Mezivodí 592; Hamry 254 a 365; Velké Hamry č. p. 563–566
ŽB	Železný Brod	město zmiňuje lokality, kde převážně žijí Romové, ale ne sociálně vyloučení a to: Masarykova ulice a čtvrt' Poříč, jinak panují poměrně dobré vztahy mezi Romy a majoritou

Zdroj: Analýza sociálně vyloučených lokalit a dostupnosti sociálních služeb prevence v těchto lokalitách v LK

Jako hlavní procesy, které podporují vznik sociálně vyloučených lokalit, lze identifikovat především prodej obecního bytového fondu soukromým vlastníkům, kteří nyní pronajímají byty nízkopříjmovým romským domácnostem, kdy část pronajímatelů ani nezajišťuje správu a opravy domu, pronajímá byt nájemníkům bez nájemní smlouvy a požaduje vysoké nájemné za nekvalitní bydlení.

Problematikou sociálně vyloučených lokalit se celorepublikově zabývá **Analýza sociálně vyloučených lokalit**. Předchozí výsledky v této kapitole se týkají analýzy zpřesněné za LK. Analýza za LK zpřesňovala výsledky z Analýzy sociálně vyloučených lokalit (SVL) z roku 2006. V současné době je však již vydaná nová **Analýza SVL z května 2015**. Ta však zatím nemá zpřesnění pro LK. Z celorepublikové analýzy v tab. 41 pak vyplývá, že se výrazně zvedl počet SVL i počet obyvatel v nich.

SOCIÁLNĚ VYLOUČENÉ LOKALITY

Obr. 77 Sociálně vyloučené lokality v LK 2013

Zdroj: GIS ÚP LK, Analýza sociálně vyloučených lokalit a dostupnosti sociálních služeb prevence v těchto lokalitách v LK

Tab. 41 Sociálně vyloučené lokality a počty obyvatel v nich – srovnání let 2006 a 2014

	počet SVL		počet obyvatel v SVL	
	2006	2014	2006	2014
ČR	310	606	60 000 – 80 000	95 000 – 115 000
LK	26	48	2 000 – 2 500	3 000 – 4 000

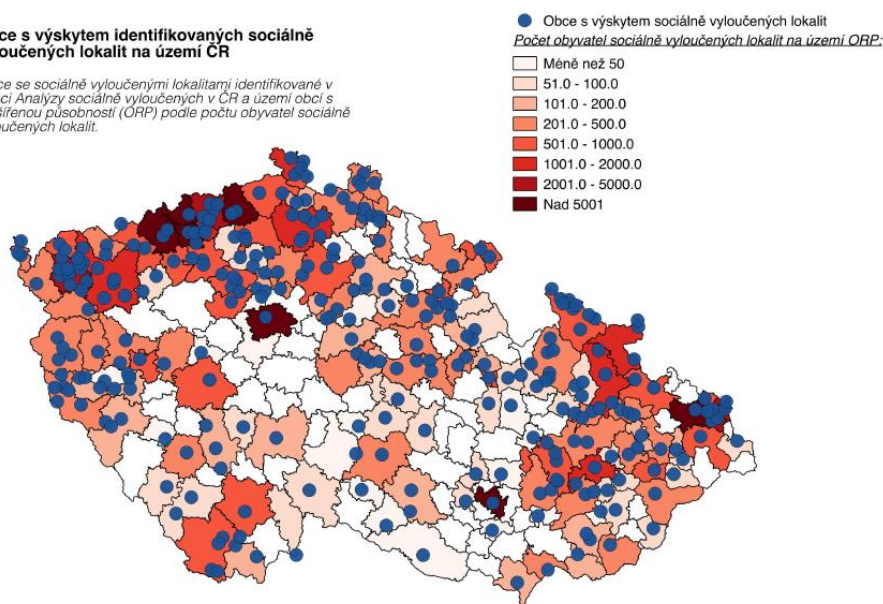
Zdroj: Analýza sociálně vyloučených lokalit, 2015

Jako příčiny nárůstu SVL uvádí analýza ekonomickou krizi, která v některých regionech přispěla ke zhoršení pracovních i ekonomických podmínek a jako výraznější faktor uvádí prostou reprodukci sociálně vyloučených obyvatel.

Obr. 78 vyjadřuje strukturu obcí, v nichž se nacházejí SVL, a to z hlediska celkového počtu obyvatel. Každá obec je v obrázku zobrazena pouze jednou (modrá značka), bez ohledu na počet lokalit, které se na jejím území nacházejí.

Obce s výskytem identifikovaných sociálně vyloučených lokalit na území ČR

Obce se sociálně vyloučenými lokalitami identifikované v rámci Analýzy sociálně vyloučených v ČR a území obcí s rozšířenou působností (ORP) podle počtu obyvatel sociálně vyloučených lokalit.

Obr. 78 Sociálně vyloučené lokality v ORP ČR v roce 2014

Zdroj: Analýza sociálně vyloučených lokalit

11.4 KULTURA A PAMÁTKOVÁ PÉČE

KULTURA A PAMÁTKOVÁ PÉČE

Instituce regionálního a nadregionálního významu, které zřizuje LK, Krajská vědecká knihovna v Liberci, Severočeské muzeum v Liberci, Oblastní galerie Liberec, Vlastivědné muzeum a galerie v České Lípě a Muzeum Českého ráje v Turnově. Význam těchto organizací spočívá především v regionálním působení a v metodické a odborné činnosti vůči ostatním kulturním organizacím v kraji. Řada aktivit těchto organizací směřuje i za hranice kraje a republiky.

Mezi organizace s nadregionálním významem v kraji patří také Naivní divadlo Liberec, Divadlo F. X. Šaldy v Liberci, botanická a zoologická zahrada. Zřizovatelem těchto zařízení je statutární město Liberec. Jejich důležitost pro kraj spočívá především v zajištění kulturních a vzdělávacích služeb významem přesahujících město Liberec i LK.

Kulturní služby v kraji nejsou poskytovány pouze profesionálními kulturními institucemi, ale i v rámci aktivit občanských sdružení, neziskových organizací, spolků a zájmových činností skupin a jednotlivců a různých občanských iniciativ. Tyto subjekty poskytují prostor pro zájmové využití obyvatel a zároveň jsou i pořadateli kulturních akcí nadregionálního, regionálního i místního významu.

PAMÁTKY

Návštěvnost památek je důležitá pro cestovní ruch. Má významný ekonomický přínos pro obce a regiony. Jejich propagace může přinést finance i odlehlejšími regionům s dalšími zajímavými památkami. LK se vyznačuje nejhustší sítí památkových objektů (se vstupným) na plochu kraje v ČR. Za rok 2019 byla sledována návštěvnost u 18 památkových objektů (viz tab. 42).

Tab. 42 Návštěvnost památek Libereckého kraje v roce 2015 a 2019

Okres	Památky	Obec	Návštěvnost	
			2015	2019
Česká Lípa	Státní hrad Bezděz	Doksy	67 961	68 049
	Skalní hrad a poustevna Sloup	Sloup v Čechách	42 674	50 219
	Státní zámek Zákupy	Zákupy	33 223	29 239
	Hrad Houska	Blatce	23 805	21 932
	Vodní hrad Lipý	Česká Lípa	7 148	*
Jablonec nad Nisou	Hrad Frýdštejn	Hodkovice nad Mohelkou	25 259	26 940
	Pantheon Vranov	Malá Skála	-	-
	Radniční věž	Jablonec nad Nisou	-	*
	Kostel sv. Anny	Jablonec nad Nisou	*	*
Liberec	Státní zámek Sychrov	Sychrov	126 980	120 885
	Státní hrad a zámek Frýdlant	Frýdlant	59 298	52 727
	Státní zámek Lemberk	Jablonné v Podještědí	34 254	35 611
	Státní hrad Grabštejn	Hrádek nad Nisou	19 308	22 699
	Vyhlídková věž kostela sv. Kříže	Jablonné v Podještědí	2 647	2 507
Semily	Státní hrad Trosky	Rovensko pod Troskami	109 722	116 948
	Hrad Valdštejn	Turnov	54 525	57 445
	Státní zámek Hrubý Rohozec	Turnov	27 612	25 735
	Hrad Rotštejn	Mírová pod Kozákovem	11 143	13 523
	Synagoga Turnov	Turnov	2 271	2 428

Zdroj: Návštěvnost památek v krajích ČR v r. 2015 a v r. 2019 – NIPOS, (*) označuje údaj, kde majitel památkového objektu nedal souhlas ke zveřejnění individuálních údajů, (-) označuje prázdný údaj z důvodu nedodání dat zpravodajskou službou do daného termínu

Celková návštěvnost sledovaných památek v kraji byla dle NIPOS za rok 2019 **658 926 návštěvníků**. Nejnavštěvovanější památkou v LK zůstává Státní zámek Sychrov s 120 885 návštěvníky a dále pak Státní hrad Trosky s 116 948 návštěvníky. Oproti roku 2015 (647 830 návštěvníků) se návštěvnost památek zvýšila pouze o 1,7 %.

KNIHOVNY

Knihoven v LK v roce 2019 bylo dle ČSÚ **199**. V roce 2000 bylo v LK 243 knihoven, což znamená, že během posledních 20 let došlo k úbytku o více než 18 %. Nejvýznamnější knihovnou v kraji je **Krajská vědecká knihovna v Liberci**, která současně plní i funkci městské knihovny. V roce 2019 registrovala denně v průměru 841 návštěvníků; je koordinátorem výkonu regionálních funkcí knihoven v kraji.

KINA

V roce 2019 bylo v LK **40 kin** (klasická kina, kinokavárny, letní kina a místa s provozem putovního kina i kina s nepravidelným provozem a ostatní projekční místa jako multifunkční kluby, knihovny a další), z toho 20 z nich je v režimu stálého provozu, 8 nepravidelného a ve 12 případech se jedná o kina letní.

MUZEA, GALERIE A PAMÁTNÍKY

Muzeí, galerií a památníků (poboček) bylo v roce 2019 dle NIPOS na území LK celkem **28**, z toho jsou to **3 galerie** (Liberec, Česká Lípa, Železný Brod, Malá Skála, Chrastava) a **19 muzeí**.

Dle údajů z NIPOS byla Oblastní galerie Liberec – Lázně v roce 2019 v celorepublikovém srovnání na 7. – 8. místě dle počtu stálých expozic. Galerie se v roce 2015 umístila na 12. místě celorepublikově v počtu návštěvníků expozic a výstav. Z LK se v žebříčku nejnavštěvovanějších galerií dále umístilo Muzeum Čtyřlístek – MěKS Doksy (14. místo, 23 749 návštěvníků) a Městská galerie Vlastimila Rady Železný Brod (36. místo, 2 185 lidí). Ostatní galerie vykazaly méně než 1 000 návštěvníků.

DIVADLA

Na území LK se v roce 2014 dle NIPOS nacházelo celkem **10 divadel**, z čehož 3 se nacházejí v Liberci, 2 v Novém Boru, 2 v Turnově a po jednom divadle se nachází ve městech Železný Brod, Jablonec nad Nisou a Česká Lípa. Na území LK se nacházejí také divadelní spolky (např. Krakonoš, Havlíček), či lesní divadlo (Sloup v Čechách).

Divadlo F. X. Šaldy Liberec patří k nejstarším divadlům v republice. Jeho historie se datuje od roku 1883. Hlediště ročně navštíví diváci nejen z Liberce, ale z celého LK. V celorepublikovém srovnání NIPOS z roku 2015 se umístilo na 2. místě v počtu uváděných titulů s celkovým počtem 83 titulů (17 premiér). Umělci vystupují na jevišti Šaldova divadla a také na menší scéně Malého divadla. V současnosti má liberecké divadlo 3 profesionální soubory – činohru, operu a balet.

ZAHRADY

V Liberci se nachází **nejstarší zoologická zahrada** na území bývalého Československa; jedná se o zoo s nadregionálním významem. Návštěvnost zahrady v roce 2018 byla přes **368 000 lidí**. Zoologická zahrada v Liberci je jedinečná tím, že chová tygra indického v bílé formě a takina čínského. **Botanická zahrada v Liberci je nejstarší zahradou v ČR**, její návštěvnost v roce 2018 přesáhla **58 000 návštěvníků**. Nejzajímavější rostlinou ve sbírce botanické zahrady je viktorie královská.

11.4.1.1 REGISTROVANÉ PAMÁTKY

Na území LK se nachází několik registrovaných chráněných území a nemovitých kulturních památek. Jejich rozmístění je patrné na obr. 79.

VESNICKÉ PAMÁTKOVÉ REZERVACE (JEV UAPO 005a)

VPR jsou vymezeny v následujících 7 obcích (**8 VPR**): Benecko (Horní Štěpanice), Doksy (Žďár), Dubá (Lhota), Kořenov (Jizerka), Kravaře (Janovice, Rané), Lomnice n. P. (Karlovy) a Železný Brod (Trávníky).

V LK se nenachází žádné rezervace městského typu, ani archeologické památkové rezervace.

MĚSTSKÉ PAMÁTKOVÉ ZÓNY (JEV UAPO 005a)

MPZ jsou vymezeny v obcích (**15 MPZ**): Česká Lípa, Český Dub, Dubá, Frýdlant v Č., Hodkovice n. M., Hrádek n. N., Jablonec n. N., Jablonec v P., Jilemnice, Kamenický Šenov, Liberec, Lomnice n. P., Nový Bor, Turnov, Zákupy.

VESNICKÉ PAMÁTKOVÉ ZÓNY (JEV UAPO 005a)

VPZ jsou vymezeny v následujících obcích (**11 VPZ**): Blatce (Tubož), Doksy (Kruh, Vojetín), Dubá (Bukovec), Kravaře, Kryštofovo Údolí, Jestřebí (Pavlovice), Sloup v Čechách, Syřenov (Újezdec), Velenice, Železný Brod.

KRAJINNÉ PAMÁTKOVÉ ZÓNY (JEV UAPO 005a)

Na území LK se nachází **2 KPZ**, a to Lembersko a Zahrádecko.

NEMOVITÉ NÁRODNÍ KULTURNÍ PAMÁTKY (JEV UAPO 008a)

Dle NPÚ se na území LK nachází **15 NKP**. Jedná se o areál kostela Nanebevzetí Panny Marie Hejnice, areál kostela Nanebevzetí Panny Marie v Horní Polici, brusírnou Harrachovské sklárny se strojním vybavením, Dlaskův statek v Dolánkách u Turnova, horský hotel a televizní vysílač Ještěd u Liberce, hrad Grabštejn, Janatův mlýn v Buřanech, kostel sv. Vavřince a Zdislavy v Jablonném v P., zámek Frýdlant, zámek Hrubý Rohozec, zámek Lemberk, zámek Sychrov, zámek Zákupy a hospodářský dvůr zámku v Zákupích, zřícenina hradu Bezděz, zřícenina hradu Trosky.

Přesné číslo nemovitých kulturních památek (jev UAPO_008a) je bohužel neznámé. Národní památkový ústav není ve svých datech zcela korektní. V současné době má KÚ LK OÚPSŘ zpracováno na území LK 2 223 nemovitých kulturních památek. Tyto však nejsou kvůli svému množství zobrazeny na obr. 79.

PAMÁTKY UNESCO (JEV UAPO 010)

Na území LK se nevyskytují. Je však snaha o zapsání horského hotelu a televizního vysílače Ještěd.

PATROVÝ DŮM ROUBENÝ

Domy s bohatě vyřezávanou podstávkou nesoucí patro a často s dlouhou pavlačí v patře. Patrový roubený dům níže položených zemědělských oblastí severních Čech patří svým náročným tesařským zpracováním k nejvýraznějším reprezentantům lidové architektury v Čechách. Zejména kvůli náročnému výtvarnému zpracování lomenice, podstávky a pavlače.

- vymezení: Turnovsko, Český Ráj, Podještědí, Máchův kraj, Českolipsko

DOMY S PODSTÁVKOU

Domy s typickým prvkem tzv. podstávkou, což je sloupová konstrukce stojící před stěnami přízemí, na kterou jsou usazeny stěny roubeného nebo hrázděného patra, u přízemních domů konstrukce střechy nebo roubeného věnce polopatra. Podstávka mívá různý tvar, podle kterého ji lze datovat – u nejstarších domů z počátku 18. stol. jsou sloupky spojeny tesařsky pečlivě propracovanými půlkruhovými oblouky z trámů, u mladších se oblouky zplošťují až k přímým překladům.

- vymezení: skoro celé území LK vyjma jeho východní části – Jizerských hor, Podkrkonoší a Krkonoš

PŘÍZEMNÍ ROUBENÝ DŮM

Pro mnohé stavby je charakteristickým znakem právě bohaté členění a zdobení lomenice. Esteticky velmi působivé výtvarně řešené štíty patří k základním charakteristikám lidové architektury dané oblasti. Bohatší štíty se nacházejí v oblasti lomnické, jilemnické a novopacké. Jednoduché jsou v horské oblasti Krkonoš.

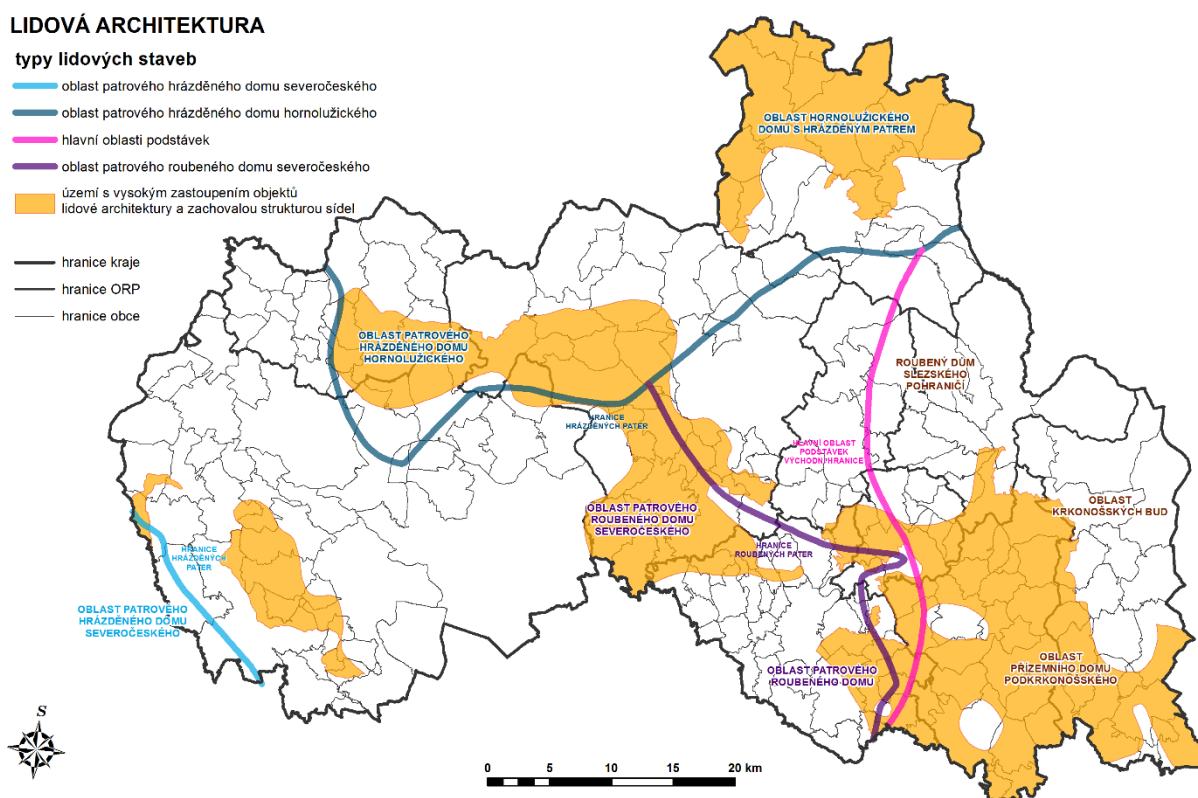
- vymezení: Jizerské hory, Krkonoše, Podkrkonoší

LIDOVÁ ARCHITEKTURA

typy lidových staveb

- oblast patrového hrázděného domu severočeského
- oblast patrového hrázděného domu hornoloužického
- hlavní oblasti podstávek
- oblast patrového roubeného domu severočeského
- území s vysokým zastoupením objektů lidové architektury a zachovalou strukturou sídel

- hranice kraje
- hranice ORP
- hranice obce

Obr. 80 Regiony lidové architektury

Zdroj: GIS ÚP LK, Vymezení oblastí krajinného rázu LK (Brychtová, 2009)

11.4.1.4 HISTORICKY VÝZNAMNÉ STAVBY A SOUBORY (JEV UAPO_013a)

HISTORICKY VÝZNAMNÉ TECHNICKÉ STAVBY

Specifikem LK je ojedinělý **systém horských turistických rozhleden** zbudovaný v Jizerských horách a Krkonoších. V Jizerských a Lužických horách je také soubor původních řadových **hraničních objektů** tzv. **řopíků** postaveným Ředitelstvím opevňovacích prací jako pozůstatek hraničního opevnění.

V Jizerských horách je jedinečný **systém horských přehrad** (Bedřichov, Fojtka, Harcov, Josefův Důl, Mšeno, Mlýnice, Souš). Unikátem jsou i některé dopravní stavby jako např. trať v úseku Liberec – Křižany na železniční trati Liberec – Česká Lípa; **největší železniční viadukt** (technická památka) a železniční trať s řadou tunelů podél řeky Jizery na trati Turnov – Semily a tzv. **zubačka**, ozubená železniční dráha z Tanvaldu do Kořenova. Nově byla v roce 2016 prohlášena kulturní památkou **železniční stanice** v Martinicích v Krkonoších.

HISTORICKY VÝZNAMNÉ SAKRÁLNÍ STAVBY – DUCHOVNÍ HODNOTA KRAJINY

Veškeré drobné i významné sakrální stavby zvyšují duchovní hodnotu krajiny a přispívají k její rázovitosti a jedinečnosti. Jsou jimi např. křížky, křížové cesty, boží muka, kapličky, kostely, baziliky, kláštery apod. (tab. 43).

Tab. 43 Vybrané historicky významné sakrální stavby LK

Historicky významné stavby	Lokalita	Charakteristika
Kostel nanebevzetí Panny Marie	Jizerské hory – Hejnice	bazilika s klášterem a mezinárodním centrem duchovní obnovy
Bazilika sv. Vavřince a sv. Zdislavy	Lužické hory – v Jablonném v P.	areál kostela sv. Vavřince s katakombami a ostatky sv. Zdislavy
Kostel Panny Marie	České středohoří – Horní Police	areál kostela s ambity obdobného charakteru Svaté hory – Mariánské poutní místo
Kostel sv. Josefa	Krásná – Černostudniční hřeben	areál kostela a fary a Kittlův dům

Zdroj: ÚAP LK 8/2008, podklady KÚ LK OKPPCR

HISTORICKY CENNÉ ZÁMECKÉ PARKY A ZAHRADY

Na území LK se nachází poměrně velké množství historických parků a zahrad. Žádné však nejsou zapsány jako samostatná kulturní památka a jsou zapsány v rámci areálů jiných nemovitých kulturních památek.

Nejcennějšími parky se zahradami jsou např. zahrady zámků Sychrov, Hrubý Rohozec nebo Zákupy. Cenné zahradní a parkové areály se ale dochovaly i u jiných zámků nebo velkolepých vil.

SPECIFICKÉ PAMÁTKOVÉ OBJEKTY KRAJE

Významnou kulturní hodnotu území představují i další specifické objekty. Jedná se o jedinečný historický unikát celoevropského významu, a to **bydlení na pískovcích** – stavby vybudované na skalních útvarech především v oblasti Kokořínska a Českého ráje.

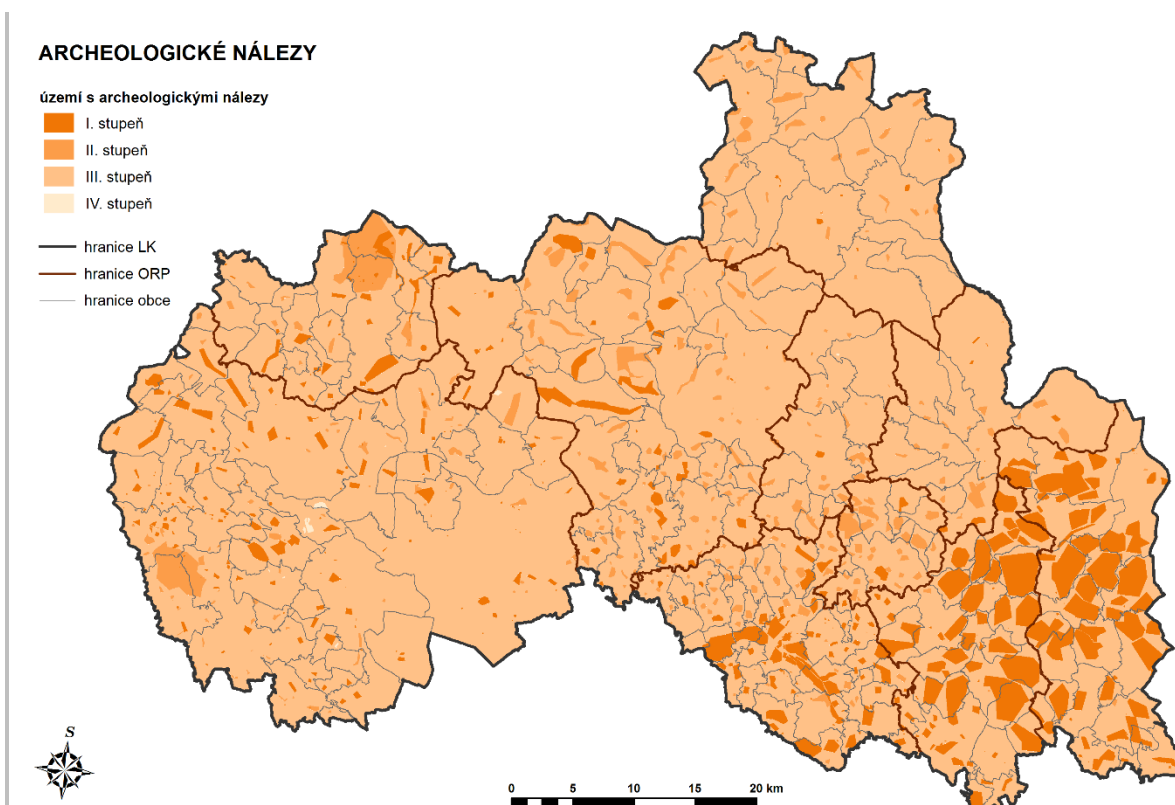
11.4.1.5 VÝZNAMNÁ STAVEBNÍ DOMINANTA (JEV UAPO_011a)

Charakter území a krajinný ráz je utvářen i významnými stavebními dominantami podtrhujícími tvář krajiny. Nejvýznamnější stavební dominantou LK je **horský hotel a televizní vysílač Ještěd**.

ARCHEOLOGIE

11.4.1.6 ÚZEMÍ S ARCHEOLOGICKÝMI NÁLEZY (JEV UAPO_016)

Dle zákona je třeba celé území ČR považovat za území s archeologickými nálezy. V praxi se však používá členění území do 4 kategorií tzv. území s archeologickými nálezy I. – IV. stupně (UAN):

Obr. 81 Území s archeologickými nálezy

Zdroj: GIS ÚP LK, UAPO_016, akt2014_06

- **ÚAN I.** – území s pozitivně prokázaným a dále bezpečně předpokládaným výskytem archeologických nálezů;
- **ÚAN II.** – území, na němž nebyl doposud pozitivně prokázán výskyt archeologických nálezů, ale určité indicie mu nasvědčují: pravděpodobnost výskytu archeologických nálezů 51–100%;
- **ÚAN III.** – území, na kterém ještě nebyl rozpoznán a pozitivně doložen výskyt arch. nálezů a prozatím tomu nenásvědčují žádné indicie, ale předmětné území mohlo být osídleno nebo jinak využito člověkem; 0–50% pravděpodobnost výskytu archeologických nálezů;
- **ÚAN IV.** – území, kde je nereálná pravděpodobnost výskytu arch. nálezů – veškerá vytěžená území (lomů, cihelny, pískovny apod.)

Na všechny typy ÚAN mimo ÚAN IV se vztahuje povinnost vyplývající z § 21–24 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči v platném znění.

Z obr. 81 vyplývá, že mezi archeologicky nejceněnější oblasti LK patří území mezi obcemi Rokytnice n. J., Benecko, Jilemnice, Lomnice n. P. a Semily. Dále pak menší území v oblasti Českého ráje a Kokořínska (v obou případech přibližně odpovídá území chráněných krajinných oblastí), část dolního toku Jizery (přibližně v úseku Turnov – Svijany) a okolí Českého Dubu a dalších center historického osídlení.

11.5 SPORT A TĚLOVÝCHOVA

LK nabízí sportovní využití v letním i zimním období. V létě především pro cyklistiku, cykloturistiku, turistiku a vodní sporty na četných vodních tocích a plochách. V zimě pak běžecké a sjezdové lyžování. Běžecké lyžování má velké využití na **Jizerskohorské magistrále**, která má i dobré propojení na polský areál Jakuszyce. Takové možnosti sportovního využití mají významný pozitivní vliv na CR.

Pro sport je důležitá dopravní infrastruktura pro CR – cyklokoridory, vleky, lanovky – více viz kapitola 12.

V LK má tradici pořádání řady závodů zejména v zimním období – např. **Jizerská 50, lety a skoky na lyžích v Harrachově** (mistrovství světa, světové poháry), **skoky na lyžích na Ještědu** (mistrovství světa).

Ve městech se dále nachází různá sportoviště – koupaliště a bazény, hřiště, tělocvičny, stadiony a zimní stadiony. V LK se nachází k 02/2021 dle České sportovní unie (ČSÚ) **429 zařízení**. V roce 2006 ČSÚ evidovalo **873 sportovišť**.

V LK vznikají i plochy a zázemí pro nová moderní sportovní odvětví jako je Singltrek v Novém Městě p. S. fourcross bikepark na Dobré Vodě v Jablonci n. N. Singltrek pod Smrkem je systém sítí cyklostezek v lesech v okolí Smrku. Cyklostezky jsou tvořeny úzkou hlinitou cestou, která vede terénem, a cyklisté po ní jezdí na horských kolech. Délka cyklostezek je přibližně 80 kilometrů a zasahuje až za hranice ČR do Polska k městu Świeradów Zdrój. Singltrek významně podporuje cestovní ruch v okolí Nového Města p. S.

PLOCHY OBČANSKÉHO VYBAVENÍ – SPORT (JEV UAPO_001a)

ÚUP mají povinnost v ÚAPO sledovat pouze celkové plochy občanského vybavení. Jejich další členění není legislativně vyžadováno.

11.6 DOSTUPNOST VEŘEJNÉ DOPRAVY

Zajištění veřejné dopravy a její dostupnost obyvatelům je jedním z důležitých prvků kvalitního fungování správního území. V Libereckém kraji na poli veřejné dopravy působí KORID LK, spol. s r. o., který zajišťuje integraci veřejné dopravy (organizuje integrovaný dopravní systém IDOL), zpracovává analýzu sítě veřejné dopravy a navrhuje nová řešení, tvoří jízdní řády a projednává s obcemi, zaměstnavateli a dalšími subjekty změny v jízdních řádech.

Krajům je zákonem o veřejných službách a přepravě cestujících (č. 194/2010 Sb.) uložena povinnost dopravního plánování, jehož cílem je vytvářet podmínky pro hospodárné a účelné zajišťování dopravní obslužnosti a vzájemnou spolupráci státu, krajů a obcí v této činnosti. Koordinátor veřejné dopravy zpracoval z pověření Libereckého kraje koncepční dokument **Plán dopravní obslužnosti Libereckého kraje pro období 2019–2023**.

Plán bere mimo jiné v potaz dostupnost zastavěného území. Analyzuje zastavěná území mimo dostupnost 1 km od obsluhovaných autobusových či železničních zastávek. Dle minimálních standardů dostupnosti je přitom stanovena maximální docházková vzdálenost na zastávku 1,5 km; respektive vzdálenost odpovídající maximální docházkové době 20 min. Maximální doporučená docházková vzdálenost od zastávky veřejné dopravy do škol je stanovena na 800 m v případě MŠ a ZŠ a 1 000 m v případech ostatních škol. U podniků zaměstnávajících významný počet dojíždějících zaměstnanců se jedná o rozpětí 600–1 500 m docházkové vzdálenosti a 8–20 min docházkové doby, které se odvíjejí od významu zaměstnavatele. Standardy jsou mimo jiné stanoveny i pro účely dalších důležitých cest – na úřady, do zdravotnických zařízení či k obstarání nákupů.

Součástí Plánu dopravní obslužnosti LK je také analýza dostupnosti dopravní obslužnosti ve srovnání s navrhovanými standardy. Stanovují se opatření pro sídla, kde nejsou splněny standardy dopravní obslužnosti (docházková vzdálenost, nabídka spojení). Celkově se jedná 29 lokalit, rovněž v 29 obcích LK, nejčastěji v ORP JIL (9 lokalit), ORP TUR (7 lokalit) a ORP SEM (4 lokality).

Další informace k dostupnosti drážní dopravy viz část 12.1.2 PRURÚ, tématu se věnuje také indikátor A5 v RURÚ.

ZJIŠTĚNÍ A VYHODNOCENÍ HODNOT ÚZEMÍ

- vzdělávání
 - Technická univerzita Liberec
 - zastoupení speciálních středních škol nadregionálního významu
 - trend zvyšování vzdělanosti obyvatel
 - MŠ a ZŠ na malých obcích, kde pozitivně přispívají k soudržnosti obyvatel
 - botanická zahrada, zoologická zahrada
- zdravotnictví
 - specializovaná a superspecializovaná zdravotnická pracoviště – Krajské nemocnice Liberec, Ústav chirurgie ruky a plastické chirurgie ve Vysokém n. J.
 - lázeňská místa (Lázně Kundratice, Lázně Libverda)
 - hospic svatého Zdislavy v Liberci
- sociální péče
 - v ÚAP LK nejsou vymezeny
- kultura a památková péče
 - veškeré registrované památky
 - národní nemovité kulturní památky:
 - vesnické památkové rezervace
 - městské a vesnické památkové zóny
 - krajinné památkové zóny
 - významná archeologická naleziště v praxi lokalizovaná jako ÚAN I. a ÚAN II. (ve výkresu hodnot území jsou vizualizována pouze ÚAN I.)
 - regiony lidové architektury a jiná historicky cenná území památkově chráněná území, jež vyžadují ochranu v rámci zachování genia loci daného regionu a s koncentrací objektů lidové architektury (není zatím provedena jednoznačná specifikace vymezení, graficky nezobrazeno).
 - lidová architektura
 - lidová architektura a zachovaná struktura sídel
 - oblast patrového hrázděného domu severočeského, oblast patrového hrázděného domu hornolužického, oblast patrového roubeného domu severočeského
- sport a tělovýchova
 - vysoká koncentrace ploch a zařízení pro celoroční sport a rekreaci (graficky znázorněno v ÚAPO)
 - Jizerské hory jako sportovní areál Liberecko-Jablonecké aglomerace pro letní i zimní sportovní aktivity
 - významná infrastruktura Jizerskohorské magistrály, Lužickohorské magistrály a Singltreku pod Smrkem
- dostupnost veřejné dopravy
 - v ÚAP LK nejsou vymezeny

ZJIŠTĚNÍ A VYHODNOCENÍ LIMITŮ VYUŽITÍ ÚZEMÍ

- vzdělávání
 - V rámci tematického okruhu vzdělávání nejsou vymezovány limity využití území. Nicméně pro plochy sloužící vzdělávání by měla být dodržována určitá pravidla: v jejich blízkosti by neměly být vymezovány plochy průmyslu (netýká se SOŠ a SOU), plochy vzdělávání by měly být dostatečně obslouženy dopravní infrastrukturou (s důrazem na veřejnou dopravu, pěší dostupnost, dostupnost cyklodopravou). Absence školského zařízení určité úrovně může být na druhou stranu pro území určité velikosti vnímána jako limit využití území, neboť to výrazně zvyšuje vyjížďku za školstvím.
- zdravotnictví
 - lázeňská místa (Lázně Kundratice, Lázně Libverda)
 - přírodní léčivé zdroje a zdroje přírodních minerálních vod a jejich OP
- sociální péče
 - v ÚAP LK nejsou vymezeny
- kultura a památková péče
 - limitem využití území v měřítku krajských ÚAP jsou zejména následující památkově chráněné objekty a území:
 - nemovité národní kulturní památky a jejich OP
 - vesnické památkové rezervace
 - městské památkové zóny
 - vesnické památkové zóny
 - krajinné památkové zóny
 - území s archeologickými nálezy I. a II. stupně
- sport a tělovýchova
 - v ÚAP LK nejsou vymezeny
- dostupnost veřejné dopravy
 - v ÚAP LK nejsou vymezeny

12 DOPRAVNÍ A TECHNICKÁ INFRASTRUKTURA VČETNĚ JEJICH DOSTUPNOSTI

ZJIŠTĚNÍ A VYHODNOCENÍ STAVU A VÝVOJE ÚZEMÍ

12.1 DOPRAVNÍ INFRASTRUKTURA A DOPRAVNÍ SYSTÉMY

SILNIČNÍ DOPRAVA

CELKOVÉ VYHODNOCENÍ SILNIČNÍ SÍTĚ

Širší dopravní vazby LK jsou popsány v kapitole Širší územní vztahy. Území LK je z dopravního hlediska situováno mezi dálničními tahy D8 Praha – Ústí n. L. – Drážďany (SRN), D11 Praha – Hradec Králové – Vratislav (PL) a A4 Vratislav (PL) – Zhořelec (PL, SRN) – Drážďany (SRN). Na tyto dálniční tahy zprostředkovávají dopravní vazby dálnice D10 Praha – Mladá Boleslav – Turnov, silnice I/13 Liberec – Děčín (Teplice), I/35 Hrádek nad Nisou – Liberec – Turnov – Jičín – Hradec Králové a rozestavěná B178 Žitava – Löbau – dálnice A4. Dalšími významnými silnicemi procházejícími územím kraje jsou silnice I/9, I/14 a I/10.

Intenzita silniční dopravy dlouhodobě roste. Mezi nejzatíženější úseky patří dlouhodobě dálnice D10 z Prahy do Turnova, silnice I/35 v úseku Bílý Kostel nad Nisou – Liberec – Turnov a silnice v rámci aglomerace Liberec – Jablonec n. N. Výsledky posledního celostátního sčítání dopravy z roku 2016 jsou k dispozici na <http://scitani2016.rsd.cz/pages/informations/default.aspx>.

Hierarchické členění silniční sítě LK použité v PRURÚ vychází z koncepce silniční dopravy ve vydaných ZÚR LK 2011. K 1. 1. 2016 byly změnou legislativy zrušeny rychlostní silnice a změnil se na tzv. dálnice II. třídy. R35 v úseku Liberec – Turnov se však změnila na silnici pro motorová vozidla I/35. Liberec tak nemá dálniční napojení. Stav silniční dopravní sítě je na tematickém výkresu **Silniční, železniční a letecká doprava**.

Z širšího pohledu územního rozvoje lze za nedostatečně silniční napojení označit zejména silniční napojení Tanvaldska, Semilského a Frýdlantska. Lze konstatovat, že stávající problematické napojení těchto oblastí zásadním způsobem přispívá k jejich hospodářské a sociální stagnaci.

12.1.1.1 SILNICE MEZINÁRODNÍHO VÝZNAMU

DÁLNIČNÍ (JEV UAPO 093A)

Dálnice je pozemní komunikace určená pro rychlou dálkovou a mezistátní dopravu. Dle svého určení a dopravního významu se dělí na dálnice I. a II. třídy. Na území LK se nachází pouze jedna dálnice II. třídy:

Dálnice D10

Mezinárodní tah E65, propojuje sídelní celky na S ČR s Prahou a ve vazbě na dálniční tahy s ostatními aglomeracemi na Z, J a JV našeho státu. V rámci základního komunikačního systému je v prostoru Prahy možnost dopravního napojení na dálniční tahy D1, D5 a D8.

SILNICE I. TŘÍDY (JEV UAPO 093A)

Silnice I. třídy určené zejména pro dálkovou a mezinárodní dopravu mají v LK význam mezinárodní, republikový a nadregionální. Jako silnice I. třídy mezinárodního významu je označena silnice I. třídy I/35 s mezinárodním tahem E442.

Silnice I/35

Součástí mezinárodního tahu E442. Úsek Turnov – Liberec (MÚK Doubí) rekatégorizovaný z bývalé rychlostní silnice. Rizikovým je zde zatáčkovitý úsek mezi Hodkovicemi n. M. a Rádelským Mlýnem, nevyhovující MÚK Rádelský Mlýn (v roce 2020 zahájena přestavba) a ostrá zatáčka v úpatí prudkého stoupání za Novým Mlýnem ve směru od Hodkovic n. M. na Turnov.

Úsek I/35 Turnov – hranice LK (Ktová) je dopravně nejproblematičtější úsek silničního spojení mezi Libercem a Hradcem Králové. V současné době prochází silnice městem Turnov a dále sídly Radvánovice, Hnanice, Borek pod Troskami a obcí Ktová. Průtahy mají velmi nevyhovující parametry s problematickými křižovatkami s navazujícími silnicemi i místními komunikacemi. Tento úsek je předmětem záměrů na provedení změn v území (viz záměry). Úsek Liberec – Hrádek n. N. je relativně vyhovující, i když je na průjezdu Libercem na hranici kapacity. V roce 2014 byla zprovozněna přeložka Bílý Kostel n. N. – Hrádek n. N., kde navazuje na novou německou silnici B178 krátkým úsekem přes Polsko.

12.1.1.2 SILNICE REPUBLIKOVÉHO VÝZNAMU

SILNICE I. TŘÍDY (JEV UAPO 093A)

Silnice I/13

Propojuje USK a LK. V úseku Liberec – Frýdlant – Habartice – Zawidów má přeshraniční charakter (OA, NA do 3,5 t) a zpřístupňuje oblast Frýdlantského výběžku. Po zprovoznění přeložky Stráž n. N. – Krásná Studánka se připravuje výstavba navazujícího úseku Krásná Studánka – Dětřichov.

12.1.1.3 SILNICE NADREGIONÁLNÍHO VÝZNAMU

SILNICE I. TŘÍDY (JEV UAPO 093A)

Silnice I/9

V LK tvoří dopravní osu v S-J směru v okrese Česká Lípa. Zprostředkovává vazby od hranic se SRN a z celého Šluknovského výběžku do vnitrozemí ČR. Dopravní zatížení v LK je nejvyšší v úseku Svor (křižovatka se silnicí I/13) – Česká Lípa – Jestřebí (křižovatka se silnicí I/38). Količními úseky jsou průtahy obcí Svor, Česká Lípa, Zahrádky a Jestřebí (křižovatka se silnicí I/38). V Dubé byl zrealizován obchvat.

Silnice I/10

Součástí mezinárodního tahu E65, ale má zejména spojovací charakter pro nadregionální i místní provoz – Turnov – Malá Skála, Železný Brod, Jizerské hory a Z část Krkonoš. Dále zajišťuje přeshraniční spojení přes Harrachov do Polska. V Návrhu Kategorizace dálnic a silnic do roku 2040 je navržena přeložka I/10 do nové silnice, která by měla od Jablonce nad Nisou navázat na dnešní I/65 a dále vést v péři s I/14 v nové trase na Tanvald.

Silnice I/14

Propojuje Liberec s Jabloncem n. N. V úseku Liberec (Kunratice) – Jablonec nad Nisou (Lukášov) byl zrealizován nový úsek silnice. Po velice problematickém a nevyhovujícím průtahu Jabloncem nad Nisou pokračuje I/14 ve směrově nevyhovujícím vedení téměř souvislým zastavěným územím přes Tanvald, Jilemnici a Vrchlabí k hranici LK a napojuje S KHK.

Silnice I/15

Propojuje Most – Litoměřice – Zahrádky. Prochází od Úštěku přes Kravaře do křižovatky se silnicí I/9 v Zahrádkách v JZ části LK. Nedostatečné směrově i šířkově uspořádání mají průtahové úseky v Zahrádkách a Stvolínkách. V Kravařích byl zrealizován obchvat.

Silnice I/16

Vede od Mladé Boleslavi přes Trutnov do Polska a zasahuje území LK pouze nepatrně v obcích Čistá u Horek a Horka u Staré Paky v trase Jičín – Trutnov. V úseku Nová Paka – Horka u Staré Paky je dopravní zatížení vysoké vzhledem k napojení měst Jilemnice a Vrchlabí i centrální části Krkonoš se středisky Špindlerův Mlýn a Pec p. Sněžkou. Ve směru Horka u Staré Paky – Trutnov jsou intenzity cca o 60 % nižší. Problematický je průtah obcí Horka u Staré Paky s křižovatkou se silnicí II/293, kde jsou větší intenzity na II/293 než na I/16 směrem na Trutnov.

Silnice I/38

Směřuje od Jestřebí (křižovatka se silnicí I/9) JV směrem přes Doksy na Mladou Boleslav. Převádí dopravu mezi Českou Lípou a Mladou Boleslaví. V LK mimo sídla Obora a Doksy neprochází zastavěným územím a její trasu lze považovat za stabilizovanou.

Silnice I/65

V úseku Rádelský Mlýn (křižovatka s I/35) – Jablonec n. N. napojuje dopravně Jablonecko na vyšší silniční síť.

12.1.1.4 SILNICE REGIONÁLNÍHO VÝZNAMU

SILNICE II. TŘÍDY (JEV UAPO 093A)

Silnice II. třídy jsou spolu se silnicemi III. třídy majetkem kraje, mají regionální charakter a dopravně zpřístupňují územní lokality mimo nadřazené silniční tahy.

Silnice II/259 Dubá – Mšeno (mimo LK)

Dva krátké úseky v JZ části území LK, místní význam, nízká intenzita dopravy.

Silnice II/260 Dubá – Tuhaň – Úštěk (mimo LK)

Krátký úsek v JZ části území LK, místní význam, nízká intenzita dopravy.

Silnice II/262 Zákupy – Česká Lípa – Žandov – Benešov n. Ploučnicí (mimo LK)

Významnější silniční tah v Z-V směru procházející centrem České Lípy. Vysoká intenzita dopravy na průtahu městem Česká Lípa a v úseku Česká Lípa – Zákupy. V úseku Stružnice – Žandov kolizní průtahové úseky.

Silnice II/263 Kravaře – Žandov – Česká Kamenice (mimo LK)

Úsek po Z okrajové části území LK, přiváděč dopravy k trase silnice I/13.

Silnice II/268 Mnichovo Hradiště (mimo LK) – Ralsko – Mimoň – Zákupy – Sloup – Nový Bor

Významná silnice navazující na dálnici D10 Praha – Turnov, zpřístupňující území Ralska. Problematické jsou průtahové úseky městy Mimoň, Zákupy a Nový Bor; vysoké intenzity dopravy přes centrální část města Mimoň.

Silnice II/269 Tuhaň – Vrutice (mimo LK)

Velmi krátký úsek v JZ části území LK, místní význam, nízká intenzita dopravy.

Silnice II/270 Dubá – Doksy – Mimoň – Jablonné v P. – Petrovice – Německo

Významný silniční tah v úseku mezi městy Doksy a Jablonné v P., dopravně zpřístupňuje oblasti Máchova jezera pro Liberecko-Jabloneckou aglomeraci. Nevyhovující průtahy městy Doksy, Mimoň a Jablonné v P.

Silnice II/277 Český Dub – Mnichovo Hradiště (mimo LK)

Krátký úsek v J části území LK, místní význam, nízká intenzita dopravy.

Silnice II/278 Stráž p. R. – Osečná – Český Dub – Hodkovice n. M.

V širší vazbě na silnice II/270, II/268 a II/262 potenciálně významné spojení procházející středem LK.

Silnice II/279 Podhora – Svijany

Spojka silnice II/268 a dálnice D10, místní význam, nízká intenzita dopravy.

Silnice II/282 Ktová – Rovensko p. Troskami – Loktuše – Železný Brod

Vyšší dopravní význam v úseku Loktuše – Železný Brod (přístup z Turnova po II/283).

Silnice II/283 Turnov – Zelený háj – Slaná – Košťálov – Stará Paka (mimo LK)

Napojení měst Semily a Jilemnice na Turnov a přístupnost skládky a kamenolomu v Košťálově. Kritický průtah městem Turnov.

Silnice II/284 Zelený háj – Lomnice n. P. – Nová Paka (mimo LK)

Umožňuje dopravní vazby na Turnov a Semily. Významnější úsek Zelený háj – Lomnice n. P.

Silnice II/286 Bradlecká Lhota – Lomnice n. P. – Jilemnice – Horní Mísečky

Dopravně zatíženější úseky Bradlecká Lhota – Lomnice n. P. (vazby na město Jičín) a Jilemnice – Benecko (dostupnost obcí na úpatí Krkonoš).

Silnice II/287 Jablonec n. N. – Maršovice – Radčice

Krátká součást dopravního spojení Jablonce n. N. a Železného Brodu (Semil).

Silnice II/288 Železný Brod – Bozkov

Alternativní propojení Železného Brodu a Semil

Silnice II/289 Bořkov – Semily – Roprachtice

Dopravně zatížený úsek Bořkov – Semily, přístup od Lomnice n. P. Průtah městem Semily vykazuje řadu závad.

Silnice II/290 Frýdlant – Hejnice – Desná, peáž I/10, Kořenov – Vysoké n. J. – Nová Ves

Významnější úsek Frýdlant – Bílý Potok vzhledem k zajištění dopravní přístupnosti sídelních útvarů na S úbočí Jizerských hor. Pravidelné omezení průjezdu v zimním období okolo vodárenské nádrže Souš s jejím OP.

Silnice II/291 Frýdlant – Nové Město p. S. – Polsko

Připojuje V části Frýdlantského výběžku na silnici I/13, propojení do Polska.

Silnice II/292 Železný Brod – Semily – Horní Sytová

Významné spojení Železného Brodu a Semil a napojení Semil na I/14.

Silnice II/293 Horka u Staré Paky – Studenec – Jilemnice

Krátký úsek na JV území LK, vysoké dopravní zatížení, přístup měst Jilemnice a Vrchlabí ze silnice I/16.

Silnice II/295 Studenec – Vrchlabí

Krátký úsek na JV území LK, přístupová komunikace k Vrchlabí a Špindlerovu Mlýnu.

Silnice II/592 Osečná – Křižany – Chrastava – Mníšek

Dopravní vazby ve směru Chrastava – Frýdlant. Nevyhovující průtah obcí Kryštofovo Údolí.

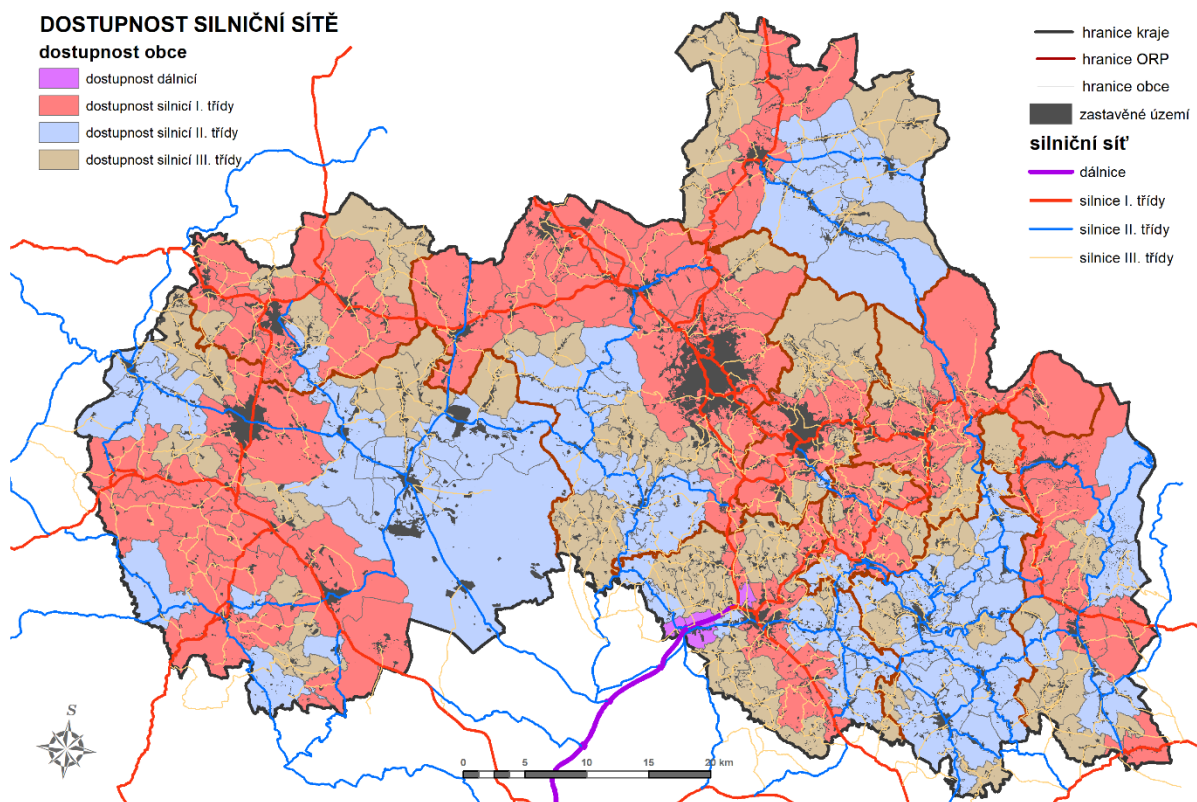
Silnice II/610 Mnichovo Hradiště (mimo LK) – Turnov

Krátký úsek Turnov – Příšovice na J území LK. Paralelní trasa s dálnicí D10.

12.1.1.5 DOSTUPNOST SILNIČNÍ DOPRAVY

Dostupnost silniční dopravy podle napojení na silniční síť je orientačně vizualizována na následujícím obrázku, kde jsou obce rozděleny do následujících kategorií: obce napojené dálnicí (s ohledem na MÚK), obce napojené silnicí I. třídy, obce napojené silnicí II. třídy a obce napojené silnicí III. třídy. Na úrovni ÚAP obcí je možné tuto kategorizaci zásadně upřesnit použitím menších územních jednotek (např. katastrálních území) nebo řešením dostupnosti jednotlivých sídel či zastavěných území.

Z pohledu napojení na silniční síť se jeví jako méně napojené obce v okrese Semily, obce v okolí Ralska a Mimoňska či východní Frýdlantsko. Jako zásadní nedostatek je možno hodnotit skutečnost, že žádná obec v ORP Semily není napojena dálnicí či silnicí I. třídy. Důležité je dostatečné napojení měst, které jsou většinou centry osídlení a mají svůj spádový obvod. Z větších měst nenapojených dálnicí či silnicí I. třídy je možné uvést např. Semily, Lomnici nad Popelkou, Mimoň, Stráž pod Ralskem či Český Dub.

Obr. 82 Dostupnost silniční sítě v obcích

Zdroj: GIS ÚP LK, UAPO_093a, akt2020_06

Pro identifikaci nedostatečně napojených oblastí je však možné zvolit i jiné sofistikovanější přístupy. Možné je např. řešit dojezdové doby z obce do vyššího centra osídlení např. do ORP nebo krajského města nebo lze řešit dojezdové doby na dálniční síť, které jsou důležité z pohledu lokalizace průmyslu. Dojezdové doby zviditelní oblasti, které jsou sice formálně napojeny silnicemi I. třídy, ale tyto silnice neodpovídají dnešním požadavkům na efektivní dopravu silnicemi I. třídy a mají řadu dopravních závad (např. velké úseky vedoucí zastavěným či dokonce obytným územím obcí, nedostatečná kapacita, malé poloměry oblouků, komplikovaná údržba v zimě), které dopravu reálně velmi zpomalují a napojené oblasti velmi znevýhodňují. Typickým příkladem takové teritoriální diskriminace je Frýdlantsko nebo Tanvaldsko.

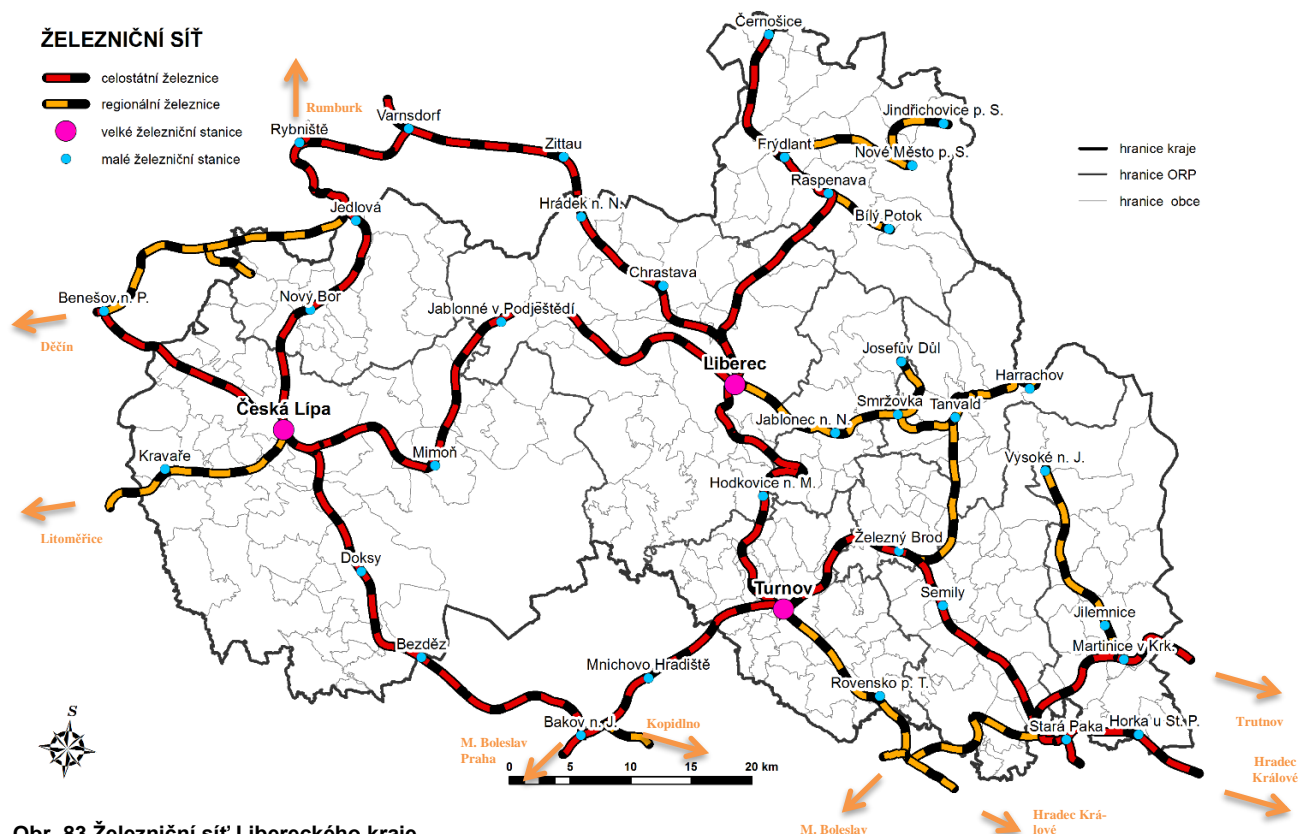
DRÁŽNÍ DOPRAVA

CELKOVÉ VYHODNOCENÍ ŽELEZNIČNÍ SÍTĚ (JEV UAPO 094A)

V rámci území LK je provozována poměrně hustá a stabilní železniční síť (viz obr. 83). Železniční tratě v LK jsou však zastaralé a neodpovídají současným dopravním nárokům. Železniční dráhy jsou podle účelu a technických podmínek členěny do kategorií – celostátní, regionální, místní, vlečka, zkušební a speciální. V kraji je 9 celostátních a 9 regionálních tratí (viz tab. 44 a 45).

Základním železničním problémem LK je skutečnost, že Liberec je jediné město v ČR se 100 000 obyvateli, které neleží nebo se nenachází v těsné blízkosti hlavních železničních koridorů, a jediné krajské město bez přímého železničního spojení s Prahou. Na hlavní síť je Liberec napojen pouze jednokolejnou neelektrifikovanou tratí v úseku Liberec – Turnov, odkud je možné napojení na Prahu a Pardubice. Zdlouhavou jízdu vlaků mezi Libercem a Prahou navíc komplikuje nutná úvrať v Turnově.

Do sítě tratí pro mezinárodní kombinovanou dopravu (tratě AGTC) náleží v LK část tratě Praha – Liberec – Černousy – hranice ČR, která je vhodná i pro přepravu kamiónů po železnici (není využíváno). Velkou příležitostí pro rozvoj železniční sítě v LK je záměr rychlostního propojení Praha – Wroclav v rámci TEN-T, které je zvažováno ve dvou základních variantách přes Liberec a přes Hradec Králové. Varianty přes Liberec jsou vedeny Frýdlantským výběžkem.

Nejvýznamnější železniční spojení v rámci LK:

- 1) Praha – Turnov: vazba na I. železniční koridor, zařazení do sítě tratí AGTC
- 2) Turnov – Liberec – Frýdlant – státní hranice – Zawidów: zařazení do sítě tratí AGTC
- 3) Liberec – Hrádek n. N. – státní hranice – Zittau: osobní doprava
- 4) Liberec – Turnov – Jaroměř – Hradec Králové: osobní doprava

Železniční dopravní síť je na tematickém výkresu **A3 Silniční, železniční a letecká doprava**.

12.1.1.6 DRÁHY CELOSTÁTNÍ (JEV UAPO_094A)

Celostátní dráha je kategorie železniční dráhy, která slouží mezinárodní a celostátní veřejné železniční dopravě.

Tab. 44 Přehled celostátních železničních tratí zasahujících do LK.

číslo trati od ČD	název trati
030	Jaroměř – Stará Paka – Železný Brod – Turnov – Liberec
037	Liberec – Jindřichovice pod Smrkem, Frýdlant v Čechách – Černousy
040	Chlumec n. Cidlinou – Ostroměř – Stará Paka – Kunčice n. L. – Trutnov
070	Praha – Neratovice – Všetaty – Mladá Boleslav – Turnov
080	Bakov n. J. – Česká Lípa hl. n. – Jedlová
081	Děčín – Benešov nad Ploučnicí – Rumburk
086	Liberec – Česká Lípa – Benešov nad Ploučnicí
089	Rybníště – Varnsdorf – Zittau – Hrádek n. N. – Liberec

Zdroj: GIS ÚP LK z dat SŽDC a ČD

030 Jaroměř – Stará Paka – Železný Brod – Turnov – Liberec

Limitujícím prvkem jsou oblouky o malých poloměrech a nevhodné sklonové poměry trati. Traťové rychlosti se pohybují mezi 60–80 km/h s dalším poklesem rychlosti ve stoupání. Délku trasy prodlužuje cca 7 km dlouhá smyčka mezi stanicemi Jeřmanice, Rychnov u Jablonce n. N. a Hodkovice n. M.

037 Liberec – Jindřichovice pod Smrkem, Frýdlant v Čechách – Černousy

Bez úseku bývalé regionální trati 039 Frýdlant v Čechách – Jindřichovice pod Smrkem je součástí mezinárodní trasy Praha – Zgorzelec podle dohody AGTC s předpokladem zvýšení rychlosti a úprav na zlepšení prostorové průchodnosti (velké kontejnery).

040 Chlumec nad Cidlinou – Ostroměř – Stará Paka – Kunčice nad Labem – Trutnov

Úsek Stará Paka – Trutnov řeší vztahy směrem do V části Krkonoš.

070 Praha – Neratovice – Všetaty – Mladá Boleslav – Turnov

Nejvýznamnější spojení na hlavní železniční síť a Prahu. Součástí mezinárodní trasy Praha – Zgorzelec podle dohody AGTC.

080 Bakov n. J. – Česká Lípa hl. n. – Jedlová

Propojuje železniční trať 081 Děčín – Rumburk, Benešov n. P. – Česká Lípa a 070 Praha – Turnov.

081 Děčín – Benešov nad Ploučnicí – Rumburk

Významné nadregionální spojení na I. železniční koridor v Děčíně a ve vazbě na železniční trať 086 vzájemně zpřístupňuje centra LK a ÚSK.

086 Liberec – Česká Lípa – Benešov nad Ploučnicí

Rozhodující železniční propojení Liberce jako centra LK s okresním městem Česká Lípa a Z částí LK. Úsek Jablonné v P. – Liberec je problematický a obsahuje řadu rychlostních omezení, které nesplňují požadavky pro rychlíkové spoje.

089 Rybníště – Varnsdorf – Zittau – Hrádek n. N. – Liberec

Propojuje S části LK a ÚSK přes Polsko a SRN. V německém Zittau zprostředkovává vazby na regionální trať německých drah.

12.1.1.7 DRÁHY REGIONÁLNÍ (JEV UAPO_994)

Regionální dráha je kategorie železniční dráhy, která je regionálního nebo místního významu, slouží veřejné železniční dopravě a je zaústěná do celostátní či jiné regionální dráhy.

Tab. 45 Přehled regionálních železničních tratí zasahujících území LK

číslo trati od ČD	název trati
034	Smržovka – Josefův Důl
035	Železný Brod – Tanvald
036	Liberec – Jablonec n. N. – Tanvald – Harrachov – Szklarska Poreba Górna
038	Raspenava – Bílý Potok p. S.
041	Hradec Králové – Ostroměř – Jičín – Libuň – Turnov
042	Martinice v Krkonoších – Rokytnice n. J.
064	Mladá Boleslav – Dolní Bousov – Libuň – Stará Paka
081	Děčín hl. n. - (Benešov n. Ploučnicí – Česká Lípa) – Rumburk (regionální trať jen úsek Benešov nad Ploučnicí – Jedlová)
087	Lovosice – Litoměřice horní nádraží – Česká Lípa
901	Česká Kamenice – Kamenický Šenov

Zdroj: GIS ÚP LK z dat SZDC a ČD

034 Smržovka – Josefův Důl

Krátká dráha v Jizerských horách napojující Josefův Důl na regionální dráhu 036 Liberec – Tanvald – Harrachov.

035 Železný Brod – Tanvald

Podél toku Kamenice propojuje regionální dráhu 036 Liberec – Tanvald – Harrachov a celostátní dráhu 030 (Hradec Králové –) Jaroměř – Liberec.

036 Liberec – Jablonec n. N. – Tanvald – Harrachov – Szklarska Poreba Górna

Významná regionální dráha, která propojuje Liberecko-Jabloneckou sídelní aglomeraci a vede přes Tanvald, Kořenov a Harrachov do Polska. V Liberci se tato regionální trať napojuje na významné celostátní trati 030, 037, 086 a 089 včetně koridoru AGTC. Náročný horský úsek tratě Tanvald – Harrachov je díky unikátnímu ozubnicovému řešení vyhlášen národní technickou památkou. V úseku Liberec – Tanvald proběhla zásadní revitalizace.

038 Raspenava – Bílý Potok p. S.

Krátká dráha napojující Hejnice a Bílý Potok na koridor AGTC a celostátní dráhu 037.

041 Hradec Králové – Ostroměř – Jičín – Libuň – Turnov

Umožňuje propojení LK na I. železniční koridor do úseku Praha – Česká Třebová.

042 Martinice v Krkonoších – Rokytnice n. J.

Přivádí dopravu z celostátní dráhy 040 na S přes Jilemnici do Podkrkonoší. Z hlediska osobní dopravy je problematické umístění železniční stanice Rokytnice n. J., která leží odříznuta daleko od centra města.

064 Mladá Boleslav – Dolní Bousov – Libuň – Stará Paka

Krátký úsek mezi Starou Pakou a Libuní, zasahující do LK, funguje jako propojení celostátních tratí 041 s 030 a 040.

087 Lovosice – Litoměřice horní nádraží – Česká Lípa

Tato trať směřuje ZJZ směrem od České Lípy a napojuje JZ území LK na celostátní trať 080, 081 a 086.

901 Česká Kamenice – Kamenický Šenov

Pro účely CR by bylo dobré prodloužit trasu na Prácheň, atraktivního a nástupního místa na Lužickou magistrálu.

12.1.1.8 OSTATNÍ DRÁŽNÍ DOPRAVA

Tramvajová doprava nadmístního významu je provozována pouze mezi Libercem a Jabloncem n. N. jako alternativa autobusového a železničního spojení v rámci Liberecko-Jablonecké aglomerace. Tramvajová doprava místního významu je provozována v krajském městě Liberec.

V LK je provozováno několik lanových drah pro účely cestovního ruchu. Lze uvést např. lanovou dráhu na Ještěd provozovanou ČD. Nejvíce lanových drah je lokalizováno v Krkonoších.

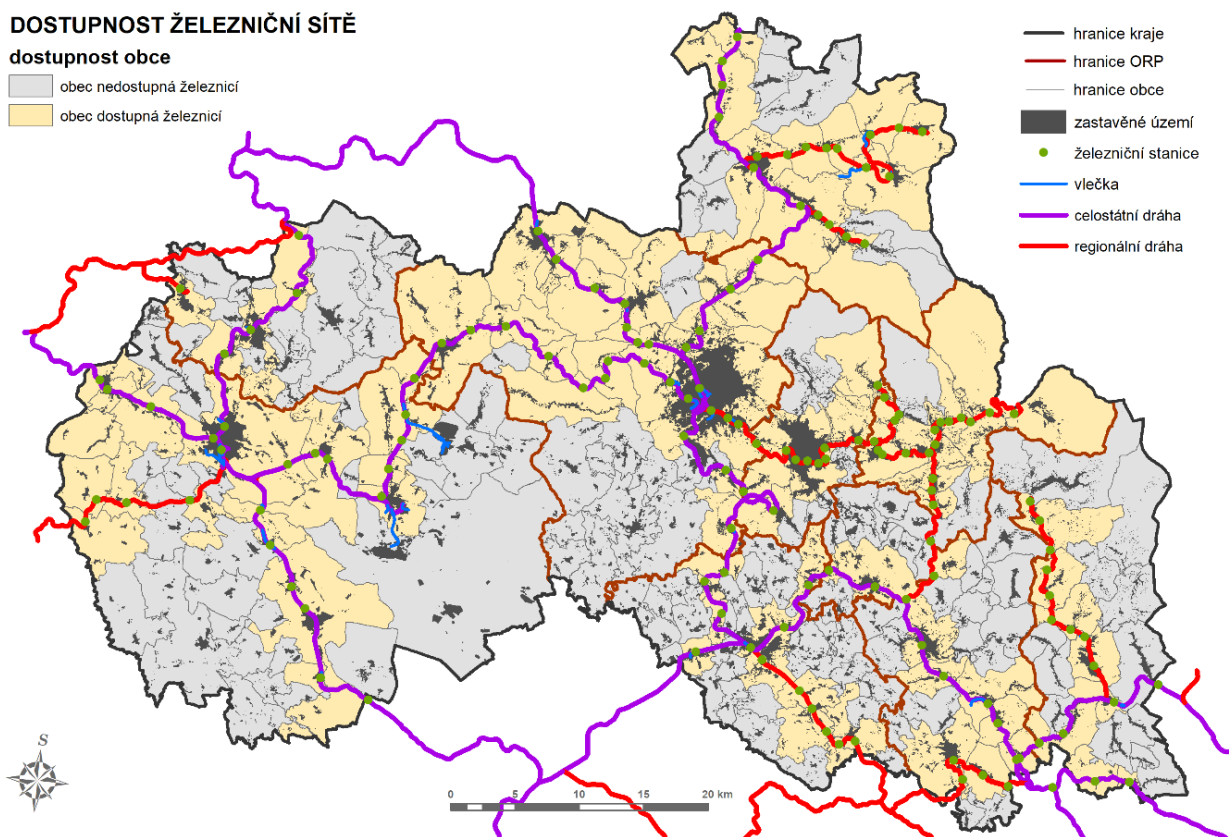
12.1.1.9 DOSTUPNOST DRÁŽNÍ DOPRAVY

Z hlediska dostupnosti železniční dopravy v obcích byly obce na následujícím obrázku rozděleny na obce s dostupnou železniční dopravou (s železniční stanicí či železniční zastávkou) a na obce bez dostupné železniční dopravy. Diskutabilní je zařazení obcí, které mají železniční zastávku zcela mimo zastavěné území (např. Rokytnice nad Jizerou, Zahradky) nebo dokonce na území jiné obce (např. Bílý Potok). Dále je třeba posoudit, kam zařadit Kamenický Šenov, kde je železnice významně redukována např. na 1 vlakový spoj denně. Z pohledu veřejné dopravy by bylo vhodné řešit otázku četnosti vlakových spojů zastavujících v daných železničních zastávkách nebo otázku dojezdové doby do vyšších center osídlení např. do krajského města či Prahy. Na úrovni ÚAP obcí je možné řešit místo dostupnosti obcí dostupnost sídel nebo jednotlivých zastavěných území.

DOSTUPNOST ŽELEZNIČNÍ SÍTĚ

dostupnost obce

- obec nedostupná železniční
- obec dostupná železniční

Obr. 84 Dostupnost železniční sítě v obcích

Zdroj: GIS ÚP LK, UAPO_094a

Z obrázku je zřejmé, že dostupnost železniční dopravy je z územního pohledu relativně rovnoměrně rozprostřena. V některých menších oblastech kraje bez významných center osídlení však dostupná není. Jedná se např. o jihozápadní Českolipsko, Ralsko a Podještědí, Cvikovsko, prostor mezi Turnovem a Semily, východní Jilemnicko apod.

LETECKÁ DOPRAVA

Letecká doprava nemá v LK významnou úlohu. LK je obsluhován hlavně velkými letišti s veřejným mezinárodním provozem **v Praze – Ruzyni** nebo **Drážďanech** mimo území LK. V LK leží pouze menší letiště (viz dále). V Koncepti letecké dopravy (ČR) pro období 2015–2020 je pro region Liberec navržena obsluha typu 3 **letištěm Liberec** (viz záměry).

LETIŠTĚ VČETNĚ OP (JEV UAPO 102A)

Na území LK jsou v současné době situována tři letiště s travnatou vzletovou a přistávací dráhou pro letadla do 5 700 kg v kategorii VFR – den. Ostatních pět letištních ploch (Český Dub, Družcov, Hradčany – Ralsko, Lomnice n. P. a Ramš) je využíváno pouze v kategorii sportovních létajících zařízení.

Letiště Liberec – LKLB

Vzdálenost 2,5 km z centra města, dobrá dostupnost s vazbami na komunikační síť města, provoz letecké záchranné služby. Statut: civilní neveřejné mezinárodní letiště s vnější hranicí, provoz: VFR – den, cca 9 000 pohybů ročně.

Letiště Česká Lípa (Česká Lípa – Lada) – LKCE

Vzdálenost 2 km od S části města, 1 km od silnice I/9. Statut: civilní veřejné vnitrostátní letiště, provoz: VFR – den, cca 6 000 pohybů ročně.

Letiště Hodkovice n. M. – LKHD

Vzdálenost 2,5 km z centra města, špatná dopravní přístupnost, omezené doprovodné služby, především pro sportovní a výcvikové účely. Statut: civilní veřejné vnitrostátní letiště, provoz: VFR – den, cca 9 000 pohybů ročně.

Letiště Hořkovice Mnichovo Hradiště

Leží mimo LK, ale OP zasahuje do LK; nedaleko dálnice D10.

Letiště Vrchlabí

Leží mimo LK, ale OP zasahuje do LK.

LETECKÁ STAVBA VČETNĚ OP (JEV UAPO 102A)

Leteckou stavbou je stavba letiště a stavba v prostoru letiště nebo stavba sloužící k zajištění letového provozu umístěná mimo prostor letiště. Mimo letišť se v LK nalézá pouze jedna významná letecká stavba. V Děčíchově (ORP FRÝ) je všesměrový radiový maják, měřič vzdálenosti a identifikace. Další stavby – primární radary – se nalézají na Práchni v Kamenickém Šenově (ORP NB) a na Ještědu v Liberci. Všechny tyto letecké stavby mají i příslušná OP.

VODNÍ DOPRAVA**VODNÍ CESTA (JEV UAPO 104)**

Na území LK se žádná sledovaná vodní cesta nevyskytuje. Vodní doprava je provozována pouze pro účely cestovního ruchu na Máchově jezeře.

HRANIČNÍ DOPRAVA

V rámci mezinárodních dohod má ČR bilaterálně dohodnuty konkrétní hraniční přechody s určitým režimem. Po vstupu ČR do tzv. Schengenského prostoru v 12/2007 tyto hraniční přechody přestaly plnit svoji funkci. Dohodnuté hraniční přechody však i nadále zůstávají v platnosti a v případě potřeby (např. nedávná opatření v souvislosti s onemocněním COVID-19) mohou být využity. Pro místa dopravních přechodů státních hranic je využitelný termín přeshraniční spojení.

HRANIČNÍ PŘECHODY (JEV UAPO 105)

Klíčovým zdrojem informací pro hraniční přechody je Sdělení Ministerstva vnitra MV 373/2008 Sb., o vyhlášení seznamu hraničních přechodů a rozsahu jejich provozu v případě dočasného znovuzavedení ochrany vnitřních hranic. Přehled hraničních přechodů je v tab. 46.

Tab. 46 Státní hraniční přechody Libereckého kraje

Název	Země	Druh	Spojení
Hrádek n. N. – Zittau/Žitava	SRN	železniční	089
Frýdlant v Čechách – Zawidów	Polsko	železniční	037
Harrachov – Jakuszyce*	Polsko	železniční	036
Habartice – Zawidów	Polsko	silniční	I/13
Harrachov – Jakuszyce	Polsko	silniční	I/10 (E65)
Hrádek n. N. – Porajów	Polsko	silniční	I/35
Kunratice – Bogatynia	Polsko	silniční	III/03511
Nové Město pod Smrkem – Czerniawa Zdrój	Polsko	silniční	II/291
Srbská – Miłoszów	Polsko	silniční	III/2918
Hrádek n. N. – Kopaczów*	Polsko	silniční	I/35

Zdroj: Sdělení MV 373/2008 Sb., * Hraniční přechody na území LK (6/2007) byly v návrhu.

Poznámka: jsou zde uvedeny pouze železniční a silniční spojení, turistické a říční jsou pod podrobností ÚAPK.

BEZMOTOROVÁ DOPRAVA

Bezmotorová doprava zahrnuje cyklistickou dopravu, dopravu s využitím zvířat, dopravu vodáků, běžecké lyžování a dopravu pěší. V územním plánování jsou sledovány zejména cyklistická infrastruktura a trasy pro pěší turistiku. Bezmotorová doprava je v rámci ÚAP LK zpracována v tématu doprava, ale je také nedílnou součástí problematiky CR. Doprava s využitím zvířat (např. hipodoprava) je vzhledem k lokálnímu významu předmětem ÚAPO.

12.1.1.10 MULTIFUNKČNÍ TURISTICKÉ KORIDORY (JEV UAPK_041)

Multifunkční turistické koridory (MTK) jsou schematická ideová spojení mezi centry cestovního ruchu, v jejichž rámci jsou vyhledávány trasy pro vhodné druhy (módy) bezmotorové dopravy. Zahrnují tedy pěší, cyklistické, lyžařské, popř. vodní spojení. Snahou MTK je integrovat dopravní síť bezmotorové dopravy.

V rámci realizace koridorů bude využito stávajících turistických stezek a místních komunikací, které budou dle stávajícího technického stavu opraveny a rozšířeny. Nově budou budovány pouze nezbytně nutné spojovací a problematické úseky na základě vyhledávacích studií a zpracované stavebně technické dokumentace.

Některé MTK nebo jejich části jsou již zrealizovány. Realizací se rozumí vyhledání tras jednotlivých typů dopravy, jejich vyznačení v terénu a případná výstavba příslušné či doprovodné infrastruktury. Záměry jednotlivých MTK jsou popsány v záměrech. Jako stav lze na území LK brát zejména kompletní česko-saskou a česko-polskou část MTK Nová Hřebenovka, která směřuje z Jizerky přes Polsko a po hranicích ČR/PL na Sněžku a dále až na Praděd.

12.1.1.11 CYKLISTICKÁ DOPRAVA

CYKLOSTEZKA, CYKLOTRASA (JEV UAPO_106)

Pro potřeby správy cyklo dopravy v LK byly vydefinovány následující pojmy:

- Cyklostezka – účelově vybudovaná zpevněná stezka určená pro cyklo dopravu a vyznačená v terénu příslušnou dopravní značkou
- Cyklotrasa – úsek silnice, komunikace a cesty využívaný pro cyklo dopravu a značený v terénu
- Cyklokoridor – územní průmět zahrnující jednu či více cyklotras (v rámci jednoho cyklokoridoru může probíhat několik cyklotras – peáž).

Toto pojetí však není všemi využíváno, a proto se např. u některých cyklokoridorů používá označení cyklotrasa. Evropská dálková cyklotrasa je hierarchicky výše než regionální cyklokoridor.

EVROPSKÉ DÁLKOVÉ CYKLOTRASY

Evropská síť dálkových tras **EuroVelo**, která je projektem Evropské cyklistické federace (ECF), rozvíjí 14 transevropských cyklotras. Tyto **evropské dálkové cyklotrasy** vedou mimo LK.

DÁLKOVÉ CYKLOTRASY

Hierarchicky nižší jsou republikové **dálkové cyklotrasy** sledované na republikové úrovni v dokumentu **Národní strategie rozvoje cyklistické dopravy v ČR pro léta 2013–2020** (CDV 2013), které jsou zobrazeny na obr. 16. Jedná se buď o mezinárodní trasy, procházející alespoň dvěma státy a mající délku alespoň 100 km, anebo vnitrostátní cyklotrasy, které mají délku alespoň 150 km. Cílem je přivádět turisty ze zahraničí. Spojují vzdálené cíle, plní rekreační funkci, propojují turisticky atraktivní cíle na trase. Do této kategorie patří v LK následující dálkové cyklotrasy, které tvoří hierarchicky nejvyšší části kostry cyklo dopravy v LK definované v **Programu rozvoje cyklistické dopravy v LK 2014–2020** (viz obr. 85):

Trasa č. 14: Česká koruna – Žitava – Jičín – Hradec Králové (s alternativami 14A a 14B)

LK prochází v trase Hrádek n. N. – Liberec – Sychrov – Turnov – Pleskotský mlýn – Jičín (již v KHK). Výhledově by měla být trasa č. 14 přeložena do trasy č. 14B, kde je třeba dořešit úsek Paceřice – Turnov.

Trasa č. 15: viz níže popis Zelená cyklomagistrála Ploučnice

Trasa č. 17: viz níže popis Greenway Jizera

Trasa č. 20: viz níže Cyklotrasa Odry Nisa

Trasa č. 21: Chrastava – Hřensko

LK prochází v trase Chrastava – Andělská Hora, elektrárna – Kryštofovo Údolí – Křižanské sedlo – Jablonné v P. – Kytlice – Česká Kamenice (již v ÚSK).

Trasa č. 22 Jizersko-krkonošská magistrála: Chrastava – Náchod

LK prochází v trase Chrastava – Oldřichov v Hájích – Smědava – Jizerka – Horní Polubný – Kořenov – Rokytnice n. J. – Jilemnice (křižovatka Hřabačov) – Horní Branná

Trasa č. 25 MODO: (Chemnitz -) Most – Doksy (– Hrádek n. N.)

LK prochází v trase Hrádek n. N. – Křižany – Osečná – Kuřívody – Ralsko – Doksy – Dubá – hranice LK. Nedořešeným je úsek Doksy – hranice kraje, kde schází propojení Dubé na Sukorady v ÚSK.

Obr. 85 Návrh sítě dálkových cyklotras ČR dle CDV 2013

Zdroj: Národní strategie rozvoje cyklistické dopravy ČR pro léta 2013–2020, (zpracovalo Centrum dopravního výzkumu, schválila vláda ČR)

TEMATICKÉ CYKLOKORIDORY

Tematické cyklokoridory mají nějaké marketingové označení – téma, na základě kterého jsou LK propagovány a realizovány jako projekty. Tematické cyklokoridory jsou napojeny na systém cyklotras v sousedních státech a krajích. Některé republikové dálkové cyklotrasy jsou zároveň i tematickými cyklokoridory (viz výše). Tematické cyklokoridory a republikové dálkové trasy vytvářejí základní kostru cyklodopravy v LK. Mezi tematické cyklokoridory v LK patří (viz obr. 86):

Cyklotrasa Odra Nisa – č. 20

Jedná se o základní prvek kostry cyklodopravy v LK. Projektově se začala připravovat v roce 2011. Propojuje obce a města, v nichž žije cca 40 % obyvatelstva LK a prochází v trase hranice kraje – Hrádek n. N. – Chrastava – Machnín – Liberec – Vratislavice n. N. – Proseč n. N. – Jablonec n. N. – Nová Ves n. N. (pramen Nisy).

Greenway Jizera – č. 17

Podél toku Jizery = pramen Jizery – Kořenov – Paseky n. J. – Jablonec n. J. – Semily – Železný Brod – Malá Skála – Turnov – Svijany – hranice kraje – Mnichovo Hradiště – Čelákovice – napojení na Labskou cyklotrasu č. KČT 2 u soutoku Jizery s Labem.

Zelená cyklomagistrála Ploučnice – č. 15

Podél Ploučnice = pramen Ploučnice – Stráž p. R. – Mimoň – Česká Lípa – Stružnice – Horní Police – napojení na Labskou cyklotrasu č. KČT 2. Po dostavbě bude možné se dostat na kole z Děčína až do Osečné k prameni Ploučnice.

Cyklostezka svaté Zdislavy – č. 3105

Využití neprovozovaného drážního tělesa – Arnultovice u Nového Boru – Svor – Cvikov – Kunratice u Cv. – Jablonné v P. – Lvová – Rynoltice – Jítrava – Bílý Kostel n. N. Cílem je odvedení cyklodopravy ze silnice I/13 a propojení další tematických cyklokoridorů v podhůří Lužických hor.

Cyklostezka Varhany – č. KČT 3054, 3056 a bez značení

Zrealizována po zrušené trati Česká Lípa – Česká Kamenice v úseku Střelnice Česká Lípa – Kamenický Šenov, neznačený úsek číslem KČT je mezi Manušicemi a Volfarticemi

Hřebenovka

Hřebenovka je cyklistická část česko-saského úseku MTK Nová hřebenovka, spojující vrcholové partie Jizerských, Lužických a Žitavských hor, Černostudniční i Ještědsko-kozákovský hřbet. Cyklotrasa vede ve dvou větvích – severní a jižní. Obě začínají v osadě Jizerka. S větev dále pokračuje na Smědavu, Hřebíněk, Oldřichov v Hájích, Mníšek do Chrastavy a Hrádku n. N., kde na hraničním přechodu Hartau přechází na německou stranu. Prochází kolem Olbersdorfského jezera a pak podél řeky Mandau přes Grosschönau a Herrenwalde na hraniční přechod v Dolním Podluží/Waltersdorfu. J větev vede od osady Jizerka dále přes Mariánskohorské boudy do Antonínova, Albrechtic v Jizerských horách a Smržovky. Dále pak stoupá na Černostudniční hřeben a pokračuje přes Ještědský hřeben do Rynoltic. Lužickými horami prochází přes Heřmanice, Mařenice, Horní a Dolní Světlou opět až na hranici s ÚSK v Nové Huti.

Cyklotrasa Cesta k sousedům

Cyklotrasa vedoucí Lužickými horami z Nového Boru přes hranice do Žitavských hor a do Oybyna.

REGIONÁLNÍ CYKLOKORIDORY

Další kategorií kostry cyklo dopravy v LK jsou cyklokoridory **regionálního významu**. Jejich cílem je propojení sídel a významných lokalit uvnitř LK a jejich napojení na síť dálkových cyklotras a tematických cyklokoridorů. Cyklokoridory regionálního významu plní obvykle funkci rekreační a dopravní. Jedná se o následující cyklokoridory (viz obr. 86):

Trasa č. 211: Spreeweg v Německu – Berlín – Praha

LK prochází v trase Rožany – Kytlice – Kamenický Šenov – Horní Libchava – Holany – Dubá – Tuboň – hranice kraje.

Trasa č. 241: Zittau – Ralsko – Praha

LK prochází v trase Petrovice – Janovice v P. – Stráž p. R. – Mimoň – bývalý vojenský výcvikový prostor Ralsko – Jabloneček – Mukařov.

Trasa č. 3055, 3045: Krompach – Velenice – Zákupy – Bělá pod Bezdězem

LK je trasa vedena v úsecích po cyklotrasách č. KČT 3055 a 3045.

Trasa č. 3016 „POHODOVÁ“: Ostritz – Smědava – napojení na trasu č. 22 a KR 3a

LK prochází v trase Andělka – Frýdlant – Hejnice – Smědava – dále do Harrachova.

Trasa č. 14, č. 3036, č. 3038 „ODRA – NISA“: Zittau – Hrádek n. N. - Stráž n. N. - Nová Ves n. N. (pramen Nisy) – horská varianta

LK prochází v trase Hrádek n. N. – Chrastava – Stráž n. N. – Liberec – Dlouhý Most – Rychnov u Jablonce n. N. – Nová Ves n. N. (pramen Nisy). Jedná se o provizorní koridor, jenž v některých úsecích nahrazuje dosud nezrealizované části cyklostezky Odra – Nisa v rámci trasy č. 20.

Trasa č. 3059, č. 3006 „KRAKONOŠOVA“: Karpacz – Zittau

LK prochází v trase Kunratice – Frýdlant – Raspenava – Hejnice – Lázně Libverda – Ludvíkov p. S. – Nové Město p. S. – hraniční přechod Swieradow Zdroj, popřípadě vedlejší větví z Frýdlantu přes Krásný Les – Dolní Řasnice – Horní Řasnice.

SEGREGOVANÉ CYKLOTRASY

Specifickou kategorií jsou **segregované cyklotrasy**, tvořící **segregovanou infrastrukturu**, v rámci které je cyklistická doprava řešena v přidruženém prostoru pozemní komunikace nebo zcela samostatně. Základní funkcí segregovaných cyklotras je vytvořit infrastrukturu pro denní dojíždku na kole do škol za prací, která by měla nabízet alternativu k individuální automobilové dopravě. V současnosti se však tyto systémy nacházejí až na výjimky ve stádiu záměrů. Navrženy jsou následující ideové směry (viz obr. 86):

Segregovaná cyklotrasa VÝCHOD – ZÁPAD

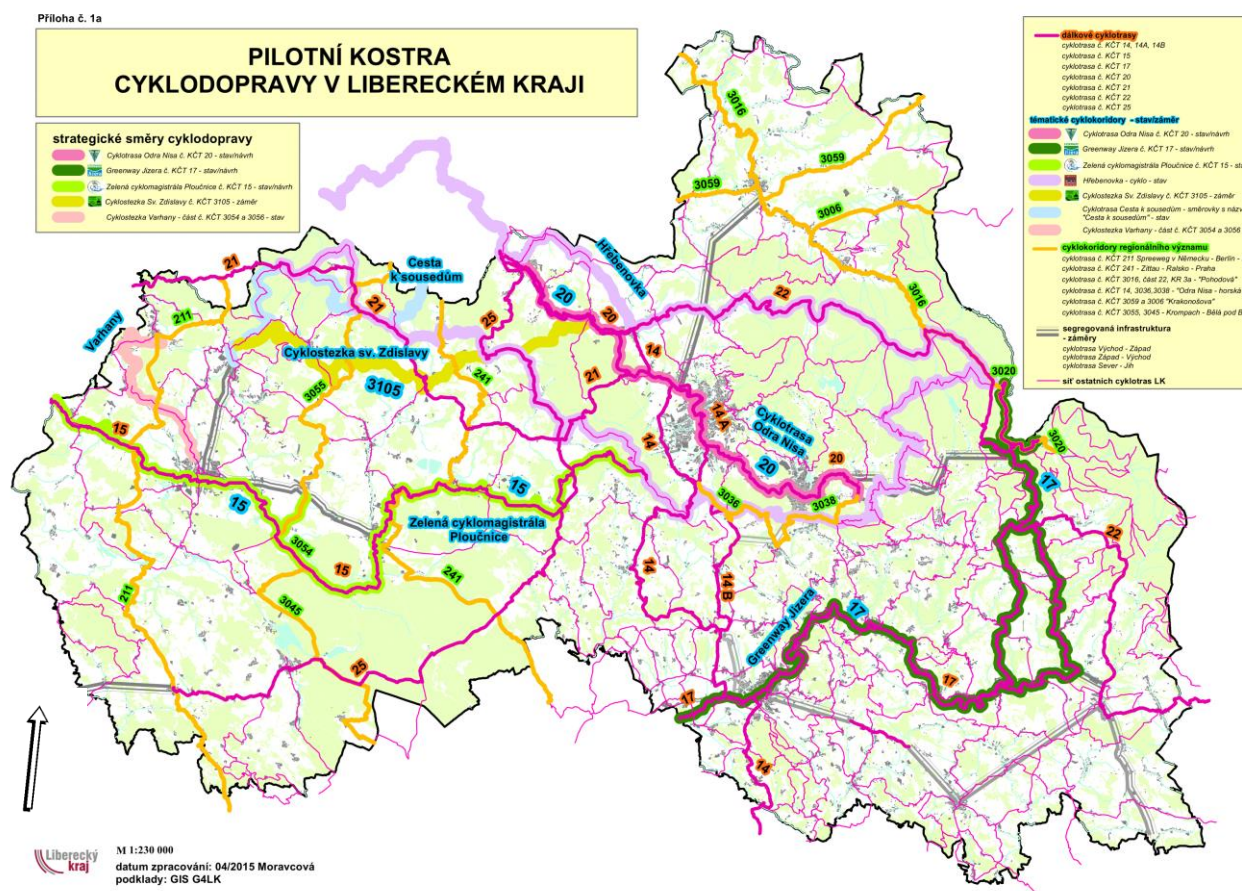
Záměr v trase Kořenov – Desná – Tanvald – Smržovka – Lučany n. N. – Jablonec n. N. Zbylé úseky do Nového Boru jsou součástí jiných cyklokoridorů.

Segregovaná cyklotrasa ZÁPAD – VÝCHOD

Záměry v trase Nový Bor – Česká Lípa – Zákupy – Mimoň; Turnov – Lomnice n. P. – Jilemnice, Jilemnice – Horka u Staré Paky.

Segregovaná cyklotrasa SEVER – JIH

Záměr v trase Frýdlant – Liberec a záměry v trase Jablonec n. N. – Hodkovice n. M – Turnov.

Obr. 86 Síť cyklistické dopravy v LK

Zdroj: převzato z dokumentu Program rozvoje cyklistické dopravy v Libereckém kraji 2014-2020, návrh nového Akčního plánu na období 2015–2016.

Dostupné z: <http://doprava.kraj-libc.cz/Cyklo doprava-v-Libereckem-kraji/aktualni-pilotni-koistra-cyklo dopravy-v-lk>

12.1.1.12 PĚŠÍ DOPRAVA

TURISTICKÉ STEZKY (JEV UAPO 106)

Území LK je pokryto hustou sítí značených turistických cest v turisticky exponovaných oblastech. Stezky propojují sídelní centra se zajímavými místy a mají vazby na výchozí autobusové nebo vlakové zastávky. Turistické trasy a stezky jsou předmětem ÚAPO.

EVROPSKÉ DÁLKOVÉ TRASY (JEV UAPO 106)

Evropská turistická asociace (EWV) vytváří prakticky ve všech evropských zemích vzájemně propojené Evropské dálkové trasy. V současné době je vytvořeno 12 evropských dálkových tras (viz obr. 86). V LK se nachází trasy E3 a E10

E3 Istanbul – mys sv. Vincenta (Černé moře – Pyrenejský poloostrov)

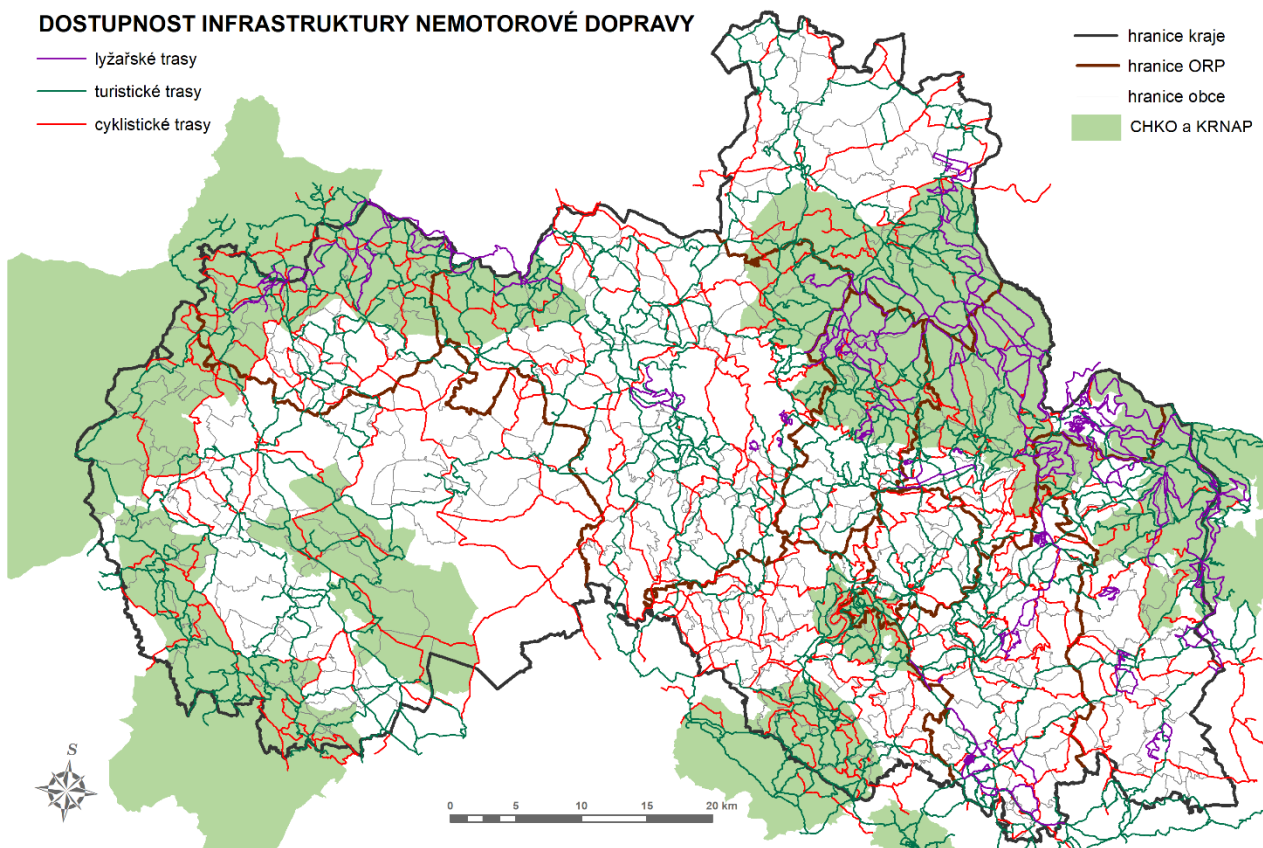
Je vedena státy: Španělsko – Francie – Belgie – Lucembursko – Německo – Česko – Polsko – Slovensko – Maďarsko – Rumunsko – Bulharsko). Na území LK je vedena v trase: Harrachov – Kořenov – Bukovec – Smědava – Nová Louka – Bedřichov – Liberec – Ještěd – Jítrava – Horní Sedlo – Petrovice – Mařenice, vede atraktivními místy KRNP a CHKO Jizerské a Lužické hory.

E10 Nuorgam – Tarifa (SV – JZ Evropy)

Je vedena státy: Německo – Česko – Rakousko – Itálie – Francie – Španělsko. Na území LK je vedena v trase: Nová Huť – Klíč – Nový Bor – Sloup v Č. – Česká Lípa – Zahrádky – Jestřebí – Doksy – Bezděz – Houska, vede turisticky zajímavým územím CHKO Lužické hory a CHKO Kokořínsko – Máchův kraj.

12.1.1.13 DOSTUPNOST SÍTÍ BEZMOTOROVÉ DOPRAVY

Pro účely obecného zhodnocení dostupnosti infrastruktury pro bezmotorovou dopravu v LK byl vytvořen následující obr. 87, kde je znázorněna stávající infrastruktura pro cyklo dopravu, pěší turismus a běžecké lyžování ve vazbě na velkoplošná zvláště chráněná území. Obrázek nepotvrdil předpoklad, že infrastruktura nemotorové dopravy se soustředí pouze na atraktivní území CHKO a KRNP. Hustější síť nemotorové dopravy lze identifikovat např. v severní části CHKO Český ráj, jižní části CHKO Jizerské hory nebo v okolí Ještědu. Naopak nižší hustota těchto sítí je v Ralsku (sítě se postupně rozvíjí), v centrálním Frýdlantsku nebo na jižním Jilemnicku.

Obr. 87 Dostupnost infrastruktury nemotorové dopravy v LK
Zdroj: DS ÚAP LK, UAPO_106

12.2 TECHNICKÁ INFRASTRUKTURA

VODNÍ HOSPODÁŘSTVÍ

Vodní hospodářství řeší problematiku vody z technického hlediska. Jedná se tedy o výrobu a distribuci pitné vody pro zásobování obyvatelstva a odvádění a čištění odpadních vod.

12.2.1.1 ZÁSOBOVÁNÍ PITNOU VODOU

Klíčovým zdrojem informací pro zásobování pitnou vodou je aktualizovaný **Plán rozvoje vodovodů a kanalizací LK 2020 (PRVK)**. Z něho vyplývá, že v LK je zajištěno zásobování pitnou vodou nižší podíl obyvatel než v ostatních krajích. Místní vodní zdroje jsou v LK nerovnoměrně lokalizovány, ale pro zásobování vodou jsou v LK zcela dostačující. Zásobování pitnou vodou v LK je zajištěno z povrchových i podzemních zdrojů. Podle PRVK 200 je 94,6 % trvale bydlících obyvatel v LK zásobených z veřejného vodovodu.

VODNÍ ZDROJE POVRCHOVÉ, PODZEMNÍ VODY VČETNĚ OP (JEV UAPO 044)

Území LK je bohaté na podzemní i povrchové vodní zdroje. I přestože jsou závislé na množství a vydatnosti srážek, mají dostatečnou a rovnoměrnou vydatnost. Poměr kapacity zdrojů pro veřejné zásobování pitnou vodou je cca 3:1 (povrchové ku podzemním zdrojům).

POVRCHOVÉ ZDROJE

Povrchové zdroje mají kolísavou jakost vody. Ta je závislá na průtocích a extrémních stavech. Z hlediska jakosti vody jsou ve výhodě velké vodárenské nádrže (např. Josefův Důl, který má díky svému objemu kvalitnější surovou vodu než Souš).

Povrchové zdroje jsou významné zejména pro území okresů Jablonec n. N. a Liberec. Jedná se o vodárenskou nádrž Josefův Důl (řeka Kamenice, ÚV Bedřichov) a Souš (řeka Černá Desná, ÚV Souš). Přímý odběr z vodních toků je ve Frýdlantském výběžku (řeky Bílá Desná, Rásnice a Smědá) a na S Semilsku (řeka Jizerka).

PODZEMNÍ ZDROJE

Podzemní zdroje jsou významné pro většinu obcí v LK, ale rozhodující jsou zejména v okresech Česká Lípa a Semily.

Podzemní zdroje na Českolipsku chrání CHOPAV Severočeská křída. Na Liberecku jsou vodní zdroje zejména v J a JZ části a jsou vázány na propustné sedimenty Jizerského turonu. Na Semilsku se vyskytují podzemní zdroje celoplošně a jsou významné pro zásobování většiny obcí. Jsou vázány na Jizerský turon v Z a JZ části okresu. J a JV část náleží do podkrkonošské pánve, kde jsou zdroje nižších a středních vydatností. Severní část náleží krystaliniku Krkonoš a Jizerských hor, kde je četnější výskyt zdrojů s poměrně nízkou vydatností, zde jsou významnější v oblastech Benecka a Harrachova.

Menší zdrojové lokality jsou SZ a J od Chrastavy a také ve Frýdlantském výběžku vázané na písky (jsou však mělké a náchylné ke znečištění).

Tab. 47 Největší zdroje pitné vody v LK (PRVK 2020 z dat 2018)

Název zdroje	Lokalizace zdroje	Typ zdroje	Vyrobená voda (tis.m ³ /rok)
Souš	Desná	povrchový	4832
ÚV Bedřichov	Bedřichov	povrchový	4518
Zahrádky	Zahrádky	podzemní	2486
Dolánky	Hlavice	podzemní	2107
Libíč vrtů	Český Dub	podzemní	2036
ÚV Bílý Potok	Bílý Potok	povrchový	582
ÚV Frýdlant	Frýdlant	podzemní	576

Zdroj: PRVK 2020 z dat 2018

VODÁRENSKÉ SYSTÉMY – VODOVODNÍ SÍTĚ (JEV UAPO 068)

Popis vodárenských systémů je převzat z PRVK 2020, který pracuje s pojmy místní vodovod, skupinový vodovod a oblastní vodovod. **Místní vodovod** je vodovod malého rozsahu, která zásobuje jednu, případně více obcí či jejich částí, ale z hlediska zásobení nemá zásadní význam. **Skupinový vodovod** je významný vodovod, která zásobuje větší počet měst či obcí, z jednoho či více zdrojů. **Oblastní vodovody** jsou velké nadregionální vodovody, které sdružují skupinové a místní vodovody provozované různými provozovateli. Oblastní vodovody vytváří vždy ucelený vodárenský systém.

Zásobování obyvatel pitnou vodou v LK je zajišťováno převážně dvěma rozsáhlými vodovody. Jedná se o oblastní vodovod Liberec – Jablonec n. N. a vodárenskou soustavu Česká Lípa – Nový Bor. Mimo těchto dvou významných oblastních vodovodů je v LK, hlavně na Semilsku a Frýdlantsku, řada větších či menších vodovodů.

Vodovody oblasti Frýdlantska jsou samostatným celkem, bez propojení na jiné systémy. Množství vody je vzhledem k výraznému poklesu spotřeb v posledních letech považováno prozatím za dostatečné, ale do budoucna panují obavy v souvislosti s předpokládanými vlivy těžby v polské dolu Turowě.

OBLASTNÍ VODOVODY

Oblastní vodovod (OV) Liberec – Jablonec n. N.

Podstatná část LK je zásobena pitnou vodou z vodárenského systému OV Liberec – Jablonec n. N. Tento nejvýznamnější vodárenský systém se nalézá v LK na území ORP Liberec a ORP Jablonec n. N.

Klíčovými zdroji systému jsou:

- a) povrchové zdroje:
 - vodárenská nádrž **Josefův Důl (ÚV Bedřichov)** do Liberce přes vodojemy Orion a Jizerský
 - vodárenská nádrž **Souš (ÚV Souš)**, přes Tanvald do Jablonce n. N. s propojením do vodojemu Jeřmanice, kde se napojuje na vodovod vedoucí z ÚV Dolánky)
- b) podzemní zdroje:
 - **Dolánky** (230 l/s) JZ od Liberce – do vodojemu Jeřmanice, dále do Liberce do vodojemu Orion, kde se napojuje na vodovod z ÚV Bedřichov, odtud dále přes Stráž n. N. do vodojemu Hrádek n. N.

Vodárenská soustava Česká Lípa – Nový Bor

Oblastním vodovodem Česká Lípa je zásobována rozsáhlá oblast v okrese Česká Lípa. Na systém je napojena Česká Lípa, Nový Bor a řada dalších menších obcí. Tento oblastní vodovod je rozdělen do 2 oblastí – oblast Česká Lípa a oblast Nový Bor.

Oblast Česká Lípa:

- zásobuje: Česká Lípa, Horní Libchava, Sosnová a Zahrádky
- zdroj: velmi vydatné podzemní zdroje v křídové oblasti na J od České Lípy (**ÚV Zahrádky** s kapacitou 400 l/s)

Oblast Nový Bor:

- zásobuje: Nový Bor, Polevsko, Okrouhlá, Skalice u ČL, Volfartice, Chotovice a Sloup v Č.
- z podzemních zdrojů

SKUPINOVÉ VODOVODY

Skupinové vodovody (SV) jsou významné regionální vodovody, které zásobují větší počet měst či obcí, z jednoho či více zdrojů. SV vytvářejí zpravidla samostatnou bilanční jednotku. Podrobnosti o sítích SV jsou v PRVK.

Skupinový vodovod (SV) Frýdlant – Bílý Potok

SV Frýdlant – Bílý Potok tvoří 2 samostatné vodovody.

- SV Frýdlant – ÚV Frýdlant se zdrojem 3 vrtaných studní v prameništích U Nemocnice a Bažantnice
- SV Bílý Potok – ÚV Bílý Potok se zdrojem Hájený potok a říčka Smědá

Ze studie zabývající se dopady plánovaného rozšíření těžby ložiska uhlí Turów na zásobování vodou na Frýdlantsku vyplynuly 2 modely dopadů (zatěžovací stavy). Při menších dopadech těžby bude ovlivněna západní část SV Bulovka a Dětrichov. V tomto případě se doporučuje napojit SV Bulovka a Dětrichov na ÚV Frýdlant (viz záměr V4 a V5). Při větších dopadech těžby s výpadkem více zdrojů vody vč. ÚV Frýdlant je nezbytné SV Frýdlant posílit dopravou vody z ÚV Bílý Potok (záměr přivaděče ÚV Bílý Potok – VDJ Supí vrch u Frýdlantu) a zejména přivedením upravené či surové vody z vodních nádrží Josefův Důl (záměr V1) nebo Souš.

Skupinový vodovod (SV) Turnov

SV Turnov využívá systém podzemních zdrojů (důležité vrtý a ÚV v Nudvojovicích).

Skupinový vodovod (SV) Semily

SV Semily využívá povrchový zdroj Příkrý z toku Vošmenda (malý průtok v létě) a podzemního zdroje prameniště Jílovce.

Skupinový vodovod (SV) Jilemnice

SV Jilemnice využívá podzemní zdroje a odběr z řeky Jizery (důležitá ÚV Hrabachov).

Skupinový vodovod (SV) Doksy – Tachov

SV Doksy – Tachov využívá podzemní zdroje (důležitým zdrojem vrt Jordán 2).

Skupinový vodovod (SV) Stráž pod Ralskem

SV Stráž pod Ralskem využívá podzemní zdroje.

Skupinový vodovod (SV) Kamenický Šenov

SV Kamenický Šenov využívá podzemní zdroje.

VODÁRENSKÉ SYSTÉMY – TECHNOLOGICKÉ OBJEKTY ZÁSOBOVÁNÍ VODOU (JEV UAPO 067)

Technologickými objekty zásobování vodou jsou např. úpravní vody, čerpací stanice nebo vodojemy, které nejsou vzhledem k měřítku předmětem krajské ÚPČ.

ÚPRAVNÍ VODY (ÚV)**ÚV Bedřichov**

- zdroj: štolou z VN Josefův Důl na říčce Kamenici (měkká voda, jakost je dlouhodobě plněna)
- výkon max. 370 l/s, běžně 190 l/s
- zásobování pro: oblastní vodovod (OV) Liberec – Jablonec n. N.

ÚV Bílý potok

- zdroj: Hájený potok a Smědá (každý z toků vystačuje na zabezpečení výroby pitné vody a o jejich využití se rozhoduje dle aktuální kvality vody v toku). Oba zdroje jsou poměrně kyselé a mají zvýšený obsah hliníku
- výkon max. 35 l/s, průměrně 26 l/s
- v roce 2018 kompletní rekonstrukce

ÚV Frýdlant

- zdroj: podzemní zdroje prameniště U nemocnice a Bažantnice (s mírně zvýšeným obsahem dusičnanů), v omezeném rozsahu i řeka Řasnice (je užívána pouze doplňkově pro snížení obsahu dusičnanů v podzemním zdroji)
- výkon 15 l/s
- navržena rekonstrukce

ÚV Souš

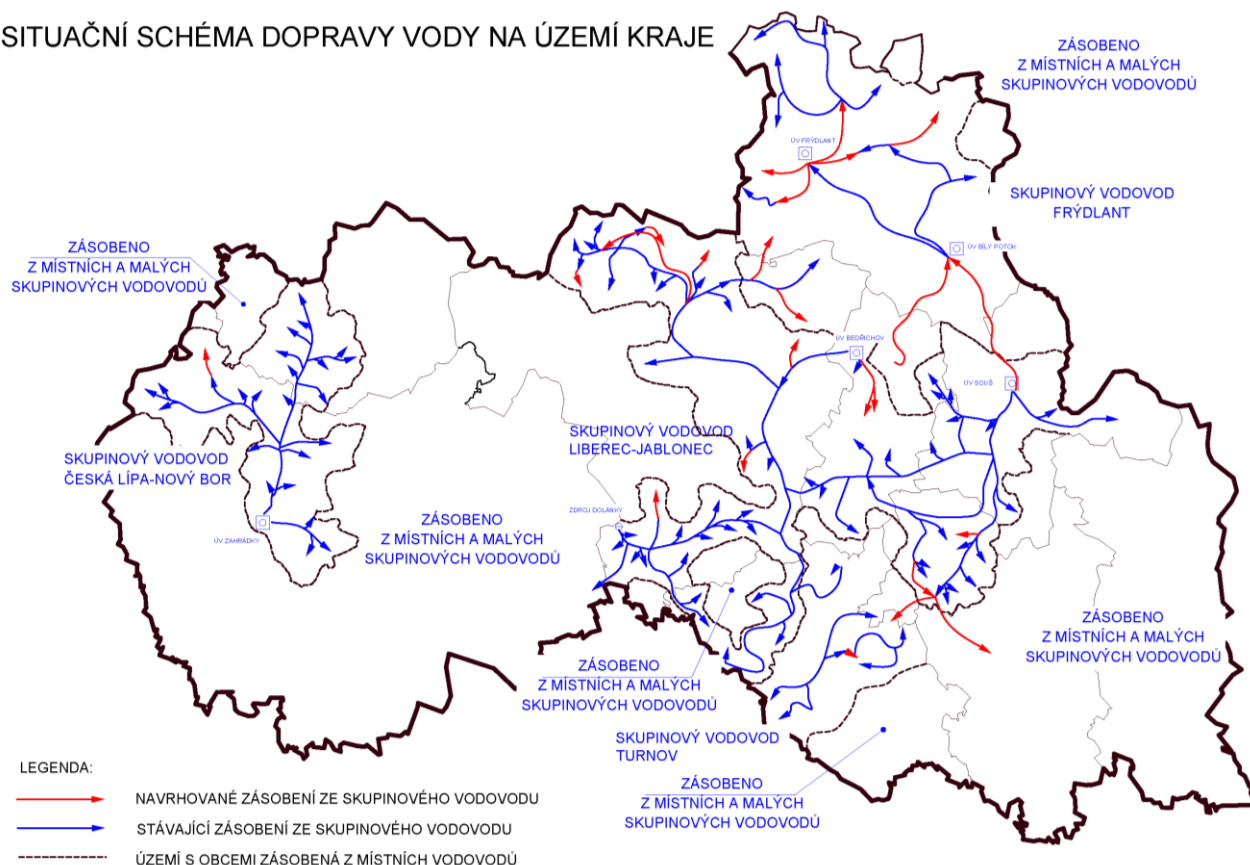
- zdroj: VN Souš na říčce Černá Desná (měkká a kvalitní voda)
- zásobování pro: oblastní vodovod Liberec – Jablonec n. N., hlavním spotřebišťem Jablonec n. N. a dále Harrachov
- výkon 150–200 l/s

ÚV Zahrádky

- zdroj: podzemní zdroje vrtané studny na J od obce Zahrádky. Kvalita surové vody je v jednotlivých vrtech rozdílná (zvýšený obsah železa a manganu)
- výkon max. 140 l/s

CELKOVÉ ZHODNOCENÍ VODÁRENSKÝCH SYSTÉMŮ V LK A JEJICH DOSTUPNOST

Rozhodující provozovatelé vodárenských systémů v LK jsou Severočeské vodovody a kanalizace a Frýdlantská vodárenská společnost. Z hlediska vlastních vodárenských systémů nejsou evidovány vážnější nedostatky, systémy jsou ve valné většině hodnoceny jako vyhovující. Přestože surová voda nedosahuje především při odběrech z povrchových toků vždy dobrých parametrů, je kvalita dodávané vody v LK vyhovující a zásobení vodou je kvantitativně i kvalitativně zajištěno z území LK i do budoucího výhledu za předpokladu rekonstrukce rozhodujících ÚV a nahrazení některých méně vyhovujících zdrojů.

SITUAČNÍ SCHÉMA DOPRAVY VODY NA ÚZEMÍ KRAJE**Obr. 88 Schéma zásobování vodou v LK.**

Zdroj: PRVK 2020.

PODÍL OBYVATEL ZÁSOBOVANÝCH PITNOU VODOU Z VEŘEJNÉHO VODOVODU (JEV UAPK 919)

Mezikrajské srovnání podílu obyvatel zásobených pitnou vodou z vodovodu je v tabulce 45. V LK bylo v roce 2019 zásobováno 93 % obyvatel. Jiné zdroje uvádí čísla až 94,5 %. Oproti celorepublikovému průměru 94,6 % je LK podprůměrný. Nejhůře je na tom však PLK a STK, naopak nejlépe HMP a KVK. Procentuální napojení obcí na vodovod je na obr. 20.

Tab. 48 Zásobování pitnou vodou v krajích ČR

	2015		2019	
	Počet obyv. zásobovaných pitnou vodou	Podíl obyv. zásobovaných pitnou vodou na celk. počtu obyv. (v %)	Počet obyv. zásobovaných pitnou vodou	Podíl obyv. zásobovaných pitnou vodou na celk. počtu obyv. (v %)
HMP	1 262 507	100,0	1 315 311	100,0
STK	1 117 730	84,6	1 192 132	86,5
JHČ	579 003	90,9	574 936	89,4
PLK	482 949	83,9	504 911	85,9
KVK	298 506	100,0	294 807	100,0
ÚSK	802 561	97,5	804 040	98,0
LK	407 170	92,7	412 044	93,0
KHK	520 455	94,4	521 614	94,6
PAK	503 836	97,6	505 694	97,0

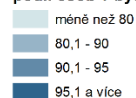
VYS	486 415	95,5	482 944	94,8
JMK	1 118 904	95,3	1 131 535	95,1
OLK	580 237	91,4	590 298	93,4
ZLK	555 249	94,9	559 510	96,0
MSK	1 214 156	99,9	1 200 414	99,9
CR	9 929 678	94,2	10 090 190	94,6

Zdroj: Statistická ročenka ČR 2016 a 2020

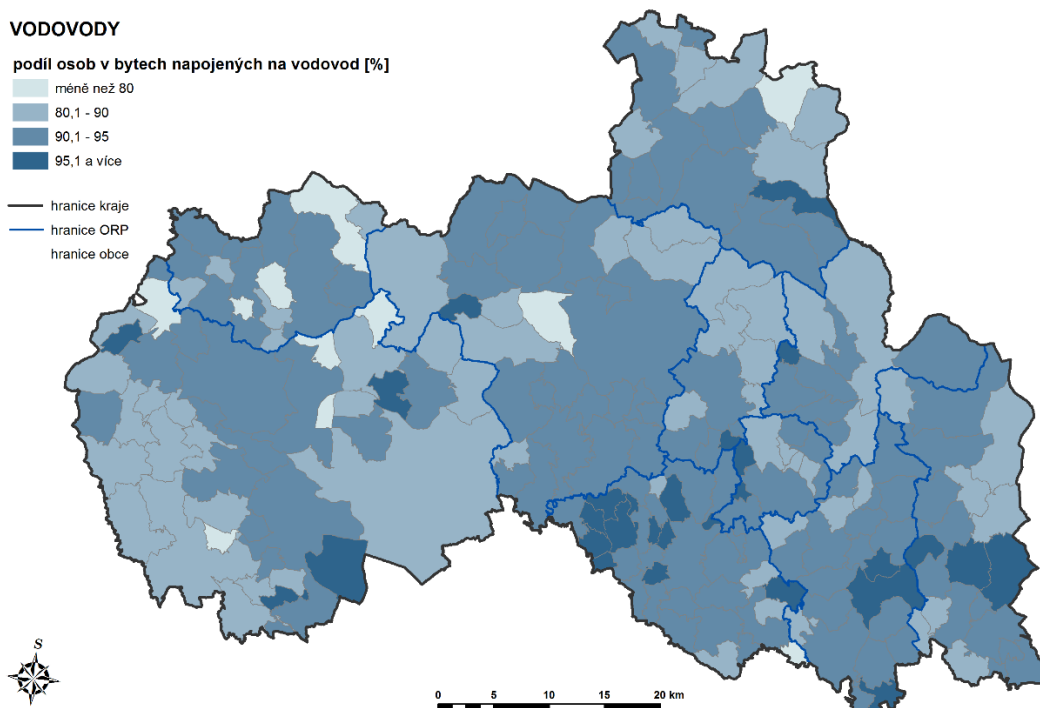
Data o podílu obyvatel, respektive podílu osob v bytech napojených na veřejný vodovod, jsou k dispozici pouze ze SLDB. Tato data jsou však zkreslená tím, že obyvatelé do sčítacích formulářů nejsou schopni rozlišit, zda jim teče voda z veřejného vodovodu nebo z jiných zdrojů. Statistika pak vykazuje v některých obcích napojení více než poloviny bytů, ale ve skutečnosti není v obci žádný veřejný vodovod. Rozdíl mezi statistickými daty a daty GIS a znalosti území ÚÚP je v *tabulkové příloze 12_1*.

VODOVODY

podíl osob v bytech napojených na vodovod [%]

— hranice kraje
 — hranice ORP
 — hranice obce

Obr. 89 Podíl obyvatel obcí bydlicích v bytech napojených na veřejný vodovod v letech 2011

Zdroj: GIS ÚP LK z dat ČSÚ SLDB, UAPK_919, akt2013_05.

12.2.1.2 NAKLÁDÁNÍ S ODPADNÍMI VODAMI

Nakládání s odpadními vodami řeší odvedení a čištění odpadních vod. Klíčovým zdrojem informací o nakládání s odpadními vodami je aktualizovaný **Plán rozvoje vodovodů a kanalizací LK 2020 (PRVK)**. PRVK uvádí, že podle výroční zprávy „Vodovody a kanalizace ČR 2019“ je v LK zajištěno odvedení odpadních vod kanalizací u trvale bydlicích obyvatel z necelých 70 %. Zpracovatel PRVK uvádí, že podle jím získaných podkladů je na kanalizaci připojeno 71,5 % obyvatel. Tyto hodnoty jsou však zásadně nižší, než je celorepublikový průměr 85,5 %.

Ve všech městech jsou vybudované částečné či kompletní kanalizační systémy. Nejčastěji jde o jednotné kanalizace, které zajišťují odvádění splaškových i dešťových vod. Kanalizace jsou v řadě případů v nevyhovujícím technickém stavu.

V řadě obcí jsou provozovány kanalizace, které slouží k odvádění částečně předčištěných nebo vůbec nečištěných odpadních vod do místních recipientů.

TECHNOLOGICKÉ OBJEKTY ODVÁDĚNÍ A ČIŠTĚNÍ ODPADNÍCH VOD (JEV UAPO 069)

Mezi technologické objekty odvádění a čištění odpadních vod patří zejména čistírny odpadních vod (ČOV). V LK existuje řada nadmístních kanalizačních systémů, kde více měst využívá jednu ČOV. Nejvýznamnější příklady těchto systémů jsou v následující tabulce.

Tab. 49 Přehled nadobecních kanalizačních systémů (PRVK 2020)

Nadmístní systém zahrnuje tato území	ČOV
Liberec – Jablonec n/N – Lučany n/N – Bedřichov – Šimonovice – Stráž n/N	Liberec
Tanvald – Šumburk nad Desnou – Desná	Tanvald
Doksy – Staré Splavy – Provodín – Jestřebí	Staré Splavy
Turnov – Ohrazenice – Přepaře – Jenišovice – Bukovina	Turnov

Česká Lípa – Dolní Libchava – Horní Libchava – Dubice – Stará Lípa – Nový Žižník – Sosnová	Česká Lípa
Nový Bor – Polevsko – Okrouhlá – Sloup v Čechách – Radvanec	Nový Bor
Jablonné v Podještědí – Petrovice – Lückendorf (SRN)	Jablonné v Podještědí
Stráž p/R – Hamr na Jezeře	Stráž pod Ralskem
Hrádek n/N – Horní Sedlo – Loučná	Hrádek n/N
Frýdlant – Raspenava – Hejnice	Frýdlant
Žandov – Dolní Police	Žandov
Cvikov – Svor	Cvikov
Mimoň – Ploužnice	Ploužnice

Zdroj: PRVK 2020

DOSTUPNOST KANALIZACE A PODÍL OBYVATEL NAPOJENÝCH NA VEŘEJNOU KANALIZACI (UAPK 919)

Podíl obyvatel trvale bydlících v domech napojených na kanalizaci (obr. 21) pro veřejnou potřebu je v roce 2015 v LK 68,9 % (meziroční nárůst o 0,4 %), 97,8 % obyvatel bydlících v domech napojených na kanalizaci ji má s koncovou ČOV. Dle SLDB je v roce 2011 celkem 100 obcí v LK bez napojení na kanalizaci. Číslo bude patrně vyšší – v některých obcích je napojení na kanalizaci i pod 1 %, což je chyba při vyplňování. Tato data jsou však zkreslená tím, že obyvatelé do sčítacích formulářů nejsou schopni rozlišit, zda jsou napojeni na veřejnou kanalizaci. Rozdíl mezi statistickými daty a daty GIS a znalosti území ÚÚP je v **příloze 12_1**.

Obecně lze říct, že u malých obcí, resp. jejich místních částí, často nakládání s odpadními vodami neodpovídá platným předpisům – do dešťových stok, resp. přímo do toků nebo tratí jsou často napojeny přepady ze septiků a žump nebo přímá napojení. Částečně lepší situace je na území Krkonošského národního parku, příp. CHKO Jizerské hory. Problémem některých malých obcí bývá, že je napojena pouze určitá lokalita nebo některá z místních částí jedné obce.

Mezi jednotlivými oblastmi kraje jsou poměrně výrazné rozdíly v podílu obyvatel napojených na kanalizaci. Tento stav je závislý na morfologii terénu. Tato problematika se týká zejména horských, podhorských a venkovských oblastí se značně rozptýlenou obytnou zástavbou. Zde je doporučeno preferovat u jednotlivých zdrojů odpadních vod zajištění jejich kvalitní likvidace přímo u zdroje, a to pomocí domovních ČOV či malých lokálních ČOV sdružujících místní producenty v lokalitě. Ve smyslu Směrnice EHS měly obce nad 2000 ekvivalentních obyvatel do roku 2010 vybudovat odpovídající čištění a odkanalizování. Naplnění těchto požadavků byla částečně řešena v projektech vodárenských společností jako např. Čistá Nisa, Čistá Ploučnice, Čistá Jizera a další.

Ve všech městech LK jsou vybudované částečné či kompletní kanalizační systémy. Nejčastěji se jedná o kanalizační sítě jednotné kanalizace, která zajišťuje odvádění nejen splaškových, ale i dešťových vod. V některých městech nebo jejich částech je jednotná kanalizace nahrazena systémem kanalizace oddílné. V řadě případů jsou však tyto kanalizační systémy v nevyhovujícím stavu.

Dostupnost kanalizace v LK je tedy obecně špatná v malých rozptýlených obcích a v řadě měst je kanalizace sice vybudována, ale je v nevyhovujícím stavu.

Hlavním dokumentem plánování rozvoje kanalizačních systémů je **Plán rozvoje vodovodů a kanalizací na území ČR**, který byl vydán v roce 2007 s plánovacím obdobím do roku 2015.

KANALIZACE

podíl osob v bytech napojených na kanalizaci [%]

— hranice kraje
 — hranice ORP
 — hranice obce

0 5 10 15 20 km

Obr. 90 Podíl obyvatel obcí bydlicích v bytech napojených na veřejnou kanalizaci v roce 2011

Zdroj: GIS ÚP LK z dat ČSÚ SLDB, UAPK_919, akt2013_05

ENERGETIKA

Energetika v LK je na relativně dobré úrovni. Jsou zde dvě rozvodny přenosové soustavy (Babylon, Bezděčín), řada velkých zdrojů tepelné energie, plošná plynofikace řady měst a obcí. LK má však velmi omezené zdroje energií a je závislý na jejich importu. V LK není žádný významný ani těžený zdroj uhlí nebo zemního plynu a nebyl zde realizován žádný nadmístní zdroj elektrické energie.

12.2.1.3 ZÁSOBOVÁNÍ ELEKTRICKOU ENERGIÍ

V roce 2019 bylo dle Roční zprávy o provozu elektrizační soustavy ČR 2019 od Energetického regulačního úřadu (ERÚ) v LK **vyrobeno 438,2 GWh** elektřiny (po Praze nejméně ze všech krajů v ČR) a z toho celkem **306 GWh z OZE**. Nejvíce elektřiny se na území LK vyrobí v plynových a spalovacích elektrárnách 122,3 GWh. Nejvyšší podíl na výrobě elektřiny z OZE mají fotovoltaické elektrárny 119,3 GWh a větrné elektrárny 118,2 GWh (po Ústeckém kraji 197 GWh nejvíce z krajů v ČR). Ve vodních elektrárnách bylo vyrobeno 68,5 GWh elektřiny. V roce 2019 bylo **v LK spotřebováno 2 536,9 GWh** elektřiny, což je **zhruba šestkrát více než se na území LK vyrobí**.

Celkový instalovaný výkon zdrojů výroby elektrické energie v LK byl k 31. 12. 2018 dle ERÚ 235,7 MW. V LK nejsou žádné významné zdroje na výrobu elektřiny, které by vyrobenou elektřinu dodávaly do přenosové soustavy, ale jsou zde provozovány malé zdroje v rámci kombinované výroby elektřiny a tepla. Největší zdroj funguje v Teplárně Liberec s výkonem 12 MW. Ve spalovně odpadů TERMIZO a.s. je nainstalován výkon 2,5 MW. Ve větrných elektrárnách byl instalovaný výkon 50,1 MW, ve fotovoltaických elektrárnách byl instalován výkon 112,1 MW, ve vodních elektrárnách 26,1 MW.

DOSTUPNOST ELEKTŘINY

Lze konstatovat, že **elektřina v LK pro zásobování domácností je dostupná ve všech obcích**. Zároveň v LK nejsou významné oblasti, kde by byl zákaz připojování nových odběrných míst. Místa, kde dochází k větším odběrům, než se dříve předpokládalo, jsou postupně posilována tak, aby nedocházelo k situaci, že nová odběrná místa nebudou napojena. V minulosti byla kritická situace v Liberci a Jablonci nad Nisou, ale nová vedení 110 kV do TR Jablonec nad Nisou Jih a TR Šimonovice tento stav vyřešila. Problémy s dostupností mohou vznikat zejména v nových průmyslových zónách, kde může dojít k takovému nárůstu potřeby objemu elektřiny, kterou není schopná stávající distribuční síť zajistit.

ELEKTRICKÉ STANICE (JEV UAP0 072)

Elektrickou stanicí se rozumí soubor staveb a zařízení elektrizační soustavy, který umožňuje transformaci, kompenzaci, přeměnu nebo přenos a distribuci elektřiny. V rámci ÚAP jsou administrovány zejména transformovny, rozvodny a trafostanice. Transformovny svým významem patří do krajských ÚAP. Trafostanice jsou předmětem ÚAP obcí.

Území LK je zásobováno elektrickou energií přenosovou soustavou zejména z USK do rozveden (transformoven TR) **TR Babylon** a **TR Bezděčín**, které jsou napojeny na příslušná vedení VVN 400 kV a 220 kV (Bezděčín) přenosové

soustavy. V těchto rozvodnách je elektřina transformována na nižší napěťovou hladinu zejména 110 kV (jedná se o transformaci napětí VVN/VVN) a rozváděna distribuční soustavou do transformoven (dále je TR) distribuční soustavy. Transformovny distribuční soustavy 110/35 kV, 110/22 kV nebo 110/10 kV, tedy TR – VVN/VN, slouží jako hlavní napájecí zdroje pro zajištění elektrické energie v území. Seznam transformoven v LK je v tab. 50.

Tab. 50 Seznam transformoven VVN v LK.

400/220/110/35 kV	Bezděčín
400/110/35 kV	Babylon
110/35 kV	Jeřmanice, Liberec-Pavlovice, Liberec-Ostašov, Jablonec n. N.-Rýnovice, Tanvald, Hamr n. J., Noviny p. R., Semily, Rokytnice n. J.-Dolní Rokytnice, Jablonec n. N.-jih, Turnov-Přepeře
110/35/10 kV	Jablonec n. N.-sever, Liberec-východ
110/22 kV	Hrádek n. N., Frýdlant-Větrov
110/10 kV	Liberec-teplárna
110/35/22/10 kV	Česká Lípa-Dubice
110/22/10 kV	Česká Lípa-Sever

Zdroj: GIS ÚP LK, UAPO_072, akt2014_09.

NADZEMNÍ A PODZEMNÍ ELEKTRICKÉ VEDENÍ (JEV UAPO 073)

Přenosová soustava – koridory republikového významu

Celé území ČR je zokruhováno a propojeno v rámci přenosové soustavy, kterou vlastní a provozuje ČEPS, a. s. V rámci této přenosové soustavy je zabezpečeno i napojení na okolní státy. Vlastní území LK je přenosovou soustavou propojeno s KHK, SČK a USK, nikoli však s okolními zeměmi (Polsko, Německo). Přenosová soustava je provozována v napětích VVN 400 kV a VVN 220 kV.

Koridory přenosové soustavy jsou v tab. 51 zvýrazněny červenou barvou.

Distribuční soustava – koridory nadregionálního a regionálního významu

Z přenosové soustavy je elektřina dále rozváděna distribuční soustavou k cílovým odběratelům. Distribuční síť provozuje na území LK ČEZ Distribuce a. s. Distribuční soustava zahrnuje napětí VVN 110 kV, VN 35 kV, VN 22 kV, VN 10 kV a méně. Ve výkresech ÚAPK jsou znázorněny pouze VVN 110 kV.

Na území LK je distribuční soustava vedena ze dvou významných uzlů – rozvoden VVN/VVN, a to TR Babylon a TR Bezděčín. Pro napojení rozvoden VVN/VN je na území LK vybudována celá síť napájecích vedení VVN 110 kV, která je přes tyto rozvodny propojená. V tab. 51 je přehled všech vedení VVN v LK.

Tab. 51 Přehled vedení VVN zasahujících na území LK

Vedení VVN 400 kV
TR Výškov (ÚSK) – TR Babylon (trasa 450)
TR Bezděčín – TR Babylon (trasa 451)
TR Neznášov (KHK) – TR Bezděčín (trasa 452)
TR Čechy Střed (SČK) – TR Bezděčín (trasa 454)
Elektrárna Mělník (ÚSK) – TR Babylon (trasa 470)
Vedení VVN 220 kV
TR Čechy Střed (SČK) – TR Bezděčín (trasa 209)
TR Chotějovice (ÚSK) – TR Bezděčín (trasa 210) – prochází kolem Babylonu, ale není napojeno, výhledově bude zrušeno v souvislosti se zdvojením 400 kV
Vedení VVN 110 kV
TR Noviny p. R. – TR Hrádek n. N. – TR Frýdlant Větrov
TR Bezděčín – TR Hrádek n. N. – TR Frýdlant Větrov – TR Liberec teplárna
TR Bezděčín – TR Liberec východ – TR Liberec teplárna
TR Hamr n. J. – TR Jeřmanice
TR Jeřmanice – TR Bezděčín
TR Bezděčín – TR Škoda MB
TR Bezděčín – TR Semily – TR Staré Místo
TR Jeřmanice – TR Jablonec n. N. – TR Rýnovice – TR Tanvald
TR Tanvald – TR Bezděčín
TR Noviny p. R. – TR Babylon
TR Noviny p. R. – TR Hamr n. J. – TR Jeřmanice
TR Česká Lípa Dubice – TR Babylon
TR Babylon – TR Česká Lípa Dubice – TR Noviny p. R. – TR Česká Lípa Sever
TR Babylon – TR Česká Kamenice + TR Podháji + TR Děčín
TR Babylon – TR Koštov – TR Litoměřice
TR Semily – TR Rokytnice n. Jiz.
TR Bezděčín – TR Šimonovice
TR Bezděčín – TR Jablonec n. N. jih – TR Tanvald

Zdroj: z dat ČEPS, ČEZ Distribuce. Červenou barvou zvýrazněny koridory přenosové soustavy. ERÚ – Roční zpráva o provozu elektrizační soustavy ČR 2019

12.2.1.4 ZÁSBOVÁNÍ ZEMNÍM PLYNEM

V řešeném území LK jsou rozhodující pro zásobování plynem dvě oddělené distribuční sítě společnosti GasNet, s.r.o., která patří do koncernu INNOGY. Území okresu Liberec, Jablonec n. N. a Česká Lípa patří do sítě Severozápadní Čechy, která se skládá ze tří základních zón, a to ze severní, západní a centrální. Území okresu Semily spadá do sítě Východní Čechy. Předávacími místy mezi sítí Severozápadní Čechy a sítí Východní Čechy je Malý Rohozec a Vesecko. Jako záložní propojení mezi těmito sítěmi je připraven železný Brod – Dlouhý a Přepěře.

Zemní plyn je do ČR dopravován dálkovými tranzitními plynovody ze zahraničí a dále je rozváděn **plynovody VVTL**. Na území LK nezasahuje žádný tranzitní plynovod nebo plynovod VVTL. Hlavními napájecími body pro zásobování LK plynem jsou dálková vedení vysokotlakých (VTL) plynovodů přivádějící zemní plyn ze sousedních krajů do VTL regulačních stanic, odkud pokračují středotlaké plynovody (STL) a nízkotlaké plynovody (NTL). Na území LK se rovněž nevyskytuje žádný nadmístně významný zdroj zemního plynu či bioplynu. V LK je záložní předávací místo distribuční sítě Hrádek nad Nisou – Zittau.

VEDENÍ PLYNOVODU (JEV UAPO 075)

VTL plynovody (tab. 52) zásobují zemním plynem území kraje z JZ a JV strany prostřednictvím distribučních a průmyslových regulačních stanic. Z VTL regulačních stanic jsou vyvedeny STL a NTL plynovody zajišťující odběry v jednotlivých sídlech. Zásobována jsou zejména větší sídla, základ distribuční sítě tvoří větve vysokotlakých plynovodů. Dále jsou realizovány větve STL plynovodů napojených na VTL regulační stanice dodávající zemní plyn i do obcí mimo trasy VTL plynovodů.

Tab. 52 Přehled vysokotlakých plynovodů VTL zasahujících území LK

profil potrubí (mm) – DN* 500
Hospozín (SČK) – Liberec, Liberec – Jablonec n. N., Žandov – Křižany, Volfartice – Nový Bor, Konecchlumí (KHK) – Turnov
profil potrubí (mm) – DN 300
ÚSK – Nový Bor – Liberec, Rynoltice – Hrádek n. N. – státní hranice SRN, Liberec – Jablonec n. N.
Čimyšl – Jilemnice, Nový Bor – Cvikov – Liberec
profil potrubí (mm) – DN 250
Vlčetín – Liberec, Jablonec n. N. – Tanvald, Tanvald – Kořenov (DN 250 + 150)
profil potrubí (mm) – DN 200
Chrastava – Frýdlant – Nové Město p. S., Turnov – Jablonec n. N., Kunderatice – Harrachov
profil potrubí (mm) – DN 150
Kořenov – Harrachov, Jičín – Semily, Dalešice – Plavy, Tanvald – Kořenov (DN 150 + 250)

Zdroj: z dat GasNet. *DN – jmenovitá světlost potrubí. ERÚ – Roční zpráva o provozu plynárenské soustavy ČR za rok 2019.

DOSTUPNOST PLYNU, PLYNOFIKACE OBCÍ A PODÍL OBYVATEL ZÁSBOVANÝCH PLYNEM (JEV UAPK 019A)

Termín plynofikovaná obec není významově ustálen. Pro účely územního plánování je vhodné brát obec jako plynofikovanou, pokud na jejím území dochází k odběru plynu pro domácnosti. V některých obcích LK je pouze velkoodběr, bez plošné plynofikace a nejedná se tudíž o plynofikovanou obec s dostupným plynem pro obyvatele. Mezi tyto obce patří dle údajů GasNet Bílá, Brniště, Horní Libchava, Noviny p. R., Pulečný, Stráž p. R. a Velký Valtinov.

Dle údajů od GasNet je v LK celkem 113 neplynofikovaných obcí. Tyto informace jsou umístěny v **příloze 12_1**, kde jsou rovněž u každé obce LK uvedeny údaje o podílu obyvatel bydlících v bytech napojených na plyn ze SLDB 2011 (viz obr. 91). Nesoulad je mezi daty ze SLDB a údaji o území týkající se sítí plynovodů EON. Jedná se pravděpodobně o chybně vyplněné či obyvateli pochopené formuláře SLDB, kdy téměř všechny obce z obr. 91 s podílem připojených obyvatel na plyn do 10 % jsou neplynofikované. Podrobnější informace jsou v tematickém výkresu 12.3.

PLYNOVODY

podíl osob v bytech napojených na plyn [%]

- bez napojení
- 0,1 - 10,0
- 10,1 - 25,0
- 25,1 - 50,0
- více než 50,0

- hranice kraje
- hranice ORP
- hranice obce

0 5 10 15 20 km

Obr. 91 Podíl obyvatel obcí bydlicích v bytech napojených na plyn v roce 2011.

Zdroj: GIS ÚP LK z dat ČSÚ – SLDB, UAPK_919, akt2013_05.

12.2.1.5 ZÁSOBOVÁNÍ TEPELNOU ENERGIÍ (JEV UAPO_079, UAPO_080)

Na území LK je dle Územně energetické koncepce LK (ENVIROS, 2009) provozováno **27 velkých či menších soustav centrálního zásobování teplem (SCZT)**, které lze rozdělit do dvou skupin – celoměstské SCZT a sídlištní SCZT. SCZT jsou sledovány především v ÚAPO. Pro dodávku tepla ze SCZT je využívána také spalovna komunálního odpadu TERMIZO, a. s. (dodává teplo do SCZT v Liberci) a další drobní výrobci a dodavatelé, kteří dodávají teplo a teplou vodu převážně do sektoru bydlení a terciérní sféry z blokových, případně domovních plynových kotlen.

Tab. 53 Výroba tepla v hlavních SCZT a jeho dodávky do spotřebitelských sektorů v sezóně 2005/2006.

Provozovatel	Obec	Výroba tepla (GJ/rok)	Průmysl (GJ/rok)	Terciér (GJ/rok)	Domácnosti (GJ/rok)	Počet zásobovaných bytů
Českolipská teplárenská, a. s.	Česká Lípa	534 520	0	68 217	391 229	10 914
Teplárenství Tanvald, s. r. o.	Tanvald	94 545	9 815	7 000	68 461	1 712
Teplo Frýdlant, s. r. o.	Frýdlant	65 900	0	8 430	45 970	1 250
Teplo Nový Bor, s. r. o.	Nový Bor	75 661	2 104	11 994	61 563	1 935
Zásobování teplem Jilemnice, s. r. o.	Jilemnice	32 720	0	5 222	25 975	667
Desenská teplárenská, s. r. o.	Desná	41 148	3 758	5 144	29 916	680
Služby města Cvikova, s. r. o.	Cvikov	21 494	0	1 245	20 249	500
Warmnis, s. r. o.	Liberec	47 809	6 100	25 489	16 202	435
	Příšovice	11 680	0	0	11 680	392
Teplo Hodkovice n. M., s. r. o.	Hodkovice n. M.	22 889	86	2 236	19 096	541
Městská teplárenská Turnov, s. r. o.	Turnov	87 840	7 274	11 514	59 209	2 104
Energie Holding, a. s.	Mimoň	109 843	13 043	9 222	61 930	1 637
Městská bytová správa Semily, s. r. o.	Semily	55 952	0	3 500	42 500	1 300
Teplárenská novoměstská, s. r. o.	Nové Město p. S.	31 025	?	6 515	24 510	700
Preciosa – Lustry, a. s.	Kamenický Šenov	53 226	183	500	14 883	396
Teplárna Liberec, a. s. (2007)	Liberec	862 466	249 085	344 601	671 908	19 044
Termizo, a. s. (dodává Teplárně Liberec)		750 758	-----	-----	-----	-----
Jablonecká energetická, a. s.	Jablonec n. N.	812 197	132 197	116 445	380 869	10 400
	Jablonné v P.	7 442	?	3108	3 951	103

Zdroj: ENVIROS (2009): Územně energetická koncepce LK – aktualizace. Novější data nejsou k dispozici.

Hlavní SCZT a objem jejich výroby a dodávky za sezónu 2005/6 jsou v tab. 53. V České Lípě, Jablonci n. N., Liberci a Tanvaldu je využíván k výrobě tepla těžký topný olej a zemní plyn. V Jilemnici, Semilech a Turnově je využíván zemní plyn. V Novém Boru je ve zdroji SCZT spalována i sláma a v Mimoně je používáno hnědé uhlí.

V územních energetických koncepcích měst, kde jsou SCZT podrobně řešeny, bývá obecně doporučováno zachování SCZT v případě, že cena tepla není závažně odlišná od průměru. Zachování SCZT je doporučováno z důvodu možné diverzifikace paliva ve zdroji, výroby elektřiny v kombinované výrobě s výrobou tepla, ochrany ovzduší

(emise jsou emitovány z vyšších komínů). V posledních letech se množí snahy o odpojování od SCZT (zejména Liberec a Jablonec n. N.), které v konečném důsledku po odpojení mohou podražít ceny ostatním odběratelům.

Podle Roční zprávy o provozu teplárenských soustav v roce 2018 (ERÚ) bylo v LK vyrobeno v roce 2018 celkem 2 604 TJ tepla, což činilo podíl 1,6 % výroby tepla v ČR.

12.2.1.6 ZÁSOBOVÁNÍ JINÝMI PRODUKTY

Na území LK nezasahuje dle informací poskytovatelů údajů (MERO ČR, a. s., ČEPRO, a. s.) žádná plánovaná či stávající infrastruktura zásobování jinými produkty (např. ropou). Specialitou je infrastruktura pro vedení různých produktů v areálu bývalé těžby uranu, které provozuje v rámci sanací Diámo. Tyto jsou vzhledem k měřítku předmětem ÚAPO ČL.

12.2.1.7 OBNOVITELNÉ ZDROJE ENERGIE (JEV UAPO_071)

Mezi obnovitelné zdroje energie (OZE), které se někdy též označují jako alternativní zdroje, patří zdroje využívající energii větru, vody, slunečního záření, biomasy, bioplynu, skládkového plynu, kalového plynu, mořských vln a geotermální energii. Výroba elektřiny z OZE je oproti jiným zdrojům zvýhodněna na základě zákona o podpoře využívání OZE tzv. zaručenými výkupními cenami elektřiny, které nastavuje Energetický regulační úřad a které jsou vyšší než ceny tržní.

VĚTRNÁ ENERGETIKA

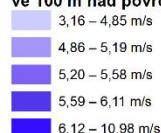
Větrné elektrárny (VE) je vhodné umisťovat do míst, kde izotachy vykazují rychlost větru nad 6 m/s ve výšce 100 m (viz obr. 92). Dostupný potenciál větrné energie v LK není dle studie Ústavu fyziky atmosféry Akademie věd 2008 ve srovnání s potenciálem ČR příliš významný, zejména kvůli konfliktům s ochranou přírody a krajiny, kdy se exponované partie hornatých částí kraje nalézají na území chráněných oblastí. Jedná se o vrcholové partie Ještědského hřbetu, Jizerských hor a Krkonoš, které patří mezi území s velmi vysokou hustotou výkonu větru ve 40 m i 100 m nad povrchem. VE lze z hlediska stavebního zákona umisťovat výhradně na plochách výroby a skladování. Při odvození realizovatelného potenciálu se zřetelem na hustotu větrných elektráren v sousedních zemích byl potenciál LK odhadnut na 40 větrných elektráren. Závěrem této studie byl LK označen jako kraj s nevelkým potenciálem větrné energie.

V současné době je na území LK celkem 7 větrných farem, z nichž některé mají i vyšší počet jednotlivých větrných elektráren (viz obr. 93). Větrná farma s nejvyšším výkonem je VE Václavice v Hrádku nad Nisou, kde je 13 VE s instalovaným výkonem 26 MW.

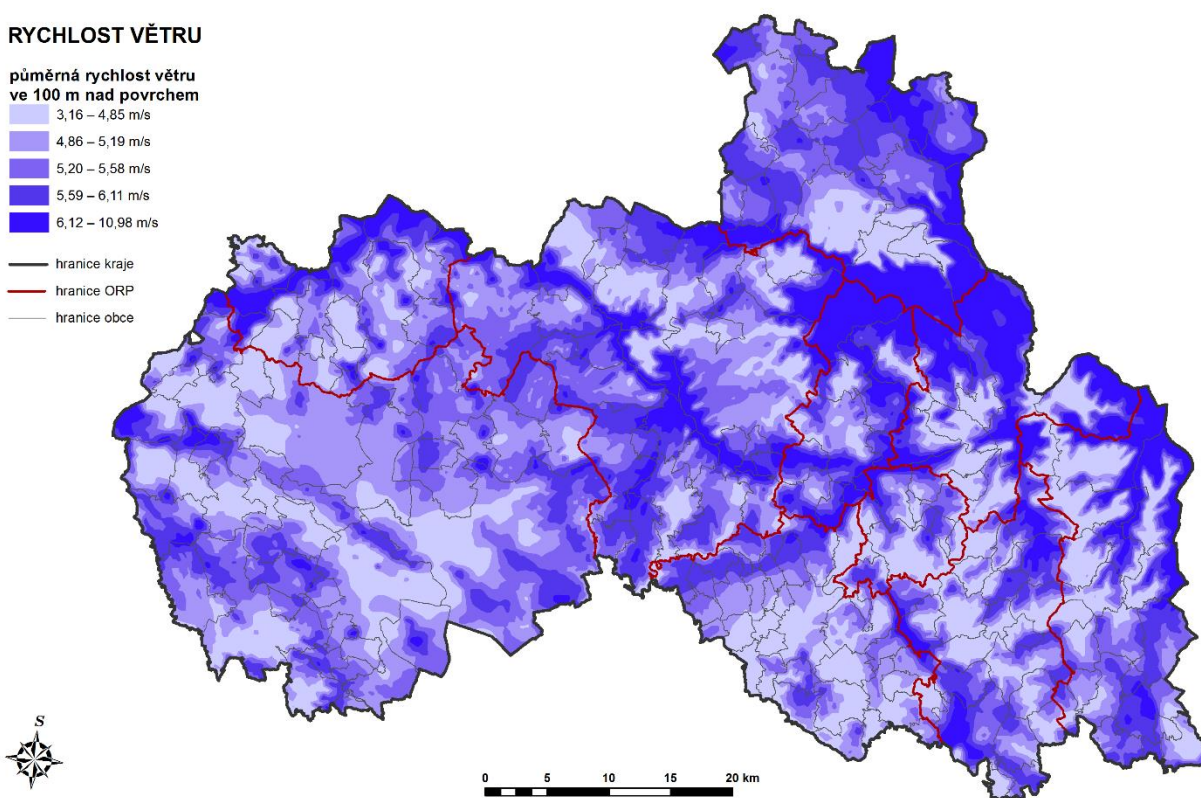
V LK se nachází téměř všechny VE v ORP FRÝ. Na Lysém vrchu v Heřmanicích se nachází **6 VE** o celkovém výkonu 3,1 MW, v Jindřichovicích p. S. **2 VE** o celkovém výkonu 1,2 MW, v Horní Řasnici **1 VE** o výkonu 1,8 MW nebo farma s **6 VE** o celkovém výkonu 12,3 MW na Andělcích ve Višňově. Umístění VE lze nalézt na obr. 93.

RYCHLOST VĚTRU

půměrná rychlost větru
ve 100 m nad povrchem

— hranice kraje
— hranice ORP
— hranice obce

Obr. 92 Průměrná rychlost větru 100 m nad zemí v m/s dle modelů ÚFA AV ČR
Zdroj: jev UAPK_039 akt2012_07 z dat ÚFA AV ČR.

FOTOVOLTAICKÁ ENERGETIKA

Na území LK se nachází téměř 1 000 **fotovoltaických elektráren** (FVE), které dodávají vyrobenou energii do distribuční sítě. Část FVE je plošná a leží na plochách výroby a skladování, většina je však umístěná na střechách domů. Pro srovnání: v roce 2012 bylo registrovaných 362 FVE s celkovým výkonem 106,6 MW (v roce 2015 byl pak výkon všech 918 FVE pouze 109,3 MW, tedy o necelé 3 MW více).

V LK leží největší fotovoltaická elektrárna v ČR – FVE Ralsko, s celkovým instalovaným výkonem 55,76 MW, která je složena z několika odloučených částí. Nejvíce FVE se nachází v ORP LBC, kde jsou však především FVE s malým výkonem instalované na střechách. Nejvyšší výkon pak dodávají FVE z ORP ČL, kde se nachází již zmiňované největší FVE v Ralsku a Mimoni.

VODNÍ ENERGETIKA

Malé vodní elektrárny (MVE) jsou vodní elektrárny s instalovaným výkonem do 10 MW včetně. V LK se nachází více než 100 **malých vodních elektráren**. Stejně jako u FVE je tento počet vztažen pouze na MVE, které dodávají energii do distribuční sítě. MVE s největším výkonem v LK je v Semilech na Jizeře s výkonem 2,4 MW a v Železném Brodě také na Jizeře s výkonem 1,09 MW.

GEOTERMÁLNÍ ELEKTRÁRNA

Geotermální elektrárna (GE) není v současné době na území LK žádná. Záměr je však na GE v Dětřichově a Tanvaldu.

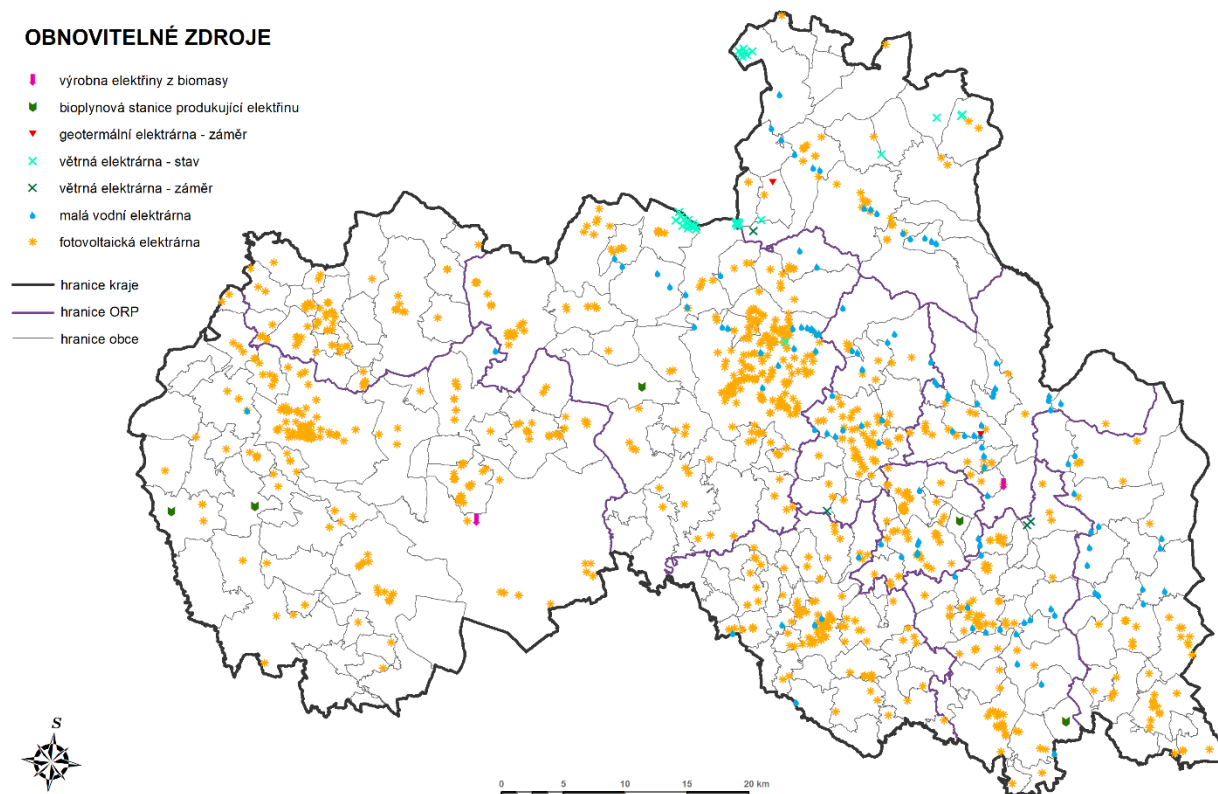
BIOPLYNOVÉ STANICE

Bioplynové stanice – elektrárny – vyrábí i tepelnou energii. Největší bioplynová stanice v LK je v Bělé s 1,02 MW elektrického výkonu a 0,951 tepelného výkonu. Na území LK se nachází celkem **5 bioplynových stanic**.

VÝROBNA ELEKTRINY Z BIOMASY

I v těchto stanicích se kromě elektrické energie vyrábí i tepelná energie. Největší výrobní elektrárny z biomasy v LK je v Ralsku s instalovaným výkonem 0,295 MW elektrického výkonu a 31,2 MW tepelného. V LK se nacházejí pouze **dvě bioplynové stanice na výrobu elektřiny** – v Ralsku a ve Zlaté Olešnici.

Přehled elektráren vyrábějících energii z OZE v jednotlivých ORP včetně výkonů je v tab. 54.

Obr. 93 Obnovitelné zdroje energie (OZE) – rozmístění v LK

Zdroj: UAPO_071, akt2017_07

Tab. 54 Přehled OZE v jednotlivých ORP LK

		LK	LK ☼ výkon na 1 st.	ORP ČL	ORP NB	ORP JBC	ORP TAN	ORP ŽB	ORP FRÝ	ORP LBC	ORP JIL	ORP SEM	ORP TUR
větrné elektrárny	počet	9							7	2			
	výkon [MW]	50	5,55						23,95	26			
bioplynové stanice	počet	5		2				1		1		1	
	výkon [MW] – elektrická energie	3,23	0,65	1,13				0,55		0,54		1,02	
	výkon [MW] – tepelná energie	2,91	0,58	0,91				0,54		0,50		0,95	
výroba elektřiny z biomasy	počet	2		1			1						
	výkon [MW] – elektrická energie	0,48	0,34	0,30			0,18						
	výkon [MW] – tepelná energie	31,57	15,78	31,2			0,37						
malé vodní elektrárny	počet	125		2		17	21	7	15	27	14	16	6
	výkon [MW]	25,51	0,20	0,09		1,78	6,48	2,01	1,78	3,15	2,71	6,19	1,32
fotovoltaické elektrárny	počet	918		187	65	65	25	52	32	270	44	75	103
	výkon [MW]	109,3	0,12	89,95	3,43	0,48	0,57	1,26	0,37	9,56	0,71	1,12	1,88

Zdroj: UAPO_071, akt2017_07, LK ☼ výkon na 1 stanoviště uvádí průměrný výkon elektrárny (větrné farmy) v LK

SPOJE A TELEKOMUNIKACE

Téma spojů a telekomunikací je v databázi ÚAP zastoupena zejména jevem UAPO_082a elektronické komunikace, jejich OP a zájmová území. Zájmová území jsou území označená ministerstvy obrany a vnitra, v rámci kterých se chtějí vyjadřovat při povolování a umísťování staveb.

12.2.1.8 TELEKOMUNIKACE

Pod pojmem telekomunikace se dále rozumí veškerá komunikace pomocí kabelů. Řešená oblast LK je provázána s okolním územím systémem dálkových optických kabelů, propojující jednotlivé uzly.

LK je celoplošně připojen na státní telefonní síť s automatickým vstupem do systému. Z telekomunikačního hlediska je území začleněno do místní provozní oblasti (MPO) Liberec – okresy Liberec, Jablonec n. N., Česká Lípa a MPO Jičín – okres Semily. Každý okres je pak rozdělen do uzlových telefonních obvodů (UTO): UTO Liberec, Frydlant, Jablonec n. N., Česká Lípa, Nový Bor, Semily, Turnov, Jilemnice. Na řídicí ústředny jsou pak dálkovými kabely napojeny jednotlivé vzdálené účastnické jednotky. Ty jsou nové kapacitní automatické digitální telefonní ústředny, na které jsou již převážně kabelově připojeny místní telefonní sítě (většinou kabelové). Telefonní síť je provozována v digitálním systému. Význam pevné kabelové telefonní sítě s rozvojem mobilních (radiokomunikačních) sítí postupně klesá.

12.2.1.9 RADIOKOMUNIKACE

Pod pojmem radiokomunikace se zde rozumí veškerá komunikace pomocí elektromagnetických vln čili bezdrátovým přenosem.

Dominantním provozovatelem bezdrátového přenosu jsou v LK **České Radiokomunikace, a. s.** Na území LK jsou dále provozovány radioreleové trasy mobilních operátorů (T-Mobile, Vodafone, O₂) a dalších lokálních dodavatelů internetového připojení, které nejsou předmětem krajských ÚAP. V krajské databázi ÚAP jsou pouze radiokomunikační zařízení Českých Radiokomunikací a O₂, neboť ostatní poskytovatelé údajů neposkytlí údaje o území.

Radioreleové trasy jsou sice předmětem výkresu limitů využití území, ale pro ÚPČ je třeba mít na paměti, že tyto trasy se nalézají v různých výškách nad zemí a v případech, kdy je signál šířen např. 100 m nad zemí, nemusí být limitujícím faktorem.

Páteří síť radioreleových tras Českých Radiokomunikací:

- RKS Ještěd – RS Buková hora (ozn. BUKO-JSTD)
- RKS Černá hora – RS Pustiny (ozn. CHOR-PUST)
- RKS Ještěd – RS Zvičina (ozn. JSTD-ZVIC)
- RS Jablonec n. N. telekomunikační budova – RKS Ještěd (ozn. JNGM-JSTD)
- RKS Černá hora (CHOR-KOZN) – radioreleová trasa pouze prochází cípem ORP JIL, ale ani jeden z vysílačů není v LK

RKS = radiokomunikační středisko, RS = retranslační stanice

Mimo systém radioreleových tras a zařízení Českých Radiokomunikací, a.s. je v LK provozován radiokomunikační systém **Policie České republiky** (vysílač Kamenický Šenov – Prácheň), který je využíván dalšími subjekty a radiokomunikační systém **Armády ČR** (vysílač Kozákov a příslušné radioreleové spoje). Jsou zde rovněž **vysílače Hasičského záchranného sboru ČR**, které jsou umístěny na vysílačích jiných poskytovatelů.

V LK jsou provozovány tyto hlavní vysílací objekty:

- **RKS Liberec – Ještěd** (České Radiokomunikace a.s., ozn. JSTD)
- **RKS Liberec – Vratislavice n. N.** (České Radiokomunikace a.s., ozn. LBRX)
- **RS Černá studnice** (České Radiokomunikace a.s., ozn. 10CE)
- **Kamenický Šenov – Prácheň** (Policie ČR)
- **Chuchelna** (Kozákov, MV)
- **Heřmanice** (Lysý vrch, MV)

TELEVIZE

Území LK je pokryto signály českého digitálního televizního vysílání. Distribuce v LK je zajišťována následujícími TV vysílači:

- **RKS Liberec – Ještěd**
 - vysílá digitální televizní signál pro území celého kraje
- **RKS Trutnov – Černá hora**
 - leží mimo území LK, ale vysílá pro okres Semily a částečně okresy Jablonec, Liberec a Česká Lípa

ODPADOVÉ HOSPODÁŘSTVÍ

V LK bylo dle ČSÚ v roce 2018 vyprodukováno celkem **136 045 tun komunálního odpadu**. Tab. 55 uvádí dlouhodobé srovnání v produkci komunálního odpadu na osobu v jednotlivých krajích ČR. **LK vyprodukuje ze všech krajů nejméně komunálního odpadu na obyvatele – 308 kg/obyv/rok**. LK se ve všech sledovaných obdobích pohyboval výrazně pod průměrem ČR. Dále se LK dlouhodobě umísťuje mezi kraje s nejvyšším podílem vytříděného odpadu.

Tab. 55 Komunální odpad na obyvatele v kg za rok – mezikrajské srovnání

	2007	2012	2014	2015	2018
ČR	293	308	310	317	351
PHA	288	304	301	301	311
SČK	349	375	355	374	402
JČK	281	311	325	346	392
PLK	313	243	252	283	337
KVK	320	285	307	297	328
USK	300	318	318	321	364
LK	286	276	271	266	308
KHK	279	274	272	295	332
PAK	283	294	303	315	343
VYS	276	326	329	335	387
JMK	275	277	295	297	326
OLK	289	318	312	330	362
ZLK	287	300	308	299	331
MSK	272	318	325	313	360

Zdroj: Statistická ročenka LK 2019

12.2.1.10 SKLÁDKY (JEV UAPO_085)

Seznam skládek odpadů je upraven dle dat OŽPZ KÚLK – zobrazení dle typu zařízení – skládky odpadů. V současné době je v LK v provozu **7 skládek**. Většina odpadu je spalována (viz následující kapitola). Z pohledu územního plánování jsou důležité jak skládky v provozu, tak i uzavřené, na nichž proběhla či proběhne rekultivace. Přehled provozovaných i uzavřených skládek je v tab. 56.

Tab. 56 Seznam provozovaných a uzavřených skládek LK, data k 07/2020

PROVOZOVANÉ SKLÁDKY				
Provozovatel	Skupina skládky	Obec	Volná kapacita (m³)	Předpokládané ukončení provozu/rekultivace
ČEFOS, s. r. o.	S-OO	Frýdlant	559 872	2026
EKO Volfartice, a. s.	S-OO	Volfartice	1 250 000	2030
Ekoservis Ralsko, s. r. o.	S-OO	Ralsko	41 914	2020
ENERGIE Holding, a. s.	S-IO	Ralsko	18 730	není stanoveno
Marius Pedersen, a. s.	S-OO	Košťálov	1 099 056	2030
ALFA skládky s.r.o.	S-OO	Chotyně	0	od r. 2014
ALFA skládky s.r.o.	S-OO	Osečná	55 800	2026
UZAVŘENÉ SKLÁDKY				
Provozovatel	Skupina skládky	Obec	Volná kapacita (m³)	Předpokládané ukončení provozu/rekultivace
ARDEO, s. r. o.	S III	Zákupy	0	2002 / zatím ne
ASANO, s. r. o.	S-IO	Český Dub	0	2005 / 2007
ASANO, s. r. o.	S-IO	Liberec	0	2002 / 2006

UZAVŘENÉ SKLÁDKY				
Provozovatel	Skupina skládky	Obec	Volná kapacita (m³)	Předpokládané ukončení provozu/rekultivace
České dřevařské závody Praha, a. s.	S-OO	Černousy	0	2010 / od r. 2015
Ing. Zdeněk Brožek	S I	Liberec	0	2000 / 2000
Josef Pecl	S I	Liberec	0	1998 / 2000
Město Česká Lípa	S III	Kozly a Holany	0	1996 / 2003
Město Doksy	SIII	Dubá	0	2000 / 2000
Město Hejnice	S III	Hejnice	0	1996 / 2012
Obec Mařenice	S III	Mařenice	0	1996 / 2003
Obec Višňová	S III	Višňová	0	2000 / 2009
Technické služby Hrádek n. N.	S III	Hrádek n. N.	0	1993 / 1999
Technické služby města Liberce, a. s.	S III	Chotyně	0	2000 / 2000

Zdroj: ÚAPO_085, akt2020_09 dle KULK OŽPZ; vysvětlivky: S I – S III kategorizace dle starého zákona dle výluhových tříd, S-OO ostatní odpad, S-IO inertní odpad

12.2.1.11 SPALOVNY A ZAŘÍZENÍ ZPRAVOVÁVAJÍCÍ BIOLOGICKY ROZLOŽITELNÉ ODPADY (JEV UAPO_086)

Spalovny jsou technická zařízení k odstraňování odpadů spalováním, pokud je v takové spalovně dosahováno vysoké energetické účinnosti, hovoříme o zařízení k energetickému využívání odpadů. Typický pro LK je pozitivní **vysoký podíl energetického využívání komunálního odpadu**. V LK se nacházejí 2 klasické spalovny.

Nejvýznamnějším subjektem v této oblasti je spalovna komunálního odpadu společnosti **TERMIZO, a. s. v Liberci**. Je moderním zařízením pro energetické využití odpadů a jsou v ní spalovány všechny spalitelné odpady kategorie „O“ (ostatní odpad). Kapacita spalovny (117 600 t/rok) je od začátku využita z 95–100 %. Vyrobené teplo se dodává jako jeden z rozhodujících zdrojů do SCZT Liberec.

Další spalovnou je **SPL Jablonec n. N., s. r. o.** v areálu bývalého LIAZu v Jablonci n. N. pro spalování nebezpečného odpadu s kapacitou 2 200 t/rok.

Jako zařízení zpracovávající biologicky rozložitelné odpady jsou v rámci ÚAP LK evidovány výhradně kompostárny. Největšími kompostárnami z hlediska kapacity jsou kompostárna Žizník v České Lípě, kompostárna v Chotyni a kompostárna SAP Mimoň v Ralsku. Z hlediska územního rozložení jsou kompostárny ve všech ORP v LK vyjma ORP NB, ORP TAN a ORP JIL.

12.2.1.12 ZAŘÍZENÍ NA ODSTRAŇOVÁNÍ NEBEZPEČNÉHO ODPADU (JEV UAPO_087)

Spalovny nebezpečného odpadu a skládky nebezpečného odpadu nejsou v rámci jevu UAPO_087 (zařízení na odstraňování nebezpečného odpadu) v ÚAP sledovány, neboť jsou předmětem samostatných jevů ÚAP (spalovny a skládky).

Seznam zařízení k odstraňování nebezpečného odpadu, které eviduje KÚ LK, je v následující tab. V LK mezi tato zařízení patří zejména zařízení pro solidifikaci, biodegradaci, deemulgační stanice odpadních vod a čistírny zaolejovaných vod.

Tab. 57 Seznam zařízení na odstraňování nebezpečného odpadu v LK 2020

Provozovatel	Obec	Typ zařízení
Marius Pedersen, a. s.	Jablonec n. N.	D9 deemulgační stanice OV
Marius Pedersen, a. s.	Lomnice n. P.	D9 solidifikace
Marius Pedersen, a. s.	Lomnice n. P.	D8 biodegradace
PURUM, s. r. o.	Rynoltice	D9 solidifikace
PURUM, s. r. o.	Hamr n. J.	D9 solidifikace
PURUM, s. r. o.	Rynoltice	D8 biodegradace
PURUM, s. r. o.	Rynoltice	D9 čistírna zaolejovaných vod
Slavomír Molnár	Liberec 6	D9 deemulgační stanice OV
HS EKOMETAL s.r.o.	Brniště	D9 zkapalňování plynů v tlakových nádobách
ŽSD a.s.	Mimoň	B8 biodegradace

Zdroj: KULK OŽPZ

ZJIŠTĚNÍ A VYHODNOCENÍ HODNOT ÚZEMÍ

DOPRAVNÍ INFRASTRUKTURA

- silniční síť (dálnice II. třídy, silnice I. a II. třídy)
- železniční síť (celostátní a regionální dráhy) – hodnotou je existence, nikoliv stav

- meziměstská tramvajová dráha propojující Jablonec n. N. a Liberec
- letiště
- vybudované a funkční části infrastruktury pro bezmotorovou dopravu
- terminály veřejné dopravy

TECHNICKÁ INFRASTRUKTURA

- vodní hospodářství
 - dostatečné zdroje povrchových a podzemních vod (konkrétní vodní zdroje nejsou ve výkresu hodnot území, ale obecně jsou zde CHOPAV – viz kapitola 8.2)
 - významné úpravní vody – ÚV Bedřichov, ÚV Souš, ÚV Zahradky, ÚV Frýdlant, ÚV Bílý Potok
 - hlavní vodovodní řady – vodovodní síť zabezpečující zásobení vodou 92 % obyvatel dle PRVK (94,6 %)
- energetika
 - hodnotami území z pohledu energetiky jsou nadregionální distribuční soustavy zásobování území elektřinou a plynem; dále jsou mezi hodnoty řazeny i SCZT
 - vedení přenosové soustavy VVN 400 kV a 220 kV a distribuční soustavy VVN 100 kV
 - elektrické stanice – transformovny na VVN 400 kV a 110 kV
 - plynovody VTL
 - SCZT – v datech zpracováno bodem umístěným na hlavním zastavěném území obcí, ve kterých se dle tab. 53 vyskytují SCZT
- spoje a telekomunikace
 - významný televizní a radiový vysílač Liberec – Ještěd
- odpadové hospodářství
 - spalovna komunálního odpadu Liberec
 - nízká produkce komunálního odpadu v přepočtu na obyvatele ve srovnání s ostatními kraji

ZJIŠTĚNÍ A VYHODNOCENÍ LIMITŮ VYUŽITÍ ÚZEMÍ

DOPRAVNÍ INFRASTRUKTURA

- silniční síť (dálnice II. třídy, silnice) – jsou limitem ve smyslu dostupnosti území
- OP silniční sítě – OP silniční sítě nejsou jejími vlastníky či správci poskytovány (vlivem komplikované definice nejsou hromadně generovány a spravovány v GIS) a vzhledem k měřítku a rozměrům OP jsou vizualizována ve Výkresu limitů využití území jako linie silniční sítě
- železniční síť (celostátní a regionální dráhy) a její OP
- OP letišť (na území LK zasahují i OP letišť, které neleží v LK)
- přeshraniční spojení silniční, železniční

TECHNICKÁ INFRASTRUKTURA

- vodní hospodářství
 - OP vodních zdrojů – jsou předmětem limitů využití území v tématu 8.2 Hydrologie a klimatologie.
 - LAPV Vilémov – byla vyřazena z ochrany v rámci Generelu LAPV, protože leží v KRNP, ale dle požadavku MZe je brána v ÚPD a ÚPP jako limit
 - OP infrastruktury pro odvádění a čištění odpadních vod – jsou předmětem ÚAPO.
- energetika
 - OP elektrických vedení VVN 400 kV, 220 kV a 110 kV – jsou vzhledem k měřítku a rozměrům OP vizualizována ve Výkresu limitů využití území výhradně jako linie elektrických vedení 400 kV, 220 kV a 110 kV
 - OP elektrických stanic – transformoven VVN jsou vzhledem k měřítku a rozměrům OP vizualizována ve Výkresu limitů využití území výhradně jako body elektrických stanic – transformoven VVN
 - OP a bezpečnostní pásma VTL plynovodů – jsou vzhledem k měřítku a rozměrům bezpečnostních pásem vizualizována ve Výkresu limitů využití území výhradně jako linie VTL plynovodů
 - OP STL plynovodů – jsou vzhledem k měřítkům a rozměrům OP vizualizována ve Výkresu limitů využití území výhradně jako linie STL plynovodů
- spoje a telekomunikace
 - OP podzemních komunikačních vedení = kabely telefonní, telekomunikační, datové – vzhledem k měřítku zpracování a rozsáhlosti sítě nejsou vizualizována ve Výkresu limitů využití území.
 - OP nadzemních telekomunikačních vedení = radioreléové trasy – vzhledem k měřítku a rozměrům OP jsou vizualizována ve Výkresu limitů využití území výhradně jako hlavní radioreléové trasy.
 - OP komunikačních zařízení – vzhledem k měřítku a rozměrům OP jsou tato OP vizualizována ve Výkresu limitů využití území výhradně jako body hlavních vysílačů.
- odpadové hospodářství
 - V rámci měřítka krajské ÚPČ nejsou identifikovány žádné limity využití území.

13 EKONOMICKÉ A HOSPODÁŘSKÉ PODMÍNKY

ZJIŠTĚNÍ A VYHODNOCENÍ STAVU A VÝVOJE ÚZEMÍ

13.1 VYHODNOCENÍ VÝVOJE A SOUČASNOSTI

Z historického pohledu byl prostor LK v období před 2. světovou válkou jedním z významnějších průmyslových center ČSR. To platí především pro pás osídlení Tanvald – Jablonec n. N. – Liberec – Hrádek n. N. Nejvýznamnějším tradičním výrobním odvětvím byl textilní průmysl, po 2. světové válce strojírenství a těžba uranových rud, sklářství (Železnobrodsko, Novoborsko) a výroba bižuterie (Jablonecko).

Textilní průmysl se po roce 1990 dostal do útlumu a jeho podíl na celkovém obratu, exportu i zaměstnanosti se významně snížil, podobná situace nastala i u některých strojírenských podniků, u těžby uranu a v zemědělské výrobě. Útlum činností byl kompenzován novými pracovními příležitostmi ve službách, automobilovém průmyslu, stavebnictví a rozvoji infrastruktury.

Reakcí na nové tržní podmínky byl rozvoj malého a středního podnikání, na základě požadavků trhu, zaměřeného zejména na výrobu pro automobilový průmysl, stavebnictví a služby. Nově vzniklé firmy velmi výrazně zredukovaly nezaměstnanost. Převážně ve 2. polovině 90. let byl zřejmý příliv zahraničních firem, které stavěly na tradicích a kvalifikované pracovní síle kraje (např. pro obory výroba skla a bižuterie, výroba a zpracování plastů, strojírenství, automobilový průmysl).

Současná, relativně kvalifikovaná pracovní síla, je dána existencí řady specializovaných škol a učilišť. Nejvýznamnější postavení v tomto ohledu má **Technická univerzita v Liberci** (fakulty strojní, textilní, přírodovědně-humanitní a pedagogická, ekonomická, umění a architektury, mechatroniky, informatiky a mezioborových studií; ústav zdravotnických studií a ústav pro nanomateriály, pokročilé technologie a inovace).

Po transformaci organizační struktury hospodářství v 90. letech je bohužel považován současný stav za víceméně cílový a lze očekávat spíše další prohlubování započatých trendů než další strukturální změny. Obecně jsou pro ekonomiku kraje klíčové dvě kategorie podniků: velké firmy tvořící motor rozvoje a skupina malých a středních podniků tvořících pestrá základnu zaměstnanosti v kraji a zajišťující pružnost a ekonomickou stabilitu kraje. Po transformačních procesech v ČR se stal LK nejprůmyslovějším krajem v ČR. Dle výsledků Výběrového šetření pracovních sil pracovalo k roku 2019 51,1 % zaměstnaných v průmyslu a stavebnictví (průměr za ČR byl 37,2 %). Kromě pozitivních HI-TECH odvětví jako je např. výroba nanovláken (v návaznosti na Technickou univerzitu v Liberci) jsou zde i negativní tendence. Problémem je velké zaměření LK na automobilový průmysl (výroba automobilů a výroba pryžových a plastových výrobků).

Počet ekonomických subjektů v LK se od 90. let průběžně zvyšuje, i když dochází ke zmiřování dynamiky. Podílí se na tom zejména obchodní společnosti, a to zejména zahraniční, což vypovídá o LK jako o zajímavé destinaci zahraničních investorů.

V LK se po léta těží zásoby nerostných surovin, především kameniva a písku. Významná byla již v minulosti těžba a zpracování dekoračních a stavebních kamenů (např. liberecká žula, železnobrodské pokrývačské břidlice, kvalitní čediče, křemence aj.). V současné době je lomová činnost zaměřena hlavně na těžbu písků (kvalitních sklářských a slévarenských), štěrkopísků a drceného kameniva. Do budoucna by se mohly stát důležitou nerostnou surovinou opět uranové rudy, z nichž se z celkových zásob ČR nachází asi 99,2 % na území LK (kapitola C.1).

LK je svou geografickou rozmanitostí velmi atraktivní z hlediska cestovního ruchu, který je nezanedbatelnou součástí ekonomiky kraje. Nejvíce se turistický ruch koncentruje do horských oblastí ve východní části kraje (Krkonose a Jizerské hory), na Turnovsku (Český ráj), na západě (Doksy a okolí).

Na podzim 2008 se v LK plně projevila celosvětová hospodářská krize. V LK (ale i v celé ČR) se plně ukázala závislost mnoha průmyslových podniků na automobilovém průmyslu. Kromě automobilového průmyslu postihla hospodářská krize v LK nejvíce sklářský průmysl, ve kterém způsobila škody v podobě krachu velkých i malých sklárů a nárůstu nezaměstnanosti zejména v oblasti Novoborska. Od roku 2009 dochází opět k mírnému zotavení a snížení nezaměstnanosti a v současné době můžeme spatřovat opětovné ožívání ekonomiky, které se projevuje mimo jiné v hospodářských výsledcích velkých průmyslových podniků, růstem mezd i vyšším počtem volných pracovních míst.

13.2 HOSPODÁŘSKÁ ZÁKLADNA LK V ZÁSADNÍCH ČÍSLECH

HRUBÝ DOMÁCÍ PRODUKT

Hrubý domácí produkt na obyvatele v Libereckém kraji v roce 2018 vykazoval 77,2 % průměrné úrovně hrubého domácího produktu na obyvatele České republiky, na celkovém HDP České republiky se kraj podílel 3,2 %.

Porovnání hrubých domácích produktů jednotlivých krajů je v tab. 58. V LK HDP v roce 2009 výrazně poklesl vlivem globální hospodářské krize, která měla velký vliv na průmyslový charakter LK (viz výše). Liberecký kraj se trvale pohybuje na nejnižších pozicích mezi kraji. V roce 2009 byly kraje Liberecký a Karlovarský nejhorší v mezikrajském srovnání jak v absolutních, tak v relativních ukazatelích (podíl na HDP ČR a na 1 obyv. ČR). V roce 2018 je LK na 12. místě mezi kraji s HDP 335 210,- na 1 obyv.

Tab. 58 HDP krajů ČR v letech 2009–2018

	2009			2013			2015			2018		
	celkem	podíl na HDP ČR	na 1 obyv.	celkem	HDP oproti průměru ČR*	na 1 obyv.	celkem	HDP oproti průměru ČR*	na 1 obyv.	celkem	HDP oproti průměru ČR*	na 1 obyv.
	(mil. Kč)	%	(Kč)	(mil. Kč)	%	(Kč)	(mil. Kč)	%	(Kč)	(mil. Kč)	%	(Kč)
ČR	3 625 865	100,0	345 601	4 086 260	100,0	388 771	4 554 615	100,0	432 006	5 323 556	100,0	500 973
PHA	946 630	220,4	761 596	1 016 162	210,0	816 350	1 112 788	204,0	881 411	1 374 989	210,9	1 056 761
SČK	393 223	91,8	317 199	447 830	88,8	345 226	527 868	92,5	399 682	617 153	90,5	453 456
JČK	189 868	86,2	298 058	210 509	85,1	330 759	230 508	83,7	361 699	265 273	82,6	413 901
PLK	171 272	86,8	299 846	205 986	92,5	359 561	232 894	93,6	404 565	262 067	89,8	449 822
KVK	71 949	67,6	233 629	83 461	71,3	277 280	86 956	67,4	291 304	95 589	64,6	323 718
USK	230 481	79,8	275 653	246 103	76,7	298 003	275 214	77,4	334 249	294 578	71,7	358 988
LK	105 202	69,5	240 057	132 939	78,0	303 186	147 208	77,6	335 210	170 809	77,2	386 789
KHK	161 496	84,3	291 241	186 846	87,1	338 457	208 560	87,6	378 326	248 273	90,0	450 841
PAK	147 805	82,9	286 518	161 404	80,5	312 931	180 168	80,8	348 996	213 171	82,0	410 635
VYK	139 522	78,3	270 743	167 028	84,2	327 171	180 155	81,8	353 587	206 401	80,9	405 488
JMK	379 669	95,5	330 145	445 225	98,0	380 998	498 757	98,4	424 994	575 378	96,9	485 662
OLK	167 195	75,4	260 450	190 587	77,0	299 355	215 650	78,6	339 556	248 499	78,4	392 855
ZLK	169 690	83,0	286 977	193 226	84,7	329 403	222 918	88,2	381 168	247 643	84,8	424 876
MSK	351 861	81,5	281 634	398 954	83,8	325 963	434 971	82,9	357 939	503 733	83,5	418 263

Zdroj: Statistická ročenka ČR, Srovnání krajů v ČR 2019, * výsledek je dán výpočtem: HDP kraje na 1 obyv. * 100 / HDP ČR na 1 obyv.

EKONOMICKÁ AKTIVITA DLE ODVĚTVÍ (JEV UAPK_007)

Údaje týkající se počtu ekonomických činností OKEČ za územní jednotky krajů, které umožňují sledovat vývoj krajů v čase, jsou k dispozici na webu ČSÚ. Tab. 60 ukazuje, že LK je spolu se ZLK patří mezi neprůmyslovější kraje. To mělo vážné následky na nezaměstnanost v dobách ekonomické krize. LK si svojí průmyslovou pozici drží ve všech sledovaných obdobích, naopak co se týká priméru (2,1 % v roce 2018) a terciéru (17,5 %), LK patří mezi nejméně zastoupené kraje. Kvartérní sektor zaujímá v LK pro rok 2018 podíl 31,8 %, což jej řadí na 12. místo mezi kraji.

Změny v zastoupení jednotlivých sektorů v ČR a Libereckém kraji v letech 2009 až 2018 jsou vidět v grafu 4. Zde můžeme pozorovat v LK úbytek zaměstnaných v priméru a sekundéru a naopak pozvolný nárůst zaměstnaných v kvartéru.

Počty ekonomicky aktivních podle odvětví v ekonomické činnosti za jednotlivé obce jsou k dispozici v GIS ÚP LK jako jev UAPK_007 ze SLDB 1991, 2001 a 2011. Takto strukturované údaje jsou ale zajímavé spíše pro úroveň ÚAP obcí, nikoliv kraje.

Tab. 59 ukazuje vývoj ekonomicky aktivního a neaktivního obyvatelstva a ne/zaměstnanosti. Z tabulky vyplývá, že se stále mírně snižuje procento ekonomicky aktivních obyvatel na celkovém počtu obyvatel v kraji a v rámci ekonomicky aktivního obyvatelstva kolísá nezaměstnanost s vrcholem v roce 2012. Od tohoto roku nezaměstnanost trvale klesá. Z grafu 4 je patrné, že v LK je oproti průměru ČR významně větší zaměstnanost v sekundárním sektoru.

Tab. 59 Ekonomická aktivita obyvatel v LK v letech 2006–2018

Ukazatel/rok	2006	2008	2010	2012	2014	2016	2018	Rozdíl*
Obyvatelstvo celkem (v tis.)	429,5	435,6	439,6	438,8	438,6	440,0	441,8	12,3
z toho ekonomicky aktivní obyvatelstvo (15 a více let) v %	50,1	48,1	49,3	48,7	49,3	49,7	48,5	-1,6
z toho zaměstnaní v %	92,3	95,3	93,0	90,6	93,5	95,6	98,1	5,8
z toho nezaměstnaní v %	7,7	4,6	7,0	9,4	6,5	4,4	1,9	-5,8
z toho ekonomicky neaktivní (důchodci, studenti, děti do 14 let, ostatní)	49,9	51,9	50,7	51,3	50,7	50,3	51,5	1,6

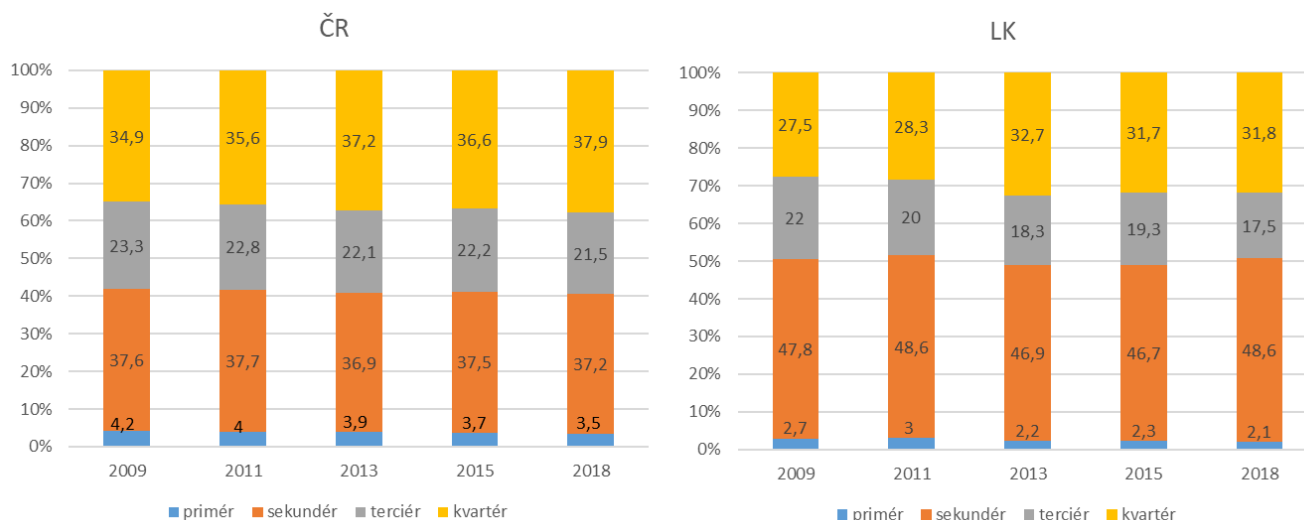
Zdroj: ÚAP LK 2015, Statistická ročenka LK 2015 a 2019, vlastní výpočty, * Rozdíl mezi lety 2018 a 2006

Tab. 60 Zaměstnaní v sektorech národního hospodářství a krajích ČR v letech 2009–2018 (v %)

v %	2009				2011				2013				2015				2018			
	I.	II.	III.	IV.	I.	II.	III.	IV.	I.	II.	III.	IV.	I.	II.	III.	IV.	I.	II.	III.	IV.
ČR	4,2	37,6	23,3	34,9	4,0	37,7	22,8	35,6	3,9	36,9	22,1	37,2	3,7	37,5	22,2	36,6	3,5	37,2	21,5	37,9
PHA	0,4	19,7	26,5	53,4	0,3	17,2	27,3	55,2	0,3	20,0	23,6	56,1	0,2	18,4	25,6	55,8	0,3	18,4	25,1	56,3
SČK	3,2	37,6	25,6	33,6	3,2	35,6	26,3	35,0	3,1	33,8	25,2	37,9	3,1	33,8	25,8	37,4	3,2	33,4	24,9	38,6
JČK	5,5	41,1	22,1	31,3	5,6	42,1	23,1	29,2	5,8	40,7	21,6	32,0	6,2	41,0	20,8	32,0	5,7	40,7	20,4	33,2
PLK	4,4	40,5	21,2	34,0	5,6	42,1	19,8	32,5	4,0	43,7	21,3	31,0	4,6	43,3	21,7	30,4	3,6	42,1	21,0	33,3
KVK	6,2	35,0	26,8	32,0	6,7	35,9	25,4	32,1	5,4	34,9	25,7	34,0	5,4	37,4	21,0	36,2	5,4	37,0	22,1	35,5
USK	5,5	40,9	25,4	28,3	4,9	41,6	21,4	32,1	4,9	38,5	23,1	33,6	3,9	37,6	24,6	33,9	5,0	37,0	24,7	33,3
LK	2,7	47,8	22,0	27,5	3,0	48,6	20,0	28,3	2,2	46,9	18,3	32,7	2,3	46,7	19,3	31,7	2,1	48,6	17,5	31,8
KHK	4,5	41,6	21,4	32,6	4,3	41,1	21,6	33,0	4,8	40,4	20,1	34,7	3,9	43,2	20,1	32,8	4,7	40,3	18,8	36,3
PAK	5,0	45,4	20,8	28,9	4,7	45,4	21,1	28,8	5,2	42,5	21,9	30,5	4,4	45,7	19,6	30,3	4,0	45,2	18,6	32,2
VYK	9,9	43,3	21,4	25,4	6,3	44,5	20,1	29,2	7,6	46,4	18,7	27,3	8,3	45,6	19,0	27,2	5,6	45,3	19,3	29,8
JMK	3,0	36,9	21,5	38,6	3,3	35,6	22,3	38,8	3,4	35,1	20,5	41,1	2,9	36,0	21,0	40,0	3,0	36,6	20,1	40,3
OLK	5,9	39,7	24,5	29,9	3,9	41,2	21,9	33,1	4,5	40,8	20,7	34,0	4,6	42,4	21,5	31,6	4,9	41,1	20,0	34,0
ZLK	2,6	45,2	21,5	30,7	3,1	48,4	20,2	28,3	2,6	47,1	20,0	30,3	2,7	48,4	19,9	29,0	2,3	48,6	19,4	29,7
MSK	6,0	38,6	21,9	33,5	5,8	40,2	20,7	33,3	5,5	37,3	23,0	34,2	5,1	39,8	20,9	34,2	3,7	40,4	20,3	35,6

Zdroj: ČSÚ, Veřejná databáze, ukazatel Zaměstnaní – odvětví ekonomické činnosti. Pozn. Římské číslice vyjadřují sektor národního hospodářství – I. primér, II. sekundér, III. terciér, IV. kvartér. Sektory NH vymezeny seskupením kategorií klasifikace CZ-NACE, přičemž sekce A-B tvoří primární, C-F sekundární, G-I terciérní a J-U kvartérní sektor (viz tab. 61).

Graf 4 Porovnání zaměstnanosti v sektorech národního hospodářství v ČR a Libereckém kraji

Zdroj: viz tab. 59

13.2.1.1 REGISTR EKONOMICKÝCH SUBJEKTŮ

Registr ekonomických subjektů (RES) je veřejným seznamem a zápis do RES má pouze evidenční význam. Ekonomickým subjektem je každá právnická osoba, fyzická osoba s postavením podnikatele a organizační složka státu, která je účetní jednotkou. Statistiku, týkající se RES vede ČSÚ v rámci Veřejné databáze. Detailní informace o počtech ekonomických subjektů zapsaných v RES za jednotlivé kraje ČR včetně členění na odvětví je k dispozici v *přílohou tabulce 13_1*. V RES bylo v roce 2019 v LK zaregistrováno celkem **117 304 subjektů**. V rámci RES jsou také samostatně

sledovány subjekty se zjištěnou aktivitou, kdy je pak výsledné číslo výrazně nižší. Například v roce 2019 byla z celkového počtu ekonomických subjektů zjištěna aktivita pouze u 56 339 subjektů (48 % všech ekonomických subjektů).

Data existují i na úrovni obcí (ale bez členění na jednotlivá odvětví), i ORP. Z tab. 61 vyplývá, že nejvíce ekonomických subjektů figuruje v oblastech zpracovatelského průmyslu, stavebnictví, velkoobchodu a maloobchodu. Nejvíce ekonomických subjektů pak působí pochopitelně na území ORP LBC.

Tab. 61 Počet ekonomických subjektů pro činnosti A–M v ORP LK k 31. 2019

	Celkem subjektů	z toho									
		A	B-E	F	G	H	I	J	K	L	M
		zemědělství, lesnictví, rybníkářství	průmysl celkem	stavebnictví	velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba mot. vozidel	doprava a skladování	ubytování, stravování a pohostinství	informační a komunikační činnosti	peněžnictví a pojištnictví	činnosti v oblasti nemovitostí	profesní, vědecké a technické činnosti
ČL	16 240	977	2 327	2 013	3 273	476	1 213	260	74	628	1 675
FRÝ	5 592	549	705	1 101	1 136	134	442	68	9	167	317
JBC	15 099	354	2 434	2 001	2 948	323	943	330	58	772	1 959
JIL	6 107	590	767	878	1 065	139	801	76	11	231	519
LBC	43 115	1 245	5 705	6 107	9 279	1 206	2 284	1 054	173	2 377	5 672
NB	6 757	274	1 509	896	1 285	133	418	98	23	217	626
SEM	6 754	554	995	1 040	1 284	147	490	91	29	167	616
TAN	5 700	243	816	928	1 052	151	723	70	18	251	438
TUR	8 737	577	1 548	949	1 602	218	614	153	37	255	959
ŽB	3 203	143	924	416	493	67	202	42	10	69	245
Celkem	117 304	5 506	17 730	16 329	23 417	2 994	8 130	2 242	442	5 134	13 026

Zdroj: ČSÚ, Veřejná databáze, ukazatel Ekonomické subjekty podle převažující činnosti CZ-NACE – územní srovnání

13.2.1.2 ZAMĚSTNANOST, TRH PRÁCE

Veškeré informace související se zaměstnaností, trhem práce, průměrnými mzdami a pohybem za prací jsou k nalezení v kapitole 6.3 Zaměstnanost a trh.

13.3 CHARAKTERISTIKA HOSPODÁŘSKÝCH ODVĚTVÍ

Podnikatelské prostředí je tvořeno širokým komplexem různorodých vlivů, vazeb a subjektů. Nejširším východiskem je obecné legislativní a ekonomické prostředí, které určuje rámec pro podnikání. Na regionální úrovni jde zejména o dopravní i (viz kapitola 12.1) a prostorové souvislosti (viz kapitola 5), plochy pro podnikatelskou činnost, surovinovou základnu (viz kapitola 8.1), dodavatelsko-odběratelské vztahy a v neposlední řadě trh práce (viz kapitola 6.3) a finální odbytiště.

Výhradním úkolem územního plánování je zejména správa ploch pro podnikatelskou činnost (např. plochy výroby, plochy občanské vybavenosti apod.). V nabídce těchto ploch (zejména větších rozměrů) se v LK promítá velká členitost reliéfu a celkový přírodní charakter. Lze konstatovat, že husté osídlení v místech koncentrace průmyslu, kopcovitý terén a omezující přírodní limity (zejména 1/3 území LK v lokalitách ZCHÚ) neskýtají mnoho možností pro rozvinutí nových velkoplošných areálů v kraji.

Pro intenzivní a velkoplošné zemědělské hospodaření mají význam zejména pozemky nejvyšších tříd ochrany, jejichž lokalizace je předmětem vymezené tzv. produkční zóny krajinného hodnocení (viz kap. 7.1).

ZEMĚDĚLSTVÍ, ZEMĚDĚLSKÉ HOSPODAŘENÍ

Zemědělství LK je ovlivněno horským charakterem s převahou méně hodnotných pozemků pro zemědělské hospodaření a limity ochrany přírody a krajiny. Zároveň se v LK nalézá i množství kvalitních pozemků s vyšším stupněm ochrany zemědělského půdního fondu (ZPF) poskytujících podmínky pro intenzivní zemědělství (pozemky I. až III. třídy ochrany tvoří 53,39 % z celkové výměry ZPF). Dle údajů Krajské zemědělské koncepce je téměř 70 % z celkové výměry ZPF kraje hodnoceno jako území s méně příznivými podmínkami (LFA) – průměr ČR = 56,6 %. Veškeré další informace o ZPF jakožto přírodním zdroji se nacházejí v kapitole 10. Pro intenzivní a velkoplošné zemědělské hospodaření mají význam zejména pozemky nejvyšších tříd ochrany, pro ostatní rostlinnou výrobu a živočišnou výrobu pozemky ostatní třídy ochrany.

V posledním desetiletí došlo k restrukturalizaci a značnému útlumu zemědělské činnosti. Toto se i promítlo do struktury zemědělských pozemků (viz kap. 10.1 Půdní fond). Při absenci zemědělského využívání je nutné údržbu krajiny zajišťovat jinými způsoby.

Tab. 62 uvádí některé zemědělské charakteristiky v LK. Je vidět výrazný trend v poklesu chovaných kusů prasat (téměř o polovinu), naopak počty skotu se mírně zvýšily (téměř o pětinu).

Tab. 62 Údaje o zemědělství v LK v období 2006–2019

	2006	2008	2010	2012	2014	2016	2018	2019	Rozdíl*
Zemědělské podniky	1 810	1 776	1 837	1 882	1 973	1 948	2 006	2 001	191
s rozlohou zemědělské půdy do 10 ha	1 166	1 103	1 157	1 170	1 272	1 238	1 249	1 245	79
Zemědělská produkce (mil. Kč, běžné ceny)	1 903	2 316	1 849	2 277	2 472	2 377	2 523	2 548	645
rostlinná produkce	903	1 192	956	1 278	1 336	1 375	1 365	1 415	512
živočišná produkce	928	1 039	845	925	1 053	949	1 100	1 075	147
produkce zemědělských služeb	34	71	28	32	38	17	19	20	-14
Rostlinná produkce									
osevní plochy celkem k 31. 5. (ha)	41 596	42 803	37 983	37 185	36 906	38 158	37 744	37 132	-4 464
sklizeň (t)									
obiloviny celkem	91 092	129 169	93 375	92 967	122 216	116 415	102 922	110 376	19 284
brambory celkem	7 439	9 182	5 058	4 774	4 659	5 279	3 773	3 293	-4 146
řepka	17 109	18 276	17 060	16 773	22 971	20 170	20 434	14 533	-2 576
ovoce									
jabloně (tis. ks)	393	489	428	480	669	736	794	879	486
sklizeň jablek (t)	6 304	7 697	4 019	5 756	8 307	11 465	11 523	8 625	2 321
Živočišná produkce									
hospodářská zvířata k 1. 4. následujícího roku (ks)									
skot	41 328	43 808	46 726	45 035	45 942	49 166	50 012	49 389	8 061
prasata	41 353	26 340	24 942	20 689	21 108	22 319	19 867	17 020	-24 333
drůbež	87 089	65 245	73 799	55 917	60 496	78 321	66 705	80 282	-6 807
ovce	10 677	12 270	16 656	17 979	18 254	17 640	16 329	15 409	4 732
intenzita chovu skotu (ks/100 ha)	42	43	48	47	46	48	48	48	6
intenzita chovu prasat (ks/100 ha)	97	60	64	57	56	57	51	45	-52
výroba masa (t)	4 247	3 988	3 141	2 897	2 688	3 231	2 756	2 193	-2 054
výroba mléka (tis. l)	63 797	65 071	70 049	69 824	73 249	76 106	74 379	72 033	8 236
snůška vajec (tis. ks)	7 589	2 628	-	1 386	1 246	1 162	1 300	1 458	-6 131

Zdroj: ÚAP LK 2017, Strategie rozvoje LK 2015, Statistická ročenka LK 2018, 2019, 2020, *mezi lety 2019 a 2006

LESNÍ HOSPODÁŘSTVÍ

LK se spolu s KVK řadí ke krajům s nejvyšším podílem lesních pozemků na rozloze území (obr. 94). Lesy zde zaujímají 141 205 ha území (viz tab. 63), což je 44,6 % rozlohy LK. Značná část lesů má však narušenou druhovou i věkovou strukturu porostu. Tento jev je patrný zejména v kulturních hospodářských lesích, kde vysoký podíl stanoviště tvoří nepůvodní druhy.

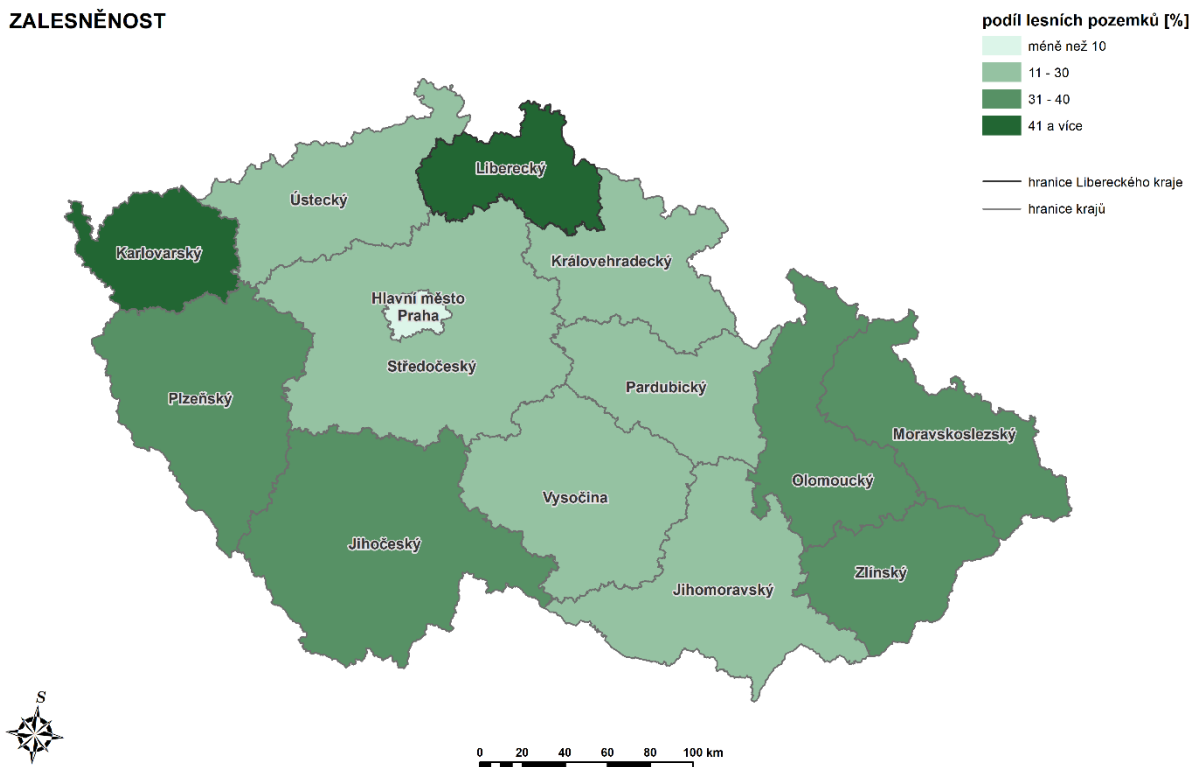
Z hlediska majetkoprávních vztahů převažují lesy ve vlastnictví státu (Lesy ČR, s. p., Vojenské lesy a statky, s. p., Správa KRNP), kde je lesnické hospodaření většinou prováděno dodavatelsky. Podíl lesů v soukromém vlastnictví fyzických osob je podstatně menší (bližší údaje viz Oblastní plány rozvoje lesů – OPRL, či jednotlivé Lesní hospodářské plány a osnovy – LHP/LHO, které jsou zpracovávány v desetiletých cyklech). Subjekty spravující státní pozemky vykonávají zčásti i funkci odborného lesního hospodáře pro lesy v soukromém ORREP vlastnictví. I přes poměrně nízkou výměru lesů v soukromém vlastnictví zde existuje nepříznivá struktura v jejich výměrách, kdy početně převažují vlastnické lesních majetků menších než 1 ha (průměrná výměra je menší než 3 ha).

Tab. 63 Vybrané údaje o lesnictví v LK za období 2012–2019

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Lesní pozemky (ha)	140 789	140 806	140 893	141 007	141 018	140 852	140 936	141 205
Zalesňování (ha)	765	797	922	778	796	617	585	574
Jehličnaté celkem	510	533	611	520	499	406	353	280
smrk	278	276	334	253	234	215	165	115
jedle	25	44	31	16	32	25	25	.
borovice	201	210	242	243	217	151	145	115
listnaté celkem	255	264	311	258	297	211	233	294
dub	53	47	63	71	96	74	83	117
buk	180	191	218	160	181	117	122	151
javor	6	10	5	5	6	6	8	.
Těžba dřeva (m ³ bez kůry)	518 670	593 104	620 061	576 218	527 125	502 204	558 819	787 823
zpracovaná nahodilá	62 704	48 785	51 666	161 015	132 705	134 273	439 382	740 153
živelní	49 244	31 285	30 854	101 504	58 853	82 523	269 451	240 689

Zdroj: Statistická ročenka LK 2015, 2016, 2017, 2020

ZALESNĚNOST

Obr. 94 Podíl lesních pozemků na celkové rozloze území v roce 2019

Zdroj: Statistická ročenka ČR 2019, vlastní zpracování

PRŮMYSL A STAVEBNICTVÍ

PRŮMYSL

LK zůstává významným průmyslovým regionem. Po roce 1989 došlo k výraznému posunu k automobilovému průmyslu a naopak k odklonu od tradičního textilního průmyslu a sklářství. Silná orientace průmyslu na některé sektory (jednodruhá orientace průmyslu celého kraje na automobilový, strojírenský a bižuterní) nese z hlediska hospodářské stability určitá rizika související se strukturálními problémy v daných odvětvích a poklesem poptávky po jejich výrobcích na domácích i světových trzích, což se potvrdilo při globální hospodářské recesi v roce 2008. Tato recese oslabil sklářský a bižuterní průmysl. Textilní průmysl, kterým byl LK historicky vyhlášený, během posledních dvaceti let ztratil na své dominanci.

V roce 2007 sídlilo na území LK 123 průmyslových podniků zaměstnávajících více než 100 zaměstnanců, v roce 2014 103 těchto podniků. Tržby na 1 zaměstnance však každoročně mírně stoupají (r. 2009 – 2 441 tis. Kč, v roce 2014 již 3 386 tis. Kč).

Z hlediska rozložení průmyslových odvětví v LK je patrné silné zaměření Českolipska na automobilový průmysl, Jablonecka na bižuterní a automobilový, Liberecka na automobilový průmysl a zpracování plastů. Sklářský průmysl převládá na Novoborsku a Železnobrodsku. Česká mincovna v Jablonci n. N. razí od svého vzniku v roce 1993 až do současnosti veškeré oběžné a pamětní mince pro Českou národní banku.

Z větších firem, které ukončily svoji činnost, je potřeba zmínit SEBA T v Tanvaldu (2012) a ŽBS v Železném Brodě (2009). Novoborský Crystalex, největší výrobce užitkového skla na Českolipsku, který zkrachoval v roce 2008, obnovil v roce 2010 výrobu, v roce 2013 vybudoval novou sklářskou pec se třemi výrobními linkami a objem výroby se dostal na stejnou úroveň, jako v roce 2008 (před krachem).

Mezi další firmy patří zemědělské firmy KZS, s.r.o., Farma Machácková Bzí, TOMPELI, Tomáš Pelikán, Zemědělská farma Plchov s.r.o., MAK s.r.o., Zemědělská farma Jílové u Držkova a další (ORP ŽB), Delfi s.r.o. – výrobce nábytku a Hilding Anders ČR a.s. – výroba matrací (ORP JIL).

STAVEBNICTVÍ

Od roku 2015 pozvolna přibývá ekonomických subjektů ve stavebnictví. Zatímco v tomto roce činil počet 15 541 subjektů, v roce 2019 to bylo již 16 329. Tab. 64 vyjadřuje vývoj během posledních dvaceti let v objemu stavebních prací. Maximum registrujeme k roku 2008, poté následovalo několik let v sestupné tendenci. Roku 2015 objem opět překonal hranici 9 mil. Kč.

Podrobné informace týkající se bydlení jsou v kapitole 6.2.

Tab. 64 Stavební práce „S“ provedené v LK mezi lety 2000–2019*

	2000	2005	2008	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
LK	6 385	8 476	9 873	8 607	8 231	7 579	6 706	6 230	9 149	7 943	7 629	7 969	8 218

Zdroj: Statistická ročenka LK 2020. * v milionech Kč v běžných cenách. Jedná se o podniky s 20 a více zaměstnanci; stavební práce „S“ jsou dle ČSÚ zejména práce na výstavbě, přestavbě, rozšíření, obnově, opravách a údržbě stálých i dočasných budov a staveb, zahrnují i montážní práce stavebních konstrukcí a hodnotu zabudovaného materiálu.

13.4 ROZMÍSTĚNÍ HOSPODÁŘSKÝCH AKTIVIT

Největší koncentrace podnikatelských aktivit i zahraničního kapitálu je situováno v Liberci a jeho okolí, případně v místech s tradiční průmyslovou výrobou. Liberec disponuje nejvýznamnější průmyslovou zónou Liberec – Jih o rozsahu cca 100 a spolu se zónou Liberec – Sever (47 ha) dává vzhledem k vazbám na výzkum a vývoj a VŠ šanci na získání dalších velkých investic v oblasti výroby. Největší průmyslovou zónou v kraji je PZ Dubice v České Lípě rozkládající se na 129 ha – jedná se o zónu, kde působí jak starší, původní podniky, tak ty novější (většinou firmy vyrábějící komponenty pro automobilový průmysl, dále kolejová doprava či masný průmysl)

Ostatní města rozsahem nabízených ploch a dalším nabízeným zázemím (pracovní síly, služby atd.) mohou uspokojit spíše střední a menší investory.

Ekonomický rozvoj celého kraje je podmíněn současným rozvojem všech faktorů přímo nebo nepřímo ovlivňujících přínos finančních prostředků do obecních rozpočtů jednotlivých obcí kraje. Mezi tyto faktory, řešitelné nástroji územního plánování, nesporně patří vyřešení problémů spojených s nevhodně umístěnými výrobními provozy a nabídkou nových ploch pro podnikání.

Využití stávajících opuštěných výrobních areálů tzv. **brownfields**, popř. vytvoření nové průmyslové zóny na zelené louce tzv. **greenfields**, která ulehčí obci od vlivů stávající průmyslové výroby, nevhodně umístěné v sousedství ploch určených pro bydlení, občanskou vybavenost nebo rekreaci, případně její obsazení novými investory, zajistí další pracovní místa a přínos finančních prostředků do obecního rozpočtu a je tudíž v současnosti trendem vyvolávajícím zvýšený zájem mnoha obcí.

PLOCHY OBČANSKÉHO VYBAVENÍ (JEV UAPO_001a)

Plochy občanského vybavení jsou sledovanou částí jevu plochy s rozdílným způsobem využití. Jev spravují ÚÚP a KÚLK OÚPSŘ je má zkompleťovány. Některé podtypy těchto ploch vymezované pro komerční využití (obchody, ubytování, stravování, komerční služby apod.) je třeba brát jako plochy pro hospodářské aktivity. V některých obcích, kde nejsou klasické plochy výroby, se na plochách občanské vybavenosti odehrává hlavní ekonomická činnost. Typické je to např. v horských střediscích zimní a letní rekreace.

LOKALITY TYPU BROWNFIELDS

Způsobů, jak definovat brownfield (BF's), je mnoho. Z pohledu územního plánování se jedná o plochu v zastavěném území, která již není funkčně využívána nebo je využívána jen z části. Většinou se jedná o pozůstatek zemědělské či průmyslové činnosti. Mnohdy tato plocha bývá kontaminována. Vzhledem k hospodárnému využití zastavěného území je pro územní plánování prioritou najít opětné využití tohoto území, se kterým může být spojena i změna původního funkčního využití území. V územních plánech jsou tyto plochy označovány jako plochy k obnově nebo opětovnému způsobu využití znehodnoceného území. V rámci začlenění v datové bázi ÚAP se jedná o jev UAPO_004a.

Počet BF's (nevyužívaných nebo neefektivně využívaných lokalit) se v regionu neustále mění, některé lokality jsou buďto odstraněny nebo v lepším případě již revitalizovány. Jiné naopak postupem času vznikají např. ukončením podnikatelské činnosti. Z tohoto důvodu je nezbytné zmapované lokality brownfields neustále aktualizovat. Přehled rozmístění BF's je na obr. 95.

PLOCHY VÝROBY (JEV UAPO_001a)

Plochy výroby spravují ÚÚP a KÚLK je má zkompleťované jako UAPO_001a. Plochy výroby jsou také zobrazeny na obr. 95.

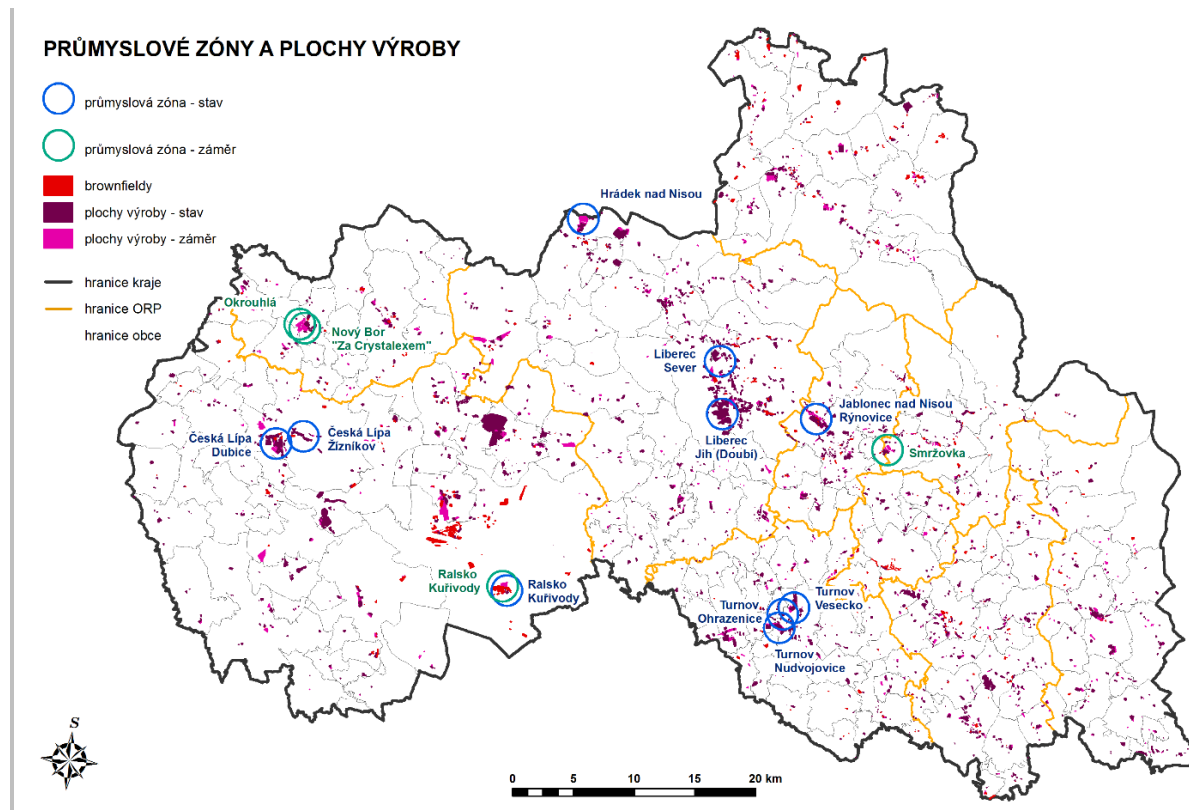
Nové pojetí datové báze ÚAP ve vyhlášce 500 zavedlo jev zařízení výroby (UAPO_002), které se skládá z jevu významné průmyslové zóny a zařízení (objektů) výroby. Těmito zařízeními jsou stavební objekty z RUIAN, které mají jako způsob využití buď stavba pro výrobu a skladování nebo průmyslový objekt. Jev UAPO_002 je spravován pro potřeby krajské ÚPČ.

VÝZNAMNÉ PRŮMYSLOVÉ ZÓNY (JEV UAPO_002)

Rozvoj PZ v ČR reaguje na Program podpory rozvoje PZ na volných plochách, který byl zahájen rozhodnutím vlády ČR v roce 1997. O realizaci takovýchto „greenfields“ je větší zájem než o revitalizaci a následné využívání brownfields, s kterými je spojeno mnoho investorských nevýhod. Z hlediska udržitelného rozvoje území je však důležité před novým zábořem zemědělské půdy, preferovat a všemožně podporovat znovuvyužití brownfields.

V databázi CRR ČR bylo v roce 2015 registrováno v LK 8 PZ. Další PZ jsou zjištěny z průzkumů ÚÚP. Jejich charakteristika a procento využití je v tab. 65. Další méně významné PZ jsou v ÚPD obcí.

Přes poměrně značný počet plánovaných ploch PZ v územních plánech dosahují reálného pokroku v realizaci zatím pouze větší města, např. v libereckých PZ Jih – Doubí a Sever – Růžodol vznikly tisíce nových pracovních příležitostí „na zelené louce“. Dobře se rozvíjí menší PZ v Turnově (Ohrazenice a Vesecko), v České Lípě – Dubici, v Hrádku n. N., rozvíjí se i PZ Rýnovice v Jablonci n. N. U těchto realizovaných PZ se ukazuje jako klíčová výborná dopravní dostupnost.

Obr. 95 Významné průmyslové zóny a plochy výroby

Zdroj: GIS ÚP LK z dat ÚÚP a ÚAP LK; UAPO_002 – akt2017_01, UAPO_004 – akt2016_01, UAPK_040 – akt2017_02.

Z tab. 65 je zřejmé, že označení PZ je zavádějící, neboť v PZ se neodehrává pouze průmyslová výroba, ale často se jedná i o jiné ekonomické aktivity (např. obchod).

Tab. 65 Významné průmyslové zóny v LK

název	ORP	obec	plocha (ha)	funkční náplň	využití (%)
stávající					
Dubice	ČL	Česká Lípa	129	smíšené podnikatelské aktivity	50
Hrádek n. N. – Za obchvatem (Oldřichovská)	LBC	Hrádek n. N.	40 (využitelných max. 30)	servisní zóna – lehká průmyslová výroba	50 z využitelných ploch
Jablonec nad Nisou – Rýnovice	JBC	Jablonec nad Nisou	69	lehká prům. výroba, smíšená s logistikou, komerčními funkcemi, technickými službami	70
Liberec – průmyslová zóna Jih – Doubí	LBC	Liberec	125	výroba stavebních a obráběcích strojů, izolačních materiálů, autodoplňků, kuchyňského vybavení, spedice, datové a telekomunikační služby, logistika	100
Obchodní a průmyslová zóna Liberec Sever – Růžodol	LBC	Liberec	67	obchod, služby, obchodní domy, hypermarkety, prodejní sklady, integrované zařízení pro vědu a výzkum, samostatné stavby a areály pro prům. výrobu, provozovny drobné/řemeslné výroby a služeb, sklady a skladovací plochy	85
Turnov – Ohrazenice	TUR	Turnov	9	lehká průmyslová výroba	100
Turnov – Vesecko	TUR	Turnov	41	servisní zóna – lehká průmyslová výroba	60
Turnov – Nudvojovice	TUR	Turnov	19	lehká průmyslová výroba	100
Žizňov	ČL	Česká Lípa	24	smíšené podnikatelské aktivity	50
záměry					
Nový Bor – Za Crystalexem*	NB	Nový Bor	21	lehká průmyslová výroba	nevyužívaná
Okrouhlá	NB	Okrouhlá	26	lehká průmyslová výroba	nevyužívaná
Ralsko – Kuřivody*	ČL	Ralsko	75	lehká průmyslová výroba, smíšená s logistikou, komerčními funkcemi, technickými službami	34,4
Smržovka – u vodojemu*	TAN	Smržovka	11	nespecifikovaná průmyslová výroba	nevyužívaná

Zdroj: CRR ČR 06/2015, UAPO_002 – akt2017_02, ÚÚP. Záměry v různém stádiu realizace a zapracování v ÚPD. *záměry PZ vedle stávajících.

13.5 VEŘEJNÁ EKONOMIKA (JEV UAPK_007a)

Veřejná ekonomika zahrnuje sféru hospodaření územně samosprávných celků (kraje, obce), popř. i orgánů a organizací státní správy (za tyto instituce nejsou k dispozici údaje, protože sídlí většinou mimo LK a v našem regionu mají pouze pobočky bez právní subjektivity).

Smyslem sledování veřejné ekonomiky v ÚAP je především získání informací o stavu ekonomiky příslušného územně samosprávného celku, které umožní posoudit možnost realizace záměrů na provedení změn v území. Pokud je obec na mnoho let předlužená a nezíská tudíž za normálních podmínek finance pro realizaci určitého záměru, je diskutabilní provádět změnu ÚP. Informace o veřejné ekonomice (zadluženost obcí a daňová výtěžnost obcí) jsou také podstatné pro vyhodnocení území v rámci vyhodnocení URÚ.

PŘÍJMY A VÝDAJE

Příjmy z vybraných daní si mezi sebou rozdělují obce, kraje a stát podle zákonem daného poměru. Využívají se k tomu příjmy z daní z příjmu PO, FO a DPH. Mezi sdílené daně nepatří daně spotřební ani daň ekologická. Pokud daň není sdílená, je celý její výnos příjmem státu.

Největší část příjmů LK i obcí tvoří vlastní příjmy a z nich především příjmy daňové. Problémem zákona o rozpočtovém určení daní je rozdíl v daňových příjmech u jednotlivých velikostních kategorií obcí dle velikosti území a počtu obyvatel. Například hranice 100 000 obyvatel znamená pro rozpočet obce podstatně vyšší příjmy na obyvatele. Celkové příjmy kraje, obcí a dobrovolných svazků obcí v roce 2019 v LK dosáhly 23,2 miliard Kč, výdaje byly 22,8 miliard a rozdíl příjmů a výdajů tak činil 371 milionů Kč (viz tab. 67). Nejlepšího výsledku bylo dosaženo v roce 2016, kdy rozdíl mezi příjmy a výdaji byl 1,97 miliardy. Srovnáme-li celkové příjmy kraje, obcí a dobrovolných svazků obcí v roce 2019 mezi jednotlivými kraji, je v absolutním saldu příjmů a výdajů LK na posledním místě. Nejlépe vychází tradičně HMP s 14,7 mld. Kč. MSK, který měl v roce 2015 bilanci 994 mil. Kč, poskočil za rok 2019 na druhé místo hned za HMP, a to s absolutním saldem 2,2 mld. Kč.

Tab. 66 Příjmy a výdaje kraje, obcí a dobrovolných svazků obcí v LK k jednotlivým rokům

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
příjmy celkem (v mil. Kč)	15 367	17 669	16 575	15 056	15 598	16 197	17 415	17 532	18 554	21 081	23 180
výdaje celkem (v mil. Kč)	16 216	18 264	16 706	15 046	15 190	15 603	16 695	15 564	17 604	20 833	22 809
rozdíl (v tis. Kč)	-849	-594	-131	10	408	593	721	1 968	950	248	371

Zdroj: ÚAP LK 2015, Statistická ročenka LK 2015, 2016, 2017, 2020

ZADLUŽENOST OBČÍ

Pro potřeby PRURÚ a RURÚ byla využita data, která poskytuje centrálně Ministerstvo financí ČR na webových stránkách <http://monitor.statnipokladna.cz>. Zde jsou sledovány různé ekonomické ukazatele obcí, krajů a státu v období od roku 2010. Celková zadluženost obcí LK v roce 2019 byla 2,61 mld. Kč, což je méně než v roce 2015 (3,07 mld. Kč). K roku 2019 vykazovalo 139 obcí nulovou zadluženost. Absolutní i relativní (na obyvatele) zadluženost jednotlivých obcí v LK k 12/2019 je v přílohách RURÚ ve vyhodnocení URÚ. Zadlužeností se zabývá indikátor A.8. *Zadluženost obce*. Data o zadluženosti obcí jsou v *tabulkové příloze 13_2*.

DAŇOVÉ PŘÍJMY OBČÍ

Daňové příjmy obcí v absolutních i relativních (na obyvatele) hodnotách jednotlivých obcí LK k 12/2019 jsou v přílohách RURÚ ve vyhodnocení URÚ. Daňovými příjmy se zabývá indikátor A.7. *Daňové příjmy obce*.

ZJIŠTĚNÍ A VYHODNOCENÍ HODNOT ÚZEMÍ

- zemědělství
 - ZPF I. + II. třída ochrany (viz kapitola 10.1 Půdní fond)
- lesnictví
 - lesní pozemky (viz kapitola 10.1 Půdní fond)
- významné průmyslové zóny
 - Liberec Jih – Doubí, Liberec Sever – Růžodol, Dubice, Turnov – Ohrazenice, Vesecko, Ralsko – Kuřivody
- nadprůměrný počet soukromých podnikatelů

ZJIŠTĚNÍ A VYHODNOCENÍ LIMITŮ VYUŽITÍ ÚZEMÍ

Nejsou v měřítku krajských ÚAP

14 REKREACE A CESTOVNÍ RUCH

ZJIŠTĚNÍ A VYHODNOCENÍ STAVU A VÝVOJE ÚZEMÍ

14.1 SLUŽBY

Terciární sektor (sektor služeb) se na HPH kraje podílí téměř **51,6 %** (oproti roku 2011, kdy byl podíl 53,6 %, se jedná o pokles). HPH je koncepčně blízká hrubému domácímu produktu HDP, ale na rozdíl od HDP ji lze sledovat podle odvětví ekonomických činností.

Rozvoj služeb a posilování jejich významu je nedílnou součástí ekonomického růstu a důrazu na znalostní a inovační ekonomiku. Zejména posílení vysokého školství tvoří základ pro prohlubování kvality služeb a růst nejen terciárního (případně kvartérního) sektoru hospodářství. V oblasti služeb je pro rozvoj kraje významný cestovní ruch.

Z různých důvodů (např. neadekvátní celospolečenské hodnocení kvalitní řemeslné práce, tvrdé konkurenční prostředí), ubývá poskytovatelů tradičních řemeslných služeb. Mírný pokles se týká téměř všech odvětví. Za zmínku stojí výraznější nárůst v jediném odvětví, v odvětví ubytování a stravování. Z původního terciárního sektoru se v posledních desetiletích vyčleňuje ještě sektor kvartérní – služby veřejného charakteru (veřejná správa, justice, policie) a rozvojové služby (zejména věda, výzkum).

14.2 CESTOVNÍ RUCH A REKREACE

Cestovní ruch (CR) a rekreace patří mezi služby a měl by být pojednán v rámci podkapitoly SLUŽBY (výše). Samostatné postavení si však zaslouží nejen tím, že je selektován jako jedno z třinácti neopomenutelných témat ke SWOT analýze stanovených **vyhl. 500/2006 Sb.**, ale i jeho značným významem pro hospodářství LK. Vzhledem k přírodnímu bohatství a specifičnosti mnohých území LK je do budoucna další nárůst veškerých forem cestovního ruchu nejen očekávaný, ale i žádoucí a je třeba se mu dostatečně věnovat i v ÚPP a ÚPD.

Vysoká atraktivita některých území LK pro CR způsobuje jeho nadměrné zatížení návštěvníky. Toto zatížení je často sezónní a způsobuje v území značné problémy. Kvůli těmto problémům způsobených nadměrnou zátěží cestovním ruchem byla v PUR ČR vymezena republiková specifická oblast **SOB 7 Krkonoše – Jizerské hory**. V ZÚR LK bylo následně uloženo KÚ LK pořídit územní studii US1 Koncepce rozvoje cestovního ruchu Jizerské hory, která byla dne 9. 3. 2016 schválena s možností jejího využití a zaregistrována v evidenci územně plánovací činnosti. Jejím cílem je koordinovaně usměrňovat a řídit cestovní ruch a rekreaci v této oblasti. Základní ideou je přesunutí části zatížení cestovním ruchem J svahů Jizerských hor na svahy S a ostatních oblastí Frýdlantského výběžku.

Cestovní ruch se v roce 2018 na celkové HPH kraje podílel 2,4 % (průměr ČR je 2,8 %) a to LK řadí na 6. místo mezi kraji. HPH cestovního ruchu činila v roce 2018 3,73 mld. Kč (za ČR to bylo 131,96 mld. Kč). V roce 2018 bylo 7 701 osob zaměstnaných v CR, což tvořilo podíl 3,9 % z celkové zaměstnanosti LK.

ÚZEMNÍ A SOCIÁLNĚ EKONOMICKÉ PŘEDPOKLADY PRO CR

V současné době se průmysl CR se svojí dynamikou a ekonomickými parametry řadí celosvětově z hlediska významu na třetí místo za ropný a automobilový průmysl. Rozvoj CR je perspektivním ekonomickým odvětvím i pro rozvoj LK, který svojí krajinnou scénérií s množstvím přírodních a historických atraktivit patří mezi „bohaté regiony“. Na jeho území se nalézá i několik významných tradičních turistických regionů, které jsou vázány na přírodní hodnoty spojené se zázemím pro turistiku, letní či zimní sporty: **Krkonoše, Jizerské hory, Český ráj a Máchovo jezero**. Přestože je LK 2. nejmenším v ČR, počtem přenocujících návštěvníků (cca 700–800 tis. ročně) se řadí na 4. – 5. místo v ČR, přičemž cca 30 % návštěvníků pochází ze zahraničí (web KÚ LK OKPPCR).

Přírodní a krajinné podmínky CR v LK jsou výjimečně příznivé. Geomorfologicky pestré, hornaté a zalesněné území vytváří optimální podmínky pro rozvoj řady forem CR s vhodnými terény pro sjezdové a běžecké lyžování, pěší i cykloturistiku a jiné přírodní aktivity např. horolezectví (Suché skály atd.), paragliding (Kozákov). Pro letní pobytovou rekreaci lze využít rekreačních vodních ploch (Máchovo jezero, Hamr na Jezeře, Kristýna, vodní nádrž Mšeno v Jablonci nad Nisou).

Význam z hlediska atraktivity mají v LK kulturně-historické památky jako např. **zámek a hrad Frýdlant, zámek Sychrov, zřícenina hradu Trosky, horský hotel a vysílač Ještěd** (kap. 11.4), ale také dodnes udržované lidové tradice a řemesla (tradice sklářství na Novoborsku a Železnobrodsku). Množství památek v území řadí LK mezi nejvýznamnější v rámci ČR. Kromě památkově chráněných objektů se v LK nalézá i množství dalších historicky cenných památek lidové architektury, technických památek a sakrálních staveb. V území působí řada muzeí a galerií, několik divadel, botanická a zoologická zahrada. K zajímavým a typickým stavbám patří horské rozhledny, které zejména soustavou v Jizerských horách tvoří specifickou hodnotu území.

Pro CR v LK má značný význam i jeho příhraniční poloha. Sousedí s Německem – územím východního Saska a Horní Lužice, kde je nejen značný potenciál atraktivit a služeb především na německé straně **Lužických hor**, ale toto území je i významným zdrojem návštěvníků kraje. Menší je hranice s Polskem, jejíž přilehlé území spadá do Dolnoslezského vojvodství s dominantním rekreačním prostorem S svahů **Krkonoš a Jizerských hor**.

ZÓNOVÁNÍ CR, OBLASTI A PODOBLASTI CR (JEV UAPK_015)

Téměř celé území LK lze označit za oblast vhodnou k rekreačnímu využití. Území ČR bylo Českou centrálou CR – CzechTourism (CzT) pro potřeby vyjádření a sledování problematiky CR (marketingové potřeby) rozděleno na 14 marketingových turistických regionů. Z tohoto nadregionálního hlediska spadalo území LK do 3 marketingových turistických regionů: **Krkonoše, Český ráj a Český sever**.

Region **Český sever** byl rozdělen v roce 2005 na dva regiony: 1) Českolipsko a 2) Jizerské hory a Frýdlantsko (což bylo akceptováno i CzT). Poté tedy byly v LK celkem čtyři turistické regiony: Jizerské hory a Frýdlantsko, Českolipsko, Krkonoše (část leží na území KHK) a Český ráj (část leží na území KHK a SČK).

Obr. 96 Marketingové turistické regiony zasahující do LK

Zdroj dat: KÚ LK, OKPPCR; zpracováno odborem ÚPSŘ KÚ LK, stav k 01/2021

Na práci CzT navazovala marketingová regionalizace CR v LK zpracovaná v Programu rozvoje CR LK z roku 2003 (PRCRLK 2003), kde byla použita pětistupňová hierarchie: turistické regiony, turistické oblasti, turistické podoblasti, turistická střediska (včetně funkční typologie) a jádrová území hlavních turistických forem a využití území. V aktualizované návrhové části Programu rozvoje CR LK z roku 2007 již jakákoli regionalizace chybí.

Turistické regiony byly v PRCRLK 2003 na regionální úrovni územně rozděleny na 7 turistických oblastí: Lužické hory a Ještědský hřbet, Máchův kraj, Český ráj, Frýdlantsko, Jizerské hory, Krkonoše západ, Krkonoše střed. Účelo 7 turistických oblastí se liší od 7 turistických oblastí, které byly vymezeny a použity v konceptu ÚP VÚC LK, ÚAP LK (08/2008) a ZÚR LK. Těmito turistickými oblastmi byly České středohoří, Máchův kraj, Lužické hory a Ještědský hřbet, Frýdlantsko, Jizerské hory, Krkonoše a Podkrkonoší a Český ráj. Turistické oblasti v obojí regionalizaci vycházejí ze schváleného členění MMR z roku 1981 (Terplan): Rajonizace cestovního ruchu ČR, které vycházelo z geomorfologického členění. Charakteristika jednotlivých oblastí je podrobně uvedena v analytické části PRCRLK 2003 a Konceptu ÚP VÚC LK (str. 94–104).

Turistické oblasti CR PRCRLK 2003 dále rozděluje na 19 turistických podoblastí. Pro potřeby územního plánování je od konceptu ÚP VÚC LK používáno členění na 18 podoblastí, respektující přirozené krajinné celky tak, aby byly všechny turistické regiony a jejich hlavní turistické oblasti rozčleněny na menší homogenní území (viz tab. 68).

Územní vymezení jednotlivých turistických oblastí a podoblastí dle obcí je zakresleno v tematickém výkresu A1 Oblasti, podoblasti a střediska cestovního ruchu.

Celorepublikově byl v roce 2008 zpracován v rámci Asociace krajů ČR materiál, který zpracoval novou marketingovou jednodušší regionalizaci CR. LK dle této regionalizace náleží do 4 turistických marketingových regionů, které přesahují hranice LK (obr. 96). Těmito regiony jsou: **Českolipsko, Jizerské hory, Český ráj a Krkonoše**.

KATEGORIZACE STŘEDISEK CR

V rámci jednotlivých oblastí a podoblastí CR byla v ZÚR LK na základě expertně vyhodnocených podkladů při zohlednění územních podmínek provedena hierarchická regionalizace středisek CR a byly vymezeny následující kategorie středisek CR (viz tab. 68):

1. úroveň: **Polyfunkční střediska CR (PSCR)**
2. úroveň: **Nástupní a obslužná centra (NOC)**
3. úroveň: **Střediska CR (SCR)** a **Příměstská střediska rekreace (PSR)**

Poznámka: „střediskem CR“ dále v tomto textu se rozumí jakékoliv středisko CR bez rozlišení kategorie, „SCR“ se rozumí středisko CR určité kategorie v 3. úrovni hierarchie

Kategorizace středisek CR přispívá k systémovému přístupu k rozvoji CR a ke kvalitnějšímu a efektivnějšímu využívání potenciálu rozvoje CR v regionech, čímž naplňuje **prioritu č. 4 – Vytváření organizační struktury CR** uvedené v Koncepci státní politiky CR v ČR 2014–2020.

Tab. 67 Alokace PSCR, NOC, SCR a PSR do oblastí a podoblastí CR

oblast CR	podoblast CR	obec/sdružení obcí	kategorie
České středohoří	České středohoří východ	<i>Blíževedly</i>	SCR
		Žandov	PSCR
Máchův kraj	Máchovo jezero	Doksy	PSCR
	Kokořínsko	Dubá	PSCR
	Českolipsko	<i>Holany</i>	PSR
		Česká Lípa	NOC
	Ralsko	Hamr na Jezeře	SCR
		Stráž p. R.	PSCR
		Ralsko	PSCR
		Mimoň	NOC
Lužické hory a Ještědský hřbet	Novoborsko	<i>Mařenice</i>	SCR
		Polevsko	SCR
		<i>Sloup v Čechách</i>	PSR
		<i>Radvanec</i>	PSR
		Nový Bor	PSCR
		<i>Kamenický Šenov</i>	PSCR
		Jablonné v Podj.	PSCR
	Hrádecko-Chrastavsko	Rynoltice	SCR
		Hrádek n. N.	PSCR
		Kryštofovo Údolí	PSR
	Podještědí	Křížany	PSR
		<i>Osečná</i>	SCR
		Světlá p. J.	SCR
		Český Dub	PSCR
Frýdlantsko	Hejnicko	<i>Lázně Libverda</i>	SCR
		<i>Bílý Potok</i>	SCR
		<i>Hejnice</i>	PSCR
		Nové Město p. S.	PSCR
	Frýdlantsko – Údolí Smědé	Frýdlant	PSCR
Jizerské hory	Jizerské hory	<i>Mníšek</i>	PSR
		Tanvald	NOC
		Smržovka	PSCR
		<i>Bedřichov</i>	PSR
		<i>Janov n. N.</i>	PSR
		Josefův Důl	SCR
		<i>Albrechtice v JH</i>	PSR
		<i>Jiřetín pod Bukovou</i>	PSR
		Lučany n. N.	PSR
		Nová Ves n. N.	PSR
		Desná	PSCR
		Kořenov	SCR
		Velké Hamry	SCR
	Liberecko – Jablonecko	Liberec	PSCR
		Jablonec n. N.	PSCR
Krkonoše a Podkrkonoší	Krkonoše	Jilemnice	PSCR
		Rokytnice n. J.	PSCR
		Harrachov	PSCR
		<i>Benecko</i>	SCR
		<i>Vitkovice</i>	SCR
		Jablonec n. J.	SCR
		Vysoké n. J.	SCR
		Semily	NOC
	Horní Pojizeří	Semily	NOC
	Podkrkonoší	-	-

oblast CR	podoblast CR	obec/sdružení obcí	kategorie
Český ráj	Český ráj	Turnov	PSCR
		Rovensko p. Tr.	SCR
		Karlovice	PSR
		Malá Skála	PSR
	Kozákovský hřbet	Železný Brod	PSCR
		Lomnice n. Pop.	PSCR
	Dolní Pojizeří	-	-

Zdroj: Dokumentace ÚAP LK 2013. Kurzívou jsou označeny obce, kde je vhodná kooperace s dalšími obcemi (viz dále).

Snahou vymezení této sítě středisek CR bylo vyprofilovat v každé turistické podoblasti alespoň 1 středisko CR, které by zabezpečovalo odpovídající služby pro CR. Toto se nepodařilo v turistické podoblasti Podkrkonoší, pro kterou veškeré služby zabezpečuje Nová Paka ležící mimo území LK, a v turistické podoblasti Dolní Pojizeří.

POLYFUNKČNÍ STŘEDISKA CESTOVNÍHO RUCHU (PSCR)

Jsou sídla zajišťující obslužné zázemí pro SCR a PSR, v okolí disponující sítí doprovodných a doplňkových služeb a vyšší nebo komplexní občanskou vybaveností. Současně mají i atraktivní potenciál CR a plní funkci SCR – jejich rekreační využití je jednou z významných hospodářských funkcí. Jsou dobře dopravně dostupná.

Základní parametry PSCR: významné středisko osídlení kraje, hospodářsky významná rekreační funkce, vyšší nebo komplexní občanská vybavenost, dobrá dopravní dostupnost, základní a doprovodné služby CR, potenciál CR.

NÁSTUPNÍ A OBSLUŽNÁ CENTRA (NOC)

Jsou významná sídla zajišťující obslužné zázemí pro SCR a PSR disponující sítí doprovodných a doplňkových služeb a vyšší nebo komplexní občanskou vybaveností. Jsou dobře dopravně dostupná.

Základní parametry NOC: významné středisko osídlení kraje, komplexní občanská vybavenost, dobrá dopravní dostupnost, turistická atraktivita nízká – hospodářsky málo významná rekreační funkce.

STŘEDISKA CESTOVNÍHO RUCHU (SCR)

Jsou sídla disponující přírodně a kulturněhistorickým potenciálem, vybavené základními a doprovodnými službami CR atraktivní pro rekreaci. Jejich rekreační funkce významně převažuje nad ostatními hospodářskými funkcemi. Hlavním kritériem zařazení sídla mezi SCR je počet lůžek hromadného ubytování a objekty individuální rekreace (OIR) v závislosti na velikosti území obce a význam obce jako turistického centra pro příslušnou turistickou oblast a podoblast.

Základní parametry SCR: bohatý přírodní potenciál, kulturně-historický potenciál, základní služby CR, doprovodné služby CR, síť turistických komunikací, turistická infrastruktura, přirozené centrum CR – sídlo druhého bydlení, hromadná ubytovací zařízení, nerovnoměrné využití území – sezónnost, víkendové pobyty, lokality s menšími civilizačními vlivy, kvalitnější životní prostředí, dominantní rekreační funkce sídla.

PŘÍMĚSTSKÁ STŘEDISKA REKREACE (PSR)

Jsou sídla disponující přírodním a kulturněhistorickým potenciálem, vybavené základními a doprovodnými službami CR atraktivní pro rekreaci v blízkosti významných center osídlení. Jejich rekreační funkce významně převažuje nad ostatními hospodářskými funkcemi. Hlavním kritériem zařazení sídla mezi PSR je počet lůžek hromadného ubytování a OIR v závislosti na velikosti území obce. Posuzován je význam obce jako turistického centra pro příslušnou turistickou oblast a podoblast.

Základní parametry PSR: bohatý přírodní potenciál, kulturněhistorický potenciál, základní služby CR, doprovodné služby CR, síť turistických komunikací, turistická infrastruktura, přirozené centrum CR – sídlo druhého bydlení, hromadná ubytovací zařízení, výletní místo významný podíl jednodenní návštěvnost, nerovnoměrné využití území – sezónnost, víkendové pobyty, lokality s menšími civilizačními vlivy, významná rekreační funkce sídla, v dosahu větších měst.

Za SCR a PSR jsou pokládány obce s významnou rekreační funkcí, disponující ubytovacími kapacitami a významným podílem druhého bydlení. Pro vymezení SCR a PSR bylo použito určitých kvantitativních kritérií a expertního odhadu. Bylo využito následujících kvantitativních kritérií (*příloze 14_1*):

- Počet potenciálních uživatelů území v obci je min. 2000 (vysvětlení termínu v kapitole 6.1)
- Počet lůžek v hromadných ubytovacích zařízeních (HUZ) v obci představuje min. 1,5násobek trvale bydlících obyvatel
- Počet lůžek v OIR v obci je min. 500 (využita data ze SLDB 1991 pro výpočet počet objektů OIR x 4, přesnější či novější data nejsou k dispozici)
- Počet lůžek v HUZ je min. 200

Pokud obec splňovala některé z uvedených kritérií a nebyla již zařazena mezi PSCR či NOC, byla zařazena dle svého charakteru mezi SCR či PSR. Jako SCR byly označeny i Plevsko, Rovensko p. Tr., Blíževedly, ačkoliv nesplňovaly žádné z uvedených kritérií. Zde se jedná o snahu tyto obce jako SCR postupně vyprofilovat a vybudovat v nich patřičnou vybavenost.

V Plevsku se nalézá, v Lužických horách ojedinělý, velký běžecký lyžařský areál. Rovensko p. Troskami by mělo být SCR pro jeho okolí na J LK v Českém ráji, neboť se jedná o velice exponované území z hlediska CR a SCR Karlovice pro toto území nestačí. Blíževedly byly vybrány z trojice Blíževedly – Stvolínky – Kravaře na základě největšího počtu

trvale bydlících obyvatel a největšího počtu lůžek v HUZ, i když Stvolínky mají více lůžek v OIR a více potenciálních uživatelů území. Blíževedly, popřípadě Stvolínky, by měly tvořit zázemí pro CR na J turistické podoblasti České Středohoří východ, protože PSCR Žandov tuto podoblast obsluhovat nestačí.

Uvedená kvantitativní kritéria nesplňuje ani Vysoké n. Jiz., hierarchizované jako SCR. Ve Vysokém n. J. je však velmi vysoká individuální rekreace. Pokud místo objektů individuální rekreace (109) zohledníme vysoký počet neobydlených bytů užívaných k rekreaci (250) (SLDB 1991), překročíme výrazně kritérium pro individuální rekreanty.

Další služby pro SCR a PSR zajišťují zejména NOC. PSR využívají především obyvatelé přilehlých měst pro potřeby OIR, zatímco SCR mají lůžkovou kapacitu zejména v HUZ a slouží pro rekreanty z větší spádové oblasti.

Některé sousedící obce jsou z hlediska CR natolik funkčně nebo územně provázané, že není ideální je identifikovat jako samostatné středisko CR. Tyto **souvislé obce** byly proto v konceptu ÚP VÚC LK, ZÚR LK a ÚAP LK 8/2008 identifikovány jako jedno středisko CR. Tato souvislá střediska CR byla identifikována zejména v úrovni SCR a PSR, výjimku představoval Kamenický Šenov a Prysk na úrovni PSCR.

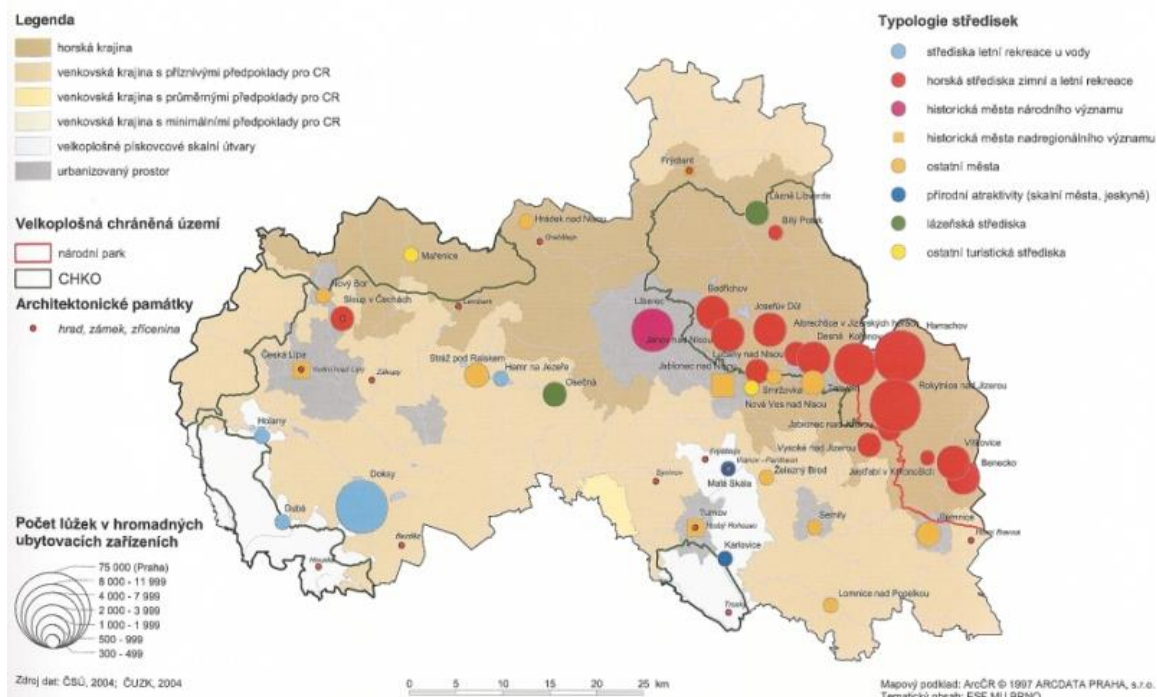
V průběhu projednávání ZÚR LK 2007 se však idea souvislých obcí neosvědčila, a proto bylo od tohoto záměru ustoupeno a střediska CR byla vymezována výhradně jako jedna obec. Souvislost mezi těmito obcemi je zde ale i nadále. Vhodná kooperace s dalšími obcemi je zejména:

- Bedřichov + Janov n. N.
- Sloup v Čechách + Radvanec – rekreanti využívají společný rybník, ubytování jsou ve Sloupu v Č. a přes den se rekreují na břehu v Radvanci
- Mařenice + Krompach – stejný typ rekreace, srostlé území
- Albrechtice v JH + Jiřetín pod Bukovou
- Benecko + Vítkovice
- Mníšek + Oldřichov v Hájích
- Osečná + Janův Důl
- Kamenický Šenov + Prysk
- Holany + Zahradky
- Blíževedly + Stvolínky + Kravaře
- Hejnice + Lázně Libverda + Bílý Potok

V Atlasu CR ČR (2006) bylo území LK rozkategorizováno dle přírodních předpokladů pro CR a dále došlo k identifikaci středisek CR a jejich rozčlenění do několika kategorií dle **převažujících typů CR** (obr. 10) na:

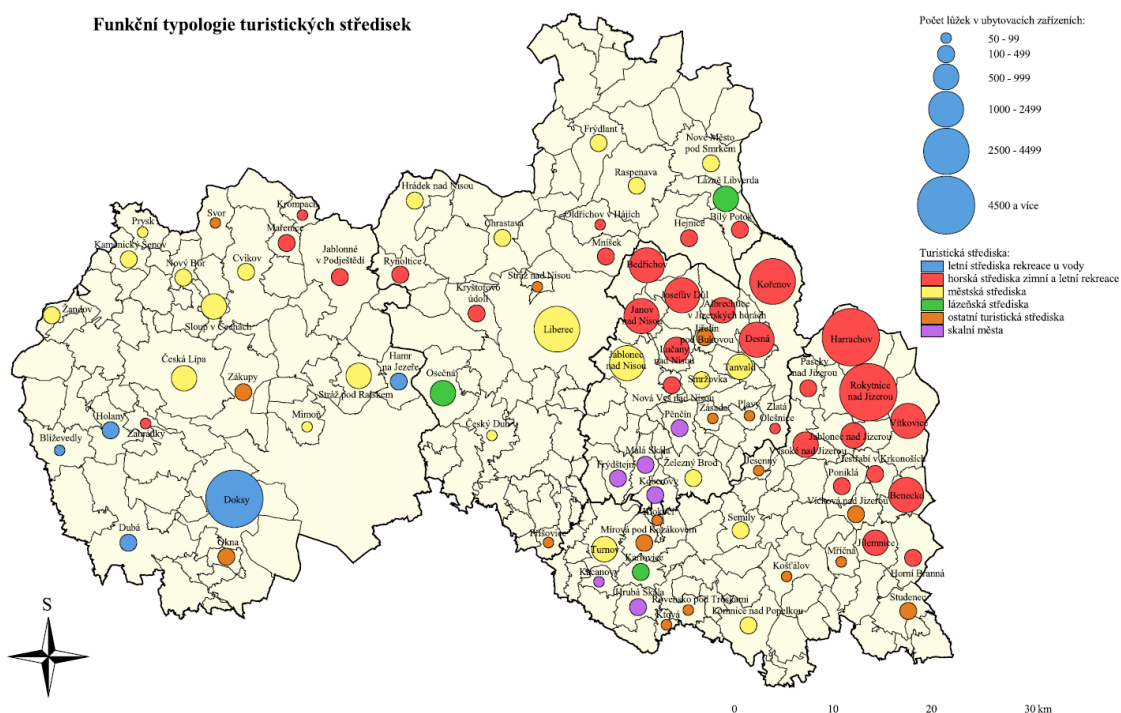
- střediska letní rekreace u vody – např. Doksy, Hamr na Jezeře
- horská střediska zimní a letní rekreace – např. Bedřichov, Harrachov, Rokytnice n. Jiz.
- historická města národního významu – Liberec
- historická města nadregionálního významu – např. Jablonec n. N., Turnov, Česká Lípa
- lázeňská střediska – např. Lázně Libverda
- přírodní atraktivita – např. Malá Skála
- ostatní turistická střediska – např. Mařenice

LIBERECKÝ KRAJ

Obr. 97 Typologie středisek CR v LK
Zdroj: Atlas ČR ČR, 2006.

V PRCLRLK 2007–2013 jsou v rámci 4. úrovně regionalizace vymezena **turistická střediska** zařazená do následujících funkčních typů: horská střediska zimní a letní rekreace, letní střediska rekreace u vody, historická města národního významu, historická města nadregionálního významu, ostatní města, lázeňská střediska, ostatní turistická střediska, přírodní atraktivity / skalní města, jeskyně a nejvýznamnější střediska druhého bydlení (viz obr. 99).

Obr. 98 Funkční typologie turistických středisek.
Zdroj: PRCLRLK, 2007–2013.

- dobré podmínky jsou pro zimní sporty v S a Z části kraje, kde jsou vhodné svahy pro sjezdové lyžování a také tratě pro běžecké lyžování, velká část je i dobře upravována – především **horské magistrály Krkonoš, Jizerských a Lužických hor**
- pro kulturně poznávací aktivity disponuje množstvím historických, kulturních a přírodních zajímavostí
- sportovní vyžití je možné jen u větších SCR (větší města), chybí kryté bazény a podobná vybavenost sloužící nejen návštěvníkům, ale i domácím obyvatelům
- pobyt u vody se vzhledem ke klimatickým podmínkám soustřeďuje především do nížin v J částech kraje, kde dochází ke značné koncentraci turistů (u Máchova jezera, Sloupu v Čechách, Hamru na Jezeře).
- horolezectví – vhodné terény jsou převážně v CHKO Český ráj, možnosti jsou omezené a je nutno dodržovat podmínky ochrany přírody
- hipoturistika – v kraji je řada jízďaren a postupně vznikají i farmy s možností vyjížděk na koni, zatím chybí vhodné hipostezky
- kulturní život – hlavní turistická centra pořádají především během hlavní turistické sezóny mnoho kulturních aktivit
- lázeňství – ozdravné a regenerační pobyty v lázeňských lokalitách v Lázních Kunderatice a Lázních Libverda. Perspektivní je využití přírodních a klimatických podmínek pro ozdravné a rehabilitační pobyty, především v oblasti CHKO, mimo velká turistická centra jako zatím méně využívaná forma – spojení klidného prostředí s ozdravným pobytem
- individuální pobytová rekreace – chataření a chalupaření je jedna z nejvíce rozvinutých rekreačních činností v kraji

POČET STAVEB PRO RODINNOU REKREACI (JEV UAPK_016)

Počet staveb pro rodinnou rekreaci se v současné době přesně nesleduje, nejbližším ukazatelem je počet neobydlených domů s byty, které slouží k rekreaci (viz obr. 100). Tyto údaje lze spolehlivě získat pouze z údajů ze SLDB jednou za 10 let. Celkem je v LK dle SLDB 2011 evidováno 12 762 neobydlených domů sloužících k rekreaci. Nejvíce jich je v okrese Semily (5 866), nejméně v okrese Liberec (2 080). Z hlediska ORP má nejvíce rekreačních domů s byty ORP JIL a nejméně ORP JBC (vztaženo na počet obyvatel). Více než třetinový podíl neobydlených domů k rekreaci z počtu všech domů v obci má 44 obcí, nejvíce v ORP JIL a ORP SEM, na JZ Českolipsku a dále obce na západ od města Liberce. Obcemi s nejvyšším podílem vůbec jsou Blatce (ORP ČL, 69,4 %) a Krompach (70,4 %) a Mařenice (70,8 %) v ORP NB.

Významnou roli v LK hrají OIR, které jsou v některých oblastech naprosto dominantní pobytovou formou, a značně omezují rozvoj volného CR.

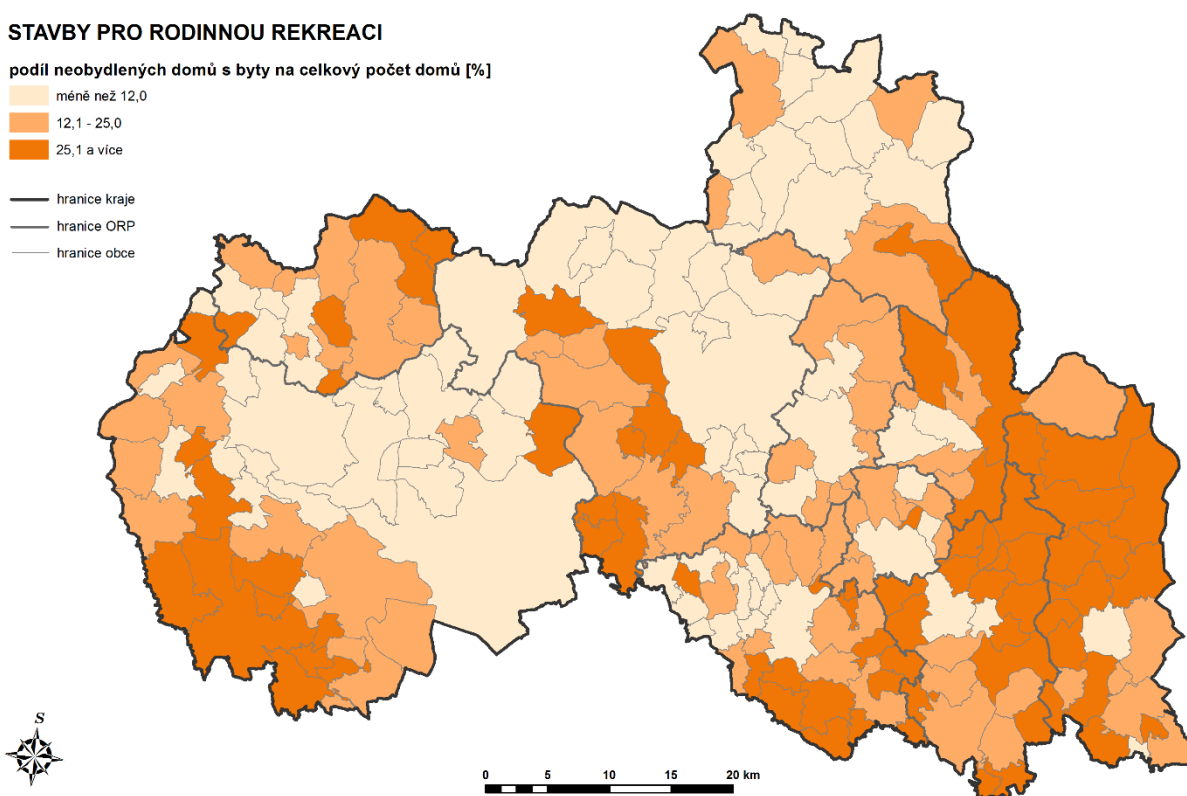
Vysoké procento rekreačních bytů z celkového počtu je např. v obcích Blatce, Krompach, Mařenice, Kryštofovo údolí, Slunečná, ve kterých hrozí úplné vylištění trvale bydlícího obyvatelstva. Toto je částečně způsobeno tím, že převládající vlastníci objektů druhého bydlení blokuje rozvoj obcí, protože mají zájem o rekreaci v klidném prostředí.

STAVBY PRO RODINNOU REKREACI

podíl neobydlených domů s byty na celkový počet domů [%]

- méně než 12,0
- 12,1 - 25,0
- 25,1 a více

— hranice kraje
— hranice ORP
— hranice obce

Obr. 100 Neobydlené domy s byty sloužící k rekreaci v jednotlivých obcích 2011
Zdroj: Veřejná databáze ČSÚ

KAPACITA A KATEGORIE UBYTOVACÍCH ZAŘÍZENÍ (JEV UAPK_017)

Dle statistických údajů ČSÚ (tab. 70) v roce 2016 byl LK s počtem hostů 1 048 865 na 7. místě mezi kraji. Průměrný počet přenocování v LK byl nadprůměrný, a to 3,0 noci (oproti průměru 2,6 noci) a LK se tak řadí společně s OLK na 3. místo mezi kraji. Stejně tak v průměrné době pobytu za rok 2015 je LK nadprůměrný s počtem 4,1 dne (celorepublikový průměr byl 3,7).

Tab. 69 Počty hostů v HUZ dle krajů v roce 2019 a srovnání v letech 2011, 2014, 2015, 2016 a 2019

	hosté 2019	počet přenocování 2019	průměrný počet přenocování					průměrná doba pobytu				
			2011	2014	2015	2016	2019	2011	2014	2015	2016	2019
ČR	21 998 366	57 024 767	3,0	2,8	2,7	2,7	2,6	4,0	3,8	3,7	-	-
PHA	8 044 324	18 479 653	2,6	2,4	2,4	2,4	2,3	3,6	3,4	3,4	-	-
SČK	1 172 951	2 699 378	2,6	2,5	2,4	2,4	2,3	3,6	3,5	3,4	-	-
JČK	1 788 911	4 475 809	2,9	2,7	2,7	2,7	2,5	3,9	3,7	3,7	-	-
PLK	871 893	2 131 824	2,7	2,6	2,6	2,6	2,4	3,7	3,6	3,6	-	-
KVK	1 190 296	5 400 134	6,1	5,8	5,4	5,1	4,5	7,1	6,8	6,4	-	-
USK	659 902	1 743 626	2,9	2,7	2,7	2,7	2,6	3,9	3,7	3,7	-	-
LK	1 048 865	3 169 859	3,4	3,2	3,1	3,1	3,0	4,4	4,2	4,1	-	-
KHK	1 412 307	4 476 372	3,7	3,3	3,2	3,2	3,2	4,7	4,3	4,2	-	-
PAK	480 520	1 334 239	2,9	2,8	2,9	2,8	2,8	3,9	3,8	3,9	-	-
VYK	605 326	1 453 860	2,6	2,6	2,5	2,5	2,4	3,6	3,6	3,5	-	-
JMK	2 137 259	4 228 086	1,9	2,0	2,0	2,0	2,0	2,9	3,0	3,0	-	-
OLK	761 615	2 312 929	3,7	3,3	3,2	3,2	3,0	4,7	4,3	4,2	-	-
ZLK	808 451	2 272 163	3,2	3,1	3,0	3,0	2,8	4,2	4,1	4,0	-	-
MSK	1 015 746	2 846 835	3,2	2,8	2,9	2,9	2,8	4,2	3,8	3,9	-	-

Zdroj: Statistický bulletin LK 2015 a Veřejná databáze ČSÚ

V tematické databázi ÚAP LK jsou zpracovány ubytovací kapacity v kategoriích HUZ po obcích LK. Souhrnné výstupy za ORP jsou v tab. 71. V LK došlo mezi lety 2000 a 2015 k poklesu počtu HUZ a nárůstu počtu lůžek. Počty lůžek mohou v některých obcích však být předmětem individuální ochrany dat a jedná se tak pouze o přibližná čísla. Pouze v ORP LBC a TUR byl zaznamenán nárůst HUZ, v ostatních ORP oproti roku 2000 pokles.

Tab. 70 Vývoj počtu lůžek v HUZ v ORP LK v letech 2000, 2011, 2015 a 2019

	rok 2000		rok 2011		rok 2015		rok 2019		vývoj počtu HUZ mezi lety 2000 a 2019	vývoj počtu lůžek mezi lety 2000 a 2019
	počet HUZ	počet lůžek	počet HUZ	počet lůžek	počet HUZ	počet lůžek	počet HUZ	počet lůžek		
ČL	105	7 561	96	7 462	98	7 259	105	7 226	0	-335
FRÝ	41	1 945	24	1 622	30	1 984	33	2 165	-8	220
JBN	159	5 914	106	3 996	141	5 145	142	4 945	-17	-969
JIL	225	8 173	214	7 765	218	8 316	210	8 046	-15	-127
LBC	75	4 253	47	4 627	83	6 353	91	6 639	16	2 386
NB	47	2 543	34	1 745	42	2 154	41	2 019	-6	-524
SEM	26	973	22	934	21	915	20	850	-6	-123
TAN	219	8 397	171	6 615	191	8 245	189	7 976	-30	-421
TUR	34	1 622	36	1 661	57	2 933	55	2 664	21	1 042
ŽB	9	424	.	.	11	347	9	291	0	-133
LK	940	41 805	756	38 741	892	43 651	895	42 821	-45	1 016

Zdroj: data ČSÚ, Veřejná databáze.

LÁZEŇSKÁ MÍSTA A AREÁLY (JEV UAPK_018)

Problematika lázeňských míst a areálů je pojednána v kapitole 11.2 Zdravotnictví.

Sportovně rekreační areál

Z hlediska nabídky pro zimní sporty je na území kraje několik poměrně dobře vybavených středisek (Harrachov, Rokytnice n. Jiz., Albrechtický Špičák, Bedřichov, Janov n. N., Kořenov – Rejdice aj.). Ostatní sportovní vybavení je soustředěno především ve větších městech a ve významných SCR a centrech osídlení (Liberec, Jablonec n. N., Harrachov, Doksy, Turnov, Česká Lípa). V LK se nalézá několik specializovaných sportovišť nadmístního významu např. Singltrek v Novém Městě p. S. či skokanský můstek v Harrachově. Obecně je v regionu k dispozici značné množství sportovních zařízení, využívaných především místními obyvateli.

ZJIŠTĚNÍ A VYHODNOCENÍ HODNOT ÚZEMÍ

- cestovní ruch
 - nadregionální středisko rekreace u vody – Doksy
 - nadregionální horská střediska zimní a letní rekreace – Bedřichov, Kořenov, Harrachov, Rokytnice n. Jiz. (poznámka: výběr proveden expertně, bez přímé návaznosti na kategorizaci středisek CR)
 - lázeňská místa – Lázně Libverda, Lázně Kundratice (viz kapitola 11.2)
 - turistické magnety – hrady a zámky (hodnoty v tématu 11.4), unikátní technické památky, soustava rozhleden v Jizerských horách, větší vodní plochy k rekreaci, Jizerská magistrála

ZJIŠTĚNÍ A VYHODNOCENÍ LIMITŮ VYUŽITÍ ÚZEMÍ

Nejsou v měřítku krajských ÚAP.

15 BEZPEČNOST A OCHRANA OBYVATEL

ZJIŠTĚNÍ A VYHODNOCENÍ STAVU A VÝVOJE ÚZEMÍ

Mezi nejdůležitější dokumenty LK ohledně bezpečnosti patří **Havarijní plán kraje** a **Krizový plán kraje**.

Velká část této kapitoly je součástí především plánování nižších územních celků, než je kraj – jedná se zejména o evakuaci obyvatelstva a jeho ubytování, nouzové zásobování obyvatelstva vodou, ochrana před vlivy nebezpečných látek skladovaných na území. Seznam potenciálních rizik je součástí Havarijního plánu kraje, namátkou galvanizovny a sklářské a bižuterní provozy (zejména na Jablonecku), zásobníky chlóru (úpravny vody, plavecké bazény), čpavku (např. zimní stadiony), specifickým LK jsou rizika spojená s chemickou těžbou uranu a likvidací následků těžby (státní podnik Diamo – Stráž p. R., Hamr n. J.) a zvýšeným výskytem přirozeného půdního radonu (žulové podloží), sesuvná a poddolovaná území (blíže kapitola 8.1), výskyt nevybuchlé munice v bývalém vojenském újezdu Ralsko. V oblasti Višňové hrozí při velkých deštích i splachy kaolinu a jílu z výsypek lignitového dolu Turów na polském území.

15.1 ELEKTRONICKÉ KOMUNIKAČNÍ ZAŘÍZENÍ VČETNĚ OP (JEV UAPO_082a)

Z poskytnutých údajů o území Armády ČR, Policie ČR, HZS LK vyplývá, že tato zařízení jsou umístěna převážně ve vrcholových polohách hor (Ještěd, Prácheň, Horní Černá Studnice, Lysý vrch u Frýdlantu, Tábor, Kozákov aj.).

15.2 KOMUNIKAČNÍ VEDENÍ VČETNĚ OP (JEV UAPO_082a)

Regionální úřad Centra vojenské dopravy požaduje respektovat územní ochranu důležitých komunikací – viz vyjádření Armády ČR.

15.3 OBJEKT DŮLEŽITÝ PRO OBRANU STÁTU VČETNĚ OP (JEV UAPO_107)

Tento jev zpracovaný z údajů o území Armády ČR zastoupené Agenturou hospodaření s nemovitým majetkem, odborem územní správy majetku Pardubice a Praha (bývalá Vojenská ubytovací a stavební správa) je předmětem ÚAPO. Mezi tyto objekty lze počítat i objekty bývalého hraničního opevnění, které byly v letech 1935–1939 budovány k zabezpečení obrany státu. V současnosti jsou vykazovány jako nepotřebný majetek Ministerstva obrany ČR.

15.4 OBJEKTY NEBO ZAŘÍZENÍ ZAŘAZENÉ DO SKUPINY A NEBO B S UMÍSTĚNÝMI NEBEZPEČNÝMI LÁTKAMI (JEV UAPO 084)

Tento jev je zejména předmětem ÚAPO, ale má vazbu na zóny havarijního plánování, které jsou vymezovány pro objekty nebo zařízení skupiny B s umístěnými nebezpečnými látkami (viz dále). V tab. 72 jsou objekty a zařízení, které se nacházejí na území LK.

Tab. 71 Objekty a zařízení zařazené do skupiny A nebo B s umístěnými nebezpečnými látkami v LK

Provozovatel	opis	Typ	Obec
Monroe Czechia, s. r. o., závod Hodkovice n. M.	galvanické povlakování kovů, nebezpečnou skladovanou a používanou látkou je chrom, oxid chromový a fluorovodík	A	Hodkovice n. M.
TEMPERATOR s.r.o.	chemická výroba metylester řepkového oleje, nebezpečnými skladovanými látkami jsou methanol a methanolát sodný	A	Liberec
Diamo, s. p., Stráž p. R.	podzemní sklad výbušnin Stará Lužice, sklad výbušnin, oblast CHS1, skladování chlóru, středisko vlečky a vykládky, sklad kapalného chlóru, objekt VP6, skladování amoniaku a amoniakální vody, středisko vlečky a vykládky	B	Stráž p. R.
STV GROUP, a. s., provoz Hajniště	závod na delaboraci munice, nebezpečnou skladovanou látkou jsou výbušniny + výroba výbušnin	B	Raspenava

Zdroj: GIS ÚP LK 2020

15.5 VYMEZENÉ ZÓNY HAVARIJNÍHO PLÁNOVÁNÍ (JEV UAPO_109)

Poskytovatelem údajů o území tohoto jevu je KÚLK OŽPZ, který poskytuje vymezené zóny havarijního plánování pro objekty nebo zařízení typu B, v nichž se skladuje nebo zpracovává nebezpečná látka v množství takovém, že může mít vliv na závažnou havárii s rozsahem přesahujícím území podniku a s vážně ohrožujícím vlivem na život a zdraví lidí, zvířat a na životní prostředí, nebo jen vliv s velkou majetkovou újmou.

Každý objekt či zařízení skupiny B má vnitřní a vnější zónu havarijního plánování. Pro GIS ÚP LK byla zpracována vnější zóna havarijního plánování. V LK se nalézá **5 vnitřních zón**, ale pouze **3 zóny vnější**, protože pro objekty a zařízení skupiny B v areálu Diamo, s. p. Stráž p. R. je stanovena **1 vnější zóna**.

Tři provozovatelé 5 zařízení skupiny B (viz tab. 72) mají tedy schválený vnější havarijní plán se stanovenou zónou havarijního plánování – viz následující tabulka. Významnou plochu zabírá zóna kolem STV Group, a. s., provoz Hajniště. Zóna havarijního plánování Monroe Czechia, s. r. o., závod Hodkovice n. M. nepřekračuje hranici areálu a pro 3 objekty – zařízení Diamo, s. p., Stráž p. R. byla vymezena 1 zóna havarijního plánování. Na území LK se nevyskytují žádné zóny havarijního plánování vymezené Státním úřadem pro jadernou bezpečnost.

Tab. 72 Přehled vymezených zón havarijního plánování v LK k 9/2009

Název	Popis	Rok	Provozovatel
STV GROUP, a. s.	závod na delaboraci munice, nebezpečnou skladovanou látkou jsou výbušniny; výroba výbušnin	2006/2009	STV GROUP, a. s., provoz Hajniště
Diamo, s. p., středisko vlečky a vykládky	skladování chlórů a amoniaku	2008	Diamo, s. p., Stráž p. R.
Diamo, s. p., automobilový cisternový náves	skladování amoniaku a amoniakální vody	2008	Diamo, s. p., Stráž p. R.
Diamo, s. p., cisternový kontejner	sklad kapalného chlórů	2008	Diamo, s. p., Stráž p. R.
Monroe Czechia s.r.o.	galvanické povlakování kovů, nebezpečnou skladovanou a používanou látkou je chrom oxid chromový a fluorovodík	2008	Monroe Czechia, s. r. o., závod Hodkovice n. M.

Zdroj: KULK OŽPZ

PROTIPOVODŇOVÁ OCHRANA (JEV UAPO_054a)

Povodněmi se rozumí přechodné výrazné zvýšení hladiny vodních toků nebo jiných povrchových vod, při kterém voda již zaplavuje území mimo koryto vodního toku a může způsobit škody. Povodně se rozumí i stav, kdy voda může způsobit škody tím, že z určitého území nemůže dočasně přirozeným způsobem odtékat nebo je její odtok nedostatečný, případně dochází k zaplavení území při soustředěném odtoku srážkových vod. Povodeň může být způsobena přírodními jevy, zejména táním, dešťovými srážkami i chodem ledů (přirozená povodeň), nebo jinými vlivy, zejména poruchou vodního díla, která může vést až k jeho havárii (protržení) nebo nouzovým řešením kritické situace na vodním díle (zvláštní povodeň).

PŘIROZENÉ POVODNĚ VYSKYTUJÍCÍ SE NA ÚZEMÍ LK LZE ROZDĚLIT DO NĚKOLIKA HLAVNÍCH TYPŮ:

- zimní povodně způsobené **ledovými jevy** na tocích i při relativně menších průtocích, vyskytují se v úsecích náchylných ke vzniku ledových jevů
- zimní a jarní povodně způsobené **táním sněhové pokrývky**, popřípadě v kombinaci s dešťovými srážkami; tyto povodně se vyskytují nejvíce na podhorských tocích a postupují dále i v nížinných úsecích větších toků
- letní povodně způsobené **dlouhotrvajícími regionálními dešti**; vyskytují se zpravidla na všech tocích v zasaženém území, obvykle s výraznými důsledky na středních a větších tocích
- letní povodně způsobené **krátkodobými srážkami velké intenzity** (i přes 100 mm za několik málo hodin) zasahujícími poměrně malá území; vyskytují se často na malých tocích a nelze se proti nim prakticky bránit (extrémně rychlý průběh povodně, tzv. blesková povodeň)

Při přívalových deštích může ve svahových oblastech s půdou s malou sorpční kapacitou dojít k povodni a bahnotokům z ploch, které nestihnou pojmout spadlé srážky a odplavují s sebou i část půdního krytu. Toto hrozí zejména na polích v zemědělských oblastech. Specialitou je Frýdlantský výběžek, kde jsou záplavy a náplavy způsobovány posunem materiálu z hald z polské hnědouhelné elektrárny Turów.

V **Koncepci ochrany před povodněmi v LK** z roku 2006 byly identifikovány lokality ohrožené povodněmi a návrh odpovídajících protipovodňových opatření. Pro tato opatření byly v ZÚR LK 2011 vymezeny příslušné koridory pro umístění protipovodňových staveb a opatření.

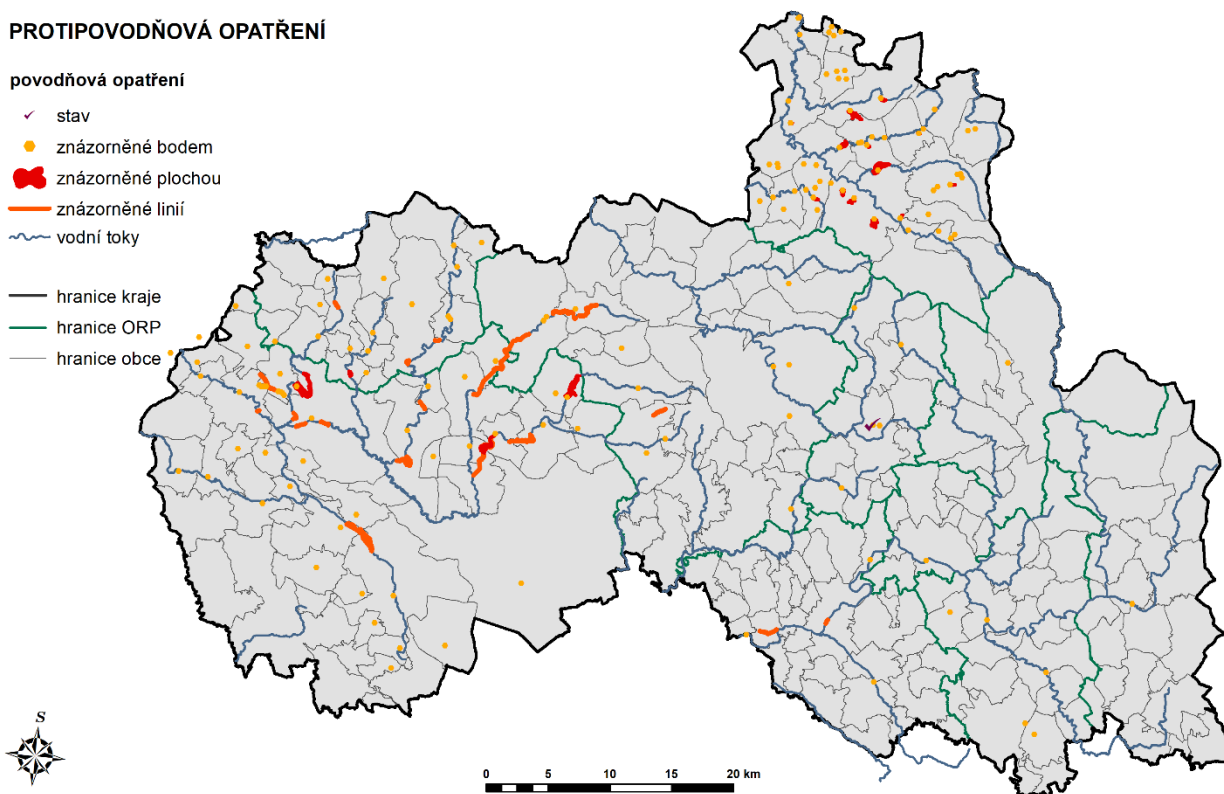
Byla identifikována **vyšší ohrožení** zejména v ORP **ČL, FRÝ, LBC a NB**. **Nižší ohrožení** je v ORP **TAN, SEM a JIL**. Na ohrožených úsecích lze snížit nebezpečí a následky z povodní budováním různých protipovodňových opatření. Tato opatření mohou být technického i přírodního typu. Opatření přírodního typu je zvyšování retenční schopnosti, které je důležité zejména v horních částech toků. Klasickým technickým protipovodňovým opatřením může být např. vybudování vodní nádrže.

Protipovodňová problematika v LK je řešena v koncepčních dokumentech: **plány dílčích oblastí povodí** (které jsou průběžně aktualizovány), **ve Studii odtokových poměrů včetně návrhů možných protipovodňových opatření pro povodí Lužické Nisy**, ve studii proveditelnosti **Zvýšení ochrany sídel v povodí Ploučnice 2011** a v **Podkladové analýze pro následnou realizaci protipovodňových opatření včetně přírodě blízkých protipovodňových opatření v mikroregionu Frýdlantsko 2015** (dostupné na: <http://dso.frydlantsko.cz/>). Přehled známých záměrů z těchto dokumentů je na obr. 101.

PROTIPOVODŇOVÁ OPATŘENÍ

povodňová opatření

- ✓ stav
- znázorněné bodem
- znázorněné plochou
- znázorněné linií
- vodní toky
- hranice kraje
- hranice ORP
- hranice obce

Obr. 101 Přehled záměrů na protipovodňová opatření Povodí Labe a Ohře

Zdroj: UAPO_054a, akt_2020_12, znázorněn je i stav protipovodňového opatření v Jablonci n. N. – štola.

Problematika povodňového nebezpečí byla v ČR aktuálně prověřována nejen v rámci aktualizace plánů dílčích povodí 2015, ale zejména v rámci implementace **směrnice Evropského parlamentu a Rady 2007/60/ES o vyhodnocování a zvládání povodňových rizik**, která proběhla ve 3 fázích:

1. Identifikovat části území, kde je povodňové riziko významné – bylo provedeno k termínu prosinec 2011. V LK bylo původně vymezeno 12 oblastí s významnými povodňovými riziky. Povodňové riziko bylo definováno pomocí dvou základních kritérií: a) 25 a více obyvatel dotčených povodňovým nebezpečím / rok, b) 70 a více milionů Kč hodnoty majetku dotčeného povodňovým nebezpečím / rok. Přezkoumání, popřípadě aktualizace hodnocení povodňového rizika musí být provedeno do prosince 2018 a následně každý šestý rok.
2. Zpracovat mapy povodňového nebezpečí a mapy povodňových rizik pro území s významným povodňovým rizikem – bylo provedeno v termínu do prosince 2013. Tyto mapy musí být přezkoumány, popřípadě aktualizovány do prosince 2019 a následně každý šestý rok.
3. Zpracovat plány pro zvládání povodňových rizik pro části území s významným povodňovým rizikem. Návrhy plánů pro zvládání povodňových rizik byly dokončeny a zveřejněny v prosinci 2014. Finální plány pro zvládání povodňových rizik budou dokončeny a zveřejněny do prosince 2015. V současné době jsou vyhotoveny již plány pro období 2021-2027, ve kterých je pro Liberecký kraj vymezeno 9 oblastí s významným povodňovým rizikem (viz tab. 74).

Tab. 73 Oblasti s významnými povodňovými riziky

vodní tok	v úseku (km)*	úsek (od soutoku)
Jizera	0,0 – 110,0	(ústí do Labe) – hranice LK – Semily
Smědá	0,0 – 36,0	státní hranice – Frydlant – Raspenava
Lužická Nisa	0,0 – 49,0	státní hranice – Jablonec n. N.
Oleška	0,0 – 24,0	Semily – hranice LK – (Stará Paka)
Jizerka	0,0 – 5,0	Víchová n. J. – Jilemnice
Panenský potok	0,0 – 10,6	Mimoň – Brniště
Ploučnice	23,3 – 52	Horní Police – Brenná
Šporka	0,0 – 5,2	Česká Lípa – Horní Libchava
Šporka	0,0 – 5,2	Česká Lípa – Horní Libchava

Zdroj: Plán pro zvládání povodňových rizik v povodí Labe pro období 2021-2027, Plán pro zvládání povodňových rizik v povodí Odry pro období 2021-2027

V oblastech s významnými povodňovými riziky byly zpracovány souhrnné **mapy povodňového ohrožení**, které území rozčlenily na čtyři definované kategorie míry ohrožení v rozmezí 4 (vysoké) až 1 (reziduální). Pro každou z těchto kategorií existují doporučená pravidla, jak území využívat, viz tab. 70. Členění území podle míry povodňového ohrožení umožňuje posoudit vhodnost stávajícího nebo budoucího funkčního využití ploch a doporučit omezení případných aktivit

na plochách v zaplavovaném území s vyšší mírou povodňového ohrožení. Výstupy z těchto mapování jsou k dispozici v Povodňovém informačním systému na adrese www.povis.cz nebo na adrese <https://cds.mzp.cz/>.

Tab. 74 Klasifikace ohrožení

kategorie ohrožení	doporučení
(4) Vysoké (červená barva)	Doporučuje se nepovolovat novou ani nerozšiřovat stávající zástavbu, ve které se zdržují lidé nebo umísťují zvířata. Pro stávající zástavbu je třeba provést návrh povodňových opatření, která zajistí odpovídající snížení rizika, nebo zpracovat program vymístění této zástavby.
(3) Střední (modrá barva)	Výstavba je možná s omezeními vycházejícími z podrobného posouzení nezbytnosti funkce objektů v ohroženém území a z potenciálního ohrožení objektů povodňovým nebezpečím. Nevhodná je výstavba citlivých objektů (např. zdravotnická zařízení, hasiči apod.). Nedoporučuje se rozšiřovat stávající plochy určené pro výstavbu.
(2) Nízké (oranžová barva)	Výstavba je možná , přičemž vlastníci dotčených pozemků a objektů musí být upozorněni na potenciální ohrožení povodňovým nebezpečím. Pro citlivé objekty je třeba přijmout speciální opatření, např. traumatologický plán ve smyslu krizového řízení.
(1) Reziduální (žlutá barva)	Otázky spojené s povodňovou ochranou se zpravidla doporučuje řešit prostřednictvím dlouhodobého územního plánování se zaměřením na zvláště citlivé objekty (zdravotnická zařízení, památkové objekty apod.). Snahou je vyhnout se objektům a zařízením se zvýšeným potenciálem škod.

Zdroj: Plán pro zvládání povodňových rizik v povodí Labe pro období 2021-2027

ZÁPLAVOVÁ ÚZEMÍ (JEV UAPO_050) A ÚZEMÍ ZVLÁŠTNÍ POVODNĚ POD VODNÍM DÍLEM (JEV UAPO_053)

Záplavová území jsou administrativně určená území, která mohou být při výskytu přirozené povodně zaplavena vodou. Jejich vymezení pomůže předcházet a snižovat škody způsobené povodněmi. Záplavové území je povinen stanovit příslušný vodoprávní úřad (vodoprávní úřad obce ORP, krajský vodoprávní úřad u významných vodních toků) na návrh správce vodního toku. Stanovená záplavová území v LK jsou uvedena v *tabulkové příloze 8_4*.

Specifickým záplavovým územím je území zvláštní povodně pod vodním dílem (jev ÚAPO_053), která vymezují plochy zasažené povodní při případné havárii vodního díla.

ZJIŠTĚNÍ A VYHODNOCENÍ HODNOT ÚZEMÍ

funkční IZS LK s operačním střediskem v Liberci

ZJIŠTĚNÍ A VYHODNOCENÍ LIMITŮ VYUŽITÍ ÚZEMÍ

- Vymezená záplavová území a území zvláštní povodně pod vodním dílem
- vymezené vnitřní a vnější zóny havarijního plánování
- objekty nebo zařízení zařazené do skupiny A nebo B s umístěnými nebezpečnými látkami
 - nejsou vizualizovány ve výkresu limitů, ale jsou reprezentovány vymezenými zónami havarijního plánování

Dále je třeba respektovat zájmy Armády ČR, Policie ČR, HZS LK a dalších složek IZS. Výše uvedené instituce zaslaly své informace s výčtem objektů a koridorů, k jejichž dotčení je třeba souhlasu.

- OP zájmových území Armády ČR
 - zpracována v rámci kapitoly č. 21. jako součást OP komunikačních zařízení a vedení
- radioreléové trasy, komunikační zařízení včetně OP
 - zpracovány v rámci kapitoly č. 21 Dopravní a technická infrastruktura včetně její dostupnosti

ZJIŠTĚNÍ A VYHODNOCENÍ ZÁMĚRŮ NA PROVEDENÍ ZMĚN V ÚZEMÍ

ÚAPK identifikují samostatné záměry v rámci následujících témat: Prostorové a funkční uspořádání území, Příroda a krajina, Vodní režim a horninové prostředí, Občanská vybavenost včetně její dostupnosti a veřejná prostranství, Dopravní a technická infrastruktura včetně její dostupnosti, Ekonomické a hospodářské podmínky a Rekreační a cestovní ruch.

V rámci tématu Širší územní vztahy nejsou identifikovány žádné samostatné záměry. Existující záměry na širší dopravní napojení jsou evidovány v tématu dopravní a technická vybavenost včetně její dostupnosti.

Co se týká zbývajících témat, tedy Struktury osídlení, Sociodemografických podmínek a bydlení, Kvality životního prostředí, ZPF a PUPFL a Bezpečnosti a ochrany obyvatel, nejsou pro ně identifikovány žádné samostatné záměry.

16 PROSTOROVÉ A FUNKČNÍ USPOŘÁDÁNÍ ÚZEMÍ

ZJIŠTĚNÍ A VYHODNOCENÍ ZÁMĚRŮ NA PROVEDENÍ ZMĚN V ÚZEMÍ

FUNKČNÍ KOOPERACE MEZI CENTRY OSÍDLENÍ

Funkční kooperace mezi centry osídlení znázorňují prostory, v nichž probíhá intenzivnější pohyb uživatelů území (za prací, do škol, nákupy, službami, využitím volného času apod.) a materiálových toků, a které se s rostoucí mobilitou obyvatel, firem a kontaktů budou zpravidla dále zvyšovat a budou pro posilování logických vazeb vyžadovat zabezpečení odpovídající dopravní a technické služby území.

Následující funkční kooperace byly vymezeny mezi centry osídlení v ZÚR LK.

- Záměr **FK1**
 - zvyšování funkčních kooperací mezi centry osídlení Liberec – Jablonec n. N.
 - dotčené obce: Liberec, Jablonec n. N.
- Záměr **FK2**
 - zvyšování funkčních kooperací mezi centry osídlení Jablonec n. N. – Smržovka – Tanvald – Desná – Harrachov
 - dotčené obce: Jablonec n. N., Nová Ves n. N., Lučany n. N., Smržovka, Tanvald, Desná + Kořenov, Harrachov
- Záměr **FK3**
 - zvyšování funkčních kooperací mezi centry osídlení Tanvald – Velké Hamry
 - dotčené obce: Tanvald, Velké Hamry
- Záměr **FK4**
 - zvyšování funkčních kooperací mezi centry osídlení Liberec – Chrastava – Hrádek n. N.
 - dotčené obce: Liberec – Stráž n. N. – Chrastava – Bílý Kostel n. N. – Chotyně – Hrádek n. N.
- Záměr **FK5**
 - zvyšování funkčních kooperací mezi centry osídlení Jablonec n. N. – Rychnov u Jablonce n. N.
 - dotčené obce: Jablonec n. N., Rychnov u Jablonce n. N.
- Záměr **FK6**
 - zvyšování funkčních kooperací mezi centry osídlení Semily – Železný Brod
 - dotčené obce: Semily, Chuchelna, Záhoří, Železný Brod
- Záměr **FK7**
 - zvyšování funkčních kooperací mezi centry osídlení Jilemnice – Vrchlabí
 - dotčené obce: Jilemnice, Horní Branná
- Záměr **FK8**
 - zvyšování funkčních kooperací mezi centry osídlení Harrachov – Rokytnice n. Jiz. – Jablonec n. J.
 - dotčené obce: Harrachov, Rokytnice n. J., Jablonec n. J.
- Záměr **FK9**
 - zvyšování funkčních kooperací mezi centry osídlení Harrachov – Rokytnice n. J. – Jablonec n. J.
 - dotčené obce: Harrachov, Rokytnice n. J., Jablonec n. J.
- Záměr **FK10**
 - zvyšování funkčních kooperací mezi centry osídlení Česká Lípa – Nový Bor
 - dotčené obce: Česká Lípa, Chotovice, Nový Bor
- Záměr **FK11**
 - zvyšování funkčních kooperací mezi centry osídlení Nový Bor – Kamenický Šenov – Česká Kamenice
 - dotčené obce: Nový Bor, Okrouhlá, Kamenický Šenov
- Záměr **FK12**
 - zvyšování funkčních kooperací mezi centry osídlení Mimoň – Stráž p. R.
 - dotčené obce: Mimoň, Pertoltice p. R., Noviny p. R., Stráž p. R.
- Záměr **FK13**

- zvyšování funkčních kooperací mezi centry osídlení Stráž p. R. – Osečná
- dotčené obce: Stráž p. R., Hamr n. J., Osečná
- Záměr **FK14**
 - zvyšování funkčních kooperací mezi centry osídlení Hrádek n. N. – Bogatynia (Polsko)
 - dotčené obce: Hrádek n. N.
- Záměr **FK15**
 - zvyšování funkčních kooperací mezi centry osídlení Hrádek n. N. – Zittau (Německo)
 - dotčené obce: Hrádek n. N.
- Záměr **FK16**
 - zvyšování funkčních kooperací mezi centry osídlení Harrachov – Szklarska Poręba (Polsko)
 - dotčené obce: Harrachov
- Záměr **FK17**
 - zvyšování funkčních kooperací mezi centry osídlení Liberec – Frýdlant
 - dotčené obce: Liberec, Mníšek, Oldřichov v Hájích, Frýdlant
- Záměr **FK18**
 - zvyšování funkčních kooperací mezi centry osídlení Turnov – Semily – Jilemnice
 - dotčené obce: Turnov, Mírová p. K., Chuchelna, Semily, Benešov u Semil, Háje n. J., Víchová n. J., Jilemnice
- Záměr **FK19**
 - zvyšování funkčních kooperací mezi centry osídlení Jablonec n. N. – Železný Brod
 - dotčené obce: Jablonec n. N., Maršovice, Pěnčín, Železný Brod
- Záměr **FK20**
 - zvyšování funkčních kooperací mezi centry osídlení Česká Lípa – Doksy
 - dotčené obce: Česká Lípa, Sosnová, Zahrádky, Jestřebí, Doksy

17 PŘÍRODA A KRAJINA

ZJIŠTĚNÍ A VYHODNOCENÍ ZÁMĚRŮ NA PROVEDENÍ ZMĚN V ÚZEMÍ

ÚSES

Následující prvky ÚSES nejsou vymezeny ve vydaných ZÚR LK nebo je třeba v aktualizaci ZÚR LK prověřit úpravu jejich vymezení. Prvky ÚSES vymezené ve vydaných ZÚR LK jsou závazné limity využití území. Prvky ÚSES z různých plánů, revizí či generelů ÚSES, které dosud nejsou vymezeny v ZÚR nebo ÚP jsou záměry.

NADREGIONÁLNÍ BIOCENTRA

- **NC41 Kokořínský důl** – rozšíření nadreg. biocentra v Blatcích dle Plánu místního ÚSES CHKO Kokořínsko – Máchův kraj Geovision Hájek 2016 (data AOPK z koncepce ÚSES)
- **NC42 Břehyně-Pecopala** – dílčí rozšíření nadreg. biocentra v Doksech, Zákupech a Ralsku dle dat AOPK z koncepce ÚSES

REGIONÁLNÍ BIOCENTRA

- **RCL001** – XXX (nové nepojmenované regionální biocentrum ve Vítkovicích dle Revize ÚSES v KRNP a jeho OP, Ageris 2020)
- **RCL002** – XXX (nové nepojmenované regionální biocentrum v Kapradníku v Pasekách nad Jizerou dle Revize ÚSES v KRNP a jeho OP, Ageris 2020)
- **RCL003** – XXX (nové nepojmenované regionální biocentrum v Jestřebí v Krkonoších a Benecku dle Revize ÚSES v KRNP a jeho OP, Ageris 2020)
- **RC384** – Prameny Labe (zvětšení reg. biocentra v Harrachově a Rokytnici nad Jizerou dle Revize ÚSES v KRNP a jeho OP, Ageris 2020)
- **RC1220** – Řečiště Jizerky (zvětšení reg. biocentra v Benecku a Jestřebí v Krkonoších dle Revize ÚSES v KRNP a jeho OP, Ageris 2020)
- **RC1222** – Rezek (zvětšení reg. biocentra v Jablonci nad Jizerou dle Revize ÚSES v KRNP a jeho OP, Ageris 2020)
- **RC 1658** – Zadní Blansko (zvětšení reg. biocentra v Pasekách nad Jizerou, Vysokém nad Jizerou a Jablonci nad Jizerou dle Revize ÚSES v KRNP a jeho OP, Ageris 2020)
- **RC1659** – Víchová (zmenšení reg. biocentra v Poniklé dle Revize ÚSES v KRNP a jeho OP, Ageris 2020)
- **RC1661** – Zabyly (zvětšení reg. biocentra v Pasekách nad Jizerou dle Revize ÚSES v KRNP a jeho OP, Ageris 2020)

NADREGIONÁLNÍ BIOKORIDORY

- **K22MB** – změna geometrie nadreg. mezofilně bučinného biokoridoru ve Vítkovcích, Jestřábí v Krkonoších a Vysokém nad Jizerou dle Revize ÚSES v KRNP a jeho OP, Ageris 2020
- **K30MB** – změna geometrie nadreg. mezofilně bučinného biokoridoru v Jablonci nad Jizerou a Pasekách nad Jizerou dle Revize ÚSES v KRNP a jeho OP, Ageris 2020

REGIONÁLNÍ BIOKORIDORY

- **RKL001** – nový hydrofilní reg. biokoridor ve Vítkovcích mezi RK701 a RCL001 dle Revize ÚSES v KRNP a jeho OP, Ageris 2020
- **RKL002** – nový mezofilní reg. biokoridor v Pasekách nad Jizerou dle Revize ÚSES v KRNP a jeho OP, Ageris 2020
- **RKL003** – nový mezofilní reg. biokoridor v Pasekách nad Jizerou a Kořenově dle Revize ÚSES v KRNP a jeho OP, Ageris 2020
- **RKL004** – nový mezofilní reg. biokoridor v Benecku mezi reg. biocentrem RCL003 a RC1220 dle Revize ÚSES v KRNP a jeho OP, Ageris 2020
- **RKL005** – nový mezofilní reg. biokoridor mezi K22MB a reg. biocentrem RCL003 ve Vítkovcích dle Revize ÚSES v KRNP a jeho OP, Ageris 2020
- **RK653** – změna geometrie mezofilního reg. biokoridoru v Harrachově dle Revize ÚSES v KRNP a jeho OP, Ageris 2020
- **RK701** – prodloužení hydrofilního reg. biokoridoru ve Vítkovcích dle Revize ÚSES v KRNP a jeho OP, Ageris 2020
- **RK703** – nový hydrofilní reg. biokoridor ve Víchově nad Jizerou a v Jilemnici dle Revize ÚSES v KRNP a jeho OP, Ageris 2020
- **RK706** – zásadní přesměrování mezofilního reg. biokoridoru ve Víchově nad Jizerou a v Jilemnici dle Revize ÚSES v KRNP a jeho OP, Ageris 2020

18 VODNÍ REŽIM A HORNINOVÉ PROSTŘEDÍ

ZJIŠTĚNÍ A VYHODNOCENÍ ZÁMĚRŮ NA PROVEDENÍ ZMĚN V ÚZEMÍ

HORNINOVÉ PROSTŘEDÍ

PLOCHY TĚŽBY

Z dlouhodobého hlediska je třeba sledovat záměry na těžební využití ložisek nerostných surovin, která dosud využita nejsou. Ze surovinové politiky LK a její analýzy využívání zásob a potenciální potřebě nerostných surovin vyplývají zejména následující konkrétní těžební záměry na plochy těžby nerostů:

- **T01**
 - záměr znovuoobnovení otvírky v optimalizované variantě na ložisku čediče Luhov – Brniště – Tlustec s dobývacím prostorem Luhov
 - ložisko velmi kvalitní suroviny je jako jediné v LK vhodné pro kolejové lože
 - ložisko má velmi dobrou strategickou polohu, 90 % produkce se předpokládá přepravovat po železniční vlečce
 - zdroj: Aktualizovaná surovinová politika LK 2011
- **T02**
 - záměr těžby ložiska štěrkopískových surovin Arnoltice – Pertoltice
 - nutnost náhrady za postupně dotěžovaná ložiska, záměr v souladu se záměrem DP01, ale v kolizi s ÚSES NC68 Poustecká obora
 - zdroj: Aktualizovaná surovinová politika LK 2011
- **T04**
 - záměr těžby ložiska dolomitu Jesenný – Skalka
 - zdroj: Aktualizovaná surovinová politika LK 2011
- **T05**
 - záměr těžby ložiska štěrkopísků Krásný Les – Raspenava
 - náhrada za dotěžované ložisko Horní Řasnice
 - zdroj: Aktualizovaná surovinová politika LK 2011
- **T06**
 - záměr těžby ložiska stavebního kamene Dětrichov
 - malotěžba pro lokální účely
 - zdroj: Aktualizovaná surovinová politika LK 2011
- **T07**
 - záměr těžby ložiska stavebního kamene Heřmanice u Frýdlantu
 - malotěžba pro lokální účely

- zdroj: Aktualizovaná surovinová politika LK 2011
- **T08**
 - záměr těžby ložiska štěrkopísků Mimoň – Pertoltice
 - náhrada za postupně dotěžované ložisko Velký Grunov
 - zdroj: Aktualizovaná surovinová politika LK 2011

DOBYVACÍ PROSTORY

Záměry k plochám dobývacích prostorů byly čerpány z rozhodnutí MŽP o předchozím souhlasu k žádosti o stanovení dobývacích prostorů. Tyto předchozí souhlasy jsou platné do určité doby, ale jsou zpravidla opakovaně prodlužovány. Vymezení ploch pro tyto záměry není řešeno na úrovni ZÚR LK.

- **DP01**
 - záměr stanovení dobývacího prostoru Dolní Pertoltice I. pro dobývání části výhradního ložiska štěrkopísku Arnoltice – Pertoltice, v kolizi s nadregionálním biocentrem ÚSES NC68 Poustecká obora, záměr navazuje na záměr T02 z Aktualizované regionální surovinové politiky LK
 - platnost do 31. 8. 2021
- **DP02**
 - záměr změny (zvětšení) dobývacího prostoru Václavice II
 - nutnost náhrady za postupně dotěžovaná ložiska
 - platnost do 1. 4. 2014
- **DP03**
 - záměr stanovení dobývacího prostoru Bílý Kostel pro dobývání výhradního ložiska štěrkopísku Bílý Kostel
 - platnost do 31. 10. 2018
- **DP05**
 - záměr stanovení dobývacího prostoru Střeleč I. pro rozšíření dobývání ložiska sklářských a slévarenských písků Střeleč
 - platnost do 15. 2. 2023

VODNÍ REŽIM

Praxe ukázala, že protipovodňové plánování a zejména realizace protipovodňových staveb a opatření probíhá samostatně dle resortních koncepcí a do značné míry nezávisle na územním plánování. Navržená opatření z aktualizovaných plánů povodí se zaměřují zejména na prevenci (např. v ÚPD nevytváření nových zastavitelných ploch v záplavových územích, nezhoršování odtokových poměrů aj.). Dále na zvýšení ochrany před povodněmi s ohledem na místní podmínky a limity využití území, zejména revitalizace vodních toků, menší technické úpravy (např. úprava jezů, zpevnění břehů, navýšení valů, zdí) a připravenost (návrh opatření mimo územně plánovací činnost např. operativní opatření, hlásná služba aj.). Důležité je zejména nevytvářet nové zastavitelné plochy v záplavových územích a snižovat rozsah zastavěných ploch v záplavových územích změnou kategorie jejich využití. Konkrétní záměry vyplývající z pravidelných aktualizací plánů dílčích povodí budou zapracovány do příslušných ÚP. Kromě plánů dílčích povodí – aktuálně **Plánu dílčích povodí Horního a Středního Labe 2015 a Plánu dílčích povodí Ohře a Dolního Labe a ostatních přítoků Labe 2015** jsou k dispozici i některé protipovodňové studie na část území např. studie proveditelnosti **Zvýšení ochrany sídel v povodí Ploučnice před povodněmi 2011** nebo studie na Frýdlantský výběžek.

Při zpracování **Návrhu ZÚR LK 2007 a ÚAP LK 8/2008** byly vygenerovány z přehledu vymezení úseků vodních toků ohrožených při povodních identifikovaných v **Koncepci ochrany před povodněmi LK 2007** koridory pro umístění staveb a opatření pro snižování ohrožení území povodněmi (dále jen protipovodňové koridory). Protipovodňové koridory byly zamýšleny jako koridory, kde je třeba navrhovat technická a přírodní opatření k eliminaci povodňového rizika. Cílem bylo, aby protipovodňové koridory vymezené v **ZÚR LK 2011** byly zpřesňovány na úrovni ÚP podle záměrů na opatření protipovodňové ochrany, které shromažďují ÚÚP v rámci jevu ÚAPO_054. V rámci AZÚR LK č. 1 byly protipovodňové koridory vypuštěny.

LOKALITY VHODNÉ PRO AKUMULACI POVRCHOVÝCH VOD

Záměry lokalit vhodných pro akumulaci povrchových vod jsou v ÚAP LK zapracovány jako záměry technické infrastruktury v kapitole Dopravní a technická infrastruktura, včetně její dostupnosti.

19 ZEMĚDĚLSKÝ PŮDNÍ FOND A POZEMKY URČENÉ K PLNĚNÍ FUNKCÍ LESA

ZJIŠTĚNÍ A VYHODNOCENÍ ZÁMĚRŮ NA PROVEDENÍ ZMĚN V ÚZEMÍ

V ÚAP LK nejsou vedeny žádné samostatné záměry v tématu zemědělský půdní fond a pozemky určené k plnění funkcí lesa. V rámci ÚAP obcí je možno pracovat s jevem UAPO_043a plochy vhodné k zalesnění, plochy vhodné k zatravnění. Jedná se o plochy identifikované automatizovaně v GIS na základě parametrů z BPEJ.

Plochy vhodné k zalesnění vymezují zemědělskou půdu, která je vhodná pro změnu kultury z orné půdy na les. Plochy vhodné k zatravnění vymezují zemědělskou půdu, která je vhodná pro změnu kultury z orné půdy na travní porost. Při definování půd vhodných ke změně kultury musí být uvažovány i mimoprodukční funkce, protože cílem změny kultury není jen přechod na kulturu jinou, ale zároveň zajištění obnovy a údržby krajiny; udržování a zlepšování vodního režimu území; ochrana proti erozi, sesuvům a jiným degradačním činitelům; využití a asanace antropogenně narušených půd; možná údržba ploch bez významného hospodářského využití. Zatravnění a zalesnění zásadně snižuje důsledky vodní eroze a má příznivý vliv na vodní režim krajiny (zvyšuje retenční kapacitu půdy, zvyšuje intercepci, zvyšuje evapotranspiraci, zpomaluje povrchový odtok, převádí povrchový odtok na podzemní (resp. hypodermický), dále na jakost vody infiltrující na pozemcích zatravněných a zalesněných.

20 OBČANSKÁ VYBAVENOST VČETNĚ JEJÍ DOSTUPNOSTI A VEŘEJNÁ PROSTRANSTVÍ

ZJIŠTĚNÍ A VYHODNOCENÍ ZÁMĚRŮ NA PROVEDENÍ ZMĚN V ÚZEMÍ

VZDĚLÁVÁNÍ

Není v měřítku ÚAPK. Na úrovni ÚAPO bude nadále docházet k optimalizaci sítě školských zařízení.

ZDRAVOTNICTVÍ

Obecnými cíli je:

- vytvořit podmínky pro rovnou dostupnost, bezpečnost, kvalitu a efektivnost poskytované zdravotnické péče na příč jednotlivými obory a regiony LK
- účelně řešit koncentraci, specializaci a dělbu práce zejména v sektoru nemocniční lůžkové péče
- více využívat potenciál LK pro ozdravné, regenerační a rehabilitační pobyty (zejména v oblastech CHKO mimo frekventovaná turistická centra)

SOCIÁLNÍ PÉČE

V ÚAP LK nejsou záměry vymezeny.

KULTURA A PAMÁTKOVÁ PÉČE

PAMÁTKOVÉ ZÓNY

Územní odborné pracoviště Národního památkového ústavu v Liberci eviduje několik záměrů na vyhlášení památkových zón. Do Registru ÚAP byly převzaty pouze záměry, pro které je zpracováno jejich vymezení v GIS. Na vymezení ostatních v JZ Českolipsku (Bořejov, Domašice, Dražejov, Kořenov, Nedvězí, Víška a Zakšín) v GIS se pracuje na ÚOP NPÚ v Liberci. Všechny tyto záměry byly sice kdysi zpracovány a připraveny pro prohlášení, ale potom prohlášeny nebyly a aktuálně se jejich vyhlášení nechystá. V každém případě indikují památkově hodnotná území, která je třeba v rámci územně plánovací činnosti zohlednit.

- Záměr **PAM1** rozšíření MPZ Turnov
- Záměr **PAM2** VPZ Blíževedly
- Záměr **PAM3** VPZ Dehtárny
- Záměr **PAM4** VPZ Dolní a Horní Světlá
- Záměr **PAM5** VPZ Dolní Zbirohy
- Záměr **PAM6** VPZ Loubí
- Záměr **PAM7** VPZ Malá Horka

PAMÁTKA UNESCO

- Záměr **PAM9** horský hotel a televizní vysílač Ještěd

- záměr zápisu horského hotelu a televizního vysílače Ještěd na seznam památek UNESCO

SPORT A TĚLOVÝCHOVA

V ÚAP LK nejsou záměry vymezeny.

21 DOPRAVNÍ A TECHNICKÁ INFRASTRUKTURA VČETNĚ JEJÍ DOSTUPNOSTI

ZJIŠTĚNÍ A VYHODNOCENÍ ZÁMĚRŮ NA PROVEDENÍ ZMĚN V ÚZEMÍ

DOPRAVNÍ INFRASTRUKTURA

SILNIČNÍ DOPRAVA

V LK byly identifikovány na silniční síti dopravní závady nadmístního významu, které se snaží řešit následující záměry na provedení změn v území.

KAPACITNÍ SILNICE DLE PÚR ČR

Kapacitní silnice S5: Úsek R10/R35 Turnov-Rovensko pod Troskami-Úlibice (E442) – kapacitní komunikace SD15: Silnice I. třídy I/35 úsek Turnov-Rovensko pod Troskami-Úlibice

▪ Záměr S5_D01C (S5_D01R)

- záměr novostavby přeložky silnice I/35 v úseku Turnov – Rovensko pod Troskami – hranice LK – Úlibice
- Jedná se o dlouhodobý záměr zlepšení nevyhovující silnice I/35 v úseku Ohrazenice – Turnov – hranice LK – Úlibice, který se nalézá na mezinárodní trase E442 a zabezpečuje napojení na III.A multimodální koridor Drážďany (SRN) – Vratislav (PL). Součástí sítě TEN-T. Zároveň se jedná o klíčové dopravní propojení LK a KHK. Návrhy spočívají ve zkapacitnění a v novém vedení trasy, které se v maximální možné míře vyhne zastavěnému území.
- V PÚR ČR 2008 byl sledován záměr koridoru kapacitní silnice S5 (silnice 35) pro jižní, severní i superseverní variantu. Vymezen byl tedy jako úsek (Mnichovo Hradiště – Rádelský Mlýn) – Úlibice. V roce 2012 byla na základě úkolu v článku 114 PÚR 2008 pořízena MMR územní studie, kterou zpracoval Atelier T-plan (2012). Tato územní studie vybrala pro kapacitní silnici S5 severní variantu vedení koridoru. Zároveň navrhla snížit navrhovanou silniční kategorii z rychlostní silnice a navrhla několik možných tras v rámci severního koridoru. Závěrem doporučila pořídit podrobnou technickou studii, kterou bude nalezena konkrétní trasa v rámci severního koridoru a v ZÚR LK zatím ponechat územní rezervu v tzv. severním koridoru.
- PÚR ČR, ve znění Aktualizace č. 1 zpracovala územní studii a změnila vymezení koridoru S5 na Turnov – Rovensko pod Troskami – Úlibice, čímž potvrdila tzv. severní koridor.
- ŘSD pořídl studii proveditelnosti I/35 Turnov – Úlibice (Valbek 2014), kde komplexně posoudilo několik možných variant tras v severním koridoru, včetně varianty Mott MacDonald, která je mimo koridor vybraný v územní studii od Atelier T-plan 2012. Na základě pořízené studie proveditelnosti ŘSD (MD) vybralo pro zjišťovací řízení EIA dvě varianty. Město Rovensko pod Troskami s výběrem variant nesouhlasí. Závěr zjišťovacího řízení vydalo MŽP 4/2016 a nepožadovalo v něm v rámci dokumentace EIA posoudit další variantu.
- V návrhu Aktualizace ZÚR LK č. 1 pro společné jednání 2015 byla územní rezerva D01 přejmenována na S5_D01B1 se změnou vedení v Turnově dle ÚP Turnov. MD uplatnilo požadavek na vymezení návrhového koridoru pro aktuální trasu V1 vybranou dle studie proveditelnosti I/35 Turnov – Úlibice (Valbek 2014), která byla vybrána i pro proces EIA s označením E1. Tato trasa nese v registru záměrů ÚAP označení **S5_D01C**. Označení **S5_D01R** je podvarianta západního obchvatu Rovenska pod Troskami, varianta E2 ze zjišťovacím řízení EIA.
- Na základě požadavku MD byl zpracován Nový návrh Aktualizace ZÚR LK č. 1 pro společné jednání 2018 a Návrh Aktualizace ZÚR LK č. 1 pro veřejné projednání 2020, kde byl vymezen pro kapacitní silnici S5 – silnici I/35 návrhový koridor S5_D01C a územní rezerva **S5_D01R** pro podvariantu západního obchvatu Rovenska pod Troskami. Následně byla 8/2020 zveřejněna dokumentace EIA.
- stav: 4/2016 vydán závěr zjišťovacího řízení EIA, 3/2021 veřejné projednání EIA
- zdroj: MD, studie proveditelnosti I/35 Turnov – Úlibice (Valbek 2014), oznámení EIA (Evernia 2015), dokumentace EIA (Ludvík 2020)
- ZÚR: návrh pro aktuální trasu **S5_D01C** s rezervou **S5_D01R** pro subvariantu západního obchvatu Rovenska pod Troskami
- PÚR ČR: kapacitní silnice S5, čl. 114 (v rámci Aktualizace PÚR ČR č. 4 je navržena změna označení na kapacitní komunikaci SD15)

- **Záměr D02R (D02)**
 - záměr: **přeložka I/35 Bílý Kostel n/N – Hrádek n/N – hranice ČR/PL/SRN**
 - stav: zrealizováno v polovičním profilu jako dvoupruh, který je zatím dostatečný (záměr **D02**), výhledově se dle potřeby zvažuje o zkapacitnění na čtyřpruh (záměr **D02R**)
 - zdroj: ŘSD
 - ZÚR: v ZÚR LK je územní rezerva D02R pro možné výhledové zkapacitnění na 4 pruh, v PÚR ČR 2008 byl vymezen záměr D02 jako kapacitní silnice S4
- **Záměr D65A**
 - záměr: rekonstrukce **MÚK Rádelský Mlýn** na křížení D35 a I/65, vybudování sjezdů a nájezdů, eliminace nebezpečného křížení a příliš malých oblouků, novostavby či lehké úpravy všech 4 větví
 - stav: v realizaci
 - zdroj: ŘSD, Valbek 8/2015
 - ZÚR: není v ZÚR LK (mimo podrobnost ZÚR)

Kapacitní silnice S11: D8-Děčín-Česká Lípa-Svor-Bílý Kostel nad Nisou-Liberec-R35 (kapacitní komunikace SD19: Silnice I. třídy I/13 úsek D8-Děčín-Česká Lípa-Svor-Bílý Kostel nad Nisou)

- **Záměr S11_D03/1**
 - záměr novostavby silnice **I/13 úsek Svor – Nový Bor – Manušice – hranice LK/ÚSK**
 - záměr přeložky I/13 v úseku Děčín – Nový Bor do výhledové trasy přes Benešov nad Ploučnicí, Volfartice, MÚK Manušice + zkapacitnění do čtyřpruhového uspořádání v úseku Nový Bor (MÚK Okrouhlá) – Svor
 - *část Svor – Nový Bor (MÚK Okrouhlá)*
 - stav: závěr zjišťovacího řízení 12/2014 pro silnici I/13 Nový Bor – Svor, zkapacitnění, že není třeba zpracovávat Dokumentaci EIA
 - *část Nový Bor (MÚK Okrouhlá) – Manušice (peáž se záměrem I/9)*
 - stav: dokumentace územního rozhodnutí na I/9 až po Dolní Libchavu – závěr zjišťovacího řízení EIA 9/2017 pro Silnici I/9 – Nový Bor – Dolní Libchava, že není třeba zpracovávat Dokumentaci EIA
 - *část Děčín – hranice ÚSK/LK – Manušice*
 - stav: výhledová trasa, problém – nemá smysl realizovat po částech, průchod CHKO České středohoří, závěr zjišťovacího řízení EIA 9/2020, že bude zpracována EIA
 - zdroj: ŘSD
 - ZÚR: návrh v ZÚR LK
 - PÚR ČR: kapacitní silnice S11, čl. 120 (v rámci Aktualizace PÚR ČR č. 4 je navržena změna označení na kapacitní komunikaci SD19)
- **Záměr S11_D03/2**
 - záměr rekonstrukce a malé přeložky silnice **I/13 Kunratice u Cvikova – Jablonné v P.**, projektováno v kategorii S11,5, prověřuje se možnost třípruhového uspořádání
 - stav: souhlasné stanovisko EIA 12/2001, investiční záměr schválen 2015
 - zdroj: ŘSD – Valbek 06/2009
 - ZÚR: návrh v ZÚR LK
 - PÚR ČR: součást S11, čl. 120 (v rámci Aktualizace PÚR ČR č. 4 je navržena změna označení na kapacitní komunikaci SD19)
- **Záměr S11_D03/3**
 - záměr na silnici **I/13 obchvat Lvová**
 - obchvat prochází krajinnou památkovou zónou Lembersko
 - stav: souhlasné stanovisko EIA 1/2010 s prodloužením 11/2014, je zpracována DÚR, probíhá činnost pro územní rozhodnutí, je v ÚP Jablonné v Podještědí
 - zdroj: ŘSD: Studie I/13 Obchvat Lvová, Valbek 10/2006, varianta C
 - ZÚR: návrh v ZÚR LK
 - PÚR ČR: součást S11, čl. 120 (v rámci Aktualizace PÚR ČR č. 4 je navržena změna označení na kapacitní komunikaci SD19)
- **Záměr S11_D03/4**
 - záměr na silnici **I/13 průtah Rynoltic hloubeným tunelem**
 - stav: výhled
 - zdroj: ŘSD
 - ZÚR: není v ZÚR LK – pod podrobností ZÚR
 - PÚR ČR: součást koridoru S11, čl. 120 (v rámci Aktualizace PÚR ČR č. 4 je navržena změna označení na kapacitní komunikaci SD19)

SILNICE I. TŘÍDY

Silnice I/9

Silnice I/9 vede na části území LK v peáži s I/13. Záměry v peážních úsecích jsou společné pro silnici I/9 i I/13 a jejich označení v projektových dokumentacích se může lišit od označení v dokumentech územního plánování.

- **Záměr D06A**
 - záměr na silnici I/9 východní obchvat Svor s okružní křižovatkou I/9 a I/13
 - stav: stanovisko EIA 10/2009, aktualizace DÚR 2015
 - zdroj: ŘSD
 - ZÚR: návrh v ZÚR LK (není podrobnost kruhové křižovatky)
- **Záměr D05B/1, D05B/2**
 - záměry na silnici **I/9, záměr D05B/1 MÚK Manušice – Dolní Libchava – Dubice a záměr D05B/2 MÚK Sosnová – Jestřebí**, úsek Manušice – MÚK Okrouhlá je v peáži s plánovanou přeložkou I/13 a patří do záměru S11_D03/1
 - předmětem záměru je přeložka trasy silnice I/9 mezi Nový Borem a MÚK Sosnová, čímž dojde k podstatné úspoře času, úspoře pohonných hmot, snížení hlukových zátěží a exhalací v zastavěných lokalitách podél stávající silnice I/9. Odvedením tranzitní dopravy z obytné zástavby České Lípy dojde ke zlepšení bezpečnosti a snížení nehodovosti.
 - stav: rozdílný v různých úsecích:
 - úsek MÚK Sosnová – Dubice zrealizován,
 - úsek Dubice – Dolní Libchava vydané územní rozhodnutí,
 - úsek Nový Bor – Dolní Libchava aktualizovaná DÚR a závěr zjišťovacího řízení EIA 9/2017, že není třeba zpracovávat Dokumentaci EIA,
 - úsek MÚK Sosnová – Zahrádky – MÚK Jestřebí ve výhledu, znovu se vyhledává trasa pro EIA
 - do vybudování celého záměru se plánují kruhové křižovatky v Zahrádkách na I/9 a I/15 a v Jestřebí na I/9 a I/38
 - zdroj: ŘSD: Silnice I/9 Jestřebí – Sosnová (Valbek, 1/2017) + I/9 Dubice – Dolní Libchava – (Sosnová-II/262), aktualizace DÚR, SUDOP Praha 6/2020 + I/9 Nový Bor – Dolní Libchava, DÚR, sdružení Valbek-Novák-Bung, 8/2019
 - ZÚR: v ZÚR LK návrhové koridory **D05B/1 a D05B/2**
- **Záměr D50**
 - záměr silnice **I/9 MÚK Jestřebí – Chlum**, odvedení tranzitní dopravy mimo zastavěné území a zlepšení dopravního řešení křižovatky silnic I/9, I/38 a III/26832
 - stav: ve výhledu, aktuálně se spíše počítá s řešením, které je součástí koridoru D05B/2 a zahrnuje nový MÚK Jestřebí
 - zdroj: ŘSD – geometrie ÚPD z ÚP Jestřebí 2010
 - ZÚR: návrh v ZÚR LK

Silnice I/10

- **Záměr D07**
 - záměr novostavba silnice **I/10 (I/14) úsek Jablonec n. N. – Smržovka – Tanvald**
 - záměr: dle Kategorizace dálnic a silnic I. třídy do roku 2040 (schválené MD) převedení stávající I/10 do nové trasy, která od Turnova po Rádelský Mlýn má vést v peáži se stávající I/35, dále vede po stávající I/65, která bude po převedení zrušena, poté vede novostavbou (v peáži s I/14) od vjezdu do Jablonce n. N. do Nové Vsi n. N., odkud pokračuje po plánovanou kruhovou křižovátku ve střední Smržovce a dále do Tanvaldu
 - stávající silnice I/10 Turnov – Tanvald má být přeřazena do silnic II. třídy (nesouhlas LK), úsek střední Smržovka – Tanvald není zcela vyjasněn, v ÚP Smržovka 2020 je koridor pro záměr veden po stávající silnici
 - stav: dlouhodobý výhledový záměr, úsek Jablonec n. N. – Smržovka – Tanvald je ve výhledu ŘSD, čeká se na stabilizaci v ÚPD, není EIA
 - zdroj: ŘSD, ÚAPO Tanvald
 - ZÚR: návrh v ZÚR LK
- **Záměr D48**
 - záměr: přeložka **I/10 Tanvald – Desná** v peáži se silnicí I/14
 - stav: záměr je zpracován v územních plánech, ale ŘSD s ním zatím nepočítá, snížení počtu vozidel na tomto úseku a přechodu Harrachov – Jakuszyce v souvislosti se zprovozněním napojení na německou dálnici A4 přes Hrádek n. N. a německou B178 se zatím nepotvrdilo
 - zdroj: ÚAPO Tanvald
 - ZÚR: územní rezerva v ZÚR LK
- **Záměr D49A**
 - záměr: **přeložka Kořenov – Harrachov**
 - stav: stejně jako u D48
 - zdroj: ÚAPO Tanvald ÚP Harrachov
 - ZÚR: územní rezerva D49A v ZÚR LK

Silnice I/13

- **Záměr D08B**
 - záměr novostavba **I/13 Krásná Studánka – Dětřichov**
 - stav: vydáno souhlasné stanovisko EIA 6/2019 (odpor obce Nová Ves), zpracována DÚR
 - zdroj: ŘSD, jiná geometrie než původní D08 v úseku sedlo Albrechtický kopec – Dětřichov
 - ZÚR: v ZÚR LK návrh
- **Záměr D09D**
 - záměr na **I/13 JV obchvat Frýdlant**, kompromisní varianta vzešlá z procesu SEA k ÚP Frýdlant, zahrnuje kombinaci starší trasy D09 před Větrovem (z pohledu od Frýdlantu) ze ZÚR LK 2011 a nové trasy za Supím vrchem (z pohledu od Frýdlantu)
 - stav: ve výhledu, zjišťovací řízení EIA ukončeno 9/2014 z jiných důvodů
 - zdroj: ŘSD
 - ZÚR: návrh v ZÚR LK
- **Záměr D09R**
 - záměr na silnici **I/13 JV obchvat Frýdlant, variantní úsek za Větrovem** z pohledu od Frýdlantu, kterou nedoporučila SEA k ÚP Frýdlant, ale obec i ŘSD chce X SCHKO JH
 - stav: ve výhledu, zjišťovací řízení EIA ukončeno 9/2014 z jiných důvodů
 - zdroj: ŘSD
 - ZÚR: územní rezerva v ZÚR LK
- **Záměr D10**
 - záměr na silnici **I/13 Z obchvat Pertoltice**
 - stav: není prioritou ŘSD, vznik z podnětu obce, ŘSD nemá žádnou aktuální vyhledávací studii ani techn. studii proveditelnosti, obec v ÚP Pertoltice vymezilo novou variantu jako územní rezervu
 - zdroj: ŘSD
 - ZÚR: návrh v ZÚR LK, MD doporučilo ve svém stanovisku k návrhu Aktualizace č. 1 ZÚR LK tento koridor vypustit pro neaktuálnost, na základě konzultace s obcí je v ZÚR ponecháno

Silnice I/14

- **Záměr D11C**
 - úsek silnice **I/14 Liberec Kunratice – Jablonec n. N.**
 - záměr přeložky a zkapacitnění silnice spočívající ve zkapacitnění úseku z kruhové křižovatky v Liberci Kunraticích do kruhové křižovatky v Jablonci n. N. v Lukášově, ve zkapacitnění úseku podél průmyslového areálu po býv. LIAZu a novější západnější variantou západního obchvatu Jablonce n. N., kde navazuje na záměr D07 v péči s výhledovou komunikací I/10 přes Novou Ves n. N. do Smržovky, Tanvaldu
 - stav: úsek Kunratice – Lukášov zrealizován ve dvoupruhovém uspořádání se stoupacím pruhem, úsek západního obchvatu upřesněn do nové trasy, na západní obchvat Jablonce n. N. vydáno 7/2018 souhlasné stanovisko EIA
 - zdroj: ŘSD
 - ZÚR: návrh v ZÚR LK

Silnice I/15

- **Záměr D12B**
 - záměr: **J obchvat obce Zahrádky** s návazností na průtah I/9 přes Zahrádky v MÚK Zahrádky (záměr D05B/2), kategorie dvoupruhové sil. S 9,5, pořízena na přání obce – problematický MÚK – sjezd z I/9, který je v potenciálním střetu s nedalekou PO NATURA, další střet s NATURA (řešitelný) je v úseku průchodu přes památkově i přírodně chráněnou Valdštejnskou alej (EVL)
 - stav: ve výhledu, zatím má být nahrazeno vybudování kruhové křižovatky v Zahrádkách I/15 a I/9
 - zdroj: ŘSD
 - ZÚR: návrh v ZÚR LK
- **Záměr D13A**
 - záměr: **JV obchvat Kravaře a S Stvolínky**, původní varianta J obchvatu Stvolínek (studie Valbek 7/2006) vyřazena dle EIA kvůli střetu s ÚSES, S obchvat Stvolínek je na základě veř. projednání ZÚR LK 2011 ještě více na S dle ÚPO Stvolínky 2006 (MD souhlasilo)
 - stav: obchvat Stvolínek má stanovisko EIA, obchvat Kravař realizován
 - zdroj: ŘSD, ÚPO Stvolínky 2006
 - ZÚR: návrh v ZÚR LK jako celek, je třeba upravit v aktualizaci ZÚR (vypustit realizovanou část)
- **Záměr D47**
 - záměr přeložky **I/15 Úštěk – hranice LK – Kravaře**
 - záměr nového vedení trasy I/15, vyžaduje napojení z USK, v ZÚR USK 2011 je pod kódem ÚP9 uložen obci Úštěk úkol prověřit a vymezit koridor pro silnici I/15
 - stav: byl ve výhledu, na základě dohody Ústeckého kraje a ŘSD (MD) již není aktuální
 - zdroj: ŘSD
 - ZÚR: návrh v ZÚR LK, vypustit ze ZÚR dle dohody s MD a KÚ Ústeckého kraje

Silnice I/16

▪ Záměr D15C

- záměr: přeložka trasy (**obchvat**) **S od obce Horka u Staré Paky**, varianta 1, navazuje na napojení záměru z Královéhradeckého kraje na obou koncích záměru v LK
- stav: kladná stanoviska EIA od MŽP z 2012, je zpracována DÚR 2017, obec Horka u Staré Paky s variantou nesouhlasí
- zdroj: ŘSD
- ZÚR: návrh v ZÚR LK (navazuje přímo na koridor DS7 v ZÚR KHK)

Silnice I/38

▪ Záměr D14A

- záměr: **přeložka Doksy – Obora**, var. A, pro velkou investiční náročnost nebyla realizace MD schválena
- stav: vydáno souhlasné stanovisko EIA od KÚ LK OŽPZ dne 14. 7. 2014
- zdroj: ŘSD, ÚP Doksy
- ZÚR: návrh v ZÚR LK podle ÚP Doksy

▪ Záměr D50 (viz sil I/9)

▪ Záměr D74A

- záměr **silnice I/38 sjezdu z plánovaného MÚK Jestřebí**, odvedení tranzitní dopravy mimo zastavěné území a zlepšení dopravního řešení křižovatky silnic I/9, I/38 a III/26832
- stav: výhled
- zdroj: ŘSD – vyhledávací studie Silnice I/9 Sosnová – Jestřebí (Valbek 1/2017)
- ZÚR: návrh v ZÚR LK

SILNICE II. TŘÍDY

Na silnicích II. třídy se řeší převážně návrhové úpravy odstranění lokálních dopravních závad, zachování kontinuity šířkového uspořádání podle návrhové kategorie a přeložky tras v souvislosti se změnami vedením silnic vyšších tříd nebo z urbanistických hledisek.

Na podporu při rozhodování byla LK zpracována studie **Optimalizace pořadí realizace silničních obchvatů vybraných měst v LK na silnicích II. a III. třídy a dále stanovení optimalizace realizací humanizací průjezdných úseků silnic z hlediska přínosů k bezpečnosti a plynulosti silničního provozu (CityPlan 2009)**. Seznam záměrů na úpravu silnic II. třídy spolu s prioritou realizace dle studie zobrazují následující tabulky 76, 77. Studie a seznam neobsahuje později vzniklou aktuální prioritu LK, kterou je nové napojení Průmyslové zóny Liberec Jih na I/35 na MÚK Doubí.

Tab. 75 Priorita realizace obchvatů a přeložek silnic hodnocených měst

Pořadí	Město	Poznámka	Stav	Záměr ÚAP
1	Turnov	přeložka II/283	Probíhá EIA na I/35	S5_D01C + D18E
2	Mimoň	obchvat II/268 a II/270	JZ obchvat nově prověřen obcí, nutné koordinovat s přeložkou u býv. letiště Hradčany	D52E, D55, D52F
3	Semily	obchvat II/289 a II/292		D58, D59
4	Jablonné v P.	obchvat II/270		D22
5	Chrastava	přeložka II/592	realizováno	--
6	Železný Brod	obchvat II/292		D68
7	Lomnice n. P.	přeložka II/284		D61
8	Jablonec n. N.	přeložka III/29029		--
9	Doksy	obchvat II/270		D21
10	Česká Lípa	přeložka II/262		D71A
11	Vysoké n. J.	obchvat II/290	Není aktuální	D60
12	Český Dub	obchvat II/278		D23A
13	Liberec	napojení průmyslové zóny Liberec Sever na I/35		--
14	Zákupy	obchvat II/262 a II/268	realizuje se SZ obchvat	D51A
15	Nové Město p. S.	obchvat II/291		--
16	Nový Bor	obchvat II/268		--
17	Raspenava	přeložka II/290		--
18	Žandov	obchvat II/262	v ZÚR jinak	--
19	Frýdlant	přeložka II/290		--
20	Osečná	přeložka II/278		D62A

Zdroj: CityPlan (2009): Optimalizace pořadí realizace silničních obchvatů vybraných měst v LK na II a III.

Tab. 76 Priorita zlepšování stavu dopravní infrastruktury hodnocených měst

Pořadí	Město	Poznámka	Stav	Záměr ÚAP
1	Chrastava	Dokončení obchvatu II/592	realizováno	D66
2	Jablonné v Podj.	Úprava dopravního značení		--
3	Semily	Humanizace průtahů a oprava vozovky II/289	částečně realizováno	--
4	Turnov	Příprava obchvatu II/283	realizována humanizace	S5_D01C
5	Mimoň	Humanizace průtahů a oprava vozovky II/268 a II/270	částečně realizováno	--
6	Mimoň	Příprava obchvatu II/268 a II/270		D52C, D57, D55
7	Jablonné v Podj.	Příprava obchvatu II/270		D22
8	Český Dub	Úpravy průtahu, příprava obchvatu II/278		D23A
9	Rokytnice n. Jiz.	Humanizace II/294	příprava projektu	--
10	Semily	Obchvat II/289		D58, D59
11	Doksy	Obchvat II/270		D21
12	Lomnice n. Pop.	Humanizace		--
13	Železný Brod	Humanizace (v návaznosti na přeložku I/10)		--
14	Česká Lípa	Humanizace průtahu II/262	částečně se realizuje	--
15	Jilemnice	III/28411 – cesta pro pěší a cyklisty		--
16	Vysoké n. Jizerou	Obchvat, studie změny organizace dopravy		D70
17	Zákupy	Humanizace		--
18	Rovensko p. Tr.	Humanizace		--
19	Liberec	Napojení průmyslové zóny sever		--

Zdroj: CityPlan (2009): Optimalizace pořadí realizace silničních obchvatů vybraných měst v LK na II a III.

Silnice II/262

- **Záměr D19A**
 - záměr přeložky úseku Stružnice – Žandov J od zastavěného území, původní varianta z Návrhu ZÚR LK 2007 vyžadovala napojení z USK, které v ZÚR USK není, a proto na hranicích napojeno na III/26218
 - zdroj: Návrh ZÚR LK 2007
 - ZÚR: návrh v ZÚR LK
- **Záměr D71A**
 - záměr přeložky silnice II/262 mimo centrální část České Lípy na plánovaný obchvat silnice I/9 (součást záměru D05B/1), plánováno až po dostavění obchvatu, v rámci ÚP Česká Lípa bylo původní vedení D71 z krajské koncepce od CityPlan vyřešeno jinak, kdy část II/262 od Dobranova zůstává až po křížení se stávající I/9 ve stávající trase a vznikla geometrie D71A
 - zdroj: CityPlan 2009, ÚP Česká Lípa
 - ZÚR: není v ZÚR LK – mimo podrobnost ZÚR LK

Silnice II/268

- **Záměr D25**
 - záměr přeložky II/268 do trasy silnice III/26845 Sloup – Pihel
 - zdroj: Návrh ZÚR LK 2007
 - ZÚR: návrh v ZÚR LK
- **Záměr D51A**
 - záměr Z obchvatu Zákupy, skládá se z 2 částí (západní a jižní), na S pokračuje v ÚP Zákupy obchvatem silnice III/26834, na celý obchvat Zákup byla zpracována DÚR a vykupují se pozemky, západní část se již realizuje
 - zdroj: ÚP Zákupy 2010
 - ZÚR: návrh v ZÚR LK
- **Záměr D52E**
 - záměr JZ obchvatu Mimoně, navazuje na úsek SZ obchvatu Mimoně II/270, který je v ÚP zapracován jako územní rezerva, záměr jihozápadního obchvatu počítá i s realizací D52F, což je plánovaná silniční spojka nad letištěm Hradčany
 - zdroj: D52C dle ÚP Mimoň 2010, D52E dle var. 1 ze studie Přeložka silnice II/268 – vymezení koridoru obchvatu v ÚP města Mimoň, Valbek 2017
 - ZÚR: návrh v ZÚR LK
- **Záměr D52F**
 - záměr přeložky trasy J od Mimoně nad letištěm Hradčany – spojky Ralsko – Hradčany, možný impuls pro rozvoj lokality bývalého letiště Hradčany, trasa D52D byla obcí prověřena a změněna do D52F s úpravou průchodu přes ložisko Hradčany
 - zdroj: ÚP Mimoň 2010 (výkres širších vztahů) + studie pořizované městem v návaznosti na úpravu záměru
 - ZÚR: návrh v ZÚR LK

Silnice II/270

- **Záměr D21**
 - záměr JV obchvat Doksy
 - zdroj: Návrh ZÚR LK 2007
 - ZÚR: návrh v ZÚR LK
- **Záměr D22**
 - záměr JZ obchvat Jablonné v Podještědí
 - zdroj: Návrh ZÚR LK 2007
 - ZÚR: návrh v ZÚR LK
- **Záměr D55**
 - záměr SZ obchvat Mimoně, v ÚP zpracováno jako rezerva, navazuje na záměr obchvatu D52E
 - zdroj: ÚP Mimoň 2010
 - ZÚR: územní rezerva v ZÚR LK

Silnice II. třídy (bez číselného označení)

- **Záměr D16A**
 - záměr silnice II. třídy v úseku Liberec – Osečná, význam v dopravním napojení území za Ještědským hřbetem a v části Českolipska na Liberec, rekategorizace a drobné úpravy stávajících silnic III. třídy, nový průtah Libercem z Horního Hanychova do MÚK Doubí na I/35 po části tzv. sběrné obvodové komunikace z návrhu ÚP Liberec dle ÚS2, zahrnuje i nové napojení Průmyslové zóny Liberec Jih
 - stav: úsek nového napojení Průmyslové zóny Liberec jih na I/35 do MÚK Doubí se investičně a projektově připravuje, ostatní úseky ve výhledu
 - zdroj: územní studie ÚS2 Řešení zlepšení silniční dostupnosti Liberce z území za Ještědským hřbetem dle ZÚR LK 2011 od CityPlan 2012 pořízená OÚPSŘ, průběh Libercem dle tehdejšího konceptu ÚP Liberec
 - ZÚR: návrh v ZÚR LK
- **Záměr D17A**
 - záměr nové silnice II. třídy v úseku Osečná – Ralsko (Kuřivody), v úseku Osečná – Kuřivody je plánována novostavba, náhrada za stávající III/27237
 - stav: dle KÚ LK OD bylo neaktuální, při projednávání návrhu Zprávy o uplatňování ZÚR LK v uplynulém období bylo od obcí požadováno zachování návrhu
 - zdroj: studie II/272 Kuřivody – Osečná (Valbek 1996) + ÚP Osečná
 - ZÚR: návrh v ZÚR LK

Silnice II/278

- **Záměr D23A**
 - záměr obchvat Český Dub – úsek Hoření Starý Dub – Vlčetín, se záměrem aktuálně nesouhlasí obec Bílá
 - zdroj: ÚP Český Dub, ÚP Proseč p. J., ÚP Bílá dle Koordinační studie na umístění vzletové a přistávací plochy pro sportovní létající zařízení – Český Dub (Špulák 1998)
 - ZÚR: návrh v ZÚR LK

Silnice II/278

- **Záměr D62A**
 - záměr severní obchvat Osečná, přeložka trasy, vazba na D16A Liberec – Osečná a D17A Osečná – Kuřivody
 - zdroj: ÚP Osečná, upřesněno z původní D62 dle ÚPO + zm1 ÚPO Osečná
 - ZÚR: návrh v ZÚR LK

Silnice II/282

- **Záměr D69**
 - záměr přeložka Železný Brod, velmi investičně náročné, přemostění Jizery, dle KÚ LK OD je třeba kromě dlouhé varianty z ÚP prověřit i variantu přímého strmého napojení do II/282
 - zdroj: CityPlan 2009 + ÚP Železný Brod
 - ZÚR: není v ZÚR LK (mimo podrobnost)

Silnice II/283

- **Záměr D18E**
 - záměr: varianta přeložky silnice II/283 MÚK Žernov – Zelený háj, který má fungovat jako přivaděč dopravy z plánované přeložky silnice I/35 Turnov – Úlibice do prostoru Semil vzešla ze Studie Přeložka II/283, Valbek 2015. Zásadní význam i pro odlehčení průjezdu Turnovem po stávající II/283 – spolu s přeložkou I/35 funguje i jako obchvat Turnova na této silnici
 - stav: krajem preferovaná varianta napojení Semilská z nové přeložky I/35 Turnov – Úlibice, vyhledávací studie
 - zdroj: Studie Přeložky II/283, Valbek 2015 – var. 6
 - ZÚR: návrh v ZÚR LK

▪ Záměr D18R

- záměr: varianta přeložky silnice II/283 MÚK Volavec – Tatobity (– Zelený háj), který má fungovat jako přivaděč dopravy z plánované přeložky silnice I/35 do prostoru Semil v případě výběru podvarianty jihozápadního obchvatu Rovenska pod Troskami, vzešla ze Studie Přeložka II/283, Valbek 2015.
- stav: alternativní rezerva vázaná na subvariantu záměru silnice I/35 Turnov – Úlibice
- zdroj: Studie Přeložky II/283, Valbek 2015,
- ZÚR: územní rezerva v ZÚR LK

Silnice II/284

▪ Záměr D61

- záměr obchvatu Lomnice n. Pop. - Stružinec, řeší problematický úsek souběhu průjezdů II/284 a II/286 centrem Lomnice n. P., záměr počítá i s vedením navazujícího JV obchvatu Stružince
- zdroj: ÚAPO Semily 2010, ÚP Lomnice n. P. 2010. ÚP Stružinec 2013
- ZÚR: návrh v ZÚR LK

Silnice II/289

▪ Záměr D58

- záměr 2 oddělených úseků na průtah Semilami, který vyvede dopravu mimo centrum města
- zdroj: ÚP Semily 2010
- ZÚR: návrh v ZÚR LK

Silnice II/291

▪ Záměr D24A

- záměr rekatégorizace ze silnice III. na II. třídu a homogenizace trasy silnice III/03511 v úseku Kunratice – Frýdlant
- zdroj: Návrh ZÚR LK 2007, upřesněno v ÚP Frýdlant i v návaznosti na obchvat Frýdlantu na D24A
- ZÚR: návrh v ZÚR LK

Silnice II/292

▪ Záměr D59

- záměr průtahu silnice Semilami odkloněním ze stávající trasy
- zdroj: ÚP Semily 2010
- ZÚR: návrh v ZÚR LK

▪ Záměr D68

- záměr obchvatu osady Pelechov v Železném Brodě
- zdroj: CityPlan 2009, ÚP Železný Brod
- ZÚR: není v ZÚR LK (mimo podrobnost)

Silnice II/293

▪ Záměr D64

- záměr Z obchvatu Martinic v Krkonoších zasahující i na území Roztok u Jilemnice
- zdroj: ÚP Martinice v Krkonoších 2011 + ÚP Roztoky u Jilemnice 2010
- ZÚR: návrh v ZÚR LK

SILNICE III. TŘÍDY

Silnice III. třídy nejsou obecně předmětem řešení ÚAP LK, ale jsou známy záměry rekatégorizace se zařazením do II. třídy silnic z důvodů změny dopravní struktury v širších vztazích nebo zajištění rozvoje oblastí. Jedná se o následující případy:

- Silnice III/27237 Osečná – Ralsko (Kuřivody) viz záměr **D17A**
- Silnice III/03511 Kunratice – Frýdlant viz záměr **D24A**
- Silnice III/26845 Sloup – Pihel viz záměr **D25**
- Silnice III/2784, 2783, 27239 Liberec – Osečná viz záměr **D16A**

V ÚAP LK jsou rovněž výjimečně zapracovány záměry na silnicích III. třídy, které byly předány KÚ LK OD a jsou součástí širšího dopravního řešení společně se silnicemi I. nebo II. třídy.

Silnice III/27011

▪ Záměr D72

- záměr obchvat Luhov, obec požaduje v souvislosti s možným obnovením těžby na Tlustci i do ZÚR LK
- zdroj: ÚP Brniště 2012
- ZÚR: není v ZÚR LK → bylo prověřeno v rámci aktualizace č. 1, že vzhledem k měřítku ZÚR a délce obchvatu cca 300 m v rámci jedné obce nemá nadmístní význam pro zapracování do ZÚR

Silnice III/29063

- **Záměr D70**

- záměr přeložky z Horní Tříče (Vysoké n. J.) na II/290
- zdroj: CityPlan2009
- ZÚR: není v ZÚR LK

ŽELEZNIČNÍ DOPRAVA

ŽELEZNIČNÍ SPOJENÍ

V LK jsou prioritní záměry na těchto železničních spojeních:

- **Praha – Mladá Boleslav – Liberec**
- **Česká Lípa – Liberec**

V následujícím popisu konkrétních záměrů jsou pro popis rozsahu přestavby používány termíny modernizace, optimalizace, racionalizace (revitalizace) a výhledové územní rezervy, které částečně využívá i SZ, i když jejich význam není v praxi ustálen:

- novostavby a modernizace je celková přestavba na kvalitativně vyšší úroveň pro rychlost nad 120 km/hod, včetně úpravy průjezdného profilu, přeložek nebo zvýšením kapacity tratě vybudováním druhé koleje
- optimalizace znamená dílčí směrové a výškové korekce trasy v rámci OP dráhy, které umožňují zvýšení traťové rychlosti do 120 km/hod a zvýšení propustnosti
- racionalizace (revitalizace) označuje menší záměry na železnici, typicky se může jednat např. o zautomatizování řízení provozu (dálková obsluha závor), rekonstrukce nádraží, výměna pražců a přeložení kolejí do de facto stejné trasy
- výhledové (územní rezervy) označují výhledové záměry na novostavby úseků železničních tratí, které často ani nemají přímou podporu SZ

Pro potřeby územního plánování byl v rámci procesu pořizování Aktualizace ZÚR LK č. 1 vytvořen podkladový mapový materiál „Vize rozvoje železnic v Libereckém kraji pro územní plánování“ (viz tematická příloha č. 12.2), který obsahuje představu resortu dopravy KÚ LK o rozvoji železnice v LK.

Železniční spojení Praha – Mladá Boleslav – Liberec

- **Záměry ŽD8_D26D**

- záměr: přímého spojení Praha – Mladá Boleslav – Liberec, jehož cílem je jízdní doba Praha – Liberec 60 minut, záměr byl dříve označován jako tzv. 5. železniční koridor. MD nepočítá s tím, že by této koridor byl využit pro spojení TEN-T Praha – Wroclav – Praha, neboť vybralo variantu přes Hradec Králové. Záměr je součástí sítě tratí AGTC a má mezinárodní význam. V úseku Praha – Mladá Boleslav jsou zpracovány 3 varianty. Úsek Mladá Boleslav – Liberec je v republikovém měřítku invariatní, ale i přes opakované prověřování zatím nebyla prokázána ekonomická návratnost požadovaná MD. Lze předpokládat, že záměr se bude v úseku Turnov – Liberec vyvíjet.
- úsek Mladá Boleslav – Turnov modernizace a zdvoukolejnění stávající tratě pro rychlost 160 km/hod s rozsáhlými přeložkami, v oblasti Příšovic odbočuje nová trať, míjí Turnov a připojuje se v odbočce Čtveřín do úseku Turnov – Liberec
- úsek Turnov – Liberec modernizace a zdvoukolejnění stávající tratě pro rychlost 160 km/hod s rozsáhlými přeložkami (tunelové úseky Paceřice, Žďárek) + úsek Hodkovice n. M. – Šimonovice nová jednokolejná trať + modernizace a ponechání stávající tratě přes Rychnov u Jablonce n. N.
- stav: realizace záměru se předpokládá v dlouhodobém horizontu nejdříve po roce 2030
- zdroj: studie Praha – Hradec Králové/Liberec, rychlostní spojení, IKP Consulting Engineers, s.r.o. (2010), následně zpracovaná a podrobnější studie proveditelnosti nebyla dokončena, poslední studie proveditelnosti Praha – Mladá Boleslav – Liberec, sdružení Metroprojekt a AF-CityPlan (2019) byla dokončena, ale ekonomická proveditelnost úseku Mladá Boleslav – Liberec nebyla prokázána a v závěru doporučila zpracování nové studie proveditelnosti na úsek Mladá Boleslav – Liberec
- ZÚR: v ZÚR LK je zpracován návrh koridoru odpovídající starším vyhledávacím studiím, koridor bude třeba upravit, až bude záměr stabilizován do konečné podoby, opakované studie resortu dopravy neprokázaly Ministerstvu dopravy dostatečnou ekonomickou výhodnost záměru
- PÚR ČR: ŽD8 (původně kombinovaná doprava KD1), čl. 95a (v rámci Aktualizace PÚR ČR č. 4 je navržena změna označení na koridor konvenční železniční dopravy ŽD19 Trať č. 037 úsek (Zawidów-) hranice Polsko/ČR – Liberec, č. 030 úsek Liberec-Turnov, č. 070 úsek Turnov-Mladá Boleslav a alternativní možnosti spojení v úseku Mladá Boleslav-Praha).

- **Záměr ŽD8_D26/1**

- záměr: spojení Praha – Mladá Boleslav – Liberec, úsek hranice LK – Turnov, optimalizace stávající železniční trati s drobnou přeložkou (v některých studiích se neuvádí), elektrizace za účelem napojení Turnova na hlavní koridor ŽD8_D26D
- stav: realizace záměru se předpokládá v dlouhodobém horizontu nejdříve po roce 2030
- zdroj: studie Praha – Hradec Králové/Liberec, rychlostní spojení. IKP Consulting Engineers, s.r.o. (2010)
- ZÚR: návrh koridoru v ZÚR LK

- PÚR ČR: navazující na ŽD8
- **Záměr ŽD8_D26/2**
 - záměr: spojení Praha – Mladá Boleslav – Liberec, úsek hranice Turnov – Čtveřín, optimalizace, elektrizace a zdvojkolejnění stávající trati za účelem napojení Turnova na hlavní koridor ŽD8_D26D
 - stav: realizace záměru se předpokládá v dlouhodobém horizontu nejdříve po roce 2030
 - zdroj: studie Praha – Hradec Králové/Liberec, rychlostní spojení. IKP Consulting Engineers, s.r.o. (2010)
 - ZÚR: návrh koridoru v ZÚR LK
 - PÚR ČR: navazující na ŽD8

Železniční spojení Liberec – Černousy

- **Záměr ŽD8_D27**
 - záměr: optimalizace a elektrifikace v úseku Liberec – Černousy – hranice ČR ve vazbě na dohodu AGTC – koridor mezinárodního významu
 - stav: SŽ aktuálně počítá s úpravami v úseku Liberec – Frýdlant, které by měly být ve stávajícím tělese, Víze rozvoje železnic v LK uvažuje i s dosud neprověřenou přeložkou v Oldřichově v Hájích
 - zdroj: PÚR 2006, PÚR 2008, Návrh ZÚR LK 2007, Technickoekonomická studie Opatření pro zkrácení jízdních dob a celkových časů v úsecích Liberec – Frýdlant v Č. a Železný Brod – Tanvald včetně výhybny Harrachov (Metroprojekt 2013)
 - ZÚR: návrh v ZÚR LK
 - PÚR ČR: ŽD8 (původně kombinovaná doprava KD1), čl. 95a (v rámci Aktualizace PÚR ČR č. 4 je navržena změna označení na koridor konvenční železniční dopravy ŽD19 Trať č. 037 úsek (Zawidów-) hranice Polsko/ČR – Liberec, č. 030 úsek Liberec-Turnov, č. 070 úsek Turnov-Mladá Boleslav a alternativní možnosti spojení v úseku Mladá Boleslav-Praha)

Železniční spojení Liberec – Hrádek n. N. – Rybníště

- **Záměr D28**
 - záměr: optimalizace a elektrifikace v úseku Liberec – Chrastava – Bílý Kostel n. N. – Hrádek n. N. – hranice ČR (přeshraniční spojení Hrádek n. N. – Žitava zprovoznit i pro nákladní dopravu)
 - stav: počítá se spíše s již proběhlou racionalizací trati, problém zejména v navazujícím krátkém úseku přes Polsko, který je v havarijním stavu, v úseku Liberec – až cca Bílý Kostel nad Nisou je výhledově zvažováno případné zdvojkolejnění pro navazující Rynoltickou (Jitřavskou) spojku označovanou D33C
 - zdroj: Návrh ZÚR LK 2007
 - ZÚR: návrh v ZÚR LK

Železniční spojení Turnov – Jičín – Hradec Králové

- **Záměr D29 (D29A)**
 - záměr: modernizace a elektrifikace celého úseku Turnov – Rovensko p. T. - hranice LK/KHK, včetně úseku přeložky v Ktové,
 - stav: aktuálně se počítá s racionalizací, regionální trať č. 041 má však výhledově potenciál ke zrychlení spojení Turnov – Hradec Králové v návaznosti na novou železnici Praha – Turnov – Liberec
 - zdroj: Návrh ZÚR LK 2007, úsek Turnov – (Karlovice Sedmihorky) dle Víze rozvoje železnice LK bez velkých územních nároků
 - ZÚR: v ZÚR LK jako **D29A** pouze do Rovenska p. T., protože nemá a zatím nebude mít návaznost v sousední ZÚR KHK, v rámci aktualizace neřešit a vyčkat pro případné nové podklady, na základě kterých by MD mohlo požadovat změnu navazující ZÚR KHK

Železniční spojení Liberec – Česká Lípa

Železniční spojení je prověřeno aktuální studií. Požadovanou dobu dojezdu lze docílit buď novou nákladnou Rynoltickou spojkou nebo vylepšením stávající trati. Aktuálně je preferováno vylepšení (racionalizace a dílčí optimalizace) stávající trati s přeložkou Mimoň – Zákupy.

- **Záměr D33/2-5**
 - záměr: optimalizace, nový úsek, elektrifikace úseku Rynoltice – Mimoň, skládá se ze dvou úseků pro racionalizaci a 2 úseků pro optimalizaci
 - stav: Víze rozvoje železnic v LK tento úsek rozdělila do několika podúseků, které se prověřily v rámci DÚR Revitalizace Liberec – Česká Lípa (Mimoň) 2017: (D33/2 Rynoltice – Lvová optimalizace, D33/3 Lvová – Velký Valtinov racionalizace, D33/4 Velký Valtinov – Brniště optimalizace, D33/5 Brniště – Mimoň racionalizace, D33/6 Mimoň – Zákupy novostavba (přeložka), D33/7 Zákupy – Česká Lípa racionalizace)
 - zdroj: Návrh ZÚR LK 2007, DÚR Revitalizace Liberec – Česká Lípa (Mimoň) 2017
 - ZÚR: návrh v ZÚR LK
- **Záměr D33C**
 - výhledový záměr novostavby v úseku Bílý Kostel n. N. – Rynoltice (Rynoltická spojka)
 - zdroj: SŽDC – Technickoekonomická studie tratě Děčín východ – Liberec (SUDOP 2009)
 - ZÚR: územní rezerva v ZÚR LK

▪ Záměr D33/6

- záměr: přeložka trati v úseku Mimoň – Zákupy v rámci narovnávání trati, předpokládá novou železniční zastávku Zákupy – Božíkov a most přes Svitávku a silnici III. třídy
- zdroj: KORID – projekt LIBRAIL, diplomová práce od Bonev 2008, Vize rozvoje železnic v LK, DÚR Revitalizace Liberec – Česká Lípa (mimo) 2017
- ZÚR: návrh v ZÚR LK

Železniční spojení Česká Lípa – Benešov nad Ploučnicí

▪ Záměr D34

- záměr: optimalizace a elektrifikace v úseku Česká Lípa – hranice LK
- zdroj: Návrh ZÚR LK 2007
- ZÚR: návrh v ZÚR LK

Železniční spojení Tanvald – Harrachov – Szklarska Poręba Górna a Martinice v Krkonoších – Rokytnice n. Jiz.

▪ Záměr D35

- záměr: propojení dvou železničních tratí 042 a 036 v úseku Harrachov – Rokytnice n. J., záměr je i v rámci projektu Regiotram Nisa, logickou podmínkou je zachování trati Martinice v Krk. – Rokytnice n. J.
- stav: SŽ tento záměr nevede, záměr vychází z resortu dopravy LK, záměr je vymezen v ÚP Harrachova i Rokytnice nad Jizerou, ale trasa jde zcela mimo zastavěná území, která tím dopravně neobsluhuje
- zdroj: Návrh ZÚR LK 2007
- ZÚR: v ZÚR LK jako územní rezerva

▪ Záměr D35A

- záměr: propojení dvou železničních tratí 042 a 036 v úseku Harrachov – Rokytnice n. J. přes zastavěná území, záměr je i v rámci projektu Regiotram Nisa, logickou podmínkou je zachování trati Martinice v Krk. – Rokytnice n. J.
- stav: SŽ tento záměr nevede, záměr vychází z resortu dopravy LK, problematické vedení horskou rozptýlenou zástavbou, neproověřeno na území Rokytnice nad Jizerou
- zdroj: Vize rozvoje železnic v Libereckém kraji pro územní plánování (KORID 2016), Dopravně urbanistická studie Harrachov napojení na železnici v rámci systému Regiotram NISA (Ing. arch. Lejčar 2002)
- ZÚR: v ZÚR LK je územní rezerva D35, do aktualizace možno zpracovat D35A až po důkladném prověření trasy skrz roztroušenou zástavbu a odsouhlasení dotčenými obcemi

Železniční spojení Děčín – Benešov nad Ploučnicí – Rumburk

▪ Záměr D63

- záměr: optimalizace na rychlost min. 80 km/hod a dílčí zkapacitnění železniční trati 081, šířka koridoru v ZÚR ÚSK 2010 je 120 m, záměr propojení Děčínska a Šluknovska zasahuje i na území LK v Prysku a Svoru, v širších souvislostech propojuje jádrovou oblast ÚSK s Německem přes Děčínsko a Šluknovsko (trati 089)
- zdroj: Návrh ZÚR ÚSK 2010
- ZÚR: návrh v ZÚR LK v rámci zajištění návaznosti na ZÚR ÚSK

Režim tram-train – společné využití železničních a tramvajových tratí dle projektu Regiotram Nisa

▪ Záměr R

- záměr: společného využití železničních a tramvajových tratí (režim tram – train) z projektu Regiotram Nisa spočívající v úpravě stávajících a navrhovaných tratí, projekt nebyl republikovou investiční prioritou a došlo k omezení původní myšlenky – v maximální verzi až zokruhování přes Polsko, v plánu je využití stávajícího železničního spojení od Žitavy až po Jelenia Góra přes Liberec, nyní resort dopravy LK počítá s využitím následujících železničních spojení:
 - Liberec – Hrádek n. N. – hranice ČR
 - Liberec – Frýdlant
 - Liberec – Tanvald – Železný Brod
 - Tanvald – Harrachov – hranice ČR
 - Smržovka – Josefův Důl
 - Raspenava – Bílý Potok pod Smrkem
 - Harrachov – Rokytnice n. J. (novostavba v rámci záměru D35 či D35A)
 - Frýdlant v Č. – Nové Město pod Smrkem
 - Liberec – Rychnov u Jablonce n/N – Hodkovice nad Mohelkou
- územní nároky projektu spočívají zejména v potřebě vyhledávání ploch a koridorů pro spojovací úseky tramvajových a železničních tratí v uzlových bodech
- zdroj: Návrh ZÚR LK 2010, Vize rozvoje železnic v Libereckém kraji pro územní plánování (KORID 2016)
- ZÚR: návrh v ZÚR LK

Racionalizace stávajících železničních tratí

▪ Záměry racionalizací

- Záměry racionalizací stávajících železničních tratí nemají zpravidla územní nároky, pro které by bylo třeba vymezovat plochy v územně plánovacích dokumentacích
- Dle Vize rozvoje železnic v Libereckém kraji pro územní plánování jsou na území LK sledovány následující záměry na racionalizace:
 - **D29_R** racionalizace železniční trati č. 041 v úseku Turnov – Rovensko pod Troskami – hranice LK/KHK
 - **D31/1_R** racionalizace železniční trati č. 030 v úseku Turnov – Železný Brod – Semily – hranice LK/KHK
 - **D31/2_R** racionalizace železniční trati č. 030 v úseku hranice LK/KHK – Levínská Olešnice – hranice LK/KHK
 - **D33/1_1** racionalizace železniční trati č. 086 v úseku Liberec – Křižany – Rynoltice
 - **D33/3_R** racionalizace železniční trati č. 086 v úseku Lvová – Velký Valtinov
 - **D33/5_R** racionalizace železniční trati č. 086 v úseku Brniště – Mimoň
 - **D33/7_R** racionalizace železniční trati č. 086 v úseku Zákupy – Česká Lípa
 - **D75/1_R** racionalizace železniční trati č. 036 v úseku Liberec – Tanvald
 - **D75/2_R** racionalizace železniční trati č. 036 v úseku Liberec – Tanvald
 - **D76_R** racionalizace železniční trati č. 034 v úseku Smržovka – Josefův Důl
 - **D77_R** racionalizace železniční trati č. 035 v úseku Tanvald – Železný Brod
 - **D78_R** racionalizace železniční trati č. 035 v úseku Tanvald – Železný Brod
 - **D79_R** racionalizace železniční trati č. 037 v úseku Frýdlant v Čechách – Nové Město pod Smrkem
 - **D80_R** racionalizace železniční trati č. 040 v úseku hranice KHK/LK – Bělá – Martinice v Krkonoších – hranice LK/KHK
 - **D81_R** racionalizace železniční trati č. 080 v úseku hranice SČK/LK – Doksy – Česká Lípa – Svor – hranice LK/ÚSK
 - **D82_R** racionalizace železniční trati č. 087 v úseku Česká Lípa – Blíževedly – hranice LK/ÚSK
- zdroj: Vize rozvoje železnic v Libereckém kraji pro územní plánování (KORID 2016)
- ZÚR: mimo měřítko ZÚR

LETECKÁ DOPRAVA

VEŘEJNÁ MEZINÁRODNÍ LETIŠTĚ IFR

Letiště Liberec

▪ Záměr D37

- záměr povýšit stávající neveřejné letiště s vnější hranicí VFR na veřejný mezinárodní provoz IFR (dle přístrojů), cílovým statutem je tedy „mezinárodní veřejné letiště s vnější hranicí“, vlastníkem letiště je statutární město Liberec, které hledá vizi budoucnosti letiště, v Koncepci letecké dopravy (ČR) pro období 2015 – 2020 bylo letiště Liberec zařazeno do cílové kategorie obsluhy typu 3 (obsluha bez pravidelných linek, která umožňuje provozovat charterové lety a provozování soukromých letadel (důležité pro investory a management velkých firem))
- ZÚR: návrh v ZÚR LK

VEŘEJNÁ LOGISTICKÁ CENTRA

▪ Záměr VLC1

- záměr veřejné logistické centrum Přepaře
- zdroj: na základě požadavku PÚR ČR 2008 navrhl lokalitu KÚ LK OD, v rámci aktualizace PÚR ČR byl vypuštěn obecný požadavek na VLC v každém kraji
- ZÚR: v ZÚR LK není konkrétní plocha

TECHNICKÁ INFRASTRUKTURA

VODNÍ HOSPODÁŘSTVÍ

VODOVODNÍ PŘIVADĚČE PRO ZÁSOBOVÁNÍ PITNOU VODOU (JEV UAPO_068)

▪ Záměr V1

- výhledový záměr vodovodního přivaděče VD Josefův Důl – ÚV Bílý Potok, zásobování Frýdlantska z nevyužité kapacity VD Josefův Důl
- zdroj: Návrh ZÚR LK 2007

- stav: výhledový záměr, který bude aktuální v případě, že se na Frýdlantsku zhorší množství nebo kvality vody z vodních zdrojů, např. v souvislosti s těžbou hnědého uhlí v sousedním dolu Turów v polském výběžku
- ZÚR: územní rezerva v ZÚR LK 2011
- **Záměr V4**
 - záměr vodovodního přivaděče Frýdlant – Dětrichov, připojení vodovodu Dětrichov, opatření proti následkům těžby v dolu Turów
 - zdroj: Frýdlantská vodárenská společnost a.s. – DUR SWECO Hydroprojekt, 2018
 - stav: aktuální záměr s trasou přes Kunratice, která je odlišná od ÚP Frýdlant, zpracována dokumentace pro územní rozhodnutí
 - ZÚR: není (nový záměr je třeba prověřit zpracování)
- **Záměr V5**
 - záměr vodovodního přivaděče Frýdlant – Bulovka, připojení vodovodu Bulovka, opatření proti následkům těžby v dolu Turów
 - zdroj: Frýdlantská vodárenská společnost a.s. – DUR SWECO Hydroprojekt, 2018
 - stav: aktuální záměr, zpracována dokumentace pro územní rozhodnutí
 - ZÚR: není (nový záměr je třeba prověřit zpracování)

LOKALITY VHODNÉ PRO AKUMULACI POVRCHOVÝCH VOD (LAPV) (JEV UAPO_048A)

Vzhledem k probíhajícím globálním klimatickým změnám, které se budou na území ČR projevovat v oblasti vodního hospodářství zejména změnou srážko-odtokových vztahů, lze do budoucna předpokládat velký zájem o nápravu zvětšené rozkolísanosti srážek a teplot. Proto je mimo jiné nutno zajistit územní ochranu vhodných lokalit pro akumulaci povrchových vod. Jedná se o plochy morfologicky, geologicky a hydrologicky vhodné pro akumulaci povrchových vod pro snížení nepříznivých účinků povodní a sucha.

Při zpracování návrhu Generelu území chráněných pro akumulaci povrchových vod, který pořizoval MZe v dohodě s MŽP, se ukázala jako aktuální v LK pouze lokalita Vilémov, která je však již dostatečně územně hájena svou polohou v KRNP. Dotčené obce s realizací nesouhlasí.

- **Záměr LAPV2 – LAPV Vilémov**
 - záměr vodovodního přivaděče Frýdlant – Bulovka, připojení vodovodu Bulovka, opatření proti následkům těžby v dolu Turów
 - průtoků Jizery pro zabezpečení vodárenských odběrů z Káraného na dolním toku pro Prahu
 - zdroj: MZe – Generel LAPV
 - ZÚR: není v ZÚR LK – dle požadavku MZe zpracován jako limit (vyplývající z vlastností území)

SUCHÉ NÁDRŽE (POLDRY)

- **Záměr SN1**
 - záměr suché nádrže Srní potok na Ploučnici
 - zdroj: studie proveditelnosti Zvýšení ochrany sídel v povodí Ploučnice před povodněmi 2011 – opatření PL3004
 - ZÚR: není v ZÚR LK
- **Záměr SN2A**
 - záměr suché nádrže Dubnice na Ještědském potoce
 - zdroj: studie proveditelnosti Zvýšení ochrany sídel v povodí Ploučnice před povodněmi 2011 – opatření PL3005
 - ZÚR: není v ZÚR LK
- **Záměr SN3**
 - záměr suché nádrže na Šporce
 - zdroj: studie proveditelnosti Zvýšení ochrany sídel v povodí Ploučnice před povodněmi 2011 – opatření PL3025
 - ZÚR: není v ZÚR LK
- **Záměr SN4**
 - záměr suché nádrže Lomnice
 - zdroj: opatření LNO217054 Plánu dílčího povodí Lužické Nisy a ostatních přítoků Odry 2015
 - stav: problematický záměr z hlediska střetů s ochranou přírody a krajiny, řešeno formou rozporu na centrální úrovni při projednávání návrhu ÚP Raspenava
 - ZÚR: není v ZÚR LK
- **Záměr SN5**
 - záměr suché nádrže Sloupský potok
 - zdroj: opatření LNO217059 Plánu dílčího povodí Lužické Nisy a ostatních přítoků Odry 2015
 - stav: problematický záměr z hlediska střetů s ochranou přírody a krajiny, řešeno formou rozporu na centrální úrovni při projednávání návrhu ÚP Raspenava
 - ZÚR: není v ZÚR LK
- **Záměr SN6 – Andělská Hora**
 - záměr vybudování vodní nádrže na Lužické Nise mezi Chrastavou a Machnínem, již dříve zde bylo uvažováno o nádrži v rámci LAPV, cílem je transformace povodňové vlny a kompenzace liniových

protipovodňových opatření jinde v zastavěném území na Lužické Nise, které zrychlují celkový odvod povodňové vlny z území ČR, záměr je ve střetu se zastavěným územím a přírodní rezervací Hamrštejn, testovány 3 varianty – vybrána tzv. horní, návrhy menších nádrží nebyl přínosný pro transformaci povodňové vlny

- zdroj: Studie Posouzení ekonomické efektivity velkých protipovodňových opatření v sídlech Hrádek nad Nisou, Chotyně, Chrastava a Bílý Kostel nad Nisou, zpracoval VRV 2020, pořizovatel KÚ LK OŽPZ
- ZÚR: není v ZÚR LK – podle vývoje prověření je třeba zpracovat

ENERGETIKA

ZÁSOBOVÁNÍ ELEKTRICKOU ENERGIÍ

KORIDORY PRO UMÍSTĚNÍ EL. VEDENÍ VVN 400, 110 kV

- Záměr **E10_PUR02**
 - záměr dvojitého vedení VVN 400 kV v úseku (TR Výškov –) hranice LK – TR Babylon, včetně případných souvisejících ploch pro rozšíření elektrických stanic, v podstatě zdvojení stávajícího vedení 1 x 400 kV
 - stav – vydáno územní rozhodnutí o umístění stavby na 5 let, MěÚ Louny ze dne 14.9.2018, souhlasné stanovisko EIA MŽP č.j. 65301/ENV/12 ze dne 7.8.2012
 - zdroj: ČEPS a. s., PÚR 2008
 - ZÚR: návrh v ZÚR LK
 - PÚR ČR: jako koridor E10 pro vedení 400 kV v úseku Výškov – Chotějovice – Babylon a dále zdvojení stávajícího vedení 400 kV v trasách V 450 Výškov – Babylon a V 451 Babylon – Bezděčín, včetně souvisejících ploch pro rozšíření elektrických stanic)
- Záměr **E10_PUR03 (E10_PUR03A)**
 - záměr dvojitého vedení VVN 400 kV v úseku TR Babylon – TR Bezděčín, včetně souvisejících případných ploch pro rozšíření elektrických stanic (v PÚR 2008 vymezený jako koridor E10 pro vedení 400 kV v úseku Výškov – Chotějovice – Babylon a dále zdvojení stávajícího vedení 400 kV v trasách V450 Výškov – Babylon a V 451 Babylon – Bezděčín, včetně souvisejících ploch pro rozšíření elektrických stanic), výměna stávajících stožárů, pro zdvojení vedení, OP se zmenší (jiný typ stožáru – Donau, Soudek)
 - stav – vydáno územní rozhodnutí MMR č.j. MMR-49127/2016-83/3822/2019 ze dne 18.12.2019 (respektuje ÚP Janův Důl)
 - zdroj: ČEPS a. s., PÚR 2008
 - ÚP: v ÚP Janův Důl dílčí úprava trasy na hranici koridoru ze ZÚR do E10_PUR03A
 - ZÚR: návrh v ZÚR LK jako E10_PUR03 (koridor zahrnuje i konečnou variantu E10_PUR03A)
 - PÚR ČR: jako koridor E10 pro vedení 400 kV v úseku Výškov – Chotějovice – Babylon a dále zdvojení stávajícího vedení 400 kV v trasách V 450 Výškov – Babylon a V 451 Babylon – Bezděčín, včetně souvisejících ploch pro rozšíření elektrických stanic)
- Záměr **E3**
 - záměr dvojvedení VVN 110 kV v úseku TR Babylon – hranice LK – (TR Úštěk – TR Hoštka – TR Štětí), zabezpečení napájení nové TR Úštěk a nové TR Hoštka + zvýšení kapacity na vzdálených vývodech (Litoměřice Jih, Roudnice, Libochovice, Čížkovice) a uzavření stávajícího rozpojeného kruhu v R110 kV Mělník. Zlepšení napájení papírny Mondi Štětí a posílení vazby paralelně provozované oblasti Výškov – Chotějovice – Babylon.
 - stav – předpokládaný termín realizace 2023–2024, souhlasná EIA z 6/2013
 - zdroj: ČEZ Distribuce, a. s.
 - ZÚR: návrh v ZÚR LK
- Záměr **E4**
 - záměr dvojvedení VVN 110 kV v úseku TR Babylon – hranice LK – (TR Děčín Želenice), nové těžké systémové propojovací vedení pro zvýšení kapacity v okresech Děčín a Ústí nad Labem a zabezpečení náhradní dodávky mezi TR PS/110 kV Chotějovice a Babylon
 - stav – podle vývoje zatížení až po roce 2025
 - zdroj: ČEZ Distribuce, a. s.
 - ZÚR: návrh v ZÚR LK
- Záměr **E5A**
 - záměr dvojvedení VVN 110 kV v úseku TR Babylon – TR Doksy, zvýšení kapacity a spolehlivosti napájení významné oblasti – souvisí s E19A
 - stav – podle vývoje zatížení cca po roce 2025
 - zdroj: ČEZ Distribuce, a. s.
 - ZÚR: návrh v ZÚR LK
- Záměr **E6**
 - záměr jednoduchého vedení VVN 110 kV v úseku TR Babylon – TR Česká Lípa Dubice, zvýšení kapacity napájení v oblasti České Lípy
 - stav – podle vývoje zatížení cca po roce 2025
 - zdroj: ČEZ Distribuce, a. s.
 - ZÚR: návrh v ZÚR LK

- **Záměr E7A**
 - záměr dvojvedení VVN 110 kV v úseku TR Česká Lípa sever – TR Nový Bor, zvýšení kapacity napájení Nového Boru při zvýšeném odběru Crystalexu a snížení vysokého zatížení stávající TR Česká Lípa Dubice – souvisí především s E18, ČEZ aktuálně sleduje jako jeden záměr až do Varnsdorfu spolu s E25_E8E bez aktuální potřeby napojení a realizace nové TR Nový Bor, v podstatě náhrada za stávající vedení 35 kV na sloupech pro 110 kV
 - stav – vydáno souhlasné stanovisko EIA od MŽP č. j. MZP/2019/540/184 ze dne 15. 3. 2019, územní řízení, oprávněný investor chce zrealizovat co nejdříve
 - zdroj: ČEZ Distribuce, a. s.
 - ZÚR: návrh v ZÚR LK
- **Záměr E25_E8E**
 - záměr jednoduchého (jednonásobného) vedení VVN 1x110 kV v úseku TR Nový Bor – hranice LK (– TR Varnsdorf), související s připojením Šluknovského výběžku v sousedním USK. Prochází CHKO Lužické hory, střet s ochranou přírody – požadavek na kabelové vedení s vysokými investičními náklady. Dříve zvažována i záloha ze SRN (vysoké provozní náklady a nekoncepční řešení bez možnosti dalšího rozvoje), původní varianta záměru negativní stanovisko EIA č. j. 520/OIP/04 PV ze dne 23. 3. 2004, dlouhodobý odpor obcí v LK.
 - MMR pořídilo v roce 2013 územní studii „Prověření možné varianty vedení 110 kV zásobujícího Šluknovský výběžek“ od Studia Kappa. Územní studie vybrala lepší trasu přes Svor a o něco horší trasu přes Kytlice. Výstupy z územní studie byly zapracovány do Aktualizace č. 1 PÚR ČR 2015.
 - Následně ČEZ Distribuce pořídil dokumentaci pro provedení stavby pro nový proces EIA. V rámci procesu nové EIA se souhlasným závazným stanoviskem MŽP se vyhledala konkrétní trasa a konkrétní technické řešení – v oblasti Skalka u Nového Boru bylo vyhledáno 5 subvariant (nadzemní jih, nadzemní střed, podzemní jih, podzemní střed a nadzemní sever)
 - stav – vydáno souhlasné stanovisko EIA od MŽP č. j. MZP/2019/540/184 ze dne 15. 3. 2019, oprávněný investor chce zrealizovat co nejdříve, v úseku kolem Skalky nad Novým Borem odsouhlaseno 5 subvariant, které byly seřazeny z hlediska jejich vlivu na ŽP a veřejné zdraví následovně: nadzemní jih, nadzemní střed, podzemní jih, podzemní střed a nadzemní sever
 - zdroj: ČEZ Distribuce, a. s., dokumentace EIA 2019
 - ZÚR: návrh v ZÚR LK (koridor o proměnlivé šíři, bez předjímání technického řešení))
 - PÚR ČR: v aktualizaci č. 1 zapracováno jako koridor E25 pro vedení 110 kV v trase Nový Bor – Nová huť
 - elektrická stanice Varnsdorf, s úkolem pro územní plánování vymezit v ZÚR koridor pro rozvojový záměr, přitom vycházet ze závěrů příslušné územní studie MMR
- **Záměr E12C**
 - záměr dvojitého vedení VVN 110 kV v úseku Liberec východ – Liberec Nové Pavlovice. Je zde požadavek na kabelové podzemní dvojité vedení včetně náhrady za stávající TR Liberec Pavlovice. Kapacitní zokružování města Liberce zajistí dostatečnou kapacitu a spolehlivost napájecí distribuční soustavy 110 kV v dlouhodobé perspektivě nejen pro Liberec, ale i pro Frýdlantský výběžek.
 - stav – předpokládaný termín po 2021
 - zdroj: ČEZ Distribuce, a. s.
 - ZÚR: návrh v ZÚR LK
- **Záměr E13B**
 - neaktuální záměr dvojvedení VVN 110 kV v úseku odbočení ze stávajícího vedení VVN 110 kV do TR Železný Brod, zvýšení kapacity a spolehlivosti napájení odlehlé oblasti – souvisí s E20A.
 - stav – podle vývoje zatížení cca po roce 2030, neaktuální
 - zdroj: ČEZ Distribuce, a.s.
 - ZÚR: je třeba vypustit návrhový koridor E13B
- **Záměr E35A**
 - záměr dvojvedení VVN 110 kV v úseku odbočení ze stávajícího vedení VVN 110 kV do TR Český Dub (Proseč p. J. – Český Dub), zvýšení kapacity a spolehlivosti napájení odlehlé oblasti – souvisí s E17A
 - stav – podle vývoje zatížení cca po roce 2030
 - zdroj: ČEZ Distribuce, a. s.
 - ZÚR: návrh v ZÚR LK
- **Záměr E36_37A**
 - záměr vedení VVN 110 kV – úsek odbočení ze stav. rekonstruovaného a zdvojeného vedení do TR Turnov Přepěře, z celého záměru TR Bezděčín – TR Turnov Přepěře – TR Semily chybí zrealizovat poslední malý úsek
 - stav – předpokládaný termín realizace 2021, probíhající majetkoprávní problémy vyústily ve vyvlastňovací řízení a úpravy trasy u zaústění do TR
 - zdroj: ČEZ Distribuce, a. s.
 - ZÚR: návrh v ZÚR LK je třeba vypustit po dokončení realizace
- **Záměr E38A**
 - záměr rekonstrukce dvojvedení VVN 110 kV smyčka Pavlovice v úseku odbočení ze stávajícího vedení VVN 110 kV do nové TR Liberec Nové Pavlovice, 4násobné nadzemní vedení. Nadmístnost dána zejména lokalizací nejen v Liberci, ale i ve Stráži n. N., nezávislostí Frýdlantského výběžku na okružním napájení města Liberce, zvýšení manipulačních možností při náhradních dodávkách.
 - stav – předpokládaný termín realizace 2025

- zdroj: ČEZ Distribuce, a. s.
- ZÚR: návrh v ZÚR LK
- Záměr **E39C (E39B)**
 - záměr dvojvedení VVN 110 kV smyčka Doubí v úseku odbočení ze stávajícího vedení VVN 110 kV do záměru TR Liberec Doubí. Vyčleněním průmyslové zóny v Doubí se sníží zatížení stávajících TR Ostašov a TR Jeřmanice a zvýší kapacita napájení ve VN síti města Liberec a navazujícího okolí – souvisí s E23
 - stav – podle vývoje zatížení cca okolo roku 2025
 - zdroj: ČEZ Distribuce – geometrie E39B, upřesněna v návrhu ÚP Liberec na E39C, aby nezasahovala do železničního koridoru Liberec – Praha
 - ZÚR: v ZÚR LK krátký návrhový koridor E39C
- Záměr **E40**
 - záměr dvojité propojovací vedení VVN 110 kV – TR Babylon – trasa č. 210 pro VVN 220 kV Chotějovice – Bezděčín.
 - stav – nespecifikováno
 - zdroj: ČEZ Distribuce a.s.
 - ZÚR: v ZÚR LK není, ale záměr E40 leží v koridorech E3 a E4 pro jiné záměry VVN 110 kV od ČEZ Distribuce, a.s., dle potřeby je možné zahrnout záměr do textu záměru E3

PLOCHY ELEKTRICKÝCH STANIC – TRANSFORMOVEN VVN

- Záměr **E17A**
 - záměr transformační stanice Český Dub
 - stav – podle vývoje zatížení cca po roce 2030
 - zdroj: ČEZ Distribuce, a.s.
 - ZÚR: návrh v ZÚR LK
- Záměr **E18**
 - záměr transformační stanice Nový Bor
 - stav – podle vývoje zatížení cca po roce 2022 v souvislosti s plánovaným propojovacím vedením Česká Lípa – Varnsdorf
 - zdroj: ČEZ Distribuce, a. s.
 - ZÚR: návrh v ZÚR LK
- Záměr **E19A**
 - záměr transformační stanice Doksy
 - stav – podle vývoje zatížení cca po roce 2025
 - zdroj: ČEZ Distribuce, a. s.
 - ZÚR: návrh v ZÚR LK
- Záměr **E20A**
 - neaktuální záměr transformační stanice Železný Brod
 - stav – neaktuální
 - zdroj: ČEZ Distribuce, a. s.
 - ZÚR: návrh v ZÚR LK – je třeba vypustit
- Záměr **E23A**
 - záměr transformační stanice Liberec Doubí, nejen pro potřebu průmyslové zóny
 - stav – podle vývoje zatížení cca po roce 2025
 - zdroj: ČEZ Distribuce, a. s.
 - ZÚR: návrh v ZÚR LK

ZÁSOBOVÁNÍ ZEMNÍM PLYNEM

Stávající nezáměr obcí o plynofikaci odráží momentální finanční nastavení jednotlivých způsobů vytápění, které je pro plyn nevýhodné. Z dlouhodobého hlediska (při dodržení těžebních limitů hnědého uhlí) lze v budoucnu předvídat nedostatek a zdražení tříděného uhlí a přechod na vytápění biomasou a zemním plynem.

U některých obcí je realizace plynofikace obce reálnější než u obcí jiných. Jedná se zejména o obce, přes které vedou VTL plynovody nebo mají na svém území regulační stanici. Dále je plynofikace reálnější u obcí, v jejichž sousedství je umístěn koridor VTL či STL plynovodu či regulační stanice. Tyto obce jsou specifikovány v *příloze 12_1*.

Záměry plynárenských společností se soustředí zejména na posílení stávající kapacity a rekonstrukce za účelem zabezpečení bezpečných dodávek. Kromě níže uvedených záměrů je v datech ÚAP řada záměrů, které je třeba řešit v podrobnostech ÚAPO.

KORIDORY PRO UMÍSTĚNÍ PLYNOVODŮ VTL

- Záměr **VTL1A**
 - záměr posílení plynovodu VTL Jablonec n. N. – Lučany n. N.
 - stav – neupřesněno
 - zdroj: RWE GasNet

- ZÚR: návrh v ZÚR LK
- **Záměr VTL3**
 - záměr nového VTL plynovodu DN 150 (200) Zásada – Lučany n. N., cílem je zajištění dodávky plynu do oblasti v případě nemožné rekonstrukce stávajícího plynovodu, "záložní" koridor pro zajištění zásobování plynem při odstávkách (opravách) VTL plynovodů v této části území okresu Jablonec nad Nisou
 - stav – neupřesněno
 - zdroj: RWE GasNet (MPO k aktualizaci ZÚR LK), nebylo v datech na portálu, pouze schematický zákres
 - ZÚR: návrh v ZÚR LK

ZÁSOBOVÁNÍ TEPLEM

Konkrétní požadavky na provedení změn v území v oblasti zásobování teplem nejsou v měřítku krajské ÚPČ aktuálně vzneseny.

ODPADOVÉ HOSPODÁŘSTVÍ

Konkrétní požadavky na provedení změn v území v oblasti odpadového hospodářství nejsou v měřítku krajské ÚPČ aktuálně vzneseny.

22 EKONOMICKÉ A HOSPODÁŘSKÉ PODMÍNKY

ZJIŠTĚNÍ A VYHODNOCENÍ ZÁMĚRŮ NA PROVEDENÍ ZMĚN V ÚZEMÍ

PLOCHY PRO PODNIKATELSKÉ AKTIVITY

Vymezování ploch pro podnikatelské aktivity je primárně úlohou územně plánovací činnosti obcí a záměry k tomu spravují ÚÚP v ÚAPO. V rámci ÚAP LK je sledováno jen několik významnějších záměrů nadmístního charakteru.

- **Záměr O22**
 - plocha pro podnikatelské aktivity – využití letiště Hradčany
 - Využití bývalého vojenského letiště Hradčany (někdy označovaném jako letiště Ralsko) je dlouhodobým předmětem různých studií a podnikatelských záměrů. Tyto záměry se pohybovaly a pohybují od využití bývalého letiště jako celku (např. jako civilní letiště, zábavní park) po záměry, které počítají s využitím částí areálu. Pozemky letiště jsou ve vlastnictví LK. Plocha letiště by se dala označit jako 2. největší brownfield v LK (největší je nedaleký areál po těžbě uranu). Ze soutěže vypsané LK na podzim 2008 vyplynuly zejména záměry na využití bývalého letiště pro výrobu elektřiny pomocí fotovoltaických elektráren. ÚP Ralsko 2014 zde vymezuje několik přestavbových ploch. Část by měla fungovat i nadále jako plocha pro leteckou dopravu. V části je navrhována přestavba na plochy smíšených aktivit a největší část je navrhována jako přestavba pro sportovní aktivity.
 - ZÚR: není v ZÚR LK, mimo podrobnost ZÚR
- **Záměr L1**
 - plocha pro podnikatelské aktivity – Národní olympijské centrum, rozvoj lyžařského areálu Čertova hora
 - Záměr rozvoje lyžařského areálu Čertova Hora v obci Harrachov byl zařazen do ÚAP LK 2017 na základě konzultace s ÚÚP Tanvald. Nadmístnost je dána významem areálu a záměrem jeho propojení na Studenov v Rokytnici v Jizerských horách. Propojení areálů je součástí širšího záměru Národního olympijského centra v Harrachově. Záměr je řešen v ÚP Harrachov a vydané změně ÚP Rokytnice n. J.
 - ZÚR: není v ZÚR LK, mimo podrobnost ZÚR
- **Záměr L2**
 - plocha pro podnikatelské aktivity – rozvoj lyžařského areálu Tanvaldský Špičák
 - Záměr rozvoje lyžařského areálu Tanvaldský Špičák byl zařazen do ÚAP LK 2017 na základě konzultace s ÚÚP Tanvald. Nadmístnost je dána významem areálu a záměrem jeho propojení do Albrechtic v Jizerských horách a Desné. Záměr se skládá z 3 částí: dobudování a rozšíření stávajících sjezdových tratí, propojení střediska s městem Tanvald (tzv. 5. sjezdovka – rozvoj jižního svahu) a propojení Tanvaldského Špičáku s nově vznikajícím areálem Desná v Jizerských horách – Křížek. Záměr je zpracován ve studii (SIAL s.r.o. 03/2011) zpracované jako podklad pro změnu ÚP Tanvald.
 - ZÚR: není v ZÚR LK, mimo podrobnost ZÚR
- **Záměr PZ1**
 - plocha pro podnikatelské aktivity – průmyslová zóna Okrouhlá
 - Záměr je v ÚP Okrouhlá
 - ZÚR: není v ZÚR LK, mimo podrobnost ZÚR

- **Záměr PZ2**
 - plocha pro podnikatelské aktivity – průmyslová zóna Nový Bor – Za Crystalexem
 - Záměr je v ÚP Nový Bor
 - ZÚR: není v ZÚR LK, mimo podrobnost ZÚR
- **Záměr PZ5**
 - plocha pro podnikatelské aktivity – průmyslová zóna Ralsko – Kuřivody
 - záměr je v ÚP Ralsko
 - ZÚR: není v ZÚR LK, mimo podrobnost ZÚR
- **Záměr PZ8**
 - plocha pro podnikatelské aktivity – průmyslová zóna Smržovka – u vodojemu
 - ZÚR: není v ZÚR LK, mimo podrobnost ZÚR

23 REKREACE A CESTOVNÍ RUCH

ZJIŠTĚNÍ A VYHODNOCENÍ ZÁMĚRŮ NA PROVEDENÍ ZMĚN V ÚZEMÍ

V ÚAP LK jsou v tématu rekreace a cestovní ruch vedeny pouze záměry nemotorové dopravy, které mají úzkou vazbu k tématu dopravy a problematika propojení lyžařských vleků. V rámci bezmotorové (nemotorové) dopravy jsou pro zlepšení propojení turistických oblastí, center a středisek CR sledovány na úrovni krajských ÚAP a ZÚR multifunkční turistické koridory, cyklokoridory a mezinárodní pěší turistické koridory.

MULTIFUNKČNÍ TURISTICKÉ KORIDORY (JEV UAPK_041)

- **Záměr D39**
 - záměr MTK Ploučnice navazuje na USK a koridor Labe a vede k prameni řeky Ploučnice, dále se napojuje na J větev Nové Hřebenovky
 - ZÚR: návrh v ZÚR LK (schéma Kategorizace středisek a center cestovního ruchu, multifunkční turistické koridory)
- **Záměr D40A**
 - záměr MTK Lužická Nisa navazuje na SRN, vede okolím Lužické Nisy k jejímu prameni, v cyklo dopravě je sledováno jako tematický cyklokoridor Odra – Nisa
 - ZÚR: návrh v ZÚR LK (schéma Kategorizace středisek a center cestovního ruchu, multifunkční turistické koridory)
- **Záměr D41A**
 - záměr MTK Jizera navazuje na SČK a koridor Labe a vede okolím Jizery k jejímu prameni
 - ZÚR: návrh v ZÚR LK 2011 (schéma Kategorizace středisek a center cestovního ruchu, multifunkční turistické koridory)
- **Záměr D42A**
 - záměr MTK Nová Hřebenovka, jižní a severní větev, Krkonoše je zrealizován, ale v úseku přes Krkonoše je zrealizován přes Polsko v jiné trase, než je ve schématu ZÚR LK
 - ZÚR: návrh v ZÚR LK jako D42 nutno změnit na již zrealizovanou trasu D42A (schéma Kategorizace středisek a center cestovního ruchu, multifunkční turistické koridory)
- **Záměr D73**
 - záměr MTK Sv. Zdislava, v rámci zpracování návrhu AZÚR LK č. 1 pro SJ byl původní záměr protažen až do Kamenického Šenova
 - ZÚR: návrh v ZÚR LK (schéma Kategorizace středisek a center cestovního ruchu, multifunkční turistické koridory)

CYKLOKORIDORY (JEV UAPO_106)

Kostra cyklo dopravy a její jednotlivé části jsou kompletně popsány výše v části stav a vývoj území bezmotorové dopravy kapitoly 12.1. Jako záměry v ÚAP jsou vedeny pouze nezrealizované části kostry cyklo dopravy, a to v níže uvedených hierarchických úrovních. Tyto cyklokoridory nebyly vzhledem k podrobnosti zařazeny do ZÚR LK. Záměry v ÚAP jsou zpracovány podle Programu rozvoje cyklistické dopravy v Libereckém kraji 2014-2020. V rozpracované Strategii rozvoje cyklo dopravy v Libereckém kraji pro období 2021+ jsou tyto záměry zásadně změněny.

a) Dálkové trasy

- **Záměr C1** Trasa č. 15: Zelená cyklomagistrála Ploučnice
 - stav: koordinátorem v LK je Mikroregion Podralsko a Mikroregion Peklo, některé části jsou zrealizovány, některé se realizují a některé jsou teprve v přípravě pro realizaci
- **Záměr C2** Trasa č. 17: Greenway Jizera
 - stav: na území LK rozděleno do 4 úseků – Turnovsko, Železnobrodsko, Semilsko a Krkonoše, v části Bystrá – Paseky n. J. je koridor zpracován variantně, zatím je vyznačen horský průběh přes Roprachtice, ale výhledově je třeba vyprojektovat průběh podél Jizery přes Poniklou, obecně jsou

některé úseky Greenway Jizera zrealizovány, některé se projektují a některé je teprve třeba vyprojektovat

- **Záměr C3** Trasa č. 20: Cyklotrasa Odra Nisa
 - stav: v rámci projektu byla zpracována územně technická studie od pramene Nisy k hranicím LK, realizace cílového stavu (76 % po stávajících komunikacích zejména silnice III. třídy a 24 % po nových komunikacích) je značně nákladná, a proto vzniká postupně po jednotlivých úsecích
- **Záměr C4** Trasa č. 25: „MODO“: Most – Doksy (– Hrádek n. N.) v úseku hranice LK – Doksy
 - stav: k původní myšlence MODO Most – Doksy byl v LK přidružen úsek Doksy – Hrádek n. N., který je zrealizován, z tohoto koridoru je třeba řešit úsek hranice kraje – Doksy, kde zejména úsek Sukorady (USK) – Dubá není ani vyhledán, v ZÚR USK byl vymezen odpovídající koridor C25 do Sukorad

b) Tematické cyklokoridory

Tematické cyklokoridory, které jsou dálkovými trasami, nejsou vedeny jako další záměr, jedná se o Cyklotrasu Odra Nisa, Greenway Jizera a Zelenou cyklomagistralu Ploučnice.

- **Záměr C5** Cyklostezka svatě Zdislavy (trasa č. 3105)
 - stav: zpracována studie vedení trasy, která předpokládá cca 38 km, z toho 21,8 km jsou novostavby a 16,2 km je vedeno po stávajících trasách

c) Segregované cyklotrasy (segregovaná infrastruktura)

Segregované cyklotrasy jsou chybějící části kostry cyklopropravy, které nelze chápat jako jednoznačný územně vyjasněný záměr. Jsou to spíše ideové žádoucí spojnice míst, které je třeba prověřit a územně konkretizovat.

- **Záměr C6** Sever – jih: úsek Liberec – Frýdlant
- **Záměr C7** Západ – východ: úsek Nový Bor – Česká Lípa – Zákupy – Mimoň
- **Záměr C8** Západ – východ: úsek Turnov – Lomnice n. P. – Jilemnice
- **Záměr C9** Západ – východ: úsek Vichová n. J. – Jilemnice – Horka u Staré Paky – hranice kraje (napojení na Greenway Jizera ve Vichové n. J. a napojení na dálkovou cyklotrasu č. 22 v Jilemnici)
- **Záměr C10** Východ – západ: úsek Kořenov – Desná – Tanvald – Smržovka – Lučany n. N. (Jablonec n. N.)
- **Záměr C11** Sever – jih: úsek Jablonec n. N. – Jeřmanice/Hodkovice n. M. a úsek Paceřice – Přepere/Turnov. Jedná se o 2 oddělené úseky, které navazují na dálkovou cyklotrasu č. 14 ve spojení Jablonec n. N. – Turnov.

MEZINÁRODNÍ TURISTICKÉ PĚŠÍ KORIDORY (JEV UAPO_106)

Mezinárodní turistické pěší koridory – Evropské dálkové trasy (MTPK) jsou koridory stávající a navrhované sítě pěších tras určených k integraci do dopravní infrastruktury bezmotorové dopravy LK. Záměry mezinárodních turistických pěších koridorů nebyly zařazeny do ZÚR LK 2011.

- **Záměr MN_P_E3**
 - záměr MTPK Istanbul – mys sv. Vincent prochází územím LK v úseku hranice LK – Harrachov – Liberec – Mařenice – hranice ČR
- **Záměr MN_P_E10**
 - záměr MTPK Nuorgam – Tarifa prochází územím LK v úseku hranice LK – Svor – Česká Lípa – Doksy – Blatce – hranice LK

PROPOJENÍ LYŽAŘSKÝCH AREÁLŮ – LANOVKY A VLEKY (JEV UAPO_098)

Jedná se o významné záměry propojení lyžařských areálů, které mají nadmístní význam

- **Záměr LAN1**
 - záměr propojení Studenova (Rokytnice n. J.) a Čertovy hory (Harrachov) přes Janovu skálu, rozvoj Čertovy hory je součástí širšího záměru zřízení národního olympijského centra v Harrachově
 - ZÚR: není v ZÚR LK, mimo podrobnost ZÚR
- **Záměr LAN2**
 - záměr rozvoje Špičáku (Tanvald, Albrechtice v JH) a jeho propojení do Křížku (Desná)
 - ZÚR: není v ZÚR LK, mimo podrobnost ZÚR

POŽADAVKY NA KRAJSKOU ÚZEMNĚ PLÁNOVACÍ ČINNOST Z ÚAPO 2020

V této kapitole by měly být vyhodnoceny požadavky na územně plánovací činnost LK, které vyplývají z aktualizovaných dokumentací ÚAPO 2020. Tyto požadavky by měly být v těchto dokumentacích uvedeny jako problémy k řešení nadmístního významu určené k řešení v ZÚR, popřípadě PÚR.

Aktualizované dokumentace ÚAPO 2020 měly být předány na KÚ LK OÚPSŘ do konce roku 2020. Do konce ledna 2021 byly na KÚ LK OÚPSŘ předány pouze ÚAPO Jablonec nad Nisou a ÚAPO Nový Bor. Finální výčet byl pro tuto kapitolu vytvořen 11. 5. 2021. Do tohoto data byly k dispozici podklady z ÚAPO Česká Lípa, ÚAPO Jablonec nad Nisou, ÚAPO Jilemnice, ÚAPO Liberec, ÚAPO Nový Bor, ÚAPO Semily a ÚAPO Tanvald. Co se týká problémů k řešení za ORP Frýdlant, ORP Turnov a ORP Železný Brod, bylo použito znění z ÚAPO 2016.

Některé problémy jsou nadmístního významu, nelze je řešit pouze v rámci jedné obce, ale nedosahují měřítka ZÚR. Pro identifikaci a možnou vizi řešení takovýchto problémů jsou ÚAPO ideálním nástrojem. Typicky se jedná např. o řešení dostatečné nekomerční občanské vybavenosti např. školství, zdravotnictví nebo nakládání s odpady, zásobování vodou, kanalizace.

Předmětem vyhodnocení problémů k řešení v ZÚR z jednotlivých ÚAPO bylo zejména zjištění, zda je tento problém v ÚAP LK (ZÚR LK) již řešen nebo ho je třeba nově zpracovat. Některé, takto úřady územního plánování označené, problémy v ÚAPO nedosahují nadmístního významu měřítka ZÚR.

Tabulka „**Problémy k řešení z ÚAPO**“ s požadavky na krajskou územně plánovací činnost spolu s vyhodnocením je samostatnou přílohou PRURÚ v ÚAPK LK 2021.

Problémy k řešení v ZÚR mohou být identifikovány ve Zprávách o uplatňování územních plánů v uplynulých obdobích. Pořizovateli ÚAP LK není známo, že by v nějaké schválené zprávě o uplatňování územního plánu v uplynulém období byl uveden relevantní nový problém k řešení v ZÚR.

REKAPITULACE HODNOT ÚZEMÍ, LIMITŮ VYUŽITÍ ÚZEMÍ A ZÁMĚRŮ NA PROVEDENÍ ZMĚN V ÚZEMÍ PRO POTŘEBY VIZUALIZACE VE VÝKRESECH

HODNOTY ÚZEMÍ A JEJICH VÝKRES

V této kapitole je provedena rekapitulace hodnot území nadmístního významu, které byly expertně vymezeny v rámci dílčích tematických okruhů a které jsou pro potřeby vizualizace ve **výkresu č. 1 ÚAP LK Výkresu hodnot území** rozděleny ve smyslu § 18 stavebního zákona do třech souhrnných kategorií na hodnoty území **přírodní**, **kulturní** a **civilizační**.

Urbanistické a architektonické hodnoty území představuje dochovaná sídelní struktura ve specifické krajinné scénérii s řadou významných a unikátních staveb a technických děl v zastoupení všech historických slohů, které v souladu s krajinným rázem dotvářejí jedinečný charakter – génia loci území. Řada historicky cenných objektů byla dle zákona o státní památkové péči prohlášena za kulturní památku a zapsána do **Ústředního seznamu kulturních památek**, nejvýznamnější byly vyhlášeny za národní kulturní památky. Význam urbanistických a architektonických hodnot území je třeba vnímat v širokém spektru posuzovaných jevů v průniku zasahujícím všechny tři pilíře udržitelného rozvoje území.

Výčet významných staveb a souborů nadmístního významu je předmětem kapitoly 11.4 – Kultura a památková péče. Jejich uchování je zajištěno podmínkami památkové ochrany a musí být podpořeno přijatelnými urbanizačními zásahy v souvislosti s budoucím rozvojem území.

Bližší specifikace jednotlivých hodnot území je uvedena v kapitolách jednotlivých tematických okruhů.

PŘÍRODNÍ HODNOTY

PŘÍRODA A KRAJINA

- národní park
- chráněné krajinné oblasti
- NATURA 2000 - ptačí oblasti
- NATURA 2000 - evropsky významné lokality
- biosférické rezervace
- mokřady mezinárodního významu
- přírodní parky
- národní přírodní rezervace
- přírodní rezervace
- národní přírodní památky
- přírodní památky
- ÚSES – nadregionální a regionální biocentra
- ÚSES – nadregionální a regionální biokoridory
- unikátní krajinné typy
- významné krajinné typy
- dálkový migrační koridor

VODNÍ REŽIM A HORNINOVÉ PROSTŘEDÍ

- chráněné oblasti přírodní akumulace vod
- přírodní léčivý zdroj
- geoparky
- ložiska nerostných surovin
- významná jeskyně
- přírodní dominanty
- hlavní prostorový předěl

ZEMĚDĚLSKÝ PŮDNÍ FOND A POZEMKY URČENÉ K PLNĚNÍ FUNKCÍ LESA

- zemědělský půdní fond – pozemky I. třídy ochrany
- lesní pozemky (úhrn lesů ochranných, zvláštního určení, hospodářských)

KULTURNÍ HODNOTY

- národní kulturní památky
- vybrané kulturní památky LK (hrad, sakrální památka, selská památka, technická památka, zámek, zřícenina, vysílač)
- památkové rezervace
- městské památkové zóny

- vesnické památkové zóny
- krajinné památkové zóny
- oblast patrového hrázdného domu severočeského
- oblast patrového hrázdného domu hornolužického
- oblast patrového roubeného domu severočeského
- východní hranice hlavní oblasti podstávek
- lidová architektura a zachovaná struktura sídel
- území s archeologickými nálezy – I. stupeň

CIVILIZAČNÍ HODNOTY

STRUKTURA OSÍDLENÍ

- centra osídlení

EKONOMICKÉ A HOSPODÁŘSKÉ PODMÍNKY

- významné průmyslové zóny

DOPRAVNÍ A TECHNICKÁ INFRASTRUKTURA VČETNĚ JEJICH DOSTUPNOSTI

- terminál veřejné dopravy
- meziměstská tramvajová trať
- železnice
- plynovody VTL
- soustava centrálního zásobování teplem
- spalovny odpadu
- letiště

OBČANSKÁ VYBAVENOST VČETNĚ JEJÍ DOSTUPNOSTI A VEŘEJNÁ PROSTRANSTVÍ

- nemocnice a zdravotnické zařízení nadregionálního významu
- univerzita
- botanická zahrada
- zoologická zahrada

REKREACE A CESTOVNÍ RUCH

- rozhledna
- lázeňské místo
- střediska rekreace u vody
- středisko sjezdového lyžování
- Jizerská magistrála
- Singltrek pod Smrkem

LIMITY VYUŽITÍ ÚZEMÍ A JEJICH VÝKRES

V této kapitole je provedena rekapitulace limitů využití území vyplývajících z právních předpisů nebo vyplývajících z vlastností území pro potřeby zpracování výkresu limitů využití území. Bližší specifikace jednotlivých limitů využití území je uvedena v kapitolách dílčích tematických okruhů. Limity využití území jsou závazné podmínky pro realizaci záměrů omezující územně plánovací činnost. Limity využití území určují účel, způsob, ohraničení a podmínky uspořádání a využití území. Stanovují nepřekročitelnou hranici nebo rozpětí pro využití a uspořádání území. Limity využití území, které byly zobrazitelné v měřítku ÚAP LK – 1:100 000, jsou zachyceny na výkrese č. 2 Výkres limitů využití území (výkres limitů). Vzhledem k tomuto měřítku je nutno brát umístění veškerých limitů jako relativně orientační a pro přesnou interpretaci je nutné dohledat daný limit ve výkresech limitů v příslušných dokumentech ÚAP obcí. Mnohé plošné limity byly z důvodu měřítka krajských ÚAP generalizovány na bod.

PŘÍRODA A KRAJINA

- národní park
- OP národního parku
- chráněná krajinná oblast
- maloplošná zvláště chráněná území
 - národní přírodní rezervace – NPR
 - přírodní rezervace – PR
 - národní přírodní památka – NPP
 - přírodní památka – PP
- NATURA 2000 – evropsky významná lokalita
- NATURA 2000 – ptačí oblast
- přírodní park
- ÚSES – nadregionální a regionální biocentrum
- ÚSES – nadregionální a regionální biokoridor

VODNÍ REŽIM A HORNINOVÉ PROSTŘEDÍ

- vodní plocha
- vodní tok
- CHOPAV
- OP vodního zdroje II. stupně
- záplavové území Q100
- výhradní ložisko
- ložisko nevyhrazených nerostů
- schválené prognózní ložisko
- chráněné ložiskové území
- dobývací prostor
- sesuvné území

KVALITA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

- oblast se zhoršenou kvalitou ovzduší
- stará ekologická zátěž

ZPF A PUPFL

- I. a II. třída ochrany
- pozemek určený k plnění funkcí lesa
- urbanizované území

OBČANSKÁ VYBAVENOST VČETNĚ JEJÍ DOSTUPNOSTI A VEŘEJNÁ PROSTRANSTVÍ

zdravotnictví

- lázeňské místo
- OP přírodního léčivého zdroje a zdroje přírodních minerálních vod
- kultura a památková péče
- národní nemovitá kulturní památka
- OP národní nemovité kulturní památky
- městská a vesnická památková zóna
- krajinná památková zóna
- vesnická památková rezervace
- I. a II. zóna území archeologických nálezů

DOPRAVNÍ A TECHNICKÁ INFRASTRUKTURA VČETNĚ JEJICH DOSTUPNOSTI

- celostátní železnice a její OP
- regionální železnice a její OP
- dálnice II. třídy a její OP
- silnice I. třídy a její OP
- silnice II. třídy a její OP
- silnice III. třídy a její OP
- letiště VFR – den
- letiště pro SLZ
- OP letiště
- silniční přeshraniční spojení
- železniční přeshraniční spojení
- elektrické vedení VVN 400 kV a jeho OP
- elektrické vedení VVN 220 kV a jeho OP
- elektrické vedení VVN 110 kV a jeho OP
- elektrická stanice 400 kV a jejich OP
- elektrická stanice 110 kV a jejich OP
- VTL plynovod a jeho OP a bezpečnostní pásmo
- hlavní radioreléová trasa a jeho OP
- hlavní komunikační zařízení a jeho OP

BEZPEČNOST A OCHRANA OBYVATEL

- vymezená zóna havarijního plánování
- oblast s významným povodňovým rizikem
- zájmový objekt armády
- zájmové území armády

ZÁMĚRY NA PROVEDENÍ ZMĚN V ÚZEMÍ A JEJICH VÝKRES

V této kapitole je provedena rekapitulace záměrů na provedení změn v území pro potřeby zpracování výkresu záměrů na provedení změn v území (výkres záměrů). Bližší specifikace jednotlivých záměrů na provedení změn v území je uvedena v kapitolách příslušných tematických okruhů (tab. 78).

Aktuální seznam záměrů na provedení změn v území včetně jejich identifikačních kódů a zdrojů dat je průběžně spravován v **Registru záměrů ÚAP**, který je v aktuální podobě k dispozici u pořizovatele. Záměry na provedení změn v území popsané v PRURÚ a vizualizované ve výkresu záměrů souhlasí s Registrem záměrů ÚAP k 27. 4. 2021, kdy nabyla účinnost Aktualizace č. 1 ZÚR LK. Kompletní Registr záměrů ÚAP obsahuje kromě aktuálního identifikačního kódu i případné další kódy, které byly někdy použity pro zpracování krajských územně plánovacích dokumentací. Do výkresu záměrů byl umístěn i výtah z tohoto Registru v rozsahu: kód záměru, název záměru, zapracování v úplném znění ZÚR LK ve znění Aktualizace č. 1, zapracování v Politice územního rozvoje ČR, ve znění Aktualizace č. 1, č. 2, č. 3 a č. 5.

Ve výkresu záměrů barva podsvícení kódu záměru značí jeho aktuálnost a zapracování v ZÚR LK. Žlutě podsvícené jsou kódy aktuálních záměrů. Zeleně podsvícené jsou kódy neaktuálních záměrů, které jsou zapracovány v ZÚR LK a je třeba prověřit jejich vypuštění v rámci aktualizace ZÚR LK. Může se jednat o již zrealizované záměry nebo záměry, které jejich oprávněný investor již nechce v této podobě realizovat. Modře podsvícené jsou kódy aktuálních záměrů, které je třeba zapracovat do ZÚR LK.

Ve výkresu záměrů byly zpracovány výhradně záměry, které jsou zobrazitelné v měřítku 1 : 100 000 a řešitelné krajskou územně plánovací činností, zejména v ZÚR LK. V rámci procesu zpracování ZÚR LK může vyplynout, že některé z těchto záměrů nebudou v ZÚR řešeny, protože nebude prokázána jejich nadmítnost, a jejich zapracování bude ponecháno pouze na územně plánovací činnosti obcí.

Zdrojem záměrů jsou jednak poskytovatelé údajů ve smyslu stavebního zákona a jednak krajská územně plánovací činnost související s pořizováním ZÚR LK.

Tab. 77 Záměry na provedení změn v území

ÚPLNÉ ZNĚNÍ ZÚR LK	PÚR ČR	VÝKRES ZÁMĚRŮ	KÓD ZÁMĚRU	NÁZEV ZÁMĚRU
Téma: Prostorové a funkční uspořádání území				
Koridory kooperací mezi centry osídlení				
ANO	NENÍ	ANO	FK1	Zvyšování funkčních kooperací mezi centry osídlení Liberec – Jablonec n/N
ANO	NENÍ	ANO	FK2	Zvyšování funkčních kooperací mezi centry osídlení Jablonec n/N – Smržovka – Tanvald – Desná – Harrachov
ANO	NENÍ	ANO	FK3	Zvyšování funkčních kooperací mezi centry osídlení Tanvald – Velké Hamry
ANO	NENÍ	ANO	FK4	Zvyšování funkčních kooperací mezi centry osídlení Liberec – Chrastava – Hrádek nad Nisou
ANO	NENÍ	ANO	FK5	Zvyšování funkčních kooperací mezi centry osídlení Jablonec n/N – Rychnov u Jablonce n/N
ANO	NENÍ	ANO	FK6	Zvyšování funkčních kooperací mezi centry osídlení Semily – Železný Brod
ANO	NENÍ	ANO	FK7	Zvyšování funkčních kooperací mezi centry osídlení Jilemnice – Vrchlabí
ANO	NENÍ	ANO	FK8	Zvyšování funkčních kooperací mezi centry osídlení Harrachov – Rokytnice nad Jizerou – Jablonec nad Jizerou
ANO	NENÍ	ANO	FK9	Zvyšování funkčních kooperací mezi centry osídlení Frýdlant – Raspenava – Hejnice
ANO	NENÍ	ANO	FK10	Zvyšování funkčních kooperací mezi centry osídlení Česká Lípa – Nový Bor
ANO	NENÍ	ANO	FK11	Zvyšování funkčních kooperací mezi centry osídlení Nový Bor – Kamenický Šenov – Česká Kamenice
ANO	NENÍ	ANO	FK12	Zvyšování funkčních kooperací mezi centry osídlení Mimoň – Stráž pod Ralskem
ANO	NENÍ	ANO	FK13	Zvyšování funkčních kooperací mezi centry osídlení Stráž pod Ralskem – Osečná
ANO	NENÍ	ANO	FK14	Zvyšování funkčních kooperací mezi centry osídlení Hrádek n/N – Bogatynia (Polsko)
ANO	NENÍ	ANO	FK15	Zvyšování funkčních kooperací mezi centry osídlení Hrádek n/N – Zittau (SRN)
ANO	NENÍ	ANO	FK16	Zvyšování funkčních kooperací mezi centry osídlení Harrachov – Szklarska Poręba (Polsko)
ANO	NENÍ	ANO	FK17	Zvyšování funkčních kooperací mezi centry osídlení Liberec – Frýdlant
ANO	NENÍ	ANO	FK18	Zvyšování funkčních kooperací mezi centry osídlení Turnov – Semily – Jilemnice
ANO	NENÍ	ANO	FK19	Zvyšování funkčních kooperací mezi centry osídlení Jablonec n/N – Železný Brod
ANO	NENÍ	ANO	FK20	Zvyšování funkčních kooperací mezi centry osídlení Česká Lípa – Doksy
Téma: Příroda a krajina				
ÚSES				
Nadregionální biocentra (RC)				
ANO – jinak	NENÍ	ANO	NC41	Kokořínský důl
ANO – jinak	NENÍ	ANO	NC42	Břehyně-Pecopala
Regionální biocentra (RC)				

ÚPLNÉ ZNĚNÍ ZÚR LK	PÚR ČR	VÝKRES ZÁMĚRŮ	KÓD ZÁ- MĚRU	NÁZEV ZÁMĚRU
NE	NENÍ	ANO	RCL001	bez názvu
NE	NENÍ	ANO	RCL002	bez názvu
NE	NENÍ	ANO	RCL003	bez názvu
ANO – jinak	NENÍ	ANO	RC384	Prameny Labe
ANO – jinak	NENÍ	ANO	RC1220	Řečiště Jizerky
ANO – jinak	NENÍ	ANO	RC1222	Rezek
ANO – jinak	NENÍ	ANO	RC1658	Zadní Blansko
ANO – jinak	NENÍ	ANO	RC1659	Víchová
ANO – jinak	NENÍ	ANO	RC1661	Zabyly
Nadregionální biokoridory (K)				
ANO – jinak	NENÍ	ANO	K22MB	
ANO – jinak	NENÍ	ANO	K30MB	
Regionální biokoridory (RK)				
NE	NENÍ	ANO	RKL001	
NE	NENÍ	ANO	RKL002	
NE	NENÍ	ANO	RKL003	
NE	NENÍ	ANO	RKL004	
NE	NENÍ	ANO	RKL005	
ANO – jinak	NENÍ	ANO	RK653	
ANO – jinak	NENÍ	ANO	RK701	
ANO – jinak	NENÍ	ANO	RK703	
ANO – jinak	NENÍ	ANO	RK706	
Téma: Vodní režim a horninové prostředí				
Plochy těžby ložisek				
NE	NENÍ	ANO	T01	znovuobnovení otvírky ložiska čediče Luhov – Brniště – Tlustec
NE	NENÍ	ANO	T02	otvírka ložiska štěrkopísků Arnoltice – Pertoltice
NE	NENÍ	ANO	T04	otvírka ložiska dolomitu Jesenný – Skalka
NE	NENÍ	ANO	T05	otvírka ložiska štěrkopísků Krásný Les – Raspenava
NE	NENÍ	ANO	T06	otvírka ložiska stavebního kamene Děřichov
NE	NENÍ	ANO	T07	otvírka ložiska stavebního kamene Heřmanice u Frýdlantu
NE	NENÍ	ANO	T08	otvírka ložiska štěrkopísků Mimoň – Pertoltice
Plochy dobývacích prostorů				
NE	NENÍ	ANO	DP01	stanovení dobývacího prostoru Dolní Pertoltice I.
NE	NENÍ	ANO	DP02	změna stanovení dobývacího prostoru Václavice II.
NE	NENÍ	ANO	DP03	stanovení dobývacího prostoru Bílý Kostel
NE	NENÍ	ANO	DP05	stanovení dobývacího prostoru Střežec I.
Téma: Občanská vybavenost včetně její dostupnosti a veřejná prostranství				
Plochy památkových zón				
NE	NENÍ	ANO	PAM1	rozšíření MPZ Turnov
NE	NENÍ	ANO	PAM2	VPZ Blíževedly
NE	NENÍ	ANO	PAM3	VPZ Dehtáry
NE	NENÍ	ANO	PAM4	VPZ Dolní a Horní Světlá
NE	NENÍ	ANO	PAM5	VPZ Dolní Zbirohy
NE	NENÍ	ANO	PAM6	VPZ Loubí
NE	NENÍ	ANO	PAM7	VPZ Malá Horka
Plochy památek UNESCO				
NE	NENÍ	ANO	PAM9	horský a televizní vysílač Ještěd
Téma: Dopravní a technická infrastruktura včetně její dostupnosti				
Koridory pro umístění kapacitních silnic				
ANO	ANO "S5"	ANO	S5_D01C	kapacitní silnice S5 – silnice I/35, úsek Turnov – Rovensko pod Troskami – hranice LK – Úlibice
ANO ÚZ. REZ	ANO "S5"	ANO	S5_D01R	kapacitní silnice S5 – silnice I/35, úsek Turnov – Rovensko pod Troskami – hranice LK – Úlibice, podvarianta západní obchvat Rovenska pod Troskami
ANO ÚZ. REZ	NENÍ	ANO	D02R	silnice I/35, úsek Bílý Kostel – Hrádek nad Nisou – hranice ČR, zkapacitnění (výhledová rezerva na 4 pruh dle Kategorizace)
NE	NENÍ	NE	D65A	silnice I/65 x I/35, úprava MÚK Rádelský Mlýn
ANO	ANO "S11"	ANO	S11_D03/1	silnice I/13, úsek Svor – Nový Bor – Manušice – hranice LK/ÚSK

ÚPLNÉ ZNĚNÍ ZÚR LK	PÚR ČR	VÝKRES ZÁMĚRŮ	KÓD ZÁ- MĚRU	NÁZEV ZÁMĚRU
ANO	ANO "S11"	ANO	S11_D03/2	silnice I/13, Kunratice u Cvikova – Jablonné v Podještědí
ANO	ANO "S11"	ANO	S11_D03/3	silnice I/13, obchvat Lvová
NE	ANO "S11"	ANO	S11_D03/4	silnice I/13, průtah Rynoltice – tunel
Koridory pro umístění silnic I., II. a III. třídy				
ANO	NENÍ	ANO	D05B/1	silnice I/9, úsek MÚK Manušice (I/13) - Dolní Libchava – Dubice
ANO	NENÍ	ANO	D05B/2	silnice I/9, MÚK Sosnová – Zahrádky – Jestřebí
ANO	NENÍ	ANO	D06A	silnice I/9, obchvat Svor
ANO	NENÍ	ANO	D07	silnice I/14 (10), Jablonec n/N – Smržovka – Tanvald
ANO	NENÍ	ANO	D08B	silnice I/13, úsek Krásná Studánka – Dětřichov
ANO	NENÍ	ANO	D09D	silnice I/13, obchvat Frýdlant (kombinovaná varianta doporučená v SEA k ÚP Frýdlant)
ANO ÚZ. REZ	NENÍ	ANO	D09R	silnice I/13, územní rezerva pro obchvat Frýdlantu (nedoporučená část v SEA k ÚP Frýdlant)
ANO	NENÍ	ANO	D10	silnice I/13, obchvat Pertoltice
ANO	NENÍ	ANO	D11C	silnice I/14, úsek Liberec – Jablonec nad Nisou
ANO	NENÍ	ANO	D12B	silnice I/15, jižní obchvat Zahrádky
ANO	NENÍ	ANO	D13A	silnice I/15, obchvat Kravaře a Stvolínky
ANO	NENÍ	ANO	D14A	silnice I/38, úsek Doksy – Obora, var. A
ANO	NENÍ	ANO	D15C	silnice I/16, obchvat Horka u Staré Paky, varianta 1
ANO	NENÍ	ANO	D16A	silnice II. třídy, úsek Liberec – Osečná
ANO	NENÍ	ANO	D17A	silnice II. třídy, úsek Osečná – Ralsko (Kuřivody)
ANO	NENÍ	ANO	D18E	silnice II/283, MÚK Žernov – Zelený Háj
ANO ÚZ. REZ	NENÍ	ANO	D18R	silnice II/283, MÚK Volavec – Tatobity, alternativní úsek pro podvariantu vedení S5 (I/35) v EIA
ANO	NENÍ	ANO	D19A	silnice II/262, úsek Žandov – Stružnice
ANO	NENÍ	ANO	D21	silnice II/270, obchvat Doksy
ANO	NENÍ	ANO	D22	silnice II/270, obchvat Jablonné v Podještědí
ANO	NENÍ	ANO	D23A	silnice II/278, obchvat Český Dub (varianta dle ÚP)
ANO	NENÍ	ANO	D24A	silnice II/291, úsek Kunratice – Frýdlant
ANO	NENÍ	ANO	D25	silnice II/268, úsek Sloup – Pihel, přeložka do trasy silnice III/26845
ANO	NENÍ	ANO	D51A	silnice II/268, Zákupy obchvat, dvě části (západní a jižní)
ANO	NENÍ	ANO	D52E	silnice II/268, jihozápadní obchvat Mimoně
ANO	NENÍ	ANO	D52F	silnice II/268, spojka Ralsko – Hradčany
ANO	NENÍ	ANO	D47	silnice I/15, úsek Úštěk – hranice LK – Kravaře
ANO ÚZ. REZ	NENÍ	ANO	D48	silnice I/10 (I/14), přeložka úsek Tanvald – Desná
ANO ÚZ. REZ	NENÍ	ANO	D49A	silnice I/10, přeložka úsek Kořenov – Harrachov
ANO	NENÍ	ANO	D50	silnice I/9 z MÚK Jestřebí – Chlum
ANO ÚZ. REZ	NENÍ	ANO	D55	silnice II/270, severozápadní obchvat Mimoň
ANO	NENÍ	ANO	D58	silnice II/289, průtah Semily, 2 úseky
ANO	NENÍ	ANO	D59	silnice II/292, průtah Semily
ANO	NENÍ	ANO	D61	silnice II/284 (II/286), obchvat Lomnice nad Popelkou – Stružinec
ANO	NENÍ	ANO	D62A	silnice II/278, severní obchvat Osečná
ANO	NENÍ	ANO	D64	silnice II/293, západní obchvat Martinice v Krkonoších
NE	NENÍ	ANO	D68	silnice II/292, obchvat Pelechov (Železný Brod)
NE	NENÍ	ANO	D69	silnice II/282, přeložka Železný Brod
NE	NENÍ	ANO	D70	silnice III/29063, přeložka z Horní Tříče (Vysoké n/Jiz.) na II/290
NE	NENÍ	ANO	D71A	silnice II/262, přeložka Česká Lípa
NE	NENÍ	ANO	D72	silnice III/27011, obchvat Luhov
ANO	NENÍ	ANO	D74A	silnice I/38, sjezd z MÚK Jestřebí
Koridory pro umístění a zlepšení železničních tratí				
ANO	ANO "ŽD8"	ANO	ŽD8_D26D	žel. spoj. Praha – Mladá Boleslav – Liberec, úsek hranice LK – Turnov – Liberec modernizace, nové úseky, zdvojkolejnění
ANO	ANO "ŽD8"	ANO	ŽD8_D26/1	žel. spoj. Praha – Mladá Boleslav – Liberec, úsek hranice LK – Turnov, optimalizace jednokolejné trati, elektrizace
ANO	ANO "ŽD8"	ANO	ŽD8_D26/2	žel. spoj. Praha – Mladá Boleslav – Liberec, úsek Turnov – Čtverín, optimalizace, elektrizace, zdvojkolejnění

ÚPLNÉ ZNĚNÍ ZÚR LK	PÚR ČR	VÝKRES ZÁMĚRŮ	KÓD ZÁ- MĚRU	NÁZEV ZÁMĚRU
ANO	ANO "ŽD8"	ANO	ŽD8_D27	žel. spoj. Liberec – Černousy, úsek Liberec – Frýdlant – hraniční přechod PL, optimalizace, elektrizace
ANO	NENÍ	ANO	D28	žel. spoj. Liberec – Hrádek nad Nisou – Rybníště, úsek Liberec – Chrastava – Bílý Kostel n. N. - Hrádek n. Nisou – hranice ČR, optimalizace, elektrizace, (zdvojkolejnění Liberec – Bílý Kostel n/N v případě realizace D33C)
ANO – jinak	NENÍ	ANO	D29	žel. spoj. Turnov – Hradec Králové, úsek Turnov – Rovensko pod Troskami – hranice LK, modernizace, nové úseky, elektrizace
ANO	NENÍ	NE	D29A	žel. spoj. Turnov – Hradec Králové, úsek Turnov – Rovensko pod Troskami, modernizace, nové úseky, elektrizace
ANO	NENÍ	ANO	D33/2-5	žel. spoj. Liberec – Česká Lípa, úsek Rynoltice – Mimoň, optimalizace, elektrizace (skládá se ze 2 úseků pro racionalizaci a 2 úseků pro optimalizaci)
ANO ÚZ. REZ	NENÍ	ANO	D33C	žel. spoj. Liberec – Česká Lípa, varianta C v úseku Bílý Kostel n. N. - Rynoltice, novostavba
ANO	NENÍ	ANO	D33/6	žel. spoj. Liberec – Česká Lípa, přeložka úseku Mimoň – Zákupy
ANO	NENÍ	ANO	D34	žel. spoj. Česká Lípa – Benešov nad Ploučnicí, úsek Česká Lípa – hranice LK, optimalizace, elektrizace
ANO ÚZ. REZ	NENÍ	ANO	D35	žel. spoj. Tanvald – Harrachov – Szklarska Poreba Górna a Martinice v Krkonoších – Rokytnice nad Jizerou, úsek Harrachov – Rokytnice nad Jizerou, propojení dvou žel. tratí
NE (je jako D35A)	NENÍ	ANO	D35A	žel. spoj. Tanvald – Harrachov – Szklarska Poreba Górna a Martinice v Krkonoších – Rokytnice nad Jizerou, úsek Harrachov – Rokytnice nad Jizerou, propojení dvou žel. tratí přes zastavěná území
ANO	NENÍ	ANO	R	společné využití železničních a tramvajových tratí (režim tram – train) projekt Regiotram
ANO	NENÍ	ANO	D63	žel. spoj. Děčín – Benešov nad Ploučnicí – Rumburk, optimalizace, zasahuje z ÚSK do LK v Prysku a Svoru
NE (mimo podrobnost)	NENÍ	NE	D29_R	racionalizace železniční trati č. 041 v úseku Turnov – Rovensko pod Troskami – hranice LK/KHK
	NENÍ	NE	D31/1_R	racionalizace železniční trati č. 030 v úseku Turnov – Železný Brod – Semily – hranice LK/KHK
	NENÍ	NE	D31/2_R	racionalizace železniční trati č. 030 v úseku hranice LK/KHK – Levínská Olešnice – hranice LK/KHK
	NENÍ	NE	D33/1_R	racionalizace železniční trati č. 086 v úseku Liberec – Křižany – Rynoltice
	NENÍ	NE	D33/3_R	racionalizace železniční trati č. 086 v úseku Lvová – Velký Valtinov
	NENÍ	NE	D33/5_R	racionalizace železniční trati č. 086 v úseku Brniště – Mimoň
	NENÍ	NE	D33/7_R	racionalizace železniční trati č. 086 v úseku Zákupy – Česká Lípa
	NENÍ	NE	D75/1_R	racionalizace železniční trati č. 036 v úseku Liberec – Tanvald
	NENÍ	NE	D75/2_R	racionalizace železniční trati č. 036 v úseku Tanvald – Harrachov – hranice ČR/PL
	NENÍ	NE	D76_R	racionalizace železniční trati č. 034 v úseku Smržovka – Josefův Důl
	NENÍ	NE	D77_R	racionalizace železniční trati č. 035 v úseku Tanvald – Železný Brod
	NENÍ	NE	D78_R	racionalizace železniční trati č. 038 v úseku Raspenava – Bílý Potok pod Smrkem
	NENÍ	NE	D79_R	racionalizace železniční trati č. 037 v úseku Frýdlant v Čechách – Nové Město pod Smrkem
	NENÍ	NE	D80_R	racionalizace železniční trati č. 040 v úseku hranice KHK/LK – Bělá – Martinice v Krkonoších – hranice LK/KHK
	NENÍ	NE	D81_R	racionalizace železniční trati č. 080 v úseku hranice SČK/LK – Doksy – Česká Lípa – Svor – hranice LK/ÚSK
	NENÍ	NE	D82_R	racionalizace železniční trati č. 087 v úseku Česká Lípa – Blíževedly – hranice LK/ÚSK
Plochy veřejných mezinárodních letišť IFR				
ANO	NENÍ	ANO	D37	veřejné mezinárodní letiště s vnější hranicí Liberec
Plochy veřejných logistických center				
NE	NENÍ	ANO	VLC1	Veřejné logistické centrum Přepeře
Koridory přivaděčů pro zásobování pitnou vodou z velkého zdroje				
ANO ÚZ. REZ	NENÍ	ANO	V1	vodovodní přivaděč VD Josefův Důl – ÚV Bílý Potok, zásobování Frýdlantska
NE	NENÍ	ANO	V4	vodovodní přivaděč Frýdlant – Dětiřichov
NE	NENÍ	ANO	V5	vodovodní přivaděč Frýdlant – Bulovka
Plochy lokalit vhodných pro akumulaci povrchových vod				
NE (LIMIT)	NENÍ	ANO	LAPV2	Vilémov – lokalita vhodná pro akumulaci povrchových vod
Plochy suchých nádrží (poldrů)				
NE	NENÍ	ANO	SN1	suchá nádrž Srní potok
NE	NENÍ	ANO	SN2A	suchá nádrž Dubnice
NE	NENÍ	ANO	SN3	suchá nádrž na Šporce
NE	NENÍ	ANO	SN4	suchá nádrž Lomnice
NE	NENÍ	ANO	SN5	suchá nádrž Sloupský potok

ÚPLNÉ ZNĚNÍ ZÚR LK	PÚR ČR	VÝKRES ZÁMĚRŮ	KÓD ZÁ- MĚRU	NÁZEV ZÁMĚRU
NE	NENÍ	ANO	SN6	Andělská Hora (var. horní nádrž)
Koridory pro umístění vedení VVN 400, 110 kV				
ANO	ANO "E10"	NE	E10_PUR02	dvojitě vedení 400 kV v úseku (TR Výškov -) hranice LK – TR Babylon (zdvojení)
ANO – jinak	ANO "E10"	ANO	E10_PUR03A	dvojitě vedení 400 kV v úseku TR Babylon – TR Bezděčín (zdvojení)
ANO	NENÍ	ANO	E3	dvojitě vedení VVN 110 kV – úsek TR Babylon – hranice LK (- TR Úštěk – TR Hoštka – TR Štětí)
ANO	NENÍ	ANO	E4	dvojitě vedení VVN 110 kV – úsek TR Babylon – hranice LK (- TR Děčín)
ANO	NENÍ	ANO	E5A	dvojitě vedení VVN 110 kV – úsek TR Babylon – TR Doksy
ANO	NENÍ	ANO	E6	vedení VVN 110 kV – úsek TR Babylon – TR Česká Lípa Dubice
ANO	NENÍ	ANO	E7A	vedení VVN 110 kV Česká Lípa – Varnsdorf, úsek dvojitěho vedení Česká Lípa Dubice – TR Nový Bor
ANO	ANO "E25"	ANO	E25_E8E	vedení VVN 110 kV Česká Lípa – Varnsdorf, úsek jednonásobného vedení TR Nový Bor – hranice LK/ÚSK - (TR Varnsdorf)
ANO	NENÍ	ANO	E35A	dvojitě vedení VVN 110 kV – úsek odbočení ze stav. vedení do TR Český Dub (Proseč p. J. - Český Dub)
ANO	NENÍ	ANO	E12C	jednonásobné vedení VVN 110 kV – TR Liberec východ – TR Liberec Nové Pavlovice, podzemní vedení
ANO	NENÍ	ANO	E13B	dvojitě vedení VVN 110 kV – úsek odbočení ze stav. vedení do TR Železný Brod
ANO – jinak	NENÍ	ANO	E36_37 A	vedení VVN 110 kV – úsek odbočení ze stav. vedení do TR Turnov Přepěře
ANO	NENÍ	ANO	E38A	čtyřnásobné vedení VVN 110 kV – smyčka Pavlovice v úseku odbočení ze stav. vedení do TR Liberec Nové Pavlovice
ANO – jinak	NENÍ	ANO	E39B	dvojitě vedení VVN 110 kV – smyčka Doubí v úseku odbočení ze stáv. vedení do TR Liberec Doubí
ANO	NENÍ	NE	E39C	dvojitě vedení VVN 110 kV – smyčka Doubí v úseku odbočení ze stáv. vedení do TR Liberec Doubí
NE	NENÍ	ANO	E40	dvojitě propojovací vedení VVN 110 kV – TR Babylon – trasa č. 210 pro VVN 220 kV Chotějovice – Bazdřev
Plochy transformoven VVN				
ANO	NENÍ	ANO	E17A	Transformovna Český Dub
ANO	NENÍ	ANO	E18	Transformovna Nový Bor
ANO	NENÍ	ANO	E19A	Transformovna Doksy
ANO	NENÍ	ANO	E20A	Transformovna Železný Brod
ANO	NENÍ	ANO	E23A	Transformovna Liberec Doubí
Koridory pro umístění plynovodů VTL				
ANO	NENÍ	ANO	VTL1A	VTL plynovod, Jablonec nad Nisou – Lučany nad Nisou – posílení
ANO	NENÍ	ANO	VTL3	VTL plynovod Zásada – Lučany nad Nisou – výstavba
Téma: Ekonomické a hospodářské podmínky				
Plochy pro podnikatelské aktivity				
NE	NENÍ	ANO	OZ2	plocha pro podnikatelské aktivity – polyfunkční využití – letiště Hradčany
NE	NENÍ	ANO	L1	Národní olympijské centrum – rozvoj lyžařského areálu Čertova hora
NE	NENÍ	ANO	L2	rozvoj lyžařského areálu Tanvaldský Špičák
NE	NENÍ	ANO	PZ1	plocha pro podnikatelské aktivity – průmyslová zóna Okrouhlá
NE	NENÍ	ANO	PZ2	plocha pro podnikatelské aktivity – průmyslová zóna Nový Bor – Za Crystalexem
NE	NENÍ	ANO	PZ5	plocha pro podnikatelské aktivity – průmyslová zóna Ralsko – Kuřivody
NE	NENÍ	ANO	PZ8	plocha pro podnikatelské aktivity – průmyslová zóna Smržovka – u vodojemu
Téma: Rekreační a cestovní ruch				
Koridory pro propojení lyžařských areálů lanovky a vleky				
NE	NENÍ	ANO	LAN1	propojení Studenova a Čertovy hory (Rokytnice n/J – Harrachov přes Janovu skálu)
NE	NENÍ	ANO	LAN2	propojení Špičáku a Křížku (Tanvaldu, Albrechtic v Jizerských horách a Desné)
Multifunkční turistické koridory				
ANO schéma	NENÍ	ANO	D39	Ploučnice
ANO schéma	NENÍ	ANO	D40A	Lužická Nisa
ANO schéma	NENÍ	ANO	D41A	Jizera
ANO schéma	NENÍ	NE	D42	Nová Hřebenovka, jižní a severní větev, Krkonoše
NE	NENÍ	ANO	D42A	Nová Hřebenovka, jižní a severní větev, Krkonoše
NÁZEV ZÁMĚRU				

ÚPLNÉ ZNĚNÍ ZÚR LK	PÚR ČR	VÝKRES ZÁMĚRŮ	KÓD ZÁ- MĚRU	
ANO schéma	NENÍ	ANO	D73	Sv. Zdislava
Cyklokoridory				
NE	NENÍ	ANO	C1	Dálková trasa č. 15: zelená cyklomagistrála Ploučnice
NE	NENÍ	ANO	C2	Dálková trasa č. 17: Greenway Jizera
NE	NENÍ	ANO	C3	Dálková trasa č. 20: Cyklotrasa Odry Nisa
NE	NENÍ	ANO	C4	Dálková trasa č. 25: "MODO" Most – Doksy (- Hrádek n. N.) v úseku hranice LK – Doksy
NE	NENÍ	ANO	C5	Tematický cyklokoridor – Cyklostezka svatých Zdislavů
NE	NENÍ	ANO	C6	Segregovaná infrastruktura Sever – jih: úsek Liberec – Frýdlant
NE	NENÍ	ANO	C7	Segregovaná infrastruktura Západ – východ: úsek Nový Bor – Česká Lípa – Zákupy – Mimoň
NE	NENÍ	ANO	C8	Segregovaná infrastruktura Západ – východ: úsek Turnov – Lomnice n. P. - Jilemnice
NE	NENÍ	ANO	C9	Segregovaná infrastruktura Západ – východ: úsek Vichová n. J. - Jilemnice – Horka u Staré Paky – hranice kraje
NE	NENÍ	ANO	C10	Segregovaná infrastruktura Východ – západ: úsek Kořenov – Desná – Tanvald – Smržovka – Lučany n. N. (Jablonec n. N.)
NE	NENÍ	ANO	C11	Segregovaná infrastruktura Sever – jih: úsek Jablonec n. N. – Jeřmanice/Hodkovic n. M. a úsek Paceřice – Přepřež/Turnov
Mezinárodní turistické pěší koridory (MN_P)				
NE	NENÍ	ANO	MN_P_E3	Istanbul – mys sv. Vincent (hranice LK – Harrachov – Liberec – Mařenice – hranice ČR)
NE	NENÍ	ANO	MN_P_E10	Nuorgam – Tarifa (hranice LK – Svratka – Česká Lípa – Doksy – Blatce – hranice LK)

Zdroj: Registr záměrů ÚAP, k 27. 4. 2021

SEZNAMY A VYSVĚTLIVKY

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

AOPK	Agentura ochrany přírody a krajiny ČR	JV	jihovýchod, jihovýchodně, jihovýchodní
AS	arzen	JZ	jihozápad, jihozápadně, jihozápadní
AZÚR	aktualizace Zásad územního rozvoje	k. ú.	katastrální území
BD	bytový dům	KES	koeficient ekologické stability
Be	beryllium	KHK	Královéhradecký kraj
BPEJ	bonitovaná půdně ekologická jednotka	KORID LK	Koordinátor veřejné dopravy LK, spol. s r. o.
BR	biosférická rezervace	km	kilometr
Cd	kadmium	KN	katastr nemovitostí
CETC	Středoevropský dopravní koridor	KRNAP	Krkonošský národní park
CR	cestovní ruch	KÚ LK	Krajský úřad Libereckého kraje
CRR ČR	Centrum regionálního rozvoje ČR	kV	kilovolt
CzT	Czech Tourism (Česká centrála CR)	KVK	Karlovarský kraj
ČD	České dráhy, a. s.	LAPV	lokalita pro akumulaci povrchových vod
ČEPS	Česká energetická přenosová soustava, a. s.	LBC	Liberec
ČEZ	České energetické závody, a. s.	LDN	léčebna dlouhodobě nemocných
ČGS	Česká geologická služba	LHO	lesní hospodářské osnova
ČHMÚ	Český hydrometeorologický ústav	LHP	lesní hospodářský plán
ČIL	Český inspektorát lázní a zřídel	LK	Liberecký kraj
ČL	Česká Lípa	MD	Ministerstvo dopravy ČR
ČOV	čistírna odpadních vod	mm	milimetr
ČR	Česká republika	MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj ČR
ČSÚ	Český statistický úřad	MPO	místní provozní oblast
ČÚZK	Český ústav zeměměřičský a kartografický	MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR
ČUS	Česká unie sportu	MPZ	městská památková zóna
DMK	dálkový migrační koridor	MSK	Moravskoslezský kraj
DP	dobývací prostor	MŠ	mateřská škola
DPH	daň z přidané hodnoty	MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR
DPS	domov pro seniory	MTK	multifunkční turistický koridor
DV	Dolnoslezské vojvodství	MÚK	mimoúrovňová křižovatka
ECF	Evropská cyklistická federace	MVE	malá vodní elektrárna
EIA	vyhodnocení vlivů na životní prostředí (Environmental Impact Assessment)	MW	megawatt
ERU	Energetický regulační úřad	MZe	Ministerstvo zemědělství ČR
EU	Evropská unie	MZCHÚ	maloplošné zvláště chráněné území
EVL	evropsky významná lokalita	MŽP	Ministerstvo životního prostředí ČR
FMR	funkční městský region	n. J.	nad Jizerou
FRÝ	Frýdlant	n. L.	nad Labem
FK	funkční vazby a kooperace mezi centry osídlení	n. M.	nad Mohelkou
FUA	funkční urbanizovaný areál	n. N.	nad Nisou
FVE	fotovoltaická elektrárna	n. P.	nad Popelkou
GIS	geografický informační systém	např.	například
GWh	gigawatthodina	NB	Nový Bor
ha	hektar	Ni	nikl
HDP	hrubý domácí produkt	NKP	národní kulturní památka
Hg	rtuť	NOC	nástupní a obslužné centrum
hl. m.	hlavní město	NO_x	oxidy dusíku
hl. n.	hlavní nádraží	NPP	národní přírodní památka
HPH	hrubá přidaná hodnota	NPR	národní přírodní rezervace
HUZ	hromadná ubytovací zařízení	NPÚ	Národní památkový ústav
HZS	hasičský záchranný sbor	NTL	nížkotlaký plynovod
CHKO	chráněná krajinná oblast	NUTS	nomenklatura územních statistických jednotek; 1: republika, 2: regiony, 3: kraje, 4: okresy, 5: obce
CHLÚ	chráněné ložiskové území	O₃	ozon
CHOPAV	chráněná oblast přirozené akumulace vod	OB	rozvojová oblast republikového a mezinárodního významu (PÚR ČR)
IZS	integrováný záchranný systém	obr.	obrázek
J	jih, jižně, jižní	OIR	objekty individuální rekreace
JBC	Jablonec nad Nisou	OKEČ	odvětvová klasifikace ekonomických činností
JČK	Jihočeský kraj	OKPPCR	odbor kultury, památkové péče a cestovního ruchu
JH	Jizerské hory	OLK	Olomoucký kraj
JIL	Jilemnice		
JMK	Jihomoravský kraj		

OP	ochranné pásmo	SOŠ	střední odborná škola
OPM	obsazené pracovní místo	SOU	střední odborné učiliště
ORP	obec s rozšířenou působností	SCZT	soustava centrálního zásobování teplem
ORREP	odbor regionálního rozvoje a evropských projektů	s. p.	státní podnik
OS	rozvojová osa republikového a mezinárodního významu (PÚR ČR)	SRN	Spolková republika Německo
OSN	Organizace spojených národů	SŠ	střední škola
OÚPSŘ	odbor územního plánování a stavebního řádu	STL	středotlaký plynovod
OV	oblastní vodovod	SUÚ	sezónní uživatel území
OZE	obnovitelné zdroje energie	SV	severovýchod, severovýchodně, severovýchodní
OZKO	oblasti se zhoršenou kvalitou ovzduší	SVL	sociálně vyloučená lokalita
ozn.	označení	SVP	speciální vzdělávací potřeby
OŽPZ	odbor životního prostředí a zemědělství	SWOT	vyhodnocení silných a slabých stránek, příležitostí a hrozeb
p. K.	pod Kozákovem	SZ	severozápad, severozápadně, severozápadní
p. R.	pod Ralskem	SŽDC	Správa železniční dopravní cesty, a.s.
p. S.	pod Smrkem	tab.	tabulka
p. T.	pod Troskami	TAN	Tanvald
PAK	Pardubický kraj	TBO	trvale bydlící obyvatel
Pb	olovo	TR	transformovna
PHA	(kraj) Hlavní město Praha	TTP	trvalé travní porosty
PL	Polsko	TUL	Technická univerzita v Liberci
PLK	Plzeňský kraj	TUR	Turnov
PLO	přírodní lesní oblast	TZL	tuhé znečišťující látky
PM_{2,5}, PM₁₀	prach, mezi částice PM _{2,5} (PM ₁₀) patří všechny částice o velikosti menší než 2,5 µm (10 µm)	tzv.	takzvaně
PNO	podíl nezaměstnaných osob	ÚAP	územně analytické podklady
PO	ptačí oblast	ÚAPO	územně analytické podklady obce
POÚ	pověřený obecní úřad	ÚFA AV ČR	Ústav fyziky atmosféry Akademie věd ČR
PP	přírodní památka	ÚHDP	úhrnné hodnoty druhů pozemků dle katastru nemovitostí
PR	přírodní rezervace	UNESCO	Organizace OSN pro výchovu, vědu a kulturu
PRCRLK	Program rozvoje cestovního ruchu LK	ÚP	územní plán
PRURÚ	podklady pro rozbor udržitelného rozvoje území	ÚP VÚC LK	územní plán velkého územního celku LK
PRVK	Plán rozvoje vodovodů a kanalizací LK	ÚPČ	územně plánovací činnost
PSCR	polyfunkční středisko cestovního ruchu	ÚPD	územně plánovací dokumentace
PSR	příměstské středisko rekreace	ÚPO	územní plán obce
PUPFL	pozemky určené k plnění funkcí lesa	ÚPP	územně plánovací podklady
PÚR ČR	Politika územního rozvoje České republiky	ÚPNSU	územní plán sídelního útvaru
PUÚ	potenciální uživatel území	ÚSES	územní systém ekologické stability
RC, RK	biocentrum, biokoridor regionálního významu (skladebná část ÚSES)	USK	Ústecký kraj
RD	rodinný dům	ÚTP NR a R	územně technické podklady nadregionálního a regionálního ÚSES
RES	registr ekonomických subjektů	ÚÚP	úřad územního plánování
resp.	respektive	UUR	Úřad územního rozvoje
REZZO	registr emisí a zdrojů znečišťování ovzduší	ÚV	úpravna vody
RKS	radiokomunikační středisko	ÚZIS	Ústav zdravotnických informací a statistiky
ROB	rozvojová oblast	V	východ, východně, východní
ROS	rozvojová osa	v Č.	v Čechách
RS	retranslační stanice	v P.	v Podještědí
ŘSD	ředitelství silnic a dálnic	V4	Visegrádská skupina
RSPLK	Regionální surovinová politika LK	VD	vodní dílo
RURÚ	rozbor udržitelného rozvoje území	VE	větrná elektrárna
S	sever, severně, severní	VFR – den	pravidla pro let za viditelnosti
SCR	středisko cestovního ruchu	VKP	významný krajinný prvek
SCZT	systémy centrálního zásobování teplem	VN	vysoké napětí
SČK	Středočeský kraj	VOC	těkávé organické látky
SEA	posuzování vlivů koncepcí na životní prostředí (Strategic Environmental Assessment)	VOŠ	vyšší odborná škola
SEM	Semily	VPR	vesnická památková rezervace
SEZ	stará ekologická zátěž	VPZ	vesnická památková zóna
SCHKO	správa chráněné krajinné oblasti	VŠ	vysoká škola
SLDB	sčítání lidu, domů a bytů	VTL	vysokotlaký plynovod
SO ORP	správní obvod obce s rozšířenou působností	VVN	velmi vysoké napětí
SO₂	oxid siřičitý	VVTL	velmi vysokotlaký plynovod
SOB	specifická oblast	VYK	kraj Vysočina
		VZCHÚ	velkoplošné zvláště chráněné území

Z	západ, západně, západní
ZCHÚ	zvláště chráněné území dle zákona č. 114/92 Sb.
ZLK	Zlínský kraj
ZPD	zdravotně postižené děti
ZPF	zemědělský půdní fond
ZŠ	základní škola
ZÚR LK	Zásady územního rozvoje LK
ZUŠ	základní umělecká škola
ŽB	Železný Brod

VYSVĚTLIVKY

biocentrum	ekologicky významný segment krajiny, který svojí rozlohou a stavem ekologických podmínek umožňuje existenci živočišných druhů přirozeného genofondu krajiny
biochora	vyšší typologická (opakovatelná) jednotka členění bioregionu. Má heterogenní ráz a vyznačuje se svébytným zastoupením, uspořádáním, kontrastností a složitostí kombinace skupin typů geobiocenu. Tyto vlastnosti jsou podmíněny kombinací vegetačního stupně, substrátu a reliéfu. Biochora tedy vychází z potenciálních podmínek krajinné sféry, zpravidla se však vyznačuje i svébytným zastoupením aktuálních biocenóz.
biokoridor	ekologicky významný prvek krajiny, který svojí velikostí a stavem umožňuje migraci organismů a spojuje mezi sebou biocentra
bioregion	individuální jednotka na regionální úrovni. V rámci bioregionu se vyskytuje identická vegetační stupňovitost. Biocenózy bioregionu jsou ovlivněny jeho polohou a mají charakteristické chorologické rysy, dané zvláštnostmi postglaciální flóry a fauny. V rámci bioregionu se tak většinou nevyskytují jiné rozdíly v potenciální biotě než rozdíly způsobené odlišným ekotopem. Bioregion je vždy vnitřně heterogenní, zahrnuje charakteristickou mozaiku nižších jednotek – biochor a skupin typů geobiocenu. Zpravidla se také vyznačuje charakteristickým georeliéfem, mezoklimatem a půdami. Bioregion je převážně jednotkou potenciální bioty, nevychází tedy z aktuálního stavu krajiny, zpravidla však má specifický typ a určitou intenzitu antropogenního využívání. V ČR bylo vymezeno 91 bioregionů.
biotop	soubor veškerých neživých a živých činitelů, které ve vzájemném působení vytvářejí životní prostředí určitého jedince, druhu, populace, společenstva. Biotop je takové místní prostředí, které splňuje nároky charakteristické pro druhy rostlin a živočichů
bytový dům	má alespoň 1/3 určenou k trvalému bydlení a zároveň obsahuje minimálně čtyři bytové jednotky
celková plocha bytu	součet plochy obytných místností, kuchyně a ostatních prostor bytu, což jsou příslušenství, předstíh, spíž, komora apod.; nezahrnují půdu, sklep, balkón ani schodiště. Místnosti vyčleněné v bytě k obchodním nebo pracovním účelům (k vykonávání zaměstnání) se při sčítání 2001 zahrnovaly do ostatních prostor bytu; jejich plocha je zahrnuta v celkové ploše bytu, ne však v obytné ploše
centra osídlení	střediskové obce
ekologická stabilita	schopnost ekosystému vyrovnávat změny způsobené vnějšími činiteli a zachovávat své přirozené vlastnosti a funkce
ekosystém	funkční soustava živých a neživých složek životního prostředí, jež jsou navzájem spojeny výměnou látek, tokem energie a předáváním informací a které se vzájemně ovlivňují a vyvíjejí v určitém prostoru a čase,
ekvivalentní obyvatel	definován produkcí látkového znečištění 60 g BSK ₅ /den a produkcí 150 l odpadních vod/den
evropsky významná lokalita	lokalita vyžadující zvláštní územní ochranu a splňující podmínky podle § 45a odst. 1, zák. 114/1992 Sb.
HPH	hrubá přidaná hodnota – je stanovena jako rozdíl mezi celkovou produkcí, oceněnou v základních cenách a mezispotřebou, oceněnou v kupních cenách; sama je tedy také v základních cenách
jednodenní návštěvník	osoba, která nepřespí v navštíveném místě
havarijní plán	účelový dokument představující souhrn opatření k provádění záchranných a likvidačních prací k odvrácení nebo omezení bezprostředního působení ohrožení vzniklých mimořádnou událostí a k odstranění následků způsobených mimořádnou událostí.
koeficient ekologické stability (KES)	poměrové číslo, které stanovuje poměr ploch tzv. stabilních a nestabilních krajinotvorných prvků ve zkoumaném území
krizová situace	mimořádná událost, při níž je vyhlášen některý z krizových stavů, a to stav nebezpečí, nouzový stav, nebo stav ohrožení státu. Úkoly orgánů kraje při řešení krizových situací plní hasičský záchranný sbor kraje. Krajský úřad vykonává tyto činnosti tak, aby byly přiměřené a svým obsahem a rozsahem odpovídaly účelu a podmínkám konkrétní mimořádné události.
krizový plán kraje	souhrnný plánovací dokument, kterým orgány krizového řízení LK plánují ve své věcné a územní působnosti opatření a postupy pro případ vzniku krizových situací na území kraje, které nesouvisí se zajišťováním obrany ČR
měkký CR	alternativní – udržitelný, šetrný k životnímu prostředí
migrační saldo	rozdíl mezi počtem přistěhovalých a vystěhovalých za určité období
mimořádná událost	mimořádnou událostí se dle Zákona č. 239/2000Sb. rozumí škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy, a také havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací
multimodální koridor	souběžné dopravní cesty (silniční, železniční, vodní) pro přepravu osob a zboží
Natura 2000	celistvá evropská soustava území se stanoveným stupněm ochrany, která umožňuje zachovat přírodní stanoviště a stanoviště druhů v jejich přirozeném areálu rozšíření ve stavu příznivém z hlediska ochrany nebo popřípadě umožní tento stav obnovit. Na území České republiky je Natura 2000 tvořena ptačími oblastmi (PO) a evropsky významnými lokalitami (EVL), které používají smluvní ochranu nebo jsou chráněny jako zvláště chráněné území
neobydlený byt	byt, ve kterém nebyla sečtena žádná osoba s trvalým nebo dlouhodobým pobytem
neobydlený dům	dům určený k bydlení, ve kterém nebyla sečtena při SLDB žádná osoba s trvalým nebo dlouhodobým pobytem. Do počtu neobydlených domů jsou zahrnuta i ubytovací zařízení bez bytu, pokud jsou určena k trvalému nebo dlouhodobému bydlení a pokud v nich nebyla sečtena žádná osoba s trvalým nebo dlouhodobým pobytem. Neobydlené domy vyčleněné z bytového fondu sloužící k rekreaci se při sčítání 1991 sčítaly jako objekty individuální rekreace, a ne jako domy k bydlení. V roce 2001 mohla část z nich být zahrnuta do počtu domů obydlených nebo neobydlených.
obytná plocha bytu	podlahová plocha obytných místností a při sčítání je do ní zařazena i část plochy kuchyně, která přesahuje 12 m ² . V případě bytu, který se skládá z jediné místnosti – obytné kuchyně, tvoří obytnou plochu bytu plocha celé této místnosti. Při sčítání 2001 se do obytné plochy zahrnovala navíc i plocha malých obytných místností (4 - 7,9 m ²)
ostatní uživatelé území	= saldo denního pohybu za prací a do škol + sezónní uživatelé, tj. počet lůžek v objektech individuální a hromadné rekreace
památkově hodnotné město, vesnice	město nebo vesnice, která nejsou památkově chráněnými území, protože nesplňují stanovená kritéria. Jsou však historicky významná a je třeba zajistit jejich odpovídající ochranu.
potenciální uživatelé území	PUU = trvale bydlící obyvatelstvo + saldo uživatelů území (ostatní uživatelé území)
produkt CR	soubor zážitků a služeb různé úrovně komplexnosti
rekreační oblast, zóna	území se službami CR nebo ucelený komplex zařízení nabízející větší počet rozmanitých zařízení, služeb a činností sloužících návštěvníkům pro trávení volného času
rodinný dům	má nejvýše tři samostatné byty, nejvýše dvě nadzemní a jedno podzemní podlaží a podkroví. Při sčítání v roce 1991 byl rodinný dům vymezen navíc také maximální obytnou plochou do 150 m ²
sezónní uživatelé území	součet uživatelů objektů individuální rekreace a uživatelů ubytovacích zařízení pro rekreaci a cestovní ruch
spádové obvody, 38 center osídlení	jsou vymezovány jako území s vnitřní sounáležitostí, s převládajícím nebo přirozeným spádem z příslušných obcí k centru osídlení za základními službami a vybaveností tak, aby byl respektován princip celistvosti území (pohyb za prací tomuto požadavku vždy neodpovídá).
střediska CR	obce, které disponují přírodně – historickým potenciálem i nabídkou služeb – především ubytovacích a sportovních rekreačních

TEN-T	Trans European Network – Transport, transevropské dopravní síť kategorizovaná v rámci programu EU, který je určen na jejich rozvoj, který zajistí soudržnost, propojení a interoperabilitu na transevropské dopravní síti. Síť TEN-T vychází z Panevropských koridorů.
trvale obydlený byt	byt, ve kterém má alespoň jedna osoba trvalý nebo dlouhodobý pobyt
trvale obydlený dům	dům, ve kterém je alespoň jeden trvale obydlený byt nebo je v něm umístěno zařízení pro hromadné ubytování osob alespoň s jednou trvale bydlící osobou
turistická oblast CR	územní celek převážně stejných homogenních přírodních podmínek, vlastností a předpokladů pro rozvoj CR a rekreace
turistická podoblast CR	území vymezená přírodními podmínkami – odpovídající Krajinným rekreačním celkům
turistický region	marketingově stanovený územní celek (hranice nejsou pevně vymezeny) za účelem řízení cestovního ruchu (dle České centrály CR celkem 15)
tvrdý CR – masový	nebere ohledy na své dopady – mající nepříznivý vliv
uživatelé území	součet trvale bydlících obyvatel a sezónních uživatelů území
základny CR	lokalita – obec s atraktivním přírodně historickým potenciálem, ale omezeným rozsahem základních i doprovodných služeb CR
zatižení cestovním ruchem	turistická funkce území – funkce vyjadřující intenzitu turistické aktivity v dané lokalitě – území daná poměrem ubytovaných turistů a počtu rezidentů

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1 „Banánové“ jádrové prostory Evropy.....	8
Obr. 2 „Pentagonové“ jádrové prostory Evropy.....	8
Obr. 3 Administrativní členění Svobodného státu Sasko	13
Obr. 4 Sídlní struktura regionu Horní Lužice – Dolní Slezsko	15
Obr. 5 Dlouhodobá perspektiva rozvoje osídlení	17
Obr. 6 Koridory hlavní sítě TEN-T	20
Obr. 7 Vymezení územních cílů SRR ČR 2021+	24
Obr. 8 Hospodářsky slabé oblasti LK	25
Obr. 9 Venkovské oblasti LK	26
Obr. 10 Zastavěné území ve stavu k 31. 12. 2019.....	27
Obr. 11 Stav územních plánů v LK k 1. 1. 2021.....	28
Obr. 12 Hustota trvale bydlících obyvatel na plochu obce a plochu zastavěného území k 31. 12. 2019.....	32
Obr. 13 Hustota PUÚ na plochu obce a plochu zastavěného území k 31.12.2019.....	33
Obr. 14 Význam obce jako centra veřejné správy.....	38
Obr. 15 Pracovní mikroregiony	39
Obr. 16 Funkční městské regiony.....	40
Obr. 17 Význam pracovního centra	41
Obr. 18 Význam obce s občanským vybavením	42
Obr. 19 Kategorie centra sídlní struktury	43
Obr. 20 Návrh kategorizace center osídlení ČR.....	44
Obr. 21 Návrh kategorizace center osídlení ČR a jejich spádová území	44
Obr. 22 Přirozený přírůstek v roce 2019.....	47
Obr. 23 Saldo migrace v roce 2019	47
Obr. 24 Věková struktura obyvatelstva v obcích LK 2019 v [%]	49
Obr. 25 Podíl dojíždějících do obce do zaměstnání k počtu obyvatel ze SLDB 2011	55
Obr. 26 Podíl vyjíždějících z obce do zaměstnání k počtu obyvatel ze SLDB 2011	56
Obr. 27 Nadregionální a regionální biocentra, nadregionální a regionální biokoridory v LK.....	57
Obr. 28 Dálkové migrační koridory a biotopy vybraných druhů zvláště chráněných druhů velkých savců	59
Obr. 29 Polygony UAT rozdělené podle celkové kvality v LK (čím tmavší zelená, tím kvalitnější polygon UAT).....	59
Obr. 30 Kategorie lesů v LK v roce 2020	61
Obr. 31 Přírodní lesní oblasti v LK.....	62
Obr. 32 Koeficient ekologické stability (KES) dle Míchala v LK z dat 2018.....	64
Obr. 33 Krajinný ráz	65
Obr. 34 Typologie krajiny podle osídlení.....	67
Obr. 35 Typologie krajiny podle způsobu využití.....	68
Obr. 36 Typologie krajiny podle reliéfu	69
Obr. 37 Typologie krajiny dle souhrnné charakteristiky osídlení/využití/reliéfu	69
Obr. 38 Typologie krajiny dle krajinné vzácnosti (unikátnosti a význačnosti).....	70
Obr. 39 Krajiny a krajinné celky.....	72
Obr. 40 Biogeografické členění LK	73
Obr. 41 VZCHÚ LK	76
Obr. 42 Mezinárodní ochrana přírody v LK.....	77
Obr. 43 Výškopis LK – nejvýznamnější krajinné dominanty	80
Obr. 44 Geologická pestrost území LK.....	81
Obr. 45 Dobývací prostory a ložiska nerostných surovin LK	85
Obr. 46 Poddolovaná území LK.....	86
Obr. 47 Bodová a plošná sesuvná území v LK	87
Obr. 48 Radonové riziko z geologického podloží v LK.....	87
Obr. 49 Vybrané vodní toky povodí Odry a Labe a vodní díla, chráněné oblasti přirozené akumulace vod	90
Obr. 50 Útvary podzemní vody	91
Obr. 51 Klimatická regionalizace LK dle Quitta	93
Obr. 52 Překročení imisních limitů v pětiletém období 2015–2019.....	96

Obr. 53 Pětileté průměry 2015–2019 znečištění ovzduší pro jednotlivé znečišťující látky s identifikací překročení imisních limitů pro ochranu zdraví	98
Obr. 54 Pětileté průměry 2015–2019 znečištění ovzduší pro jednotlivé znečišťující látky s identifikací překročení imisních limitů pro ochranu ekosystémů a vegetace	98
Obr. 55 Území s překročením cílového imisního limitu 2019	99
Obr. 56 Jakost povrchových vod – klasifikace do tříd, 2013–2015	101
Obr. 57 Jakost povrchových vod, 2018–2019	101
Obr. 58 Jakost povrchových vod, 2016–2017	101
Obr. 59 Jakost povrchových vod, 2013–2014	102
Obr. 60 Kontaminace půdy prvky As, Be, Cd, Cu, Hg, Ni, Pb a Zn	103
Obr. 61 Lokality starých ekologických zátěží v LK 2018	104
Obr. 62 Podíl zemědělské půdy z celkové výměry katastrálních území 2018	106
Obr. 63 Podíl orné půdy ze zemědělské půdy 2018	107
Obr. 64 Podíl TTP z celkové výměry zemědělské půdy 2018	107
Obr. 65 Podíl speciálních zemědělských kultur ze zemědělské půdy 2018	108
Obr. 66 Třídy ochrany ZPF v LK	109
Obr. 67 Podíl lesů na výměře katastrálních území v 2018	110
Obr. 68 Podíl vodních ploch na celkové výměře katastru v 2018	110
Obr. 69 Podíl zastavěných ploch z celkové výměry katastru	111
Obr. 70 Zastavěné území ve stavu k 31. 12. 2019	111
Obr. 71 Podíl osob dojíždějících do obce do škol k počtu TBO 2011	115
Obr. 72 Podíl osob vyjíždějících z obce do škol k počtu TBO 2011	115
Obr. 73 Podíl osob starších 15 let bez vzdělání, se základním vzděláním a s vysokoškolským vzděláním	117
Obr. 74 Praktičtí lékaři pro dospělé a pro děti a dorost v obcích LK v roce 2016	119
Obr. 75 Lázeňská místa a areály s přírodními léčivými zdroji a zdroji přírodní minerální vody v LK včetně OP	119
Obr. 76 Zařízení sociálních služeb v LK v roce 2021	120
Obr. 77 Sociálně vyloučené lokality v LK 2013	122
Obr. 78 Sociálně vyloučené lokality v ORP ČR v roce 2014	122
Obr. 79 Územní diferenciace nemovitých národních kulturních památek, městských a vesnických památkových zón a památkových rezervací v LK, 2020	125
Obr. 80 Regiony lidové architektury	126
Obr. 81 Území s archeologickými nálezy	127
Obr. 82 Dostupnost silniční sítě v obcích	133
Obr. 83 Železniční síť Libereckého kraje	134
Obr. 84 Dostupnost železniční sítě v obcích	136
Obr. 85 Návrh sítě dálkových cyklotras ČR dle CDV 2013	139
Obr. 86 Síť cyklistické dopravy v LK	141
Obr. 87 Dostupnost infrastruktury nemotorové dopravy v LK	142
Obr. 88 Schéma zásobování vodou v LK	145
Obr. 89 Podíl obyvatel obcí bydlících v bytech napojených na veřejný vodovod v letech 2011	146
Obr. 90 Podíl obyvatel obcí bydlících v bytech napojených na veřejnou kanalizaci v roce 2011	148
Obr. 91 Podíl obyvatel obcí bydlících v bytech napojených na plyn v roce 2011	151
Obr. 92 Průměrná rychlost větru 100 m nad zemí v m/s dle modelů ÚFA AV ČR	152
Obr. 93 Obnovitelné zdroje energie (OZE) – rozmístění v LK	153
Obr. 94 Podíl lesních pozemků na celkové rozloze území v roce 2019	163
Obr. 95 Významné průmyslové zóny a plochy výroby	165
Obr. 96 Marketingové turistické regiony zasahující do LK	168
Obr. 97 Typologie středisek CR v LK	172
Obr. 98 Funkční typologie turistických středisek	172
Obr. 99 Koncentrované oblasti hlavních forem cestovního ruchu	173
Obr. 100 Neobydlené domy s byty sloužící k rekreaci v jednotlivých obcích 2011	174
Obr. 101 Přehled záměrů na protipovodňová opatření Povodí Labe a Ohře	179

SEZNAM TABULEK

Tab. 1 Postavení LK ve srovnání s ostatními kraji, podíly krajů, údaje za rok 2019	9
Tab. 2 Postavení LK ve srovnání s ostatními kraji, údaje za rok 2018	10
Tab. 3 Základní charakteristika Saska a sousedního okresu Górlitz	13
Tab. 4 Struktura obcí LK k 31. 12. 2018	31
Tab. 5 Hustota obyvatel dle spádových obvodů ORP v roce 2015 (max. a min. hodnoty jsou zvýrazněny zeleně a červeně)	34
Tab. 6 Kategorizace center osídlení a jejich spádová příslušnost	36
Tab. 7 Funkční kooperace mezi centry osídlení v LK	37
Tab. 8 Sídelní struktura – veřejnosprávní funkce obce	37
Tab. 9 Sídelní struktura – pracovní centra	40
Tab. 10 Sídelní struktura – občanská vybavenost	41
Tab. 11 Sídelní struktura – celkové hodnocení	42
Tab. 12 Vývoj počtu obyvatel v LK a jeho ORP v období 1869–2019	46
Tab. 13 Věková struktura obyvatel LK a jeho ORP v letech 2013, 2015, 2017 a 2019, v %	48
Tab. 14 Byty v RD a BD a domovech pro seniory (DPS) v letech 1998–2019 v LK	51
Tab. 15 Domovní fond v LK dle SLDB	52
Tab. 16 Bytový fond dle SLDB	53
Tab. 17 Stáří RD a BD v LK	53
Tab. 18 Ukazatele nezaměstnanosti v jednotlivých ORP LK 2005–2020	54
Tab. 19 Uchazeči o zaměstnání v jednotlivých ORP	55

Tab. 20 Zastoupení kategorií lesa v LK k 12/2014.....	60
Tab. 21 Charakteristika přírodních lesních oblastí v LK.....	61
Tab. 22 Oblasti a podoblasti krajinného rázu.....	65
Tab. 23 Krajiny a krajinné celky v LK.....	70
Tab. 24 Bioregiony zasahující do LK.....	72
Tab. 25 Vodní toky povodí Labe.....	88
Tab. 26 Vodní toky povodí Odry.....	89
Tab. 27 Charakteristiky nejvýznamnějších vodních nádrží LK.....	90
Tab. 28 Charakteristika CHOPAV v LK.....	91
Tab. 29 Charakteristika klimatických oblastí ležících v LK.....	92
Tab. 30 Emise znečišťujících látek (REZZO 1–3) v kg na obyvatele v krajích v roce 2018.....	95
Tab. 31 Překročení imisních limitů 2015–2019.....	96
Tab. 32 Struktura druhu pozemků v LK k 31. 12. 2018 (v ha a %).....	105
Tab. 33 Podíl druhů pozemků na rozloze ORP k 31.12.2018 (v %).....	105
Tab. 34 Zastoupení tříd ochrany ZPF v LK 2019.....	108
Tab. 35 Zastoupení tříd ochrany ZPF a výměra nezemědělských pozemků v LK za rok 2018.....	109
Tab. 36 Přehled počtu škol a žáků v LK.....	113
Tab. 37 Vývoj vybraných ukazatelů ve zdravotnictví v LK v letech 2000–2019.....	118
Tab. 38 Srovnání ukazatelů ve zdravotnictví LK a ČR 2013.....	118
Tab. 39 Vybraná zařízení sociální péče v LK v letech 2008–2019.....	120
Tab. 40 Sociálně vyloučené lokality v LK 2013.....	121
Tab. 41 Sociálně vyloučené lokality a počty obyvatel v nich – srovnání let 2006 a 2014.....	122
Tab. 42 Návštěvnost památek Libereckého kraje v roce 2015 a 2019.....	123
Tab. 43 Vybrané historicky významné sakrální stavby LK.....	127
Tab. 44 Přehled celostátních železničních tratí zasahujících do LK.....	134
Tab. 45 Přehled regionálních železničních tratí zasahujících území LK.....	135
Tab. 46 Státní hraniční přechody Libereckého kraje.....	137
Tab. 47 Největší zdroje pitné vody v LK (PRVK 2020 z dat 2018).....	143
Tab. 48 Zásobování pitnou vodou v krajích ČR.....	145
Tab. 49 Přehled nadobecních kanalizačních systémů (PRVK 2020).....	146
Tab. 50 Seznam transformoven VVN v LK.....	149
Tab. 51 Přehled vedení VVN zasahujících na území LK.....	149
Tab. 52 Přehled vysokotlakých plynovodů VTL zasahujících území LK.....	150
Tab. 53 Výroba tepla v hlavních SCZT a jeho dodávky do spotřebitelských sektorů v sezóně 2005/2006.....	151
Tab. 54 Přehled OZE v jednotlivých ORP LK.....	154
Tab. 55 Komunální odpad na obyvatele v kg za rok – mezikrajské srovnání.....	155
Tab. 56 Seznam provozovaných a uzavřených skládek LK, data k 07/2020.....	155
Tab. 57 Seznam zařízení na odstraňování nebezpečného odpadu v LK 2020.....	156
Tab. 58 HDP krajů ČR v letech 2009–2018.....	159
Tab. 59 Ekonomická aktivita obyvatel v LK v letech 2006–2018.....	160
Tab. 60 Zaměstnaní v sektorech národního hospodářství a krajích ČR v letech 2009–2018 (v %).....	160
Tab. 61 Počet ekonomických subjektů pro činnosti A–M v ORP LK k 31. 2019.....	161
Tab. 62 Údaje o zemědělství v LK v období 2006–2019.....	162
Tab. 63 Vybrané údaje o lesnictví v LK za období 2012–2019.....	162
Tab. 64 Stavební práce „S“ provedené v LK mezi lety 2000–2019*.....	164
Tab. 65 Významné průmyslové zóny v LK.....	165
Tab. 66 Příjmy a výdaje kraje, obcí a dobrovolných svazků obcí v LK k jednotlivým rokům.....	166
Tab. 67 Alokace PSCR, NOC, SCR a PSR do oblastí a podoblastí CR.....	169
Tab. 68 Vybrané údaje CR v LK za období 2002–2019.....	173
Tab. 69 Počty hostů v HUZ dle krajů v roce 2019 a srovnání v letech 2011, 2014, 2015, 2016 a 2019.....	175
Tab. 70 Vývoj počtu lůžek v HUZ v ORP LK v letech 2000, 2011, 2015 a 2019.....	175
Tab. 71 Objekty a zařízení zařazené do skupiny A nebo B s umístěnými nebezpečnými látkami v LK.....	177
Tab. 72 Přehled vymezených zón havarijního plánování v LK k 9/2009.....	178
Tab. 73 Oblasti s významnými povodňovými riziky.....	179
Tab. 74 Klasifikace ohrožení.....	180
Tab. 75 Priorita realizace obchvatů a přeložek silnic hodnocených měst.....	190
Tab. 76 Priorita zlepšování stavu dopravní infrastruktury hodnocených měst.....	191
Tab. 77 Záměry na provedení změn v území.....	209

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1 Vývoj počtu obyvatel v ORP Libereckého kraje v období 1869–2019.....	46
Graf 2 Vývoj počtu zahájených a dokončených bytů v LK v letech 1998–2019.....	50
Graf 3 Podíl osob starších 15 let se základním vzděláním a vysokoškolským vzděláním v roce 2011 (v %).....	116
Graf 4 Porovnání zaměstnanosti v sektorech národního hospodářství v ČR a Libereckém kraji.....	160

TABULKOVÉ PŘÍLOHY

Tabulkové přílohy PRURÚ tvoří samostatnou část dokumentace.

LITERATURA A ZDROJE DAT

1. KÚLK OÚPSŘ: Tematická databáze ÚAP v GIS ÚP LK
2. KÚLK OÚPSŘ (2011, 2013, 2015): Územně analytické podklady Libereckého kraje.
3. KÚLK OÚPSŘ: Zásady územního rozvoje Libereckého kraje ve znění aktualizace č.1
4. Atelier T-plan (2012): Územní studie koridoru kapacitní silnice R10/R35 Mnichovo Hradiště – Rádelský Mlýn – Úlibice.
5. Bohemia Discovery (2003): Koncept účinnější podpory památkové péče v Libereckém kraji.
6. Brychtová J. (2009): Vymezení oblastí krajinného rázu Libereckého kraje. Odborná studie KÚLK.
7. CityPlan (2009): Optimalizace pořadí realizace silničních obchvatů vybraných měst v Libereckém kraji na silnicích II. a III. třídy a optimalizace realizace humanizačních průjezdů úseků silnic z hlediska přínosů k bezpečnosti a plynulosti silničního provozu.
8. Čenia (2014, 2017, 2019): Zpráva o stavu životního prostředí v Libereckém kraji 2014, 2017, 2019 [online]: Dostupné z: https://www.mzp.cz/cz/zivotni_prostredi_zpravy_vsechny_kraje
9. Coganová V., Šolcová L.: Lidová architektura Pojizeří a Krkonoš. Muzeum v Podkrkonoší v Trutnově.
10. Culek M. a kol. (2003): Biogeografické členění České republiky II. díl, AOPK.
11. Časopis Ochrana přírody – ročník 52, str. 9 a 10, 1997, č. 1.
12. ČGS (2009): Tisk geologických map z území ČR [online]: Dostupné z: <http://www.geology.cz/>.
13. ČGS (2011): Aktualizace regionální surovinové politiky Libereckého kraje.
14. ČGS (5/2009): Aktualizace regionální surovinové politiky LK.
15. ČHMÍ: Mapy charakteristik klimatu [online]: Dostupné z: <http://www.chmi.cz/>.
16. ČHMÚ (2008, 2011): Hydrologická ročenka České republiky 2007 a 2010.
17. ČHMÚ (2008, 2012): Znečištění ovzduší na území ČR v roce 2007 a 2011.
18. ČSÚ (2004): Dojíždka za prací a do škol (na základě výsledků SLDB 2001) Liberecký kraj.
19. ČSÚ (2005): Demografický vývoj Libereckého kraje.
20. ČSÚ (2005): Demografický, sociální a ekonomický vývoj Libereckého kraje 2000–2004.
21. ČSÚ (2005): Poměrování Libereckého kraje.
22. ČSÚ (2006): Cestovní ruch v Libereckém kraji 2005.
23. ČSÚ (2006): Liberecký kraj v číslech.
24. ČSÚ (2007): Nezaměstnanost [online]: Dostupné z: http://www.czso.cz/xl/redakce.nsf/i/120614_nezamestnanost.
25. ČSÚ (2007): Regionální rozdíly v demografickém, sociálním a ekonomickém vývoji Libereckého kraje v letech 2000–2005.
26. ČSÚ (2007, 2009, 2010, 2013): Statistická ročenka Libereckého kraje 2006, 2008, 2009, 2012.
27. ČSÚ (2008): Vodovody, kanalizace a vodní toky v roce 2008.
28. ČSÚ (2009): Vývoj bytové výstavby v Libereckém kraji v letech 1998–2007.
29. ČSÚ (2009, 2011, 2012, 2019): Statistická ročenka Libereckého kraje 2008; 2010; 2012; 2019.
30. ČSÚ (2009, 2011, 2013, 2020): Statistická ročenka České republiky 2008; 2012; 2019; 2020.
31. ČSÚ (2011): Nezaměstnanost v SO ORP LK.
32. ČSÚ (2012): Bytová výstavba v územích ČR v letech 1997–2010
33. ČSÚ (2012): Statistický bulletin Hl. m. Prahy, SČK, JČK, PLK, KVK, USK, LBK, KHK, PAK, VYK, JMK, OLK, ZLK, MSK 1. – 3. čtvrtletí 2012.
34. ČSÚ (2013): Statistická ročenka HMP, PK, KHK 2012.
35. ČSÚ (2013): Životní podmínky 2011.
36. ČSÚ (2014): Základní tendence demografického, sociálního a ekonomického vývoje hl. m. Prahy v roce 2013, kapitola Ekonomický vývoj [online]: Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/20551741/3301381403.pdf/ea6a7deb-d7d-467f-982d-e52bf4c76986?version=1.0>.
37. ČSÚ (2020): Bytová výstavba v Libereckém kraji v 1. až 4. čtvrtletí 2019 (předběžné výsledky) [online]: Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xl/bytova-vystavba-v-libereckem-kraji-v-1-az-4-ctvrtleti-2019>.
38. ČSÚ (2020): ČSÚ a územně analytické podklady [online]: Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/csu_a_uzemne_analyticke_podklady.
39. ČSÚ (2020): Regionální satelitní účet cestovního ruchu. [online]: Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/rtsa_cr.
40. ČSÚ: Sčítání lidu, domů a bytů 2011. [online]: Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/scitani-lidu-domu-a-bytu-2011>.
41. ČSÚ (2020): Srovnání krajů v České republice. [online]: Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/srovnani-kraju-v-ceske-republice-2019>.
42. ČSÚ (2020): Zaměstnanost a nezaměstnanost podle výsledků VŠPS v roce 2019. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xl/zamestnanost-a-nezamestnanost-v-libereckem-kraji-podle-vysledku-vsp-v-roce-2019>.
43. ČSÚ (2021): Veřejná databáze. [online]: Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/>.
44. ČUS (2021): Informační systém České unie sportu. [online]: Dostupné z: <https://iscus.cz/>.
45. ČÚZK (2012): Souhrnné přehledy o půdním fondu z údajů katastru nemovitostí České republiky.
46. ČÚZK (2012): Statistická ročenka půdního fondu 2011.
47. Demek et al. (1987): Zeměpisný lexikon ČSR.
48. ENVIROS (2009): Územní energetická koncepce Libereckého kraje.
49. ERU (2011): Roční zpráva o provozu ES ČR 2011.
50. ESPON Atlas Mapping the structure of the European territory. FOBRP Berlin 2007.
51. EUREX: Památky lidové architektury v Euroregionu Nisa, v polštině
52. Federal Office für Building and Regional Planning (2006): ESPON ATLAS Mapping the structure of the European territory. Bundesamt für Bauwesen und Raumordnung.
53. Geografický ústav ČSAV (1971): mapa 1: 500 000 – Výšková členitost reliéfu ČSR.
54. GUS BAZA DEMOGRAFIA (2016): Wyniki badań bieżących. Powiaty według liczby mieszkańców oraz województw k 31. 12. 2015. [online]: Dostupné z: <http://demografia.stat.gov.pl/bazademografia/Tables.aspx>.
55. Hampl, M. (2005): Geografická organizace společnosti v České republice: transformační procesy a jejich obecný kontext.
56. Hromek J. (2004): Koncepce ochrany přírody a krajiny Libereckého kraje. LESPROJEKT, lesnické a parkové úpravy – (KOP)
57. Hydroprojekt Praha (2004): Program rozvoje vodovodů a kanalizací Libereckého kraje.
58. HZS LK (2010): Havarijní plán LK.
59. Chaloupský J. et al. (1989): Geologie Krkonoš a Jizerských hor. Ústřední ústav geologický v Akademii.

60. IKP Consulting Engineers, s.r.o. (4/2011): Prověření propojení České republiky a Polska tratěmi vyšších rychlostí (dopracování studie Praha – H. Králové/Liberec, rychlostní spojení).
61. IKP Consulting Engineers, s.r.o. (6/2010): Praha – H. Králové/Liberec, rychlostní spojení.
62. ISES s.r.o. (2002): Koncepce odpadového hospodářství na území Libereckého kraje, Praha.
63. ISES s.r.o. (2004): Program odpadového hospodářství na území Libereckého kraje, Praha.
64. Jeník J. a kol. (1996): Biosférické rezervace České republiky. Empora, Praha.
65. Kobzová E. (1998): Počasí
66. Košková I., Modrý M., Šmída J. (2008): Atlas životního prostředí Libereckého kraje.
67. KORID LK, spol. s r. o. (2020): Home. Dostupné z: <https://www.korid.cz/>.
68. KORID LK, spol. s r. o. (2020): Plán dopravní obslužnosti Libereckého kraje pro období 2019–2023. Dostupné z: <https://www.korid.cz/stranky/29:plan-dopravni-obslužnosti-libereckeho-kraje-pro-obdobi-2019-23.html>.
69. KÚ Královéhradeckého kraje (2018): Úplné znění Zásad územního rozvoje Královéhradeckého kraje po vydání Aktualizace č. 1
70. KÚ Středočeského kraje (2018): Úplné znění Zásad územního rozvoje Středočeského kraje po 2. aktualizaci.
71. KÚ Ústeckého kraje (2020): Úplné znění Zásad územního rozvoje Ústeckého kraje po vydání 1., 2. a 3. AZÚR ÚSK.
72. KÚ LK (2007): Krizový plán LK.
73. KÚ LK (2007): Program rozvoje Libereckého kraje 2007–2013.
74. KÚ LK (2007): Strategie rozvoje Libereckého kraje 2006–2020.
75. KÚ LK (2009, 2010, 2013): Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy Libereckého kraje za školní rok 2007/2008; 2008/2009 a 2011/2012.
76. KULK (2020): Rozvojové plochy průmyslu. [online]: Dostupné z: https://geoportal.kraj-lbc.cz/mapserv/odpady/dokumenty/dok_6_1_1_9.htm.
77. KÚ LK OD (2008): Letiště v Libereckém kraji.
78. KÚ LK OD (2015): Program rozvoje cyklistické dopravy v Libereckém kraji 2014–2020 a návrh nového Akčního plánu na období 2015–2016.
79. KÚ LK ORREP (2020): Strategie rozvoje Libereckého kraje 2021+
80. KÚ LK ORREP (2007): Strategie rozvoje Libereckého kraje 2006–2020.
81. KÚ LK ORREP (2007): Návrh aktualizace vymezení hospodářsky slabých oblastí.
82. KÚ LK ORREP: Databáze brownfields [online]: Dostupné z: <http://regionalni-rozvoj.kraj-lbc.cz/page3531>.
83. KÚ LK OŽPZ (2009): Podklady k invazním druhům.
84. KÚ LK OŽPZ: Povodňový plán Libereckého kraje [online]: Dostupné z: <https://povodnovyportal.kraj-lbc.cz/povodnovy-plan>
85. Lesprojekt, Hromek J. (2004): Koncepce ochrany přírody a krajiny Libereckého kraje. (KOP)
86. Lipský Z. (1998): Krajinná ekologie. Karolinum, 1998, Praha.
87. Löw a spol. (2003): Typologie české krajiny.
88. Löw J., Míchal I. (2003): Krajinný ráz, Lesnická práce.
89. Mackovčin P., Sedláček M., Kuncová J. et al. (2002): Liberecko. Chráněná území ČR 3. díl. AOPK ČR.
90. Mencil V. (1980): Lidová architektura v Československu.
91. Metodický pokyn MŽP ze dne 1. 10. 1996 o odnímání půdy ze ZPF
92. Mezinárodní úmluvy, Evropská úmluva o krajině – částka 82/2006 Sb. a 27/2006 Sb., Bernská úmluva o ochraně evropských planě rostoucích rostlin, volně žijících živočichů a přírodních stanovišť, Bonnská úmluva o ochraně stěhovavých druhů a volně žijících živočichů, Úmluva o biologické rozmanitosti, Dohoda o ochraně netopýrů EUROBATS, Pařížská úmluva o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví, Ramsarská smlouva o mokřadech
93. Míchal I. (1994): Ekologická stabilita. Brno, Veronica a Ministerstvo životního prostředí, 1994.
94. Míchal I. a kol. (1999): Hodnocení krajinného rázu a jeho uplatňování ve veřejné správě – metodické doporučení, AOPK ČR.
95. Ministerstvo dopravy (2010): Kategorizace dálnic a silnic I. třídy do roku 2040.
96. Ministerstvo dopravy (2010): Kategorizace železniční sítě.
97. Ministerstvo financí ČR: ÚFIS [online]: Dostupné z: <http://www.info.mfcr.cz/ufis/>.
98. Ministerstvo zdravotnictví (2020): [online]: Dostupné z: <http://mzcr.cz/>.
99. Ministerstvo Budownictwa Rzeczypospolitej Polskiej (2006): Studium zagospodarowania przestrzennego pogranicza polsko – czeskiego [online]: Dostupné z: <http://www.transport.gov.pl/files/0/1789169/verpl.pdf>.
100. MMR (2003): Koncepce státní politiky cestovního ruchu v ČR v období 2007–2013.
101. MMR (2006): Atlas cestovního ruchu České republiky.
102. MMR (2006): Strategie regionálního rozvoje ČR.
103. MMR (2007): Koncepce státní politiky cestovního ruchu v České republice.
104. MMR (2008): Podklady a východiska k PÚR ČR 2008.
105. MMR (2010): Zásady územní politiky.
106. MMR (2013): Sjednocení vybraných jevů ze ZÚR.
107. MMR (2020): Úplné znění Politiky územního rozvoje ČR ve znění aktualizací č. 1, 2, 3 a 5.
108. MMR a MŽP (1996): Územně technické podklady nadregionálního a regionálního ÚSES.
109. MMR a ÚÚR (1998): Metodika zpracování ÚSES do územních plánů obcí a Návod na užívání ÚTP R a NR ÚSES ČR.
110. MPSV: Informační systém o průměrném výděлку [online]: Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/cs/1928>.
111. MŠMT: Statistika školství [online]: Dostupné z: <http://sberdat.uiv.cz/rozcestnik/>.
112. MŠMT: Výkonová data o školách a školských zařízeních – 2003/04–2013/14. Údaje o výuce jazyků a o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. [online]: Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/statistika-skolstvi/vykonova-data-o-skolach-a-skolskych-zarizenich-2003-04-2013>.
113. MŽP (2004): Stav životního prostředí – Liberecký kraj.
114. MŽP (2005): Strategie ochrany biologické rozmanitosti České republiky.
115. MŽP (2008): Metodický pokyn „Hodnocení priorit – kategorizace kontaminovaných a potenciálně kontaminovaných míst“. Věstník MŽP, částka 8-9, ročník XVIII.
116. MŽP (2009): Půda v České republice, Praha: Consult.
117. MŽP a Löw a spol. s r. o. (2005): Typologie české krajiny. Brno
118. MŽP, ČSÚ, CENIA (2007): Statistická ročenka životního prostředí ČR 2007. Praha, MŽP
119. MŽP, MZE (2020): Plán pro zvládání povodňových rizik v povodí Labe pro období 2021–2027
120. MŽP, MZE (2020): Plán pro zvládání povodňových rizik v povodí Odry pro období 2021–2027

121. MŽP: Sdělení č. 8 odboru ochrany ovzduší MŽP o hodnocení kvality ovzduší – vymezení oblastí se zhoršenou kvalitou ovzduší, na základě dat za rok 2007 – Věstník MŽP částka 6/2009
122. Národní registr poskytovatelů zdravotních služeb (2021): Otevřená data. Dostupné z: <https://nrpzs.uzis.cz/index.php?pg=home--otevrena-data>
123. Nařízení vlády č. 148/2006 Sb., o ochraně zdraví před nepříznivými účinky hluku a vibrací
124. NIPOS: Kultura České republiky v číslech 2016 – vybrané údaje ze statistických šetření za rok 2015.
125. NIPOS: Základní statistické údaje o kultuře v ČR 2015 – I. díl – Kulturní dědictví; Muzea, galerie a památková péče.
126. NIPOS: Základní statistické údaje o kultuře v ČR 2015 – II. díl – Umění; Divadla, hudební soubory, výstavní činnost a festivaly.
127. NIPOS: Základní statistické údaje o kultuře v ČR 2015 – III. díl – Knihovny a vydavatelská činnost.
128. NIPOS (2020): Návštěvnost muzeí a galerií v roce 2019. Dostupné z: https://www.statistikakultury.cz/wp-content/uploads/2020/09/Muzea_navstevnost_2019.pdf.
129. Ouředníček M., Temelová J., Pospíšilová L. (2011): Atlas sociálně prostorové diferenciacie ČR.
130. Pásková M., Zelenka J. (2002): Cestovní ruch – výkladový slovník.
131. Poštołka, V. (2003): Liberecký kraj – zatížení území a rozvojové předpoklady. Gospodarka Przestrzenna VI. AE Wrocław – KGP Wrocław.
132. Poštołka, V. (2006): Hodnocení rozvojových disparit a rozvojových předpokladů území na příkladu Libereckého kraje. Sborník sjezdu ČGS České Budějovice.
133. Poštołka, V. (2006): Nové pohledy na problematiku prostorového rozvoje a územního plánování České republiky v kontextu Evropské Unie. Sborník ze semináře MMR ČR a VŠE Praha.
134. Povodí Labe (2009): Plán oblasti povodí Horního a středního Labe.
135. Povodí Ohře (2009): Plán oblasti povodí Ohře a Dolního Labe.
136. Prezentace Saského ministerstva vnitra ze 3. zasedání Sasko-české pracovní skupiny pro územní plánování ze dne 3. a 4. dubna 2008 v Chemnitz.
137. příloha vyhlášky č. 190/1996 Sb. – charakteristiky druhů pozemků pro účely katastru nemovitostí
138. Quitt E. (1971): Klimatické oblasti Československa. Geografický ústav ČSAV, Brno
139. Regionaler Planungsverband Oberlausitz-Niederschlesien (2010): Regionalplan Oberlausitz-Niederschlesien 2010.
140. Rukověť projektanta místního územního systému ekologické stability, Nakladatelství Doplněk, 1995.
141. Sächsisches Staatsministerium des Innern: Landesentwicklungsplan Sachsen [online]: Dostupné z: <http://www.landesentwicklung.sachsen.de/index.html>.
142. Sächsisches Staatsministerium für Wirtschaft und Arbeit Pressestelle (2004): Wege zu den Nachbarn.
143. SCES (2007): Aktualizace územní energetické koncepce LK.
144. Společný akční plán Libereckého kraje 2014+ [online]: Dostupné z: <http://skolstvi.kraj-lbc.cz/page670>.
145. Statistický zemský úřad Svobodného státu Sasko „Statistisches Landesamt des Freistaates Sachsen“ [online]: Dostupné z: <http://www.statistik.sachsen.de/>.
146. Státní zdravotní ústav: Strategické hlukové mapy [online]: Dostupné z: <http://www.szu.cz/strategicke-hlukove-mapy-faze-ii-ze>.
147. Strategie rozvoje lidských zdrojů Libereckého kraje 2014+ [online]: Dostupné z: <http://skolstvi.kraj-lbc.cz/page670>.
148. Šafránek V., Hronovská A. (1976): Vývoj lidové architektury.
149. Tolasz R. a kol. (2007): Atlas podnebí Česka. ČHMÚ, Praha.
150. Tomášek M. (2000): Půdy České republiky, Praha: Český geologický ústav
151. ÚFA AV ČR (2008): Odhad realizovatelného potenciálu větrné energie na území ČR.
152. Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský (2008): Registr kontaminovaných ploch [online]: Dostupné z: <http://www.ukzuz.cz/>.
153. ÚÚP LK (2016; 2020): Územně analytické podklady obce.
154. ÚÚR (2000): Řídící principy trvale udržitelného územního rozvoje evropského kontinentu.
155. ÚÚR (2007): „Rozvojové oblasti a osy“ v dokumentech územního rozvoje vybraných zemí střední Evropy.
156. ÚÚR (2010): Pomůcka k uplatňování republikových priorit PÚR ČR 2008.
157. ÚÚR (2010): Společný dokument územního rozvoje států V4 + 2.
158. ÚÚR (2011): Územní agenda EU 2020 K inteligentní a udržitelné Evropě rozmanitých regionů podporující začlenění.
159. ÚZIS ČR (2011): Zdravotnická ročenka Libereckého, Pardubického a Královéhradeckého kraje 2010.
160. ÚZIS ČR (2012): Zdravotnická ročenka ČR 2011.
161. ÚZIS ČR (2013): Nemocnice v České republice v roce 2012.
162. ÚZIS ČR: Registr zdravotnických zařízení [online]: Dostupné z: <http://uzis.cz/cr-kraje/kraje/liberecky-kraj>.
163. Vlček et al (1984): Charakteristika vodních toků ČSR.
164. VÚMOP: SOWAC GIS: vodní a větrná eroze půd ČR [online]: Dostupné z: <https://geoportal.vumop.cz/>.
165. Vyhláška MZe ČR č. 546/2002 Sb., kterou se stanoví charakteristika bonitovaných půdně ekologických jednotek a postup pro jejich vedení a aktualizaci
166. Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti (2008): Zpráva o ochrany lesa. Výskyt lesních škodlivých činitelů v roce 2007 a jejich očekávaný stav v roce 2008. [online]: Dostupné z: <http://www.vulhm.cz/>.
167. zákon č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny
168. zákon č. 12/2002 Sb. o státní pomoci při obnově území
169. zákon č. 239/2000 Sb. o integrovaném záchranném systému
170. zákon č. 240/2000 Sb. o krizovém řízení
171. zákon č. 289/1995 Sb.
172. zákon č. 334/1992 Sb. o ochraně ZPF v platném znění
173. Zarząd Województwa Dolnośląskiego (2002): Plan zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego. [online]: Dostupné z: http://www.wbu.wroc.pl/pliki/POS_PZPWD.pdf.